CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

Broj: 4011 – 06 – 1616/2
Podgorica, 28. 10. 2015. godine

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2014 – oktobar 2015. godine

Podgorica, oktobar 2015. godine

SADRŽAJ

	Uvod	5
I	**Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu**	**11**
	MIŠLJENJE, UTVRĐENE NEPRAVILNOSTI I PREPORUKE	13
1.	Uvod	17
2.	Finansijski izvještaji i računska tačnost	17
3.	Gotovinski depoziti države	27
4.	Poreski Završni račun	31
5.	Primici budžeta	32
6.	Izdaci budžeta	37
7.	Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi	43
8.	Izvještaj o kapitalnim projektima - Kapitalni budžet	44
9.	Imovina	47
10.	Javne nabavke	48
11.	Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola	49
II	**Sprovođenje preporuka iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu**	**51**
III	**Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti za 2014. godinu**	**57**
IV	**Izvodi iz konačnih izvještaja o izvršenim pojedinačnim revizijama za period oktobar 2014 - oktobar 2015. godine**	**69**
1.	Izvod iz Izvještaja o reviziji avansa za pripremu projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori“ za period od 23.03.2011. godine do 15.12.2014. godine	71
2.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Crvenog krsta Crne Gore za 2013. godinu	77
3.	Izvod iz Izvještaja o reviziji sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i sistema nabavki Ministarstva odbrane	85
4.	Izvod iz Izvještaja o reviziji registra ugovora o koncesijama	95
5.	Izvod iz Izvještaja o reviziji uspjeha „Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga“	101
6.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu JU Muzički centar Crne Gore	113
7.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Ministarstva prosvjete-Program predškolsko vaspitanje i obrazovanje	123
8.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore	147
9.	Izvod iz Izvještaja o reviziji uspjeha „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“	165

10.	Izvodi iz pojedinačnih izvještaja o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija za 2013. godinu, koje nisu ušle u prethodni Godišnji izvještaj Državne revizorske institucije	181
	10.1. Albanska alternativa	184
	10.2. Demokratska partija	187
	10.3. Demokratska srpska stranka	190
	10.4. Demokratska unija Albanaca	194
	10.5. Demokratska snaga (FORCA)	197
	10.6. Demokratski savez	200
	10.7. Demokratski centar Crne Gore	204
11.	Izvod iz Zbirnog konačnog izvještaja o reviziji izvještaja o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosilaca izbornih lista za lokalne izbore održane 26.01.2014. godine u Ulcinju	207
12.	Izvod iz Zbirnog konačnog izvještaja o reviziji izvještaja o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosilaca izbornih lista za lokalne izbore održane 09.03.2014. godine u Beranama	217
13.	Zbirni izvještaj o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosilaca izbornih lista za lokalne izbore održane 25.05.2014. godine	227
14.	Izvod iz Izvještaja o kontrolnoj reviziji Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija	237
15.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Centra za posredovanje za 2014. godinu	243
16.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ustavnog suda Crne Gore za 2014. godinu	249
17.	Izvodi iz pojedinačnih izvještaja o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata za 2014. godinu	257
	17.1. Demokratska partija socijalista	261
	17.2. Nova srpska demokratija	265
	17.3. Socijaldemokratska partija	270
	17.4. Socijalistička narodna partija	274
	17.5. Pozitivna Crna Gora	280
	17.6. Pokret za promjene	285
	17.7. Demokratska narodna partija	290
	17.8. Demokratska srpska stranka	294
	17.9. Liberalna partija Crne Gore	298
	17.10 Bošnjačka stranka	302
	17.11 Hrvatska građanska inicijativa	308
	17.12 Narodna stranka	311
18.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Završnog računa budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu	315
19.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Završnog računa budžeta Opštine Budva za 2014. godinu	327
20.	Izvod iz Izvještaja o reviziji Završnog računa budžeta JP “Nacionalni parkovi”	341
V	**Ostale aktivnosti Državne revizorske institucije**	**359**

Uvod

Državna revizorska institucija podnosi Skupštini Crne Gore Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima za period oktobar 2014 – oktobar 2015. godine u skladu s obavezom utvrđenom Ustavom Crne Gore i Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore.

Kroz podnošenje ovog izvještaja, Državna revizorska institucija blagovremeno obavještava Skupštinu Crne Gore i širu javnost o izvršenju Godišnjeg plana revizija za 2015. godinu, utvđenim nalazima revizija i datim preporukama, ispunjenju zadatih ciljeva i rezultata aktivnosti koji su postignuti tokom prethodne godine.

Državna revizorska institucija ispunila je svoju ulogu definisanu članom 26 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koja se odnosi na obavezu sprovođenja ocjene primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti, a koja predstavlja sastavni dio ovog izvještaja.

U cilju ispunjavanja obaveza Državne revizorske institucije iz pregovaračkog poglavlja, aktivnosti Državne revizorske institucije bile su usmjerene na dalje unapređivanje regulative kroz donošenje podzakonskih akata u skladu sa važećim međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i dobrom evropskom praksom. Posebna pažnja posvećena je razvoju metodologije za vršenje revizije u cilju obezbjeđivanja standardizacije i usklađenosti vršenja revizija.

Državna revizorska institucija je realizovala aktivnosti na sprovođenju kontrole kvaliteta revizija sa ciljem unapređenja transparentnosti, zakonitosti i uspješnosti upravljanja javnim sredstvima. Uspješna realizacija EU projekta „Kontrola kvaliteta revizija u DRI Crne Gore" predstavlja dokaz spremnosti Državne revizorske instucije Crne Gore da u oblasti kontrole kvaliteta revizija ispuni zahtjeve međunarodnih standarda.

Posvećenost ispunjavanju strateških aktivnosti definisanih Strateškim planom razvoja Državne revizorske institucije Crne Gore za 2012-2017. godinu ogleda se kroz realizovanje niza aktivnosti koje su imale za cilj unapređenje revizorske prakse i jačanje revizorskih kapaciteta kroz organizovanje niza obuka na primjeni međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI).

Državna revizorska institucija nastavila je da sprovodi aktivnosti usmjerene na razvoju međunarodne i regionalne saradnje, kao i saradnje sa međunarodnim organizacijama. Na osnovu zahtjeva Državne revizorske institucije Republike Srbije, Državna revizorska institucija Crne Gore je izvršila reviziju Završnog računa budžeta Državne revizorske institucije Republike Srbije, kao i reviziju avansa za pripremu projekta Svjetske banke, koja je izvršena na zahtjev Svjetske banke.

Državna revizorska institucija će, u narednom periodu, nastaviti da kontinuirano unapređuje kvalitet revizija i revizorsku praksu, kako bi obezbjedila punu transparentnost javnih finansija i korišćenja državne imovine i uticala na povećanje efikasnosti i odgovornosti u trošenju budžetskih sredstava.

PREDSJEDNIK SENATA
dr Milan Dabović

Senat Državne revizorske institucije, na osnovu člana 144 Ustava Crne Gore („Službeni list CG“, br. 01/07, 38/13), člana 38, a u vezi sa čl. 18 i 19 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji („Službeni list RCG“, br. 28/04,27/06,78/06 i „Službeni list CG“, br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14), na sjednici održanoj 28. oktobra 2015. godine, donio je

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

O IZVRŠENIM REVIZIJAMA I AKTIVNOSTIMA DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE CRNE GORE ZA PERIOD OKTOBAR 2014 – OKTOBAR 2015. GODINE

Ustavom Crne Gore Državna revizorska institucija (u daljem tekstu: DRI) definisana je kao samostalni i vrhovni organ državne revizije, koji vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetom i svim finansijskim poslovima subjekata čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

Godišnji izvještaj Državne revizorske institucije, predstavlja objedinjenu i sažetu cjelinu svih realizovanih aktivnosti u okviru djelatnosti Institucije u izvještajnom periodu oktobar 2014 – oktobar 2015. godine, prvenstveno aktivnosti na realizaciji plana revizije.

U prvom dijelu izvještaja, pod nazivom “Izvještaj o reviziji Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2014. godinu”, prezentiran je Izvještaj o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu.

Revizijom Završnog računa Budžeta Crne Gore za 2014. godinu obuhvaćena je provjera računske tačnosti, provjera primitaka i izdataka, kapitalnog budžeta i transakcija finansiranja. Dato je ukupno 7 preporuka koje imaju za cilj unapređenje poslovanja budžetskih korisnika i učvršćivanja fiskalne discipline.

Tabela: Statistika revizije Završnog računa budžeta Crne Gore za 2014. godinu sa uporednim podacima revizije Završnog računa budžeta Crne Gore za 2013. godinu

godina	mišljenje	broj preporuka
Završni račun budžeta Crne Gore za 2014. godinu	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	7
Završni račun budžeta Crne Gore za 2013. godinu	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijski izvještaj, uslovno na reviziju usklađenosti	16

U drugom dijelu izvještaja prezentiran je “Izvještaj DRI o realizaciji zaključaka Skupštine Crne Gore povodom usvajanja Zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2013. godinu.”

U trećem dijelu izvještaja prezentiran je „Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti za 2014. godinu“.

U četvrtom dijelu izvještaja, pod nazivom "Izvodi iz izvještaja o izvršenim pojedinačnim revizijama za period oktobar 2014 - oktobar 2015. godine", dati su izvodi iz 20 revizija u kojima su prezentirani najbitniji nalazi, preporuke i mjere za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju subjekata revizije, obuhvaćenih izvještajnim periodom. U izvršenim pojedinačnim revizijama dato je ukupno 468 preporuka i 67 mišljenja (23 pozitivna, 29 uslovnih i 15 negativnih). Pored navedenog, u izvještajnom periodu oktobar 2014 – oktobar 2015. godine, data su i dva mišljenja nakon izvršenih revizija uspjeha.

Pregled finansijskih revizija i revizija pravilnosti

Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Vrsta mišljenja	Broj preporuka
Završni račun budžeta Crne Gore za 2014.godinu	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	7
Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori"	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje	3
Crveni krst	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Uslovno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	12
Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i sistem nabavki Ministarstva odbrane	Revizija pravilnosti	2 Pozitivna mišljenja na sistem finansijskog upravljanja i kontrole i sistem javnih nabavki, 2 uslovna mišljenja na sistem unutrašnje revizije i povjerljivih nabavki	16
Registar Ugovora o koncesijama	Revizija pravilnosti	Negativno mišljenje	9
Muzički centar	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Negativno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	16
Ministarstvo prosvjete – program predškolsko vaspitanje i obrazovanje	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	5 Uslovnih mišljenja na finansijsku reviziju, 5 uslovnih mišljenja na reviziju pravilnosti	63
Ministarstvo unutrašnjih poslova	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	33
Ustavni sud	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	4
Centar za posredovanje	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, pozitivno mišljenje na reviziju pravilnosti	4
Opština Mojkovac	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju, uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti	28
Opština Budva	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Negativno mišljenje na finansijsku reviziju, negativno mišljenje na reviziju pravilnosti	37
JP „Nacionalni parkovi"	Finansijska revizija i revizija pravilnosti	Negativno mišljenje na finansijsku reviziju, negativno mišljenje na reviziju pravilnosti	50

Pregled revizija uspjeha

Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Mišljenje	Broj preporuka
Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga	Revizija uspjeha	Poreska uprava nije stvorila neophodne uslove za efikasno sprovođenje mjera naplate poreskog duga od strane područnih jedinica i nije u mogućnosti da sa postojećim modelom naplate poreskog duga i raspoloživim ljudskim resursima obezbijedi efikasnu naplatu poreskog duga	8
Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom	Revizija uspjeha	Ministarstvo rada i socijalnog staranja nije dovoljno efikasno u sprovođenju mjera i aktivnosti iz Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom i kreiranju planiranog zakonskog okvira; Zavod za zapošljavanje-Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom nije bio dovoljno efikasan u preduzimanju aktivnosti u cilju obezbjeđenja veće iskorišćenosti sredstava iz doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom	18

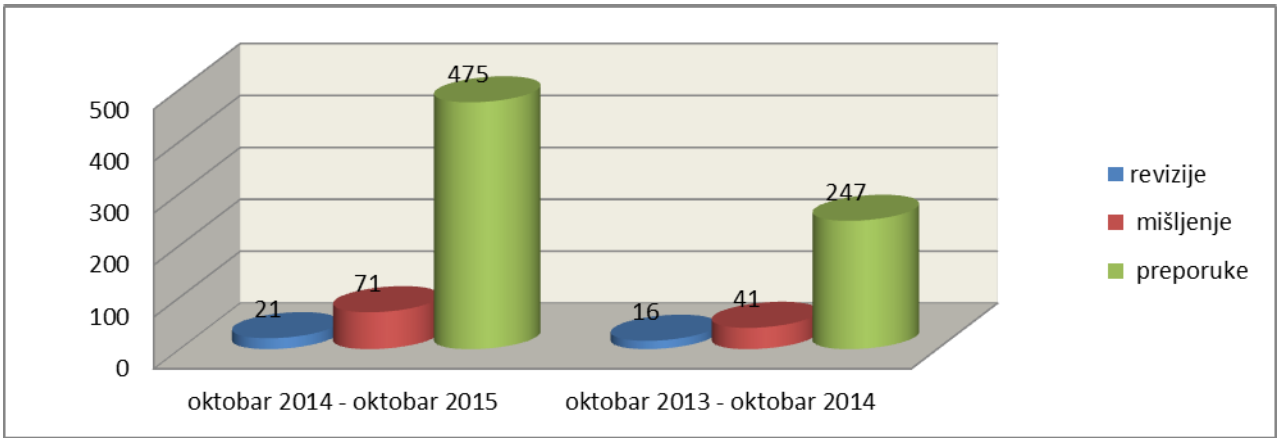
Pregled kontrolnih revizija

Subjekat i/ili predmet revizije	Vrsta revizije	Broj preporuka	Konstatacija
Zavod za izvršenje krivičnih sankcija	Kontrolna revizija	7	2 preporuke su realizovane, 1 preporuka je djelimično realizovana, 4 preporuke nijesu realizovane

Pored navedenih revizija, DRI je u periodu oktobar 2014 – oktobar 2015. godine izvršila revizije političkih partija, i to:

- ✓ Godišnji finansijski izvještaj političkih partija za 2013.godinu, koje nijesu ušle u prethodni izvještaj Državne revizorske institucije, kojim je obuhvaćeno 7 partija. Date su 33 preporuke i 11 mišljenja (5 pozitivnih, 4 uslovna, 2 negativna)
- ✓ Zbirni izvještaj o reviziji Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosilaca izbornih lista za lokalne izbore održane 26.01.2014.godine u Ulcinju, kojim je obuhvaćeno 9 podnosilaca izbornih lista. Dato je 8 preporuka.
- ✓ Zbirni izvještaj o reviziji Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosilaca izbornih lista za lokalne izbore održane 09.03.2014. godine u Beranama, kojim je obuhvaćeno 11 podnosilaca izbornih lista. Dato je 6 preporuka.
- ✓ Zbirni izvještaj o reviziji Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosilaca izbornih lista za lokalne izbore održane 25.05.2014. godine kojim je obuhvaćeno 26 podnosilaca izbornih lista. Data je 41 preporuka.
- ✓ Godišnji finansijski izvještaj političkih subjekata za 2014. godinu, kojom je obuhvaćeno 12 političkih subjekata. Dato je 79 preporuka i 24 mišljenja (10 pozitivnih, 7 uslovnih, 7 negativnih).

Grafički prikaz izvršenih revizija, datih mišljenja i preporuka u periodu oktobar 2014 - oktobar 2015. godine sa uporednim podacima za period oktobar 2013-oktobar 2014. godine



Do kraja 2015. godine biće izvršene i revizije[1] :

- Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore - Finansijska revizija
- Fond za obeštećenje - Finansijska revizija i revizija pravilnosti
- Godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu sljedećih političkih subjekata: Demokratski savez u Crnoj Gori, Demokratska partija, Demokratska unija Albanaca, Crnogorska demokratska unija, Grupa građana „Novska lista“, NVO „Udruženje građana Izbor“, Albanska alternativa, Nova demokratska snaga (FORCA) - Finansijska revizija i revizija pravilnosti
- Opština Žabljak - Finansijska revizija i revizija pravilnosti

Svi izvještaji o obavljenim revizijama su integralno objavljeni na sajtu Državne revizorske institucije **www.dri.co.me.**

U petom dijelu izvještaja pod nazivom “Ostale aktivnosti Državne revizorske institucije” prezentirana je saradnja sa Skupštinom, Vladom Crne Gore, državnim organima i civilnim sektorom, aktivnosti na realizaciji Strateškog plana razvoja Državne revizorske institucije za period 2012 -2017. godine, kao i druge aktivnosti realizovane u periodu oktobar 2014 – oktobar 2015. godine.

Kao članica Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI[2]) i Međunarodne organizacije koja okuplja vrhovne revizorske institucije Evrope (EUROSAI[3]), DRI je nastavila sa saradnjom na međunarodnom i regionalnom nivou, a sve u cilju jačanja razvoja eksterne revizije u Crnoj Gori.

[1] Navedene revizije su u toku
[2] DRI je članica INTOSAI-ja od 2007. godine
[3] DRI je članica EUROSAI-ja od 2008. godine

I DIO

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija
Predmet revizije:	Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Milan Dabović, predsjednik Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 9 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma nadležnog za reviziju u sastavu dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma i Dragiša Pešić, član Kolegijuma, izvršila je **finansijsku reviziju** Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, koja obuhvata zakonski dio i obrazloženje, Izvještaj o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2014. godinu, Izvještaj o novčanim tokovima za 2014. godinu, iskazan po ekonomskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tokovima za 2014. godinu, iskazan po funkcionalnoj klasifikaciji, Izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2014. godine, sistem evidencije i **reviziju pravilnosti** aktivnosti i finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

U skladu s članom 39 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ministar finansija je odgovoran za izvršenje budžeta države, kao i za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Shodno članu 40 stava 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac. Odgovornost uključuje osmišljavanje, realizaciju, osiguranje unutrašnjih kontrola relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u kojima nema materijalno pogrešnog prikazivanja, bilo zbog prevare ili greške. Vlada Crne Gore i odgovorna lica u potrošačkim jedinicama su odgovorna da sve aktivnosti, finansijske transakcije i informacije koje su unešene u finansijskim izvještajima budu u skladu s propisima koji ih regulišu.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu i da izrazi mišljenje da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim značajnim aspektima, u skladu s važećim propisima koji ih regulišu. Revizija je sprovedena u skladu s članom 4 i 9 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, relevantnim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i Godišnjim planom revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu broj 4011-06-1799 od 25. decembra 2014. godine. U skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) Državna revizorska institucija poštovala je etičke zahtjeve, planirala i vršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podataka.

Revizija je uključila sprovođenje postupaka kojim su pribavljeni revizorski dokazi o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima, uključujući i procjenu rizika od materijalno pogrešnog prikazivanja, nastalih bilo zbog prevare ili greške. Kod procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti unutrašnjih kontrola. Revizijom je uključena i procjena primijenjenih računovodstvenih politika, kao i ocjena opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su, revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, koja se završava 31. decembra 2014. godine, utvrđeno je da je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu pripremljen u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Prihodi i rashodi prikazani su realno i objektivno u svim materijalno značajnim stavkama i ne sadrže materijalno značajne greške kod iskazivanja rezultata (deficita), te u skladu s tim nadležni kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE.**

REVIZIJOM PRAVILNOSTI Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice, korisnici budžetskih sredstava nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladili poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori, te u skladu s tim nadležni kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE USLOVNOG MIŠLJENJA:

BUDŽETSKA PREKORAČENJA, PREUSMJERENJA I OBUHVAT JAVNE POTROŠNJE

1. **Prekoračenje budžetske potrošnje** - Revizijom je utvrđeno da je u 2014. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 424.241.966,71 €. Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 363.872.450,48 € predstavljaju dozvoljena prekoračenja u skladu s članom 23 i članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Nedozvoljena prekoračenja u iznosu od 60.369.516,23 € odnose se na ostvarene izdatke koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2014. godinu i to:
   - Sredstva u iznosu od 44.999.997,32 € odnose se na izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti od Elektroprivrede Crne Gore, u skladu s članom 12 stav 4 i 5 Zakona o budžetu za 2014. godinu.
   - Sredstva u iznosu od 1.068.801,15 € odnose se na kupovinu hartija od vrijednosti od Investiciono razvojnog fonda u skladu sa Zakonom o investiciono razvojnom fondu.
   - Izdaci potrošačkih jedinica po osnovu sudskih odluka u iznosu od 14.300.717,76 € (nijesu uključeni izdaci za sudska rješenja Ministarstva finansija) izvršeni su na teret korisnika budžeta koji su uzrokovali sudske troškove sa pozicije 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

Revizijom je utvrđeno da član 12 stav 4 i 5 Zakona o budžetu za 2014. godinu nije usklađen s članom 16 u Posebnom dijelu Zakona o budžetu za 2014. godinu, gdje je trebalo planirati uvećanje izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti u navedenom iznosu. To je kod izvršenja budžeta imalo za posljedicu prekoračenje izdataka u odnosu na planirane godišnjim Zakonom o budžetu države. Odnosno ova neusklađenost dovela je do prekoračenja budžetske potrošnje u iznosu od 44.999.997,32 €.

Ministarstvo finansija, u skladu s članom 12 stav 1 Zakona o budžetu za 2014. godinu, bilo je u obavezi da tokom godine vrši preusmjeravanje sredstava planiranih kod Ministarstva finansija na poziciji 463 - otplata obaveza iz prethodnog perioda u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove do iznosa njihovog ostvarenja.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da u budućem periodu, prilikom planiranja godišnjeg budžeta, u potpunosti uskladi opšti i posebni dio budžeta.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da dosljedno sprovodi utvrđena pravila propisana godišnjim zakonima o budžetu.

2. **Obuhvat javne potrošnje** - Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu utvrđeno je da jedan broj potrošačkih jedinica obezbjeđuje i koristi sopstvene prihode, prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti, u skladu s članom 7 stav 1 Zakona o budžetu za 2014. godinu, koji glasi: "Prihode koje ostvari potrošačka jedinica sopstvenom djelatnošću, a na osnovu zakonskih ovlašćenja, služiće isključivo za finansiranje izdataka te potrošačke jedinice, do iznosa koji su planirani Budžetom". Isto tako, utvrđeno je da su javne ustanove prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti koristile za finansiranje izdataka do nivoa ostvarenih prihoda i da isti nijesu uključeni u sistem javne potrošnje. Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu dat je "IZVJEŠTAJ O PRIMICIMA I IZDACIMA JAVNIH USTANOVA U 2014. GODINI KOJI NIJESU UKLJUČENI U KONSOLIDOVANI RAČUN TREZORA", a to su: javne ustanove kulture, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, JU Ispitni centar, Policijska akademija, prosvjetne javne ustanove, Univerzitet Crne Gore i javne ustanove zdravstva. Državna revizorska institucija, na osnovu podataka iz Izvještaja o novčanim

tokovima IV, sačinila je pregled primitaka i izdataka za javne ustanove kulture, Policijsku akademiju, JU Regionalni centar za obuku ronilaca, Nacionalnu turističku organizaciju, JU Ispitni centar i za Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti.

- Na osnovu podataka datih u Izvještaju utvrđeno je da su navedene javne ustanove, na računima otvorenim kod poslovnih banaka, prikazale stanje sredstava na dan 01.01.2014. godine u iznosu od 991.424,70 €, gotovinske prilive u iznosu od 3.508.595,70 € (sopstveni prihodi u iznosu od 2.516.234,64 €, namjenski prihodi u iznosu od 691.724,55 €, donacije u iznosu od 175.181,65 € i ostali prihodi u iznosu od 125.454,86 €), gotovinska plaćanja u iznosu od 3.320.319,70 € i stanje sredstava na 31.12.2014. godine u iznosu od 1.179.701,31 €.

Članom 7 stavom 1 Zakona o budžetu za 2014. godnu utvrđeno je da će prihodi koje ostvari potrošačka jedinica sopstvenom djelatnošću, a na osnovu zakonskih ovlašćenja, služiti isključivo za finansiranje izdataka te potrošačke jedinice, do iznosa koji su planirani Budžetom. Revizijom je utvrđeno da isti nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2014. godinu i da nijesu iskazani u članu 3 i članu 4 Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu.

Preporučuje se da Vlada Crne Gore prilikom planiranja budžeta kroz godišnje zakone o budžetu planira iznose prihoda ostvarene obavljanjem sopstvene djelatnosti potrošačkih jedinica i da se realizovani prihodi koriste u skladu sa ograničenjima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu.

GOTOVINSKI DEPOZITI

3. **Evidencija novčanih sredstava u Glavnoj knjizi trezora –** Uvidom u Glavnu knjigu trezora finansijske imovine (klasa 1) utvrđeno je da evidencija stanja i prometa na računima nije u skladu s članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. U Glavnoj knjizi trezora, na klasi 1, nema evidencije Glavnog računa državnog trezora.

Potrebno je da Ministarstvo finansija obezbjedi odgovarajuću evidenciju stanja i prometa računa koji su u sistemu Konsolidovanog računa državnog trezora na klasi 1 Glavne knjige trezora, u skladu s članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

4. **Poreski završni račun** – Uvidom u Poreski završni račun za 2014. godinu utvrđeno je da nijesu obezbjeđeni podaci na osnovu kojih se može utvrditi tačan iznos poreskog duga i iznos pretplate na početku i na kraju poslovne godine, kako je utvrđeno članom 10 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

Poreska uprava treba da obezbjedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu, u dijelu iskazanih stanja na računima klase "1" računi novčanih sredstava, klase "3" računi obveznika javnih prihoda (uključujući i račune depozita) i klase "7" računi javnih prihoda, sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu.

5. **Izvještaj o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima** - Kontrola Izvještaja o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima vršena je na pregledu rješenja Ministarstva finansija u Upravi carina i u Poreskoj upravi i utvrđeno je, na odabranom uzorku, da je Ministarstvo finansija odobravalo plaćanje poreskog duga u 12 mjesečnih rata, ili do 6 mjeseci, što je u skladu s članom 3 i članom 5 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja. Takođe, kontrolom rješenja, na odabranom uzorku, kod Poreske uprave utvrđeno je da je dio odlaganja poreskog duga odobravan bez instrumenata obezbjeđenja u visini neplaćenih obaveza, što nije u skladu s članom 2 tačka 8 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da se pridržava Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

IZDACI BUDŽETA

6. **Otplata obaveza iz prethodnog perioda –** Revizijom izdataka evidentiranih na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda utvrđeno je da plaćanje izdataka nije u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciiji računa za Budžet Republike, budžete državnih fondova i budžete opština i da plaćeni izdaci ne predstavljaju neizmirene obaveze već vanredne izdatke koji nijesu planirani godišnjim zakonom o budžetu. Ministarstvo finansija je, na teret računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda, a na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj 06-2341/2 od 22.11.2012. godine, kojim je usvojila informaciju o isknjižavanju infrastrukture Jadransko brodogradilište AD Bijela na području brodogradilišne luke KO Bijela i upisu iste u svojinu države Crne Gore, prenijela sredstva u iznosu od 2.357.173,00 € Jadranskom brodogradilištu Bijela. Međutim, navedenu obavezu je potrebno evidentirati kao kapitalni izdatak, s obzirom da se radi o infrastrukturi za koju je država, po procijenjenoj vrijednosti na dan 30.06.2012. godine, platila Jadranskom brodogradilištu i prenijela u državnu svojinu.

Preporučuje se da se na grupi računa 463 - Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koje nijesu planirane budžetom potrošačkih jedinica, kao i da se račun ne tereti po osnovu izdataka čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini.

7. **Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola –** Revizijom sistema unutrašnjih finansijskih kontrola, kod potrošačkih jedinica koje su bile predmet revizije utvrđeno je:
   - da je najveći broj potrošačkih jedinica usvojio interna akta i procedure,
   - da potrošačke jdinice, u najvećem broju, nijesu popunile sistematizovana radna mjesta u skladu sa usvojenim sistematizacijama i zakonom utvrđenoj obavezi zapošljavanja internih revizora.

Državna revizorska institucija smatra da i pored evidentnih unapređenja ovog sistema treba i dalje sprovoditi aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2014. GODINU

1. UVOD

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva kontrolu pouzdanosti i tačnosti finansijskih izvještaja. Revizija pravilnosti podrazumijeva kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

Cilj finansijske revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu je izražavanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja.

Cilj revizije pravilnosti Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu je izražavanje mišljenja o pravilnosti primjene zakonskih i drugih propisa koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori.

Predmet revizije je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji dopisom broj 06-4012-82472 (broj 06-261171) od 12.06.2015. godine. U skladu s članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[1] revizijom je kontrolisano: početno i završno stanje Konsolidovanog računa državnog trezora; pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose; izvještaj o uzetim pozajmicama; izvještaj o izdacima budžetskih rezervi; izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine; izvještaj o kapitalnim projektima; izvještaj o realizaciji programskog budžeta, izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama; izvještaj o otpisanim poreskim i neporeskim potraživanjima iz člana 12 zakona, izvještaj o primicima i izdacima javnih ustanova koje nijesu uključene u Konsolidovani račun državnog trezora i izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu s članom 14 stav 2 zakona.

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu obuhvaćen je, sistem planiranja, evidentiranja i izvještavanja iz oblasti budžetske potrošnje u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete državnih fondova i budžete opština[2] i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[3]. Pored dokumentacije i izvještaja koji su kontrolisani u Ministarstvu finansija – Državnom trezoru, obuhvaćeni su pojedinačni finansijski izvještaji, evidencija i dokumentacija po potrošačkim jedinicama.

2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

Sistem evidencija u Budžetu Crne Gore organizovan je na gotovinskoj i modifikovanoj gotovinskoj osnovi, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Uputstvom o radu Državnog trezora[4]. Računovodstveni sistem zasnovan je na evidencijama u Glavnoj knjizi trezora, koja se vodi u Ministarstvu finansija i evidencijama potrošačkih jedinica koje čine osnovu za izradu Završnog računa Budžeta Crne Gore. Finansijski izvještaji se, u skladu s Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, pripremaju do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, na sljedećim obrascima: Izvještaj o novčanim tokovima I – ekonomska klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima II – funkcionalna klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o novčanim tokovima IV, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u

[1] „Sl. list CG“ br. 20/14 i 56/14
[2] „Sl. list CG“ br. 35/05, 37/05, 81/05 i 02/13
[3] „Sl. list CG“ br. 23/14
[4] “Sl. list CG” br. 80/08, 02/09, 45/10, 15/11, 17/12 i 16/13

svom sastavu ima javne ustanove, Izvještaj o konsolidovanoj budžetskoj potrošnji, Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava budžetske rezerve.

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu obuhvaćena je: struktura javne potrošnje kroz njeno izvršenje, struktura finansiranja, kao i razlozi nastanka gotovinskog deficita. Polazeći od podataka datih u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 103.023.527,59 €, dok je korigovani deficit prikazan u iznosu od 107.188.980,76 €. Revizijom je utvrđeno da je Vlada Crne Gore iskazala deficit u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, što pokazuju podaci u narednoj tabeli:

Tabela 1 – Korigovani deficit za 2014. godinu

KONSOLIDACIJA JAVNE POTROŠNJE I KORIGOVANI DEFICIT ZA 2014. GODINU					u €
OPIS		Plan	Izvršeno	Ispravka (+/-)	Stanje
1		2	3	4	5 = 4+3
1.	Gotovinski prilivi	1.276.056.399,04	1.353.669.813,15	3.508.595,70	1.357.178.408,85
1.1	Porezi	797.828.901,36	833.203.582,52	0,00	833.203.582,52
1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu	397.823.173,31	444.303.244,55	0,00	444.303.244,55
1.3	Donacije	8.000.000,00	5.554.927,72	0,00	5.554.927,72
1.4	Ostali prilivi	65.358.061,88	62.086.007,17	3.508.595,70	65.594.602,87
1.5	Prilivi od povraćaja kredita	7.046.262,49	8.522.051,19	0,00	8.522.051,19
2.	Gotovinska plaćanja	1.370.943.228,79	1.456.693.340,74	3.457.863,67	1.460.151.204,41
2.1	Zarade zaposlenih	386.488.693,72	387.342.557,39	379.753,62	387.722.311,01
2.2	Ostala lična primanja	11.868.513,96	11.957.808,10	223.883,82	12.181.691,92
2.3	Upotreba roba i usluga	76.989.398,63	82.668.934,02	1.818.212,63	84.487.146,65
2.4	Tekuće održavanje	21.655.403,20	21.273.630,08	195.338,90	21.468.968,98
2.5	Kamate	73.316.123,12	75.516.395,41	138.869,03	75.655.264,44
2.6	Renta	8.172.802,14	8.033.102,02	10.686,36	8.043.788,38
2.7	Subvencije	18.874.600,00	18.426.863,34	109.424,54	18.536.287,88
2.8	Transferi pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	101.040.047,62	99.048.746,08	0,00	99.048.746,08
2.9	Transferi za socijalnu zaštitu	498.223.398,97	492.148.010,12	0,00	492.148.010,12
2.10	Ostali izdaci i rezerve	39.193.575,14	43.340.013,55	364.241,79	43.704.255,34
2.11	Date pozajmice	2.140.000,00	2.484.899,77	0,00	2.484.899,77
2.12	Kapitalni izdaci, kupovina hartija od vrijednosti	99.642.513,32	133.972.150,24	2.574.625,98	136.546.776,22
2.13	Smanjenje obaveza - isplate	33.338.158,97	65.221.299,67	-2.357.173,00	62.864.126,67
2.14	Izdaci za isplatu garancija	0,00	15.258.930,95	0,00	15.258.930,95
4.	Gotovinski deficit (1-2)	-94.886.829,75	-103.023.527,59	50.732,03	-102.972.795,56
5	Izvori finansiranja gotovinskog deficita (6+7+8+9)	94.886.829,75	103.023.527,59	-50.732,03	102.972.795,56
6.	Neto pzajmljivanje	89.886.830,34	101.687.913,58	137.544,00	101.825.457,58
7.	Prodaja imovine	5.000.000,00	6.691.829,70	269.043,71	6.960.873,41
8.	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Neto promjena gotovine	-0,59	-5.356.215,69	-457.319,74	-5.813.535,43
10.	Neto povećanje/smanjenje obaveza (10.2-10.1)	33.338.158,97	-4.165.453,17	0,00	-4.165.453,17
10.1	Stanje obaveza na dan 31.12.2014	0,00	92.254.250,00	0,00	92.254.250,00
10.2	Stanje obaveza na dan 31.12.2013	33.338.158,97	88.088.796,83	0,00	88.088.796,83
11.	Korigovani izdaci (2. + 10.)	1.337.605.069,82	1.460.858.793,91	3.457.863,67	1.464.316.657,58
12.	Gotovinski prilivi (1.)	1.276.056.399,04	1.353.669.813,15	3.508.595,70	1.357.178.408,85
13.	Modifikovani gotovinski deficit (12-11)	-61.548.670,78	-107.188.980,76	50.732,03	-107.138.248,73
14.	Izvori finansiranja deficita(15.+16.+17.+18.+19.)	61.548.670,78	107.188.980,76	-50.732,03	107.138.248,73
15.	Neto pzajmljivanje	89.886.830,34	101.687.913,58	137.544,00	101.825.457,58
16.	Prodaja imovine	5.000.000,00	6.691.829,70	269.043,71	6.960.873,41
17.	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Obaveze prema dobavljačima	-33.338.158,97	4.165.453,17	0,00	4.165.453,17
19.	Neto promjena gotovine	-0,59	-5.356.215,69	-457.319,74	-5.813.535,43

Korekcija izdataka utvrđena revizijom nije materijalno značajna i odnosi se na izvore finansiranja i izdatke javnih ustanova koje u minimalnom iznosu dovode do promjene iskazanog deficita i gotovine na kraju fiskalne godine. U tom dijelu skreće se pažnja na sljedeće:

- Revizijom je utvrđeno da nijesu planirani i evidentirani primici i izdaci javnih ustanova koje čine direktne korisnike budžeta u skladu s članom 7 stav 1 Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu. To su javne ustanove kulture, Policijska akademija, JU Regionalni centar za obuku ronilaca, Nacionalna turistička organizacija, JU Ispitni centar i Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Navedene potrošačke jedinice ostvarile su prihode u iznosu 3.508.595,70 € i izdatke u iznosu 3.320.319,70 € i ostvarile suficit u iznosu od 50.732,03 €. Po tom osnovu treba smanjiti nivo iskazanog gotovinskog deficita na iznos 102.972.795,56 €, odnosno korigovani gotovinski deficit na iznos od 107.138.248,73 €.
- Revizijom su korigovani izvori finansiranja, tako što se uvećava iznos neto pozajmica za 137.544,00 € i primici od prodaje imovine 269.043,71 €, pa je to sabrano sa iznosom suficita od 50.732,03 € uticalo na povećanje depozita za iznos 457.319,74 € i stanje gotovine na kraju fiskalnog perioda koje nakon korekcije iznosi 5.813.535,43 €.

Kontrolom finansijskih izvještaja, dostavljenih Ministarstvu finansija od potrošačkih jedinica, utvrđeno je da je 95 potrošačkih jedinica, koje se finansiraju iz budžeta, u propisanom roku dostavilo godišnje finansijske izvještaje, 11 potrošačkih jedinica čiji se izdaci odnose na transfere i 4 potrošačke jedinice čiji se izdaci odnose na "ostale izdatke" nijesu dostavile finansijske izvještaje Ministarstvu finansija.

2.1. Revizija usaglašenosti gotovinskih tokova

Prikupljanje javnih prihoda - Državna revizorska institucija izvršila je provjeru usaglašenosti budžetskih prihoda i rashoda, kao i transakcija finansiranja sa podacima iskazanim u Centralnoj banci Crne Gore, putem provjere gotovinskih priliva i odliva preko računa koji su namijenjeni za prikupljanje i raspored javnih prihoda. U skladu s Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, kojom se propisuju računi na koje se vrši uplata javnih prihoda utvrđenih zakonom i drugim propisima, način uplate prihoda i izvještavanje njihovih korisnika, naplata javnih prihoda u Crnoj Gori, obezbjeđuje se preko računa za uplatu prihoda (461 račun) i četiri obračunska računa, preko kojih se sredstva prenose na Centralni račun državnog trezora od strane potrošačkih jedinica koje prikupljaju javne prihode, a to su: Uprava carina broj 90700000008050150 (identifikacioni broj 805), Poreska uprava broj 90700000008200112 (identifikacioni broj 820), Ministarstvo unutrašnjih poslova broj 907000000008250164 (identifikacioni broj 825) i Uprava policije broj 907000000008400126 (identifikacioni broj 840). U narednoj tabeli dat je pregled priliva sredstava na obračunske račune i prenos sredstava na Centralni račun državnog trezora.

Tabela 2 – Naplata javnih prihoda prihodnih jedinica

OPIS	OBRAČUNSKI RAČUNI				Centralni račun državnog trezora	Razlika
	stanje 01.01.2014	priliv	odliv	stanje 31.12.2014	priliv	
Uprava carina Crne Gore		428.128.885,47	428.128.885,47	-	427.767.289,90	361.595,57
Poreska uprava Crne Gore	380.528,74	1.007.916.974,41	1.008.273.416,27	24.086,88	989.583.975,00	18.689.441,27
Ministarstvo unutrašnjih poslova		7.773.511,96	7.773.511,96	-	7.767.302,49	6.209,47
Uprava policije		4.750.326,22	4.750.326,22	-	4.748.655,22	1.671,00
Ukupno	**380.528,74**	**1.448.569.698,06**	**1.448.926.139,92**	24.086,88	**1.429.867.222,61**	**19.058.917,31**

Prema podacima Centralne banke Crne Gore ukupni prilivi u 2014. godini, na obračunskim računima prihodnih jedinica, iznose 1.448.569.698,06 €, a odliv sredstava 1.448.926.139,92 €. Na Centralni račun državnog trezora sa obračunskih računa prenijeta su sredstva u iznosu od 1.429.867.222,61 €, odnosno manje u iznosu od 19.058.917,31 €. Razlika između prenešenih sredstava sa obračunskih računa na Centralni račun državnog trezora u iznosu od 19.058.917,31 € odnosi se na povraćaj pogrešnih uplata, povraćaj više uplaćenih sredstava, preusmjeravanje sredstava između potrošačkih jedinica naplatioca prihoda i na prenos

sredstava u iznosu 149.392,32 € na račun naplate dospjelih, a nenaplaćenih poreza i doprinosa. U narednoj tabeli dat je pregled priliva i odliva sredstava sa Centralnog računa državnog trezora:

Tabela 3 - Prikupljanje i rasposred sredstava sa Centralnog računa državnog trezora

CENTRALNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA			
Uprava carina Crne Gore	427.767.289,90	1.344.293.004,43	Glavni račun državnog trezora
Poreska uprava Crne Gore	989.583.975,00	39.826.925,05	Opštine
Ministartsvo unutrašnjih poslova	7.767.302,49	222.234,90	Veterinarska komora i veterinarske ambulante
Uprava policije	4.748.655,22	59.499.797,88	Raspored po rješenjima MF
Prilivi od prihodnih jedinica	**1.429.867.222,61**	27.517.214,58	Egalizacioni fond
Računi ministarstava i drugih organa uprave	46.063.201,20	4.108.268,21	JU Morsko dobro
Prikupljeno preko drugih računa	14.965,01	333.785,33	Zajednica opština
Ostali prilivi	**46.078.166,21**	144.158,44	Povraćaj i pogrešne uplate
Ukupni prilivi	**1.475.945.388,82**	**1.475.945.388,82**	**Ukupni odlivi**

Ukupan priliv sredstava na Centralnom računu državnog trezora u iznosu od 1.475.945.388,82 € usmjeren je: na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 1.344.293.004,43 €, opštinama u iznosu od 39.826.925,05 €, Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama 22.234,90 €, po rješenjima Ministarstva finansija u iznosu od 59.499.797,88 €, Egalizacionom fondu 27.517.214,58 €, JU Morsko dobro 4.108.268,21 €, Zajednici opština u iznosu od 333.785,33 € i iznos od 144.158,44 € na ime povraćaja sredstava i pogrešnih uplata.

Glavni račun državnog trezora – Račun broj 90700000083001-19 preko kojeg se vrše uplate i isplate državnog novca za potrebe korisnika budžeta na teret sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu.

Tabela 4 - Priliv i odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA			
Početno stanje gotovine	1.564.187,32	1.793.717.829,13	Odlivi sa računa u 2014. godini
Prilivi sa Centralnog računa	1.344.293.004,43	6.732.995,52	Krajnje stanje gotovine
Ostali prilivi	454.593.632,90		
Ukupni prilivi	1.800.450.824,65	1.800.450.824,65	

Priliv sredstava na Glavni račun državnog trezora sa Centralnog računa državnog trezora, putem Prihodnog modula, iznosi 1.344.293.004,43 € i direktne uplate na račun u iznosu 454.593.632,90 €.

Sredstva prenešena opštinama – u skladu sa zakonskim rješenjima u iznosu od 39.826.925,05 € prenešena su opštinama, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 5 - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora opštinama

Izvještaj o dodijeljenim prihodima sa Centralnog računa državnog trezora za period od 01.01-31.12.2014. godine		
302	Podgorica	11.294.099,25
310	Cetinje	669.828,18
329	Danilovgrad	805.071,41
400	Nikšić	2.662.960,22
418	Šavnik	38.345,97
426	Plužine	623.313,72
507	Pljevlja	2.134.975,22
515	Žabljak	348.538,78
604	Berane	840.110,88
612	Plav	259.280,24
620	Rožaje	1.024.161,05
639	Andrijevica	208.135,25
647	Petnjica	4.579,72
701	Bijelo Polje	1.225.073,59
710	Mojkovac	286.100,62
728	Kolašin	533.689,63
809	Bar	3.584.170,09
817	Budva	4.690.439,42
825	Ulcinj	1.102.114,93
906	Herceg Novi	2.901.322,47
914	Tivat	1.940.603,54
922	Kotor	2.650.010,87
	Ukupno	**39.826.925,05**

Sredstva Veterinarske komore i veterinarske ambulante – Raspored sredstava sa Centralnog računa državnog trezora Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama izvršen je u iznosu od 222.234,90 €, u skladu s Odlukom o iznosu naknade za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede u unutrašnjem prometu[5]. Od ukupno naplaćenih sredstava izvršiocu veterinarskih pregleda pripada 75%, a Veterinarskoj komori 10%. Pregledom Izvještaja o rasporedu prihoda za 2014. godinu po korisnicima javnih prihoda i Izvještaja o prikupljenim prihodima prije raspodjele (bruto prihodi iskazani po eko kodu), utvrđeno je da je veterinarskim ambulantama prenešen iznos od 196.089,67 €, odnosno 75% od naknada za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede, a Veterinarskoj komori iznos od 26.145,23 € ili 10% od naknada za izvršene veterinarsko-sanitarne preglede, koji su iznosili 261.451,98 €.

Raspored po rješenjima Ministarstva finansija - Kontrolom izdataka u iznosu 59.499.797,88 €, na uzorku od 82,40%, utvrđeno je da je odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora, vršen po rješenjima Ministarstva finansija i rješenjima Poreske uprave, a na ime povraćaja PDV-a pravnim licima, preusmjeravanja PDV-e kredita za izmirenje obaveza prema Upravi carina, preusmjeravanja PDV-e kredita na uplatne račune poreza i doprinosa Poreske uprave, dok su sredstva u iznosu od 7.767.440,27 € usmjerena JP Radio televiziji Crne Gore.

Sredstva u iznosu od 7.767.440,27 € usmjerena su, u skladu s članom 3 Zakona o budžetu za 2014. godinu, JP Radio televiziji Crne Gore, direktnom uplatom sa Centralnog računa državnog trezora, tako da je izostala evidencija ovih sredstava na strani primitaka i izdataka u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta za 2014. godinu.

Egalizacioni fond – Prema podacima Centralne banke, stanje sredstava na 01.01.2014. godine na računu Egalizacionog fonda broj 907-83301-89 iznose 1.434.962,33 €. Priliv sredstava u 2014. godini iznosio je 29.315.961,66 €, odliv sredstava 30.611.857,41 €, tako da stanje na 31.12.2014. godine iznosi 139.066,58 €. Sredstva na račun Egalizacionog fonda u iznosu od 29.315.961,66 € obezbjeđena su: sa Centralnog računa državnog trezora, kao redovna raspodjela prikupljenih javnih prihoda, u iznosu 27.517.214,58 €; sa Glavnog računa državnog trezora, na ime povraćaja uzetih kratkoročnih pozajmica, u iznosu od 1.700.000,00 € i sa drugih računa u iznosu od 98.747,08 € (iznos od 74.157,38 € je povraćaj pozajmice Opštine Berane i iznos od 24.589,70 € povraćaj pozajmice Opštine Rožaje) u skladu sa Sporazumom o izmirenju odobrenih pozajmica iz Egalizacionog fonda. Odliv sredstava u iznosu od 30.611.857,41 € usmjeren je: na Centralni račun državnog trezora, na ime povraćaja kratkoročnih pozajmica u iznosu od 1.750.000,00 €, opštinama i bankama (po ugovorima o cesijama i asignacijama) u iznosu od 28.772.556,58 €, a u skladu sa Planom akontativne raspodjele sredstava Egalizacionog fonda opštinama i u skladu sa Rješenjem o konačnoj raspodjeli sredstava Egalizacionog fonda. Sredstva u iznosu od 29.040,00 € uplaćena su na račune fizičkih lica, na ime naknada za rad u komisiji. Na ime povraćaja pogrešnih uplata isplaćen je iznos od 24.582,70 €, dok se na dva puta prenijeta sredstva po rješenju Ministarstva finansija broj 04-3513/4 od 04.06.2014. godine odnosi 35.671,02€.

JU Morsko dobro – sa Centralnog računa državnog trezora izvršen je raspored sredstava u iznosu od 4.108.268,21 €.

Zajednici opština - sa Centralnog računa državnog trezora izvršen je raspored sredstava u iznosu od 333.785,33 €.

Povraćaj sredstava i pogrešne uplate – ukupna sredstva na ime povraćaja i pogrešnih uplata iznose 144.158,44 €, a odnose se na povraćaj i preusmjeravanje sredstava, po rješenjima Ministarstva finansija, na račune ministarstava, drugih organa i pravosuđa (identifikacioni broj 832) u iznosu od 143.805,48 €, dok je iznos od 352,90 € tehnička greška u evidenciji.

[5] „Sl. list CG" br.06/11

Promet sredstava iskazan na dugovnoj strani Glavne knjige trezora (Konsolidovani račun državnog trezora) iznosi 1.902.955.031,95 €, od čega se na depozite iz prethodne godine odnosi 6.844.263,60 €, prenijete prihode sa Centralnog računa državnog trezora u iznosu od 1.344.293.004,43 €, ostale evidentirane prilive 16.068.836,40 € i na pozajmice i kredite 535.748.927,52 €. Isplate evidentirane u Glavnoj knjizi trezora iznose 1.890.754.552,68 € i gotovina na kraju perioda u iznosu od 12.200.479,27 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 6 - Prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi trezora

GLAVNA KNJIGA DRŽAVNOG TREZORA			
Prenešeno saldo	6.844.263,60	387.342.557,39	Bruto zaarde i doprinosi na teret poslodavca
Prenos sa Centarlnog računa državnog trezora	1.344.293.004,43	11.957.808,10	Ostala lična primanja
Ostalo evidentirano kao priliv	16.068.836,40	28.563.878,82	Rashodi za materijal
Pozajmice i krediti iz inostranstva	290.813.827,52	54.105.055,20	Rashodi za usluge
Pozajmice i krediti iz zemlje	244.935.100,00	21.273.630,08	Rashodi za tekuće održavanje
		75.516.395,41	Kamate
		8.033.102,02	Renta
		18.426.863,34	Subvencije
		29.807.470,83	Ostali izdaci
		61.864.914,02	Prava iz oblasti socijalne zaštite
		22.587.777,40	Sredstva za tehnološke viškove
		384.390.842,85	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja
		15.215.135,74	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite
		8.089.340,11	Ostala prava iz zdravstvenog osiguranaj
		96.861.981,96	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru
		2.186.764,12	Ostali transferi
		133.972.150,24	Kapitalni izdaci
		2.484.899,77	Pozajmice i krediti
		434.061.211,94	Otplata duga
		15.258.930,95	Otplata garancija
		65.221.299,67	Otplata oabveza iz prethodnog perioda
		13.532.542,72	Tekuća budžetska rezerva
UKUPNO PRILIV + početno stanje	**1.902.955.031,95**	**1.890.754.552,68**	**UKUPNO ODLIV**
SALDO NA 31.12.2014. GODINE		**12.200.479,27**	

Ukupno iskazani prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi trezora odgovaraju primicima i izdacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. Naplaćeni prihodi u iznosu od 1.896.110.768,35 € (1.902.955.031,95 € - 6.844.263,60 €) pokazuju da struktura naplate po prihodnim jedinicama odgovara sredstvima evidentiranim na Glavnom računu državnog trezora što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 7 - Struktura naplaćenih prihoda po prihodnim jedinicama

Ekonomska klasifikacija	Opis	Predlog zakona o završnom računu za 2014	Uprava carina	Poreska uprava	Ministartsvo unutrašnjih poslova	Uprava policije	Ministarstvo finansija i ostale institucije	Ukupno prihodne jedinice
71	**Tekući prihodi**	**1.339.592.834,24**	**370.896.541,31**	**917.247.859,30**	**6.215.386,91**	**4.748.655,22**	**40.484.391,50**	**1.339.592.834,24**
711	Porezi	833.203.582,52	370.770.999,93	462.432.582,59				**833.203.582,52**
712	Doprinosi	444.303.244,55		444.303.244,55				**444.303.244,55**
713	Takse	15.038.439,81	47.523,50	1.534.725,48	3.162.797,96	203.804,40	10.089.588,47	**15.038.439,81**
714	Naknade	17.342.019,19		8.052.834,04			9.289.185,15	**17.342.019,19**
715	Ostali prihodi	29.705.548,17	78.017,88	924.472,64	3.052.588,95	4.544.850,82	21.105.617,88	**29.705.548,17**
72	Primici od prodaje imovine	6.691.829,70					6.691.829,70	**6.691.829,70**
73	Primici od otplate kredita	8.522.051,19					8.522.051,19	**8.522.051,19**
74	Donacije i transferi	5.554.927,72					5.554.927,72	**5.554.927,72**
75	Pozajmice i krediti	535.749.125,50			25.278,66		535.723.846,84	**535.749.125,50**
	UKUPNO	**1.896.110.768,35**	**370.896.541,31**	**917.247.859,30**	**6.240.665,57**	**4.748.655,22**	**596.977.046,95**	**1.896.110.768,35**

2.2. Izvori finansiranja deficita

Izvori finansiranja deficita iskazani su za gotovinski i modifikovani gotovinski deficit. Izvori finansiranja gotovinskog deficita iskazani su kroz neto pozajmice i prilive od prodaje imovine i na taj način je došlo do povećanja depozita, dok je finansiranje korigovanog gotovinskog deficita uvećano za neto promjenu neizmirenih obaveza prema dobavljačima. Struktura izvora finansiranja deficita na gotovinskoj i korigovanoj osnovi prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 8 - Struktura finansiranja gotovinskog i korigovanog deficita u 2014. godini

OPIS	IZNOSI		
	završni račun	korekcije	utvrđeno revizijom
Gotovinski deficit budžeta	-103.023.527,59	50.732,03	-102.972.795,56
Povećanje depozita	-5.356.215,69	-457.319,74	-5.813.535,43
UKUPNO	**-108.379.743,28**	**-406.587,71**	**-108.786.330,99**
Domaći izvori finansiranja	12.620.833,25	269.043,71	12.889.876,96
Inostrani izvori finansiranja	95.758.910,03	137.544,00	95.896.454,03
UKUPNO	**108.379.743,28**	**406.587,71**	**108.786.330,99**
Korigovani gotovinski deficit budžeta	-107.188.980,76	50.732,03	-107.138.248,73
Povećanje depozita	-5.356.215,69	-457.319,74	-5.813.535,43
UKUPNO	**-112.545.196,45**	**-406.587,71**	**-112.951.784,16**
Domaći izvori finansiranja	12.620.833,25	269.043,71	12.889.876,96
Inostrani izvori finansiranja	95.758.910,03	137.544,00	95.896.454,03
Neto promjena neizmirenih obaveza	4.165.453,17	0,00	4.165.453,17
UKUPNO	**112.545.196,45**	**406.587,71**	**112.951.784,16**

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 103.023.527,59 € i povećanje depozita u iznosu od 5.356.215,41 € finansirano je iz domaćih izvora u iznosu od 12.620.833,24 € i inostranih izvora u iznosu od 95.758.910,02 €. Domaći izvori finansiranja obezbjeđeni iz neto emisije hartija od vrijednosti u iznosu od 35.948.205,45 € i sredstava od prodaje imovine u iznosu od 6.691.829,70 € korišćeni su za smanjenje neto obaveza po domaćim kreditima u iznosu od 30.019.201,90 € i finansiranje deficita 12.620.833,25 €. Inostrani izvori finansiranja obezbjeđeni iz neto emisije hartija od vrijednosti u iznosu od 183.988.955,00 € korišćeni su za smanjenje neto obaveza po ino kreditima u iznosu od 88.230.044,97 € i finansiranje deficita 95.758.910,03 €. Navedene podatke treba korigovati kod domaćih izvora finansiranja u iznosu od 269.043,71 € i inostranih izvora finansiranja u iznosu od 137.544,00 €.

Emisija hartija od vrijednosti u 2014. godini je u Glavnoj knjizi trezora evidentirana u bruto iznosu i na taj način je realizovana preporuka Državne revizorske institucije, data u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. Ukupni izvori finansiranja konfirmisani su prilivom na račune kod poslovnih banaka u iznosu od 535.749.125,50 € i otplatom glavnice duga u iznosu od 434.061.211,94 €, tako da neto zaduženje po osnovu kredita i emitovanih hartija od vrijednosti iznosi 101.687.913,56 €. Prilivi od prodaje imovine evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 6.691.829,70€.

Zakonom o budžetu za 2014. godinu, članom 11 stav 5 definisano je da se Vlada može zadužiti za finansiranje deficita, servisiranje duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2014. godinu, u iznosu od 240.000.000,00 €, koji će biti obezbjeđeni kroz emisiju obveznica na inostranom tržištu, izdavanjem domaćih obveznica i/ili državnih zapisa ili kreditnim aranžmanima sa domaćim i inostranim finansijskim institucijama, kao i sa ostalim institucijama. Izuzetno od ovog člana stava 5 Vlada se u 2014. godini može zadužiti radi otkupa i refinansiranja državnog duga, maksimalno do visine postojećeg državnog duga, a što će biti obezbjeđeno kroz emisiju obveznica ili zaključenje bilateralnog aranžmana.

Modifikovani gotovinski deficit korigovan je, u skladu s članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za neto promjenu neizmirenih obaveza, koje nemaju karakter pozajmica u iznosu od 4.165.453,17 €, sa sljedećom strukturom:

Tabela 9 - Neto promjene neizmirenih obaveza

r.b.	OPIS	Stanje obaveza na dan 31.12.2011	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2012	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2013	Razlika	Stanje obaveza na dan 31.12.2014
1	2	3	4=5-3	5	6=7-5	7	8=9-7	9
1	Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)	13.356.757,00	3.765.974,00	17.122.731,00	-1.193.119,68	15.929.611,32	-1.538.705,32	14.390.905,00
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	487.009,00	1.423.859,00	1.910.868,00	-338.627,81	1.572.240,19	-1.559.513,19	12.727,00
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	486.652,00	514.112,00	1.000.764,00	356.832,31	1.357.596,31	-256.897,31	1.100.699,00
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	12.383.096,00	1.828.003,00	14.211.099,00	-1.211.324,18	12.999.774,82	277.705,18	13.277.480,00
2	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu	41.426.322,00	6.679.359,00	48.105.681,00	7.600.397,99	55.706.078,99	1.818.447,01	57.524.526,00
3	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima	5.664.403,00	1.623.578,00	7.287.981,00	7.127.819,67	14.415.800,67	5.092.112,33	19.507.913,00
4	Obaveze za kapitalne izdatke	400.079,00	249.678,00	649.757,00	-285.495,15	364.261,85	-37.965,85	326.296,00
5	Obaveze po pozajmicama i kreditima	563.979,00	-5.259,00	558.720,00	-555.719,00	3.001,00	27.623,00	30.624,00
6	Obaveze po osnovu otplate dugova	477.856,00	-477.856,00		1.670.043,00	1.670.043,00	-1.196.058,00	473.985,00
7	Obaveze iz rezervi		0,00		0,00		0,00	
8	Stanje obaveza na kraju godine (1+2+3+4+5+6+7)	61.889.396,00	11.835.474,00	73.724.870,00	14.363.926,83	88.088.796,83	4.165.453,17	92.254.249,00

Iskazana razlika neizmirenih obaveza konfirmisana je kontrolom plaćanja iz budžeta koja se odnose na izdatke kojima neizmirene obaveze pripadaju. Utvrđeno je povećanje obaveza po izdacima iskazanim ekonomskom klasifikacijom i potvrđena neto promjena neizmirenih obaveza, što potvrđuju podaci dati u narednoj tabeli:

Tabela 10 - Evidencija neizmirenih obaveza

EVIDENCIJA NEIZMIRENIH OBAVEZA		
Opis	**Iznos**	**Iznos**
Stanje na dan 31.12.2013. godine	88.088.796,83	
Otplata neizmirenih obaveza (smanjenje)		13.832.175,82
Povećanje neizmirenih oabveza		17.997.627,99
Stanje na dan 31.12.2014. godine		**92.254.249,00**

Početno stanje neizmirenih obaveza umanjeno za otplatu neizmirenih obaveza i uvećano za povećanje neizmirenih obaveza daje iznos od 92.254.249,00 €. Ukoliko se za isti iznos koriguju izdaci iskazani na gotovinskoj osnovi dobija se iznos korigovanog deficita kako je prezentirano Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu.

2.3. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2014. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 424.241.966,71 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 11 – Budžetska prekoračenja

OPIS	IZNOS
UKUPAN IZNOS PREKORAČENJA	**424.241.966,71**
Dozvoljena prekoračenja	**363.872.450,48**
Dozvoljena prekoračenja - kamate	20.855.364,26
Dozvoljena prekoračenja - otplata glavnice duga i garancije	311.231.397,37
Dozvoljena prekoračenja - međunarodni ugovori	14.115.706,91
Otplata neizmirenih obaveza	17.669.981,94
Nedozvoljena prekoračenja	60.369.516,23
Nedozvoljena prekoračenja - otplata obaveza iz prethodnog perioda	14.300.717,76
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	46.068.798,47

Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 363.872.450,48 € predstavljaju dozvoljena prekoračenja po osnovu: isplate kamata, otplate glavnice duga i garancija, izdataka finansiranih kroz realizaciju međunarodnih ugovora o kreditima i izdataka iskazanih kao otplata neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda. Dozvoljena budžetska prekoračenja su u skladu s članom 23 i članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Nedozvoljena prekoračenja u iznosu od 60.369.516,23 € odnose se na ostvarene izdatke koji nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2014. godinu. Izdaci po osnovu sudskih odluka u iznosu od 14.300.717,76 €, u koje nijesu uključeni izdaci za sudska rješenja Ministarstva finansija, izvršeni su na teret potrošačkih jedinica koje su uzrokovale sudske troškove. Međutim, Ministarstvo finansija, u

skladu s članom 12 Zakona o budžetu za 2014. godinu, nije tokom godine vršilo preusmjeravanje sredstava u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove do iznosa njihovog ostvarenja.

Sredstva u iznosu od 46.068.798,47 € odnose se na izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i to:

- od Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić u iznosu od 44.999.997,32 €, u skladu s članom 12 stav 4 i 5 Zakona o budžetu za 2014. godinu. Ministarstvo finansija je zaključilo Protokol o regulisanju međusobnih obaveza, broj 01-12290/1 od 28.10.2014. godine, sa Elektroprivredom Crne Gore AD Nikšić, Poreskom upravom Crne Gore i Upravom carina Crne Gore, kojim je utvrđeno da dug Elektroprivrede Crne Gore, sa stanjem na 30.06.2014. godine, iznosi 44.999.997,32 €, koji se pretvara u akcijski kapital države Crne Gore. Iznos od 49.999.997,32 € odnosi se na potraživanja Poreske uprave od Elektroprivrede Crne Gore, po osnovu neizmirenih obaveza za poreze i doprinose na zarade zaposlenih u iznosu od 15.944.168,01 €, potvrđen Zapisnikom poreskog inspektora broj 03-7-1-33/14 od 07.07.2014. godine i po osnovu potraživanja Uprave carina u iznosu 29.055.829,31 €, za neplaćeni PDV na uvezenu električnu energiju, koji je potvrđen evidencijom stanja carinskog duga Uprave carina. Revizijom je utvrđeno da član 12 stav 4 i 5 Zakona o budžetu za 2014. godinu nije usklađen sa članom 16 u Posebnom dijelu Zakona o budžetu za 2014. godinu, gdje je trebalo planirati uvećanje izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti u navedenom iznosu. To je kod izvršenja budžeta imalo za posljedicu prekoračenje izdataka u odnosu na planirane godišnjim zakonom o budžetu države.
- od Investiciono razvojnog fonda Crne Gore u iznosu od 1.068.801,15 €. Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća, dopisom broj 1501-725/2 od 20.03.2014. godine, obavijestila je Investiciono razvojni fond o raspoloživim sredstvima od naplate kredita iz ranijeg perioda u iznosu od 1.068.801,00 €, koja u skladu sa Zakonom o investiciono razvojnom fondu treba investirati u kapital Fonda. Ministarstvo finansija je, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-1170 od 29. maja 2014. godine, sa budžetske pozicije 4418 Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti, izvršilo prenos sredstava Investiciono razvojnom fondu u iznosu od 1.068.801,15 €.

  Revizijom je utvrđeno da Zakonom o budžetu za 2014. godinu nijesu planirana sredstva za ove namjene.

2.4. Preusmjeravanje sredstava

Preusmjeravanje sredstava - Na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, Ministarstvo finansija je vršilo preusmjeravanje sredstava utvrđenih Zakonom o budžetu za 2014. godinu, između potrošačkih jedinica u iznosu od 29.930.949,23 €. U 2014. godini vršeno je preusmjeravanje sredstava sa Tekuće budžetske rezerve na više potrošačkih jedinica u iznosu od 1.431.514,59 €, pri čemu je preusmjereno 542.049,61 € iznad limita definisanog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preusmjeravanje sredstava u potrošačkoj jedinici po programima i pojedinim izdacima - Ministarstvo finansija, na zahtjev potrošačke jedinice, vršilo je preusmjeravanje odobrenih sredstava po programima i pojedinim izdacima u iznosu od 27.743.571,66 €. Na kontrolisanom uzorku od 20,39% utvrđeno je da je:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova, u okviru programa Uprava policije, izvršilo preusmjeravanje sredstava sa računa 4415 - Izdaci za opremu u iznosu 82.160,00 €, pri čemu je preusmjereno 8.023,81 € iznad limita definisanog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.
- Ministarstvo prosvjete, u okviru programa Administracija, izvršilo je preusmjeravanje sredstava sa računa 4127 - Ostale naknade u iznosu 85.000,00 €, pri čemu je preusmjereno 52.500,00 € iznad limita definisanog članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Potrebno je da se potrošačke jedinice prilikom preusmjeravanja odobrenih sredstava po pojedinim izdacima pridržavaju limita predviđenih članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

2.5. Obuhvat javne potrošnje

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu utvrđeno je da jedan broj potrošačkih jedinica obezbjeđuje i koristi sopstvene prihode, prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti, u skladu s članom 7 stav 1 Zakona o budžetu za 2014. godinu, koji glasi " Prihode koje ostvari potrošačka jedinica sopstvenom djelatnošću, a na osnovu zakonskih ovlašćenja, služiće isključivo za finansiranje izdataka te potrošačke jedinice, do iznosa koji su planirani Budžetom". Isto tako, utvrđeno je da su javne ustanove prihode od obavljanja sopstvene djelatnosti koristile za finansiranje izdataka do nivoa ostvarenih prihoda i da isti nijesu uključeni u sistem javne potrošnje. Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu dat je "IZVJEŠTAJ O PRIMICIMA I IZDACIMA JAVNIH USTANOVA U 2014. GODINI KOJI NIJESU UKLJUČENI U KONSOLIDOVANI RAČUN TREZORA", a to su: javne ustanove kulture, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, JU Ispitni centar, Policijska akademija, prosvjetne javne ustanove, Univerzitet Crne Gore i javne ustanove zdravstva. Državna revizorska institucija, na osnovu podataka iz Izvještaja o novčanim tokovima IV, sačinila je pregled primitaka i izdataka za javne ustanove kulture, Policijsku akademiju, JU Regionalni centar za obuku ronilaca, Nacionalnu turističku organizaciju, JU Ispitni centar i za Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti kako je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 12 - Pregled primitaka i izdataka javnih ustanova koji nijesu uključeni u Konsolidovani račun trezora

OPIS	Stanje 01.01.2014. godine	Gotovinski prilivi				Gotovinska plaćanja	Stanje 31.12.2014. godine
		Sopstveni prihodi	Namjenski prihodi	Donacije	Ostali prilivi		
Crnogorsko narodno pozorište	48.894,96	180.386,01	120.300,00			349.311,34	269,63
Kraljevsko pozorište Zetski Dom	768,58	7.749,54	23.000,00			29.949,13	1.568,99
Nacionalna biblioteka Crne Gore "Đurđe Crnojević"	1.652,54	46.790,46	42.000,00	1.567,00	15.286,63	79.246,56	28.050,07
Prirodnjački muzej Crne Gore	5.374,12	17.009,27	2.865,87	74.901,19		94.942,45	5.208,61
JU Crnogorska Kinoteka	2.178,07	8.137,19			39.550,00	48.506,14	1.359,12
JU Muzički Centar	224,86	42.306,92	74.519,00			116.993,50	57,25
Biblioteka za slijepe CG	6,27	274,49	8.725,80		46.433,32	55.438,37	1,51
Narodni muzej CG	27.545,19	406.385,60	265.000,00	20.000,00	24.184,91	683.420,10	59.695,60
Pomorski muzej CG	3.592,09	101.525,14				102.440,84	2.676,39
JU Centar savremene umjetnosti CG	5.741,48	10.218,06				15.762,76	196,78
JU Centar za konzervaciju i arheologiju CG	47.583,38	115.733,55	155.313,88	30.134,79		223.498,70	125.266,90
Ukupno	143.561,54	936.516,23	691.724,55	126.602,98	125.454,86	1.799.509,89	224.350,85
Policijska akademija	8.756,65	344.120,30				325.483,07	27.393,88
JU Regionalni centar za obuku ronilaca	0,00	589.404,53				589.404,53	0,00
JU Ispitni Centar	22.269,92	62.606,92		7.976,00		74.868,41	17.984,43
Nacionalna turistička organizacija CG	16.010,07	581.099,02				506.318,16	90.790,93
Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	800.826,52	2.487,64		40.602,67		24.735,61	819.181,22
Ukupno	847.863,16	1.579.718,41	0,00	48.578,67	0,00	1.520.809,78	955.350,46
Ukupno	991.424,70	2.516.234,64	691.724,55	175.181,65	125.454,86	3.320.319,67	1.179.701,31

Na osnovu podataka prikazanih u tabeli utvrđeno je da su navedene javne ustanove, na svojim računima otvorenim kod poslovnih banaka, prikazale stanje sredstava na 01.01.2014. godine u iznosu od 991.424,70 €, gotovinske prilive u iznosu od 3.508.595,70 € (sopstveni prihodi u iznosu od 2.516.234,64 €, namjenski prihodi u iznosu od 691.724,55 €, donacije u iznosu od 175.181,65 € i ostali prihodi u iznosu od 125.454,86 €), gotovinska plaćanja u iznosu od 3.320.319,70 € i stanje sredstava na 31.12.2014. godine u iznosu od 1.179.701,31 €.

Članom 7 stavom 1 Zakona o budžetu za 2014. godnu utvrđeno je da će prihodi koje ostvari potrošačka jedinica sopstvenom djelatnošću, a na osnovu zakonskih ovalašćenja, služiti isključivo za finansiranje izdataka te potrošačke jedinice, do iznosa koji su planirani Budžetom. Revizijom je utvrđeno da isti nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2014. godinu i da nijesu iskazani u članu 3 i članu 4 Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu.

3. GOTOVINSKI DEPOZITI

Državna revizorska institucija je konfirmisala gotovinske depozite po svim računima koji su otvoreni kod Centralne banke Crne Gore i kod poslovnih banaka kod kojih postoje otvoreni računi/partije. Revizijom je utvrđeno da se sredstva depozita, iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu u iznosu od 12.200.475,77 € evidentiraju na 24 računa otvorena u Centralnoj banci Crne Gore i u poslovnim bankama. Od ukupnog broja računa u okviru Konsolidovanog računa državnog trezora prati se promet na 21 računu od kojih se 14 računa vodi pod PIB-om Ministarstva finansija, a ostalih 7 su računi potrošačkih jedinica. Tri računa su računi potrošačkih jedinica koji nijesu u sistemu Konsolidovanog računa državnog trezora. Sredstva na Konsolidovanom računu državnog trezora pod PIB-om Ministarstva finansija evidentirana su u iznosu od 11.806.136,35 €, na 7 računa otvorenih od strane potrošačkih jedinica u iznosu od 227.127,97 € i na 3 računa koji nijesu u sastavu Konsolidovanog računa državnog trezora u iznosu 167.211,97 €.

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu na 175 strani iskazano je stanje depozita na dan 31.12.2014. godine u iznosu od 12.20 mil. € i 38.477 unci zlata po tržišnoj cijeni od 38,05 mil. €, što ukupno iznosi 50,25 mil. €. Gotovina iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu konfirmisana je na osnovu podataka i dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija (Direktorata državnog trezora i Direkcije za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i odnose sa inostranstvom) i dostavljenih Izvoda otvorenih stavki (u daljem tekstu IOS) od Centralne banke i od poslovnih banaka. IOS-i od Centralne banke i osam poslovnih banaka su potpisani i ovjereni od strane Ministarstva finansija, pri čemu sa svim bankama nije usaglašeno stanje.

Depoziti na računima kod Centralne banke Crne Gore – Stanje depozita na računima kod Centralne banke Crne Gore na 31.12.2014. godine iznosi 6.827.770,68 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 13 - Depoziti na računima kod Centralne banke Crne Gore

OPIS	Početno stanje	Prilivi	Odlivi	Krajnje stanje	Depoziti po završnom računom 2014. godinu
GLAVNI RAČUN					
Galni račun državnog trezora	1.564.187,32	1.798.886.637,33	1.793.717.829,13	6.732.995,52	6.732.995,52
OSTALI RAČUNI					
Centalni račun državnog trezora	0,00	1.475.945.388,76	1.475.945.388,76	0,00	
Uprava Carina Crne Gore	0,00	428.128.885,47	428.128.885,47	0,00	
Poreska Uprava Crne Gore	380.528,74	1.007.916.974,41	1.008.273.416,27	24.086,88	
Ministarstvo unutrašnjih poslova	0.00	7.773.511,96	773.511,96	0.00	
Uprava policije	0.00	4.750.326,22	4.750.326,22	0.00	
Ministarstvo finasija- Račun za likvidnost	0,34	120.738.330,82	120.738.328,02	3,14	
Ministarstvo finansija-Egalizacioni fond	1.434.962,33	29.315.961,66	30.611.857,41	139.066,58	
Ministarstvo finansija -Naplata dospjelih nenaplaćenih poreza i doprinosa	74.786,43	149.392,32	1.967,78	222.210,97	
Ministarstvo finansija-Račun za držanje privremeno oduzetih sredstava	1.507.601,86	30.000,00	30.000,00	1.507.601,86	
MF-NF IPA III RD OP 2012-201	0,00	6.670.703,70		6.670.703,70	
MF-NF IPA IV HRD OP 2012-2013	0,00	1.674.900,00		1.674.900,00	
DEPOZITI					
Depoziti po osnovu sukcesije	1.590,21	97,32	1.687,53	0,00	
Depoziti MF ostvareni emisijom EUROBOND obveznica	928,47	288.349.365,32	288.300.000,00	50.293,79	50.293,79
Depoziti MF -Izgradnja 62 stamb.jedinice u Nikšiću		594.002,11	0,00	594.002,11	
Depoziti - redovan depozit MF		138.504.551,66	138.504.495,65	56,01	56,01
Depoziti MF IDF grant Svjetske banke br. TF 13555ME		108.211,99	9.428,57	98.783,42	
OSTALO					
Obaveze za primljene avanse od rezidenata	306.944,46	350.308.661,45	350.285.266,99	283.550,00	
Odobreni avans -devizna štednja	40.113,46	7.600.000,00	7.595.688,10	44.425,36	44.425,36
UKUPNO	**5.311.643,62**	**5.667.445.902,50**	**5.647.668.077,86**	**18.042.679,34**	**6.827.770,68**

Depoziti iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu odnose se na:

- Depozite na Glavnom računu državnog trezora broj 907-83201-98 u iznosu od 6.732.995,52 €.

- Depozit EUROBOND, po viđenju u iznosu od 50.293,79 €, koji se odnosi na neutrošena sredstva od emisije obveznica na inostranom tržištu.
- Depozit, redovni po viđenju u iznosu od 56,01 €.
- Sredstva za isplatu devizne štednje u iznosu od 44.425,36 €, koja su na 31.12.2014. godine ostala na računu kao razlika između odobrenog avansa i izvršenih isplata po osnovu stare devizne štednje. Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-478/1 od 05.02.2015. godine za navedeni iznos sredstava uvećan je iznos depozita.

Sredstva koja nijesu prikazana u stanje depozita odnose se na račun **MF-NF IPA III RD OP 2012-2013** u iznosu od 6.670.703,70 i na račun **MF -NF IPA IV HRD 2012-2013** u iznosu od 1.674.900,00 €**.** Prilivi na navedenim računima predstavljaju avansne uplate nakon potpisivanja finansijskih sporazuma, a na osnovu Odluke Evropske komisije za prenos odgovornosti za upravljanje sredstvima iz IPA komponente III i IPA komponente IV. Na zahtjev Ministarstva finansija (dopis broj 06-4731/1 od 25.11.2014. godine) otvoreni su računi za ove namjene kod Centralne banke Crne Gore.

Depoziti na računima kod Crnogorske komercijalne banke – Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2014. godine iznosi 282.271,50 € i odnosi se na:

- Kolateral za 14 kreditnih linija u iznosu od 67.904,03 €, po Ugovoru o obezbjeđivanju kreditnih linija za podršku Programa "Legalizacija postojećih i otvaranje novih radnih mjesta" broj 1174. Vlada Crne Gore je stavila na raspolaganju iznos sredstava od 1.000.000,00 €, kao depozit za subvencioniranje kamate po odobrenim kreditima.
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja/kolateral u iznosu od 120.024,04 € - Po Ugovoru o namjenskom depozitu broj 01-3492/2 od 11.08.2006. godine deponovana su sredstva u iznosu od 115.000,00 €, kao namjenski kredit za odobrene kredite radnicima Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-626/1 od 11.02.2015. godine evidentiran je priliv po osnovu kamate, u iznosu od 1.198,33 € i povećanje depozita. Rješenjem broj 06-1122/1 od 06.03.2015. godine evidentiran je izdatak, po osnovu plaćene rate kredita, na poziciju 463 - Otpata duga iz prethodnog perioda u iznosu od 444,67 € i smanjenje depozita.
- Fond za zdravstveno osiguranje/kolateral na iznos 17.038,71 € - Po ugovoru o namjenskom depozitu broj 3678 od 20.11.2009. godine deponovana su sredstva u iznosu od 20.000,00 €, kao namjenski depozit za ugovore o kreditu broj 705-88-2555, 705-88-2556 i 705-88-2557. Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-625/1 od 11.02.2015. godine evidentiran je priliv sredstava u iznosu od 20.000,00 € i povećanje depozita, a Rješenjem broj 06-1121/1 od 06.03.2015. godine evidentiran je odliv sredstava u iznosu od 2.961,29 € na teret grupe računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda i smanjenje depozita.
- Fond za zdravstveno osiguranje/kolateral na iznos od 46.504,72 € - Po Ugovoru o oročenom depozitu broj 03-1710 od 04.08.2004. godine i Aneksu broj 3679 od 20.11. 2009. godine, deponovana su sredstva kao namjenski depozit za obezbjeđenje kredita po ugovorima broj 705-88-2554 i 705-88-2558, na iznos od 40.000,00 €. Rješenjem Ministarstva finansija, broj 06-623/1 od 11.02.2015. godine, evidentiran je priliv sredstava na poziciju 7155 - Ostali prihodi u iznosu od 40.000,00 € i 7151 - Prihodi od kamata u iznosu 6.504,72 € i povećanje depozita u iznosu od 46.504,72 €.
- Fond za zdravstveno osiguranje/kolateral na iznos od 30.000,00 € - Po Ugovoru o oročenom depozitu broj 03 od 03.01.2007. godine i Aneksom broj 3 od 14.04.2008. godine, kojim se iznos od 30.000,00 € deponuje kao namjenski depozit za obezbjeđenje kredita po Ugovoru 705-88-2280 od 14.04.2008. godine. Rješenjem Ministarstva finansija, broj 06-6241/1 od 11.02.2015. godine, evidentiran je priliv sredstava u iznosu od 30.000,00 € na poziciju 7155 - Ostali prihodi i rast depozita.

Depoziti na računima kod NLB Montenegrobanke - Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2014. godine iznosi 10.150,79 € i odnosi se na Fond Penzijskog i invalidskog osiguranja/kolateral u iznosu od 10.150,79 € - Po Ugovoru o namjenskom depozitu broj 01-2029 od 01.07.2009. godine, koji je sačinjen na osnovu člana 1 Ugovora o oročavanju sredstava DP 2008/671 i Aneksa I i II, na osnovu kojeg su deponovana sredstva u iznosu od 10.000,00 €, kao namjenski depozit za odobrene kredite radnicima. Ministarstvo finansija nije u cjelosti usaglasilo stanje sredstava na računima sa IOS-om NLB Montenegrobanke.

Depoziti na računima kod Prve banke - Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2014. godine iznosi 35.128,66 € i odnosi se na:

- Fond za obeštećenje u iznosu od 1.969,79 € - Sredstva se nalaze na računu broj 535-7299007 i priliv je uvećan za 1,06 € po osnovu kamate.
- Kolateral za 14 kreditnih linija u iznosu od 33.158,87 €, po Aneksu broj 1 Ugovoru o obezbjeđivanju kreditnih linija za podršku Programa "Legalizacija postojećih i otvaranje novih radnih mjesta" broj 102-7525 od 20.10.204. godine. Vlada Crne Gore, je stavila na raspolaganju 210.000,00 € kao depozit za subvencioniranje kamate po odobrenim kreditima.

Depoziti na računima kod Erste banke - Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2014. godine iznosi 3.000.000,00 €. Ministarstvo finansija je zaključilo Ugovor broj 06-3964/1 od 28.12.2012. godine sa Erste Group Bank 1010 Viena, kojim se sredstva u iznosu od 3.000.000,00 € koriste za obezbjeđenje kredita odobrenih od navedene banke. Navedena sredstva su oročavana u prethodnim godinama sa rokom dospjeća od godinu dana. U 2014. godini, nakon isteka roka za oročavanje, sredstva u iznosu od 3.123.160,38 € (kamata u iznosu od 123.160,38 €) su prenešena na račun 540-402598–Transakcioni račun za nacionalna plaćanja Vlade Crne Gore - Račun solidarnosti za ublažavanje posljedica poplava. Ista sredstva su oročena po Ugovoru o oročenom depozitu broj 06-55171 od 17.02 2014. godine, u iznosu od 3.000.000,00 €, dok su sredstva u iznosu 122.906,00 € prenešena na Glavni račun državnog trezora, a iznos od 100,08 € odnosi se na troškove platnog prometa.

Depoziti na računima kod Podgoričke banke (Societe generale Montenegro banka) - Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2014. godine iznosi 600.154,87 € i odnosi se na:

- Redovni depozit u iznosu od 229.028,64 € koji je po Rješenju Ministarstva finansija broj 06-15901 od 31.03.2015. godine, evidentiran kao priliv na poziciju 7149 - Naknade (za podnošenje ponuda za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika Ministarstva ekonomije) i povećanje depozita.
- Redovni depozit u iznosu od 87.447,20 € koji je po Rješenju Ministarstva finansija broj 06-159/1 od 31.03.2015. godine, evidentiran kao priliv na poziciji 7155 - Ostali prihodi i kao povećanje depozita. Sredstva se odnose na prihode Ministarstva unutrašnjih poslova ostvarenim u ranijim godinama.
- Redovni depozit u iznosu od 271.454,22 € koji je po Rješenju Ministarstva finansija broj 06-1610 od 31.03.2015. godine, evidentiran kao priliv od prodaje imovine na poziciju 721-Prihodi od imovine i kao povećanje depozita. Sredstva se odnose na prihode od prodaje imovine Ministarstva finansija.
- Sredstva za isplatu devizne štednje u iznosu od 12.224,81 € su prikazana kao stanje depozita na 31.12.2013. godine u iznosu od 10.533,85 €, dok je razlika između odobrenog avansa i izvršenih isplata u iznosu od 1.690,96 €, Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-478/1 od 05.02.2015. godine, evidentirana kao povećanje depozita.

Neutrošena sredstva budžetskih korisnika - U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na 31.12.2014. godine iznosi 1.445.002,82 € i odnosi se na:

- Depozite Ambasada u iznosu od 99.598,10 €, koja se odnose na stanje depozita kod 33 Diplomatsko konzularna predstavništva.

- Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija u iznosu sredstava od 37.704,16 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2014. godine, po Obrazcu 8 Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine.
- Ministarstvo kulture u iznosu od 639,97 €, koja se odnose se na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2014. godine, po Obrazcu 8 Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine.
- Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća u iznosu od 1.139.849,14 €, koja se odnose na otplatu datih kredita i nalaze se na računima kod osam poslovnih banaka. Ministarstvo finansija je, Rješenjem broj 06-1349/1 od 18.03.2015. godine, evidentiralo priliv sredstava na poziciju 7311-Primici od otplate kredita i povećanje depozita u navedenom iznosu.
- Centar savremene umjetnosti u iznosu sredstava od 5.786,06 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2014. godine, a prema dopisu Centra savremene umjetnosti, ostala su neutošena na grupi računa 4133, 4234, 4195, 4199 i 4415.
- Centar za konzervaciju i arheologiju u iznosu sredstava od 11.425,36 €, koja se odnose na neutrošena budžetska sredstva na 31.01.2014. godine, a prema dopisu Centra za konzervaciju i arheologiju broj 03-85 od 31.01.2015. godine, ostala su neutošena na grupi računa 4134, 4148 i 4152.
- Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki u iznosu sredstava od 150.000,00 €, koja se nalaze na računu 530-20240-15 kod NLB Montenegrobanke. Ministarstvo finansija je, Rješenjem broj 06-984/1 od 31.03.2015. godine, evidentiralo navedena sredstva kao priliv na poziciju 7149-Ostale nakande i povećanje depozita.

Depoziti na računima kod Hypo Alpe Adria banke - Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu nema iskazanog stanja depozita na računima kod ove banke. Prema IOS-u banke iskazano je stanje sredstava, kao obaveza prema Vladi Crne Gore, u iznosu od 1.825.436,04 €.

Depoziti na računima kod Hipotekarne banke – U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu nema iskazanog stanja depozita na računima kod ove banke. Prema IOS-u banke iskazano je stanje sredstava, kao obaveza prema Vladi Crne Gore, u iznosu od 6.060,05 € i 630 USD.

Depoziti na računima kod Komercijalne banke AD Budva - U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu nema iskazanog stanja depozita na računima kod ove banke. Prema IOS-u Komercijalne banke AD Budva iskazano stanje obaveza prema Vladi Crne Gore iznosi 458.816,55 € i odnosi se na sredstva za Projekat "1000+ stanova" u iznosu od 456.170,95 € i na sredstva po osnovu kamate u iznosu od 2.645,60 €. Sredstva u iznosu od 2.645,60 € nijesu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora.

Prema dostavljenoj dokumentaciji Ministarstva finansija stanje depozita na Konsolidovanom računu državnog trezora iznosi 45.589.366,50 €. U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazano stanje depozita na dan 31.12.2014. godine iznosi 12.200.479,32 €. Razlika u iznosu 33.388.887,18 € u vezi je sa sredstvima donacija, IPA fondova i kredita, po struktrui koja je prikazana narednom tabelom:

Tabela 14 - Stanje depozita na dan 31.12.2014. godine

Banka	Predlog zakona o završnom računu budžeta za 2014. godinu	Stanje na 31.12.2014. godine na konsolidovane račune trezora	Stanje sredstava na 31.12.2014. godine koje nije uključeno u Prelog zakona o završnom računu za 2014. godinu	Donacije	IPA	Krediti	Ostalo
Centralna banka Crne Gore	5.827.770,68	16.149.709,91	9.321.939,23	98.783,42	8.345.603,70		877.552,11
Crnogorska komercijalna bar	282.271,50	10.202.972,62	9.920.701,12	2.446.791,28	2.186.226,49	5.259.106,51	28.576,84
Erste banka	3.000.000,00	11.752.764,48	8.752.764,48	2,07		8.752.762,41	-
Hipotekarna banka	-	405.980,22	405.980,22	6.060,50			399.919,72
Hypo Alpe Adria banka	-	31.840,57	31.840,57	31.840,57			-
NLB Montenegrobanka	10.150,79	3.990.682,05	3.980.531,26	3.980.521,26	29.426,00		(29.416,00)
Podgorička banka	600.154,87	911.318,68	311.163,81	91.128,51	35.589,19		184.446,11
Prva banka Crne Gore	35.128,66	861.605,58	826.476,92	700.308,00	29.426,00		96.742,92
Atlas banka	-	5.340,99	5.340,99	5.238,70			102,29
Komercijalna banka AD Budva			-				-
Po dokumentaciji	1.445.002,82	1.277.151,40	(167.851,42)				(167.851,42)
Ukupno	12.200.479,32	45.589.366,50	33.388.887,18	7.360.674,31	10.626.271,38	14.011.868,92	1.390.072,57

Uvidom u izvode otvorenih stavki (IOS) dostavljenih od poslovnih banaka, može se konstatovati da Ministarstvo finansija nije do kraja usaglasilo stanje sredstava na računima kod poslovnih banaka na 31.12.2014. godine.

Evidencija novčanih sredstava u Glavnoj knjizi trezora – Uvidom u Glavnu knjigu trezora finansijske imovine (klasa 1) utvrđeno je da evidencija stanja i prometa na računima nije u skladu s članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. U Glavnoj knjizi trezora, na klasi 1, nema evidencije Glavnog računa državnog trezora. Revizijom je utvrđeno da se evidencija promjena vrši rješenjima Ministarstva finansija. Kontrolom rješenja (Rješenje broj 06-174 od 24.01.2015. godine i Rješenje broj 06-1424/1 od 20.03.2015. godine), utvrđeno je da se stanje na kontu Žiro račun–depoziti odnosi na razliku odliva koji se evidentiraju kao smanjenje depozita, odnosno priliva koji se evidentiraju kao povećanje depozita.

Tabela 15 - Evidencija novčanih sredstava u Glavnoj knjizi državnog trezora.

Klasa	Kategorija	Grupa	Sintetika	Analitika	Subanalitika	Konto	Naziv	Početno stanje	Dugovni promet	Potražni promet	Krajnje stanje
1							Finansijska imovina				
	11						Finansijska imovina				
		111					Konsolidovani račun				
			111-1				Računi u zemlji				
				111-1-1			Računi u Centralnojbanci				
					111-1-1-1		Glavni račun trezora				
						111111:2000	Žiro račun depoziti		1.698.802,86	93.040,28	1.605.762,58
					111-1-1-2		Podračuni sa posebnom namjenom				
					111-1-1-5						
						11111:0002	Podgorička banka-Depozit	24.911,22	691.445,59	116.201,94	600.154,87
						11111:0003	Crnogorska komercijalna banka-Depozit	187.974,41	137.703,05	43.405,96	282.271,50
						11111:0005	Montenegro banka-Depozit	10.150,79			10.150,79
						11111:0007	Centralna banka -ostali depoziti	91.041,93	343.312.619,65	343.358.307,09	45.354,49
						11111:0008	Centralna banka Deponovana sredstva - SUKCESIJA	1.590,21	66,35	1.656,56	-
						11111:0010	Depoziti Ambasada Crne Gore	197.837,26	586.690,80	647.226,30	137.301,76
						11111:0014	Depozit Prve banke CG	583.136,34	13.489,54	561.497,22	35.128,66
						11111:0015	Opportunity banka-Depozit	3.084.235,83	119.150,00	203.385,83	3.000.000,00
						11111:0017	Depozit-Ustanove kulture		639,97		639,97
						11111:0019	Agencija za mala i sred. preduzeca-Depozit	1.068.801,15	1.139.849,41	1.068.801,15	1.139.849,41
						11111:0020	Depozit CBCG - Eurobond obveznice		303.087.729,08	303.038.307,91	49.421,17
						11111:0023	Depozit - Centar za arheloska istrazivanja CG	30.397,25		30.397,25	-
						11111:0027	Depozit centar savremene umjetnosti		5.786,06		5.786,06
						11111:0028	Depoziti Centar za konzervaciju i arheologiju		11.425,39		11.425,39
						11111:0029	depoziti Državne komisije za kontrolu postupka javnih nabavki		150.000,00		150.000,00
				111-1-4			Računi u komercijalnim bankama				
			111-2				Računi u inostranstvu				
			111-3				Kolateralno sredstvo				
		112					Hartije od vrijednosti				
		113					Pozajmice i krediti				
		114					Date garancije				
UKUPNO KLASA 1								5.280.076,39	650.955.397,75	649.162.227,49	7.073.246,65

4. PORESKI ZAVRŠNI RAČUN

Revizijom Poreskog završnog računa za 2014. godinu utvrđeno je da nijesu obezbjeđeni podaci na osnovu kojih se može utvrditi tačan iznos poreskog duga i iznos pretplate na početku i na kraju poslovne godine, kako je utvrđeno članom 10 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu. Poreska uprava treba da obezbjedi knjigovodstvenu evidenciju usaglašenu, u dijelu iskazanih stanja na računima klase "1" računi novčanih sredstava, klase "3" računi obveznika javnih prihoda (uključujući i račune depozita) i klase "7" računi javnih prihoda, sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu.

Izvještaj o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima - Uredbom o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja[6], propisani su uslovi i rokovi pod kojim se poreskom dužniku može odobriti odlaganje dospjelog poreskog i neporeskog duga. U skladu s članom 3 Uredbe, odlaganje poreske

[6] „Sl. list CG" br. 67/09, 23/10, 26/10 i 53/13

obaveze vrši Ministarstvo finansija na zahtjev poreskog dužnika. U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu dat je Izvještaj o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima, za period 01.01. do 31.12.2014. godine, prema kojem je odloženo plaćanje u ratama za 62 pravna lica.

Kontrola Izvještaja o odloženim poreskim i neporeskim potraživanjima vršena je na pregledu rješenja Ministarstva finansija u Upravi carina i u Poreskoj upravi i utvrđeno je, na odabranom uzorku, da je Ministarstvo finansija odobravalo plaćanje poreskog duga u 12 mjesečnih rata ili do 6 mjeseci, što je u skladu s članom 3 i članom 5 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja. Takođe, kontrolom rješenja na odabranom uzorku, kod Poreske uprave utvrđeno je da sva odlaganja duga nijesu odobravana uz uslov da je poreski obveznik obezbjedio bankarsku garanciju ili drugi instrument obezbjeđenja u visini neplaćenih obaveza, što nije u skladu s članom 2 tačka 8 Uredbe o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja.

5. PRIMICI BUDŽETA

Primici budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, u skladu s članom 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dati su u narednoj tabeli:

Tabela 16 – Primici budžeta

Ek. kl.	OPIS	Završni račun budžeta za 2013. godinu	Zakon o budžetu za 2014. godinu	Izvršenje budžeta	izvršenje /plan	izvršenje 2014/2013
	1	2	3	4	5=4/3x100	6=4/2x100
71	Tekući prihodi	1.228.279.417,81	1.261.010.136,94	1.339.592.834,24	106,23	109,06
72	Primici od prodaje imovine	11.948.846,35	5.000.000,00	6.691.829,70	133,84	56,00
73	Primici od otplate kredita	8.633.294,21	7.046.262,49	8.522.051,19	120,94	98,71
74	Donacije i transferi	6.614.007,71	8.000.000,00	5.554.927,72	69,44	83,99
75	Pozajmice i krediti	333.867.350,25	227.975.575,86	535.749.125,50	235,00	160,47
	UKUPNO	**1.589.342.916,33**	**1.509.031.975,29**	**1.896.110.768,35**	**125,65**	**119,30**

Primici budžeta u 2014. godini ostvareni su u većem iznosu za 25,65% od primitaka planiranih Zakonom o budžetu za 2014. godinu i 19,30% više u odnosu na ostvarene primitke u 2013. godini. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih primitaka evidentiranih u Glavnoj knjizi trezora, koji su raspoređeni sa Centralnog računa državnog trezora (9070000008320198) putem Prihodnog modula i to:

Tabela 17 - Naplaćeni prihodi putem Prihodnog modula

	OPIS	Završni račun budžeta za 2014. godinu	Prihodni modul	Razlika
71	Tekući prihodi	1.339.592.834,24	1.335.480.864,41	4.111.969,83
72	Primici od prodaje imovine	6.691.829,70	6.420.375,48	271.454,22
73	Primici od otplate kredita	8.522.051,19	2.071.987,68	6.450.063,51
74	Donacije i transferi	5.554.927,72	-	5.554.927,72
75	Pozajmice i krediti	535.749.125,50	197,98	535.748.927,52
	UKUPNO	**1.896.110.768,35**	**1.343.973.425,55**	**552.137.342,80**

Razlika u iznosu od 552.137.342,80 € predstavlja iznos priliva koji u Glavnoj knjizi trezora nije evidentiran kroz Prihodni modul, a odnosi se na prilive kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 18 - Naplaćeni prihodi direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora

ek.kl	OPIS	iznos
71	**Tekući prihodi**	**4.111.969,83**
7131	Administrativne takse	489.195,91
7149	Ostale naknade	385.028,64
7151	Prihodi od kapitala	828.722,83
7155	Ostali prihodi	2.409.022,45
72	**Primici od prodaje imovine**	**271.454,22**
73	**Primici od otplate kredita**	**6.450.063,51**
74	**Donacije i transferi**	**5.554.927,72**
75	**Pozajmice i krediti**	**535.748.927,52**
7511	Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	244.935.100,00
7512	Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	290.813.827,52
	UKUPNO	**552.137.342,80**

5.1. Tekući prihodi

Prema podacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu tekući prihodi ostvareni su u iznosu 1.339.592.834,24 €. Struktura tekućih prihoda u skladu s načinom prikupljanja prihoda je sljedeća:

- Tekući prihodi u iznosu od 1.335.480.864,41 € odnose se na prihode prikupljene i raspoređene kroz Prihodni modul, u skladu s Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.
- Sredstva u iznosu od 4.111.969,83 € su direktne uplate na Glavni račun državnog trezora. Revizijom na uzorku od 60,07% utvrđeno je da se odnose na:
  - Administrativne takse diplomatsko konzularnih predstavništava Crne Gore u iznosu od 489.195,91 €. Navedeni priliv evidentiran je kao povećanje depozita na 31.12.2014. godine.
  - Ostale naknade u iznosu od 229.028,64 €, evidentirane su po Rješenju broj 06-15901 od 31.03.2015. godine, na ime naknada za podnošenje ponuda za dodjelu ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika Ministarstva ekonomije i po Rješenju broj 06-984/1 od 31.03.2015. godine u iznosu od 150.000,00 €, na ime naknada za vođenje postupka po žalbi Državne komisije za kontrolu postupka javnih nabavki, za koje se nijesu stekli uslovi za povraćaj.
  - Prihodi od kapitala u iznosu od 828.722,83 €, evidentirani su na osnovu rješenja Ministarstva finansija, a odnose se na: prilive po osnovu kamata na deponovana sredstva u iznosu od 123.804,73 € i priliv po osnovu pripadajućeg dijela dobiti po završnom računu Centralne banke u iznosu od 344.371,07 €.
  - Sredstva u iznosu od 2.409.022,45 € evidentirana su na osnovu rješenja Ministarstva finansija na 31.12.2014. godine na grupi računa 715 - Ostali prihodi.

5.2. Primici od prodaje imovine

Prema evidenciji u Glavnoj knjizi trezora planirani su primici od prodaje imovine u iznosu od 5.000.000,00 €, a ostvareni su u iznosu 6.691.829,70 €. Prilivi uplaćeni na prihodnim računima namijenjenim za prikupljanje prihoda od prodaje državne imovine iznose 6.717.695,48 € kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 19 - Prihodi od prodaje imovine

OPIS	Uplatni račun	Priliv na prihodnim računima	Predlog zakona o završnom računu za 2014. godinu	Razlika
Ministartsvo odbrane	832-213-43	3.921.704,10	3.917.384,10	4.320,00
Ministarstvo odbrane	832-211-49	1.534,62	1.534,62	-
Ministartsvo finansija	832-52006-58	1.091.233,36	1.362.687,58	(271.454,22)
Fond za obeštećenje	832-214-40	1.703.223,40	1.403.223,40	300.000,00
Zavod za zapošljavanje			7.000,00	(7.000,00)
Ukupno		**6.717.695,48**	**6.691.829,70**	**25.865,78**

Utvrđene razlike odnose se na: iznos od 4.320,00 € na ime povraćaja sredstava sa Centralnog računa državnog trezora, iznos od 271.454,22 € evidentiran u Glavnoj knjizi trezora na osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj 06-1610/1 od 31.03.2015. godine i na iznos od 300.000,00 € koji je evidentiran na grupi računa 7155 - Ostali prihodi.

Prilivi **Ministarstva odbrane** od prodaje imovine, prikupljeni kroz Prihodni modul i evidentirani u Glavnoj knjizi trezora u 2014. godini, iznose 3.918.918,72 € (3.923.238,72 € – 4.320,00 €).

Sredstva Ministarstva finansija u iznosu 1.091.233,36 € odnose se na Upravu za imovinu i Direktorat za imovinsko pravne poslove u iznosu od 909.099,50 €, Ministarstvo unutrašnjih poslova u iznosu od 62.814,58€ i na Ministarstvo prosvjete u iznosu od 119.319,20 €.

Revizijom, pored prikupljanja sredstava kroz Prihodni modul, obuhvaćen je i račun Ministarstva finansija broj 550-5590-94 na kojem se uplaćuju depoziti po osnovu prodaje imovine Direktorata za imovinsko pravne poslove i vrše uplate za naknade troškova komisije zadužene za prodaju državne imovine. Stanje na ovom računu na 31.12.2013. godine iznosi 181.186,26 €, prilivi u 2014. godini 490.845,82 €, odlivi 223.720,14 € i stanje na 31.12.2014. godine 448.311,94 €.

Priliv sredstava u iznosu od 13.000,00 €, naplaćen od kupaca na ime naknada za rad Komisije za prodaju državne imovine, i odliv sredstava u iznosu od 19.685,95 €, na ime naknada za rad Komisije za prodaju državne imovine, vršen je na osnovu rješenja Ministarstva finansija, u skladu sa Smjernicama o radu komisija za prodaju i davanje u zakup državne imovine, koji nijesu evidentirani u Glavnoj knjizi trezora.

Priliv u iznosu od 180.116,64 € ostvaren po osnovu sprovedenog postupka prodaje državne nepokretnosti upisane u list nepokretnosti broj 1531, KO Bijela - Opština Herceg Novi, Ministarstvo finansija je usmjerilo na račun Jadranskog brodogradilišta Bijela u iznosu od 54.034,99 € ili 30% i Crnogorskoj plovidbi AD u iznosu od 126.081,65 € ili 70%, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore 08-2005/3 od 11.09.2014. godine, pri čemu navedena sredstva nijesu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora.

Sredstva u iznosu od 269.043,71 €, odnose se na položene depozite u iznosu od 33.748,36 € i na prilive u iznosu od 235.295,35 €, po osnovu prodaje državne imovine firmi QD HOTEL AND PROPERTY INVESTMENT MONTENEGRO doo, po Ugovoru broj 587/2014 od 25.12.2014. godine. Ministarstvo finansija je sredstva u iznosu od 269.043,71 € prenijelo na prihodni račun 832-52006-58 dana 12.01.2015. godine, iako se prihod odnosi na 2014. godinu.

Prilivi **Fonda za obeštećenje,** evidentirani u Glavnoj knjizi trezora, iznose 1.703.223,40 €, od kojih je prikupljeno preko prihodnog računa 832-214-40 iznos od 1.403.223,40 € i direktnom uplatom na Glavni račun trezora u iznosu od 300.000,00 €, koja je evidentirana na grupi računa 7155 - Ostali prihodi. Prilivi se odnose na uplaćena sredstva od 10% ostvarenih prihoda od prodate državne imovine, u skladu s članom 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenja[7].

5.3. Primici od otplate kredita

Zakonom o budžetu za 2014. godinu primici od otplate kredita planirani su u iznosu od 7.046.262,49 €, a prema evidenciji u Glavnoj knjizi trezora, ostvareni su u iznosu od 8.522.051,19 €. Struktura priliva, u skladu s načinom prikupljanja, je sljedeća:

- Prikupljena sredstva kroz Prihodni modul u iznosu od 2.071.987,68 € odnose se na otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 90.211,66 € i na otplatu kredita datih za samozapošljavanje u iznosu od 1.981.776,12 €.
- Sredstva u iznosu od 6.450.063,51 €, su direktne uplate evidentirane kao primitak u Glavnoj knjizi trezora i utvrđeno je, na uzorku od 67,90%, da se odnose na:
  - Sredstva u iznosu od 1.139.849,14 €, evidentirana Rješenjem Ministarstva finansija broj 06-1349/1 od 18.03.2015. godine, koja se odnose na prilive od otplate kredita Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća;
  - Sredstva u iznosu od 1.726.615,95 € uplaćena su od opština Kotor i Tivat na ime glavnice i kamate po KFW kreditima faza II i III;
  - Sredstva u iznosu od 3.239.958,58 € uplaćena su po osnovu klirinškog duga Elektroprivrede po Ugovoru broj 10-00-57528 i uplate po kreditima (KFW, IDA i Natixis);
  - Sredstva u iznosu od 337.539,85 € uplaćena su od "Deponije" DOO;

[7] "Sl. list CG",21/04, 49/07, 60/07, 12707,73/10

- Sredstava u iznosu od 6.000,00 € uplaćena su od "Polix" AD Berane po Ugovoru o komisionom kreditu.

5.4. Primici od donacija i transfera

Prema evidenciji u Glavnoj knjizi trezora, ukupno ostvareni primici od donacija i IPA sredstava u 2014. godini iznose 5.554.927,72 €, uključujući i refundaciju sredstava Evropske komisije u iznosu od 594.018,12 €. Sredstva donacija i IPA sredstva uplaćuju se na državne bankarske račune, koje je, na zahtjev potrošačke jedinice, otvorilo Ministarstvo finansija.

Povlačenje sredstava na Glavni račun državnog trezora vrši se na osnovu zahtjeva za prenos i otpuštanje sredstava potrošačke jedinice, korisnika sredstava. U narednoj tabeli dat je pregled potrošačkih jedinica koje su ostvarile prilive po osnovu donacija i iz IPA fondova i koje su prikazale izdatke finansirane iz navedenih sredstava i to:

Tabela 20 - Prilivi sredstava i izdaci finansirani iz donacija i IPA sredstava iskazani po potrošačkim jedinicama

Korisnik sredstava	Primici	Izdaci	Razlika
Ministarstvo poljoprivrde i ruralnog razvoja	867.433,83	867.433,82	0,01
Ministarstvo nauke	31.989,30	31.989,27	0,03
Ministarstvo održivog razvoja i turizma	1.086.843,04	1.084.843,04	2.000,00
Zavod za statistiku	129.091,55	129.091,54	0,01
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	458.938,10	455.940,60	2.997,50
Uprava za kadrove	42.982,07	42.972,36	9,71
Zaštitink ljudskih prava i sloboda	2.742,92	2.742,92	-
Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	190.206,81	190.206,81	-
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	134.976,32	134.125,73	850,59
Ministarstvo kulture	78.828,93	110.851,47	(32.022,54)
Ministarstvo pomorstva i saobraćaja	46.341,80	46.341,80	-
Ministarstvo ekonomije	412.805,81	412.805,81	-
Agencija za zaštitu životne sredine	139.453,69	139.453,57	0,12
Zavod za zapošljavanje	1.813,96	1.657,46	156,50
Zavod za školstvo	226.098,05	226.098,05	-
Ministarstvo zdravlja	15.209,93	15.212,49	(2,56)
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	27.966,99	27.966,99	-
Ministarstvo odbrane	186.024,54	186.023,79	0,75
Ministarstvo finansija	63.418,08	63.418,08	-
Uprava carina	9.201,27	8.134,65	1.066,62
Ministarstvo za informaciono društvo	90.534,56	89.915,33	619,23
Generalni sekretarijat Vlade	328.446,22	328.366,75	79,47
Uprava za vode	71.700,36	71.700,36	-
Ministarstvo prosvjete	69.554,66	68.887,70	666,96
Uprava za mlade i sport	13.683,02	13.683,02	-
Ministarstvo pravde	163.810,42	163.807,08	3,34
Nacionalna turistička agencija	70.812,97	70.812,97	-
Ukupno	4.960.909,20	4.984.483,46	
Refundacije Evropske komisije	594.018,52		
UKUPNO	5.554.927,72		

Prilivi sredstava iz donacija i IPA fondova koji su evidentirani u Glavnoj knjizi trezora iznose 5.554.927,72 € (sa sredstvima refundiranim od Evropske komisije). U skladu s članom 9 Zakona o budžetu za 2014. godinu, kojim je utvrđeno da će se izdaci potrošačkih jedinica koji se finansiraju iz donacija izvršavati u visini njihovog ostvarenja, ukupni izdaci finansirani iz donacija iznose 4.984.483,46 €, odnosno iz donacija 3.979.967,09 € i iz sredstava IPA fondova 1.004.516,37 €. Ministarstvo kulture je za iznos od 32.022,54 € iskazalo veće izdatke od priliva sredstava na Glavni račun državnog trezora u 2014. godini, iz razloga što je navedeni iznos iskazan kao početno stanje na 01.01.2014. godine. Na osnovu dostavljene dokumentacije, stanje sredstava donacija i IPA fondova, na računima kod poslovnih banaka, na 31.12.2014. godine iznosi 17.986.945,69 €.

5.5. Primici od pozajmica i kredita

Zakonom o budžetu za 2014. godinu sredstva od pozajmica i kredita planirana su u iznosu od 227.975.575,86€, dok ostvareni prilivi, iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za

2014. godinu, iznose 535.749.125,50 € i to: iznos od 244.935.100,00 € odnosi se na primitke od kredita uzetih iz domaćih izvora, a iznos od 290.814.025,50 € odnosi se na primitke od kredita iz inostranih izvora.

Pozajmice i krediti iz domaćih izvora – Sredstva u iznosu od 244.935.100,00 €, evidentirana su u Glavnoj knjizi trezora na grupi računa 7511- Pozajmice i krediti iz domaćih izvora i odnose se na uzete pozajmice od poslovnih banka u iznosu od 16.000.000,00 €, na emisiju Državnih zapisa u iznosu od 185.785.100,00 € i na emisiju Državnih obveznica u iznosu od 43.150.000,00 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 21 – Pozajmice i krediti iz domaćih izvora

Opis	Broj ugovora	Datum zaključivanja ugovora	Ugovoreni iznos	Povučeni iznos u 2014. godini	Evidentirano u Glavnoj knjizi trezora u 2014. godini
Crnogorska komercijalna banka	949-88-8	23.05.2013		4.000.000,00	4.000.000,00
Hipotekarna banka	0101-505/2	16.04.2014	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
Hipo Alpe-Adria banka AD Podgorica	AA14016WG6S7	16.01.2014	7.000.000,00	7.000.000,00	7.000.000,00
Ukupno				**16.000.000,00**	**16.000.000,00**
Državni zapisi - emisija u 2014. godini				185.785.100,00	185.785.100,00
Državne obveznice-emisija u 2014. godini				43.150.000,00	43.150.000,00
Ukupno				**244.935.100,00**	**244.935.100,00**

Priliv sredstava po osnovu pozajmica od poslovnih banaka u iznosu od 16.000.000,00 € i po osnovu Državnih obveznica u iznosu od 43.150.000,00 €, vršen je uplatom, na osnovu zahtjeva Ministarstva finansija, na Glavni račun državnog trezora. Priliv sredstava od emisije Državnih zapisa u iznosu od 185.785.100,00 € vršen je uplatom na Glavni račun džavnog trezora u iznosu od 33.538.738,33 €, dok je rješenjima Ministarstva finansija evidentiran iznos od 152.246.361,67 €. Evidentirani iznos priliva odgovara stanju povučenih sredstava i na taj način je ispoštovana preporuka data u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu.

Pozajmice i krediti iz inostranih izvora - Sredstva u iznosu od 290.814.025,50 €, evidentirana u Glavnoj knjizi trezora na grupi računa 7512- Pozajmice i krediti iz inostranih izvora, odnose se na:

- Sredstva u iznosu od 280.000.000,00 € po osnovu EUROBOND obveznica emitovanih 20.05.2014. godine na međunarodnom finansijskom tržištu, s ciljem refinansiranja dijela EUROBOND obveznica koje dospijevaju 2015. i 2016. godine, a u skladu sa obavještenjem City Group Global Markets Limited, Deutche Banka AG, London Branch i Erste Group Bank AF.
- Sredstva u iznosu od 10.814.025,50 € odnose se na priliv po osnovu uzetih kredita u inostranstvu.

Revizijom je utvrđeno da ukupno povučena sredstva po osnovu kredita iz inostranih izvora iznose 32.340.809,23 €, dok je priliv sredstava po ovom osnovu evidentiran u Glavnoj knjizi trezora u iznosu od 10.813.827,52 €, a razlika u iznosu od 21.526.981,51 € predstavlja transferne zajmove lokalnoj samoupravi.

Takođe, utvrđeno je da sredstva u iznosu od 137.544,00 € nijesu evidentirana u Glavnoj knjizi trezora, a odnose se na troškove bankarskih usluga po kreditu Svjetske banke (IBRD) za dodatno finansiranje MEP-a u iznosu od 12.500,00 € i po kreditu Svjetske banke (IBRD) na iznos od 50.000.000,00 €, namijenjen za finansiranje Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom" u iznosu od 125.000,00 €, u skladu sa troškovima odobrenja zajma (od 0,25% od iznosa odobrenog zajma).

Stanje na 31.12.2014. godine na računima kod poslovnih banaka, po osnovu kredita i pozajmica, iznosi 14.011.868,92 € i 51.094,52 USD. Sredstva u iznosu od 51.207,51 USD vraćena su kreditoru Svjetskoj banci 09.02.2015. godine, a odnose se na iznos od 51.094,52 USD na deviznom računu kod Crnogorske komercijalne banke broj 126-02010658 i iznos od 195,17 € koji je konvertovan u dolare i vraćen kreditoru.

6. IZDACI BUDŽETA

Izdaci budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iznose 1.890.754.552,68 €. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih izdataka u 2014. godini po strukturi izdataka i to:

Tabela 22 - Pregled ostvarenih izdataka u 2014. godini

Opis	Zakon o budžetu za 2014. godinu	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Tekući budžet	Završni račun za 2014. godinu
1) Tekući izdaci	627.704.460,14	31.339.731,00	35.308.647,91	623.735.543,23	635.026.761,19
2) Transferi za socijalnu zaštitu	498.223.398,97	11.361.075,30	12.670.141,29	496.914.332,98	492.148.010,12
3) Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	101.040.047,62	2.923.584,54	3.773.459,75	100.190.172,41	99.048.746,08
4) Kapitalni izdaci	99.642.513,32	5.080.160,98	4.403.197,35	100.319.476,95	133.231.494,04
5) Pozajmice i krediti	2.140.000,00	353.500,00	-	2.493.500,00	2.484.899,77
6) Otplata dugova	171.426.905,49	-	87.560,00	171.339.345,49	515.282.098,76
7) Rezerve	8.854.649,77	6.616.469,07	1.431.514,59	14.039.604,25	13.532.542,72
Ukupno	**1.509.031.975,31**	**57.674.520,89**	**57.674.520,89**	**1.509.031.975,31**	**1.890.754.552,68**

U strukturi izvršenih rashoda najveće učešće imaju i to: tekući izdaci sa 33,59%, transferi za socijalnu zaštitu sa 26,03% i otplata dugova sa 27,25%, dok sa 13,13% učestvuju izdaci za transfere institucijama, pojedincima nevladinom i javnom sektoru, kapitalni izdaci, pozajmice i krediti i rezerve. Budžetski izdaci u 2014. godini izvršeni su u iznosu od 1.890.754.552,68 € i veći su u odnosu na raspoloživa sredstva iskazana tekućim budžetom za 25,30%, a u odnosu na ostvarene izdatke u 2013. godini za 17,92%.

6.1. Tekući izdaci

Zakonom o budžetu za 2014. godinu sredstva za tekuće izdatke planirana su u iznosu od 627.704.460,14 €, dok je preusmjeravanjem sredstava plan uvećan za 31.339.731,00 € i umanjen za 35.308.647,91 €, tako da raspoloživa sredstva iskazana planom tekućeg budžeta iznose 623.735.543,23 €. Ostvareni tekući izdaci iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iznose 635.026.761,19 € kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 23 – Tekući izdaci

Opis	Zakon o budžetu za 2014. godinu	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Tekući budžet	Završni račun budžeta za 2014. godinu
1) Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	386.488.693,72	12.329.138,37	7.969.342,17	390.848.489,92	387.342.557,39
2) Ostala lična primanja	11.868.513,96	2.359.410,50	524.697,27	13.703.227,19	11.957.808,10
3) Rashodi za materijal	29.295.302,83	2.542.234,54	1.366.965,20	30.470.572,17	28.563.878,82
4) Rashodi za usluge	47.694.095,80	8.202.909,24	3.699.107,72	52.197.897,32	54.105.055,20
5) Rashodi za tekuće održavanje	21.655.403,20	525.751,79	654.916,29	21.526.238,70	21.273.630,08
6) Kamate	73.316.123,12	-	18.063.577,84	55.252.545,28	75.516.395,41
7) Renta	8.172.802,14	541.994,71	481.413,54	8.233.383,31	8.033.102,02
8) Subvencije	18.874.600,00	207.994,90	-	19.082.594,90	18.426.863,34
9) Ostali izdaci	30.338.925,37	4.630.296,95	2.548.627,88	32.420.594,44	29.807.470,83
Ukupno	**627.704.460,14**	**31.339.731,00**	**35.308.647,91**	**623.735.543,23**	**635.026.761,19**

Kada su u pitanju tekući izdaci uočene su manje nepravilnosti koje nijesu materijalno značajne, a odnose se na nenamjensku potrošnju sredstava, odnosno na plaćanja koja nijesu u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i u skladu sa Uputstvom o radu Državnog trezora.

6.1.1. Kamate

Zakonom o budžetu za 2014. godinu planirana sredstva za isplatu kamata iznose 73.316.123,12 €, dok je preusmjeravanjem sredstava plan umanjen za 18.063.577,84 €, tako da raspoloživa sredstva tekućim budžetom iznose 55.252.545,28 €. Izdaci za kamatu ostvareni su u iznosu od 75.516.395,41 € što je više za

36,67% od iznosa raspoloživih sredstava tekućim budžetom. Planiranje i izvršenje izdataka za kamate rezidentima i nerezidentima dato je u narednoj tabeli:

Tabela 24 - Izdaci za kamate

Opis	Izdaci za kamate rezidentima	Izdaci za kamate nerezidentima	Ukupno
1) Utvrđeno Zakonom o budžetu za 2014. godinu	9.520.967,79	63.795.155,33	73.316.123,12
2) Uvećano putem preusmjeravanja	-	-	-
3) Umanjeno putem preusmjeravanja	41.511,75	18.022.066,09	18.063.577,84
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	9.479.456,04	45.773.089,24	55.252.545,28
5) Izvršeno	8.887.941,91	66.628.453,50	75.516.395,41
6) Izvršeno/planirano x 100	93,76	145,56	136,67

Otplata kamata rezidentima – Izdaci za kamate rezidentima izvršeni su u iznosu od 8.887.941,91 €, što je za 6,24% manje u odnosu na raspoloživa sredstva tekućim budžetom. Sredstva u iznosu od 8.755.905,50 € evidentirana su kao izdatak za kamate kod Ministarstva finansija, a sredstva u iznosu od 132.036,41 € evidentirana su kao izdatak za kamate kod Ministarstva odbrane, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Fonda za zdravstveno osiguranje i Zavoda za zapošljavanje. Struktura izdataka po osnovu kamata rezidentima iskazanih kod Ministarstva finansija data je u narednoj tabeli:

Tabela 25 - Struktura izdataka za kamate rezidentima Ministarstva finansija

	Opis	Iznos
1	**Izdaci za kamate po kreditima kod komercijalnih banaka**	**6.113.895,96**
	Izdaci za kamate po kreditu za zgradu Uprave policije	99.919,66
	Izdaci za kamatu po kreditu za restauraciju spomenika kulture na Cetinju	106.106,56
	Izdaci za kamatu po preuzetim kreditima	757.493,85
	Izdaci za kamatu po dugoročnim kreditima	4.945.471,46
	Izdaci za kamatu po revolving kreditima	15.685,75
	Izdaci za kamatu po kratkoročnim kreditima za likvidnost	89.859,41
	Izdaci za kamatu po Ugovoru o finansijskom lizingu	99.359,27
2	**Izdaci za kamatu po Državnim zapisima**	**1.229.479,66**
3	**Izdaci za kamatu po obveznicama Fonda rada**	**346.937,19**
4	**Izdaci za kamatu po Državnim obveznicama**	**1.065.592,70**
	Ukupno	**8.755.905,51**

Otplata kamata nerezidentima - Izdaci za otplatu kamata nerezidentima iznose 66.628.453,50 €, od čega je na otplatu kamate 65.881.569,71 € a na ostale troškove 746.884,31 €, što je za 45% više u odnosu na raspoloživa sredstva tekućim budžetom. Otplata kamate u iznosu od 25.205.850,00 € €, odnosi se na EUROBOND obveznice koje dospijevaju 2015. i 2016. godine, na otplatu kamate na refinansirane i otkupljene obveznice koje dospijevaju 2015. i 2016. godine u iznosu od 3.801.792,02 € i na otplatu kamate za EUROBOND obveznice koje dospijevaju 2014-2016. godine u iznosu od 5.013.411,11 €. Pregled izdataka za kamate dat je sa pregledom izdataka za otplatu hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima.

6.1.2. Subvencije

Izdaci za subvencije ostvareni su u iznosu od 18.426.863,34 €, ili 96,56% u odnosu na raspoloživa sredstva, a izvršeni su kod potrošačkih jedinica kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 26 – Izdaci za subvencije

	Opis	Zakon o budžetu za 2014. godinu	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Tekući budžet	Završni račun za 2014. godinu
40901	Ministarstvo ekonomije	6.000.000,00	-	-	6.000.000,00	5.344.270,00
41001	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	2.300.000,00	-	-	2.300.000,00	2.300.000,00
41101	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	9.618.000,00	-	-	9.618.000,00	9.617.998,44
41501	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	500.000,00	-	-	500.000,00	500.000,00
60101	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	456.600,00	207.994,90	-	664.594,90	664.594,90
	Ukupno	**18.874.600,00**	**207.994,90**	**-**	**19.082.594,90**	**18.426.863,34**

Ministarstvo ekonomije ostvarilo je izdatke za subvencije u iznosu od 5.344.270,00 €. Iznos od 5.330.000,00€ odnosi se na pokriće troškova "Montenegro bonusa" DOO Cetinje, po osnovu Ugovora o

poslovno-tehničkoj saradnji sa "Kombinatom aluminijuma" Podgorica AD, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-56/6 od 19. jula 2013. godine. Sa programa Unapređenje energetske efikasnosti, a iz sredstava donacija plaćen je iznos od 14.270,00 €, na osnovu Sporazuma broj 01-1620/1 i dobijene saglasnosti od Luksemburške Agencije za razvojnu saradnju za realizaciju programa Energy wood, na ime ugradnje sistema za grijanje na moderne oblike biomase.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je, u skladu s članom 65 Zakona o željeznici i Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, sredstvima u iznosu od 2.300.000,00 € subvencioniralo Direkciju za željeznice AD Željeznički prevoz, u mjesečnim iznosima od 191.666,67 €.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja ostvarilo je izdatke za subvencije u iznosu od 9.617.998,44 € i to: iznos od 8.385.000,00 € u skladu sa Uredbom o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera Agrarne politike (Agro budžet) za 2014. godinu, a sredstva u iznosu od 1.232.998,44 € se odnose na Veterinarsku upravu.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u skladu s članom 31 Zakona o nacionalnim parkovima, prenijelo je Javnom preduzeću Nacionalni parkovi Crne Gore sredstva u iznosu od 500.000,00 €.

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja - Na osnovu Statuta i Odluke Upravnog odbora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja prenešena su sredstva DOO "PIO" Ulcinj u ukupnom iznosu od 664.594,90 €. Sredstva u iznosu od 456.600,00 €, odnosno u mjesečnim iznosima od 38.050,00 €, prenešena su na ime pripreme turističke sezone u odmaralištu penzionera Ulcinj. Iznos od 207.994,90 € uplaćen je DOO "PIO" Ulcinj za izmirenje obaveza po osnovu poreza i doprinosa i ostalih obaveza iz prethodnog perioda.

6.2. Transferi za socijalnu zaštitu

Izdaci za transfere za socijalnu zaštitu u 2014. godini iznose 492.148.010,12 €, od čega je za rad Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje utrošeno 389.196.302,23 €. Prema Izvještaju o novčanim tokovima III, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja prikazao je namjenske prihode u iznosu od 271.368.051,54 € i opšte prihode 117.368.051,54 €, kako je dato i u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. Namjenski prihodi Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja usaglašeni su sa Ministarstvom finansija i na taj način je realizovana preporuka data u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. Namjenski prihodi obuhvataju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, ostale doprinose, kamatu za neblagovremeno plaćanje doprinosa, prihode od akcija i udjela u dobit, prihode po osnovu prinudne naplate doprinosa i ostale prihode. Opšti prihodi su transferi iz budžeta.

6.3. Otplata dugova

Otplata dugova obuhvata izdatke za otplatu duga po osnovu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima i nerezidentima, otplatu garancija u zemlji i inostranstvu i otplatu obaveza iz prethodnog perioda. Zakonom o budžetu za 2014. godinu izdaci za otplatu dugova planirani su u iznosu od 171.426.905,49 €, dok je preusmjeravanjem sredstava plan umanjen za 87.560,00 €, tako da su raspoloživa sredstva iskazana planom tekućeg budžeta u iznosu od 171.339.345,49 €. Izdaci za otplatu dugova iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iznose 514.541.442,56 €, dok su u Glavnoj knjizi trezora evidentirani u iznosu od 515.282.098,76 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 27 – Izdaci za otplatu dugova

1) Zakon o budžetu za 2014. godinu	171.426.905,49
2) Uvećanje putem preusmjeravanja	-
3) Umanjenje putem preusmjeravanja	87.560,00
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	171.339.345,49
Izvršeno na osnovu podataka iz Glavne knjige trezora	515.282.098,76
Umanjeno za prenešena sredstva na kapitalne izdatke	740.656,20
5) Izvršeno	514.541.442,56
6) Izvršeno/planirano x 100	300,31

Ministarstvo finansija je u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu umanjilo izdatke na grupi računa 4611 - Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima za iznos od 740.656,20 €, a uvećalo kapitalne izdatke, grupu računa 4411 - Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja u skladu sa preporukom datom u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu.

Otpata duga (461) – Zakonom o budžetu za 2014. godinu na ime izdataka za otplatu duga planirana su sredstva u iznosu od 138.088.745,52 €, a ostvareni izdaci iznose 434.061.211,94 € ili 214,33% više od planom predviđenih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 28 – Izdaci za otplatu duga

Opis	Otplata HOV i kredita rezidentima	Otplata HOV I kredita nerezidentima	Ukupno
1) Zakon o budžetu za 2014. godinu	30.008.345,27	108.080.400,25	138.088.745,52
2) Uvećanje putem preusmjeravanja	-	-	-
3) Umanjenje putem preusmjeravanja	-	-	-
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	30.008.345,27	108.080.400,25	138.088.745,52
Izvršeno na osnovu podataka iz Glavne knjige trezora	239.746.752,65		
Umanjeno za prenešena sredstva na kapitalne izdatke	740.656,19		
5) Izvršeno	239.006.096,46	195.055.115,48	434.061.211,94
6) Izvršeno/planirano x 100	796,47	180,47	314,33

Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima (4611) - Zakonom o budžetu za 2014. godinu na ime izdataka za otplatu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima planirana su sredstva u iznosu od 30.008.345,27 €, a iskazani izdaci u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iznose 239.006.096,46 €. Struktura izdataka po osnovu izdataka za otplatu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima data je u narednoj tabeli:

Tabela 29 - Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima

	Opis	Iznos
1	**Izdaci za glavnicu po kreditima kod komercijalnih banaka**	**46.019.201,90**
	Izdaci za glavnicu po kreditu za zgradu Uprave policije	1.639.681,68
	Izdaci za glavnicu po kreditu za restauraciju spomenika kulture na Cetinju	1.345.950,93
	Izdaci za glavnicu po preuzetim kreditima	4.299.601,25
	Izdaci za glavnicu po dugoročnim kreditima	22.385.193,07
	Izdaci za glavnicu po revolving kreditima	4.000.000,00
	Izdaci za glavnicu po kratkoročnim kreditima za likvidnost	12.000.000,00
	Izdaci za glavnicu po Ugovoru o finansisjkom lizingu	348.774,97
2	**Izdaci za glavnicu po Državnim zapisima**	**186.469.300,00**
3	**Izdaci za glavnicu po obveznicama Fonda rada**	**1.116.271,78**
4	**Izdaci za glavnicu po Državnim obveznicama GB1-2014**	**4.944.601,64**
5	**Izdaci za glavnicu po obveznicama DP-14**	**213.261,00**
6	**Izdaci po osnovu Zaključka Vlade broj 08-793/3 od 04.07.2014. godine**	**243.460,13**
	Ukupno	**239.006.096,45**

Izdaci za otplatu kredita komercijalnim bankama iznose 46.019.201,90 €, a izdaci za otplatu duga po Državnim zapisima iznose 186.469.300,00 € i prema podacima Centralne banke Crne Gore odnose se na emisiju 91-dnevnih i 182-dnevnih Državnih zapisa. Izdaci za otplatu glavnice po obveznicama oznake OBFR Fonda rada, u iznosu od 1.116.271,78 €, isplaćeni su u skladu s Odlukom o emisiji obveznica Crne Gore za isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih za čijim radom je prestala potreba. Izdaci za otplatu duga Državnih obveznica serije GB1-2014 u iznosu od 4.944.601,64 €, isplaćeni su na osnovu Odluke o emisiji državnih hartija od vrijednosti. Sredstva na ime izdataka za otplatu duga za obveznice oznake DP14 u iznosu od 213.261,00 € uplaćena su Investiciono razvojnom fondu Crne Gore za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva. Sredstva u iznosu od 243.460,13 €, uplaćena su Željezničkom prevozu Crne Gore u skladu sa Zaključkom Vlade broj 08-793/3 od 04.07.2014. godine.

Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima (4612)- Izdaci za otplatu duga po osnovu hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima iznose 195.055.115,48 €. U narednoj tabeli dat je pregled izdataka na ime otplate glavnice duga i kamate po uzetim kreditima i hartijama od vrijednosti u inostranstvu i to:

Tabela 30 - Otplata glavnice i kamate po kreditima i hartijama od vrijednosti rezidentima

Kreditor	Glavnica	Kamata	Ostali troškovi	Ukupno
Steiermarkische Bank -Sparkassen AG-Austrija	2.200.170,96	430.255,63		2.630.426,59
Instituto del credito oficial -ICO	226.442,77	50.509,32		276.952,09
Exim Banka - Mađarska	2.279.191,48	96.135,48		2.375.326,96
Natixis Banka - Francuska	827.076,77	70.927,73		898.004,50
KfW - Njemačka razvojna banka	6.411.334,00	429.822,10	320.338,40	7.161.494,50
Credit Suisse International	38.000.000,00	14.472.209,43	69.178,89	52.541.388,32
Češka eksportna banka	5.122.369,80	327.575,20		5.449.945,00
Poljska kreditna linija	347.275,20	33.219,95		380.495,15
Svjetska banka za obnovu i razvoj (IBRD)	12.693.236,14	3.416.697,30		16.109.933,44
EUROFIMA	4.093.864,42	700.804,12	90.213,32	4.884.881,89
ERSTE BANKA -Sperkassen AG	1.214.433,35	95.588,02		1.310.021,37
ERSTE BANKA - AG-kred.za potrebe budžeta	9.750.000,00	1.771.799,58		11.521.799,58
Pariski klub Holandija	63.729,09	57.954,86		121.683,95
Pariski klub KfW Njemačka	45.024,79	16.674,25		61.699,04
Pariski klub kreditora-eurska plaćanja	2.634.085,90	2.012.005,89		4.646.091,79
Pariski klub kreditora-neeurska zona	1.063.744,00	673.152,67		1.736.896,67
Dojche Banka		3.948.300,00		3.948.300,00
Međunarodna finansijska korporacija (IFC)	648.982,41	4.457,80		653.440,21
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	3.307.446,40	253.439,82	33.907,90	3.594.794,12
Evropska zajednica (EZ)	800.000,00	197.094,00		997.094,00
Evropska zajednica/Evropska komisija MFA, po Sporazumu o zajmu u iznosu od 225,0 mil.	240.677,72	2.802,99		243.480,71
Banka za razvoj Savjeta Evrope(CEB)		124.326,24		124.326,24
Međunarono udruženje za razvoj (IDA)	3.254.452,78	207.332,21	233.245,77	3.695.030,76
Evropska investiciona banka(EIB)	3.808.274,00	2.467.431,99		6.275.705,99
EUROBOND 2011,emisija obvez.180,00 mil.		13.050.000,00		13.050.000,00
EUROBOND 2010,emisija obvez. 200,00 mil.		12.155.850,00		12.155.850,00
EUROBOND 2013,emisija obvez.80,00mil, koja se realizuju preko Morgan Stanley	8.800.000,00	5.013.411,11		13.813.411,11
Refinansiranje dijela iznosa EUROBOND 2010-2015 i 2011-2016	87.221.045,00	3.801.792,02		91.022.837,02
Banka za razvoj Savjeta Evrope-kontribucija	2.258,49			2.258,49
UKUPNO	**195.055.115,47**	**65.881.569,71**	**746.884,31**	**261.683.569,49**

Otplata glavnice duga u iznosu od 87.221.045,00 € odnosi se na refinansiranje i otkup EUROBOND obveznica koje su emitovane 2010. i 2011. godine, a dospijevaju u 2015. i 2016. godini i na EUROBOND obveznice u iznosu od 8.800.000,00 €, koje su emitovane 2013. Godine, a dospijevaju u periodu od 2014-2016. godine.

Otplata garancija u zemlji - U 2014. godini otplaćeno je 15.258.930,95 € duga po izdatim garancijama koje se odnose na:

1) Izdatak u iznosu od 5.153.201,26 €, po izdatoj Garanciji Vlade Crne Gore broj 06-1828/1 od 09.06.2009. godine (Aneks I Garancije broj 06-4241/1 od 31.12.2009. godine i Aneks II broj 06-4894/1 od 31.12.2011. godine), a na osnovu Ugovora o kratkoročnom kreditu broj KR2009/1600.1 od 21.11.2009. godine (Aneks II broj KR2009/1600.2 od 31.12.2011. godine) na iznos od 5.000.000,00 €, zaključenim između NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica i kompanije Rudnici boksita AD Nikšić, a u skladu sa Zaključkom Vlade broj 08-144/4-13 od 10.01.2014. godine.
2) Izdatak u iznosu od 4.529.265,81 € po izdatoj Garanciji broj 06-437771 od 22.12.2010. godine po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj KR2010/1684 od 25.05.2010. godine na iznos od 14.400.000,00€, zaključenim između NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica i Melgonia-Primorka D.O.O Bar, a u skladu sa Zaključkom Vlade broj 08-29/2 od 27.03.2014. godine.
3) Izdatak u iznosu od 4.095.214,55 €, po izdatoj Garanciji broj 06-2331/1 od 01.07.2010. godine (Aneks broj 06-2314 od 30.07.2012. godine), a po osnovu Ugovora o kreditu LD/10168/00052 od 01.07.2010. godine (Aneks broj 01/12 od 30.07.2012. godine i Aneks broj 01/13 od 25.07.2013. godine), zaključenim između Erste banke AD Podgorica i Pobjede a.d. Podgorica, a u skladu sa Zaključkom Vlade broj 08-13072 od 04.09.2014. godine.
4) Izdatak u iznosu od 1.480.949,33 €, po izdatoj Garanciji broj 06-2225/1 od 10.07.2009. godine, po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj 00-421-0400032.5 od 10.07.2009. godine, zaključenim između Societe Generale Group AD Podgorica i Pobjede a.d. Podgorica, a u skladu sa Zaključkom Vlade broj 08-130/2 od 04.09.2014. godine.

Isplata garancija vršena je u skladu s članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim je propisano da Vlada ima neograničeno ovlašćenje da kamate i glavnice po osnovu duga države i garancija, koje daje država isplaćuje iz sredstava koja se vode na konsolidovanom računu trezora u skladu sa uslovima i rokovima koje je ugovorila Vlada.

U 2014. godini Vlada Crne Gore, u skladu s članom 11 Zakona o budžetu za 2014. godinu, zaključila je Ugovor o garanciji broj 06-1663/1 od 23.04.2014. godine na iznos od 20.000.000,00 €, po Ugovoru o kreditu broj 06-4404 od 08.05.2013. godine, zaključen između Evropske banke za obnovu i razvoj EBRD-a i Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, za finansiranje projekta izgradnje kabla Tivat-Pljevlja na iznos od 60.000.000,00 €.

Otplata obaveza iz prethodnog perioda - Zakonom o budžetu za 2014. godinu izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda planirani su u iznosu od 33.338.159,97 €, dok je preusmjeravanjem sredstava plan umanjen za 87.560,00 €, tako da raspoloživa sredstva iskazana planom tekućeg budžeta iznose 33.250.599,97 €. Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda ostvareni su u iznosu od 65.221.299,67 € ili za 96% više od planom predviđenih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 31 - Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda

1) Zakon o budžetu za 2014. godinu	33.338.159,97
2) Uvećanje putem preusmjeravanja	-
3) Umanjenje putem preusmjeravanja	87.560,00
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	33.250.599,97
5) Izvršeno	65.221.299,67
6) Izvršeno/planirano x 100	196

Ostvareni izdaci u iznosu od 65.221.299,67 €, odnose se na obaveze po osnovu sudskih odluka u iznosu od 15.476.495,96 € i na ostale obaveze u iznosu od 49.744.803,71 €, od čega se na Ministarstvo finansija odnosi 47.256.042,81 €, Ministarstvo odbrane 314.328,83 € i na Fond za obeštećenje 2.174.432,07 €.

Izdaci po osnovu sudskih odluka u iznosu od 15.476.495,96 € izvršeni su na teret potrošačkih jedinica koje su uzrokovale te troškove. Međutim, Ministarstvo finansija, u skladu s članom 12 Zakona o budžetu za 2014. godinu, nije tokom godine vršilo preusmjeravanje sredstava u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove do iznosa njihovog ostvarenja. Ministarstvo finansija, na teret računa otplata obaveza iz prethodnog perioda, vršilo je plaćanja i to za:

- otplatu duga po osnovu stare devizne štednje u iznosu od 13.193.997,14 €, u skladu sa zakonima i Uredbom o konverziji devizne štednje građana u obveznice[8].
- otplatu duga po osnovu obeštećenja vojnim penzionerima u iznosu od 12.304,65 €, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju [9] i Zaključkom Vlade Crne Gore broj 06-1355/3 od 03.07.2012. godine.
- otplatu preuzetog duga od Montenegro Airlines a.d. Podgorica prema BNDES-u (Banko Nacional De Desenvolvimento Economico E Social Rio Se Janeiro Brazil) u iznosu od 1.634.250,48 €, a na ime finansiranja nabavke aviona Embraer 195, u skladu sa zaključenim Ugovorom o preuzimanju i konverziji duga u akcijski kapital između Ministarstva finansija i Montenegro Airlines a.d. Podgorica i u skladu s članom 11 Zakona o budžetu za 2014. godinu.
- otplatu preuzetog duga od Radio televizije Crne Gore u iznosu od 2.400.000,00 € na osnovu Ugovora o preuzimanju duga broj 01-6761-14 od 26.12.2014. godine i Zaključka Vlade Crne Gore broj 08-2995/2 od 25.12.2014. godine kojim su preuzete obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade u skladu s članom 11 Zakona o budžetu za 2014. godinu.

[8] „Sl. list CG“ br.42/04 i 40/08
[9] „Sl. list CG“ br79/08, 14/10,78/10 i 34/11

- otplatu neizmirenih obaveza korisnika budžeta po osnovu poreza i doprinosa na zarade i prireza na porez sa stanjem na kraju 2013. godine u iznosu od 27.311.002,07 €, a u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore broj 08-4973 od 24.04.2014. godine. Zakonom o budžetu za 2014. godinu predviđeno je da će se sredstva u iznosu od 17.000.000,00 €, za isplatu zaostalih obaveza po osnovu poreza i doprinosa iz prethodnih godina kod Ministarstva prosvjete, izvršavati sa pozicije 4630 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda.
- otplatu obaveza u iznosu od 2.357.173,00 €, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj 06-2341/2 od 22.11.2012. godine, kojim je usvojila informaciju o isknjižavanju infrastrukture Jadranskog brodogradilište AD Bijela na području brodogradilišne luke KO Bijela i upisu iste u svojinu države Crne Gore. Međutim, navedenu obavezu je potrebno evidentirati kao kapitalni izdatak, s obzirom da se radi o infrastrukturi za koju je država, po procijenjenoj vrijednosti na dan 30.06.2012. godine, platila Jadranskom brodogradilištu i prenijela u državnu svojinu.

Revizijom izdataka evidentiranih na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda utvrđeno je da plaćanje izdataka nije u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciiji računa za Budžet Republike, budžete državnih fondova i budžete opština i da plaćeni izdaci ne predstavljaju neizmirene obaveze već vanredne izdatke koji nijesu planirani godišnjim zakonom o budžetu.

7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

Zakonom o budžetu za 2014. godinu planirana su sredstva za potrebe budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 8.854.649,77 €. Preusmjeravanjem sredstava budžet rezervi je uvećan za 6.616.469,07 € i umanjen za 1.431.514,59 €, tako da raspoloživa sredstva za potrošnju iznose 14.039.604,25 €. Realizovana sredstva za tekuću budžetsku rezervu iznose 13.532.542,72 € ili 96,39% od raspoloživih sredstava, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 32 - Pregled izdataka tekuće budžetske reserve

1) Zakon o budžetu za 2014. godinu	8.854.649,77
2) Uvećanje putem preusmjeravanja	6.616.469,07
3) Umanjenje putem preusmjeravanja	1.431.514,59
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	14.039.604,25
5) Izvršeno	13.532.542,72
6) Izvršeno/planirano x100	96,39

Potrošnja sredstava tekuće budžetske rezerve odobravana je odlukama Vlade i odlukama Užeg kabineta Vlade u iznosu od 11.384.027,18 € i odlukama Komisije za raspodjelu sredstava tekuće budžetske rezerve u iznosu od 2.148.515,54 €. Sredstva tekuće budžetske rezerve korišćena su za:

- finansiranje neplaniranih i nedovoljno planiranih sredstava za vršenje djelatnosti potrošačkih jedinica, u skladu s članom 43 Zakona o fiskalnoj odgovornosti, u iznosu od 8.221.961,88 €;
- pomoć pravnim licima za finansiranje djelatnosti u iznosu od 2.007.854,36 €;
- pomoć za liječenje u iznosu od 434.707,50 €;
- pomoć za poboljšanje materijalne situacije u iznosu od 2.417.540,54 €;
- pomoć za školovanje u iznosu od 68.150,00 €;
- ostale vidove pomoći u iznosu od 199.200,00 €;
- sredstva solidarnosti za elementarne nepogode u iznosu od 156.390,00 € i
- sredstva za lokalne izbore i izbornu kampanju političkih partija u iznosu od 26.738,44 €.

Potrošačke jedinice koje su koristile sredstva budžetske rezerve u iznosu od 8.221.961,88 € su:

- Sudstvo u iznosu od 50.000,00 €;
- Vlada Crne Gore u iznosu od 415.639,31 €;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova u iznosu od 567.572,39 €;
- Ministarstvo finansija u iznosu od 918.098,55 €;
- Ministarstvo vanjskih poslova u iznosu od 7.700,01 €;
- Ministarstvo kulture u iznosu od 237.500,00 €;

- Ministarstvo ekonomije u iznosu od 85.451,22 €;
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u iznosu od 3.543.205,07 €;
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u iznosu od 1.617.574,45 €;
- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u iznosu od 75.000,00 € i
- Ministarstvo za informaciono društvo u iznosu od 704.220,88 €.

Prema navedenim podacima, prekoračena je dozvoljena potrošnja sredstava iz rezervi u iznosu od 3.490.686,14 € i to: Generalni sekretarijat Vlade u iznosu od 190.767,72 €, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u iznosu od 2.372.200,52 €, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u iznosu od 491.320,53€, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u iznosu od 32.308,33 € i Ministarstvo za informaciono društvo u iznosu od 404.089,05 €, što nije u skladu s članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve kojim je propisano da se sredstva mogu koristiti u visini do 5% sredstava planiranih zakonom o budžetu te potrošačke jedinice.

8. IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET

Kapitalni budžet, prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, planiran je u iznosu od 101.820.500,00 €, koliko su iznosila i raspoloživa sredstva za potrošnju, od čega je realizovano 75.893.030,53 € ili 74,54% od raspoloživih sredstava.

Tabela 33 - Kapitalni budžet

Opis	Direkcija za saobraćaj	Direkcija javnih radova	Ukupno
1) Zakon o budžetu za 2014. godinu	42.973.000,00	58.847.500,00	101.820.500,00
2) Uvećano putem preusmjeravanja	2.406.051,20	1.739.700,00	4.145.751,20
3) Umanjeno putem preusmjeravanja	2.406.051,20	1.739.700,00	4.145.751,20
4) Raspoloživa sredstva tekućim budžetom	42.973.000,00	58.847.500,00	101.820.500,00
5) Izvršeno na osnovu podataka iz Glavne knjige trezora	30.575.169,02		30.575.169,02
6) Uvećano za prenešena sredstva sa otplate obaveza rezidentima	740.656,20		740.656,20
7) Izvršeno po Predlogu zakona o završnom računu Budžeta za 2014. godinu	31.315.825,22	44.577.205,31	75.893.030,53
8) Izvršeno / planirano x 100	72,87	75,75	74,54

Ministarstvo finansija je u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu uvećalo kapitalne izdatke na grupi računa 4411 - Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja, a umanjilo izdatke na grupi računa 4611 - Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima za iznos od 740.656,20 €. Kapitalni budžet se realizuje preko Ministarstva pomorstva i saobraćaja - Direkcije za saobraćaj i Ministarstva održivog razvoja i turizma - Direkcije javnih radova, koje su organi u sastavu navedenih ministarstava.

8.1. Direkcija za saobraćaj – Kapitalni budžet

Direkcija za saobraćaj, Kapitalnim budžetom za 2014. godinu, planirala je sredstva za projekte koji su započeti u prethodnim godinama, za projekte čija je tenderska procedura otpočela u 2013. godini, a ugovori zaključeni u 2014. godini i za projekte koji su realizovani u 2014. godini ili se nastavljaju u narednim godinama i to:

- 6 (šest) projekata (jedanaest dionica) je završeno u 2014. godini;
- 5 (pet) projekata (devet dionica) započetih u prethodnim godinama, a izvođenje je trajalo tokom 2014. godine;
- 2 (dva) projekta (tri dionice) počela su sa realizacijom u 2014. godini.

Kapitalni budžet za 2014. godinu Direkcija za saobraćaj je planirala u iznosu od 42.973.000,00 €, a realizovala u iznosu od 30.575.169,02 € ili 71,15%. Sredstvima u iznosu od 30.575.169,02 € su finansirani:

- projeki koji su započeti u prethodnim godinama u iznosu od 29.829.381,35 € ili 97,56%;
- projeki započeti u 2014. godini u iznosu od 742.594,47 € ili 2,43% i
- program Putni prelazi Direkcije za željeznice u iznosu od 3.193,20 €.

Planirana sredstva u iznosu od 12.397.830,98 € nijesu realizovana iz razloga kašnjenja sa izradom tehničke dokumentacije i tenderskih procedura za izbor najpovoljnijeg izvođača radova.

Kapitalni budžet Direkcija za saobraćaj finansirala je iz opštih prihoda u iznosu od 29.128.285,70 € ili 95,27% i iz sredstava kredita od Evropske investicione banke u iznosu od 1.446.883,32 € ili 4,73% kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 34 - Kapitalni budžet Direkcije za saobraćaj

Projekti	OPIS	Finansiranje		Ukupno
		Budžet	Kredit	
761	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori	6.347.551,90		6.347.551,90
763	Otplata duga za put Risan -Zabljak	11.373.000,00		11.373.000,00
764	Auto put Bar -Boljari, dionica od Smokovca do Mateševa	3.766.071,98		3.766.071,98
765	Putni prelazi Direkcije za železnice	3.193,20		3.193,20
767	Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima	302.171,47		302.171,47
771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži Crne Gore	3.090.903,87	1.000.000,00	4.090.903,87
773	Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva	546.903,61		546.903,61
774	Izgradnja tunela Tifran	1.559.515,90		1.559.515,90
775	Izgradnja trecih traka	1.709.556,88	250.000,00	1.959.556,88
776	Program eliminacije posljedica poplava na magistralnim i regionalnim putevima	429.416,89	196.883,32	626.300,21
	Ukupno	**29.128.285,70**	**1.446.883,32**	**30.575.169,02**

Sredstva u iznosu od 2.384.506,54 €, planirana Programom 761- Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori, utrošena su za finansiranje Programa 771- Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži u Crnoj Gori, za izgradnju obilaznice Nikšić, II faza, shodno Zaključku Vlade Crne Gore broj 08/1916/5 od 04.09.2014. godine.

Sredstvima u iznosu od 734.163,25 € finansirani su nepredviđeni radovi izmještanja postojećeg lokalnog vodovoda na dionici Berane – Lubnice, na osnovu Aneksa I broj 01-3949 od 23.07.2014. godine (Ugovor o građenju broj 01-1684/1 od 17.04.2013. godine) i Zaključka Vlade Crne Gore broj 08-173/3 od 17.08.2014. godine u skladu sa članom 46 stav 2 i 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Ministarstvo pomorstva i saobraćaja – Direkcija za željeznice nijesu u Kapitalnom budžetu za 2014. godinu planirali izdatke u iznosu od 125.129,40 € za eksproprijaciju zemljišta na Programu 775 – Putni prelazi, a plaćeni su sa Programa 773 - Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija i revizije.

8.2. Direkcija javnih radova – Kapitalni budžet

Direkcija javnih radova u 2014. godini planirala je sredstva u iznosu od 58.847.500,00 €, a realizovala u iznosu od 44.577.205,31 € ili 75,75% od raspoloživog tekućeg budžeta. Tekući izdaci Kapitalnog budžeta izvršeni su u iznosu od 2.433.028,60 €, a kapitalni izdaci iznose 42.144.176,71 €.

Direkcija javnih radova je u toku 2014. godine sprovodila aktivnosti na realizaciji 164 projekta i to na:

- 48 projekata, ukupne vrijednosti od 18.123.593,44 €, koji su započeti i završeni u 2014. godini;
- 28 projekata, ukupne vrijednosti 6.558.320,14 €, koji su započeti u prethodnim godinama, a čija je realizacija završena u 2014. godini;
- 44 projekta, ukupne vrijednosti 4.364.854,45 €, koji su započeti u 2014. godini, a čija se realizacija nastavlja u narednoj godini i
- 28 projekata, ukupne vrijednosti 15.530.437,31 €, čija je realizacija započeta u prethodnim godinama, koji su realizovani u 2014. godini, a čija realizacija će se nastaviti i u narednoj godini.

Sredstva u iznosu od 14.270.294,69 € planirana su Zakonom o budžetu za 2014. godinu, ali nijesu realizovana iz razloga što za određeni broj projekata nijesu sprovedene aktivnosti koje prethode izradi projektne

dokumentacije, dugih rokova procedura javnih nabavki i do zastoja jednog broja projekata komunalne infrastrukture koji treba da se uključe u Operativni program Regionalni razvoj, koji se finansira iz Instrumenata Predpristupne pomoći - IPA. Sredstvima u iznosu od 44.577.205,31 € su finansirani projekti kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 35 - Kapitalni budžet Direkcije javnih radova

Projekti	OPIS	Finansiranje			Ukupno
		Budžet	Kredit	Donacije	
804	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa	5.658.899,71		332.219,56	5.991.119,27
805	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	6.170.713,09			6.170.713,09
806	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	2.012.383,32			2.012.383,32
808	Izgradnja stambenih objekata	73.678,50			73.678,50
810	Izgradnja lokalne infrastrukture	7.478.042,13			7.478.042,13
812	Projekti ocuvanja životne sredine	925.868,38			925.868,38
818	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	3.567.940,71			3.567.940,71
819	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	347.978,11			347.978,11
821	Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke	4.096.006,72			4.096.006,72
824	Hitna pomoc i prevencija poplava	-	855.290,70		855.290,70
826	Unapredenje turisticke ponude	3.058.184,38			3.058.184,38
827	Kupovina poslovno stambenih objekata i infrastrukture	10.000.000,00			10.000.000,00
	Ukupno	**43.389.695,05**	**855.290,70**	**332.219,56**	**44.577.205,31**

Kapitalni budžet Direkcija za javne radove finansirala je iz opštih prihoda u iznosu od 43.389.695,05 € ili 97,34%, iz sredstava kredita u iznosu od 855.290,70 € ili 1,92% i iz sredstava donacija u iznosu od 332.219,56€ ili 0,75%.

Donacija Vlade Republike Italije za Projekat Eko efikasne zgrade MORT - Ugovorom između bivšeg Ministarstva turizma i zaštite životne sredine Crne Gore i Ministarstva zaštite životne sredine kopna i mora Italije uspostavljen je poseban crnogorsko–italijanski finansijski instrument za zaštitu životne sredine (EMIF – Environment Montenegrin–Italian Facility), u okviru kojeg se realizuje projekat izgradnje Eko-zgrade Ministarstva održivog razvoja i turizma. Energetski efikasna zgrada je namijenjena za smještaj Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa Studijskom jedinicom za ekologiju za potrebe Univerziteta Crne Gore. Potpisnici ugovora finansiraju pomenuti projekat u razmeri 56,19% Italija i 43,81% Crna Gora. U 2014. godini uplaćena su sredstva, po osnovu dvije ispostavljene situacije, u iznosu od 322.219,56 €. Sporazumom o donatorskim sredstvima potpisanim između MORT i CMSR-a Slovenije definisano je sufinansiranje Republike Slovenije, posredstvom CMSR-a, izgradnje Sportske hale na Žabljaku i Reciklažnog dvorišta i pretovarne stanice na Žabljaku. U 2014. godini, na ime realizacije pomenutog projekta, uplaćeno je 1.291.499,99 € iz donatorskih sredstava i 1.578.500,00 € iz budžeta Direkcije javnih radova.

Kredit Evropske investicione banke (EIB) - Projekat 824 – Hitne mjere za prevenciju i sanaciju posljedica od poplava je dijelom, u iznosu od 855.290,70 €, finansiran iz kreditnih sredstva Evropske investicione banke (EIB). Kapitalnim budžetom za 2014. godinu na ime troškova Projekta Univerzitetskog centra u Beranama opredijeljena su sredstva u iznosu od 200.000,00 €, a realizovano je 324.798,82 €. Zaključkom broj 08-1969/4 od 4. septembra 2014. godine, Vlada je usvojila Informaciju o potrebi realizacije projekta izgradnje i opremanja zatvorske kuhinje. Sredstva u iznosu od 350.000,00 € preusmjerena su sa Projekta 804 – Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa na potrošačku jedinicu Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, za realizaciju Projekta izgradnje i opremanja zatvorske kuhinje. Promjena namjene korišćenja sredstava izvršena je u skladu sa članom 46 stav 2 i 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama, koje realizuju kapitalni budžet, da izvršenje budžeta usklade sa planiranim projektima, ili da prilikom promjene namjene korišćenja sredstava o tome obavijeste Ministarstvo finansija i Vladu Crne Gore, radi dobijanja odgovarajuće saglasnosti u skladu sa članom 46 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

9. IMOVINA

Zakonom o državnoj imovini[10] i podzakonskim aktima uređuje se korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima i drugim dobrima koja pripadaju Crnoj Gori i lokalnoj samoupravi. Revizijom upravljanja državnom imovinom, izvršenom kod potrošačkih jedinica budžeta (ministarstava) koje su obuhvaćene revizijom, utvrđeno je da:

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo pravde, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo kulture, Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo nauke – jedan dio evidentiranih službenih automobila nije imao sadašnju vrijednost u 2014. godini. Procjena njihove vrijednosti nije vršena.

- **Ukoliko službeni automobili nemaju vrijednost, treba vršiti procjenu njihove vrijednosti saglasno članu 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini[11]. Zakonom o državnoj imovini, članom 14, propisano je da imovina stečena poklonom Crnoj Gori predstavlja državnu imovinu.**

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u Rješenju o formiranju Komisije za popis imovine broj 01-7028/2 od 30.12.2014. godine nije odredilo rok u kojem se popis ima obaviti i nije određen rok za dostavljanje izvještaja o popisu.

- **Aktom o obrazovanju Komisije potrebno je odrediti rok u kojem se popis ima obaviti i rok za dostavljanje izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama shodno članu 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini[12].**

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija - Prema podacima o imovini za 2013. i 2014. godinu koji su dostavljeni Upravi za imovinu sljedeće vrste imovine imaju istu nabavnu, otpisanu i sadašnju vrijednost: ostala materijalna ulaganja, kancelarijski namještaj i oprema, računarska oprema i oprema za štampanje i umnožavanje. Obračun amortizacije za ova sredstva nije vršen u 2014. godini.

- **Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je u obavezi da vrši obračun amortizacije shodno odredbama Pravilnika o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika[13].**

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Nepokretna imovina čija je nabavna vrijednost prikazana u iznosu od 140.000,00 € ima sadašnju vrijednost 0,00 €.

- **Vrijednost nepokretnih stvari treba da bude procijenjena saglasno članu 32 Zakona o državnoj imovini, dok je članom 44 propisano da evidenciju nepokretnih stvari na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koje služe za obavljanje funkcije državnih organa, vode organi koji te stvari koriste.**

Ministarstvo kulture – U Izvještaju Komisije za godišnji popis državne imovine sa stanjem na dan 31.12.2014. godine broj 01-2276/2 od 27.02.2014. godine, navedeno je da su popisom obuhvaćene dvije zgrade Ministarstva kulture. Pomenute nekretnine nijesu knjigovodstveno evidentirane niti su podaci o nepokretnim stvarima poslati Upravi za imovinu.

[10] Sl. list CG" br. 47/11
[11] "Sl. list CG" br. 47/11
[12] "Sl. list CG" br.13/10
[13] "Sl. list CG" br. 32/03

- **Preporučuje se Ministarstvu kulture da uradi procjenu vrijednosti nepokretnih stvari saglasno članu 43 Zakona o državnoj imovini. Nepokretne stvari takođe treba evidentirati i dostavljati potpune podatke Upravi za imovinu.**

Revizijom upravljanja državnom imovinom uočene su nepravilnosti, od kojih su neke utvrđene revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. U skladu s tim Državna revizorska institucija preporučuje svim potrošačkim jedinicama da intenziviraju aktivnosti na implementaciji Zakona o imovini i podzakonskih akta.

10. JAVNE NABAVKE

Revizijom javnih nabavki vršena je kontrola usklađenosti sprovedenih postupaka u procesu javnih nabavki u odnosu na Zakon o javnim nabavkama[14]. Predmet revizije javnih nabavki su sprovedeni postupci javnih nabavki, plan javnih nabavki i izvještaji o dodijeljenim javnim nabavkama u 2014. godini.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u 2014. godini nije donijelo rješenje o raspoređivanju lica koje vrši poslove javnih nabavki.

- **Naručilac je dužan, u skladu s članom 58 Zakona o javnim nabavkama, da rješenjem rasporedi lice za vršenje poslova javnih nabavki i dostavi rješenje nadležnom organu.**

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo finansija, Ministarstvo pravde, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo kulture – sprovedene su javne nabavke putem neposrednog sporazuma pri čemu neposredni sporazum nije predviđen Planom javnih nabavki za 2014. godinu.

- **Naručilac je mogao da pokrene postupak javne nabavke ako su za tu nabavku obezbjeđena finansijska sredstva budžetom ili na drugi način u skladu sa zakonom i ako je nabavka predviđena planom javnih nabavki naručioca, kako je definisano članom 37 Zakona o javnim nabavkama.**

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo finansija, Ministarstvo pravde, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo odbrane, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo kulture i Ministarstvo ekonomije – Podaci u Obrazcu C (neposredni sporazum), u koloni IV (predmet javne nabavke) nijesu unešeni prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki (CPV).

- **Naručilac je bio u obavezi da u koloni IV (predmet javnih nabavki) upiše podatke iz jedinstvenog rječnika javnih nabavki (CPV) saglasno Pravilniku o evidenciji postupaka javnih nabavki[15].**

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstvo zdravlja – Ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma bila je veća u odnosu na zakonski limit.

- **Nabavke neposrednim sporazumom treba realizovati u iznosima kako je utvrđeno članom 30 Zakona o javnim nabavkama.**

Ministarstvo odbrane – Rješenje o obrazovanju komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda broj 80603-1496/14-2 je donešeno dana 05.03.2014. godine, dok je Odluka o pokretanju postupka javnih nabavki broj 816-1496/1 donešena dana 11.02.2014. godine.

[14] "Sl. list CG" br. 42/11
[15] "Sl. list CG" br.63/11

- **Komisiju za otvaranje i vrednovanje ponuda treba imenovati istovremeno sa donošenjem odluke o pokretanju postupka, u skladu s članom 59 stav 1 Zakona o javnim nabavkama.**

Revizijom sistema javnih nabavki i usklađenosti sprovedenih postupaka javnih nabavki sa Zakonom o javnim nabavkama utvrđene su nepravilnosti koje se ponavljaju i u prethodnim godinama. Državna revizorska institucija preporučuje da potrošačke jedinice proces javnih nabavki učine transparentnim i da obezbjede punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenje radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava.

11. SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. Revizijom sistema unutrašnjih finansijskih kontrola, kod potrošačkih jedinica koje su bile predmet revizije utvrđeno je:

- da je najveći broj potrošačkih jedinica usvojio interna akta i procedure,
- da potrošačke jdinice, u najvećem broju, nijesu popunile sistematizovana radna mjesta u skladu sa usvojenim sistematizacijama i zakonom utvrđenoj obavezi zapošljavanja internih revizora.

Državna revizorska institucija smatra da i pored evidentnih unapređenja ovog sistema treba i dalje sprovoditi aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.

II DIO

SPROVOĐENJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2013. GODINU

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2013 - oktobar 2014. godine, dana 27. decembra 2014. godine usvojila je Zaključak o podržavanju preporuka Državne revizorske institucije, iskazanih u Godišnjem izvještaju o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2013 - oktobar 2014. godine ("Sl.list CG" br.01/15 od 05.01.2015. godine).

Skupština Crne Gore, podržava preporuke Državne revizorske institucije, iskazane u Godišnjem izvještaju o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2013 - oktobar 2014. godine, koje ukazuju na nedostatke koje, u cilju unapređenja javne potrošnje, treba otkloniti do podnošenja Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. Vlada je usvojila Akcioni plan za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije i zadužila Ministarstvo finansija da kvartalno izvještava Vladu o realizaciji Akcionog plana.

Državna revizorska institucija je, na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu i na osnovu Informacije o realizaciji Akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju prvog i drugog kvartala 2015. godine, dostavljene od strane Ministarstva finansija dopisom broj 06-2435 od 29.05.2015. godine (u daljem tekstu: Informacija Ministarstva finansija), utvrdila sljedeće:

1. **Finansijski izvještaji i računska tačnost**

a) **Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija razmotre mogućnost planiranja sredstava Radio televizije Crne Gore kroz godišnji zakon o budžetu kao transfer institucijama, pojedinicima, nevladinom i javnom sektoru. Realizaciju planiranih sredstava potrebno je izvršiti preko Glavne knjige trezora, a izvještavanje o potrošnji u okviru Zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore.**

Zakonom o budžetu za 2015. godinu sredstva su opredijeljena Javnom servisu Radio televizije Crne Gore i prenose se sa budžetske pozicije 4319 -Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru. **Preporuka je realizovana.**

b) **Nephodno je da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija, kroz godišnje zakone o budžetu, jasnije definišu granicu zaduženja države kroz naznaku "bruto ili neto zaduženje".**

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu[16], u članu 11 stav 5 i 6 je utvrđena granica i namjena zaduženja države. **Preporuka je realizovana.**

c) **Preporučuje se dalje jačanje fiskalne discipline i dosljedno poštovanje člana 40 stava 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 20/14), kojim se precizira da su potrošačke jedinice dužne da sredstva koriste u granicama utvrđenim Zakonom o budžetu države.**

U Informaciji Ministarstva finansija navodi se "Ministarstvo finansija u kontinuitetu radi na jačanju fiskalne discipline korisnika budžeta, te s tim u vezi je donijet u 2014. godini Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u kojem je članom 82 propisana novčana kazna ukoliko se sredstva ne koriste u granicama utvrđenim Zakonom o budžetu države. **Preporuka je djelimično realizovana.**

[16] "Službeni list CG" br.59/14

d) Preporučuje se da Vlada Crne Gore prilikom planiranja budžeta kroz godišnje zakone o budžetu planira iznose prihoda ostvarene obavljanjem sopstvene djelatnosti potrošačkih jedinica i da se realizovani prihodi koriste u skladu sa ograničenjima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu.

Revizijom je utvrđeno da prihodi od obavljanja sopstvene djelatnosti i izdaci finansirani iz tih izvora, kod potrošačkih jedinica koje se finansiraju preko Konsolidovanog računa državnog trezora, nijesu planirani Zakonom o budžetu za 2014. godinu i nijesu iskazani u članu 3 i članu 4 Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. **Preporuka nije realizovana**.

2. Gotovinski depoziti države

e) Preporučuje se da Ministarstvo finansija obezbjedi evidenciju stanja i prometa novčanih transakcija koje se obavljaju preko računa koji su u sistemu Konsolidovanog računa državnog trezora, u skladu s članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Uvidom u Glavnu knjigu trezora finansijske imovine (klasa 1) utvrđeno je da evidencija stanja i prometa na računima nije u skladu s članom 6 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. U Glavnoj knjizi trezora, na klasi 1, nema evidencije Glavnog računa državnog trezora. **Preporuka nije realizovana.**

3. Primici budžeta

f) Preporučuje se Ministarstvu finansija da u Glavnoj knjizi državnog trezora evidentira izdatke po osnovu bankarskih usluga, kao i emisiju i otplatu hartija od vrijednosti u bruto iznosu putem rješenja, čime se izbjegavaju dodatni troškovi.

Ministarstvo finansija je, u Glavnoj knjizi državnog trezora u 2014. godini, evidentiralo prilive i otplatu Državnih zapisa, kao i bankarske troškove kod unutrašnjeg platnog prometa. **Preporuka je realizovana.**

4. Poreski završni račun

g) Preporučuje se Poreskoj upravi da dosljedno poštuje Zakon i podzakonska akta u izradi Poreskog završnog računa i redovno usaglašava stanje sa Glavnom knjigom trezora i Centralnom bankom Crne Gore.

Revizijom se nijesmo mogli uvjeriti u tačnost podataka na osnovu kojih se može utvrditi tačan iznos poreskog duga i iznos pretplate na početku i na kraju poslovne godine, kako je utvrđeno članom 10 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu. **Preporuka nije realizovana.**

5. Izdaci budžeta

h) Državni trezor i Fond penzijskog i invalidskog osiguranja treba da usaglase podatke o visini namjenskih i opštih prihoda iskazanih u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. Izdaci po osnovu doprinosa za zdravstvenu zaštitu korisnika penzije, treba da se planiraju godišnjim zakonom o budžetu u skladu s članom 178 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakonom o budžetu.

Prema Izvještaju o novčanim tokovima III, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja prikazao je namjenske prihode u iznosu od 271.368.051,54 € i opšte prihode 117.368.051,54 €, kako je dato i u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. **Preporuka je realizovana.**

i) Neophodno je da Ministarstvo finansija usaglasi Uputstvo o radu Državnog trezora sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Ministarstvo finansija je donijelo Uputstvo o radu Državnog trezora („Sl. list CG“ 53/14 od 19.12.2014. godine), koje je usaglašeno sa članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. **Preporuka je realizovana.**

j) Preporučuje se da se na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda, evidentiraju izdaci za otplatu neizmirenih obaveza koji nijesu planirani budžetom, jer u tom slučaju ne postoje mogućnosti da se neizmirene obaveze isplate sa budžetom odobrenih linija izdataka.

Revizijom izdataka evidentiranih na grupi računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda utvrđeno je da plaćanje izdataka nije u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciiji računa za Budžet Republike, budžete državnih fondova i budžete opština i da plaćeni izdaci ne predstavljaju neizmirene obaveze već vanredne izdatke koji nijesu planirani godišnjim zakonom o budžetu. **Preporuka je djelimično realizovana.**

6. Rezerve

k) Preporučuje se Vladi i Ministarstvu finansija da korišćenje sredstava tekuće budžetske rezerve usklade s odredbama Zakona o budžetu i Pravilnikom o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Revizijom je utvrđeno da sredstva stalne i tekuće budžetske rezerve se evidentiraju kao poseban organizacioni kod i da o potrošnji sredstava iz rezervi odlučuje Vlada Crne Gore i komisija za raspodjelu sredstava. Iz ovog razloga Ministarstvo finansija je korektno planiralo ova sredstva sa posebnim organizacionim kodom, s obzirom, da sredstva nijesu u nadležnosti Ministarstva finasija. Kao i u prethodnim godinama preusmjerenja sa rezervi su veća od zakonom dozvoljenih. Procenat nedozvoljenih preusmjerenja znatno je manji nego u prethodnim godinama, ali se pojavljuje i u 2014. godini. **Preporuka je djelimično realizovana.**

7. Kapitalni budžet

l) Preporučuje se Direkciji za saobraćaj i Direkciji za javne radove da se izvršavanje Kapitalnog budžeta vrši u skladu s članom 11 stav 3 Zakona o budžetu, kojim je utvrđeno da se nijedan izdatak sa Konsolidovanog računa državnog Trezora ne smije isplatiti ako nije odobren Zakonom o budžetu.

Kada je u pitanju planiranje budžeta utvrđeno je da u 2014. godini nije ispoštovana preporuka data u Izvještaju o reviziji završnog računa Budžeta Crne Gore za 2013. godinu, u dijelu kandidovanja projekata za finansiranje iz kapitalnog budžeta od strane Direkcije za saobraćaj bez planske dokumentacije, urbanističko tehničkih uslova i revidovane projektne dokumentacije i da se i u 2014. godini ponavljaju iste nepravilnosti. **Preporuka nije realizovana.**

8. Imovina

m) Preporučuje se svim potrošačkim jedinicama da obezbjede evidenciju državne imovine u skladu sa Zakonom o imovini i podzakonskim aktima.

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2014. godinu vršena je kontrola upravljanja državnom imovinom i uočene su nepravilnosti kod potrošačkih jedinica koje su bile predmet revizije, od kojih su neke utvrđene i revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. U skladu sa tim Državna revizorska institucija i dalje preporučuje svim potrošačkim jedinicama da se pridržavaju Zakona o imovini i podzakonskim aktima. **Preporuka je djelimično realizovana**.

9. Javne nabavke

n) Preporučuje se ponovo potrošačkim jedinicama da dosljedno poštuju odredbe Zakona o javnim nabavkama i obezbijede transparentnost procesa javnih nabavki.

U skladu sa nalazima datim u ovom Izvještaju Državna revizorska institucija ostaje pri preporuci datoj u ovom izvještaju i konstatuje da je **preporuka djelimično realizovana.**

10. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

o) Potrebno je intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije.

Kada je u pitanju uspostavljanje i funkcionisanje sistema unutrašnjih kontola Državna revizorska institucija smatra da i pored evidentnih unapređenja ovog sistema treba i dalje sprovoditi aktivnosti na uspostavljanju funkcije finansijske kontrole i unutrašnje revizije u potrošačkim jedinicama u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj finansijskoj kontroli u javnom sektoru i standardima interne revizije. **Preporuka je djelimično realizovana.**

III DIO

IZVJEŠTAJ O OCJENI PRIMJENE KRITERIJUMA FISKALNE ODGOVORNOSTI ZA 2014. GODINU

Državna revizorska institucija u skladu sa članom 26 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti je sačinila Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti za 2014. godinu, koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima DRI za period oktobar 2014 - oktobar 2015. godine.

Izvještaj o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti je urađen na osnovu podataka objavljenih od strane Ministarstva finansija, MONSTAT-a i nalaza do kojih se došlo u postupku revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. i 2014. godinu.

Državna revizorska institucija objavljene podatke od strane MONSTAT-a preuzela je u iskazanim iznosima, koji se odnose na iskazani bruto domaći proizvod (kao i stope rasta BDP) po tržišnim i stalnim cijenama[17] i podatke o procijenjenom bruto domaćem proizvodu navedenom u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu[18].

Državna revizorska institucija izvršila je ocijenu indikatora u skladu sa članovima 19 – 23 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dok je izostala ocjena primjene indikatora iz člana 24 koji zahtijevaju ispunjenje pretpostavke iz člana 17 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

1. Ocjena indikatora

Limiti potrošnje definisani članom 22 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ne preciziraju uporedne osnove kod iskazivanja stope rasta limita potrošnje za tekući budžet i budžet državnih fondova, kao ni za kapitalni budžet i budžetske rezerve. Državna revizorska institucija je iz ovog razloga dinamičke indikatore pratila kao odnos:

- plana i izvršenja budžeta, i
- izvršenja budžeta u konkretnoj godini i izvršenja budžeta u prethodnoj godini.

Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti predviđeno je da se ocjena kriterijuma fiskalne odgovornost prati putem statičkih i dinamičkih indikatora i to:

- Statički indikatori:
  - Treba da bude ostvaren primarni budžetski gotovinski suficit;
  - Nivo tekućih izdataka i transfera treba da bude niži od tekućih prihoda i donacija;
  - Gotovinski deficit opšteg nivoa države neće biti veći od 3% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama;
  - Javni dug neće biti veći od 60% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama.
- Dinamički indikatori:
  - Stopa rasta limita potrošnje za tekući budžet i budžet državnih fondova mora biti manja od planirane stope rasta realnog bruto domaćeg proizvoda;
  - Stopa rasta limita potrošnje za kapitalni budžet i budžetsku rezervu ne može biti veća od stope rasta nominalnog bruto domaćeg proizvoda.

Podaci relevantni za ocjenu indikatora kao i iskazani indikatori prezentirani su u narednoj tabeli sa sljedećim parametrima:

- Ispunjen indikator, parametar „DA“
- Indikator nije ispunjen, parametar „NE“

[17] Preuzeto 01.10.2015.godine sa: **http://www.monstat.org/userfiles/file/GDP/2015/godisnji%20BDP%202014_crnogorska%20ver.pdf**
[18] Preuzeto 01.10.2015. godine sa: **http://www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=150455&rType=2.**

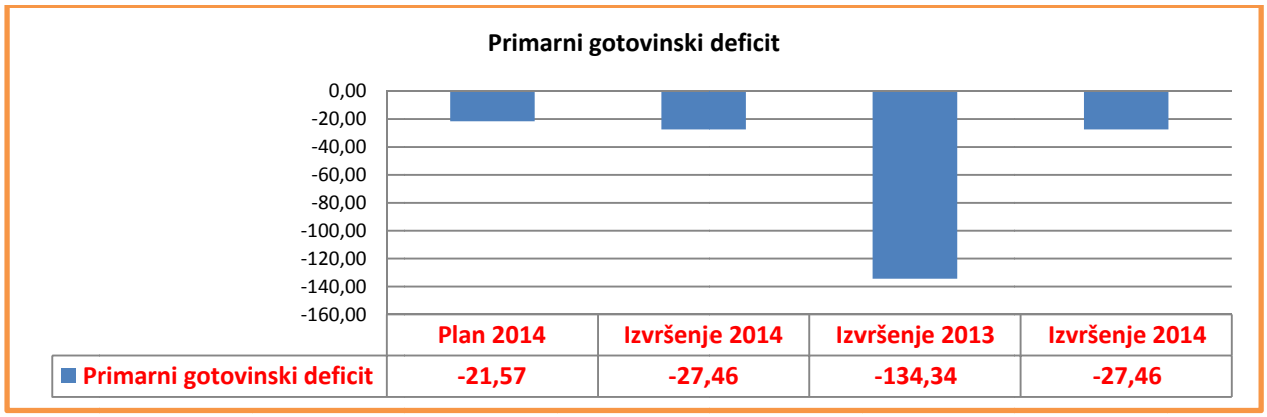
Tabela 36- Statički i dinamički indikatori

r.b.	OPIS	Plan 2014	Izvršenje 2014	Izvršenje 2013	Izvršenje 2014
1.	Gotovinski deficit (-)/suficit(+)[i]	-94,89	-102,97	-202,26	-102,97
2.	Kamate[ii]	73,32	75,52	67,92	75,52
3.	**Primarni gotovinski deficit (1+2)**	**-21,57**	**-27,46**	**-134,34**	**-27,46**
I	**Primarni gotovinski suficit**	**NE**	**NE**	**NE**	**NE**
4.	Bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama	3.516,00	3.458,00	3.362,00	3.458,00
5.	Učešće gotovinskog deficita u BDP-u po tržišnim cijenama	2,70%	2,98%	6,02%	2,98%
6.	Dozvoljeno učešće gotovinskog deficita u BDP-u	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
II	**Gotovinski deficit < 3% BDP-a**	**DA**	**DA**	**NE**	**DA**
7.	Javni dug	1.995,00	2.071,71	1.933,05	2.071,71
8.	Učešće javnog duga u BDP-u po tržišnim cijenama	56,74%	59,91%	57,50%	59,91%
9.	Dozvoljeno učešće javnog duga u BDP-u po tržišnim cijenama	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%
III	**Učešće javnog duga u BDP-u po tržišnim cijenama < 60%**	**DA**	**DA**	**DA**	**DA**
10.	**Tekući prihodi budžeta i donacije[iii]**	**1.269,01**	**1.348,09**	**1.234,89**	**1.348,09**
10.1	Porez na dohodak građana	96,01	104,41	95,62	104,41
10.2	Porez na dobit preduzeća	44,40	45,02	40,64	45,02
10.3	Porez na imovinu	1,54	1,48	1,44	1,48
10.4	Porez na dodatu vrijednost i akcize	627,06	654,06	590,64	654,06
10.5	Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	23,74	22,27	22,27	22,27
10.6	Ostali porezi	5,08	5,97	5,09	5,97
10.7	Doprinosi	397,82	444,30	398,49	444,30
10.8	Takse	20,92	15,04	27,18	15,04
10.9	Naknade	13,02	17,34	13,23	17,34
10.10	Donacije	8,00	4,98	6,61	4,98
10.11	Ostali prihodi	31,41	33,21	33,68	33,21
11.	**Tekući izdaci i transferi**	**1.248,25**	**1.243,00**	**1.191,64**	**1.243,00**
IV	**Tekući izdaci i transferi < tekućih prihoda budžeta**	**DA**	**DA**	**DA**	**DA**
12.	**Tekući bužet i budžet državnih fondova[19] [iv]**	**1.281,55**	**1.384,26**	**1.370,24**	**1.384,26**
12.1	Kamate	73,32	75,52	67,92	75,52
12.2	Donacije	8,00	4,98	6,61	4,98
12.3	Ko-finansiranje donacija	0,00	0,00	0,00	0,00
12.4	Matrijalne štete-elementarne nepogode	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	**Tekući budžet i budžet državnih fondova umanjeni za izuzeća**	**1.200,23**	**1.303,76**	**1.295,71**	**1.303,76**
14.	Stopa rasta tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova umanjeni za izuzeća		8,63%		0,62%
15.	Realni BDP	3.430,24	3.422,00	3.294,00	3.422,00
16.	Stopa rasta realnog BDP-a		-0,24%		1,8%
V	**Stopa rasta tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova umanjeni za izuzeća < stope rasta realnog BDP-a**		**NE**		**DA**
17.	Kapitalni budžet	101,82	75,89	77,22	75,89
18.	Budžetske rezerve	8,85	13,53	14,13	13,53
19.	**Ukupno Kapitalni budžet i budžetske rezerve (17+18)**	**110,68**	**89,43**	**91,35**	**89,43**
20.	Stopa rasta kapitalnog budžeta i rezervi		-19,20%		-2,10%
21.	Stopa rasta BDP-a po tržišnim cijenama		-1,65%		2,8%
VI	**Stopa rasta kapitalnog budžeta i rezervi < stope rasta nominalnog BDP-a**		**DA**		**DA**

[19] Gotovinski deficit je preuzet iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu i ne obuhvata deficit definisan kao opšti nivo države, u skladu s članom 2 stav 1 tačka 11 - opšti nivo države Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

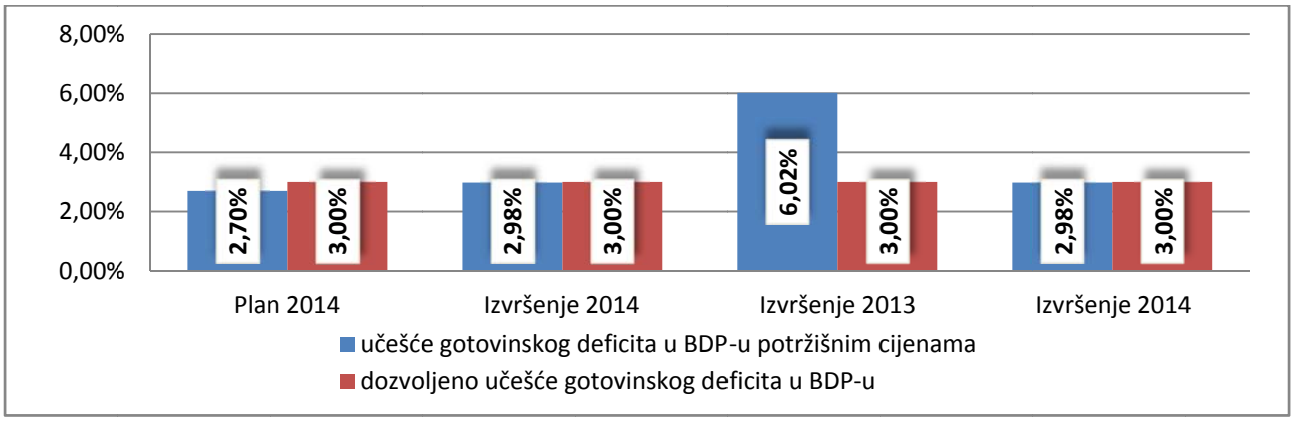
2. Statički indikatori

Primarni gotovinski suficit - Analiza podataka iz Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu pokazuje da nije planiran primarni gotovinski suficit, već gotovinski deficit u iznosu od 21.570.706,63 €. Izvršenje Budžeta u 2014. godini pokazuje da je gotovinski deficit iskazan u iznosu od 27.456.400,15 € tako da nijesu ispunjeni uslovi iz člana 19 stav 1 tačka 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Ukoliko se uporedi 2014. godina sa 2013. godinom ovaj indikator pokazuje znatno bolje rezultate, jer je primarni gotovinski deficit smanjen za oko 5 puta, što ukazuje na tendenciju poboljšanja indikatora rezultata.



	Plan 2014	Izvršenje 2014	Izvršenje 2013	Izvršenje 2014
Primarni gotovinski deficit	-21,57	-27,46	-134,34	-27,46

Gotovinski deficit manji od 3% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama – Podaci iz Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu pokazuju da je planirano učešće gotovinskog deficita u bruto domaćem proizvodu u iznosu od 2,7%, te je u procesu planiranja ispunjen uslov iz člana 20 stav 1 tačka 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Izvršenje Budžeta u 2014. godini takođe pokazuje da je indikator ispunjen jer je učešće gotovinskog deficita u bruto domaćem proizvodu iznosilo 2,98%. Učešće gotovinskog deficita u bruto domaćem proizvodu u 2013. godini iznosilo je 6,02% pa je učešće u odnosu na 2013. godinu smanjeno za približno 50%.



3. Javni dug

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. Godinu, (strana 728) Obrazloženja, javni dug Crne Gore na 31.12.2014. godine iskazan je u iznosu 2.071,71 mil. eura, a sastoji se od državnog duga u iznosu od 1.942,91 mil. eura i duga lokalne samouprave u iznosu od 128,80 mil. eura. Iznos 1.942,91 mil. eura uključuje dio duga lokalne samouprave u iznosu od 38,14 mil. eura.

Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti došlo je do promjene u modelu izvještavanja o stanju duga. Prema Zakonu o budžetu, koji je važio do donošenja Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, državni dug predstavljao je ukupan dug države i jedinica lokalne samouprave.

Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, u članu 2 tačka 15, javni dug je dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države pri čemu upotrijebljeni izrazi imaju sljedeća značenja i to:

- Opšti nivo države su centralni i lokalni nivo države (član 2 tačka 11 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti).
- Centralni nivo države su državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države (član 2 tačka 12 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti).
- Lokalni nivo su organi opštine, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine (član 2 tačka 13 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti).
- Državni dug je dug centralnog nivoa države (član 2 tačka 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti).

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu dat je Izvještaj o javnom dugu Crne Gore i izdatim garancijama na 31.12.2014. godine, dok je u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu dat Izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama Crne Gore na dan 31.12.2013. godine.

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu u Izvještaju o javnom dugu Crne Gore i izdatim garancijama na 31.12.2014. godine, iskazano stanje u iznosu od 2.071,71 mil. eura sadrži podatke vezane za dug pravnih lica i privrednih društava koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana iz Državnog budžeta (centralni nivo države).

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu u Izvještaju o državnom dugu i izdatim garancijama Crne Gore na dan 31.12.2013. godine iskazano stanje državnog duga u iznosu od 1.933,05 mil. eura ne sadrži podatke o dugu pravnih lica i privrednih društava koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države u okviru centralnog nivoa države, tako da podaci u cjelosti nijesu uporedivi.

Dug lokalne samouprave

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta za 2014. godinu konsolidovani dug opština iskazan je u iznosu od 166,94 mil. eura i to domaći dug u iznosu od 44,97 mil. eura i inostrani dug u iznosu od 121,97 mil. eura.

Revizijom, na osnovu obrade dokumenata „Formular za utvrđivanje portfolia dugova“, koji su dostavljeni Ministarstvu finansija po zahtjevu broj 06-22711 od 06.06.2014. godine utvrđeno je:

1. da je dvadeset opština dostavilo podatke sa stanjem duga na dan 31.12.2014. godine
2. da je Opština Kolašin dostavila podatke na dan 30.06.2014. godine i
3. da dvije opštine, Petnjica i Gusinje, nijesu dostavile „Formular za utvrđivanje portfolia dugova“.

Ministarstvo finansija je Izvještaj o javnom dugu i izdatim garancijama Crne Gore na 31. decembar 2014. godine uradilo na osnovu dostavljene dokumentacije od opština i izvršilo korekciju u iznosu od 12.549.295,08 €. Korekcije su izvršene kod devet opština, a odnose se na tri kredita i to od:

- **Steiermarkische Bank und Sparkassen AG (Austija)** gdje je izvršena korekcija kod sedam opština u iznosu od 5.361.852,03 €. Kredit se odnosi za nabavku specijalnih vozila za gašenje požara i spašavanje.
- **Njemačka razvojna banka (KfW)** gdje je izvršena korekcija kod Opštine Herceg Novi za iznos od 7.158.486,35 €, a odnosi se na realizaciju Projekta vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda na crnogorskom primorju i Opštini Cetinje i na Projekat vodosnabdijevanja i otpadnih voda – faza III.
- **Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)** gdje je izvršena korekcija vezana za realizaciju Projekta izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Opštini Danilovgrad u iznosu 678.117,14 €.

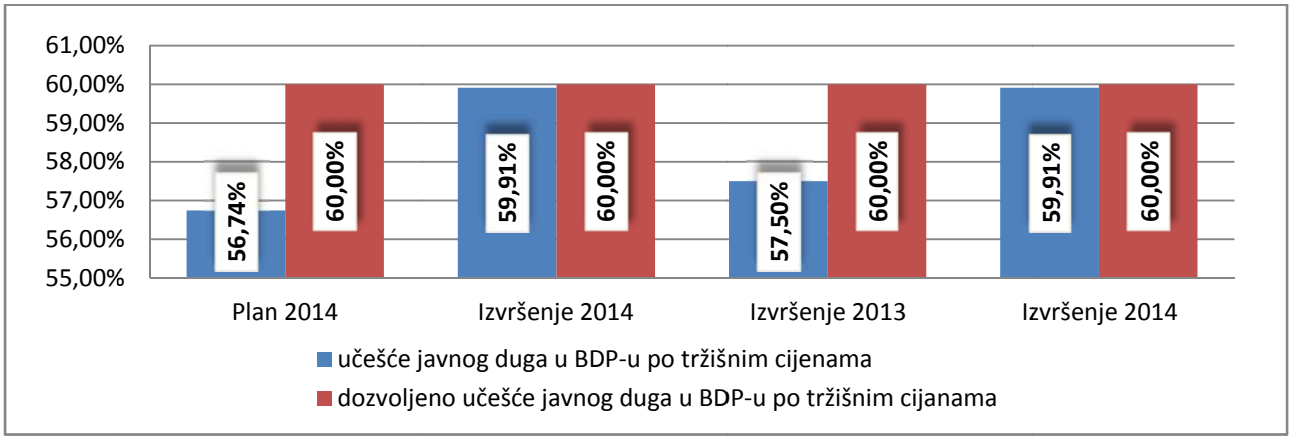
Analizom podataka javnog duga i uporednom analizom tabela o iskazanom javnom dugu i neto zaduženju koje je nastalo u 2014. godini, utvrđena su odstupanja, koja nijesu materijalno značajna, u iznosu od 11 mil. eura. Od navedenog iznosa iznos od 8,26 mil. eura odnosi se na kursne razlike po osnovu kredita koji nijesu iskazani u eurima (Pariski klub Povjerilaca (EUR, SDR, USD i NOK), Međunarodna Asocijacija za razvoj IDA (SDR) i Eurofima (CHF)), odnosno njihovog obračuna na dan iskazivanja podataka o stanju duga.

Razlika u iznosu od 3,13 mil. eura je rezultat razlika kod kreditora EUROBOND u iznosu od 3,38 mil. eura umanjena za 0,25 mil. eura kao rezultat zaokruživanja prilikom preračunavanja. Na taj način javni dug u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu iskazan je u većem iznosu za 3,38 mil. eura.

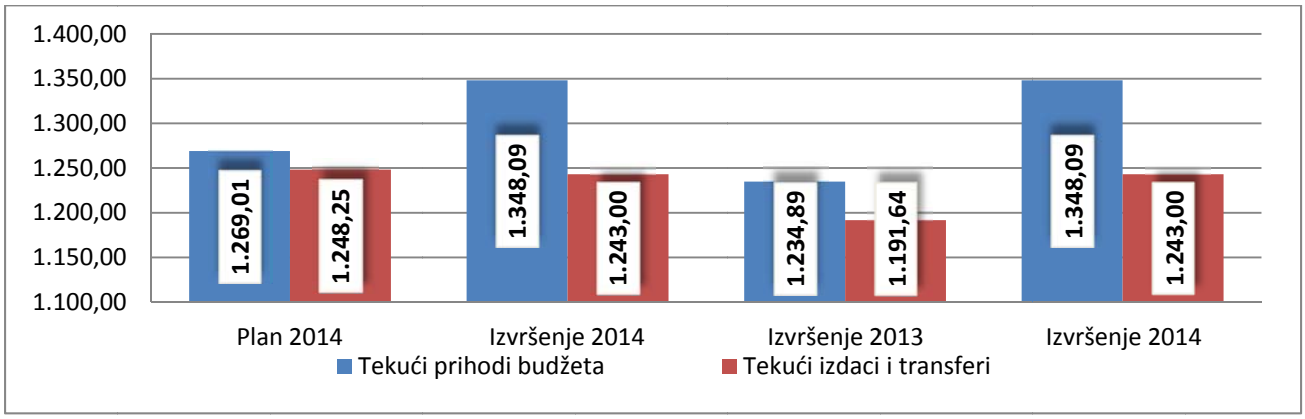
Zbog promjene propisa u 2014. godini došlo je do promjene modela izvještavanja o stanju duga, pa samim tim podaci nijesu u potpunosti uporedivi sa podacima iskazanim u prethodnoj godini. Podaci iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu, u Izvještaju o javnom dugu Crne Gore i izdatim garancijama na 31.12.2014. godine, sadrže podatke o dugu pravnih lica i privrednih društava koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana iz Državnog budžeta (centralni nivo države).

Podaci o dugu lokalne samouprave, iskazani od strane opština i korigovani od strane Ministarstva finansija, sadrže samo podatke o dugu opština na 31.12.2014. godine, osim jedne opštine koja je iskazala stanje duga na dan 30.06.2014. godine i dvije opštine koje nijesu iskazale stanje duga. Iz navedenih razloga Državna revizorska institucija iskazuje rezervu na iskazani dug jedinica lokalne samouprave.

Javni dug manji od 60% bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama - Podaci iz Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu pokazuju da je planirano učešće javnog duga u bruto domaćem proizvodu 56,74% i da je u procesu planiranja ispunjen uslov iz člana 20 stav 1 tačka 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Izvršenja Budžeta u 2013. i 2014. godini pokazuju da je učešće javnog duga bilo ispod granice definisane Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, pri čemu je učešće javnog duga u nominalnom bruto društvenom proizvodu u 2014. godini iznosilo 59,91%, a u 2013. godini 57,50%. Potrebno je naglasiti da je učešće javnog duga u bruto domaćem proizvodu 2014. godine u odnosu na 2013. godinu povećano za 2,41 indeksna poena.



Nivo tekućih izdataka i transfera, treba da bude niži od tekućih prihoda i donacija – Planom budžeta Crne Gore za 2014. godinu planiran je veći nivo tekućih prihoda i donacija od tekućih izdataka i transfera te je u procesu planiranja ispunjen uslov iz člana 19 stav 1 tačka 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. U 2013. godini izvršenje Budžeta pokazuje da su tekući izdaci i transferi bili manji od tekućih prihoda i donacija te je ovaj indikator realizovan u posmatranoj godini. Izvršenjem Budžeta u 2014. godini tekući prihodi i donacije ostvareni su u većem iznosu od tekućih izdataka i transfera tako da je indikator ispunjen.



4. Dinamički indikatori

Stopa rasta limita potrošnje za tekući budžet i budžet državnih fondova mora biti manja od planirane stope rasta realnog bruto domaćeg proizvoda – stopa rasta za tekući budžet i budžete državnih fondova, posmatrana kao odnos izvršenja Budžeta i planiranih iznosa Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, pokazuje da indikator nije realizovan u skladu sa članom 22 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Razlog za odstupanje je procijenjena visina realnog bruto domaćeg proizvoda u iznosu od 3.430,24 €[20], koji je prema podacima MONSTAT-a za 2014. godinu iznosio 3.422,00mil. € i manji je od planiranog za 0,24%. Istovremeno je tekući budžet i budžet državnih fondova u 2014. godini, umanjen za izuzeća, veći od planiranih za 8,63%, pa nije ispunjen uslov iz člana 22 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Ukoliko se posmatra odnos izvršenja Budžeta u 2014. godini sa izvršenjem Budžeta u 2013. godini tada su kriterijumi propisani članom 22 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ispunjeni. Naime, stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda iznosila je 1,8%, dok je tekući budžet i budžet državnih fondova u 2014. godini u poređenju sa prethodnom godinom veći za 0,62%.

Stopa rasta limita potrošnje za kapitalni budžet i budžetsku rezervu ne može biti veća od stope rasta nominalnog bruto domaćeg proizvoda – stopa rasta kapitalnog budžeta i rezervi, posmatrana kao odnos izvršenja Budžeta i planiranih iznosa Zakonom o budžetu za 2014. godinu, pokazuje da je indikator realizovan u skladu s članom 22 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Naime, izvršenje kapitalnog budžeta i rezervi je manje od planiranog za 19,20%, dok je ostvarenje bruto domaćeg proizvoda po tržišnim cijenama, u odnosu na planirani, manji za 1,65%. Kada se posmatra odnos izvršenja budžeta za 2014. godinu sa izvršenjem u 2013. godini, ovaj indikator je realizovan polazeći od toga da je stopa rasta kapitalnog budžeta i rezervi negativna, dok je na drugoj strani nominalna stopa rasta bruto domaćeg proizvoda pozitivna i iznosi 2,8%.

5. Zaključak

- **Godišnjim zakonom o budžetu za 2014. godinu planirana je realizacija četiri indikatora koji ne zahtijevaju osnovu za poređenje. Indikator primarnog gotovinskog suficita iskazan je u Zakonu o budžetu za 2014. godinu u pozitivnom iznosu, međutim, planiranih 33,34 mil. eura se u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore iskazuju kao izdatak koji povećava deficit, te je za ovaj planirani iznos usklađen deficit kod budžetskog plana i konstatovano da ovaj indikator nije zadovoljio propisani kriterijum.**

- **Odnos izvršenja i plana budžeta za 2014. godinu, pokazuje da su od šest analiziranih indikatora četiri realizovana, a dva nijesu realizovana. Pored indikatora koji se odnosi na primarni gotovinski suficit, nije realizovan ni dinamički indikator čija ocjena je u vezi sa procjenom nominalnog bruto domaćeg proizvoda i iznosa tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova. Naime, relativni odnos ostvarenog i planiranog realnog bruto domaćeg proizvoda, kao i tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova, pokazuje da je ostvaren realni bruto domaći proizvod u neznatno manjem**

[20] Podatak je izveden na osnovu podataka iz tabele 1, strana 19, Obrazloženja Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu. Nominalni bruto domaći proizvod je procijenjen u iznosu od 3.516,00 mil.€ i deflator za istu godinu u iznosu od 2,5%. Procijenjeni iznos bruto domaćeg proizvoda podijeljen sa iznosom deflatora daje iznos realnog bruto domaćeg proizvoda u iznosu od 3.430,24 mil.€. Treba napomenuti da u citiranom Obrazloženju nije naveden planirani nivo realnog bruto domaćeg proizvoda.

iznosu nego što je planiran, dok je izvršenje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova, umanjeno za izuzeća, veće u odnosu na planirano izvršenje. Istovremeno, relativni odnos ostvarenog i planiranog (koji proizilazi iz Zakona o budžetu za 2014. godinu) nominalnog bruto domaćeg proizvoda u 2014. godini i kapitalnog budžeta i rezervi, pokazuje da su ostvareni nominalni bruto domaći proizvod, kao i izdaci kapitalnog budžeta i rezervi u manjem iznosu nego što je planirano. Međutim, relativni odnos ostvarenog i planiranog kapitalnog budžeta i rezervi manji je od relativnog odnosa ostvarenog i planiranog nominalnog bruto domaćeg proizvoda, pa je indikator ispunjen.

- **Posmatranjem indikatora, kao odnos izvršenja budžeta u 2014. godini sa izvršenjem u 2013. godini, pokazuje bolje rezultate. Od šet indikatora pet je realizovano, a jedan nije realizovan. Indikator u dijelu ostvarenja primarnog gotovinskog suficita nije realizovan, mada je ostvaren značajan progres, jer je primarni gotovinski deficit u odnosu na 2013. godinu smanjen za skoro pet puta. Indikator učešća javnog duga u bruto domaćem proizvodu pokazuje da se približio nivou od 60%.**

PRILOG: TABELA I IZVORI PODATAKA

Tabela 37 – Pregled izdataka po tekućem budžetu, kapitalnom budžetu i transakcijama finansiranja

OPIS		Tekući budžet + budžet Državnih fondova	Kapiatalni budžet	Transakcije finansiranja	UKUPNO
Izvršenje - 2013	Tekući izdaci i transferi	1.187.503.103,87	4.137.110,74		1.191.640.214,61
	Kapitalni izdaci	12.212.230,59	73.082.116,89		85.294.347,48
	Garancije	107.230.592,50			107.230.592,50
	Pozajmice i krediti	2.752.781,98			2.752.781,98
	Otplata obaveza	60.543.190,10			60.543.190,10
	Otplata glavnice duga			158.591.727,18	158.591.727,18
	UKUPNO	**1.370.241.899,04**	**77.219.227,63**	**158.591.727,18**	**1.606.052.853,85**
Plan - 2014	Tekući izdaci i transferi	1.235.569.933,49	12.680.950,00		1.248.250.883,49
	Kapitalni izdaci	10.502.963,32	89.139.550,00		99.642.513,32
	Garancije	0,00			0,00
	Pozajmice i krediti	2.140.000,00			2.140.000,00
	Otplata obaveza	33.338.159,97			33.338.159,97
	Otplata glavnice duga			138.088.745,52	138.088.745,52
	UKUPNO	**1.281.551.056,78**	**101.820.500,00**	**138.088.745,52**	**1.521.460.302,30**
Izvršenje - 2014	Tekući izdaci i transferi	1.235.569.933,49	7.426.537,31		1.242.996.470,80
	Kapitalni izdaci	68.080.283,00	68.466.493,22		136.546.776,22
	Garancije	15.258.930,95			15.258.930,95
	Pozajmice i krediti	2.484.899,77			2.484.899,77
	Otplata obaveza	62.864.126,67			62.864.126,67
	Otplata glavnice duga			434.061.211,94	434.061.211,94
	UKUPNO	**1.384.258.173,88**	**75.893.030,53**	**434.061.211,94**	**1.894.212.416,35**

[i] Podaci o planiranom i izvršenom gotovinskom deficitu (izvršenje pomenutog u 2013. godini, a planiranje i izvršenje u 2014. godini) su preuzeti Iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu i Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. : **http://www.dri.co.me.**

[ii] Podaci o izvršenim tekućim izdacima i transferima, kapitalnim izdacima, pozajmicama i kreditima, otplati duga 2013. godine preuzeti su iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. : **http://www.dri.co.me.**
Podaci o planiranom tekućim izdacima i transferima, kapitalnim izdacima, pozajmicama i kreditima, otplati duga 2014. godine preuzeti su iz Zakona o budžetu za 2014 (Sl. list CG, 61/13).
Podaci o izvršenim tekućim izdacima i transferima, kapitalnim izdacima, pozajmicama i kreditima, otplati duga 2014.godine preuzeti su iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. : **http://www.dri.co.me.**

[iii] Podaci o izvršenim tekućim prihodima 2013.godine preuzeti su iz Zakona o završnom računu budžeta za 2013 (Sl. list CG, 60/14) i isti su usklađeni sa iznosom tekućih prihoda prikazanim u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. : **http://www.dri.co.me.**
Podaci o planiranim tekućim prihodima 2014.godine preuzeti su iz Zakona o budžetu za 2014 (Sl. list CG, 61/13).
Podaci o izvršenim tekućim prihodima 2014.godine preuzeti su iz predloga Zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014 (Sl. list CG, 61/13) i isti su usklađeni sa iznosom tekućih prihoda prikazanim u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. : **http://www.dri.co.me.**

[iv] Podaci o izvršenom tekućem bužetu, kapitalnom budžetu i budžetima državnih fondova 2013.godine preuzeti su iz Izvještaja o reviziji predloga Zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu. : **http://www.dri.co.me.**
Podaci o planiranom tekućem bužetu, kapitalnom budžetu i budžetima državnih fondova 2014. godine preuzeti su iz Zakona o budžetu za 2014. godinu (Sl. list CG, 61/13).
Podaci o izvršenom tekućem bužetu, kapitalnom budžetu i budžetima državnih fondova za 2014.godinu preuzeti su iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona završnom računu Budžeta Crne Gore za 2014. godinu. **http://www.dri.co.me.**

IV DIO

IZVODI IZ KONAČNIH IZVJEŠTAJA O IZVRŠENIM POJEDINAČNIM REVIZIJAMA U PERIODU OKTOBAR 2014 - OKTOBAR 2015. GODINE

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
AVANSA ZA PRIPREMU PROJEKTA
„UPRAVLJANJE INDUSTRIJSKIM OTPADOM I ČIŠĆENJA U CRNOJ GORI“
za period od 23.03.2011. godine do 15.12.2014. godine

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Naručilac revizije:	Svjetska banka – Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)
Subjekat revizije:	Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija – Agencija za zaštitu životne sredine
Predmet revizije:	Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori“ Sporazum o zajmu IBRD P4600 – ME
Trajanje revizije:	40 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Milan Dabović, predsjednik Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

Opšti dio

Državna revizorska institucija, na zahtjev Svjetske banke, izvršila je reviziju Avansa za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori" finansiranog iz zajma Međunarodne banke za obnovu i razvoj (Svjetska banka) – Avans za pripremu br. IBRD P4600-ME.

Izvještaj o reviziji Avansa za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori" sadrži pregled korišćenja sredstava kredita za period od 23.03.2011. godine do 15.12.2014. godine, odnosno od potpisivanja Sporazuma o zajmu IBRD P4600-ME do zadnjeg datuma refinansiranja odobrenog od strane Svjetske banke. Realizacija Projekta određena je pravilima Svjetske banke za područja sprovođenja Projekta, nabavke, upravljanja ugovorima, korišćenja sredstava zajma, revizije i izvještavanja prema Banci.

1. Cilj revizije je izražavanje mišljenja o finansijskom stanju Projekta, kao o prihodima i rashodima za period od 23.03.2011. godine do 15.12.2014. godine i o pravilnosti primjene propisa koji se odnose na izvršavanje aktivnosti za koje je obezbjeđen avans.

2. Opis Projekta - Na zahtjev za finansijsku pomoć, upućen od strane Crne Gore, dopis broj 02-12647/1 od 12. novembra 2010. godine, Međunarodna banka za obnovu i razvoj (Svjetska banka) odobrila je avans, iz mehanizma za pripremu projekta Svjetske banke, u iznosu od 1.000.000,00 USD, u skladu sa uslovima navedenim u Sporazumu o avansu za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori". Vlada Crne Gore – Ministarstvo finansija 23.03.2011. godine potpisala je Sporazum o avansu za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori" - Avans za pripremu br.IBRD P4600-ME. Primalac sredstava kao ovlašćeni predstavnik Crne Gore je Ministarstvo finansija. Subjekat za implementaciju projekta je Agencija za zaštitu životne sredine koja je odgovorna za sprovođenje aktivnosti.

3. Refinansiranje - Sporazum u Članu III – Povlačenje sredstava Avansa, tačka 3.03. utvrđuje datum refinansiranja 01. oktobar 2012. godine. Svjetska banka je 29. oktobra 2014. godine, na osnovu dopisa Ministarstva finansija broj 06-4329 od 27. oktobra 2014. godine, u kojem se zahtjeva da Međunarodna banka za obnovu i razvoj produži datum refinansiranja Pripremne faze Projekta, utvrdila 15. decembar 2014. godine kao najkasniji datum refinansiranja.

4. Opis aktivnosti Projekta: - Članom II Sporazuma, tačka 2.01 Opis aktivnosti, utvrđene su aktivnosti za koje je obezbjeđen avans i to:

1) Ispitivanje terena i izrada studije za utvrđivanje potreba i budžeta za sanaciju odabranih naslijeđenih odlagališta industrijskog otpada;
2) Izrada Studije izvodljivosti i ispitivanje terena za prijedlog najpodobnije lokacije za izgradnju deponije i postrojenja za opasan otpad u Crnoj Gori;
3) Procjena uticaja na životnu sredinu za radove na sanaciji odlagališta industrijskog otpada i formiranje nacionalnog postrojenja za odlaganje opasnog otpada;
4) Upravljanje projektom, uključujući i fiducijarne funkcije, upravljanje nabavkama i finansijama, monitoring i ocjenu.

Sporazumom, pod tačkom 2.03, utvrđeno je da sredstvima Avansa raspolaže Subjekat za implementaciju u skladu sa aranžmanom i uslovima koje je odobrila Svjetska banka.

Mišljenje i preporuke

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 9. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma nadležnog za reviziju u sastavu dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma i Dragiša Pešić, član Kolegijuma, izvršila je reviziju Avansa za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u

Crnoj Gori" finansiranog iz zajma Međunarodne banke za obnovu i razvoj (Svjetska banka) – Avans za pripremu br. IBRD P4600-ME, za period od 23.03.2011. godine do 15.12.2014. godine.

Izvještavanje o dodijeljenim sredstvima kredita je u djelokrugu odgovornosti Ministarstva finansija kao potpisnika Sporazuma o zajmu, odnosno Agencije za zaštitu životne sredine kao odgovornog subjekta za implementaciju Projekta " Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori".

Revizija je sprovedena u skladu s članom 4. i 9. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, relevantnim Međunarodnim standardima VRI (ISSAI) i Godišnjim planom revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu broj 4011-06-1799 od 25. decembra 2014. godine. U skladu sa Međunarodnim standardima VRI (ISSAI), Državna revizorska institucija poštovala je etičke zahtjeve, planirala i vršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka.

Po našem mišljenju, revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti u primjeni propisa koji se odnose na izvršavanje aktivnosti za koje je obezbjeđen avans. Ugovori o konsultantskim uslugama sačinjeni su i realizovani u skladu sa Sporazumom o avansu za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori" (Avans za pripremu br. IBRD P4600-ME), Standardnim uslovima za avanse Svjetske banke iz instrumenata za pripremu projekta (od jula 2010. godine), Pismom o povlačenju sredstava avansa i Smjernicama Svjetske banke za povlačenje sredstava za projekte (od maja 2006. godine). Aktivnosti predviđene ugovorima o konsultantskim uslugama realizovane su u skladu s definisanim projektnim zadacima i rokovima za refinansiranjem, odobrenim od strane Svjetske banke.

Postupak javnih nabavki za izbor konsultanata zasnovan na kvalitetu i cijeni (QCBS) i postupak javnih nabavki za izbor konsultanata na osnovu kvalifikacija konsultanata (QBS) sprovedeni su shodno Smjernicama za izbor i zapošljavanje konsultanata u okviru zajmova IBRD-a i kredita i grantova IDA-e od strane Zajmoprimaoca Svjetske banke.

Prenos sredstava avansa od strane Svjetske banke vršen je u skladu sa zaključenim ugovorima sa konsultantskim firmama, zahtjevima za povlačenje sredstava od strane Agencije za zaštitu životne sredine i ispostavljenim fakturama za prihvatljive troškove. Prihodi i rashodi Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori" i finansijsko stanje Projekta, prikazani su realno i objektivno u svim materijalno značajnim stavkama. Prihodi i plaćanja vršena su u skladu sa relevantnim smjernicama Svjetske banke za povlačenje sredstava za projekte, za period trajanja Projekta, odnosno od 23.03.2011. godine do 15.12.2014. godine, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE na sljedeće:**

1. Agencija za zaštitu životne sredine, na ime povučenih sredstava Avansa za pripremnu fazu Projekta iskazala je iznos od 769.231,00 € na dan 11.05.2015. godine. Agencija za zaštitu životne sredine, iskazani iznos povučenih sredstava od 769.231,00 € nije umanjila za sredstva koja su vraćena Svjetskoj banci dana 09. februra 2015. godine u iznosu 51.207,51 USD.

Potrebno je da Agencija za zaštitu životne sredine sa Ministarstvom finansija utvrdi tačan iznos povučenih sredstava, koja će se uključiti u iznos zajma po Ugovoru o zajmu za glavni Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori", čija je ukupna vrijednost 50.000.000,00 eura.

2. Agencija za zaštitu životne sredine, kao potrošačka jedinica koja je odgovorna za sprovođenje Projekta, nije adekvatno uredila evidenciju vezanu za Projekat, kako bi se isti mogao pratiti i kako bi Ministarstvo finansija, kao primalac sredstava vršilo nadzor nad njegovom realizacijom.

U skladu sa Smjernicama Svjetske banke za povlačenje sredstava za projekte i sa Standardnim uslovima za avans Svjetske banke, potrebno je da Agencija za zaštitu životne sredine, za naredne projekte, uredi evidenciju i dokumentaciju kao dokaze o evidenciji prihvatljivih troškova i sprovedenih aktivnosti i da je čuva u propisanom roku.

3. Agencija za zaštitu životne sredine nije u propisanoj formi dostavljala Svjetskoj banci finansijske izvještaje, što nije u skladu sa Sporazumom o zajmu, tačka 2.05 – Finansijsko izvještavanje pod b) kojim je utvrđeno da "Najkasnije četrdeset pet (45) dana po isteku svakog kalendarskog polugodišta Primalac će obezbjediti pripremu i dostavljanje Svjetskoj banci prevremenih nerevidiranih finansijskih izvještaja koji obuhvataju taj kvartal i to u formi koji je zadovoljavajući za Banku".

Agencija za zaštitu životne sredine, u skladu sa Sporazumom o zajmu, u obavezi je da Svjetskoj banci dostavlja kvartalne nerevidirane finansijske izvještaje o prihodima i rashodima Projekta.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA CRVENOG KRSTA CRNE GORE
ZA 2013. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Crveni krst Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Crvenog krsta Crne Gore za 2013. godinu
Trajanje revizije:	50 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Milan Dabović, predsjednik Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

OPŠTI DIO

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40113-03-429 od 28.03.2014. godine, izvršila je **finansijsku reviziju** Godišnjeg finansijskog izvještaja, koji obuhvata Bilans stanja, Bilans uspjeha i statistički aneks sa stanjem na dan 31.12.2013. godine i za godinu koja se završava na taj dan i **reviziju pravilnosti** koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Opšti podaci o subjektu revizije - Crveni krst, u skladu sa Zakonom o Crvenom krstu Crne Gore[1], je nezavisna i dobrovoljna humanitarna organizacija, koja djeluje na osnovu principa i Misije Međunarodnog pokreta Crvenog krsta i Crvenog polumjeseca. Crveni krst je pravno lice sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom i Statutom.

Revizijom je utvrđeno da Crveni krst nije vršio usklađivanje Pojedinačnog kolektivnog ugovora sa Opštim kolektivnim ugovorom. Pojedinačni kolektivni ugovor, koji je u primjeni od 1999. godine, neophodno je uskladiti sa Opštim kolektivnim ugovorom.

Statut Crvenog krsta, usvojen 27. aprila 2007. godine, usaglašen je sa primjedbama i sugestijama Zajedničke komisije ICRC/IFRC za statute nacionalnih društava. Izmjene i dopune Statuta Crvenog krsta Crne Gore usvojene su na sjednici Skupštine Crvenog krsta Crne Gore, održanoj dana 30. aprila 2014. godine. Statutom Crvenog krsta Crne Gore utvrđena je mogućnost prestanka rada Crvenog krsta Crne Gore u slučajevima kada nastupi neki od razloga utvrđenih zakonom. U tom slučaju imovina Nacionalnog društva pripada novom nacionalnom društvu koje nastavlja da djeluje na osnovu Zakona o Crvenom krstu Crne Gore, u skladu sa Ženevskim konvencijama. Zakonom o Crvenom krstu Crne Gore nije predviđena mogućnost prestanka rada kako je utvrđeno članom 103. Statuta Crvenog krsta, Poglavlje XVIII Prestanak rada.

Organizaciju Crvenog krsta čine opštinske organizacije Crvenog krsta i organizacija Crvenog krsta glavnog grada. U skladu sa članom 9. Zakona o Crvenom krstu Crne Gore, Crveni krst vrši poslove od javnog interesa. U vršenju poslova iz stava 1 ovog člana Crveni krst ima položaj organizacije koja pomaže državnim organima. Crveni krst, pored poslova od javnog interesa iz člana 9 i poslova iz člana 10 Zakona, sprovodi i posebne programe koji proizilaze iz načela i Misije Međunarodnog pokreta. Za vršenje poslova od javnog interesa, definisanih članom 9 i 10 Zakona, obezbjeđuju se sredstva u Budžetu Crne Gore i budžetu lokalne samouprave. U skladu sa članom 16. Zakona o Crvenom krstu, za sprovođenje posebnih programa, sredstva se obezbjeđuju i od: članarina; naknada za obavljanje djelatnosti čije su vršenje državni organi povjerili Crvenom krstu; naknade za izvršenje ugovorenih programa i projekata; priloga, dotacija, subvencija, dotacija i legata; prihoda od imovine i imovinskih prava, prihoda od igara na sreću u skladu sa kriterijumima koje utvrdi Vlada; prihoda od imovine i imovinskih prava.

Cilj finansijske revizje Godišnjeg finansijskog izvještaja Crvenog krsta za 2013. godinu je izražavanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih iskaza, odnosno tačnosti iskazanih podataka u skladu sa važećim zakonskim propisima. **Cilj revizije pravilnosti** Godišnjeg finansijskog izvještaja Crvenog krsta za 2013. godinu je izražavanje mišljenja o pravilnosti primjene zakonskih i drugih propisa, odnosno da li su sredstva pribavljena i korištena u skladu sa zakonom, podzakonskim propisima i odobrenim finansijskim planom.

[1] "Sl. list CG" br. 28/06, 73/10 i 40/11

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Crvenog krsta za 2013. godinu, koji obuhvata finansijske iskaze i to: Bilans stanja (Iskaz o finansijskoj poziciji) na dan 31.12.2013. godine, Bilns uspjeha (Iskaz o ukupnom rezultatu) u periodu 01.01.2013. godine do 31.12.2013. godine, Statistički aneks na dan 31.12.2013. godine, unutrašnja akta Crvenog krsta i interne procedure.

Mišljenje i preporuke

A) Finansijskom revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Crvenog krsta Crne Gore, utvrđeno je da Godišnji finansijski izvještaj, koji obuhvata Bilans stanja, Bilans uspjeha i statistički aneks, istinito i objektivno prikazuje, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obeveza na dan 31.12.2013. godine u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja, osim za rezerve iskazane u Izvještaju i to: 1. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 3.1 Bilans stanja; 2. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 3.2 Bilans uspjeha; te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE.** Državna revizorska institucija u skladu sa iskazanim rezervama u Izvještaju daje sljedeće preporuke:

1. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 3.1 Izvještaja, Bilans stanja: Sadašnja vrijednost imovine, iskazana u Bilansu stanja, iznosi 3.654.923,00 € i za 15.400,00 € je manja u odnosu na podatke iskazane u pomoćnim knjigama osnovnih sredstava. Transportna sredstva dobijena iz donacija evidentirana u pomoćnim knjigama nijesu iskazana u Glavnoj knjizi Crvenog krsta, pa je sadašnja vrijednost osnovnih sredstva podcijenjena za iznos od 15.400,00 €. Uvidom u listove nepokretnosti utvrđen je različit osnov prava raspolaganja, a prema LN br. 189 od 24.09.2014. godine KO Podgorica postoji različit nosilac prava za parcelu (zemljište) i građevinski objekat.

   Crveni krst Crne Gore izvršio je procjenu vrijednosti nepokretnosti (građevinskih objekata) u 2008. godini. Procjenu vrijednosti nepokretnosti izvršila je Komisija za procjenu, čiji se članovi ne nalaze na Spisku licenciranih procjenjivača. Crveni krst ne vodi Centralni registar pokretne i nepokretne imovine u skladu sa članom 84. Statuta.

Potrebno je definisati nosioca prava svojine, izvršiti procjenu vrijednosti imovine od strane ovlašćenih procjenjivača i uspostaviti registar pokretne i nepokretne imovine kako je predviđeno članom 84. Statuta. Potrebno je da Crveni krst, prije izrade završnog računa, izvrši usaglašavanje stvarnog stanja osnovnih sredstava sa stanjem u poslovnim knjigama.

2. Obračun amortizacije osnovnih sredstava, nije usklađen sa utvrđenim amortizacionim stopama. Provjerom primijenjenih amortizacionih stopa, nije se u svim slučajevima dobio odgovarajući obračun amortizacije. Uvidom u dokumentaciju o izvršenom popisu, utvrđeno je da nije potpisana svaka stranica popisne liste od strane članova komisije i računopolagača i da nema podataka u popisnim listama o razlici između stvarnog stanja i stanja u materijalnom knjigovodstvu. Takođe, Izvještaj o izvršenom popisu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme i zaliha na dan 31.12.2013. godine, od 20. januara 2014. godine, ne sadrži podatke o stvarnom stanju i knjigovodstvenom stanju.

Potrebno je za obračun amortizacije utvrditi korisni vijek trajanja osnovnih sredstava i iskazati troškove amortizacije, tekuće i prethodnih godina, na pripadajuće račune ispravke vrijednosti osnovnih sredstava. Izvještaj o izvršenom popisu i popisne liste treba da sadrže podatke o stvarnom stanju, knjigovodstvenom stanju i utvrđenim razlikama.

3. Revizijom je utvrđeno da Crveni krst nije vršio obračun i evidentirao efekte kursnih razlika u 2013. godini. Iz navedenog razloga nije prikazan trošak po osnovu negativnih kursnih razlika u iznosu od 330,69 €. Iz blagajne vršene su isplate u iznosu od 7.390,00 € na ime pomoći, po zahtjevima za pomoć i rješenjima Generalnog sekretara Crvenog krsta (u iznosima od 40,00 € do 1.500,00 €). Crveni krst je izvršio prenos sredstava u Fond za investicije i razvoj i Fond solidarnosti u iznosu od 396.485,81 €, za čije funkcionisanje nijesu donijeta odgovarajuća akta o izvorima i visini sredstava, načinu upravljanja i raspolaganja sredstvima, u skladu sa članom 81. Statuta Crvenog krsta. Neraspoređena dobit u ukupnom iznosu od 238.104,79 € nije iskazana u Bilansu stanja na poziciju Neraspoređena dobit, već je iskazana na poziciju Rezerve.

Potrebno je da Crveni krst donese odgovarajuća akta o namjeni fondova, izvorima i visini sredstava, načinu upravljanja i raspologanja sredstvima i da u Bilansu stanja na odgovarajuću poziciju iskaže neraspoređenu dobit. Takođe potrebno je da vrši obračun kursnih razlika po deviznim kursevima koji su važeći na dan obračuna.

4. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 3.2 Izvještaja, Bilans uspjeha: Crveni krst je duplo knjižio fakturu (br. 148 od 28.11.2013) za Obuku prve pomoći kupcu UNHCR i na taj način je rezultat, naveden u Glavnoj knjizi i u Bilansu uspjeha, precijenjen za iznos od 420,00 €. Izvršeno je knjiženje prihoda, istovremenim smanjenjem obaveza po osnovu odloženih prihoda na kontu 430803 – Odloženi prihodi po Projektu "Programske aktivnosti za raseljene rome na Koniku", u iznosu od 32.281,78 €, dok su proknjiženi troškovi, do kojeg je nivoa trebalo smanjiti obaveze odloženih prihoda, iznosili 30.639,46 €, odnosno prihodi su proknjiženi (smanjene obaveza odloženog prihoda) u većem iznosu za 1.642,32 € od ostvarenih troškova.

Potrebno je da Crveni krst izvrši ispravku u svojim evidencijama, tako što će odložene prihode umanjiti u iznosu koji je jednak nastalim troškovima perioda. Za duplo iskazanu fakturu neophodno je stornirati iznos od 420,00 € u Glavnoj knjizi i za isti iznos korigovati Bilans uspjeha.

5. Program socijalno-humanitarnog djelovanja obuhvata davanje pomoći u hrani, odjeći i higijenskim sredstvima socijalno ugroženom stanovništvu preko opštinskih organizacija Crvenog krsta. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju nabavka i distribucija je vršena preko magacina za zalihe, gdje se zalihe evidentiraju po količini ali ne i po vrijednosti. Kod izdataka za službena putovanja i reprezentaciju koji su evidentirani, u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica, na računu 529 – Ostali rashodi i naknade, treba analitički evidentirati naknade troškova prevoza na službenom putu, naknade troškova smještaja i ishrane na službenom putu i naknade troškova i smještaja i ishrane na terenu.

Preporučuje se da Crveni krst, u cilju bolje kontrole zaliha, uredi vođenje magacinskog poslovanja u skladu sa Pravilnikom o finansijsko-poslovnim procedurama, Poglavlje VIII-3 Magacinsko poslovanje i da evidentira rashode na analitičkim računima po vrsti, mjestu i nosiocima ostvarenih troškova u cilju efikasne kontrole korišćenja raspoloživih sredstava.

B) Revizijom pravilnosti, utvrđeno je da je Crveni krst uskladio svoje poslovanje, u svim materijalno značajnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima, osim za navedeno u Izvještaju i to: 1. U Poglavlju I Opšti dio pod tačkom 2. Izvještaja; 2. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 2. Planiranje i izvršenje; 3. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 3.2. Bilans uspjeha; 4. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 4. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola; 5. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 5. Javne nabavke; 6. U Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 6. Imovina, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **USLOVNO MIŠLJENJE.**

6. Kao što je navedeno u Poglavlju I Opšti dio pod tačkom 2. Izvještaja: Revizijom je utvrđeno da Crveni krst nije vršio usklađivanje Pojedinačnog kolektivnog ugovora sa Opštim kolektivnim ugovorom. Pojedinačni kolektivni ugovor, koji je u primjeni od 1999. godine, neophodno je uskladiti sa Opštim kolektivnim ugovorom.
Crveni krst, u skladu sa članom 9. Zakona o Crvenom krstu, podnosi Vladi Crne Gore godišnji izvještaj o radu, odnosno godišnji izvještaj o vršenju poslova od javnog interesa, do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. Revizijom je utvrđeno da navedeni izvještaj treba da sadrži informacije po realizovanim projektima, koji predstavljaju javni interes Crne Gore, a koji su finansirani iz budžetskih sredstava.

Potrebno je da Crveni krst uskladi Pojedinačni kolektivni ugovor sa Opštim kolektivnim ugovorom. Takođe, potrebno je da Crveni krst Crne Gore, u skladu sa članom 9. Zakona o Crvenom krstu Crne Gore, godišnji izvještaj o vršenju poslova od javnog interesa sačini obuhvatnije sa detaljnim informacijama o realizovanim projektima koji predstavljaju javni interes, a koji su finansirani iz budžetskih sredstava.

7. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 2. Izvještaja, Planiranje i izvršenje: Finansijski planovi, finansijski izvještaji i izvještaji o radu Crvenog krsta ne prikazuju planiranu i izvršenu potrošnju na nivou Crvenog krsta, na nivou organizacionih cjelina i po projektima. Izvještaji ne sadrže uporedne podatke planiranih i ostvarenih troškova u izvještajnom periodu, kao i ostvarene troškove u prethodnom periodu. Izvještaj o finansijskom poslovanju Crvenog krsta za 2013. godinu, ne prikazuje ostvarene troškove po vrsti troškova, kao ni po organizacionim cjelinama i po projektima.

Preporučuje se da Crveni krst unaprijedi finansijsko planiranje i izvještavanje i uskladi sa Pravilnikom o finansijsko-poslovnim procedurama u organizacijama Crvenog krsta Crne Gore.

8. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 3.2. Izvještaja, Bilans uspjeha: Crveni krst je u 2013. godini povećavao zarade zaposlenim licima u visini od 10% do 110%, po raznim osnovama. Zarada je uvećavana po osnovu dodatnih poslova, kordinacije i aktivnosti u realizaciji projekata, po osnovu obavljanja poslova koji ne spadaju u djelokrug poslova i radnih zadataka utvrđenih aktom o sistematizaciji, po osnovu obavljanja poslova drugog radnog mjesta, po osnovu obavljanja poslova koji spadaju u djelokrug poslova od javnog interesa, bez jasnih razgraničenja navedenih poslova koji se po svojoj suštini mogu svrstati u jednu kategoriju – dodatni poslovi. Rješenja o povećanju zarada donešena su na osnovu saglasnosti Upravnog odbora Skupštine Crvenog krsta, a na osnovu člana 60. i člana 70. Pojedinačnog kolektivnog ugovora za radnike Stručne službe Skupštine Crvenog krsta. Na osnovu priložene dokumentacije, postoje značajna neslaganja u vezi sa pravnim osnovom za povećanje zarada, imajući u vidu da u 2013. godini nije bilo zaključenih ugovora o dopunskom radu kao ni evidentiranog prekovremenog rada. Uvidom u Izvještaj o isplaćenim ličnim primanjima, obračunatim i obustavljenim porezima i doprinosima iz i na lična primanja (obrazac IOPPD), utvrđeno je da se navedeni obrazci ne dostavljaju poreskom organu u utvrđenom roku, što nije u skladu sa Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrazca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Preporučuje se Crvenom krstu da donese unutrašnja akta na osnovu kojih bi se vršilo uvećanje zarada i da Izvještaj o isplaćenim ličnim primanjima, obračunatim i obustavljenim porezima i doprinosima iz i na lična primanja (obrazac IOPPD), popunjava i dostavlja u skladu sa Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrazca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.

9. Prenos sredstava iz Budžeta Crne Gore u 2013. godini, u iznosu od 275.000,00 € za finansiranje poslova od javnog interesa, vršen je sa pozicije 431- Transfer institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru. Finansijskim planom nije iskazana struktura sredstava opredijeljenih po programima, kao ni po planiranim aktivnostima za realizaciju programa. Crveni krst nema evidenciju subanalitike po vrsti, mjestima i nosiocima troškova, odnosno po projektima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava, pa se revizor nije mogao uvjeriti u namjensko korišćenje budžetskih sredstava. Crveni krst nije odredio kordinatore projekta koji bi sačinili detaljne finansijske planove projekata i pratili njihovu realizaciju kako bi organi Crvenog krsta kvartalno pratili namjensku potrošnju budžetskih sredstava i realizaciju projekata od javnog interesa koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore.

Preporučuje se da Crveni krst u narednom periodu sačini finansijski plan na osnovu planiranih aktivnosti i troškova za poslove od javnog interesa u skladu sa Zakonom o Crvenom krstu, kao i programskim aktivnostima utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu.

10. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 4. Izvještaja, Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola: Crveni krst nije imenovalo lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola niti je usvojilo FMC okvir koji sadrži interna pravila i procedure. Revizijom je utvrđeno da u službi za finansijsko računovodstvene poslove nije izvršeno razdvajanje dužnosti poslova knjigovođe, blagajnika i likvidatora.

Crveni krst Crne Gore kao korisnik sredstava budžeta Crne Gore obavezan je da uspostavi i razvije sistem finansijskog upravljanja i kontrola i funkciju unutrašnje revizije na način propisan Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i podzakonskim aktima. Potrebno je da Crveni krst, u skladu sa članom 9. Zakona, uspostavi kontrolne aktivnosti radi ostvarivanja zacrtanih ciljeva i svođenja poslovnog rizika na prihvatljivi nivo.

11. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 5. Izvještaja, Javne nabavke: Revizijom sistema javnih nabavki konstatovane su nepravilnosti u odnosu na poštovanje Zakona o javnim nabakama.

Preporučuje se Crvenom krstu Crne Gore da dosljedno primjenjuju odredbe Zakona o javnim nabavkama.

12. Kao što je navedeno u Poglavlju II Utvrđeno činjenično stanje pod tačkom 6. Izvještaja, Imovina: Revizijom imovine i izvršenog popisa popisa imovine, obaveza i potraživanja utvrđene su manje nepravilnosti.

Potrebno je da Crveni krst vrši popis imovine, obaveza i potraživanja u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i da internim aktom (računovodstvenim politikama) utvrdi kriterijume na osnovu kojih će odrediti koja imovina je osnovno sredstvo a koja sitan inventar.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
SISTEMA UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA I SISTEMA NABAVKI MINISTARSTVA ODBRANE

Vrsta revizije:	Revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo odbrane
Predmet revizije:	Sistem unutrašnjih kontrola i nabavke
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva odbrane – Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i sistem nabavki sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Odluci o izmjenama i dopunama Godišnjeg plana revizija za 2014. godinu Državne revizorske institucije, donesenoj od strane Senata 22.07.2014. godine, (br. 4011-06-1034);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma II u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac kolegijuma) i dr Milan Dabović (član kolegijuma) od 25.07.2014. god. (broj: 40113-021-1056).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 50/07) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije ISSAI 100 (Osnovni principi revizije javnog sektora).

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekat revizije je organ državne uprave – Ministarstvo.

Starješina organa je ministarka dr Milica Pejanović Đurišić.

Sjedište Ministarstva odbrane je u Podgorici, ul. Jovana Tomaševića bb.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[1], u članu 4 Ministarstvu odbrane definisane su sljedeće nadležnosti: izvršavanje utvrđene politike odbrane; planiranje sistema odbrane; izrada i usklađivanje planova odbrane, koordiniranje postupaka odbrane i odbrambenih aktivnosti utvrđenih planovima odbrane; međunarodnu saradnju u oblasti odbrane i poslove vojno-diplomatskih predstavnika; aktivnosti u okviru Partnerstva za mir i regionalnih bezbjednosnih organizacija; pridruživanje Crne Gore Sjeverno-atlantskom savezu (NATO) i Evropskoj uniji; organizaciju, naoružanje, razvoj i upotrebu Vojske Crne Gore; materijalno zbrinjavanje i opremanje Vojske Crne Gore; obuku, usavršavanje i obrazovanje za potrebe odbrane; aktivnosti u međunarodnim snagama i mirovnim misijama; upravljanje ljudskim i materijalnim resursima; primarnu zdravstvenu zaštitu lica u službi u Vojsci Crne Gore; vojni sanitet; planiranje, izradu i sprovođenje mjera mobilizacije i pripravnosti; popunu i mobilizaciju; vojnu, radnu i materijalnu obavezu; aktivnosti koje proizilaze iz međunarodnih ugovora o kontroli naoružanja ili drugih međunarodnih ugovora; planiranje i uređenje prostora vojnog kruga, odnosno vojnog kompleksa i izgradnju, rekonstrukciju i održavanje vojnih objekata u vojnom krugu; vršenje usluga od posebnog značaja za odbranu; organizovanje elektronskih komunikacija i zaštitu podataka za potrebe sistema odbrane; zaštitu tajnih podataka u oblasti odbrane; nabavke za potrebe odbrane; pripremu prijedloga zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti odbrane; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; inspekcijski nadzor u oblasti odbrane; unutrašnju reviziju; upravni nadzor u oblasti odbrane; unutrašnju reviziju; upravni nadzor u oblasti za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

[1] „Sl. list Crne Gore“, br. 05/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14

Ministarstvo odbrane na osnovu člana 36 Zakona o odbrani[2] :

1) predlaže Plan odbrane Crne Gore;
2) predlaže organizacijsko-formacijsku strukturu i veličinu Vojske;
3) utvrđuje: sadržaj i način izrade Plana odbrane Crne Gore; planiranje, programiranje, budžetiranje i izvršenje budžeta; sistem vojne logistike, Doktrinu vojne logistike, kao i kriterijume, vrstu ocjena i postupak ocjenjivanja borbene gotovosti Vojske;
4) obezbjeđuje izvršavanje odluka i drugih akata Predsjednika Crne Gore i Vlade koje se odnose na poslove sistema odbrane, u skladu sa zakonom;
5) izvršava utvrđenu politiku odbrane;
6) organizuje i izvršava međunarodnu saradnju u oblasti odbrane;
7) organizuje elektronske komunikacije i zaštitu informacija za potrebe sistema odbrane;
8) organizuje i vrši vojno obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove, u skladu sa ovim zakonom;
9) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom.

Sredstva za finansiranje odbrane, shodno članu 57 Zakona o odbrani, se obezbjeđuju u budžetu Crne Gore. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2013. godinu („Sl. list CG“ br. 066/12-1), za potrošačku jedinicu Ministarstvo odbrane opredijeljena su sredstva u iznosu od **35.954.804,39 € ili 5,99%** tekućeg budžeta države za 2013. godinu.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila reviziju pravilnosti.

Predmet revizije je bio postojeći sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i nabavke (javne i povjerljive) Ministarstva odbrane.

Revizija pravilnosti podrazumijeva provjeru da li je sistem unutrašnjih kontrola uspostavljen u skladu sa utvrđenim kriterijumima (propisi, akti, odluke, normativi) i da li je sistem nabavki uspostavljen i da li funkcioniše u skladu sa utvrđenim kriterijumima (propisi, akti, odluke, ugovori).

Revizijom je izvršena procjena usklađenosti sistema unutrašnjih kontrola u vremenu vršenja revizije i usklađenosti nabavki sprovedenih i realizovanih u 2013. godini.

Cilj predmetne revizije je:

- **ocjena usklađenosti** uspostavljenog sistema unutrašnjih finansijskih kontrola sa zakonom, propisima i internim aktima i ,
- **ocjena usklađenosti** poslovanja Ministarstva odbrane sa zakonima, propisima, internim aktima i odredbama ugovora, u procesu sprovođenja javnih i povjerljivih nabavki.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Kriterijumi za reviziju pravilnosti sistema unutrašnjih finansijskih kontrola bili su:

- Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14);
- Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 50/12)

[2] ("Sl. list RCG", br. 47/07 od 07.08.2007, "Sl. list Crne Gore", br. 86/09 od 25.12.2009, 88/09 od 31.12.2009, 25/10 od 05.05.2010, 40/11 od 08.08.2011, 14/12 od 07.03.2012)

- Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola ("Sl. list CG", br. 37/10);
- Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije ("Sl. list CG", br. 37/10);
- Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije ("Sl. list CG", br. 55/12);
- Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole;
- Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole;
- Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura;
- Strategija nacionalne bezbjednosti („Sl. list Crne Gore" br. 78/08);
- Strategije odbrane Crne Gore („Sl. list Crne Gore" br. 79/08) i
- Stategijskog pregleda odbrane Crne Gore.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti sistema nabavki bili su:

- Zakon o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 42/11);
- Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja ("Sl. list CG", br. 63/11);
- Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki ("Sl. list CG", br. 62/11);
- Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila ("Sl. list CG", br. 63/11);
- Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki ("Sl. list CG", br. 63/11);
- Uredba o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene ("Sl. list Crne Gore, br. 66/10);
- Odluka o Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme ("Sl. list CG", br. 55/10);
- Odluka o Nacionalnoj kontrolnoj listi roba dvostruke namjene ("Sl. list CG", br. 55/10 i 57/10);
- Zakon o tajnosti podataka ("Sl. list CG", br. 76/09, 41/10, 40/11, 38/12, 44/12, 14/08 i 14/13)
- Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na Preliminarni izvještaj DRI, a u skladu sa čl. 12 Zakona o Državnoj revizorskoj insituciji i čl. 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu dr Branislav Radulović (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (Predsjednik Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 01.12.2014. godine usvojio je i dao na objavljivanje:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i
sistema nabavki Ministarstva odbrane

MIŠLJENJE

Na osnovu sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja nadležni Kolegijum DRI izražava:

- **pozitivno mišljenje** na sistem finansijskog upravljanja i kontrole i sistem javnih nabavki;
- **uslovno mišljenje** na sistem unutrašnje revizije i povjerljivih nabavki iz razloga utvrđenih neusklađenosti u odnosu na kriterijume revizije.

1. FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTROLA

Na osnovu sprovedene revizije utvrđeno je da su finansijsko upravljanje i kontrola uspostavljeni, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i podzakonskim aktima koji regulišu ovu oblast. Izražavajući **pozitivno mišljenje** po ovom segmentu revizije, skrećemo pažnju na sledeće:

- Interno pravilo za Obrazovanje radne grupe ili drugog oblika rada u MO nije u skladu sa važećom Odlukom o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada[3].
- Utvrđeno je da Ministarstvo odbrane Crne Gore ne vodi registar rizika, kao i da se aktivnosti na procjeni i identifikaciji rizika nalaze na početnom nivou.
- Ministarstvo odbrane nije donijelo plan mjera i aktivnosti za praćenje i sprovođenje otklanjanja nedostataka unutrašnjih kontrola.

PREPORUKE

1.1. Preporučuje se Ministarstvu odbrane da u dijelu koji se odnosi na naknadu po radnom timu usaglasi Interno pravilo za obrazovanje radne grupe ili drugog oblika rada u MO sa važećom Odlukom o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada.

1.2. Ministarstvo odbrane treba da uvede i redovno ažurira registar rizika u skladu sa članom 8 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i članom 9 Pravilnika o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola.

1.3. Potrebno je da Ministarstvo odbrane Crne Gore obezbijedi redovno praćenje i procjenu sistema finansijskog upravljanja i kontrola radi analize postojećih i određivanja potrebnih dodatnih ili nepotrebnih kontrola, kao i da donese Plan mjera za otklanjanje nedostatka unutrašnjih kontrola i da prati sprovođenje istog, u skladu sa članom 11 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i članom 6 stav 1 alineja 7 i 8 Pravilnika o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola i članom 10 pomenutog Pravilnika.

2. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

Na osnovu sprovedene revizije utvrđeno je da unutrašnja revizija kod subjekta revizije nije do kraja uspostavljena u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i podzakonskim aktima, a u dijelu njenog funkcionisanje utvrđene su neusklađenosti u odnosu na kriterijume revizije iz kog razloga je izraženo **uslovno mišljenje** po ovom segmentu revizije.

- Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i Rješenjem o određivanju službenika koji je odgovoran za pripremu i sprovođenje Plana integriteta, Višem unutrašnjem revizoru (Rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju) su dati poslovi koji se ne odnose na poslove iz oblasti unutrašnje revizije, što nije u skladu sa članom 20 stav 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.
- Strateški plan rada unutrašnje revizije za trogodišnji period nakon 2013. godine nije donesen, što nije u skladu sa čl. 23 Zakona.
- Aktivnosti (zapošljavanje, obuhvat revizija) predviđene Strateškim planom za 2011-2013. godinu nijesu realizovane.

[3] „Sl. list CG" broj. 27/2013 od 11.juna 2013. godine

- Ministarstvo odbrane donijelo je Godišnji plan rada revizije za 2013. godinu sa zakašnjenjem (u martu 2013. godine), dok plan rada za 2014. godinu nije donešen.
- Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju nije dostavio rukovodiocu subjekta Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i procjeni adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2013. godinu kao ni Izvještaj o adekvatnosti resursa za obavljanje unutrašnje revizije.
- Ministarstvo odbrane Crne Gore nije dostavilo Centralnoj jedinici za harmonizaciju Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije za 2013. godinu, kao ni Kvartalne izvještaje o radu unutrašnje revizije i preduzetim aktivnostima na sprovođenju datih preporuka unutrašnje revizije, za prva dva kvartala 2014. godine.

PREPORUKE

2.1. Ministarstvo odbrane treba da, u dijelu opisa poslova koje obavlja Viši unutrašnji revizor, uskladi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa čl. 20 stav 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

2.2. Ministarstvo odbrane treba da, u skladu sa članom 23 Zakona, donese Strateški i Godišnji plan rada unutrašnje revizije za naredni period.

2.3. Subjekat revizije treba da, u skladu sa čl. 18 Zakona i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji kadrovski popuni jedinicu za unutrašnju reviziju i na taj način stvori preduslove da se aktivnosti predviđene Strateškim i Godišnjim planom unutrašnje revizije realizuju.

2.4. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju treba da dostavi Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije rukovodiocu subjekta, u skladu sa članom 28 Zakona.

2.5. Ministarstvo odbrane treba da dostavlja Centralnoj jedinici za harmanizaciju Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije, kao i Kvartalne izvještaje o radu unutrašnje revizije i preduzetim aktivnostima na sprovođenju datih preporuka unutrašnje revizije, u skladu sa članom 32 Zakona.

3. JAVNE NABAVKE

Na osnovu sprovedene revizije utvrđeno je da je sistem javnih nabavki Ministarstva odbrane, u svim materijalno značajnim aspektima, uspostavljen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i podzakonskim aktima koji regulišu ovu oblast. Funkcionisanje unutrašnjih kontrola u procesu javnih nabavki zadovoljava postavljene ciljeve i doprinosi preventivnom djelovanju u smislu otklanjanja mogućih nepravilnosti u poslovanju i nepoštovanju zakonskih propisa. Izražavajući **pozitivno mišljenje** po ovom segmentu revizije, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Česte promjene Plana javnih nabavki upućuju da isti nije sačinjen na osnovu realno procijenjenih, stvarnih potreba krajnjih korisnika, kao i da ne postoji jasno definisano razgraničenje između javnih i povjerljivih nabavki. Krajnji korisnici, prilikom sastavljanja prijedloga svojih potreba vrše ispitivanje tržišta bez pisanog traga o istom.
- Ministarstvo odbrane je u dva slučaja dijelilo predmet javne nabavke koji predstavlja cjelinu i postupak javne nabavke sprovelo neposrednim sporazumom, na način koji nije u skladu sa članom 44 stav 4 i članom 21 Zakona o javnim nabavkama.
- Subjekat revizije nije sačinio registar rizika kojim bi bili sagledani potencijalni rizici vezano za proces javnih nabavki, koji bi doprinio njihovom smanjenju.
- Praćenje realizacije izvršenja ugovora se vrši kroz evidenciju plaćenih faktura i preostalih obaveza po ugovoru, bez izvještaja o kvalitativnom ispunjenju istog.

PREPORUKE

3.1. Potrebno je da subjekat revizije razvije metodologiju za planiranje javnih nabavki, koja bi između ostalog podrazumijevala da Plan javnih nabavki bude pripremljen na osnovu dostavljenih obrazloženja potreba krajnjih korisnika i pisanog traga o detaljnom ispitivanju tržišta za predmetnu nabavku.

3.2. Realno planiranje zasnovano na stvarnim potrebama treba da obezbijedi da se predmet javne nabavke koji predstavlja cjelinu ne dijeli u toku godine već da se nabavka sprovede primjenom propisanog postupka, u skladu sa članom 21 i članom 44 Zakona o javnim nabavkama.

3.3. Potrebno je da Ministarstvo odbrane uspostavi registar rizika kojim će biti sagledani potencijalni rizici vezani za proces javnih nabavki.

3.4. U cilju potpunog ostvarivanja principa transparentnosti potrebno je da Ministarstvo izrađuje Izvještaje o ispunjenju ugovora o javnim nabavkama i iste objavi na svojoj internet stranici, kao i da objavi podatke o ponuđačima koji nijesu realizovali ugovor o javnoj nabavci.

4. POVJERLJIVE NABAVKE

Na osnovu sprovedene revizije utvrđeno je da Ministarstvo odbrane nije sprovelo povjerljive nabavke u svim materijalno značajnim aspektima u skladu sa Uredbom o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene i shodno utvrđenim neusklađenostima u odnosu na kriterijume revizije izraženo je **uslovno mišljenje** po ovom segmentu revizije.

- Uredba o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene, na osnovu koje se sprovode povjerljive nabavke u Ministarstvu odbrane, nije usaglašena sa važećim Zakonom o javnim nabavkama, u odnosu na član 3 koji definiše izuzeća od primjene zakona i kojim je izvršeno razdvajanje povjerljivih nabavki (tač. 5) i nabavki oružja, municije i drugih predmeta neophodnih za odbranu i bezbijednost (tač. 6). Uredbom, kao jedinim postojećim propisom koji reguliše oblast, se ne propisuje jasno i precizno šta se može svrstati pod povjerljivom nabavkom, u smislu člana 3 Zakona o javnim nabavkama.
- U toku 2013. godine Ministarstvo je sprovelo povjerljivu nabavku usluga avio transporta jedinica i pripadnika Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore, što nije u skladu sa Uredbom o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene kojom je u čl, 7 propisano da vršenje usluga u vezi sa korišćenjem, upravljanjem i održavanjem sredstava za posebne namjene obuhvata „transport jedinica i pripadnika Vojske Crne Gore“, ali ne i zaposlenih u Ministarstvu.
- Uvidom u Ugovore sa dobavljačima utvrđeno je da isti pružaju usluge prevoza pripadnicima Vojske Crne Gore na gradskim i međugradskim relacijama, a na osnovu sprovedenih postupaka povjerljivih nabavki[4], što nije u skladu sa Uredbom o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene kojom se uređuje spoljna trgovina sredstvima za posebne namjene povjerljivog karaktera i ukoliko je neophodno radi zaštite bezbjedonosnih interesa Crne Gore oružja, vojne i policijske opreme, vojnih i policijskih materijala koji su navedeni u Odluci o Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme i Odluci o Nacionalnoj kontrolnoj listi roba dvostruke namjene.
- Ministarstvo odbrane je u 2013. godini sprovelo ukupno 23 postupka povjerljivih nabavki, ukupne ugovorene vrijednosti 1.773.747,36 €. U 16 sprovedenih postupaka, vrijednosti 1.151.873,65 €, ne radi se o spoljnoj trgovini. Čl. 1, stav 2 Uredbe data je mogućnost nadležnim državnim organima da

[4] Navedeni postupci povjerljivih nabavki su sprovedeni u 2012. godini i zaključeni su Ugovori o transportu pripadnika Vojske do 01.06.2014. god.

ugovore o javnoj nabavci oružja, vojne i policijske opreme i vojnih i policijskih materijala koji su navedeni u Odluci o Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme i Odluci o Nacionalnoj kontrolnoj listi roba dvostruke namjene zaključuju u skladu sa Uredbom o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene, ako smatraju da je to neophodno radi zaštite bezbjedonosnih interesa Crne Gore. Dokumentacija koja se odnosi na 16 pomenutih postupaka povjerljivih nabavki je označena stepenom tajnosti „INTERNO“, što u skladu sa članom 12, Zakona o tajnosti podataka, znači da bi otkrivanjem podataka nastupile štetne posljedice za ostvarivanje funkcije organa, ali ne i za bezbjednost i interese Crne Gore u kom bi slučaju ti podaci morali nositi oznaku „POVJERLJIVO“, „TAJNO“ ili „STROGO TAJNO“. U dokumentaciji koja se odnosi na navedene postupke povjerljivih nabavki takođe nema obrazloženja iz kog se razloga ove nabavke trebaju smatrati povjerljivim, u smislu čl. 1 stav 2 Uredbe spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene, odnosno radi zaštite bezbjedonosnih interesa Crne Gore.

- Revizijom uzorkom obuhvaćenih postupaka povjerljivih nabavki je utvrđeno da ne postoje interna pravila i procedure koji bliže regulišu sam tok i proces sprovođenja povjerljivih nabavki, i da se iste vrše „po uzoru“ na proces javnih nabavki. Proizvoljno se određuju rokovi za donošenje odluka o pokretanju postupaka povjerljivih nabavki jer Planom povjerljivih nabavki nije definisana dinamika izvršenja istog; kao kriterijum se uzima najniža ponuđena cijena iako je članom 6 Uredbe definisano da su kvalitet i cijena osnovni kriterijumi na osnovu kojih se ocjenjuju prikupljene ponude; ne postoji obrazloženje izbora potencijalnih ponuđača; ne razmatra se da li se postupak može sprovesti po partijama; nijesu definisani rokovi za realizaciju ugovora; nijesu zaštićena prava nezadovoljnih ponuđača odnosno nije predviđena mogućnost žalbe itd.
- Revizijom je utvrđeno da se podaci o ukupno ugovorenim vrijednostima povjerljivih nabavki u 2013. godini iz Izvještaja o povjerljivim nabavkama Ministarstva koji je dostavljen Vladi, **ne slažu** sa podacima datim u Izvještaju o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti MO za 2013. godinu. Dodatnom provjerom od strane revizora utvrđeno je da razlika iznosi 485.519,21€ i da su podaci neispravno prikazani u Izvještaju o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti MO za 2013 godinu (prikazan je iznos 1.288.228,15€).

PREPORUKE

4.1. Potrebno je da Ministarstvo inicira usklađivanje Uredbe o spoljnoj trgovini sredstvima posebne namjene (ili donošenje novog propisa) sa važećim Zakonom o javnim nabavkama, u dijelu jasnog i preciznog definisanja predmeta povjerljivih nabavki (u smislu čl. 3 tačka 5 Zakona) i osnovnih aspekata postupka sprovođenja povjerljivih nabavki.

4.2. Subjekat revizije treba da obezbijedi da prilikom sačinjavanja Plana povjerljivih nabavki, za predmete nabavki koji nijesu predmet spoljne trgovine, u skladu sa čl. 1 stav 2 Uredbe o spoljnoj trgovini sredstvima posebne namjene, utvrdi i donese odluku da li je neophodno radi zaštite bezbjedonosnih interesa Crne Gore, nabavku sprovesti u skladu sa Uredbom spoljnoj trgovini sredstvima posebne namjene, ukoliko je predmet nabavke naveden u Odluci o Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme i Odluci o Nacionalnoj kontrolnoj listi roba dvostruke namjene. Podacima o nabavkama koje su utvrđene kao povjerljive radi zaštite bezbjedonosnih interesa Crne Gore treba odrediti stepen tajnosti u skladu sa Zakonom o tajnim podacima.

4.3. Potrebno je donijeti interna pravila, uputstva i procedure, kao i modele dokumenata, kojima će se bliže i detaljnije odrediti sam tok i postupak povjerljivih nabavki u cilju prevazilaženja postojećih nedorečenosti.

4.4. Subjekat revizije treba da obezbijedi da podaci u Godišnjem izvještaju o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva odbrane budu usaglašeni sa podacima iz izvještaja koji se odnose na pojedine segmente poslovanja (povjerljive nabavke).

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj revizije nalaže:

- **da subjekt revizije, do 15.01.2015. godine, dostavi Državnoj revizorskoj instituciji plan aktivnosti koje će preduzeti u cilju sprovođenja datih preporuka, kao i rokove za realizaciju istih;**
- **da subjekt revizije, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama i**
- **da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor Skupštine Crne Gore za bezbjednost i odbranu, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 11 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Sl. list CG“, br. 80/10).**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
REGISTRA UGOVORA O KONCESIJAMA

Vrsta revizije:	Revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Komisija za koncesije i nadležni organi u postupku davanja koncesija
Predmet revizije:	Registar ugovora o koncesijama
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Registra ugovora o konsijama sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 27.12.2013. godine (br. 4011-06-1540);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola Kovačević (član Kolegijuma) od 15.01.2015. god. (broj: 40116-024-26).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti predmetne revizije bili su Komisija za koncesije i nadležni organi u postupku davanja koncesija (ministarstva, organi državne uprave i organi lokalne uprave).

Osnivanje Komisije za koncesije i njene nadležnosti utvrđene su odredbama Zakona o koncesijama. Komisija za koncesije je samostalna i nezavisna u vršenju poslova utvrđenih Zakonom. Stručne i administrativne poslove za potrebe Komisije vrši organ uprave nadležan za poslove imovine, dok se sredstva za rad Komisije obezbjeđuju u budžetu Crne Gore. Komisija ima Predsjednika i osam članova koje imenuje Vlada.

Predsjednik i član Komisije imenuju se na period od pet godina i mogu biti imenovani na još jedan mandat.
Članom 11 Zakona propisane su nadležnosti Komisije za koncesije: Komisija rješava po prigovorima učesnika u postupku davanja koncesija koji se odnose na vrednovanje i rang listu ponuđača i donosi odluke po njima, vodi registar ugovora o koncesijama, odobrava sprovođenje postupka produženja roka davanja koncesije ili proširenja prostora za obavljanje koncesione djelatnosti, kao i odobrava sprovođenje postupka davanja koncesije pratećih mineralnih sirovina na odobrenom eksploatacionom polju, bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja i donosi poslovnik o radu.

Nadležni organ je, u skladu sa članom 4 Zakona o koncesijama, državni organ uprave (ministarstvo ili organ uprave), za koncesije čije je davanje u nadležnosti Skupštine ili Vlade, odnosno organ lokalne uprave, za koncesije čije davanje je u nadležnosti Skupštine ili opština, u skladu sa zakonom.

Članom 9 Zakona o koncesijama je propisano da nadležni organ sprovodi postupak koncesije: priprema koncesioni akt, priprema i objavljuje javni oglas, priprema tendersku dokumentaciju, obrazuje tendersku komisiju i vrši druge poslove u skladu sa zakonom.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila **reviziju pravilnosti**.
Predmet revizije je Registar ugovora o koncesijama, odnosno način njegovog uspostavljanja i vođenja. Predmet revizije podrazumijeva ispitivanje pravilnosti rada odnosno postupanja Komisije za koncesije i nadležnih organa tokom sprovođenja zakonski propisanih procedura za vođenje Registra.

Cilj revizije je ocjena da li je Registar ugovora o koncesijama (predmet revizije) u skladu sa postavljenim kriterijumima revizije. U skladu sa postavljenim ciljem revizije razvijena su dva podcilja revizije:

- ocjena pravilnosti vođenja Registra ugovora o koncesijama u skladu sa odredbama Zakona o koncesijama i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama, što treba da obezbijedi da Registar sadrži sve potrebne podatke i
- ocjena pravilnosti dostave zaključenih ugovora o koncesijama od strane koncedenata odnosno davaoca koncesija, što treba da obezbijedi da Registar sadrži podatke o svim datim koncesijama.

Predmetnom revizijom su obuhvaćene evidencije, odluke i aktivnosti Komisije za koncesije i nadležnih organa od datuma formiranja Registra ugovora o koncesijama do 31.12.2014. godine.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti obuhvata ocjenu da li su preduzete aktivnosti u postupku vođenja Registra o koncesijama u skladu sa nadležnostima, odnosno, podrazumijeva stepen do kojeg subjekti revizije primjenjuju zakone i propise koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije.

Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

- Zakon o koncesijama ("Sl. list Crne Gore", br. 08/09 od 04.02.2009. g.) i
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama („Sl. list Crne Gore", br. 47/09 od 24.07.2009.g.).

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Registra ugovora o koncesijama je izvršena u periodu od 15.01. do 27.04.2015. godine.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekata revizije sadržanih u izjašnjenjima na preliminarni izvještaj DRI br. 40116-024-26/55 od 29.04.2015., a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola Kovačević** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 26.05.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Registra ugovora o koncesijama

Odgovornost subjekata revizije
Komisija za koncesije i rukovodstva nadležnih organa su odgovorni za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije
Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je Registar ugovora o koncesijama u skladu sa odredbama Zakona o koncesijama i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama.

Revizija je sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI-nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li je Registar ugovora o koncesijama usklađen, u svim materijalno značajnim pitanjima, sa Zakonom i Pravilnikom.

Revizija uključuje vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza koji idu u prilog datom mišljenju. Sprovedeni postupci zavise od profesionalne procjene revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

Sprovedeni su revizorski postupci koji su ocijenjeni kao prikladni u datim okolnostima. DRI cijeni da su prikupljeni revizorski dokazi dovoljni i adekvatni da obezbijede osnovu za iskazano mišljenje.

MIŠLJENJE

Registar ugovora o koncesijama ne sadrži sve ugovore o koncesijama, kao ni sve promjene za upisane ugovore, dok je revizijom utvrđeno da su u tri slučaja podaci o istim ugovorima upisani dva puta (duplirani).

Postupanje nadležnih organa tokom sprovođenja zakonski propisanih procedura za uspostavljanje i ažurno vođenje Registra ugovora o koncesijama nije bilo u skladu sa Zakonom o koncesijama. Revizijom je utvrđeno da nadležni organi (ministarstva i organi uprave) u više slučajeva nijesu Komisiji za koncesije dostavljali primjerak zaključenog ugovora o koncesiji iako su to bili dužni, u skladu sa članom 46 Zakona o koncesijama.

Komisija za koncesije nije sačinila i samim tim podnijela Vladi Godišnji izvještaj o svom radu za 2014. godinu, niti ga je dostavila na uvid Skupštini Crne Gore i jedinicama lokalne samouprave.

Shodno revizijom utvrđenim materijalno značajnim nepravilnostima, nadležni Kolegijum DRI izražava **negativno mišljenje** na usklađenost Registra ugovora o koncesijama sa odredbama Zakona o koncesijama.

U cilju ostvarenja javnog interesa u oblasti koncesija i eliminisanja utvrđenih nepravilnosti nadležni Kolegijum DRI usvojio je sljedeće:

PREPORUKE

1. Revizijom je utvrđeno da Registar ugovora o koncesijama **nije sveobuhvatan**, odnosno ne sadrži podatke o svim ugovorima o koncesijama, što nije u skladu sa članom 15 stav 1 Zakona o koncesijama. Registar ugovora o koncesijama **ne sadrži sve propisane podatke** jer za određeni broj upisanih ugovora o koncesijama **nema podataka o promjenama** koje se odnose na zaključene ugovore o koncesijama, što nije u skladu sa članom 15 stav 2 Zakona o koncesijama.

- **Komisija za koncesije treba da ažurira postojeći Registar na način što će od svih nadležnih organa zahtijevati dostavu ugovora o koncesijama, kao i podataka o svim promjenama koje se odnose na zaključene ugovore, radi upisa potrebnih podataka u Registar.**
- **Nadležni organi (ministarstva, organi uprave i organi lokalne uprave) dužni su da, u skladu sa članom 46 Zakona o koncesijama, Komisiji dostave primjerak svih zaključenih ugovora o koncesijama, kao i anekse ugovora.**
- **U cilju obezbjeđenja tačnosti Registra o koncesijama, Zakonom o koncesijama treba normirati kaznene odredbe za slučaj da nadležni organ ne postupi u skladu sa članom 46 Zakona, odnosno ne dostavi Komisiji primjerak zaključenog ugovora o koncesiji.**

2. Revizijom je utvrđeno da su u Registar, u tri slučaja, isti ugovori o koncesijama **upisivani dva puta**, pod različitim rednim brojevima.

- **Komisija za koncesije treba da, u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama, ispravi greške (duplo upisane podatke) u Registru.**

3. Internet stranica Komisije za koncesije **je nedostupna** od septembra 2014. godine.

- **Komisija je dužna da, u skladu sa članom 15 stav 5 Zakona o koncesijama, obezbijedi da se Registar ugovora o koncesijama objavi na internet stranici Komisije.**

4. Komisija za koncesije do 31. marta tekuće godine **nije sačinila i Vladi dostavila Godišnji izvještaj o radu za 2014. godinu** što je bila dužna shodno članu 16 Zakona o koncesijama.

- **Komisija za koncesije je obavezna da, u skladu sa članom 16 Zakona o koncesijama, sačini godišnji izvještaj o svom radu za 2014. godinu i isti podnese Vladi i dostavi na uvid Skupštini Crne Gore i jedinicama lokalne samouprave.**

5. Vlada je Zaključkom br. 03-760 od 27.01.2011. godine, tačka 14 zadužila Komisiju za koncesije da u saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, u što kraćem roku, realizuje projekat elektronskog Centralnog registra koncesionih ugovora, što do okončanja revizije **nije urađeno**.

- **Komisija za koncesije treba da, u saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo, realizuje projekat elektronskog Centralnog registra koncesionih ugovora.**
- **Preporučuje se Ministarstvu ekonomije da, u cilju realizacije zaključka Vlade, izvrši dopunu Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama i propiše obavezu vođenja Registra u elektronskoj formi.**

6. Ministarstvo ekonomije je stavilo na uvid državnom revizoru dopise kojima je u više navrata Komisiji za koncesije dostavljalo ugovore o koncesijama i anekse. Uvidom u djelovodnik Komisije za koncesije je utvrđeno da dokumentacija upućena od strane Ministarstva ekonomije nije zavedena, tako da nema dokaza o prijemu iste.

- **Neophodno je da Ministarstvo ekonomije i Komisija za koncesije u najkraćem roku u neposrednoj komunikaciji izvrše uvid u djelovodnike i konstatuju razloge neevidentiranja ugovora, iste uvedu u Registar i o tome u roku od 60 dana obavijeste DRI.**

Subjekti revizije su dužni da, u skladu sa članom 15 Zakona o državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijeste Državnu revizorsku instituciju o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da se sa sadržajem Izvještaja DRI o izvršenoj reviziji upoznaju:

- **Skupština Crne Gore**
  - **Odbor za ekonomiju, finansije i budžet.**
- **Vlada Crne Gore**
  - **Ministarstvo finansija,**
  - **Ministarstvo ekonomije.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
„EFIKASNOST PORESKE UPRAVE U SPROVOĐENJU MJERA NAPLATE PORESKOG DUGA“

Vrsta revizije:	Revizija uspjeha
Subjekat revizije:	Poreska uprava
Predmet revizije:	Aktivnosti koje sprovodi Poreska uprava u cilju efikasne naplate poreskog duga
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. Osnova za reviziju

Poreski dug u Crnoj Gori je u periodu od 2010–2014. godine, kontinuirano u porastu. „Ministarstvo finansija i Poreska uprava su u 2013. godini kao poseban prioritet istakli pitanje rješavanja i obaveznog smanjenja evidentiranog poreskog duga. U skladu sa definisanim ciljem preduzet je niz mjera kako bi se ostvarila bolja naplata poreskih potraživanja“.

Centralna banka Crne Gore je u periodu od 2012-2014. godine ukazivala na visok nivo poreskog duga kao jedan od glavnih rizika u oblasti fiskalne politike. U Preporukama Vladi Crne Gore za ekonomsku politiku u 2015. godini navedeno je neophodno intenziviranje aktivnosti na smanjenju poreskog duga, u kratkom roku.

Nakon globalne finansijske krize iznos evidentiranog poreskog duga se drastično povećao i još uvijek nije vraćen na nivo prije finansijske krize. Vlade su nastavile aktivnosti na oporavku javnih finansija očekujući od poreskih organa da poboljšaju naplatu prihoda i smanje troškove. Kao odgovor na postojeću situaciju mnogi poreski organi su razvili strategije i pristupe za poboljšanje naplate poreza i postupak oporavka javnih finansija, koji su efektivniji i koštaju manje.

Poreska uprava kao organ u sastavu Ministarstva finansija nadležna je, između ostalog, za sprovođenje redovne i prinudne naplate poreza i sporednih poreskih davanja i vođenje evidencije o prihodima pravnih i fizičkih lica. Prilikom naplate poreskih obaveza Poreska uprava sprovodi preventivne mjere i mjere u skladu sa zakonskim okvirom.

2. Cilj revizije i revizorska pitanja

Cilj revizije je da utvrdi da li Poreska uprava preduzima odgovarajuće mjere prilikom naplate poreskog duga i da li se iste sprovode na efikasan način. Stoga je u postupku revizije bilo neophodno odgovoriti na glavno revizorsko pitanje i revizorska potpitanja.

Glavno revizorsko pitanje:
Da li Poreska uprava sprovodi odgovarajuće preventivne mjere i mjere uvrđene zakonom kako bi spriječila nastajanje i obezbijedila efikasnu naplatu poreskog duga?

Potpitanja:

i. **Da li je Poreska uprava preduzima odgovarajuće preventivne mjere koje bi trebalo da spriječe nastanak poreskog duga?**
   a. Da li je Centrala Poreske uprave stvorila neophodne uslove za sprovođenje preventivnih mjera?
   b. Da li područne jedinice sprovode preventivne mjere na efikasan način?
   c. Da li postoji odgovarajući sistem izvještavanja o realizaciji preventivnih mjera?

ii. **Da li Poreska uprava sprovodi mjere prinudne naplate u skladu sa pravnim okvirom kako bi obezbijedila efikasnu naplatu poreskog duga?**
   a. Da li je Centrala Poreske uprave stvorila neophodne uslove za sprovođenje mjera prinudne naplate?
   b. Da li područne jedinice sprovode mjere naplate poreskog duga u skladu sa pravnim okvirom?
   c. Da li postoji odgovarajući sistem kontrole rada područnih jedinica?

3. Obim i ograničenja

U postupku vršenja revizije izvršen je pregled dokumentacije poreskih obveznika čiji su iznosi poreskog duga objavljeni u „crnim listama“, koje kvartalno objavljuje Poreska uprava u skladu sa Uredbom o uslovima i kriterijumima objavljivanja liste poreskih dužnika.[5]

Pregled dokumentacije je obuhvatio analizu analitičkih kartica poreskih dužnika u periodu 2004-2014. godine [6], rješenja o utvrđenoj poreskoj obavezi, zaključaka o prinudnoj naplati (blokada računa), zaključaka o obezbjeđenju potraživanja (hipoteka), zapisnika o izvršenom inspekcijskom nadzoru, rješenja o odloženom plaćanju poreskog duga, ugovora o plaćanju poreskog duga imovinom poreskog obveznika i druge relevantne dokumentacije koja dokazuje nastanak poreske obaveze i sprovođenje mjera naplate od strane Poreske uprave.

Prilikom izbora poreskih dužnika u uzorak korišćeni su sljedeći kriterijumi: iznos poreskog duga, regionalni princip (PJ Podgorica, PJ Nikšić i PJ Budva)[7] i status poreskog obveznika (aktivni poreski obveznici, uključujući aktivne poreske obveznike koji su poreski dug platili imovinom i poreski obveznici kod kojih je uveden stečaj). Obuhvaćena su privredna društva AD i DOO, javna preduzeća, opštine, nevladine organizacije i preduzetnici.

4. Kriterijumi revizije

Tokom revizije je trebalo utvrditi da li Poreska uprava preduzima mjere naplate poreskih potraživanja u skladu sa Zakonom o poreskoj administraciji[8], pojedinačnim zakonima u oblasti poreza i podzakonskim aktima koji se koriste prilikom naplate poreskih potraživanja, odnosno Uredbom o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja[9], Uredbom o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskog obveznika[10], Uredbom o odloženom plaćanju poreza na dobit pravnih lica[11].
Kao kriterijum za procjenu sprovođenja preventivnih mjera koje bi trebalo da utiču na stvaranje poreskog duga i sprovođenje strategija naplate korišćena je pozitivna praksa zemalja OECD-a.

5. Izvori informacija i metode prikupljanja podataka

Primaran izvor informacija u postupku revizije predstavljala je dokumentacija kojom raspolaže Poreska uprava, a koja se odnosi na evidenciju poreskih prihoda i sprovođenje mjera naplate poreskog duga. Zatim izvještaji, interna akta Poreske uprave i izvještaji o radu.

Dodatne informacije u postupku revizije obezbijeđene su iz strateških dokumenata: Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014. – 2018; Predpristupni ekonomski program za Crnu Goru 2013. – 2016; Smjernice makorekonomske i fiskalne politike za period 2013. – 2016 i bilteni. Zatim, analiza Poreske uprave u dokumentima Svjetske banke „Procjene Poreske uprave Crne Gore: ključni nalazi i preporuke“ i Međunarodnog Monetarnog Fonda „Strategija i prioriteti za implementaciju u okviru reforme Poreske uprave.“

[5] “Službeni list Crne Gore“, br. 056/12 i 053/13.
[6] Analiza analitičkh kartica poreskih dužnika obuhvatila je period od 2004. do 2014 godine imajući u vidu apsolutni rok zastarjelosti definisan Zakonom o poreskoj administraciji („Sl. list RCG“, br: 65/1...28/12). Naime, članom 103 Zakona pravo na utvrđivanje, naplatu i povraćaj poreza zastarijeva u roku od 10 godina od isteka godine u kojoj je porez trebalo utvrditi, naplatiti, odnosno u kojoj je izvršena pretplata.
[7] Analizom šest objavljenih „crnih listi“ utvrđeno je da se najveći broj poreskih dužnika i procenat poreskog duga odnosi na područne jedinice Podgorica, Nikšić i Budva.
[8] “Službeni list RCG”, br. 65/01…28/12, 08/15.
[9] “Službeni list CG”, br. 67/01…28/12.
[10] “Službeni list CG”, br. 17/13 i 28/13.
[11] “Službeni list CG”, br. 23/10.

Kao primjer pozitivne prakse poreskih organa u oblasti upravljanja poreskim dugom, analizi i procjeni rizika korišćene su radne studije OECD-a i smjernice poreskim organima Generalnog direktorata Evropske Komisije za poreze i carine.

ZAKLJUČCI, MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-023-17/15 od 14.05.2015. god.), a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj insituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **dr Milan Dabović** (Predsjednik Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 09.06.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USPJEHA

„Efikasnost Poreske uprave u sprovođenju mjera naplate poreskog duga“

ZAKLJUČCI

Nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha utvrđeno je da Centrala Poreske uprave nije stvorila neophodne preduslove za efikasno sprovođenje mjera naplate poreskog duga od strane područnih jedinica, a koji podrazumijevaju:

i. procedure kojima se regulišu interni postupci naplate poreskih obaveza;
ii. program za procjenu rizika u naplati;
iii. optimalno radno opterećenje;
iv. kontrolu rada područnih jedinica;
v. pružanje smjernica i instrukcija u radu i stručnih obuka.

Otežavajuću okolnost u upravljanju poreskim dugom predstavljaju nenaplative poreske obaveze koji se uvećavaju na dnevnom nivou, za procenat zatezne kamate što utiče na nerealno iskazivanje ukupnog poreskog duga. Postoji dodatan prostor za jačanje preventivnih mjera koje bi trebalo da spriječe nastanak poreskog duga.

1. Preventivne mjere

Iskustvo zemalja OECD-a[12] u upravljanju poreskim dugom je da poreski organi treba posebno da daju značaj prevenciji u oblasti poreskog duga. Sve što je stariji poreski dug je teže naplatiti i uobičajeno je da kao takav donosi manje novčanih sredstava. Upravo ova činjenica treba da ranu intervenciju čini atraktivnom strategijom naplate poreskog duga. Mnoge zemlje razvijaju nove mjere naplate, strategije i procedure kako bi spriječile neophodnu upotrebu mjera prinudne naplate.[13]

Poreska uprava, u postupku naplate poreskih potraživanja, sprovodi niz preventivnih mjera koje bi trebalo da spriječe nastanak poreskog duga i to:

1. pisano obavještenje;
2. telefonski kontakt;
3. poreskim obveznicima je na usluzi call centar Poreske uprave;
4. poreskim obeznicima se pružaju usluge ličnim kontaktom i korespodencijom (dopisi i elektronska pošta);
5. „bijele liste“ poreskih obveznika;

[12] Australija, Belgija, Kanada, Čile, Francuska, Irska, Japan, Koreja, Norveška, Novi Zeland, Singapur, Švedska, Velika Britanija i SAD.
[13] Working Smarter in Tax Debt Management; OECD; 2014; str 36.

U odnosu na praksu zemalja OECD-a u sprovođenju preventivnih mjera, utvrđeno je da postoji dodatan prostor za unaprijeđenje postojećih i uvođenje novih mjera koji bi trebalo da spriječe nastanak poreskog duga. Sažet prikaz strategija i preventivnih mjera koje poreski organi koriste prilikom upravljanja poreskim dugom prikazan je sljedećom tabelom.

Tabela 2: Strategije zemalja OECD-a koje preventivno utiču na stvaranje poreskog duga [14]

Strategije usmjerene na usluge – Usluge koje se pružaju poreskim obveznicima su prepoznate kao efektivan i preventivan način da se postigne dobrovoljna usklađenost u ranoj fazi. Mnogi poreski organi su strategiju usmjerenu na usluge poreskim obveznicima prihvatili kao prioritetnu.	
1. Poboljšanje komunikacije	E-mail usluga i komunikacija sa poreskim obveznicima putem različitih kanala je postala opšta praksa.
2. Online usluge	Poreski organi mogu ponuditi online usluge poreskim obveznicima individualni digitalni prikaz informacija o porezima ili online portale ili sisteme koji čine online plaćanja mogućim.
3. Jednostavno plaćanje	Online plaćanje ili online sporazumi za plaćanje u ratama.
4. Podrška održivom biznisu	Nakon finansijske krize mnogi poreski organi odobravaju dodatno vrijeme održivom biznisu za izmirivanje poreske obaveze. Ova mjera je dovela do željenih rezultata: održivi biznis je opstao i očuvao mnoga radna mjesta.
5. Smanjenje troškova za poreske obveznike	Kod poreskih obveznika sa malim iznosom poreskog duga.
6. Tijesna saradnja poreskog organa i drugih institucija sistema kako bi poreski sistem bio jednostavniji	
7. Saradnja sa poreskim obveznicima, korisnicima usluga, posrednicima i drugim zainteresovanim stranama.	
Sporazumi o plaćanju – Mnogi poreski organi su odgovorili na nedavnu ekonomsku i finansijsku krizu stvaranjem povoljnijih uslova za plaćanje poreske obaveze tačno određenim poreskim obveznicima, naročito malim i srednjim preduzećima. Globalan trend je da se odobreno vrijeme za plaćanje, prema sporazumima, kreće u intervalu od nekoliko mjeseci do deset godina.	
Direktno zaduživanje – instrument koji se koristi u poreskim organima nekoliko zemalja. Uslovljen je domaćim pravnim okvirom i predstavlja veoma specifičan alat.	
Podsjetnici – poreski organi koriste različite vrste podsjetnika npr. pisana obavještenja i elektronske ili digitalne podsjetnike (npr. SMS obavještenja, e-mail obavještenja i obavještenja putem mobilnog telefona).	
Strategije koje imaju uticaj na ponašanje poreskog obveznika – Opšte je prihvaćeno da je veća vjerovatnoća da pojedinac prepoznaje i prihvata socijalnu normu ukoliko zna da se većina drugih ljudi pridržava iste. Istraživanja koja se osnose na ponašanje poreskih obveznika pomažu poreskim organima da bolje razumiju zašto poreski obveznici ne ponašaju u skladu sa zakonom. Dodatna analiza ponašanja pomaže poreskim organima da izaberu najefektivniji način u pristupu poreskim obveznicima. Alati koji se koriste za ovu svrhu su: informacija i komunikacija, sistem avansnog plaćanja, online portali i tim posvećen analizi ponašanja poreskih obveznika.	

[14] Working Smarter in Tax Debt Management; OECD; 2014; str 36-49.

2. Analiza rizika i segmentacija poreskih obveznika

Konačan cilj upravljanja poreskim dugom jeste naplata poreskog duga uz snižavanje troškova naplate. Drugim riječima da se poveća broj dužnika koji će platiti poreski dug u kratkom roku uz optimalne troškove naplate, uzimajući u obzir potrebu poštovanja principa jednakosti i zakonitosti. Da bi se postigao ovaj cilj brojni faktori treba da budu uzeti u obzir: troškovi naplate, rizik i očekivani uticaj postupka naplate.

Modeli analize rizika pomažu poreskim organima u „pametnom" upravljanju poreskim dugom npr. prilikom određivanje prioriteta u naplati poreskog duga, optimizaciji troškova naplate i segmentaciji poreskih obveznika. Prije nego što napredni modeli analize rizika budu dostupni poreski organi mogu koristiti manje sofisticirane indikatore rizika. Na početnom nivou ovo ne mora biti više od rangiranja poreskog duga poreskog obveznika na osnovu iznosa i starosti. [15]

Poreska uprava ne sprovodi postupak naplate poreskog duga u skladu sa modelom analize rizika, iako je Centrala nadležna za izradu programa za procjenu rizika u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Svjetska banka je u decembru 2013. godine u dokumentu Procjena Poreske uprave Crne Gore: ključni nalazi i preporuke, konstatovala da „Poreska uprava ne primjenjuje kompletan model za upravljanje rizikom kakav postoji u naprednim poreskim organima. Mnogi napredni poreski organi su usvojili ovaj pristup u utvrđivanju, procjeni, određivanju prioriteta i rješavanju rizika. Da bi usvojila takava model, Poreska uprava treba da ojača korišćenje analize podataka za potrebe utvrđivanja rizika u različitim segmentima tržišta (poput veličine preduzeća, vrste djelatnosti ili vrste poreza). Kada se utvrdi rizik mogu se primijeniti strožije kontrole onih obveznika koji predstavljaju visok rizik po prihode.
Poreska uprava je započela proces segmentacije poreskih obveznika. Odsjek za velike poreske obveznike osnovan je 2012. godine kako bi se pojačala kontrola rada velikih poreskih obveznika. U 2012. godini postojalo je 110 velikih poreskih obveznika, koji su učestvovali u poreskim prihodima sa 310,2 miliona €, što je činilo 37% ukupnih neto prihoda u 2012. godini.[16]
Međutim, poreski obveznici mogu biti grupisani na različite načine, od veličine poreskog obveznika (veliki, srednji i mali) do ekonomske aktivnosti sektora (građevinarstvo, trgovina itd), vrste poreza (direktni i indirektni). Kriterijumi za segmentaciju su ekonomski značaj, pravni oblik, nivo usklađenosti ili kombinacija navedenog.[17]

3. Interne procedure i ljudski resursi

S obzirom da Poreska uprava prilikom naplate poreskog duga nema sopstveni sistem analize rizika službenici zaduženi za naplatu prilikom naplate poreskih potraživanja koriste standardizovan pristup za svaki pojedinačan iznos poreskog duga.[18]
Poreska uprava ne raspolaže pisanim procedurama kojima je interno definisan postupak naplate poreskih obaveza, a koje bi trebalo da obezbijede:

i. jedinstven sistem rada područnih jedinica u naplati poreskih obaveza;
ii. praćenje rada područnih jedinica;
iii. mjerenje učinka u naplati.

[15] Working Smarter in Tax Debt Management; OECD; 2014;str.31.
[16] Procjena Poreske uprave Crne Gore: Ključni nalazi i preporuke; Svjetska banka; decembar 2013. godine; strana 15.
[17] Compliance and Risk Management Guide for Tax Administrations; European Commission- Directorate General Taxation and Customs Union; 2010; str.28.
[18] Proces je predstavljen u Pregledu 1.

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Centrala Poreske uprave obavlja poslove izrade i ažuriranja procedura o internim postupcima koji regulišu naplatu poreskih računa (računa poreskih dužnika) u područnim jedinicama i kreiranje procedura i programa za aktivnosti kancelarijske i terenske naplate.

Upotreba standardiziovanog pristupa u naplati poreskog duga sa raspoloživim ljudskim resursima ne doprinosi efikasnoj naplati poreskih obaveza od strane područnih jedinica.

Naime, neophodno je da službenici Poreske uprave koji vrše postupak naplate poreskih obaveza izvrše uvid u analitičku karticu svakog pojedinačnog poreskog obveznika i utvrde poresku obavezu kako bi pokrenuli postupak naplate. Službenik Područne jedinice Podgorica[19] u toku radnog dana treba najmanje[20] da izvrši pregled 32 analitičke kartice, u Područnoj jedinici Nikšić[21] 22, dok u područnoj jedinici Budva[22] službenik treba da izvrši uvid u 52 analitičke kartice. Nakon uvida u evidenciju, službenik za sve poreske obveznike kod kojih je utvrđena poreska obaveza donosi pisano obavještenje- upozorenje i/ili obavi telefonski kontak i/ili donese zaključak o prinudnoj naplati i/ili zaključak o obezbjeđenju poreskog potraživanja zasnivanjem založnog prava na imovini poreskog obveznika.

Osim pregleda analitičkih kartica poreskog obveznika službenici koji sprovode postupak naplate obavljaju i druge poslove u skladu sa Pravilnikom u unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Centrala vrši poslove pružanja neophodnih stručnih obuka područnim jedinicama. U toku 2014. godine službenici područnih jedinica koji vrše poslove naplate poreskih obaveza nijesu pohađali obuke.

Prilikom upravljanja poreskim dugom, zemlje OECD-a, postupak naplate poreskih potraživanja često prenose na privatan sektor. Rad poreskih organa u oblasti naplate poreskih potraživanja može biti prenesen u širem obimu ili samo za grupe poreskih obveznika, kako bi privatan sektor mogao da iskoristi prethodno iskustvo sa pojedinačnim dužnicima, ostvari ekonomiju obima i dodatnu vrijednost u upravljanju poreskim dugom.

Prilikom razmatranja mogućnosti za povjeravanje naplate poreskih dugovanja, između ostalog neophodno je razmotriti:

- da li postoje zakonska ograničenja za prenos naplate poreskih potraživanja na privatan sektor, način kako će poreski organ pratiti aktivnosti naplate poreskih potraživanja i
- da li će biti fokus na određenom uzorku, malim vrijednostima ili visokim iznosima poreskog duga?[23]

[19] U Područnoj jedinici Podgorica zapošljeno je 49 službenika koji obavljaju poslove naplate, a registrovano je 15.466 poreskih obveznika- pravnih lica i 3.196 poreskih obveznika- fizičkih lica.

[20] Minimalan broj prijava podrazumijeva da svaki poreski obveznik – pravno lice preda najmanje 24 poreske prijave u toku godine (12 za porez na dodatu vrijednost i 12 IOPPD obrazaca) i da se za svakog poreskog obveznika- fizičko utvrdi najmanje jedna poreska obaveza. Pretpostavka je da poreski obveznici –pravna lica predaju samo osnovne poreske prijave.

[21] U Područnoj jedinici Nikšić zapošljeno je 12 službenika koji obavljaju poslove naplate, a registrovano je 2.681 poreskih obveznika- pravnih lica i 906 poreskih obveznika- fizičkih lica.

[22] U Područnoj jedinici Budva zapošljeno je 14 službenika koji obavljaju poslove naplate, a registrovano je 7.193 poreskih obveznika- pravnih lica i 2.029 poreskih obveznika- fizičkih lica.

[23] Iskustvo u saradnji sa privatnim sektorom u oblasti naplate poreskog duga varira među poreskim organima. Australija je povjerila privatnom sektoru naplatu poreskih potraživanja uglavnom manje vrijednosti i manje složen dug još od 2006. godine. To je sastavni dio njihovog postupka naplate poreskog duga koji im obezbjeđuje veću fleksibilnost prilikom upravljanja opterećenjem i omogućava im veću pokrivenost ukupnog poreskog duga. U Holandiji je sproveden pilot projekat poreskog organa za povjeravanje naplate velikog broja poreskih dugovanja male vrijednosti kako bi se savladala praksa privatnih agencija u postupku naplate potraživanja – Working Smarter in Tax Debt Management; OECD; 2014;str. 80.

Skupština Crne Gore je u 2011. godini usvojila Zakon o javnim izvršiteljima[24] čime je stvoren pravni okvir za obavljanje postupka izvršenja i obezbjeđenja potraživanja, dok je članom 34 Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju[25] određeno da troškove postupka u vezi sa određivanjem i sprovođenjem izvršenja snosi izvršni dužnik.

4. Nenaplative poreske obaveze

Međunarodni monetarni fond je 2011. godine[26] predstavio okvir za otpis nenaplativih poreskih neizmirenih obaveza Poreske uprave, dat u sljedećem pregledu:

Pregled 2: Okvir za otpis nenaplativih poreskih obaveza MMF-a[27]

Otpis nenaplativih poreskih neizmirenih obaveza

U procesu naplate poreskih neizmirenih obaveza pojavljuju se situacije u kojima je primjereno da poreski organ prekine aktivnosti naplate zato što je iznos nenaplativ. Generalno, odluka da se ne pokreće naplata poreskih neizmirenih obaveza se donosi kada se smatra za „loš dug“ koji će se otpisati u skladu sa računovodstvenim procedurama države. Prije nego što dođe do otpisa (kojim se iz računovodstvenih evidencija brišu neizmirene poreske obaveze), poreska administracija mora biti sigurna da je preuzela sve razumne korake da naplati neizmirene obaveze.

Aktivnosti koje se odnose na otpisivanje se u suštini ograničavaju na tri sljedeće situacije:

1. Nije ekonomski isplativa naplata neizmirene poreske obaveze- tipično se ovdje radi o malim iznosima ili situacijama u kojima se poreski obveznik ne može locirati.
2. Poreski obveznik nema sredstava ili druge aktive (npr. kada je kompanija prestala da posluje i nema aktive ili ukoliko je dužnik umro i nije ostavio nikakvu aktivu).
3. Neizmirene obaveze se ne mogu zakonski naplatiti (npr. kada iznos predstavlja saldo koji je ostao nakon isplate nakon završenog stečajnog postupka ili postupka likvidacije).

Većina sistema za otpisivanje ima sljedeće osobine:

- ✓ Pravna ovlašćenja da otpiše neizmirene poreske obaveze su data zakonima kojima se reguliše finansijsko upravljanje i odgovornost (a ne poreskim zakonima), a ta ovlašćenja su data samo ograničenom broju viših poreskih zvaničnika.
- ✓ Odobrenja za otpis (i razlozi za ista) su u cjelosti dokumentovani i revidirani, ponekad od strane komisije, u slučaju velikih neizmirenih obaveza. Sistem za otpis podliježe i reviziji od strane državnog revizora, a ukupan iznos otpisanih neizmirenih obaveza se objavljuje godišnje.
- ✓ Osim ako se ne radi o iznosima koji nijesu naplativi po zakonu, dužnik nije oslobođen od toga da mora da plati obvezu (t.j. neizmirene obaveze se mogu ponovo otvoriti i mogu se preduzeti radnje za njihovu naplatu, ukoliko se na primjer dužnikova finansijska pozicija unaprijedi).
- ✓ Da li će se neizmirene poreske obaveze otpisati to se razmatra od slučaja do slučaja.
- ✓ Nenaplative neizmirene obaveze se otpisuju bez znanja ili uključivanja predmetnih dužnika (t.j. otpis je interna računovodstvena aktivnost).

Otpisani poreski dug je jedan od ključnih indikatora učinka poreskih organa koji predstavlja unaprijed definisanu kvantitativnu mjeru uspjeha svih faktora u organizaciji. [28]

[24] “Službeni list Crne Gore“, br. 61/11.
[25] “Službeni list CG“, br. 36/11 i 28/14.
[26] Strategija i prioriteti za implementaciju u okviru reforme Poreske uprave; str. 39.
[27] Strategija i prioriteti za implementaciju u okviru reforme Poreske uprave; Međunarodni Monterani Fond- Sektor za fiskalne poslove; mart 2011. godine; strana 39.

MIŠLJENJE

Državna revizorska institucija, nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha utvrdila je da Centrala Poreske uprave:

- nije stvorila neophodne uslove za efikasno sprovođenje mjera naplate poreskih potraživanja od strane područnih jedinica;
- nije u mogućnosti da sa postojećim modelom naplate poreskog duga i raspoloživim ljudskim resursima obezbijedi efikasnu naplatu poreskog duga.

U postupku revizije, koja je imala za cilj da utvrdi da li subjekt revizije preduzima odgovarajuće mjere prilikom naplate poreskog duga i da li se iste sprovode na efikasan način, zbog činjenice da evidencija obaveza po osnovu poreskog duga koju vodi Poreska uprava nije jedinstvena, nije u dovoljnoj mjeri sistematična i ažurna, državni revizor se nije mogao uvjeriti u tačnost podataka o strukturi i ukupnom iznosu poreskog duga na dan 31.12.2014. godine.
U cilju poboljšanja efikasnosti sprovođenja mjera naplate poreskog duga DRI subjektu revizije daje sljedeće:

PREPORUKE

1) Centrala Poreske uprave treba da izradi procedure o internim postupcima koji regulišu naplatu poreskih računa, u skladu sa usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Izrada procedura treba da omogući područnim jedinicama jedinstven pristup u postupku naplate poreskih potraživanja, praćenje rezultata rada i kvantifikaciju učinka.

Procedurama, između ostalog, treba precizirati:
- **vremenski period u kojem službenici, nakon utvrđene poreske obaveze, treba da obave telefonski kontakt sa poreskim obveznikom;**
- **period koji treba da prođe nakon telefonskog kontakta i donošenja zaključka o prinudnoj naplati;**
- **period koji treba da prođe, ukoliko se prinudna naplata ne može sprovesti iz novčanih sredstava, do pokretanja postupka zasnivanja založnog prava na imovini poreskog obveznika;**

2) Poreska uprava treba da izradi i implementira procedure (kontrole) i unaprijedi informacioni sistem sa ciljem da se obezbijedi:
- **da evidencija obaveza po osnovu poreskog duga bude jedinstvena, ažurna i sistematična;**
- **pravovremeno sprovođenje postupka prinudne naplate, nakon isteka roka predviđenog rješenjem o utvrđenoj poreskoj obavezi, zaključkom o prinudnoj naplati ili rješenjem o odlaganju poreske obaveze;**
- **da zaključkom o prinudnoj naplati bude obuhvaćen ukupan iznos poreskog duga obveznika, prema analitičkoj evidenciji, a ne samo dio kako se dešavalo u praksi;**

- **Softversko rješenje koje će omogućiti pregled obveznika kod kojih, prema analitičkoj evidenciji, postoji poreska obaveza.**

3) Potrebno je da Centrala Poreske uprave inicira aktivnosti na izradi modela analize rizika u postupku naplate, u skladu sa pozitivnom praksom poreskih organa i iskustvom Poreske uprave u sprovođenju naplate poreskih obaveza i da isti ažurira u skladu sa promjenjivim poreskim okruženjem. Uvođenje sistema analize rizika bi trebalo da doprinese boljoj iskorišćenosti ograničenih resursa.

[28] Working Smarter in Tax Debt Management; OECD; 2014; strana 79-81.

4) **Centrala Poreske uprave treba da obezbijedi kontrolu rada područnih jedinica i kontinuirano prati njihove aktivnosti i ostvarivanje rezultata. Uvođenje kontrole rada područnih jedinica bi trebalo da omogući Centrali blagovremene informacije o funkcionisanju sistema naplate poreskog duga.**

5) **DRI preporučuje subjektu revizije da razmotri (u smislu zakonskih ograničenja, načina kako će poreski organ pratiti aktivnosti naplate itd.) mogućnost korišćenja instituta javnog izvršitelja u postupku naplate poreskih obaveza, što bi trebalo da omogući Poreskoj upravi da nadomjesti ograničenja ljudskih resursa kao i potpunu upotrebu ovlašćenja prilikom određivanja predmeta prinudne naplate koji su dati Zakonom o poreskoj administraciji, posebno imajući u vidu da to nebi prodrazumijevalo angažovanje dodatnih budžetskih sredstava.**

6) **Neophodno je da Poreska uprava u saradnji sa Ministarstvom finansija Crne Gore utvrdi model kojim će se definisati kriterijumi za indentifikaciju nenaplativog poreskog duga i način klasifikacije i evidencije, u skladu sa zakonom, računovodstvenim principima i pozitivnom praksom.**

7) **Neophodno je da Poreska uprava izvrši otpis nenaplativih poreskih potraživanja u skladu sa usvojenim modelom i da se isti vrši periodično, u skladu sa računovodstvenim principima. Otpis nenaplativog poreskog duga bi trebalo da omogući efikasnije upravljanje poreskim dugom od strane Poreske uprave i njegovo realno iskazivanje u računovodstvenim evidencijama.**

8) **Poreska uprava bi trebalo da intenzivira aktivnosti na uvođenju preventivnih mjera koje bi trebalo da imaju uticaj na nastanak poreskog duga u skladu sa pozitivnom praksom poreskih organa i nastavi sa aktivnostima koje bi trebalo da doprinesu profesionalnosti i neselektivnom tretmanu poreskih obveznika, orijentisanosti na potrebe obveznika i transparentnosti.**

Poreska uprava, u svom Izjašnjenju (br. 03/1-8244-15 od 01.06.2015. god.) na Preliminarni izvještaj DRI između ostalog ukazuje da je: neefikasnost u radu Poreske uprave, jednim dijelom prouzrokovana i trenutnim organizacionim statusom - organ u sastavu Ministarstva finansija, jer nemamo organizacione cjeline neophodne za nesmetano funkcionisanje (Služba za materijalno finansijske i računovodstvene poslove, Služba za opšte pravne i tehničke poslove i upravljanje ljudskim resursima, Odjeljenje za unutrašnju reviziju i sl.). Poreska uprava, je osim primjedbi i sugestija nevedenih u Izjašnjenju, u potpunosti saglasna sa zaključcima, mišljenjem i preporukama navedenim u Preliminarnom izvještaju DRI. Aktivnosti Poreske uprave će u narednom periodu biti usmjerene na realizaciji preporuka iz Izvještaja i podizanju naplate poreskog duga. Uz zahvalnost na korektnoj saradnji tokom postupka revizije, veoma profesionalnom odnosu revizora, u nadi da će obavljena revizija doprinijeti daljem podizanju kvaliteta rada Poreske uprave, kako u dijelu koji se odnosi na bolju naplatu poreskog duga, tako i na cjelokupno poslovanje, još jednom zahvaljujemo na dobroj saradnji i međusobnom uvažavanju.“, navodi se u citiranom izjašnjenju Poreske uprave.

- **Subjekt revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

- **Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj revizije nalaže da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Ministarstvo finansija.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2014. GODINU
JU MUZIČKI CENTAR CRNE GORE

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	JU Muzički Centar Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu i usklađenost finansijskog poslovanja sa važećim zakonskim i drugim propisima
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije JU Muzički centar (u daljem tekstu: Centar ili subjekat revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 27.12.2013. godine (br. 4011-06-1540);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Nikola Kovačević (član Kolegijuma) od 13.02.2015. god. (broj: 40116-024-195).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKAT REVIZIJE

JU Muzički centar Crne Gore osnovan je Odlukom Vlade CG (Odluka o osnivanju javne ustanove Muzički centar broj 03-387 od 13. aprila 2006. godine) kao javna ustanova koja obavlja poslove od javnog interesa u oblasti kulture. Statutom JU Muzički centar CG (br. 01-1 od 27. 06. 2006. g.), na koji je Vlada CG - Ministarstvo kulture dalo saglasnost (saglasnost br. 03-5835 od 06.07.2006. g), uređena su pitanja od značaja za organizaciju, upravljanje, rad i funkcionisanje Centra i to: zastupanje i predstavljanje, djelatnost, nadležnosti, način imenovanja i razrješavanja organa upravljanja i direktora itd.

Djelatnost Muzičkog centra određena je Odlukom o organizovanju[29] i Statutom[30] Centra:

1) priređivanje i organizovanje koncerata muzike svih žanrova, muzičko-scenskih programa, kao i manifestacija srodnih sadržaja;
2) promovisanje crnogorskog muzičkog stvaralaštva i izvođaštva;
3) audio i video produkcija muzičkih i srodnih sadržaja;
4) muzički arhiv;
5) muzičko i muzikološko izdavaštvo;
6) razvijanje saradnje i razmjena programa sa ustanovama muzičke djelatnosti i drugim institucijama sličnog tipa u zemlji i inostranstvu;
7) saradnja sa slobodnim inicijativama u svim vidovima umjetničkih aktivnosti;
8) saradnja sa nezavisnim institucijama kulture, nevladinim organizacijama i udruženjima iz oblasti muzičke umjetnosti;
9) formiranje specijalizovanih škola (muzičkih, baletskih, škole tradicionalnih igara) svih obrazovnih nivoa, koje su vezane za djelatnosti i ansamble Muzičkog centra;
10) organizovanje kurseva umjetničke i tradicionalne muzike;
11) nabavka, distribucija (trgovina) i servisiranje muzičkih instrumenata, muzičke opreme i opreme za snimanje i reprodukciju zvuka i slike;
12) nabavka i distribucija (trgovina) muzičke literature, muzikalija i nosača zvuka i slike.

[29] Odluka o organizovanju JU Muzički centar Crne Gore („Sl. list Crne Gore“, br. 44/13 od 20. 09. 2013. godine)
[30] Statut JU Muzički centar Crne Gore br. 02-1018 od 08. 10. 2014. godine

Savjet Muzičkog centra čine predsjednik - dirigent Radovan Papović i članovi: Vesna Ivanović - muzikolog, Danijel Cerović - gitarista, Zoran Živković - producent i Dušan Rakonjac - predstavnik zaposlenih u ustanovi.

Muzičkim centrom upravlja Savjet Muzičkog centra. Savjet Muzičkog centra ima predsjednika i četiri člana od kojih je jedan iz reda zaposlenih u Muzičkom centru. Savjet Muzičkog centra imenuje Vlada Crne Gore na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove kulture.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.

Predmet revizije bili su godišnji finansijski izvještaji za 2014. godinu i pravilnost poslovanja JU Muzički centar.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[31], Centar je kao potrošačka jedinica - javna ustanova u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrascima 4 i 5 i to:

- **Izvještaj o novčanim tokovima IV i**
- **Izvještaj o neizmirenim obavezama.**

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, Muzički centar je u obavezi uz Godišnje finansijske izvještaje dostaviti i Izjavu o načinu utroška tih sredstava nakon isteka fiskalne godine na Obrascu 8.

Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnje finansijske izvještaje i Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve na Obrazcu 9.

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

- da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
- da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
- da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajuca računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Revizijom su obuhvaćeni prihodi i izdaci JU Muzički centar za 2014. godinu.

[31] "Sl. list CG" br. 23/14

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije. **Kriterijumi za reviziju pravilnosti** bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Odluka o osnivanju JU Muzički centar CG, Zakon o kulturi, Statut JU Muzički centar, Zakon o budžetu, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2014. godinu, Upustvo o radu državnog trezora, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Pravilnik o izmjenama Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta.
Zaposleni	Zakon o radu, Granski kolektivni ugovor za oblast kulture,Zakon o zapošljavanju stranaca, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Uputstvo za obračun bruto zarada, Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika, Odluka o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika, Odluka o visini otpremnine cržavnih službenika i namještenika,
Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari, Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnikaUredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja; Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila; Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki; Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.
Sistem internih kontrola	Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola; Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije; Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije ; Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole; Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole i Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija JU Muzički centar je izvršena u periodu od 07.05. do 25.06.2015. godine.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekata revizije sadržanih u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI br. 40116-024-195/9 od 03.06.2015., a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola Kovačević** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 21.07.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu
JU Muzički centar Crne Gore

Odgovornost subjekata revizije

Glavni službenik za finansije Muzičkog centra odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji JU Muzički centar za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekata revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji JU Muzički centar sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj JU Muzički centar za 2014. godinu, po svim materijalno značajnim aspektima, **ne daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka** u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Za **reviziju finansijskog izvještaja** JU Muzički centar određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 10,983.81€. U Izvještaju o novčanim tokovima IV pogrešno su prikazane, i to u materijalno značajnoj mjeri, 5 (pet) pozicija i to: sopstveni prihodi, namjenski prihodi, ostala lična primanja, ostali izdaci i rashodi za usluge. U Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazani su na pogrešnoj poziciji prihodi u iznosu 74.519,00€ i izdaci u ukupnom iznosu 148.756,83€.

Revizijom pravilnosti poslovanja JU Muzički centar utvrđene su neusklađenosti poslovanja sa slijedećim propisima: Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Uputstvom o radu Državnog trezora i Zakonom o javnim nabavkama.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **negativno mišljenje** na finansijski izvještaj Muzičkog centra za 2014 godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa pozitivnim propisima.

PREPORUKE

1. Muzički centar u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji „Namjenski prihodi" prikazao je prihode u iznosu 74.519,00€. Prihodi u iznosu 74.519,00€ su prihodi koje je subjekat revizije ostvario obavljanjem svoje djelatnosti, pa ih je trebalo prikazati na poziciji „Sopstveni prihodi".

- **Subjekat revizije treba da u narednom budžetskom ciklusu prihode koje ostvaruje obavljanjem svoje djelatnosti, planira, evidentira i u finansijskom izvještaju prikaže kao „Sopstvene prihode", u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

2. Izdaci u iznosu 143.202,49€ su prikazani u Izvještaju o novčanim tokovima IV u okviru grupe računa 414 - „rashodi za usluge", a trebalo je:
   - Iznos od 123.383,89€ evidentirati na računu 4191- „Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu" i u izvještaju prikazati u okviru grupe računa 419 - „Ostali izdaci" i
   - Iznos od 19.818,60€ evidentirati na računu 4127- „Ostale naknade" i u izvještaju prikazati u okviru grupe računa 412 - „Ostala lična primanja".

   Provjerom, uzorkom obuhvaćenih, izdataka računa 4147 – "Konsultantske usluge, projekti i studije" je utvrđeno da sredstva u iznosu od 223.913,35€ ili 79.54% izvršenja na ovom računu nijesu evidentirani u skladu sa propisanom klasifikacijom**.**

- **Subjekat revizije treba da, u narednom budžetskom ciklusu, planira, evidentira i prikazuje izdatke u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžeta opština i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

3. Muzički centar nije izvršio dostavu podataka u cilju promjene upisa u Centralni registar privrednih subjekata (CRPS), kako je to predviđeno čl. 10 Odluke o organizovanju JU Muzički centar Crne Gore.

- **Subjekat revizije treba da, u skladu sa Odlukom o organizovanju JU Muzički centar Crne Gore, dostavi CRPS-u potrebne podatke za promjenu upisa.**

4. Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Muzičkog centra nije donešen i ako je krajnji rok za njegovo donošenje istekao krajem decembra 2013. godine. Muzički centar je 17.02.2014. godine dostavio Nacrt Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstvu kulture na davanje saglasnosti. Povratnih informacija iz Ministarstva kulture po ovom pitanju nije bilo do okončanja revizije.

- **Ministarstvo kulture treba da sprovede aktivnosti, shodno svojim nadležnostima, u cilju usvajanja akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Muzičkog centra.**

5. Imenovanje poslovnog i umjetničkog direktora, u skladu sa rokom predviđenim Odlukom, još nije izvršeno i ako je krajnji rok bio kraj decembra 2013. godine. Funkciju direktora vrši lice koje je za direktora Muzičkog centra imenovano rješenjem Vlade br. 03-6747/4 od 07. jula 2011. godine.

- **Potrebno je da Ministarstvo kulture, shodno svojim nadležnostima, preduzme radnje kako bi Vlada sprovela postupak imenovanja poslovodstva Muzičkog centra, u skladu sa čl. 47 Zakona o kulturi čl. 6 i 8 Odluke o osnivanju JU Muzički centar.**

6. Žiro računi Muzičkog centra otvoreni kod poslovnih banka ne nose oznaku „državni“, nema pismene saglasnosti Ministarstva finansija, što znači da isti nijesu otvoreni u skladu sa čl. 10 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i čl. 73 - 83 Uputstva o radu Državnog terzora.

- **Glavni službenik za finansije Muzičkog centra (direktor) treba da obezbijedi da se plaćanje izdataka vrši preko konsolidovanog računa Trezora ili da se ukoliko smatra da je za poslovanje Centra potrebno postojanje posebnog državnog bankarskog računa pisanim zahtjevom obrati Ministarstvu finansija, u skladu sa tačkom 81 Uputstva o radu državnog trezora.**

7. Muzički centar je povezan u SAP (informacioni sistem koji koristi Državni trezor) i budžetom opredjeljena sredstva se zahtjevima za plaćanje prenose na račun Muzičkog centra koji je otvoren kod poslovne banke. Plaćanja sa žiro računa Centra vršena su nalogom za prenos, koji uredno potpisuju ovlašćeno lice, shodno potrebama Centra. Na ovaj način je minimizirana funkcija zahtjeva za plaćanje kao jednog od najvažnijih instrumenata finansijske kontrole, koji treba da obezbjedi da svaki pojedinačni izdatak bude odobren i ovjeren u potrošačkoj jedinici i ovlašćen u Trezoru, a u cilju obezbjeđivanja izvršenja budžeta u skladu sa zakonom.

- **Muzički centar kao potrošačka jedinica budžeta prvog nivoa treba da, u saradnji sa Ministarstvom finansija, obezbijedi da sva plaćanja vrši zahtjevom za plaćanje, preko Konsolidovanog računa trezora.**

8. Muzički centar nije postupao u skladu sa čl. 5 Zakona o budžetu za 2014. godinu, jer je sopstvene prihode u iznosu 116.825,92€ i izdatke finansirane iz istih evidentirao van konsolidovanog računa trezora.

- **Subjekat revizije, kao potrošačka jedinica budžeta prvog nivoa, treba da sopstvene prihode i izdatke finansirane iz istih evidentira preko Konsolidovanog računa trezora.**

9. Izvršenje izdataka (iznosi koji su uplaćeni na žiro račun Muzičkog centra) na računima grupa 415, 417, 419 i 441 je prema podacima Glavne knjige Trezora veće od izvršenja na istim računima prema podacima Glavne knjige subjekta revizije i to za ukupni iznos od 15.916,93€. Zaključak je da su budžetska sredstva u iznosu 15.916,93€ evidentirana na računima koji ne odgovaraju klasifikaciji odobrenoj zahtjevima za plaćanje.

- **Subjekat revizije dužan je da odobrena sredstva koristi i evidentira u skladu sa klasifikacijom odobrenom zahtjevima za plaćanje.**

10. Muzički centar je povezan u SAP i budžetom opredjeljena sredstva se zahtjevima za plaćanje prenose na račun Muzičkog centra koji je otvoren kod poslovne banke. Plaćanja sa žiro računa Centra vrše se nalogom za prenos. U računovodstvenoj evidenciji Centra nema podataka na osnovu kojih bi se moglo utvrditi da li je određeni izdatak finansiran iz budžetskih ili sopstvenih prihoda.

- **Subjekat revizije treba da u svojoj evidenciji obezbijedi podatke na osnovu kojih je moguće utvrditi izvore finansiranja za svaki pojedinačni izdatak.**

11. Izdaci za naknade za stanovanje i odvojeni život od porodice nijesu obračunavani u skladu sa Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

- **Za lična primanja po osnovu naknade za stanovanje i odvojeni život u iznosima većim od 100.00€ treba izvršiti obračun poreza u skladu sa važećim propisima.**

12. Procenat učešća vrijednosti javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom u odnosu na izvršeni budžet javnih nabavki u prethodnoj godini iznosi 15,36 % , što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da taj iznos ne može da prelazi 10% , ukoliko budžet javnih nabavki iznosi do 200.000,00 EUR-a.

    Prilikom nabavke prateće opreme za muzičke instrumente (7.359,82€) i usluga zakupa stanova (12.927,84€) nije sprovođen odgovarajući postupak javne nabavke čime je prekršen čl. 44 stav 4 Zakona za čije je nepoštovanje predviđena i prekršajna odgovornost (čl. 149 stav 1 tačka 4 Zakona o javnim nabavkama).

    Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki za 2014. godinu nije tačan jer Obrazac C – „Podnošenje podataka o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma“ ne sadrži sve nabavke sprovedene tim postupkom u 2014. godini (zakupi stanova, nabavka prateće opreme za muzičke instrumente). Predhodno ukazuje da Muzički centar nije postupao u skladu sa čl. 117 stav 1 tačka 1 za čije je nepoštovanje predviđena i prekršajna odgovornost čl. 149 stav 1 tačka 12 Zakona o javnim nabavkama.

    Važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Muzičkog centra nije sistematizovano radno mjesto službenika za javne nabavke.

- **Subjekat revizije je u obavezi da osigura punu primjenu Zakona o javnim nabavkama koji reguliše postupak nabavke roba, usluga i izvođenja radova, u cilju zakonitog trošenja budžetskih sredstava kako bi proces nabavki bio transparentan i ekonomičan.**

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi efikasnu primjenu “Procedure za sprovođenje javnih nabavki u MC CG”.**

- **Subjekat revizije, po stupanju na snagu novog akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta treba da, u skladu sa tim aktom, imenuje službenika za javne nabavke.**

13. Subjekat revizije je u cilju uspostavljanja unutrašnjih kontrola donio niz pravilnika i procedura, ali je s obzirom na broj stručnih lica zaposlenih u opštoj službi (sekretar, finansijski rukovodilac i kontista), teško obezbijediti njihovo efikasno sprovođenje. Zbog deficita zaposlenih nije moguće obezbijediti razdvajanje funkcija, pa je tako finansijski rukovodilac istovremeno i službenik za javne nabavke i lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u Centru, dok isto lice obavlja poslove blagajnika i knjigovođe. Muzički centar nije uspostavio unutrašnju reviziju na jedan od načina koji su propisani odredbama Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

- **Subjekat revizije treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora preduzme aktivnosti na uspostavljanju i razvijanju internih kontrola i unutrašnje revizije i na taj način obezbijedi usklađenost finansijskog poslovanja Centra sa propisima.**

- **Ministarstvo kulture treba da vrši nadzor nad finansijskim poslovanjem Centra i na taj način obezbijedi punu primjenu propisa kojima je regulisano poslovanje budžetskih korisnika.**

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da:

- **se sa sadržajem Izvještaja DRI o izvršenoj reviziji upozna Ministarstvo finansija i Ministarstvo kulture kojem su upućene preporuke broj 4, 5 i 13 (drugi bulet) i koje je nadležno za nadzor nad radom ovog subjekta revizije.**
- **Muzički centar i Ministarstvo kulture, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI MINISTARSTVA PROSVJETE-PROGRAM PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo prosvjete - program Predškolsko vaspitanje i obrazovanje; JPU „Ljubica Popović“ Podgorica; JPU „Đina Vrbica“ Podgorica; JPU „Zagorka Ivanović“ Cetinje; JPU „Dragan Kovačević“ Nikšić; JPU „Irena Radović“ Danilovgrad
Predmet revizije:	Izdaci programa Predškolsko vaspitanje i obrazovanje i godišnji finansijski izvještaji i pravilnost poslovanja ustanova
Trajanje revizije:	180 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva prosvjete – Program Predškolsko vaspitanje i obrazovanje:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 27.12.2013. godine (br. 4011-06-1540);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i dr. Milan Dabović (član Kolegijuma) od 20.01.2015. god. (broj: 40113-021-59).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti predmetne revizije bili su:

1. Ministarstvo prosvjete – program Predškolsko vaspitanje i obrazovanje;
2. JPU „Đina Vrbica“, Podgorica;
3. JPU „Ljubica Popović“, Podgorica;
4. JPU „Zagorka Ivanović“, Cetinje;
5. JPU „Dragan Kovačević“, Nikšić i
6. JPU „Irena Radović“, Danilovgrad.

2.1. MINISTARSTVO PROSVJETE – PROGRAM PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

Ministarstvo prosvjete vrši poslove uprave, u skladu sa djelokrugom rada utvrđenim Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (»Službeni list CG«, br. 5/2012, br. 25/12, 61/12 i 20/13), koji se odnose na: kreiranje, uspostavljanje i razvoj obrazovno-vaspitnog sistema; uslove za osnivanje, rad i licenciranje ustanova u oblasti obrazovanja; organizaciju rada obrazovno-vaspitnih ustanova; normative i standarde za finansiranje ustanova obrazovanja i vaspitanja; dopunsku nastavu djeci građana Crna Gore koji se nalaze na privremenom radu u inostranstvu; mobilnost studenata i akademskog osoblja i međunarodnu saradnju u oblasti visokog obrazovanja; priznavanje inostranih obrazovnih isprava o završenom osnovnom, srednjem i visokom obrazovanju; donošenje, odnosno odobravanje obrazovnih programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje opšte obrazovanje, stručno obrazovanje, vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama i obrazovanje odraslih; upisnu politiku na javnim ustanovama visokog obrazovanja; raspisivanje konkursa za upis u gimnaziju i stručnu školu; obrazovanje komisije za praćenje maturskog, odnosno stručnog ispita; rukovodeće kadrove u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju; imenovanje članova školskih i upravnih odbora u javnim ustanovama obrazovanja i vaspitanja; donošenje normativa o profilu i stručnoj spremi za nastavnike, stručne saradnike i saradnike u nastavi u osnovnoj školi; utvrđivanje liste nastavnika koji imaju punu normu časova; donošenje programa stručnog usavršavanja i napredovanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi u obrazovno-vaspitnim ustanovama; normative prostora, opreme i nastavnih sredstava za predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje i domskih usluga; program privatno-javnog partnerstva za oblast obrazovanja; opremu,

smještaj i ishranu učenika i studenata; normative troškova rada obrazovno-vaspitnih ustanova; davanje saglasnosti na visinu participacije za pokriće troškova obrazovanja u javnim ustanovama; utvrđivanje visine naknade za vanredne učenike; normative vannastavnog osoblja u obrazovno-vaspitnim ustanovama; davanje saglasnosti na opšta akta javnih ustanova iz oblasti obrazovanja i sportskih organizacija; izdavanje udžbenika i udžbeničke literature; nadzor nad zakonitošću rada ustanova u oblasti obrazovanja i sporta; ostvarivanje prosvjetno-kulturne djelatnosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica koji žive u Crnoj Gori; razvoj i implementaciju Nacionalnog okvira kvalifikacije i usklađenost sa Evropskim kvalifikacionim okvirom; planiranje i programiranje, ostvarivanje i usklađivanje međunarodne prosvjetne saradnje Crne Gore sa drugim državama, regionalnim zajednicama i međunarodnim organizacijama; edukaciju i stručno usavršavanje stranaca u Crnoj Gori i crnogorskih državljana u inostranstvu, posebno mladih i talentovanih učenika i studenata; prikupljanje, obradu i distribuciju predloga i odgovarajućih podataka, informacija i programa u oblastima međunarodne prosvjetne saradnje; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Pored poslova utvrđenih ovom Uredbom, Ministarstvo prosvjete obavlja i poslove koji su utvrđeni:

- Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju (»Službeni list RCG«, br. 64/02, 31/05 i 49/07, i »Službeni list CG«, br. 45/10, 45/11 i 39/13);
- Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (»Službeni list RCG«, br. 64/02 i 49/07 i »Službeni list CG« 45/10 i 39/13);
- Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (»Službeni list RCG«, br. 64/02 i 49/07 i »Službeni list CG«, br. 45/10);
- Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama (»Službeni list RCG«, br. 80/04 i »Službeni list CG«, br. 45/10);
- Zakonom o gimnaziji (»Službeni list RCG«, br. 64/02 i 49/07, i »Službeni list CG«, br. 45/10 i 39/13);
- Zakonom o stručnom obrazovanju (»Službeni list RCG«, br. 64/02 i 49/07, i »Službeni list CG«, br. 45/10 i 39/13);
- Zakonom o obrazovanju odraslih (»Službeni list CG«, broj 20/11);
- Zakonom o visokom obrazovanju (»Službeni list RCG«, br. 60/03, i »Službeni list CG«, br. 45/10, 47/11 i 48/13);
- Zakonom o prosvjetnoj inspekciji (»Službeni list RCG«, br. 80/04);
- Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanje kvalifikacija (»Službeni list CG«, br. 57/11);
- Zakonom o sportu (»Službeni list CG«, br. 36/11 i 36/13);

kao i podzakonskim aktima, donijetim za sprovođenje ovih zakona.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva utvrđena je unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Ministarstvu. Poslove iz svoje nadležnosti Ministarstvo prosvjete obavlja u okviru direktorata (4), odjeljenja (6) i službi (3):

1. **Direktorat za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje i vaspitanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama;**
2. Direktorat za opšte srednje obrazovanje, stručno obrazovanje, i obrazovanje odraslih;
3. Direktorat za obrazovanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
4. Direktorat za visoko obrazovanje: Direkcija za visoko obrazovanje i ENIC/NARIC centar i Direkcija za učenički i studentski standard;
5. Odjeljenje za normativno-pravne poslove i harmonizaciju propisa;
6. Odjeljenje prosvjetne inspekcije;
7. Odjeljenje za informaciono-komunikacione tehnologije;
8. Odjeljenje za unutrašnju reviziju;

9. Odjeljenje za kvalifikacije;
10. Odjeljenje za međunarodnu saradnju i evropske integracije;
11. Kabinet ministra;
12. Služba za investicije i javne nabavke;
13. Služba za finansije i računovodstvo;
14. Služba za kadrovske i opšte poslove.

2.2. JAVNE PREDŠKOLSKE USTANOVE

Program predškolsko vaspitanje i obrazovanje je u 2013. godini imao 18 Javnih predškolskih ustanova sa 1644 zaposlena.

Ustanovom upravlja **upravni odbor** koji ima pet članova: tri predstavnika ministarstva odnosno opštine za ustanove čiji je osnivač opština, jedan predstavnik zaposlenih i jedan predstavnik roditelja.

Upravni odbor ustanove:

1) usvaja program razvoja;
2) usvaja godišnji plan rada i izvještaj o njegovoj realizaciji (ostvarivanju);
3) razmatra programe i rezultate vannastavnih aktivnosti;
4) donosi statut, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druga opšta akta;
5) donosi godišnji finansijski plan;
6) usvaja periodični i godišnji račun;
7) odlučuje o promjeni naziva i sjedišta ustanove, uz saglasnost osnivača;
8) rješava, kao drugostepeni organ, o pravima zaposlenih, učenika, odnosno korisnika usluga, u skladu sa zakonom;
9) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.

Upravni odbor odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova, ako statutom ustanove nije predviđeno da o pojedinim pitanjima odlučuje druga većina.
Ustanovom rukovodi **direktor.** Direktor ustanove je i pedagoški rukovodilac.
Direktor ustanove:

1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;
4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;
5) rukovodi radom nastavničkog, odnosno stručnog vijeća;
6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;
7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
8) vrši stručno-pedagoški nadzor;
9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;
10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;
11) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;
12) sarađuje sa roditeljima i sredinom;
13) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Direktor ustanove podnosi upravnom odboru izvještaj o radu, prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti.**

Predmet revizije su bili izdaci programa Predškolsko vaspitanje i obrazovanje i godišnji finansijski izvještaji za 2014. godinu i pravilnost poslovanja Javnih predškolskih ustanova (u daljem tekstu Ustanove ili JPU) koje se finansiraju iz sredstava programa Predškolsko vaspitanje i obrazovanje Ministarstva prosvjete.

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

- **da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju i**
- **da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije).**

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izvještaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Revizijom su obuhvaćeni izdaci programa Predškolsko vaspitanje i obrazovanje kao i sopstveni prihodi Ustanova i izdaci koji su finansirani iz sopstvenih prihoda za 2014. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indentifikovani kao kriterijumi revizije.
Kriterijumi za reviziju pravilnosti bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o budžetu za 2014. godinu, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta; Zakon o obrazovanju i vaspitanju; Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju; Odluka o visini troškova za ishranu djece.
Zaposleni	Zakon o radu, Kolektivni ugovor, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Uputstvo za obračun bruto zarada.
Imovina	Zakon o državnoj imovini, Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi, Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki, Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja; Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki; Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila; Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki; Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Ministarstva prosvjete – Progam predškolsko vaspitanje i obrazovanje je izvršena u periodu od 15.01. do 30.07.2015. godine.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekata revizije sadržanih u izjašnjenjima na preliminarni izvještaj DRI br. 40113-021-59/26 od 16.09.2015. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **dr Milan Dabović** (Predsjednik Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 06.10.2015. godine usvojio je:

KONAČNI
IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
MINISTARSTVA PROSVJETE-
PROGRAM PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

Odgovornost subjekata revizije

Glavni službenik za finansije Ministarstva prosvjete je odgovoran za izvršenje budžeta. Rukovodstva Javnih predškolskih ustanova su odgovorna za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su sredstva odobrena za Program predškolsko vaspitanje i obrazovanje izvršena u skladu sa Zakonom o budžetu za 2014. godinu i da li su finansijski izvještaji javnih predškolskih ustanova za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekata revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI-nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji ustanova sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MINISTARSTVO PROSVJETE

PREPORUKE

1. JPU „Ljubica Popović“ – Podgorica izvršila je, u toku 2011. godine, pozajmicu sredstava Ministarstvu prosvjete u iznosu od 270.000,00 €. Sredstva su odobrena Odlukom Upravnog odbora Ustanove, sa rokom vraćanja do 30.06.2012. godine. Sredstva do okončanja revizije nijesu vraćena Ustanovi.
   JPU „Đina Vrbica“ - Podgorica izvršila je, u toku 2011. godine, pozajmicu sredstava Ministarstvu prosvjete u iznosu od 230.000,00 €. Sredstva su odobrena Odlukom Upravnog odbora Ustanove, sa rokom vraćanja do 30.06.2012. godine. Sredstva do okončanja revizije nijesu vraćena Ustanovi.
   Pozajmice su vršene u skladu sa zaključkom Vlade[32] kojim je „preporučeno vaspitno-obrazovnim ustanovama koje prihode po osnovu sopstvene djelatnosti (vanredni ispiti, uplate roditelja, zakupnine i izdavanje sala, smještaj i ishrana u domovima i sl.) da jedan dio tako ostvarenih prihoda, kao pozajmicu, prenose na račun Ministarstva prosvjete i sporta.“

- **Ministarstvo prosvjete treba da, u skladu sa mogućnostima, izvrši povraćaj sredstava u iznosu 500.000,00 € na račun Ustanova od kojih je izvršilo pozajmicu.**

2. Ministarstvo prosvjete je dopisom[33] obavijestilo direktore/direktorice svih obrazovno-vaspitnih ustanova da su sve obaveze na isplaćene zarade za 2011, 2012, 2013 i 2014. godinu izmirene od strane Ministarstva finansija. Uz dopis nema prateće dokumentacije tako da nije moguće ustanoviti iznos poreza i doprinosa koji je uplaćen od strane Ministarstva u ime pojedine Ustanove, a koji Ustanova treba da prikaže u finansijskom izvještaju na poziciji 1.1. „Opšti prihodi“ i 2.1.1. „Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavaca“.

   Predškolske ustanove su u svojim finansijskim izvještajima iskazale izdatke koji su finansirani iz budžeta na poziciji 411- „Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca“ u ukupnom iznosu 12.165.845,61 € dok je u Predlogu završnog računa države za 2014. godinu na poziciji 411-„Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca“ , na programu Predškolsko vaspitanje i obrazovanje, prikazan iznos od 13.591.700,61 €, koliko je i evidentirano u glavnoj knjizi Trezora. Uvidom u glavnu knjigu Trezora predmetnom revizijom utvrđeno je da je iz budžeta Ministarstva prosvjete-program „Predškolsko vaspitanje i obrazovanje“ na ime neto zarada u 2014. godini isplaćeno 8.197.705,00 € na račune Ustanova, dok je na ime poreza i doprinosa na zarade isplaćeno 5.393.995,61 € na jedinstveni račun poreza i doprinosa. Podaci iz glavne knjige Trezora ne omogućavaju indentifikaciju isplaćenih iznosa po osnovu poreza i doprinosa za pojedinu predškolsku ustanovu, dok je za isplaćena sredstva za neto zarade moguće utvrditi iznose po predškolskim ustanovama.

- **Potrebno je da Ministarstvo prosvjete prilikom plaćanja izdataka u ime ustanova obezbijedi podatke na osnovu kojih je moguće indentifikovati tačne iznose plaćenih izdataka za svaku ustanovu, kako bi ustanove u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom za javni sektor - finansijsko izvještavanje prema gotovinskoj osnovi računovodstva, ove izdatke prikazale u Izvještaju o novčanim tokovima IV.**

3. Ministarstvo prosvjete je, u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, dužno da obezbjeđuje Ustanovama sredstva iz budžeta za izmirenje obaveza za ostala lična primanja, tekuće i

[32] Broj 03-10450 od 20.10.2011.godine
[33] Broj 13-5806/4 od 14.01.2015.godine

investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove, rashode za energiju, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, komunalne usluge, vodu i dr. Revizijom je utvrđeno da ustanovama koje su bile subjekti revizije Ministarstvo prosvjete ne obezbjeđuje sredstva iz budžeta u dovoljnoj mjeri, već najveći dio ovih obaveza ustanove plaćaju iz sopstvenih prihoda (prihodi od uplata roditelja za troškove ishrane djece).

Prihodi od uplata roditelja i Centara za socijalni rad za troškove ishrane djece ostvareni u 2014. godini su, kod svih ustanova koje su bili subjekti revizije, značajno veći od troškova za nabavku prehrambenih proizvoda za ishranu djece. Razlika između ostvarenih prihoda od uplata roditelja za troškove ishrane djece i izdataka ustanova za nabavku prehrambenih proizvoda za ishranu djece, za pet ustanova koje su bili subjekti revizije iznosi 1.330.681,73 €. Na osnovu navedenih podataka se može zaključiti da visina troškova za ishranu djece koje plaćaju roditelji ne odgovara stvarnim troškovima za nabavku prehrambenih proizvoda za ishranu djece.

Članom 35 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju propisano je da roditelji plaćaju troškove ishrane djece, dok je članom 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano da je djelatnost ustanove neprofitabilna.

- **Na osnovu predhodno navedenog, Državna revizorska institucija preporučuje upravnim odborima ustanova i Ministarstvu prosvjete da razmotre opravdanost utvrđene visine troškova ishrane djece koja na mjesečnom nivou iznosi 39,00, odnosno 40,00 €.**

- **Ministarstvo prosvjete treba da javnim predškolskim ustanovama obezbijedi sredstva iz budžeta, u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe.**

JPU „LJUBICA POPOVIĆ“ - PODGORICA

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj **JPU „LJUBICA POPOVIĆ“** za 2014. godinu daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim efekata koji na finansijski izvještaj mogu imati pitanja navedena u preporukama.

Za **reviziju finansijskog izvještaja JPU “Ljubica Popović”** određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 34.921,72 €. U Izvještaju o novčanim tokovima IV pogrešno su prikazane, i to u materijalno značajnoj mjeri, 4 (četiri) pozicije i to: rashodi za materijal, rashodi za usluge, ostali izdaci i kapitalni izdaci. Ukupan iznos utvrđene materijalne greške u Izvještaju o novčanim tokovima IV je 450.464,98 €. Izvještaj o novčanim tokovima IV subjekta revizije u potpunosti ne izražava stanja i promjene iskazane u glavnoj knjizi.

Poslovanje JPU “Ljubica Popović” u toku 2014. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom osim za neusklađenosti sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Zakonom o javnim nabavkama.

- Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj i usklađenost poslovanja sa propisima JPU „Ljubica Popović“ za 2014. godinu.

PREPORUKE

1. Subjekat revizije je prihode u iznosu od 14.472,35 € od Zavoda za zapošljavanje (sredstva za realizaciju Javnih radova „ Personalni asistent u vrtiću“, shodno Uredbi[34] o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica i Ugovora[35] o realizaciji javnih radova) u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao na poziciji „Opšti prihodi“.

- **Subjekat revizije je prihode od Zavoda za zapošljavanje, u iznosu 14.472,35 € u glavnoj knjizi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, evidentirao na računu 7425 – „Transferi Zavoda za zapošljavanje crne Gore“, pa ih je trebao u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.7.2. „Ostali transferi“.**

2. Prihodi u iznosu od 8.629,50 € (prihodi od Centra za socijalni rad Podgorice namijenjen za troškove ishrane djece čiji su roditelji korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice) su u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazani na poziciji „Opšti prihodi“ .

- **Ustanova ostvaruje prihode od Centra za socijalni rad po osnovu vršenja svoje djelatnosti (pružanje usluga ishrane djece) pa je ove prihode u iznosu od 8.629,50 € trebalo u izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.3. „Sopstveni prihodi“.**

3. Na poziciji „Namjenski prihodi“, u Izvještaju o novčanim tokovima IV“, subjekat revizije je prikazao prihode u iznosu od 2.302,00 € koji su ostvareni po osnovu donacija.

- **Prihode u iznosu od 2.302,00 € je trebalo prikazati, u Izvještaju o novčanim tokovima IV, na poziciji 1.6. „Donacije/sponzorstva“.**

4. Subjekat revizije je izdatke za nabavku prehrambenih namirnica u iznosu 316.835,20 € evidentirao u glavnoj knjizi na računu 4216 – „Ishrana djece u predškolskim ustanovama“, a u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao na poziciji 2.1.4. „Rashodi za usluge“ (računi grupe 414), što nije u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.

- **Subjekat revizije treba da izdatke za nabavku prehrambenih proizvoda evidentira na računima grupe 413 i u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikaže na poziciji 2.1.3. “Rashodi za materijal”.**

5. Subjekat revizije je na računima grupe 419-„Ostali izdaci“ evidentirao izdatke po osnovu ugovora o djelu, izdatke za komunalne usluge, izdatke za održavanje softvera, izdatke za troškove sudskih postupaka i ostalo u ukupnom iznosu 58.636,95 €, ali ih u Izvještaju o novčanim tokovima IV nije prikazao na odgovarajućoj poziciji (2.1.9. „Ostali izdaci“).

- **Subjekat revizije treba da izdatke koji pripadaju računima grupe 419 u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikaže na poziciji 2.1.9. „Ostali izdaci“.**

6. Subjekat revizije je izdatke za opremu u iznosu od 74.992,83 € evidentirao u glavnoj knjizi na računu 4415 – “Izdaci za opremu”, ali ih u Izvještaju o novčanim tokovima IV nije prikazao na poziciji 2.4.”Kapitalni izdaci”, što nije u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.

[34] Sl. list CG“, broj 40/13 od 13. 08. 2013. godine.
[35] Ugovor o realizaciji javnog rada, broj 3277 od 15. 10. 2014. godine.

- **Subjekat revizije treba da izdatke evidentirane na računima kategorije 44 prikaže u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 2.4. "Kapitalni izdaci".**

7. Subjekat revizije je u glavnoj knjizi evidentirao izdatke za ostala lična primanja (računi grupe 412) u iznosu 50.534,85 € dok je na odgovarajućoj poziciji u Izvještaju o novčanim tokovima IV (2.1.2. "Ostala lična primanja") prikazao iznos od 82.151,71 €.

   Na računima grupe 414 evidentirano je u glavnoj knjizi subjekta revizije 42.190,31 € dok je na odgovarajućoj poziciji (2.1.4. „Rashodi za usluge") u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazano 533.361,99 €.

   Na računima grupe 413 – „Rashodi za materijal" u glavnoj knjizi subjekta revizije evidentirani su izdaci u iznosu 301.193,40 €, dok je na odgovarajućoj poziciji (2.1.3. „Rashodi za materijal") u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazan iznos od 164.203,59 €.

   Na računima grupe 415 u glavnoj knjizi Ustanove evidentirani su izdaci u iznosu 36.339,01 €, dok je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na odgovarajućoj poziciji (2.1.5. „Tekuće održavanje") prikazan iznos od 120.460,84€.

   Subjekat revizije je na računima grupe 419 u glavnoj knjizi evidentirao izdatke u iznosu 78.092,39 €, dok na odgovarajućoj poziciji (2.1.9. „Ostali izdaci") u Izvještaju o novčanim tokovima IV nema prikazanih izdataka.

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da se evidencija prihoda i izdataka (na računima klase 7 i 4) vodi na gotovinskoj osnovi i u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, kako bi glavna knjiga bila osnov za sastavljanje finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

8. Prihodi od uplata roditelja za troškove ishrane djece predstavljaju 97,25% ostvarenih sopstvenih prihoda Ustanove. Visina mjesečnih troškova za ishranu djece je na mjesečnom nivou iznosila 39,00 € za vrtić i 40,00 € za jaslice. Prihodi od uplata roditelja i Centra za socijalni rad za troškove ishrane djece ostvareni u 2014. godini iznose 875.100,98 €. Troškovi Ustanove za ishranu djece evidentirani Glavnoj knjizi Ustanove iznose 316.835,34 €. Razlika između ostvarenih prihoda za finansiranje ishrane djece i troškova ishrane djece iznosi 558.265,64 €. Na osnovu navedenih podataka se može zaključiti da visina troškova za ishranu djece koje plaćaju roditelji ne odgovara stvarnim troškovima za nabavku prehrambenih proizvoda za ishranu djece. Razlika u iznosu 558.265,64 € iskorišćena je za finansiranje izdataka (ostala lična primanja, rashodi za materijal, rashodi za usluge, rashodi za tekuće održavanje) koje je trebalo obezbijediti iz sredstva budžeta Crne Gore, shodno članu 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.
   Članom 35 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju propisano je da troškove ishrane djece plaćaju roditelji. Članom 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano je da je djelatnost ustanove neprofitabilna, a članom 136 propisano je da se Javnoj ustanovi, iz mreže ustanova, obezbjeđuju sredstva iz budžeta Crne Gore i to za: bruto zarade i ostala lična primanja, tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove, rashode za energiju, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, komunalne usluge, vodu i dr.

- **U skladu sa navedenim, DRI preporučuje Upravnom odboru Ustanove i Ministarstvu prosvjete da razmotre opravdanost utvrđene visine troškova ishrane djece koja na mjesečnom nivou iznosi 39,00 odnosno 40,00 €.**

- **Ministarstvo prosvjete dužno je da obezbijedi javnim predškolskim ustanovama, iz mreže ustanova, sredstva iz budžeta Crne Gore u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe.**

9. Članovima Upravnog odbora JPU „Ljubica Popović“ utvrđena je novčana naknada Odlukom[36] o utvrđivanju novčane naknade. Odluku je donio Upravni odbor Ustanove. Predsjedniku Upravnog odbora Ustanove utvrđena je novčana naknada u neto iznosu od 300,00 €, a članovima 240,00 € mjesečno. Godišnji izdaci za Upravni odbor, sa doprinosima, porezima i prirezima, iznose 19.455,44 €. Članom 74 Zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano je da predsjednik i članovi školskog, odnosno upravnog odbora obavljaju poslove iz svoje nadležnosti bez naknade.

- **Upravni odbor, kao organ upravljanja ustanove, dužan je da obezbijedi usklađenost akata sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, odnosno da stavi van snage Odluku o utvrđivanju novčanih naknada članovima Upravnog odbora.**

10. Vrijednost javnih nabavki realizovanih primjenom neposrednog sporazuma u 2014. godini iznosila je 69.439,60 € što je 12,11% ukupne godišnje vrijednosti javnih nabavki (573.235,08 €). Zakonom o javnim nabavkama u članu 30 stav 3 utvrđeno je da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 8 % izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca ukoliko budžet za javne nabavke iznosi od 500.000,00 € do 800.000,00 €.

    Ustanova je dužna da obezbijedi da ukupan iznos javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom bude u skladu sa limitom propisanim članom 30 Zakona o javnim nabavkama.

JPU “ĐINA VRBICA” - PODGORICA

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj **JPU „ĐINA VRBICA“** za 2014. Godinu daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim efekata koji na finansijski izvještaj mogu imati pitanja navedena u preporukama.

Za **reviziju finansijskog izvještaja JPU „Đina Vrbica“** određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 23.023,76 €. U Izvještaju o novčanim tokovima IV pogrešno su prikazane, i to u materijalno značajnoj mjeri, 5 (pet) pozicija i to: opšti prihodi, namjenski prihodi, sopstveni prihodi, rashodi za bruto zarade i doprinose na teret poslodavaca i renta. Ukupan iznos utvrđene materijalne greške u Izvještaju o novčanim tokovima IV je 1.138.738,27 €. Izvještaj o novčanim tokovima IV subjekta revizije u potpunosti ne izražava stanja i promjene iskazane u glavnoj knjizi.

Poslovanje JPU “Đina Vrbica” u toku 2014. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom osim za navedene neusklađenosti sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Zakonom o javnim nabavkama.

- Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj i usklađenost poslovanja sa propisima JPU “Đina Vrbica“ za 2014. godinu.

[36] Odluka o utvrđivanju novčane naknade članovima Upravnog odbora, broj 1048 od 14.04.2011. godine.

PREPORUKE

1. Prema podacima glavne knjige Trezora Ministarstvo prosvjete je JPU "Đina Vrbica" prenijelo sredstva u iznosu 1.533.576,20 €. Razlika u odnosu na iznos od 1.527.534 €, koliko je na poziciji opštih prihoda prikazano u finansijskom izvještaju subjekta revizije, iznosi 6.042,20 € i odnosi se na sredstva koja su ustanovi uplaćena od strane Ministarstva za potrebe osiguranja i nabavku klima uređaja, a u finansijskom izvještaju je prikazan na poziciji "Namjenski prihodi".

- **Prihode iz budžeta u iznosu 6.042,20 € treba prikazati u finansijskom izvještaju na poziciji "Opšti prihodi".**

2. Ustanova nije u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazala iznos od 2.130.447,48 € koji je evidentiran u glavnoj knjizi Ustanove na računu 742112- "Prihodi od budžeta-dopis minist.pr."

- **Subjekat revizije treba da sve prihode evidentirane u glavnoj knjizi na računu 742112- "Prihodi od budžeta-dopis minist.pr." prikaže u finansijskom izvještaju na poziciji 1.1. „Opšti prihodi".**

3. Subjekat revizije je prihode od Zavoda za zapošljavanje, u iznosu 11.987,94 € u glavnoj knjizi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, evidentirao na računu 7425 – „Transferi Zavoda za zapošljavanje crne Gore", a u Izvještaju o novčanim tokovima IV ih je prikazao na poziciji „Namjenski prihodi".

- **Prihode od Zavoda za zapošljavanje u iznosu 11.987,94 € treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.7.2. „Ostali transferi".**

4. Prihodi u iznosu od 34.125,65 € (prihodi od Centra za socijalni rad Podgorice namijenjen za troškove ishrane djece čiji su roditelji korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice) su u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazani na poziciji „Namjenski prihodi" .

- **Ustanova ostvaruje prihode od Centra za socijalni rad po osnovu vršenja svoje djelatnosti (pružanje usluga ishrane djece) pa je ove prihode u iznosu od 34.125,65 € trebalo u izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.3. „Sopstveni prihodi".**

5. Prihodi od Ministarstva prosvjete u iznosu 8.344,25 €, koji su u finansijskom izvještaju prikazani na poziciji "Namjenski prihodi", su sredstva iz budžeta uplaćena za potrebe osiguranja, nabavke klima i sredstva donirana za nabavku igračaka (projekat "Uključivanje građana u borbu protiv sive ekonomije") .

- **Prihode iz budžeta u iznosu 6.042,20 € treba u finansijskom izvještaju prikazati na poziciji "Opšti prihodi", a donirana sredstva u iznosu 2.302,05 € na poziciji "Donacije".**

6. Ustanova nije u Izvještaju o novčanim tokovima IV, na poziciji 2.1.1. "Bruto zarade i doprinosi na račun poslodavaca", prikazala iznos izdataka za poreze i doprinose na zarade u iznosu od 1.056.359,32 €, koliko je evidentirano u glavnoj knjizi.

- **Subjekat revizije treba da izdatke za poreze i doprinose na zarade u iznosu od 1.056.359,32 € prikaže u Izvještaju o novčanim tokovima IV, na poziciji 2.1.1. "Bruto zarade i doprinosi na račun poslodavaca".**

7. Na računima kategorije 44 – "Kapitalni izdaci" u glavnoj knjizi subjekta revizije evidentirani su izdaci za nabavku opreme u iznosu 8.212,97 €, dok na odgovarajućoj poziciji (2.4. "Kapitalni izdaci") u finansijskom izvještaju nijesu prikazani izdaci.

- **Izdatke za nabavku opreme treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 2.4. "Kapitalni izdaci".**

8. Subjekat revizije je na računima grupe 417 – „Renta" u glavnoj knjizi evidentirao izdatke u iznosu 48.253,30 €, dok u Izvještaju o novčanim tokovima IV nije prikazao izdatke na odgovarajućoj poziciji (2.1.7. „Renta").

- **Izdatke za zakup u iznosu 48.253,30 € treba u finansijskom izvještaju prikazati na poziciji 2.1.7. „Renta".**

9. Subjekat revizije je na računima grupe 413 u glavnoj knjizi evidentirao izdatke u iznosu 518.830,46€, dok je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na odgovarajućoj poziciji 2.1.3. "Rashodi za materijal" prikazao izdatke u iznosu 514.793 €.

   Troškovi usluga su u glavnoj knjizi subjekta revizije evidentirani u na računima grupe 414 u ukupnom iznosu od 24.026,45 €, dok je na odgovarajućoj poziciji (2.1.4. "Rashodi za usluge") u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazan iznos od 45.603 €.

   Na računima grupe 419 u glavnoj knjizi subjekta revizije evidentirani su izdaci u iznosu od 43.286,33 €, dok su na odgovarajućoj poziciji 2.1.9."Ostali izdaci" u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazani izdaci u iznosu 77.383 €.

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da se evidencija prihoda i izdataka (na računima klase 7 i 4) vodi na gotovinskoj osnovi i u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, kako bi glavna knjiga bila osnov za sastavljanje finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

10. Na računima grupe 413 – "Rashodi za materijal" u glavnoj knjizi subjekta revizije evidentirani su troškovi reprezentacije u iznosu 2.903,12 € i bankarskih usluga u iznosu 8.716,87 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

- **Izdatke za reprezentaciju u iznosu 2.903,12 € treba evidentirati na računu 4142 – "Reprezentacija", a izdatke za bankarske usluge na računu 4144 – "Bankarske usluge i negativne kursne razlike" i u finansijskom izvještaju prikazati na poziciji 2.1.4. "Rashodi za usluge".**

11. Prihodi od uplata roditelja i Centra za socijalni rad za troškove ishrane djece ostvareni u 2014. godini iznose 843.348,79 €. Troškovi Ustanove za ishranu djece, evidentirani Glavnoj knjizi Ustanove iznose 309.186,98 €. Razlika između ostvarenih prihoda za finansiranje ishrane djece i troškova ishrane djece iznosi 534.161,81 €. Na osnovu navedenih podataka se može zaključiti da visina troškova za ishranu djece koje plaćaju roditelji ne odgovara stvarnim troškovima za ishranu djece. Razlika u iznosu 534.161,81 € iskorišćena[37] je za finansiranje izdataka (ostala lična primanja, rashodi za materijal, rashodi za usluge, rashodi za tekuće održavanje i ostale izdatke) koje je trebalo obezbijediti iz sredstva budžeta Crne Gore, shodno članu 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju. Članom 35 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju propisano je da troškove ishrane djece plaćaju roditelji. Članom 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano je da je djelatnost ustanove neprofitabilna, a

[37] dio sredstava koji nije utrošen nalazi se na računu Ustanove

članom 136 propisano je da se Javnoj ustanovi, iz mreže ustanova, obezbjeđuju sredstva iz budžeta Crne Gore i to za: bruto zarade i ostala lična primanja, tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove, rashode za energiju, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, komunalne usluge, vodu i dr.

- **U skladu sa navedenim, DRI preporučuje Upravnom odboru Ustanove i Ministarstvu prosvjete da razmotre opravdanost utvrđene visine troškova ishrane djece koja na mjesečnom nivou iznosi 39,00 odnosno 40,00 €.**

- **Ministarstvo prosvjete dužno je da obezbijedi javnim predškolskim ustanovama, iz mreže ustanova, sredstva iz budžeta Crne Gore u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe.**

12. Članovima Upravnog odbora JPU „Đina Vrbica“ utvrđena je novčana naknada u iznosu 200,00€ na osnovu Odluke[38] o utvrđivanju novčane naknade članovima Upravnog odbora, koju je donio Upravni odbor Ustanove. Članom 74 Zakona o obrazovanju i vaspitanju je propisano da predsjednik i članovi školskog, odnosno upravnog odbora obavljaju poslove iz svoje nadležnosti bez naknade**.**

- **Upravni odbor, kao organ upravljanja ustanove, dužan je da obezbijedi usklađenost akata sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, odnosno da stavi van snage Odluku o utvrđivanju novčanih naknada članovima Upravnog odbora.**

13. Tabelarni prikaz osnovnih sredstava, koji je priložen uz dopis Ministarstvu prosvjete, pokazuje da vrijednost kancelarijskog materijala i opreme iznosi 805.163.39€, dok je u knjizi osnovnih sredstava vrijednost ove kategorije 612.692,13€.

- **Ustanova treba da Ministarstvu dostavlja podatke koji su usklađeni sa podacima u poslovnim knjigama koje vodi.**

14. Utvrđeno je da podaci o javnoj nabavci realizovanoj na osnovu poziva za javno nadmetanje broj 08/14 za izvođenje građevinskih radova, procijenjene vrijednosti 70.000 € i ugovorene vrijednosti u iznosu od 53.763,01 € nijesu sadržani u obrascu “A” Izvještaja o sprovedenim postupcima javne nabavke i zaključenim ugovorima.

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da Izvještaj o sprovedenim postupcima javne nabavke i zaključenim ugovorima sadrži podatke o svim sprovedenim postupcima javnih nabavki.**

15. U obrascu C koji sadrži podatke o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma evidentirane su nabavke u iznosu od 61.552,31 €, što čini 12,08 % u odnosu na ukupno izvršeni godišnji budžet (509.545,71 €) za javne nabavke za 2014.g. što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da ukupna vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 8% izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca u prethodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi od 500.000 do 800.000 EUR-a.

- **Ustanova je dužna da obezbijedi da ukupan iznos javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom bude u skladu sa limitom propisanim članom 30 Zakona o javnim nabavkama.**

[38] broj 129/6 od 13.2.2013. godine

JPU "ZAGORKA IVANOVIĆ" CETINJE

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj **JPU „Zagorka Ivanović"** za 2014. godinu daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim efekata koji na finansijski izvještaj mogu imati pitanja navedena u preporukama.

Za **reviziju finansijskog izvještaja JPU „Zagorka Ivanović"** određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 7.601,07 €. U Izvještaju o novčanim tokovima IV pogrešno su prikazane, i to u materijalno značajnoj mjeri, 3 (tri) pozicije i to: namjenski prihodi, sopstveni prihodi i pozajmice i krediti na strani izdataka. Ukupan iznos utvrđene materijalne greške u Izvještaju o novčanim tokovima IV je 52.504,71 €. Izvještaj o novčanim tokovima IV subjekta revizije u potpunosti ne izražava stanja i promjene iskazane u glavnoj knjizi.

Poslovanje JPU "Zagorka Ivanović" u toku 2014. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom osim za navedene neusklađenosti sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Zakonom o javnim nabavkama.

- Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj i usklađenost poslovanja sa propisima JPU "Zagorka Ivanović" za 2014. godinu.

PREPORUKE

1. Prihodi Ustanove u iznosu od 2.302,05 € koji se odnose na uplatu sredstava po osnovu Ugovoru o donaciji prikazani su u finansijskom izvještaju na poziciji 1.1. „Opšti prihodi".

- **Prihode koji su ostvareni po osnovu donacija treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.6. „Donacije".**

2. Subjekat revizije je prihode od Centra za socijalni rad u iznosu od 10.721,00 € prikazao u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 1.2. „Namjenski prihodi".

- **Ustanova ostvaruje prihode od Centra za socijalni rad po osnovu vršenja svoje djelatnosti (pružanje usluga ishrane djece) pa je ove prihode u iznosu od 10.721,00 € trebalo u izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.3. „Sopstveni prihodi".**

3. Subjekat revizije je prihode od Zavoda za zapošljavanje, u iznosu 5.375,56 € u glavnoj knjizi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, evidentirao na računu 7425 – „Transferi Zavoda za zapošljavanje Crne Gore", a u Izvještaju o novčanim tokovima IV ih je prikazao na poziciji 1.2."Namjenski prihodi".

- **Prihode od Zavoda za zapošljavanje treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.7.2. „Ostali transferi".**

4. Na računima grupe 413, u glavnoj knjizi subjekta revizije, evidentirani su izdaci za službena putovanja, reprezentaciju, telefonske usluge, poštanske usluge i usluge prevoza u ukupnom iznosu 16.568,05 €.

- **Navedene izdatke je trebalo evidentirati na računima grupe 414-„Rashodi za usluge“ i u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na odgovarajućoj poziciji-2.1.4. „Rashodi za usluge“.**

5. Na računima grupe 413, u glavnoj knjizi Ustanove, evidentirani su troškovi za vodu iznosu od 10.338,22 € i troškovi za komunalne usluge u iznosu 2.338,84 €.

- **Izdatke za vodu i komunalne usluge treba, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, evidentirati na računu 4196 – „Komunalne naknade“.**

6. U Izvještaju o novčanim tokovima IV JPU „Zagorka Ivanović“ na poziciji „Pozajmice i krediti“ prikazani su prihodi od kredita u iznosu od 19.800 €. U glavnoj knjizi Ustanove nijesu evidentirani prihodi po osnovu pozajmica i kredita.
   Prema podacima iz evidencije glavne knjige Ustanove troškovi bruto zarada evidentirani na računima grupe 411 su iznosili 530.117,07 €, dok je na odgovarajućoj poziciji u Izvještaju o novčanim tokovima IV (2.1.1. “Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavaca”) prikazan iznos od 579.721,29 €.
   Na računima grupe 413 – „Rashodi za materijal“ u glavnoj knjizi subjekta revizije evidentirani su izdaci u iznosu 65.533,49 €, dok je na odgovarajućoj poziciji (2.1.3. „Rashodi za materijal“) u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazan iznos od 56.933,92 €.
   U glavnoj knjizi Ustanove na računima grupe 414-„Rashodi za usluge“ evidentirani su izdaci za tekuće održavanje u iznosu 7,624.76 €. Izdaci su u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazani na poziciji 2.1.5. “Tekuće održavanje”. Na poziciji 2.1.4. “Rashodi za usluge” prikazani su izdaci u iznosu 37.915,01 €.
   Subjekat revizije je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 2.1.9. „Ostali izdaci“ prikazao izdatke u iznosu 28.363,52 €, dok na računima grupe 419-„Ostali izdaci“ u glavnoj knjizi nije evidentirao izdatke.
   Subjekat revizije je u glavnoj knjizi na računima kategorije 42-„Transferi za socijalnu zaštitu“ evidentirao izdatke u iznosu 64.225,56 €, a u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 2.2. „Transferi za socijalnu zaštitu“ nije prikazao izdatke.
   Subjekat revizije je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 2.5. „Pozajmice i krediti“ prikazao izdatke u iznosu 36.408,15 €, dok u glavnoj knjizi na računima kategorije 45-„Pozajmice i krediti“ nije evidentirao izdatke.

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da se evidencija prihoda i izdataka (na računima klase 7 i 4) vodi na gotovinskoj osnovi i u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, kako bi glavna knjiga bila osnov za sastavljanje finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

7. Otpremnina u iznosu od 6.447,60 €, isplaćena za zaposlenog koji je proglašen kao tehnološki višak, evidentirana je u glavnoj knjizi subjekta revizije kao izdatak na računu grupe 412-“Ostala lična primanja”.

- **Sredstva za otpremninu u iznosu 6.447,60 € su uplaćena Ustanovi iz budžeta Ministarstva finansija, sa računa 4222-„Otpremnina za tehnološke viškove”, pa ih je trebalo i u glavnoj knjizi Ustanove evidentirati na istom računu i u Izvještaju o novčanim tokovima prikazati na odgovarajućoj poziciji – „Sredstva za tehnološke viškove”.**

8. Prihodi od uplata roditelja i Centra za socijalni rad za troškove ishrane djece ostvareni u 2014. godini iznose 111.465,01 €. Troškovi Ustanove za ishranu djece, evidentirani u glavnoj knjizi Ustanove na računu 04216 iznose 47.756,87 €. Razlika između ostvarenih prihoda za finansiranje ishrane djece i

troškova ishrane djece iznosi 63.708,14 €. Na osnovu navedenih podataka se može zaključiti da visina troškova za ishranu djece koje plaćaju roditelji ne odgovara stvarnim troškovima za ishranu djece. Razlika u iznosu 63.708,14 € iskorišćena je za finansiranje izdataka (tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, i dr.) koje je trebalo obezbijediti iz sredstva budžeta Crne Gore, shodno članu 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju. Članom 35 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju propisano je da troškove ishrane djece plaćaju roditelji. Članom 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano je da je djelatnost ustanove neprofitabilna, a članom 136 propisano je da se javnoj ustanovi, iz mreže ustanova, obezbjeđuju sredstva iz budžeta Crne Gore i to za: bruto zarade i ostala lična primanja, tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove, rashode za energiju, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, komunalne usluge, vodu i dr.

- **U skladu sa navedenim, DRI preporučuje Upravnom odboru Ustanove i Ministarstvu prosvjete da razmotre opravdanost utvrđene visine troškova ishrane djece koja na mjesečnom nivou iznosi 39,00 odnosno 40,00 €.**

- **Ministarstvo prosvjete dužno je da obezbijedi javnim predškolskim ustanovama, iz mreže ustanova, sredstva iz budžeta Crne Gore u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe.**

9. U obrascu C koji sadrži podatke o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma evidentirane su nabavke u iznosu od 20.272,77 €, što čini 28,22 % u odnosu na ukupno izvršeni godišnji budžet (71.826,93 €) za javne nabavke za 2014.g. što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da ukupna vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 10% izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca u prethodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi do 200.000 EUR-a.

- **Ustanova je dužna da obezbijedi da ukupan iznos javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom bude u skladu sa limitom propisanim članom 30 Zakona o javnim nabavkama.**

JPU "DRAGAN KOVAČEVIĆ" NIKŠIĆ

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj **JPU „Dragan Kovačević"** za 2014. godinu daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim efekata koji na finansijski izvještaj mogu imati pitanja navedena u preporukama.

Za **reviziju finansijskog izvještaja JPU „Dragan Kovačević"** određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 13.913,96 €. U Izvještaju o novčanim tokovima IV pogrešno su prikazane, i to u materijalno značajnoj mjeri, 3 (tri) pozicije i to: opšti prihodi, bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca i renta. Ukupan iznos utvrđene materijalne greške u Izvještaju o novčanim tokovima IV je 875.548,73 €. Izvještaj o novčanim tokovima IV subjekta revizije u potpunosti ne izražava stanja i promjene iskazane u glavnoj knjizi.

Poslovanje JPU "Dragan Kovačević" u toku 2014. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom osim za navedene neusklađenosti sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Zakonom o javnim nabavkama.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj i usklađenost poslovanja sa propisima JPU "Dragan Kovačević" za 2014. godinu.

PREPORUKE

1. Subjekat revizije nije u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao iznos sredstava za poreze i doprinose na zarade koje je Ministarstvo prosvjete uplatilo u ime Ustanove na jedinstveni račun poreza i doprinosa, iako je u glavnoj knjizi na računima klase 2 evidentirao plaćene obaveze za poreze i doprinose u iznosu 854.548,73 €. Ministarstvo prosvjete je dopisom[39] obavijestilo direktore/direktorice svih obrazovno-vaspitnih ustanova da su sve obaveze na isplaćene zarade za 2011, 2012, 2013 i 2014. godinu izmirene od strane Ministarstva finansija. Uz dopis nema prateće dokumentacije tako da nije moguće ustanoviti iznos poreza i doprinosa koji je uplaćen od strane Ministarstva u ime JPU „"Dragan Kovačević", a koji Ustanova treba da prikaže u finansijskom izvještaju na poziciji 1.1. „Opšti prihodi".

- **Ustanova treba da u Izvještaju o novčanim tokovima prikaže na poziciji 1.1. „Opšti prihodi" sredstva koja je Ministarstvo prosvjete u njihovo ime uplatilo na jedinstveni račun poreza i doprinosa.[40]**

2. Prihodi Ustanove u iznosu od 2.302,05 € koji se odnose na uplatu sredstava po osnovu Ugovoru o donaciji prikazani su u finansijskom izvještaju na poziciji 1.1. „Opšti prihodi".

- **Prihode koji su ostvareni po osnovu donacija treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.6. „Donacije".**

3. Subjekat revizije je prihode od Zavoda za zapošljavanje, u iznosu 7.428,49 € u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao na poziciji „Namjenski prihodi".

- **Prihode od Zavoda za zapošljavanje treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.7.2. „Ostali transferi".**

4. Ustanova nije u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazala izdatke za poreze i doprinose na zarade koje je u ime Ustanove uplatilo Ministarstvo prosvjete, iako je na računima klase 2-„Obaveze" evidentirala plaćene obaveze za poreze i doprinose na zarade u iznosu od 854.548,73 €. Dopisom[41] Ministarstva prosvjete, Ustanova je obaviještena da su obaveze na isplaćene zarade za 2011, 2012, 2013 i 2014. godinu po osnovu poreza, doprinosa i prireza u potpunosti izmirene od strane Ministarstva finansija. Uz dopis nema prateće dokumentacije tako da nije moguće ustanoviti iznos poreza i doprinosa koji je uplaćen od strane Ministarstva u ime JPU „Dragan Kovačević", a koji Ustanova treba da prikaže u finansijskom izvještaju na poziciji 2.1.1. „Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavaca".

- **Subjekat revizije treba da u Izvještaju o novčanim tokovima IV, na poziciji 2.1.1. „Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavaca" prikaže izdatke u iznosu od 854.548,73 €.**

5. Subjekat revizije je na računu 4171-"Zakup objekata" evidentirao izdatke u iznosu 21.000,00 €, a na odgovarajućoj poziciji – 2.1.7. "Renta" u Izvještaju o novčanim tokovima IV nije prikazao izdatke.

[39] Broj 13-5806/4 od 14.01.2015.godine

[40] Međunarodni računovodstveni standard za javni sektor - finansijsko izvještavanje prema gotovinskoj osnovi računovodstva, u paragrafu 1.1.3. „...zahtijeva da se iznosi koji su izmireni u ime izvještajnog entiteta od strane trećih lica, objelodane u izvještajima o prilivima i odlivima gotovine."

[41] Dopis, broj: 13 – 5806/4 od 14.01.2015. godine.

- **Izdatke za zakup poslovnih prostorija u iznosu od 21.000,00 € treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 2.1.7. "Renta".**

6. Subjekat revizije je u glavnoj knjizi na računima grupe 413 evidentirao izdatke u ukupnom iznosu 102.599,89 €, dok je na odgovarajućoj poziciji - 2.1.3. „Rashodi za materijal" u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao izdatke u iznosu 93.799,89 €.

   Subjekat revizije je u glavnoj knjizi na računima grupe 414–„Rashodi za usluge" evidentirao izdatke u iznosu 44.803,48 € dok je na odgovarajućoj poziciji–2.1.4. „Rashodi za usluge" prikazao izdatke u iznosu 85.082,66 €.

   Subjekat revizije je u glavnoj knjizi na računima grupe 419-"Ostali izdaci" evidentirao izdatke u iznosu 38.037,62 €, dok je na odgovarajućoj poziciji – 2.1.9. "Ostali izdaci" u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao izdatke u iznosu 127.732,32 €.

   Subjekat revizije je u glavnoj knjizi, na računu 4216-„Ishrana djece u predškolskim ustanovama", evidentirao izdatke u iznosu 108.061,90 €, dok na odgovarajućoj poziciji u Izvještaju o novčanim tokovima IV nije prikazao izdatke. Izdaci za ishranu djece odnose se na nabavku prehrambenih proizvoda i treba ih evidentirati na računima grupe 413 – „Rashodi za materijal" i u Izvještaju o novčanim tokovima prikazati na odgovarajućoj poziciji 2.1.3. „Rashodi za materijal".

   Subjekat revizije je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 2.4. "Kapitalni izdaci" prikazao izdatke u iznosu 8.800,00 €, dok u glavnoj knjizi na računima kategorije 44 nije evidentirao izdatke. Izdatke u iznosu 8.800,00 € koji se odnose na nabavku opreme trebalo je u glavnoj knjizi evidentirati na računu 4415-"Izdaci za opremu".

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da se evidencija prihoda i izdataka (na računima klase 7 i 4) vodi na gotovinskoj osnovi i u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, kako bi glavna knjiga bila osnov za sastavljanje finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

7. Na računu 4195 evidentirani su izdaci za vodu za četiri mjeseca i prinudnu naplatu po Rješenju o izvršenju za naplatu prethodnog duga u iznosu od 3.559,07€ i izdaci u iznosu od 6.399,98 koji se odnose na prinudnu naplatu komunalnih usluga – odvoz smeća, po Rješenju o izvršenju.

- **Izdatke za komunalne naknade treba, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, evidentirati na računu 4196 – "Komunalne naknade".**

8. Izdaci za ostala lična primanja su u glavnoj knjizi Ustanove evidentirana na računima grupe 411, na kojima se prema Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština evidentiraju izdaci za „Bruto zarade i doprinose na teret poslodavaca".

- **Izdatke za ostala lična primanja treba, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština evidentirati na računima grupe 412 – „Ostala lična primanja".**

9. Prihodi od uplata roditelja i Centra za socijalni rad za troškove ishrane djece ostvareni u 2014. godini iznose 222.748,79 €. Troškovi Ustanove za ishranu djece, evidentirani Glavnoj knjizi Ustanove iznose 108.061,90 €. Razlika između ostvarenih prihoda za finansiranje ishrane djece i troškova nabavke prehrambenih proizvoda za ishranu djece iznosi 114.687,89 €. Na osnovu navedenih podataka se može zaključiti da visina troškova za ishranu djece koje plaćaju roditelji ne odgovara stvarnim troškovima za ishranu djece. Razlika u iznosu 114.687,89 € iskorišćena je za finansiranje izdataka (ostala lična primanja, rashodi za materijal, rashodi za usluge, rashodi za tekuće održavanje, ostali izdaci) koje je trebalo obezbijediti iz sredstva budžeta Crne Gore, shodno članu 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju. Članom 35 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju propisano je da troškove ishrane djece plaćaju roditelji. Članom 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano je da je djelatnost ustanove neprofitabilna, a članom 136 propisano je da se javnoj ustanovi, iz mreže ustanova, obezbjeđuju sredstva iz budžeta Crne Gore i to za: bruto zarade i ostala lična primanja, tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove, rashode za energiju, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, komunalne usluge, vodu i dr.

- **U skladu sa navedenim, DRI preporučuje Upravnom odboru Ustanove i Ministarstvu prosvjete da razmotre opravdanost utvrđene visine troškova ishrane djece koja na mjesečnom nivou iznosi 39,00 odnosno 40,00 €.**

- **Ministarstvo prosvjete dužno je da obezbijedi javnim predškolskim ustanovama, iz mreže ustanova, sredstva iz budžeta Crne Gore u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe.**

10. Članovima Upravnog odbora utvrđena je mjesečna novčana naknada na osnovu Odluke[42] o utvrđivanju novčane naknade članovima Upravnog odbora, koju je donio Upravni odbor. Članom 74 Zakona o obrazovanju i vaspitanju je propisano da predsjednik i članovi školskog, odnosno upravnog odbora obavljaju poslove iz svoje nadležnosti bez naknade**.**

- **Upravni odbor, kao organ upravljanja ustanove, dužan je da obezbijedi usklađenost akata sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, odnosno da stavi van snage Odluku o utvrđivanju novčanih naknada članovima Upravnog odbora.**

11. Ukupna vrijednost javnih nabavki realizovanih primjenom neposrednog sporazuma iznosi 76.589,74 € ili 35,33% izvršenog budžeta javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 9% izvršenog budžeta za javne nabavke u predhodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi od 200.000,00 do 500.000,00 €.

    Ustanova je u 2014. godini isplatila izdatke za zakup prostora u ukupnom iznosu od 21.000,00 €. Nabavka usluge davanja u zakup poslovnih prostora izvršena je neposrednim sporazumom, što nije u skladu sa članom 21 Zakona o javnim nabavkama, koji propisuje da se postupak neposrednog sporazuma može sprovesti za javne nabavke čija je procijenjena vrijednost do 5.000,00 €.

- **Ustanova je dužna da obezbijedi da ukupan iznos javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom bude u skladu sa limitom propisanim članom 30 i sprovođenje postupka neposrednog sporazuma u skladu sa članom 21 Zakona o javnim nabavkama.**

[42] broj 129/6 od 13.02.2013. godine

JPU "IRENA RADOVIĆ" DANILOVGRAD

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj **JPU „Irena Radović"** za 2014. godinu daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim efekata koji na finansijski izvještaj mogu imati pitanja navedena u preporukama.

Za **reviziju finansijskog izvještaja JPU „Irena Radović"** određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 4.108,20 €. U Izvještaju o novčanim tokovima IV pogrešno je prikazana u materijalno značajnoj mjeri (9.672,84 €) pozicija 2.5. "Pozajmice i krediti". U Izvještaju su prikazani ukupni izdaci u iznosu koji je za 6.557,25 € veći od iznosa izdataka evidentiranih u glavnoj knjizi. Izvještaj o novčanim tokovima IV subjekta revizije u potpunosti ne izražava stanja i promjene iskazane u glavnoj knjizi.

Poslovanje JPU "Irena Radović" u toku 2014. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom osim za navedene neusklađenosti sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština i Zakonom o javnim nabavkama.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **uslovno mišljenje** na finansijski izvještaj i usklađenost poslovanja sa propisima JPU "Irena Radović" za 2014. godinu.

PREPORUKE

1. Prihodi Ustanove u iznosu od 2.302,05 € koji se odnose na uplatu sredstava po osnovu Ugovoru o donaciji prikazani su u finansijskom izvještaju na poziciji 1.1. „Opšti prihodi".

- **Prihode u iznosu od 2.302,00 €, koji su u Izvještaju o novčanim tokovima IV prokazani na poziciji „Opšti prihodi" treba prikazati na poziciji „Donacije".**

2. Subjekat revizije je prihode od Zavoda za zapošljavanje, u iznosu 3.576,69 € u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao na poziciji „Namjenski prihodi".

- **Prihode od Zavoda za zapošljavanje treba u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 1.7.2. „Ostali transferi".**

3. Subjekat revizije je na poziciji 2.5. "Pozajmice i krediti" u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao izdatke u iznosu od 9.672,84 € koliko je i evidentirao u glavnoj knjizi na računima kategorije 45.

- **Na poziciji 2.5.„Pozajmice i krediti" u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazuju se izdaci koji se evidentiraju na računima kategorije 45, odnosno izdaci nastali po osnovu isplata u kojima se drugoj strani ustupa novčana vrijednost na određeno vrijeme, uz obavezu te strane da vrati primljenu vrijednost s određenom naknadom/kamatom, u ravnomjernim periodičnim isplatama ili odjednom, pa navedene izdatke treba evidentirati na računima kategorije 46 i u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazati na poziciji 2.6. „Otplata dugova".**

4. Subjekat revizije je u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao ukupne izdatke u iznosu od 410.819,70 €, a na računima izdataka (klasa 4) u glavnoj knjizi je evidentirao izdatke u iznosu 404.262,45 €.
   Subjekat revizije je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji "Ostala lična primanja" prikazao iznos od 6.237,10 €, dok je u glavnoj knjizi na računima grupe 412 evidentirao izdatke u iznosu od 2.035,00 €.

Subjekat revizije je u glavnoj knjizi na računima grupe 413 – "Rashodi za material" evidentirao izdatke u iznosu od 35.744,89 €, dok je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na poziciji 2.1.3. "Rashodi za materijal" prikazao iznos od 52.595,25 €.
Subjekat revizije je u glavnoj knjizi evidentirao izdatke na računima grupe 414- "Rashodi za usluge" u iznosu 4.655,28 €, dok je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na odgovarajućoj poziciji 2.1.4. "Rashodi za usluge" prikazao izdatke u iznosu 9.814,56 €.
Subjekat revizije je na računima grupe 415-"Rashodi za tekuće održavanje" evidentirao izdatke u iznosu 15.521,83 €, dok je u Izvještaju o novčanim tokovima IV na odgovarajućoj poziciji 2.1.5. "Tekuće održavanje" prikazao izdatke u iznosu od 16.617,05 €.
Subjekat revizije je u glavnoj knjizi na računu 4216-„Ishrana djece u predškolskim ustanovama" evidentirao izdatke u iznosu 21.799,86 € dok na odgovarajućoj poziciji 2.2. „Transferi za socijalnu zaštitu" nije prikazao izdatke.
Subjekat revizije je na poziciji 2.4. „Kapitalni izdaci" u Izvještaju o novčanim tokovima IV prikazao izdatke u iznosu od 6.557,25 €, dok u glavnoj knjizi na računima kategorije 44 nije evidentirao izdatke.

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da se evidencija prihoda i izdataka (na računima klase 7 i 4) vodi na gotovinskoj osnovi i u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština, kako bi glavna knjiga bila osnov za sastavljanje finansijskog izvještaja u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave.**

5. Subjekat revizije je u Glavnoj knjizi na računu 4153-"Tekuće održavanje opreme" evidentirao izdatke u ukupnom iznosu od 3.049,25 € i to: izdatke za uvođenje centralnog grijanja u ukupnom iznosu od 826,40 € i izdatke za uvođenje video nadzora u iznosu od 2.023,00 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

- **Izdatke za uvođenje centralnog grijanja i video nadzora treba evidentirati na računima grupe 441- „Kapitalni izdaci".**

6. Na računu 4135-"Rashodi za gorivo" evidentirani su izdaci za telefonske usluge u iznosu od 2.110,03 €, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih korisnika i budžete opština.

- **Izdatke za telefonske usluge treba evidentirati na računu 4143- "Komunikacione usluge".**

7. Po podacima iz glavne knjige za troškove za ishranu djece u 2014. godinu utrošeno je 21.799,86 € ili 26.70% od uplaćenih sredstava za ove namjene. Navedeni podatak ukazuje da je 59.858,25 € ili 73.30% sredstava od uplata roditelja utrošeno za finansiranje drugih vrsta izdataka, što nije u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju kojim je propisano da se javnoj ustanovi obezbjeđuju sredstva iz budžeta CG za: bruto plate i ostala lična primanja, tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove i rashode za energiju, razvoj informacionog sistema i dr. Članom 35 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju propisano je da troškove ishrane djece plaćaju roditelji. Članom 7 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju propisano je da je djelatnost ustanove neprofitabilna, a članom 136 propisano je da se javnoj ustanovi, iz mreže ustanova, obezbjeđuju sredstva iz budžeta Crne Gore i to za: bruto zarade i ostala lična primanja, tekuće investiciono održavanje, investicije u ustanovi, materijalne troškove, rashode za energiju, usavršavanje nastavnika – vaspitača, razvoj informacionog sistema, komunalne usluge, vodu i dr.

- **U skladu sa navedenim, DRI preporučuje Upravnom odboru Ustanove i Ministarstvu prosvjete da razmotre opravdanost utvrđene visine troškova ishrane djece koja na mjesečnom nivou iznosi 39,00 odnosno 40,00 €.**

- **Ministarstvo prosvjete dužno je da obezbijedi javnim predškolskim ustanovama, iz mreže ustanova, sredstva iz budžeta Crne Gore u skladu sa članom 136 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe.**

8. Na računu 4152-"Tekuće održavanje građevinskih objekata" evidentirani su izdaci u ukupnom iznosu od 10.816,80 € koji se odnose na rashode za adaptaciju centralnog vrtića u Danilovgradu. Sa izvođačem je zaključen Ugovor o izvođenju građevinsko zanatskih radova na osnovu sprovedenog postupka neposrednog sporazuma što nije u skladu sa članom 21 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje da se postupak neposrednog sporazuma sprovodi za javne nabavke čija je procijenjena vrijednost do 5.000,00 €, odnosno stavom 4 člana 44 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje da se predmet javne nabavke koji predstavlja jedinstvenu cjelinu ne smije dijeliti u toku godine, s namjerom izbjegavanja propisanog postupka javne nabavke.
   Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki za 2014. godinu nije tačan jer Obrazac C – „podnošenje podataka o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma" ne sadrži podatke o svim nabavkama sprovedenim primjenom neposrednog sporazuma u 2014. godini, jer u Izvještaj nijesu uključeni podaci o nabavci radova na adaptaciji centralnog vrtića ukupne vrijednosti 10.816,80 €.
   Ukupna vrijednost javnih nabavki realizovanih primjenom neposrednog sporazuma iznosi 17.347,61 €[43] ili 34% izvršenog budžeta javnih nabavki, što nije u skladu sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 10% izvršenog budžeta za javne nabavke u predhodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi do 200,000.00€.

- **Ustanova je dužna da obezbijedi da ukupan iznos javnih nabavki realizovanih neposrednim sporazumom bude u skladu sa limitom propisanim članom 30 i sprovođenje postupka neposrednog sporazuma u skladu sa članom 21 Zakona o javnim nabavkama. U obrazac C - „podnošenje podataka o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma" treba evidentirati podatke o svim nabavkama sprovedenim primjenom neposrednog sporazuma.**
- **Javne predškolske ustanove se finansiraju iz budžeta i obavezne su da, u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica loklalne samouprave, sačinjavaju finansijske izvještaje u okvirima Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor na gotovinskoj i modifikovanoj gotovinskoj osnovi i u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da se sa sadržajem Izvještaja DRI o izvršenoj reviziji upozna Ministarstvo finansija.

Subjekti revizije dužni su da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

[43] Iznos od 6.530,81 € iz Obrasca C Izvještaja i nabavka radova koja nije uključena u izvještaj u iznosu 10.816,80 €.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2014. GODINU
MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA CRNE GORE

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu i usklađenost finansijskog poslovanja sa važećim zakonskim i drugim propisima
Trajanje revizije:	180 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP ili subjekat revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 27.12.2013. godine (br. 4011-06-1540);
- Odluci o vršenju revizije Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Dragiša Pešić (član Kolegijuma) od 28.01.2015. god. (broj: 40113- 022-92).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. SUBJEKAT REVIZIJE

Subjekat revizije je Ministarstvo, sa sjedištem u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 22. Starješina organa je ministar Raško Konjević.

Glavni službenik za finansije je ministar Raško Konjević, službenik za odobravanje Zoran Asanović, službenici za ovjeravanje Miodrag Đuretić i Tamara Gažević. Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je Miodrag Đuretić. Ovlašćenje za podizanje gotovine za 2014. godinu, za potrebe Ministarstva, imala je službenica Bečić Mirjana[44].

U skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (član 5 i 6), **Ministarstvo unutrašnjih poslova** vrši poslove uprave koji se odnose na: analitičko praćenje stanja i strateško planiranje u oblasti borbe protiv kriminaliteta, javnog reda i mira, bezbjednosti saobraćaja i drugim oblastima policijskog rada i djelovanja, instruktivno djelovanje za sprovođenje strategija i politike u ovim oblastima; nadzor i unutrašnju kontrolu nad vršenjem policijskih poslova i procedura, stručnosti, zakonitosti i efikasnosti obavljanja policijskih poslova; državljanstvo, putne isprave, useljavanje, davanje azila, naturalizaciju, lične karte, prebivalište i u vezi sa tim vođenje propisanih registara; jedinstveni matični broj; lično ime; matične registre; evidenciju vozila i vozača; nabavljanje oružja i djelova za oružje; zaštitu podataka o ličnosti; proizvodnju, promet i prevoz eksplozivnih materija; promet, prevoz i uskladištenje zapaljivih tečnosti i gasova; prevoz nezapaljivih opasnih tečnosti i gasova, prevoz eksploziva; prevoz naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namjene kopnenim i vodenim putem; upravljanje rizicima, upravljanje zaštitom i spašavanjem u vanrednim situacijama i upravljanje sanacijom posljedica u vanrednim situacijama (zemljotresi, požari i druge prirodne i tehničko-tehnološke katastrofe); poslove civilne zaštite, kao dio integrisanog sistema upravljanja vanrednim situacijama; oblast državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave; oblast službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, opšteg upravnog postupka i inspekcijskog nadzora; inspekcijski nadzor u okviru nadležnosti i ovlašćenja utvrđenih propisima o sistemu državne uprave, radnim odnosima u organima državne uprave i lokalne samouprave i upravnom rješavanju; nevladine organizacije; političke partije;

[44] Ovlašćenje 01 br. 050/14-187/1 od 09.01.2014. godine.

evidentiranje prijava vjerskih zajednica; pečate državnih organa; organizaciju i djelokrug lokalne samouprave; funkcionisanje i primjenu propisa iz oblasti lokalne samouprave iz nadležnosti ovog ministarstva; teritorijalnu organizaciju lokalne samouprave; međunarodnu saradnju jedinica lokalne samouprave sa jedinicama lokalne samouprave drugih država; sprovođenje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ministarstva; davanje mišljenja na predloge zakona i drugih propisa ili opštih akata koji se odnose na pitanja u vezi sa državnom upravom i lokalnom samoupravom, kao i na predloge zakona kojima se uređuju odstupanja od opšteg upravnog postupka; bezbjednost državne granice; integrisano upravljanje granicom, organizaciju i finansiranje izgradnje, rekonstrukcije, modernizacije i održavanje graničnih prelaza; graničnu liniju u dijelu nadležnosti ministarstva; izradu strategije srednjoročnog programa i godišnjih planova upravljanja graničnim prelazima; davanje u zakup objekata ili djelova objekata na graničnim prelazima; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije;saradnju sa međunarodnim i regionalnim organizacijama; vođenje propisanih evidencija; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Organ uprave u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova je Uprava policije. **Uprava policije** vrši poslove koji se odnose na: zaštitu bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava; zaštitu imovine; sprječavanje vršenja i otkrivanje krivičnih djela i prekršaja; pronalaženje i hvatanje učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje pred nadležne organe; održavanje javnog reda i mira; obezbjeđivanje javnih skupova i drugih okupljanja građana; obezbjeđivanje određenih ličnosti i objekata; nadzor i kontrolu bezbjednosti u saobraćaju; nadzor i obezbjeđenje državne granice i vršenje granične kontrole; kontrolu kretanja i boravka stranaca; obezbjeđivanje uslova za nesmetan rad sudova, održavanje reda, zaštitu lica i imovine; kriminalistička vještačenja i istraživanja, kriminalističke i druge evidencije; međunarodnu policijsku saradnju; izradu analiza, elaborata, studija i praćenje određenih bezbjednosnih pitanja; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

U periodu od 2005-2012 godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova je pretrpjelo značajne promjene u pogledu organizacije i nadležnosti, što je posljedica izmjena zakonodavne regulative u oblasti unutrašnjih poslova.

U skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[45], Uprava policije je formirana kao samstalni organ, na koji način su policijski poslovi izmješteni iz nadležnosti Ministarstva. Iz Ministarstva je izmještena i Služba državne bezbjednosti i formirana Agencija za nacionalnu bezbjednost.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave[46], Uprava policije je organizovana kao organ u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti**.
Predmet revizije bili su godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu i pravilnost poslovanja Ministarstva unutrašnjih poslova.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[47], MUP je kao potrošačka jedinica u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje na obrascima 4 i 5 i to:

- **Izvještaj o novčanim tokovima IV i**
- **Izvještaj o neizmirenim obavezama.**

[45] „Sl. list CG“ br. 61/05
[46] „Sl. list CG“ br. 05/12
[47] “Sl. list CG” br. 23/14

Za neutrošena sredstava na računima, koja su evidentirana u Glavnoj knjizi trezora kao izdatak, MUP je u obavezi uz godišnje finansijski izvještaj dostaviti i **Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine** na Obrascu 8.

Potrošačke jedinice za utrošena sredstva iz tekuće budžetske rezerve dostavljaju uz godišnje finansijske izvještaje i **Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve** na Obrazcu 9.

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o tome:

- da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju;
- da li su transakcije o kojima se izvještava u saglasnosti sa zakonima i drugim propisima (kriterijumima revizije) i
- da li je sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa zakonom i drugim aktima.

Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izveštaja su odgovarajući računovodstveni propisi, računovodstvena načela i standardi za javni sektor i usvojene računovodstvene politike subjekta revizije.

Kriterijumi na osnovu kojih se vrši ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrole su Zakon i drugi akti kojima se uređuje sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore i utvrđuju metodologiju i standarde i druga pitanja od značaja za uspostavljanje, razvoj i sprovođenje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Revizijom su obuhvaćeni izdaci Ministarstva unutrašnjih poslova za 2014. godinu.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Revizija pravilnosti je nezavisna eksterna evaluacija mjere u kojoj je predmet revizije u skladu zakonima, propisima, politikama, procedurama, ili ovlašćenjima, koji su indetifikovani kao kriterijumi revizije. **Kriterijumi za reviziju pravilnosti** bili su:

Predmet revizije	Kriterijumi
Finansijsko poslovanje i korišćenje opredijeljenih sredstava	Zakon o budžetu. Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Zakon o budžetu za 2014. godinu, Uputstvo o radu državnog trezora, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština. Odluka o načinu izrade i sadržini programskog budžeta. Cjenovnik usluga koje Uprava policije pruža fizičkim i pravnim licima, Naredba o načinu uplate javnih prihoda
Zaposleni	Zakon o državnim službenicima i namještenicima. Zakon o unutrašnjim poslovima. Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka. Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera. Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika, Uputstvo za obračun bruto zarada. Uredba o naknadi troškova državnih službenika i namještenika. Odluka o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade državnih službenika i namještenika. Odluka o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima za obavljanje određenih poslova. Odluka o visini otpremnine državnih službenika i namještenika, Pravilnik o zaradama i naknadama policijskog oficira za vezu.
Imovina	Zakon o državnoj imovini. Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini. Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari. Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini. Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnikaUredba o uslovima i načinu korišćenja službenih zgrada i poslovnih prostorija u svojini Crne Gore. Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore. Uredba o uslovima i načinu korišćenja predmeta umjetničke i kulturne vrijednosti u svojini Crne Gore.
Javne nabavke	Zakon o javnim nabavkama. Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sprovođenja javnih nabavki u elektronskoj formi. Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki. Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki: Pravilnik o metodologiji iskazivanja podkriterijuma u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i upoređivanja: Pravilnik o obrascima u postupku javnih nabavki: Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju evidencije o kršenju antikorupcijskih pravila: Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki: Zaključeni ugovori sa odabranim ponuđačima.
Sistem internih kontrola	Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola: Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije: Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola i Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije : Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrole: Smjernice za finansijsko upravljanje i kontrole i Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura.

5. VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE

Revizija Ministarstva unutrašnjih poslova je izvršena u periodu od 20.04. do 30.07.2015. godine.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI br. 40113-022-92/32 od 25.09.2015. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Dragiša Pešić** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 15.10.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Ministarstva unutrašnjih poslova

Odgovornost subjekta revizije

Glavni službenik za finansije Ministarstva odgovoran je za izvršenje budžeta. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Ministarstva unutrašnjih poslova za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Ministarstva unutrašnjih poslova sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaj Ministarstva unutrašnjih poslova za 2014. godinu, po svim materijalno značajnim aspektima daje u potpunosti istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Za **reviziju finansijskog izvještaja** Ministarstva unutrašnjih poslova određena je materijalnost na nivou 1% ukupnih izdataka, odnosno 734.983,66€.

Revizijom pravilnosti poslovanja Ministarstva unutrašnjih poslova utvrđena su odstupanja i neusklađenosti poslovanja sa slijedećim propisima: Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o budžetu za 2014. godinu, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet države, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Uputstvom o radu Državnog trezora, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Na osnovu navedenog, nadležni Kolegijum DRI izražava **pozitivno mišljenje** na finansijski izvještaj Ministarstva unutrašnjih poslova za 2014. godinu uz **skretanje pažnje** na nepravilnosti konstatovane u tačkama 4,5,6 i 7 i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa pozitivnim propisima.

PREPORUKE

MINISTARSTVO FINANSIJA

1. Prema podacima iskazanim u Izvještaju o novčanim tokovima III, za potrošačku jedinicu Ministarstvo unutrašnjih poslova odobrena su sredstva (Tekući budžet) u iznosu od 69.054.070,89 €. Realizovano je 73.498.366,42 €, odnosno za 4.444.295,53 € ili 6,43% više od odobrenog iznosa, što nije u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[48], koji u stavu 1 propisuje da su "Potrošačke jedinice dužne da sredstva koriste u granicama utvrđenim zakonom o budžetu države. Probijanje budžeta MUP-a posledica je izvršenja izdataka evidentiranih na računu 463-„Otplata obaveza iz prethodnog perioda" u iznosu 4.626.306,66 €. Zakonom o budžetu za 2014. godinu na računu 430-„Otplata obaveza iz prethodnog", planirana su sredstva u znosu od 1,00 €.

   Zakonom o budžetu za 2014. godinu (članom 12) je propisano: „sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja planiraće se kod Ministarstva finansija na poziciji 4630 - „Otplata obaveza iz prethodnih godina", a tokom godine vršiće se preusmjeravanje u korist iste pozicije korisnika budžeta koji je uzrokovao te troškove, do iznosa njihovog ostvarenja." Prema podacima glavne knjige Trezora preusmjeravanje sa izdataka Ministarstva finansija za poziciju 4630 - „Otplata obaveza iz prethodnih godina" nije vršeno, što je dovelo do prekoračenja potrošnje koja nije u skladu sa Zakonom o budžetu za 2014. godinu.

   Zahtjevi za plaćanje kojima su izvršena plaćanja po osnovu sudskih sporova, nijesu potpisani niti ovjereni u skladu sa članom 10 Uputstva o radu državnog trezora.

   Ukupni iznosi plaćeni po osnovu rješenja o izvršenju se evidentiraju na poziciji 4630 - „Otplata obaveza iz prethodnog perioda".

- **Ministarstvo finansija trebalo je, u skladu sa Zakonom o budžetu za 2014. godinu, da sredstva za isplatu obaveza po osnovu sudskih rješenja preusmjeri korisniku budžeta koji je uzrokovao te izdatke. Ministarstvo finansija treba da obezbijedi potpunu primjenu godišnjeg zakona o budžetu.**

  Ministarstvo finansija treba da obezbijedi potpunu i efikasnu primjenu člana 10 Uputstva o radu državnog trezora, koji propisuje da se novac sa konsolidovanog računa trezora može isplatiti samo ako:
  - **a) Službenik za odobravanje odobri zahtjev za rezervisanje sredstava i zahtjev za plaćanje državnim novcem iz raspoloživih sredstava;**
  - **b) Službenik za ovjeravanje ovjeri da je zahtjev za rezervisanje sredstava i zahtjev za plaćanje tačan i važeći;**
  - **c) Službenik za kontrolu zahtjeva za plaćanje potvrdi da je zahtjev ovjeren i odobren od strane ovlašćenih lica i**
  - **d) Službenik za ovlašćivanje da ovlašćenje za isplatu novca sa državnog bankarskog računa.**

  Izdatke za troškove sudskih postupaka treba evidentirati na propisanom računu 4192 - „Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka".

[48] „Sl. list CG", broj 20/14 i 56/14

2. Revizijom je utvđeno da su obaveze iz prethodnog perioda, za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca u iznosu od 2.425.423,04 €, izmirene od strane Ministarstva finansija na teret pozicije 463 - "Otplata obaveza iz prehodnog perioda"[49].

- **Izdatke za porez i doprinose na zarade i prirez na porez u iznosu od 2.425.423,04 € koje je Ministarstvo finansija uplatilo u ime Ministarstva unutrašnjih poslova trebalo je, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom za javni sektor prema gotovinskoj osnovi računovodstva, prikazati u finansijskom izvještaju MUP-a.**

3. Zakonskim propisima nije precizirano koje su to Poslovne knjige koje treba da vodi korisnik sredstava budžeta.[50]

- **Ministarstvo finansija treba da razmotri potrebu da se propiše koje poslovne knjige treba da se vode kod korisnika sredstava budžeta. Ovo je posebno važno za korisnike sredstava iz budžeta koji svoje finansijsko poslovanje ili dio poslovanja obavljaju preko računa kod poslovnih banaka, van konsolidovanog računa Trezora.**

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

1. Ministarstvo unutrašnjih poslova je u 2014. godini izvršilo budžet 106,43% u odnosu na planirani. Pored toga ugovorilo je obaveze koje su dospjele u 2014. godini u iznosu od 727.962,15 €, što **nije u skladu** sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

- **Subjekat revizije treba da obezbijedi da ugovorene obaveze budu u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima u skladu sa zakonom o budžetu države.**

2. Na osnovu podataka iz glavne knjige trezora utvrđeno je da je sa programa 403011881- „Vanredne situacije i civilna bezbjednost", na druge programe u okviru potrošačke jedinice preusmjereno ukupno 375.000,00 €, što čini **12.62%** ukupnog budžeta ovog programa. Preusmjerenje sredstava veće od 10% od sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države za program čiji iznos se smanjuje, nije u skladu sa članom 45 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.
   Sa pozicije 4415- Kapitalni izdaci u okviru Programa 403011941-Uprava policije, preusmjereno je 82.160,00, što čini 11,08% od sredstava planiranih Zakonom o budžetu na ovoj poziciji (741.361,87). Preusmjerenje iznad zakonm dozvoljenog iznosi 8.023,82 (1,08%).

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da prilikom podnošenja zahtjeva za preusmjeravanje sredstava obezbijedi da ista budu u okviru limita propisanog zakonom o budžetu države.**

3. Za Program 403011901 – „Administracija" Zakonom o budžetu za 2014. godinu planirano je 5.764.008,87 €. Preusmjeravanjem su planirana sredstva uvećana na 8.634.489,77 € ili za 49,80%. Realizovano je 10.536.968,93 €, ili **122,03%** planiranih sredstava. Za pojedine pozicije izdataka sredstva planirana Zakonom o budžetu su preusmjerenjem uvećana i više od 100%. Uvećanja pojedinih pozicija izdataka za više od 100% utvrđena su i kod programa Uprava policije, čiji je ukupni budžet realizovan u iznosu od 104,78% u odnosu na planirano.

[49] Dopis Ministarstva finansija br. 06-2273/3 od 18.12.2014.
[50] Vezano za preporuku broj 11 Ministarstvu unutrašnjih poslova

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da prilikom planiranja budžeta vodi računa da se preciziraju zadaci kako bi se finansijski plan zasnivao na izvršavanju planskih zadataka, jer prekoračenje budžeta na programu "Administracija" od 22,03% i nakon uvećanja budžeta ovog programa (preusmjerenjima) za 49,80% navodi na zaključak da finansijski plan za program "Administracija" nije bio u dovoljnoj mjeri zasnovan na zadacima koji treba da se izvrše.**

4. Neizmirene obaveze za ostale tekuće izdatke u iznosu od 1.672.886,03 € kao i obaveze za kapitalne izdatke u iznosu od 69.492,20 €, izmirene su u toku 2014. godine sa pozicija izdataka tekućeg budžeta.

- **Izdatke za neizmirene obaveze treba, u tekućem budžetu planirati na računima grupe 463 – „Otplata obaveza iz prethodnog perioda".**

5. Revizijom je utvrđeno da su u 2014. godini sa računa 4112- "Porez na zarade", plaćeni porezi na otpremnine u iznosu od 248.187,99 € i to za otpremnine isplaćene u 2014. godini 27.890,03 € i za otpremnine isplaćene u 2013. godini 220.297,96 €.

- **Iznos poreza na otpremnine isplaćene u 2014. godini u iznosu od 27.890,03 €, trebalo je isplatiti i evidentirati na račun 4125-"Otpremnine". Iznos poreza na otpremnine isplaćene u 2013. godini, trebalo je iskazati u Izvještaju o neizmirenim obavezama za 2013. godinu i realizovati sa pozicije 4630 - "Otplata obaveza iz prethodnog perioda".**

6. Na računu 4123- "Troškovi prevoza", evidentirane su neto naknade za prevoz u iznosu 96.090.45 €. Na računu 4125 - „Otpremnine", evidentirani su izdaci za otpremnine zaposlenima koji su to pravo ostvarili u 2014. godini u neto iznosu od 169.760,24 €, to po osnovu odlaska u starosnu i invalidsku penziju i odlaska u penziju po osnovu sporazumnog raskida radnog odnosa.

- **Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžeta vanbudžetskih fondova i budžete opština propisano je da se na računima grupe 412 - "Ostala lična primanja", evidentiraju izdaci u bruto iznosu, pa Ministarstvo treba da rashode po osnovu naknada zaposlenima (za troškove prevoza i otpremnine) u bruto iznosu planira i realizuje sa računa grupe 412.**

7. Na računu 4127 - „Ostale naknade", evidentirani su isplaćeni izdaci za letački dodatak zaposlenima u iznosu od 435.935,01 €.

- **Pravo na letački dodatak zaposleni ostvaruju u skladu sa Odlukom o uvećanju zarada državnim službenicima i namještenicima za obavljanje odeđenih poslova[51], i predstavljaju dio zarade zaposlenog. U skladu sa navedenim i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, koji propisuje da se „na kontima grupe 4111- Neto zarade, evidentiraju sva plaćanja koja se odnose na zarade za redovan rad, prekovremeni rad, noćni rad i dežurstva, terenski dodatak, stimulativne dodatke ili druge dodatke ličnih primanja koja se obračunavaju i isplaćuju sa neto zaradom", izdatke za letački dodatak u bruto iznosu treba planirati, isplaćivati i evidentirati na računima grupe 411 – „Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavaca".**

[51] "Sl. list CG" br.54/10 i 62/11)

8. Vlada je donijela Zaključak[52], kojim je dala saglasnost da se iz sredstava budžetske rezerve opredijeli 180.000,00 € za potebe smještaja policijskih službenika, goriva i operativnih troškova, tokom ljetnje turističke sezone 2014. godine. U skladu sa Zaključkom, za isporučeno gorivo isplaćeno je iz sredstava budžetske rezerve 180.000,00 €.

- **Izdatke za nabavku goriva za ljetnju turističku sezonu u iznosu 180.000,00 € trebalo je kod potrošačke jedinice MUP planirati Zakonom o budžetu za 2014. godinu, jer su se potrebe za istim mogle realno sagledati prilikom planiranja budžeta za 2014. godinu.**

9. Subjekat revizije je izvršio avansno plaćanje po predračunima za isporuku višenamjenskih kartica i vozačkih dozvola u iznosu od 254.500,00 € i za nabavku kompjuterske opreme, motornih vozila i ostale opreme u ukupnom iznosu od 858.149,69 €. Uputstvom o radu državnog trezora[53] (tačka 43) koje je važilo do 27.12.2014. godine, kao i važećim Uputstvom o radu državnog trezora[54] (tačka 25) propisano je da se plaćanja vrše Zahtjevima za plaćanje koji su ovjereni od strane službenika za ovjeravanje, nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu. Izuzetno, službenik za ovjeravanje zahtjev za plaćanje ovjerava prije nego što pravno lice dostavi robu, kada se radi o nabavci naoružanja i vojne opreme i to uz obavezu obezbjeđenja sredstava putem prilaganja avansne garancije, plative na prvi poziv, kao i u slučajevima izgradnje infrastrukturnih projekata, čija vrijednost prelazi 100 miliona eura i za čiju realizaciju je ugovor potpisala potrošačka jedinica, a avansno plaćanje je definisano istim.

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da sva plaćanja, u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora, vrši Zahtjevima za plaćanje koji su ovjereni od strane službenika za ovjeravanje, nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu. Imajući u vidu sve specifičnosti nabavki koje vrši subjekat revizije, DRI preporučuje MUP-u da u saradnji sa Ministarstvom finansija usaglasi način realizacije nabavki koje zahtijevaju avansno plaćanje i ako je potrebno pokrene inicijativu za dopunu podtačke e) tačke 25 Uputstva o radu državnog trezora, kojom su kao izuzeci propisane nabavke naoružanja i vojna opreme.**

10. Račun 1111210 – "Stambeni fond" - žiro račun broj 550-5541-47 kod Podgoričke banke A.D. je otvoren za potrebe rješavanja stambenih pitanja MUP-a. Preko ovog računa se vrše uplate rata zaposlenih, po osnovu otplate stambenih kredita i rata po osnovu zakupa i otkupa stanova. Državnom revizoru nije dostavljen dokaz da postoji saglasnost Ministarstva finansija za otvaranje žiro računa broj 550-5541-47.

- **Ministarstvo treba da zatvori sve račune kod banaka koji nijesu otvoreni uz saglasnost Ministarstva finansija.**
- **MUP treba da u saradnji sa Ministarstvom finansija definiše način rapolaganja sredstvima na računu 550-5541-47.**

11. U glavnoj knjizi Ministarstva za 2014. godine, nijesu evidentirane sve poslovne promjene. Nije knjigovodstveno evidentirano početno stanje na računu za plaćanje obaveza prema inostranstvu, kao ni promjene na istim u toku godine (računi klase 1), kao ni sve obaveze na računima klase 2 (neizmirene obaveze formirane u 2014. godini dospjele za plaćanje nakon 31.12.2014. g., u iznosu od 385.683,37 € evidentirane su u glavnoj knjizi za 2015. god.).

[52] Broj 08-1452/9 od 19.06.2014. godine
[53] „Sl. list Crne Gore" br.80/08, 02/09, 45/10, 15/11, 17/12 i 16/13.
[54] "Sl. list Crne Gore", br. 53/14 od 19.12.2014.g.

- **Ministarstvo unutrašnjih poslova treba, u narednom budžetskom ciklusu, da u okviru glavne knjige evidentira sve poslovne promjene.**

12. Izvještaji o ostvarenim časovima rada zaposlenih nijesu dostavljeni na jedinstvenom obrascu propisanom od strane Ministarstva finansija „Podaci za obračun zarada zaposlenih". Uputstvo o načinu pripreme podataka za obračun i isplatu zarada[55] koje je donijelo Ministarstvo unutrašnjih poslova ne sadrži interne procedure o načinu evidentiranja, sačinjavanju i dostavljanju izvještaja i ostvarenim časovima rada i sačinjavanju i dostavljanju obračuna zarada "SLOG" Ministarstvu finansija, radi kontrole i otpuštanja sredstava.

    Iz aplikacije „Interna kadrovska evidencija" koja se vodi u Birou za kadrovske i pravne poslove, preuzimaju se podaci za obračun zarada. U Ministarstvu nijesu donesene procedure o internim postupcima koji regulišu unos podataka u aplikaciju „Interna kadrovska evidencija".

- **Organizacione jedinice Ministarstva treba da Izvještaje o ostvarenim časovima rada dostavlja na propisanom obrascu „Podaci za obračun zarada zaposlenih", u skladu sa tačkom 109 Uputstva o radu državnog trezora.**
- **Ministarstvo treba da, radi uspješnog uspostavljanja i sprovođena finansijskog upravljanja i kontrole, izradi procedure o internim postupcima koji regulišu obračun zarada zaposlenih, koje naročito treba da sadrži interne procedure o načinu evidentiranja, sačinjavanju i dostavlljanju izvještaja o ostvarenim časovima rada (redovan rad, prekovremeni rad, noćni rad, rad u dane državnih i vjerskih praznika, dežursva i dr.).**
- **Ministarstvo treba da, u saradnji sa Ministarstvom finansija, izradi procedure o internim postupcima koji regulišu kontrolu obračuna zarada zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova od strane Ministarstva finansija.**

13. Za dio zaposlenih ne postoji pisani zahtjev sa obrazloženjem o opravdanosti dodjele varijabilnog dijela zarade. Uputstvom o načinu i postupku određivanja varijabilnog dijela zarade, koje je 24.11.2014.g. donijelo Ministarstvo nijesu dovoljno jasno definisani kriterijumi za dodjelu vrijabilnog dijela zarade.

- **Ministarstvo treba da dodatno razradi kriterijume za dodjelu vrijabilnog dijela zarade koji su definisani Uputstvom o načinu i postupku određivanja varijabilnog dijela zarade i da obezbijedi dosljednu primjenu Uputstva.**

14. Od 5.046 zaposlenih na neodređeno vrijeme, njih 534 je na dan 31.12.2014. godine, imalo status "neraspoređen", što znači da službenik koji je zaposlen na neodređeno vrijeme **nije raspoređen** u skladu sa važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizaciji.

    Pregledom uzorkom obuhvaćenih dosijea utvrđeno je da za 7 zaposlenih u dosijeu nije odloženo rješenje o raspoređivanju u skladu sa važećim Pravilnikom o sistematizaciji, dok za 16 zaposlenih u dosijeu nije odloženo rješenje o fiksnom dijelu zarade.

    Pravo na ostvarivanje staža osiguranja sa uvećanim trajanjem nije utvđeno pojedinačnim rješenjima, već se u aplikaciju "Interna kadrovska evidencija", unose podaci o radnim mjestima koja su u skladu sa Pravilnikom utvrđena kao radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, odakle se preuzimaju podaci za obačun zarada.

[55] Broj 051/14-16750/1

- **Ministarstvo treba da donese rješenja o raspoređivanju službenika i namještenika u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.**
- **Ministarstvo treba da izvrši, u cilju kompletiranja potrebne dokumentacije, ažuriranje svih dosijea zaposlenih.**
- **Potrebno je da Ministarstvo rješenjem o raspoređivanju zaposlenog na konkretno radno mjesto utvrdi i pravo zaposlenog, na staž osiguranja sa uvećanim trajanjem.**

15. Na osnovu člana 122 Zakona o unutrašnjim poslovima i člana 31 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Ministar unutrašnjih poslova donio je odluke o isplati gotovinskih novčanih sredstava za posebne operativne potrebe, po kom osnovu je izvršena isplata vanrednih avansa sa glavnog računa državnog Trezora u iznosu od 273.025,00 €. Isplate iz blagajne izvršene su po osnovu naredbi za isplatu Ministra unutašnjih poslova. Uputstvom o radu državnog trezora (tačka 160), propisano je da "Službenik kome su dati posebni avansi, po pravilu uzima priznanice, fakture ili drugi dokument, kojima pravda troškove po osnovu datih avansnih sredstava." Državnom revizoru nije data na uvid dokumentacija (priznanice, fakture ili druga dokumenta), kojima su pravdani troškovi po osnovu podignutih avansa za posebne operativne potrebe Ministarstva.

- **Ministarstvo treba da, radi uspješnog uspostavljanja i spovođena finansijskog upravljanja i kontrole, a u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru donese pisane procedure, kojima će definisati pravdanja utroška sredstava, koja se podižu posebnim avansom, za posebne operativne potrebe.**

16. Dio nepokretne imovine **nije u knjizi osnovnih sredstava pravilno evidentiran**, jer nema podataka o nabavnoj vrijednosti, ispravci vrijednosti i sadašnjoj vrijednosti. Uvidom u Obrazac "NS-1", koji se dostavlja Upravi za imovinu, utvrđeno je da isti ne sadrže podatke o mjestu gdje se nepokretnost nalazi, površini, broj katastarske parcele, list nepokretnosti i katastarska opština, ispravi o svojini, obimu prava.

    Ministarstvo je uputilo tri zahtjeva Upravi za nekretnine (dva 2009 g., jedan 2014. g.), za procjenu vrijednosti nepokretne imovine MUP-a.

    Ministarstvo nije izvršilo procjenu velikog dijela nepokretne imovine, što je bilo dužno u skladu sa članom 43 stav 3 Zakona o državnoj imovini, kojim je precizirano da se za procjenu vrijednosti nepokretnih stvari može odrediti i drugi ovlašćeni organ ili institucija, u skladu sa MRS-JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i u skladu sa preporukama Državne revizorske institucije i unutrašnje revizije Ministarstva. Evidencija koju vodi Ministarstvo kao i podaci koji su poslati Upravi za imovinu, ne prikazuju prave vrijednosti imovine kojom raspolaže i upravlja Ministarstvo.

    Na osnovu dostavljene dokumentacije državni revizor se nije sa sigurnošću mogao uvjeriti da li je i na koji način izvršena podjela imovine između Ministarstva i Policijske akademije. Za pojedine nekretnine u listu nepokretnosti je kao nosioc prava ili svojine upisano: MUP – JU Policijska akademija.

- **Potrebno je izvršiti procjenu imovine kojom upravlja i raspolaže Ministarstvo, angažovanjem procjenjivača odgovarajuće struke koji posjeduje priznatu i odgovarajuću profesionalnu kvalifikaciju, u skladu sa Zakonom, Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i preporukama interne revizije. Nakon sprovedene procjene treba izvršiti precizni popis svih objekata, uključujući i službene stanove, kojima Ministarstvo raspolaže, upravlja i koristi, sa svim podacima (lokacija, površina i dr.). Na osnovu podataka iz izvještaja ovlašćenog procjenjivača i izvršenog popisa formirati adekvatnu evidenciju nepokretne imovine a na osnovu evidencije formirati knjigu osnovnih sredstava – nepokretne imovine.**

- **Potrebno je do kraja sprovesti diobeni bilans između MUP-a i JU Policijska akademija i obezbijediti da u listu nepokretnosti bude kao nosioc prava svojine bude upisan jedan subjekat: MUP ili JU Policijska akademija.**

17. Ministarstvo je u revidiranoj godini šest puta promijenilo Plan javnih nabavki koji je prvobitno iznosio 10.023.181,26 €. Izmjenama je Plan uvećan za 1.027.600,00 €. U kontrolisanoj godini došlo je do neizvršenja istog u iznosu od 1.347.323,63 €

    MUP je u skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama pribavio saglasnost na Plan javnih nabavki. Članom 38 Zakona o javnim nabavkama nije predviđena obaveznost dobijanja saglasnosti Ministarstva finansija na izmjene plana, već samo na prvobitni plan.

- **Ministarstvo treba da plan javnih nabavki sastavlja na osnovu stvarnih potreba krajnjih korisnika i pisanih obrazloženja.**
- **Potrebno je da Ministarstvo donese metodologiju planiranja javnih nabavki u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu i postupku sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola i Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura.**
- **Ministarstvo finansija, s obzirom na praksu naručioca da vrše česte promjene plana javnih nabavki, treba da razmotri mogućnost izmjene Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na obaveznost dobijanja saglasnosti na izmjene plana javnih nabavki.**

18. Ministarstvo je u 2014. godini izvršilo 7 nabavki putem pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje u ukupnom iznosu od 1.078.701,62 € (1.072.041,62 € – Robe, 6.660,00 € - Usluge). Ministarstvo je za svih 7 postupaka dobilo saglasnost Uprave za javne nabavke, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Pregovarački postupci sprovedeni u 2014. godini

Predmet javne nabavke	Pravni osnov za traženje saglasnosti	Ugovoreni iznos
Nabavka registarskih tablica	Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 Zakona	164.122,87
Nabavka registracionih naljepnica	Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 Zakona	138.587,40
Nabavka registarskih tablica	Član 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 Zakona	246.182,91
Proširenje sistema za personalizaciju	Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 2 Zakona	260.000,00
Kancelarijski potrošni materijal	Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 2 Zakona	14.148,44
ID, višenamjenske kartice	Član 25 stav 1 tačka 2 alineja 2 Zakona	249.000,00
Zakup prostora	Član 25 stav 1 tačka 4 alineja 3 Zakona	6.600,00
Ukupno		1.078.641,62

Subjekat revizije se u zahtjevu za dobijanje saglasnosti Uprave za javne nabavke, za nabavku registarskih tablica i naljepnica, pozvao na član 25 stav 1 tačka 1 alineja 3 Zakona, odnosno na razloge "izuzetne hitnosti". Zahtjevom se, takođe traži saglasnost za nabavku nedostajuće količine registarskih tablica od poznatog ponuđača iz Podgorice, sa kojim je Ministarstvo već imalo zaključene ugovore.

Ministarstvo se u zahtjevu upućenom Upravi za javne nabavke za davanje saglasnosti, za nabavku kancelarijskog materijala, pozvalo na član 25 stav 1 tačka 2 alineja 2 Zakona, odnosno iz razloga što „bi promjena ponuđača, odnosno robe izazvala tehničke problem u funkcionisanju i održavanju, pod uslovom da ukupna vrijednost dodatnih isporuka nije veća od 15% vrijednosti zaključenih ugovora".

Nabavka potrošnog kancelarijskog materijala je vršena i putem neposrednog sporazuma u ukupnom iznosu od 42.796,52€ od više dobavljača.

Nabavke registarskih tablica i naljepnica se periodično ponavljaju, a "hitnost" kao osnov za dobijanje saglasnosti za sprovođenje pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja javnog poziva mora počivati na nepredvidljivim okolnostima koje su izvan kontrole naručioca. Traženje saglasnosti za nabavku od konkretnog ponuđača je u suprotnosti sa osnovnim načelima javnih nabavki: načelom transparentnosti, obezbjeđivanja konkurencije, ravnopravnosti i načelom ekonomičnosti i efikasnosti upotrebe javnih sredstava. Promjena dobavljača odnosno robe prilikom nabavke potrošnog kancelarijskog materijala teško da bi „izazvala probleme u funkcionisanju i održavanju".

- **Preporučuje se subjektu revizije da sprovođenje javnih nabavki primjenom pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja javnog poziva primjenjuje u izuzetnim slučajevima, jer se radi o postupku koga odlikuje znatno manji stepen transparentnosti i potencijalno ograničena konkurencija u odnosu na otvoreni i ograničeni postupak.**

19. Shodno članu 21 Zakona, postupak javne nabavke se određuje prema procijenjenoj vrijednosti javne nabavke, koja je u slučaju postupaka koji se sprovode putem neposrednog sporazuma svrstana u I vrijednosni razred – za javnu nabavku čija je procijenjena vrijednost do 5.000,00€. Navedena vrijednost podrazumijeva limitiranu ukupnu godišnju sumu koju naručilac može utrošiti na nabavku određene nabavne kategorije (istovrsnih predmeta nabavke) uz primjenu postupka. Subjekat revizije je u toku 2014. godine putem neposrednog sporazuma sproveo nabavke u iznosu većem od propisanog (5.000,00 €) za isti predmet javne nabavke, u ukupnom iznosu od 330.511,31 €, što nije u skladu sa članom 21 Zakona.

    Članom 30 Zakona je precizirano da ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 7% izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca u prethodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi preko 800.000,00€ (budžet Ministarstva za javne nabavke je u 2014. godini planiran u iznosu od 11.050.781,26€). Navedena vrijednost predstavlja kumulativno ograničenje vrijednosti koju naručilac može na godišnjem nivou utrošiti putem neposrednog sporazuma za sve svoje nabavne kategorije. Izvršeni budžet za javne nabavke Ministarstva u 2014. godini je iznosio 9.703.457,63 €, dok su javne nabavke putem neposrednog sporazuma u 2014. godini izvršene u iznosu od 726.850,04€, što predstavlja 7,49%, i nije u skladu sa članom 30 Zakona.

    Ministarstvo se nije pridržavalo uslova i načina javne nabavke utvrđene članom 44 stav 4 Zakona i tokom fiskalne i finansijske godine je dijelilo predmet javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu (auto gume, registarske naljepnice, iznajmljivanje vozila, usluge prevođenja) s namjerom izbjegavanja primjene zakona i propisanog postupka javne nabavke. Članom 149 Zakona, u dijelu prekršajne odgovornosti, propisane su kaznene odredbe za navedenu nepravilnost: Novčanom kaznom od 2.000€-a do 20.000€ kazniće se za prekršaj pravno lice, ako se ne pridržava uslova i načina javne nabavke utvrđene ovim Zakonom i tokom fiskalne i finansijske godine podijeli predmet javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu s namjerom izbjegavanja primjene zakona i propisanog postupka javne nabavke.

    Pojedine nabavke su vršene bez ispunjavanja osnovnih uslova za započinjanje postupka javne nabavku, odnosno da su za konkretnu nabavku obezbijeđena finansijska sredstva i da je nabavka predviđena planom javnih nabavki.

- **Potrebno je, prije pokretanja postupka javne nabavke, obezbijediti uslove za pokretanje postupka, u skladu sa članom 37 Zakona.**

  Prilikom sprovođenja javne nabavke putem neposrednog sporazuma Ministarstvo treba da obezbijedi:

  - **da se nabavka odnosi na tekuće potrebe, ukoliko se ukazala potreba za većim obimom od planiranog ili je u pitanju nabavka koja ima karakter hitnosti, s tim da ukupna vrijednost ne smije preći iznos od 5.000€ na godišnjem nivou;**
  - **da se ista roba, usluge ili radovi ne ponavljaju, odnosno po istom osnovu ne prelaze 5.000€ na godišnjem nivou;**
  - **da vrijednost nabavke bude bazirana na cijenama prethodnih nabavki, odnosno tržišnim cijenama;**
  - **da odabir ponuđača vrši na osnovu provjere stanja na tržištu;**
  - **da bira ponuđača na način koji garantuje adekvatnu razmjenu vrijednosti za novac i da pritom može pregovarati o cijeni u skladu sa dobrom komercijalnom praksom;**

- **Potrebno je obezbijediti da nabavke sprovedene putem neposrednog sporazuma, na godišnjem nivou, budu u okvirima kumulativnih ograničenja propisanih članom 30 Zakona.**

20. MUP je Izvještaj o povjerljivim nabavkama za 2014. godinu dostavio Vladi 29.05.2015. godine, a trebalo je u skladu sa Uredbom o spoljnoj trgovini sredstvima za posebne namjene to učiniti do 30.04.2015. godine. Uvidom u Izvještaj o povjerljivim javnim nabavkama MUP-a za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekat revizije u toku 2014. godine sproveo 20 povjerljivih postupaka nabavki roba, usluga i radova ukupne vrijednosti 1.596.985,46 €.

    Subjekat revizije je postupcima povjerljivih nabavki nabavio i sredstva koja nijesu Uredbom o spoljnoj trgovini definisana kao sredstva posebne namjene (auto gume, putnička kombi vozila). Od 20 realizovanih postupaka povjerljivih javnih nabavki u 13 je nabavka izvršena na osnovu jedne pristigle ponude.

    Članom 3 Zakona o javnim nabavkama propisano je da se ovaj Zakon ne primjenjuje na povjerljive nabavke. Dana 03.05.2015. godine, kada je počeo da se primjenjuje novi Zakon o javnim nabavkama, prestala je da važi Uredba o spoljnoj trgovini sredstvima posebne namjene. Podzakonski akti koji bi regulisali primjenu postupka povjerljivih javnih nabavki nijesu donijeti.

    Ministarstvo je donijelo Uputstvo o načinu utvrđivanja potreba za nabavkom i postupku sprovođenja povjerljive nabavke, u kojem nije propisan rok za izradu i dostavljanje Izvještaja o povjerljivim nabavkama.

- **Preporučuje se subjektu revizije da donese akt kojim će se precizno propisati šta može biti predmet povjerljive nabavke, kao i postupak za sprovođenje istih u cilju obezbjeđivanja ekonomične potrošnje budžetskih sredstava.**

21. Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo nema određenu misiju i ciljeve kao ni izjavu o istim. Interna pravila i procedure koja je donio subjekat revizije ne sadrže sve neophodne elemente propisane Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura koje je donijelo Ministarstvo finansija i nijesu sastavljena na propisanom obrascu, u skladu sa istim.Ministarstvo nije dostavilo revizoru na uvid Izvještaj o samoprocjeni FMC okvira koji u krajnjem treba da rezultira preporukama i akcionim planom za rješavanje utvrđenih nedostataka unutrašnjih kontrola i koji predstavlja osnovu za izradu Godišnjeg izvještaja (Upitnik o samoprocjeni). Ministarstvo nema popis značajnijih poslovnih procesa i aktivnosti koji se sprovode u subjektu kao ni opis značajnijih poslovnih procesa i aktivnosti koji obuhvata dokumentaciju o toku finansijskih i drugih transakcija – revizorski trag od početka do završetka, lica

odgovorna za sprovođenje, način i rokove sprovođenja pojedinih procesa i aktivnosti. Subjekat revizije nije identifikovao i procijenio rizike u odnosu na značajnije poslovne procese i aktivnosti, nema registar rizika kao ni strategiju upravljanja rizicima. Ministarstvo nije vršilo analizu postojećih i odredilo potrebne dodatne ili nepotrebne kontrole, donijelo i pratilo sprovođenje plana za otklanjanje nedostataka unutrašnjih kontrola. Aktivnosti koje su preduzete (donošenje većeg broja internih pravila i procedura) nemaju ili imaju vrlo slab efekat na efikasnost unutrašnjih kontrola. Kroz proces upoznavanja uspostavljenog sistema unutrašnje kontrole i razumijevanje istog, državni revizor je stekao utisak da u Ministarstvu ne postoji dovoljan stepen razumijevanja značaja unutrašnjih finansijskih kontrola kako u formalnom tako i u suštinskom smislu.

- **Subjekat revizije je dužan da obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i drugih propisa i uspostavi efikasan sistem unutrašnjih finansijskih kontrola.**

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da se sa sadržajem Izvještaja DRI o izvršenoj reviziji MUP upozna i Ministarstvo finansija.

- **Subjekat revizije dužan je da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
„EFIKASNOST KORIŠĆENJA SREDSTAVA OD DOPRINOSA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM“

Vrsta revizije:	Revizija uspjeha
Subjekat revizije:	Zavod za zapošljavanje – Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica invaliditetom; Ministarstvo rada i socijalnog staranja; Uprava za inspekcijske poslove - Odsjek za inspekciju rada
Predmet revizije:	Predmet revizije su aktivnosti koje sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za zapošljavanje u cilju efikasnog upravljanja sredstvima od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i aktivnosti nadležnih inspekcijskih službi
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	dr Branislav Radulović, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. OSNOVA ZA REVIZIJU

Statistički podaci ukazuju da, u međunarodnim okvirima, dolazi do porasta broja lica sa invaliditetom, najviše iz razloga što populacija generalno sve više stari, a stariji ljudi, po pravilu, imaju povećan rizik invalidnosti. Do porasta broja lica sa invaliditetom dolazi i zbog povećanja bolesti kao što su dijabetes, kardiovaskularna oboljenja, mentalne bolesti itd.[56] U zemljama Evropske Unije 26% lica starijih od 16 godina ima neku vrstu ograničenja u obavljanju aktivnosti. U poređenju sa 2010. godinom taj broj lica sa invaliditetom povećan je za jedan procentni poen.[57] Prilikom praćenja kretanja zaposlenosti lica sa invaliditetom zemalja EU, kao jedan od relevantnih indikatora,[58] koristi se razlika između stope nezaposlenosti lica bez invaliditeta i stope nezaposlenosti lica sa invaliditetom. Na nivou zemalja Evropske unije stopa nezaposlenosti lica sa invaliditeom je 17% u odnosu na 10% za osobe bez invaliditeta.[59]

Prema podacima MONSTAT-a iz 2011. godine od ukupnog broja stanovnika u Crnoj Gori 11% ima poteškoće pri obavljanju svakodnevne aktivnosti zbog dugotrajne bolesti, invalidnosti ili starosti.[60]

Broj nezaposlenih lica sa invaliditetom koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore se smanjuje u posljednje tri godine i Zavod blagovremeno objavljuje stopu nezaposlenosti na teritoriji Crne Gore, međutim nema podatak o stopi nezaposlenosti lica sa invaliditetom.

Sa ciljem suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti:

- Vlada Crne Gore je 2007. godine usvojila Strategiju za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori za period 2008-2016;[61]
- Skupšina Crne Gore je 2008. godine donijela Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom koji predviđa kvotni sistem zapošljavanja lica sa invaliditetom, odnosno obavezu poslodavca koji nije zaposlio lice sa invaliditetom da plaća poseban doprinos.
- Skupština Crne Gore je 2009. godine usvojila Zakon o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima lica sa invaliditeton sa Opcionim protokolom[62] čija je svrha da promoviše, štiti i osigura puno i ravnopravno uživanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda od strane svih lica sa invaliditetom i promoviše poštovanje njihovog urođenog dostojanstva.[63]

2. CILJ REVIZIJE I REVIZORSKA PITANJA

Cilj revizije je da utvrdi da li se sredstva od posebnog doprinosa namijenjena profesionalnoj rehabilitaciji[64] i zapošljavanju lica sa invaliditetom koriste na efikasan način i da li postoje mogućnosti za ostvarivanje većeg

[56] World Report on Disability, World Health Organization, 2011. Str. 8; Prema definiciji Ujedinjenih Nacija (2006) osobe sa invaliditetom su one osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili čulna oštećenja, koja u međudjelovanju sa različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi sa drugima.

[57] European comparative data on EU 2020& People with Disabilities; Cornell University ILR School; str. 7.

[58] Indikator EU- SILC-a (EU statistic on income and living condition).

[59] European comparative data on EU 2020& People with Disabilities; Cornell University ILR School; str. 8.

[60] Stanovništvo koje ima smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, po opštinama u Crnoj Gori; 2011; Zavod za statistiku; Saopštenje broj 177.

[61] Strana 5 Strategije.

[62] "Sl. list Crne Gore", br 02/09 od 27.07.2009. godine.

[63] Član 1 Konvencije.

[64] **Profesionalna rehabilitacija** je druga faza u postupku rehabilitacije osobe sa invaliditetom. Svrha profesionalne rehabilitacije je osposobljavanje osoba sa invaliditetom za rad, odnosno nastojanje da se očuva njegova preostala radna sposobnost pa čak i njegova opšta sposobnost. Profesionalna rehabilitacija predstavlja složen proces postupka i mjera u cilju osposobljavanja osoba sa invaliditetom za odgovarajuće izabrano zanimanje, odnosno posao koji treba da obavlja. Osim profesionalne rehabilitacije rehabilitacija osoba sa invaliditetom obuhvata još dvije faze koje se međusobno dopunjavaju i prožimaju. To su: medicinska

stepena iskorišćenosti, što bi imalo pozitivan uticaj na povećanje broja zaposlenih invalidnih lica u Crnoj Gori. Efikasnost se u ovom slučaju svodi na princip maksimuma outputa – u kojoj mjeri su namjenski opredijeljena sredstva od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom iskorišćena. Izvršenje programa, u ovom slučaju profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, je u skladu sa zahtjevima uspješnosti ako su sredstva namijenjena za realizaciju iskorišćena.

Glavno revizorsko pitanje: **Da li su Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za zapošljavanje Crne Gore - Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom preduzeli neophodne aktivnosti za adekvatno korišćenje sredstava namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom?**

Revizorska potpitanja:

1. Da li je Ministarstvo rada i socijalnog staranja kreiralo odgovarajući ambijent za sprovođenje mjera profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom?
2. Da li Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom na efikasan način koristi sredstva namijenjena profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom?
3. Da li je obezbijeđena odgovarajuća kontrola u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom?

3. OBIM I OGRANIČENJA

U postupku revizije izvršen je pregled dokumentacije koja se odnosi na realizaciju mjera iz Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori za period 2008-2016 i to: akcionih planova, izvještaja o primjeni strategije za integraciju osoba sa invaliditetom, informacija o sprovođenju akcionog plana za sprovođenje strategije za integraciju osoba s invaliditetom Ministarstva rada i socijalnog staranja i Inicijalni izvještaj o primjeni Konvencije o pravima lica sa invaliditetom Vlade Crne Gore.

Zatim, pravilnika, uputstava, operativnog priručnika i drugih akata koje je donijelo Ministarstvo u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje - Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom u cilju implementacije Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

U postupku revizije pregledana je i analizirana dokumentacija koja obuhvata aktivnosti Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom u periodu od 2012. do 2014. godine, a odnosi se na:

i. Isplatu subvencija zarada lica sa invaliditetom, učešća u finansiranju ličnih troškova asistenata (pomagača u radu) lica sa invaliditetom i bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova za zapošljavanje lica sa invaliditetom, na principu uzorka.
ii. Grantove koji se dodjeljuju pravnim i fizičkim licima za finansiranje projekata profesionalne rehabilitacije, aktivne politike zapošljavanja i zapošljavanja lica sa invaliditetom u skladu sa Pravilnikom o postupku i metodologiji za finansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje i grant šema, na principu uzorka.
iii. Javne radove, kao mjeru aktivne politike zapošljavanja, u kojima su učestvovala lica sa invaliditetom, na principu uzorka;

Kao kriterijum za izbor poslodavaca koji su koristili sredstva namijenjena profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom korišćeni su opredijeljeni iznos sredstava i regionalni (teritorijalni) princip.

rehabilitacija i socijalna integracija. Novi pristupi u oblasti invalidnosti: Proces zapošljavanja i profesionalna rehabilitacija; Podrška razvoju politike u oblasti invalidnosti (POI); 2005-2009; str. 6.

4. KRITERIJUMI REVIZIJE

Prilikom ocjene statusa realizacije mjera iz Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori za period 2008-2016 kao kriterijumi korišćeni su akcioni planovi, izvještaji o primjeni Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom i informacije o sprovođenju akcionog plana za sprovođenje strategije za integraciju osoba s invaliditetom Ministarstva rada i socijalnog staranja (protokoli o saradnji, radne studije, planovi, programi itd.).

U postupku vršenja revizije izvršena je ocjena da li se Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom prilikom odobravanja i isplate subvencija, grantova i realizacije javnih radova pridržava važećih pravilnika kojima je propisan način ostvarivanja prava, i to: Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije[65], Pravilnik o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema[66] i Pravilnik o uslovima, načinu, kritrijumima i obimu sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja[67]. Kao dodatan kriterijum korićeni su ugovori potpisani između Zavoda za zapošljavanje i poslodavaca, u dijelu izvršavanja ugovorenih obaveza.

Kao kriterijum za ocjenu sistema kontrole od strane Uprave za inspekcijske poslove-inspekcije rada trebalo je da bude korišćen odnos između broja planiranih i broja izvršenih kontrola radnih mjesta na kojima su zaposlena lica sa invaliditetom.

5. IZVORI INFORMACIJA I METODE PRIKUPLJANJA PODATAKA

Primaran izvor informacija u postupku revizije predstavljala je dokumentacija Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zavoda za zapošljavanje – Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, Ministarstva zdravlja i Uprave za inspekcijske poslove.

Dodatne informacije u postupku revizije obezbijeđene su analizom:

i. Međunarodnih dokumenata (Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima lica sa invaliditetom sa Opcionim protokolom, Konvencija MOR-a br. 159 o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, Evropska socijalna povelja itd).
ii. Strategija, akcionih planova i deklaracija (Evropska strategija za lica sa invaliditetom 2010-2020, Akcioni plan Vijeća Evrope za ostvarivanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba sa invaliditetom: poboljšanje kvaliteta života osoba sa invaliditetom u Evropi 2006-2015, Europe 2020, Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe sa invaliditetom 2007-2015 Republike Hrvatske, Deklaracija o pravima osoba sa invaliditetom Republike Hrvatske itd.)
iii. Studija, brošura i vodiča Evropske komisije, UNHR-a, UNDP-a, Svjetske zdravstvene organizacije, ANED-a (Academic Network on European Disability Experts), International Dissability Alliance, Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom Republike Hrvatske, Pravobraniteljice za osobe sa invaliditetom Republike Htvatske, Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom BiH, domaćih i međunarodnih nevladinig organizacija (Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, European Disability Forum, European Association of Service Providers for Person with Disabilities, Inclusion Europe) itd.
iv. Postojećeg pravnog okvira i prakse u Crnoj Gori. Zatim, pravnog okvira i prakse zemalja Evropske unije i regiona iz oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom.

Metode prikupljanja informacija koje su se koristile u postupku revizije su ocjena na principu uzorka, pregled dokumentacije i intervju.

[65] "Službeni list Crne Gore", br. 39/12 i 46/14.
[66] "Službeni list Crne Gore", br. 28/14.
[67] "Službeni list Crne Gore", br. 27/12.

ZAKLJUČCI, MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda sadržanih u izjašnjenjima subjekata revizije, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj insituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Dragiša Pešić** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 19.10.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji uspjeha

Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom

ZAKLJUČCI

Predmetnom revizijom utvrđeno je da u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom nije došlo do realizacije niza utvrđenih mjera od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja i Zavoda za zapošljavanje-Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom kako bi se ostvarila veća iskorišćenost sredstava namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, naročito u dijelu:

i. Upotpunjavanja i unapređenja okvira djelovanja subjekata i institucija koje su uključene u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom;
ii. Intenziviranja aktivnosti na ostvarivanju sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom u skladu sa Zakonom.
iii. Nastavku realizacije mjera i aktivnosti uz namjensko korišćenja sredstava.
iv. Veće informisanosti poslodavaca o mogućnostima za zapošljavnje lica sa invaliditetom, korišćenju sredstava Fonda i većem stepenu saradnje sa relevantnim institucijama i organizacijama.
v. Intenziviranja aktivnosti koje bi trebalo da doprinesu javnosti rada naročito u oblasti ostvarivanja sredstava Fonda, realizovanim aktivnostima, rezultatima i utrošku sredstva.

1. Pravni i instituticionalni okvir djelovanja

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u cilju ispunjenja obaveze iz Strategije za integraciju lica sa invaliditetom i akcionih planova u dijelu stvaranja pravnog okvira za sprovođenje mjera profesionalne rehabilitacije i zapošljavnja lica sa invaliditetom usvojilo je poseban pravilnik kojim su definisani način, postupak i metodologija finansiranje grant šema. Međutim, nije donijet pravilnik o načinu, metodologiji i postupku finansiranja posebnih organizacija za zapošljavanje lica sa invaliditetom niti je obezbijeđeno njihovo sufinansiranje. Donošenje pravilnika predviđenih Strategijom za integraciju lica sa invaliditetom, bez dalje nadogradnje postojećeg zakonskog okvira, neće omogućiti efikasno funkcionisanje sistema i institucija uključenih u ovu oblast.

Pravni okvir u zemaljama regiona nudi različita rješenja u oblasti normiranja i stvaranja pravnog poretka koji se odnosi na realizaciju mjera i aktivnosti iz oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavnja lica sa invaliditetom i zato su navedeni neki od primjera sadržani u pregledu 1.

Pregled 1. Uporedna normativa rješenja u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom

- **Hrvatska** je potpisala niz međunarodnih konvencija koje se odnose na prava osoba sa invaliditetom i zabranu diskriminacije: UN Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom i Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom (NN MU 6/07,3/08 i 5/08); UN Konvencija o pravima djeteta (NN MU 12/93); Konvencia MOR-a br.159 o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanuju osoba sa invaliditetom (NN MU 2/94 i 11/03), Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) (NN MU 12/93 i 15/03), Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda sa Protokolima 1.4.6. i 11 (NN MU 18/97...1/06); Evropska socijalna povelja (NN MU 15/02 i 8/03).
  Hrvatska je 2007. godine posebnim zakonom formirala institut pravobranitelja za osobe za invaliditetom, kojim je između ostalog definisan djelokrug i način rada pravobranitelja.

- Federalno ministarstvo rada i socijlne politike **Bosne i Hercegovine** je na temelju Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom donijelo niz pravilnika kojima se uređuje ova oblast i između ostalog: Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija zaposlenih osoba sa invaliditetom, Pravilnik o radnim mjestima i poslovima na kojima se pri zapošljavanju u javnom sektoru daje prednost osobama sa 100% invaliditetom itd.
  Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavnje lica sa invaliditetom Bosne i Hercegovine poslodavci dostavljaju preko posebne web aplikacije obrazac za vođenje evidencije o poslodavcima, platama i iznosu posebnog doprinosa, koji je objavljen u službenom novinama.

2. Ostvarivanje sredstava za rad Fond

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom osim prihoda po osnovu posebnog doprinosa i sredstava opredijeljenih budžetom države, shodno Zakonu, treba da se finansira i iz budžeta jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji lice sa invaliditetom ima prebivalište i iz donacija i pomoći od strane domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica.[68] Od osnivanja Fonda, isti putem odgovarajućih projekata, samostalno ili u partnerstvu sa drugim državnim organima, vladinim ili nevladinim organizacijama **nije nastojao da obezbijedi dodatna sredstva** za svoje poslovanje iz fondova međunarodnih organizacija i donatora, **niti je imao prihode** iz budžeta jedinica lokalne samouprave.

Praksa sličnih institucija u zemaljama okruženja podrazumijeva aktivniju ulogu u oblasti **kontrole uplate posebnog doprinosa**. Tako da osim zakonom propisanog obrasca koji popunjavaju poslodavci i dostavljaju navedenim institucijama, a koji sadrži evidenciju o poslodavcu, platama i iznosu posebnog doprinosa, institucije ostvaruju veći stepen saradnje sa institucijama koje su nadležne za oblast kontrole i naplate posebnog doprinosa.

- Iznalaženje odgovarajućih rješenja za obezbjeđivanje kontrole poslodavaca u izvršavanju obaveza da zaposle određeni broj osoba sa invaliditetom, odnosno da uplate poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.
- Iznalaženje odgovarajućih rješenja u izradi konkretnih odredbi za izmjene i dopune Zakona i podzakonskih akata kojima će se jasnije utvrditi status posebnog doprinosa.
- Poboljšanje obrazaca i uputstava za obračun posebnog doprinosa koji bi se objavili u službenim novinama.
- Izrada programskih rješenja na osnovu kojih se prati kontinuirana uplata posebnog doprinosa i uvezivanje za odgovarajućom bazom podataka Poreske uprave ili drugim subjektom koji ima odgovarajuću bazu podataka poslodavaca.
- Organizacija sastanaka sa predstavnicima Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva finansija, Poreske uprave i Uprave za inspekcijske poslove koji se odnose na iznalaženje rješenja za bolju naplatu posebnog doprinosa;
- Saradnja sa finansijskim kućama i agencijama kako bi se obezbijedila veća informisanost za obavezu poslodavca da uplaćuje poseban doprinos.
- Apeli i saopštenja putem štampanih i elektronskih medija koji bi trebalo da utiču na poslodavce da izvršavaju obaveze zapošljavanja osoba sa invaliditetom, odnosnu uplate posebnog doprinosa u Fond.

Preventivno djelovanje u oblasti naplate posebnog doprinosa pojedine institucije ostvaruju periodičnim objavljivanjem liste poslodavaca koji su uplatili najveći dio sredstava po osnovu posebnog doprinosa, u određenom vremenskom periodu.

3. Realizacije mjera i aktivnosti uz namjensko korišćenja sredstava

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom ostvaruje nedovoljan procenat iskorišćenosti sredstva namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Od osnivanja Fonda zaključno sa 2014. godinom taj procenat je bio najniži u 2012. i 2013. godini, kada je ostvareno 3% sredstava od posebnog doprinosa, što je predstavljeno sljedećom tabelom.

Tabela 5: Procenat utroška sredstava Fonda za mjere profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prihodi	1.431.004,41€	3.370.516,42€	6.435.581,85€	7.931.921,86€	8.799.756,74€	8.540.995,39€
Budžetska sredstva						2.000.000€
Rashodi	135.122,70€	481.374,04€	386.561,34€	268.521,65€	234.941,71€	465.791,91€
%	9%	14%	6%	3%	3%	5,5%

*

U 2014. godini ostvareno je 23% u odnosu na Zakonom o budžetu opredijeljena sredstva.

Da bi se obezbijedio veći procenat iskorišćenosti sredstava namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i njihovo namjensko korišćenje neophodno je nastaviti realizacije mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije za nezaposlena i zaposlena lica sa invaliditetom i to:

i. nastaviti sa ažurnim i blagovremenim isplatama svih vrsta subvencija uz dodatno promovisanje subvencija i prava koje poslodavci do sada nijesu koristili, uz poštovanje pravnog okvira i zaštitu interesa Zavoda za zapošljavanje–(Fonda);
ii. obezbijediti finansiranje što većeg broja kvalitetnih projekata koji su ocijenjeni i rangirani od strane komisije za ocjenu predloga projekata, uz primjenu Pravilnika kojim se predviđa da javni poziv mora biti objavljen najmanje jednom godišnje i obezbjeđenje adekvatnog sistema kontrole realizovanih projekata;
iii. preuzeti značajniju savjetodavnu ulogu i kontinuirano obezbjeđivati odgovarajuću stručnu podršku i pomoć osobama s invaliditetom, privrednim društvima za zapošljavanje osoba s invaliditetom i zaštitnim radionicama, poslodavcima, obrazovnim ustanovama, organizacijama osoba s invaliditetom u smislu informisanja i savjetovanja o pitanjima profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Aktivnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja i Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom treba da budu usmjerene na obezbjeđivanje namjenskog korišćenja sredstva od posebnog doprinosa i drugih izvora finansiranja Fonda, naročito imajući u vidu obavezu Fonda da Ministarstvu dostavlja godišnji izvještaj o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava Fonda.

4. Informisanost poslodavaca i saradnja sa institucijama

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom, kojem prethodi adekvatna profesionalna i druga rehabilitacija, najbolja je odbrana od socijalne isključenosti i jedan od glavnih načina da se postigne puno njihovo učešće u društvu.

Odgovarajuća politika zapošljavanja podržava zapošljavanje osoba sa invaliditetom i omogućava da i oni daju doprinos državnoj ekonomiji, da njihovo zapošljavanje smanji troškove pomoći i socijalnih davanja i doprinese smanjenju siromaštva.

U cilju ostvarivanja veće iskorišćenosti sredstava od posebnog doprinosa i zaposlenosti lica sa invaliditetom potrebno je da Ministarstvo rada i socijalnog staranja u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje-Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom ostvari veći stepen saradnje sa poslodavcima i dodatno afirmiše mogućnost zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenja opredijeljenih sredstava. U tom smislu neophodno je **obezbijediti veći stepen informisanosti poslodavaca** o mogućnostima za korišćenje sredstava Fonda sa detaljnim uputstvima za ostvarivanje prava.[70] U tu svrhu većina institucija koja se bave profesionalnom rehabilitacijom i zapošljavanjem lica sa invaliditetom ima sopstvene internet prezentacije na kojima objavljuje stručne vodiče i brošure za korišćenje sredstava namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, sve kako bi se na najprihvatljiviji način korisnicima pružila neophodne informacije. Brošure i vodiči često obuhvataju uputsva poslodavcima na kojim mjestima mogu da zaposle lica sa invaliditetom i koja mjesta su predviđena u zavisnosti od toga da li lice ima smetnje pri kretanju, ima problem sa vidom, sluhom, koncentracijom ili osjeća teškoće druge vrste. Vodiči obuhvataju prava i obaveze lica sa invaliditetom koja proizilaze iz radnog odnosa.

Zavod za zapošljavanje-Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i Ministarstvo rada i socijalnog staranja treba da ostvare veći stepen saradnje sa institucijama koje imaju posredan ili neposredan uticaj na ostvarivanje sredstava za rad fonda i njegovo namjensko korišćenje. Između ostalog to su:

i. Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Uprava za inspekcijske poslove u dijelu kontrole obračuna i naplate posebnog doprinosa i kontrole radnih mjesta na kojima rade lica sa invaliditetom;
ii. Zaštitnik ljudskih prava – Ombudsman u cilju ostvarivanja većeg stepena zaštite i poštovanja prava lica sa invaliditetom;
iii. Uprava za kadrove u cilju promovisanja i posticanja zapošljavanja lica sa invaliditetom u organima državne uprave;
iv. Zavod za statistiku (MONSTAT) u svrhu sprovođenja posebnih istraživanja o zaposlenosti lica sa invaliditetom i unapređenja baze podataka koja se odnosi na invalidna lica;
v. Obnoviti i intenzivirati saradnju sa Unijom poslodavaca, sindikalnim organizacijama, Zajednicom opština i ostvariti veći stepen saradanje sa lokalnim samoupravama i nevladinim sektorom;
vi. Drugim relevantnim institucijama koje imaju neposredan i posredan uticaj na promociju i ostvarivanje većeg stepena zaposlenosti invalidnih lica.

Posebnu pažnju treba posvetiti razvoju međunarodne saradnje koja bi trebalo da bude usmjerena na izgradnju kapaciteta, uključujući razmjenu i dijeljenje informacija, iskustva i trening programe za lica angažovana u ovoj oblasti. Zatim, istraživačke programe i dobru praksu, tehničku i ekonomsku pomoć koja bi omogućila cjelishodnije funkcionisanje sistema profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom.[71]

[70] Udruženje mladih sa hendikepom je u martu 2015. godine sprovelo istraživanje javnog mnjenja „ Percepcija položaja osoba sa invaliditetom“. Nalazi sprovedenog istraživanja su da većina ispitanika smatra da osobe sa invaliditetom treba da budu učesnici otvorenog tržišta rada, a i da su u najmanjem jednako dobri radnici kao i bilo ko drugi, te da bi prije zaposlili OSI (67,9%) nego dali novac u Fond najmijenjen zapošljavanju OSI (16,6%); na pitanje „da li ste upoznati da se plata osoba s invaliditetom sufinansira iz posebnog Fonda i da poslodavci koji ih zaposle imaju pravo i na druge subvencije i povoljnosti“ 71,6% ispitanika je odgovorilo da nije upoznato, a 28,4% da je upoznato; na pitanje „koje institucije bi, po vašem mišljenju, trebalo da imaju najvažniju ulogu zaštiti prava osoba s invaliditetom“ najveći broj ispitanika (34,5%) je odgovorilo da ne zna.

[71] Evropska komisija je 2011. godine objavila Directory of supporting services: Supported Employment for people with disabilities in the EU and EFTA-EEA ili adresar vladinih, nevladinih i istraživačkih organizacija koje se bave zapošljavanjem lica sa invaliditetom u

5. Javnost rada

Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za zapošljavanje-Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom bi trebalo da obezbijede veći stepen javnosti rada što podrazumijeva informisanje svih zainteresovanih subjekata o sprovedenim mjerama i aktivnostima profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, ostvarenim i utrošenim sredstvima Fonda i pratećim aktivnostima Fonda, u određenom vremenskom periodu.

Veći stepen javnosti rada, između ostalog obezbjeđuje se donošenjem i javnim objavljivanjem godišnjeg plana rada i godišnjeg izvještaja o radu Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

MIŠLJENJE

Državna revizorska institucija (DRI) je u postupku **revizije uspjeha** „Efikasnost korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom“ utvrdila da su prihodi po osnovu doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u periodu od početka 2009. do kraja 2014. godine iznosili 36.509.776,67€. Prema godišnjim izvještajima o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava Fonda, koje Zavod za zapošljavanje dostavlja Ministarstvu rada i socijalnog staranja, u periodu od osnivanja Fonda 2009. godine zaključno sa 2014. godinom ukupno je utrošeno 1.972.313,35€.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i definisanih kriterijuma za reviziju uspjeha nadležni Kolegijum DRI izražava sljedeće mišljenje:

- Ministarstvo rada i socijalnog staranja **nije bilo dovoljno efikasno** u realizaciji mjera i aktivnosti iz Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom i kreiranju planiranog zakonskog okvira;
- Zavod za zapošljavanje - Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom **nije bio dovoljno efikasan u preduzimanju aktivnosti** u cilju obezbjeđenja veće iskorišćenosti sredstava iz doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

U cilju poboljšanja efikasnosti korišćenja sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, DRI daje sljedeće:

PREPORUKE

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

1. Ministarstvo je donijelo četiri akciona plana, koji u oblasti profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja obuhvataju 29 mjera, od kojih se 18 sprovodilo kontinuirano, odnosno tokom realizacije dva ili više akcionih planova. Postupkom revizije, kroz analizu odgovora Ministarstva i Zavoda, kao i prateće dokumentacije koja je dostavljena državnom revizoru na uvid utvrđeno je da je do okončanja revizije od 29 mjera: 12 mjera realizovano, 10 mjera je djelimično realizovano i **7 mjera nije realizovano**. Subjekat revizije u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI navodi da: „će nastojati da realizuje aktivnosti iz okvira svoje nadležnosti. U slučaju da se planirane aktivnosti ne mogu realizovati iste će biti predmet preispitivanja prilikom izrade nove Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom obzirom da postojeća pokriva period do kraja 2016. godine. Aktivnosti na donošenju nove Strategije započeće naredne godine.“ ,

zemljama EU i EFTA-e. Dokument sadrži oko 80 imena i kontakata navedenih organizacija a sve u cilju stvaranja mreže i unapriјeđenje saradnje u ovoj oblasti.

- **Ministarstvo rada i socijalnog staranja treba da realizuje sve mjere iz Strategije za integraciju lica sa invaliditetom kod kojih je došlo do kašnjenja u realizaciji ili iste u narednoj interaciji revidira.**

2. Pravilnik o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema kojim je obezbijeđena prva značajnija raspodjela sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom Ministarstvo je donijelo nakon gotovo šest godina od usvajanja Zakona. Sedam godina nakon usvajanja Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom Ministarstvo rada i socijalnog staranja **nije donijelo sva planirana pravna akta** kojim bi se omogućilo cjelishodnije funkcionisanje sistema profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Subjekat revizije u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI navodi: „otpočele su aktivnosti na izradi teksta Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, čije je donošenje planirano za narednu godinu. S tim u vezi, zavisno od obuhvata izmjena navedenog zakona, pristupiće se donošenju podzakonskog akta koji uređuje finansiranje posebnih organizacija koje se bave zapošljavanjem lica sa invaliditetom.“

- **Ministarstvo treba da, u što kraćem roku, donese pravilnik o načinu, postupku i finansiranju posebnih organizacija koja se bave zapošljavanjem lica sa invaliditetom, obezbijedi njihovo sufinansiranje i sprovodi aktivnosti na podsticanju osnivanja i razvoja istih.**

- **Ministarstvo treba da, nakon donošenja akata predviđenih Strategijom za integraciju lica sa invaliditetom, nastavi sa nadogradnjom postojećeg pravnog okvira.**

3. Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u novembru 2014. godine objavio javni poziv za podnošenje predloga projekata profesionalne rehabilitacije, aktivne politike zapošljavanja i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Uz javni poziv objavljeno je Uputstvo za podnosioce predloga projekata kojim je određena indikativna suma raspoloživih sredstava u iznosu od 1.000.000,00€. Komisija je ocjenjivala i vrednovala 58 prijavljenih projekata ukupne vrijednosti 2.613.231,32€. Projekte su prijavile opštine, javne ustanove, nadbiskupija, društva sa ograničenom odgovornošću, nevladina udruženja i nevladine organizacije. Upravni odbor Zavoda je donio Odluku o dodjeli bespovratnih sredstva za finansiranje projekata profesionalne rehabilitacije, aktivne politike i zapošljavanja lica sa invaliditetom kojom je odobreno 19 projekata u iznosu od 998.789,06€ ili 38% ukupne vrijednosti prijavljenih projekata.

   Trideset i jedan projekat vrijednosti 1.311.148,17 €, ili 50% od ukupne vrijednosti prispjelih projekata, je ocijenjen u skladu sa Pravilnikom, ali **nijesu obezbijeđena novčana sredstva za njihovo finansiranje.**
   Do okončanja revizije Zavod za zapošljavanje **nije objavio javni poziv** za raspodjelu novčanih sredstava Fonda za 2015. godinu, koji se prema Pravilniku o postupku metodologiji za finansiranje grant šema objavljuje najmanje jednom godišnje.

- **Ministarstvo treba da, na osnovu godišnjih Izvještaja Fonda (o realizaciji mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja lica sa invaliditetom i korišćenju sredstava) preduzme dodatne aktivnosti u cilju veće iskorišćenosti sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.**

4. Od osnivanja, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom ostvaruje prihode isključivo iz sredstava od doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, i ako u skladu sa Zakonom ima mogućnosti finansiranja iz budžeta jedinica lokalne samouprave, donacija i pomoći od strane domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica. Fond nije preduzimao aktivnosti koje bi mu omogućile aktivniju ulogu u oblasti preventivnog djelovanja i kontrole naplate namjenskih doprinosa.

- **Ministarstvo, kao nosilac Strategije za integraciju lica sa invaliditetom, posebno imajući u vidu ograničeni kapacitet Fonda, treba da dodatno intezivira aktivnosti i preuzme značajniju ulogu u ostvarivanju saradnje sa Ministarstvom finansija, Poreskom upravom i Upravom za inspekcijske poslove, sa ciljem unaprijeđenja sprovođenja preventivnih mjera i kontrole naplate doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.**

- **Ministarstvo treba da dodatno razvija međunarodnu saradnju, sa ciljem izgradnje kapaciteta, kroz razmjenu i dijeljenje informacija, iskustva i trening programe za lica angažovana u oblasti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom, kao i tehničku i ekonomsku pomoć.**

5. Istraživanje javnog mnjenja „Percepcija osoba sa invaliditetom“, koje je u martu 2015. godine sprovelo Udruženje mladih sa hendikepom pokazalo je da **71,6% ispitanika nije upoznato** „da se plata osoba s invaliditetom sufinansira iz posebnog Fonda i da poslodavci koji ih zaposle imaju pravo i na druge subvencije i povoljnosti“. Pritom, **34,5%** ispitanika je na pitanje „koje institucije bi, po vašem mišljenju, trebalo da imaju najvažniju ulogu zaštiti prava osoba s invaliditetom“ odgovorilo da ne zna.

- **Ministarstvo treba da preuzme aktivniju ulogu u informisanju javnosti o mogućnostima korišćenja sredstava Fonda.**

- **Ministarstvo treba da, u cilju promovisanja i podsticanja zapošljavanja lica sa invaliditetom, ostvari veći stepen saradnje sa Upravom za kadrove, Unijom poslodavaca, sindikalnim organizacijama, Zajednicom opština i drugim subjektima.**

Zavod za zapošljavanje

1. U okviru Zavoda za zapošljavanje Crne Gore formirana je posebna organizaciona jedinica - Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, sa tri sistematizovana radna mjesta. Do dana okončanja predmetne revizije u Fondu je zapošljeno dva lica, a mjesto samostalnog savjetnika za profesionalnu rehabilitaciju nije popunjeno.

- **Shodno Pavilniku o sistematizaciji radnih mjesta Zavod treba da izvrši popunjavanje svih radnih mjesta u Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.**

2. Pravilnikom o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije je predviđeno da se međusobna prava, obaveze i odgovornost Zavoda i poslodavca uređuju ugovorom, koji sadrži: iznos odobrenih sredstava, njihovu namjenu i slučajeve kada je korisnik subvencije dužan da vrati dodijeljena sredstva. Zavod za zapošljavanje, do momenta vršenja revizije nije potpisao nijedan takav ugovor sa poslodavcem koji je ostvario pravo na subvenciju i samim tim nema regulisana prava i obaveze sa korisnicima subvencija zarada.

   Poslodavci koji ostvaruju pravo na subvenciju po osnovu zarade zaposlenih lica sa invaliditetom **dužni su da Fondu dostave dokaz o isplati zarada licu sa invaliditetom**, sa potvrdom o uplaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje do kraja tekućeg mjeseca za prethodni. Revizijom je utvrđeno da od 26 kontrolisanih korisnika subvencija njih 15 **nije dostavilo navedenu dokumentaciju** u zakonskom roku ili nije dostavilo Pravilnikom predviđene dokaze.

- **Zavod treba da, u skladu sa Pravilnikom, zaključuje ugovore o međusobnim pravima i obavezama sa korisnicima subvencija zarada–poslodavcima i da obezbijedi dostavljanje potrebne dokumentacije od korisnika subvencije, u cilju obezbjeđenja namjenskog korišćenja opredjeljenih sredstva.**

3. Zavod za zapošljavanje odluku o ostvarivanju pravu na subvenciju donosi u prosjeku od 54 dana od dana podnošenja zahtjeva, dok je kod 10 korisnika koji su ostvarili pravo na subvenciju ovo vrijeme **bilo i duže**. Minimalno vrijeme od momenta podnošenja zahtjeva do donošenja rješenja iznosilo je 17 dana, a maksimalno 140 dana.

   Revizijom je utvrđeno da je **kašnjenje prilikom isplate subvencija zarada** poslodavcima dijelom uzrokovano činjenicom da Zavod za zapošljavanje **ne dostavlja blagovremeno zahtjev za isplatu** subvencije Ministarstvu finansija-Državnom trezoru, kako bi se obavila isplata. Vrijeme koje je bilo potrebno da Zavod uputi zahtjev Ministarstvu na plaćanje u prosjeku je iznosilo 16 dana. Maksimalno utvrđeno vrijeme iznosilo je 96 dana.

- **Zavod treba da, uz poštovanje pravnog okvira i zaštite interesa Fonda, ažurnije sprovodi postupak dostave dokumentacije Ministarstvu finasija u cilju blagovremene isplate subvencija.**

4. Sastavni dio Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku ostvarivanja prava na subvencije su obrasci sa popisom potrebne dokumentacije koju podnosilac zahtjeva treba da dostavi u prilog koji do okončanja revizije nijesu bili objavljeni na internet stranici Zavoda. Osim toga, Zavod nema objavljena uputstva ili vodiče koji bi na prijemčiv način približili neophodne informacije poslodavcima o načinu ostrvarivanja prava na subvenciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

- **Zavod treba da izradi i objavi stručne vodiče i brošure za korišćenje sredstava namijenjenih profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i iste učini dostupnim potencijalnim korisnicima.**

5. Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u novembru 2014. godine objavio javni poziv za podnošenje predloga projekata profesionalne rehabilitacije, aktivne politike zapošljavanja i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Uz javni poziv objavljeno je Uputstvo za podnosioce predloga projekata kojim je određena indikativna suma raspoloživih sredstava u iznosu od 1.000.000,00€. Komisija je ocjenjivala i vrednovala 58 prijavljenih projekata ukupne vrijednosti 2.613.231,32€. Projekte su prijavile opštine, javne ustanove, nadbiskupija, društva sa ograničenom odgovornošću, nevladina udruženja i nevladine organizacije.
   Upravni odbor Zavoda je donio Odluku o dodjeli bespovratnih sredstva za finansiranje projekata profesionalne rehabilitacije, aktivne politike i zapošljavanja lica sa invaliditetom kojom je odobreno 19 projekata u iznosu od 998.789,06€ ili 38% ukupne vrijednosti prijavljenih projekata.
   Trideset i jedan projekat vrijednosti 1.311.148,17 €, ili 50% od ukupne vrijednosti prispjelih projekata, je ocijenjen u skladu sa Pravilnikom, ali **nijesu obezbijeđena novčana sredstva za njihovo finansiranje.**
   Do okončanja revizije Zavod za zapošljavanje **nije objavio javni poziv za raspodjelu novčanih sredstava Fonda za 2015. godinu**, koji se prema Pravilniku o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema objavljuje najmanje jednom godišnje.

- **Zavod treba da redovno i blagovremeno vrši raspisivanje javnih poziva za raspodjelu novčanih sredstava za finansiranje grant šema i to najmanje jednom godišnje, a u cilju finansiranja što većeg broja kvalitetnih projekta i više puta godišnje.**

- **Zavod treba da obezbijedi veći iznos sredstava za raspodjelu putem javnog poziva kako ne bi kvalitetni projekti ostali nefinasirani usljed pozivom opredjeljnog manjeg iznosa sredstava.**

6. Kontrola realizacije projekata finansiranih kroz grant šeme, od strane Zavoda, predviđena je Operativnim priručnikom za sprovođenje projekata profesionalne rehabilitacije, aktivne politike zapošljavanja i zapošljavanja lica sa invaliditetom. Prema priručniku Ugovarač će kontrolisati projektne aktivnosti i realizovane rezultate kontrolom dokumentacije i neposrednim uvidom (kontrola sprovođenja projekata na terenu). Zavod za zapošljavanje je Odlukom o imenovanju Komisije za praćenje implementacije projekata za čiju realizaciju su dodijeljeni grantovi po javnom pozivu od 10.11.2014. godine.[72] odredio pet članova komisije sa zadatkom praćenja implementacije projekata za čiju realizaciju su dodijeljeni grantovi po javnom pozivu od 10.11.2014. godine. Ipak, Operativnim priručnikom i Odlukom nije definisan niz postupaka koji bi trebalo da obezbijede efikasan sistem kontrole realizovanih projekata, kao što su: opis poslova i nadležnosti članova komisije, postupak kontrole izvještaja o napretku i završnog izvještaja koje izvođač dostavlja Zavodu, učestalost vršenja kontrole (kontrola sprovođenja projekata na terenu), izvještavanje u slučaju nepravilnosti, evaluacija projekata itd.

- **Zavod treba da donese akt kojim će utvrditi proceduru kojom će uspostaviti efikasnu kontrolu finansiranja i realizacije projekata dodijeljenih u skladu sa Pravilnikom o načinu i postupku finansiranja grant šema.**

7. Zavod za zapošljavanje ne raspolaže informacijom kolika je stopa nezaposlenosti invalidnih lica u Crnoj Gori, stoga u postupku revizije nije bilo moguće sagledati stvarno stanje nezaposlenosti invalidnih lica niti vršiti komparativnu analizu. Subjekat revizije u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI naveo je da: „Zavod za zapošljavnje ne izračunava registrovanu stopu nezaposlenosti lica sa invaliditetom. Stopa registrovane nezaposlenosti izračunava se kao odnos broja nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda na određeni dan i aktivnog stanovništva, prema Popisu stanovnika. Kako Zavod ne raspolaže podatkom o broju aktivnih lica sa invaliditetom prema Popisu stanovnika, nije u mogućnosti da izračuna stopu nezaposlenosti lica sa invaliditetom. Vođenje evidencija lica sa invaliditetom po raznim osnovama (zdravstvena, socijalna i druge) omogućilo bi kompletnu sliku o broju i potrebama lica sa invaliditetom na nivou Crne Gore, a samim tim i vršenje komparativnih analiza, ali takvu preporuku ne može sprovesti samo Zavod.“

- **Zavod treba da unaprijedi bazu podataka lica sa invaliditetom, kroz dodatnu saradnju sa drugim organima (MONSTAT, ministarstva za rad i zdravstvo, itd) kako bi se stvorila mogućnost za adekvatnu evidenciju i komparativne analize koje osim stope nezaposlenosti obuhvataju niz relevantnih indiktora kao što su stopa zaposlenosti, stopa aktivnosti, lica sa invaliditetom koja žive u domaćinstvim sa veoma niskim intenzitetom rada, lica ugrožena siromaštvom nakon socijalnih davanja, lica sa teškim materijalnim statusom i dr.**

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom

1. Fond, kao organizaciona jedinica Zavoda, sa sistematizovana tri a popunjena dva radna mjesta, u skladu sa Pravilnikom o sistematizaciji između ostalog vrši poslove koji se odnose na: sprovođenje politike razvoja i unapređenje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje lica sa invaliditetom; finansiranje programa edukacije stručnih lica u oblasti profesionalne rehabilitacije; subvencije za zapošljavanje lica sa invaliditetom; finansiranje programa aktivne politike zapošljavanja u kojima učestvuju lica sa invaliditetom; finansiranje grant šema; isplatu novčanih pomoći licima za vrijeme učestvovanja u programima profesionalne rehabilitacije i uključivanje u programe obrazovanja odraslih; saradnju sa drugim stručnim službama i organizacijama u oblasti planiranja i realizacije mjera za profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom itd.

[72] Broj: 02-3572 od 04.05.2014. godine.

Pored navedenih poslova Fond treba da sprovodi aktivnosti koje imaju za cilj:

- obezbjeđivanje sredstava iz svih izvora definisanih Zakonom;
- **veći stepen iskorišćenosti sredstava od posebnog doprinosa;**
- aktivniju ulogu Fonda u kontroli uplate posebnog doprinosa;
- bolju informisanost za sve vrste prava koja se ostvaruju iz sredstava Fonda;
- javnost rada i periodično obavještavanje o ostvarenim sredstvima, realizovanim aktivnostima i trošenju sredstava iz posebnog doprinosa i drugih izvora:

- **DRI preporučuje Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Zavodu za zapošljavanje da preduzmu aktivnosti na jačanju kapaciteta Fonda kako bi se obezbijedila veća iskorišćenost sredstava kojima, shodno Zakonu, Fond raspolaže.**

Uprava za inspekcijske poslove

1. Državna revizija se u postupku revizije nije moga uvjeriti da je Inspekcija rada u periodu od 2008. do 2014. godine sprovodila aktivnosti koje se odnose na realizaciju Strategije za integraciju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori (2008-2016), a koje podrazumijevaju kontinuiranu kontrolu primjene propisanih standarda.

- **Inspekcija rada treba da vrši kontinuiran nadzor nad primjenom Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom u dijelu u kojem je nadležna i realizuje mjere i aktivnosti iz strateških dokumenata u kojima je određena kao nosilac aktivnosti.**

Subjekti revizije dužni su da, u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 6 mjeseci od dana prijema konačnog Izvještaja o reviziji izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

IZVOD IZ POJEDINAČNIH IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA POLITIČKIH PARTIJA ZA 2013. GODINU

koje nisu ušle u prethodni Godišnji izvještaj Državne revizorske institucije

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Političke partije: Albanska alternativa; Demokratska partija; Demokratska srpska stranka, Demokratska unija Albanaca, Demokratska snaga (FORCA), Demokratski savez i Demokratski centar Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaji političkih partija za 2013. godinu
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg izvještaja i poslovanja partije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih partija („Službeni list CG" broj 49/08; 49/10 40/11; 42/11; 60/11; 01/12, 10/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2014. godinu (br. 4011-06-1540 od 27.12.2013. godine);
- Odluci Kolegujuma IV nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40113-04-629 od 17.04.2014. godine).

Postupci revizije sprovedeni su u skladu sa:

- Međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima za reviziju javnog sektora (INTOSAI standardi);
- Uputstvom o metodologiji rada Državne revizorske institucije;
- Poslovnikom Državne revizorske institucije ("Sl. list RCG" br. 50/07).

2. Ciljevi revizije

Ciljevi revizije bili su provjeriti sledeće:

- istinitost i vjerodostojnost finansijskih izvještaja,
- primjenu zakona i drugih propisa vezanih za organizaciju i finansijsko računovodstveno poslovanje,
- pravilnost sticanja prihoda,
- pravilnost izvršenja rashoda, odnosno provjera da li su finansijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke,
- pravilnost izvršenja drugih transakcija.

3. Predmet revizije

Predmet revizije su godišnji finansijski izvještaji političkih Partija za 2013.g. i usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom.

4. Vrsta revizije

Finansijska revizija i revizija usklađenosti sa zakonskom regulativom.

5. Metodologija vršenja revizije

Revizija će se vršiti kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije. Nakon analitičkih postupaka, procjene i analize prikupljene dokumentacije, utvrdiće se detaljne revizione tehnike i metode i vršiti njihova primjena (npr: kreiranje upitnika, obavljanje razgovora i intervjua, uvid u dokumentaciju, provjera poslovnih knjiga i knjigovodstvenih isprava koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima, provjera računske tačnosti finansijskih transakcija koje se odnose na evidentirane prihode i rashode i sl). Materijalnost je utvrđena od 1% - 2% na rashode subjekata revizije.

1. ALBANSKA ALTERNATIVA

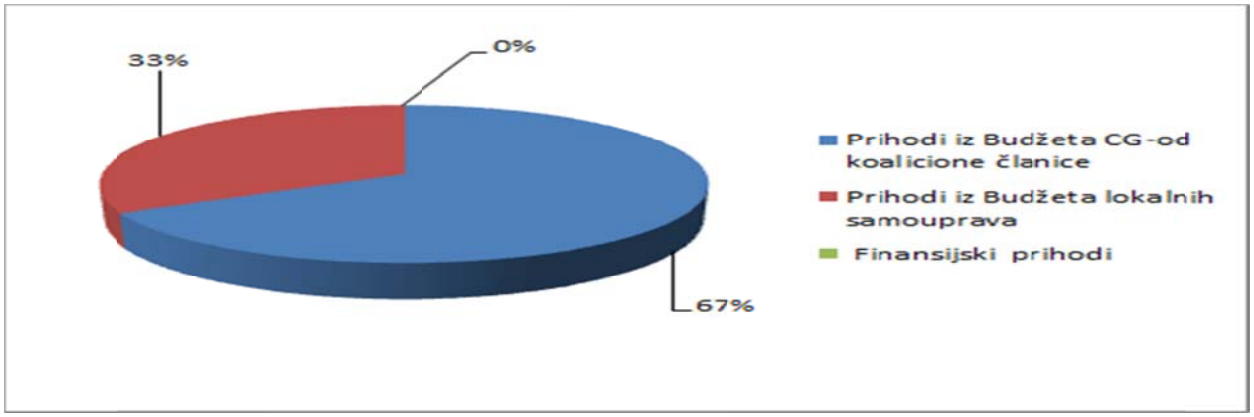
1.1. Prihodi

Partija je u 2013. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 20.989,26€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode po koalicionom sporazumu u iznosu od 14.100,00€, prihode iz budžeta opština u iznosu 6.887,40€ i finansijske prihode po osnovu kamata u iznosu 1,86€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih prihoda u 2012. i 2013. godini.

redni vroj	vrsta prihoda	iznos 2012	%	iznos 2013	%
1	Prihodi iz Budžeta CG-od koalicione članice	30.200,00	82%	14.100,00	67%
2	Prihodi iz Budžeta lokalnih samouprava	6.679,90	18%	6.887,40	33%
3	Finansijski prihodi	30,91	0%	1,86	0%
	UKUPNO	36.910,81	100%	20.989,26	100%

Grafički prikaz ostvarenih prihoda u 2013.godini



Shodno prezentiranom grafičkom prikazu prihodi iz budžeta u ukupnim prihodima učestvuju sa 67%, a prihodi od lokalnih samouprava sa 33%.

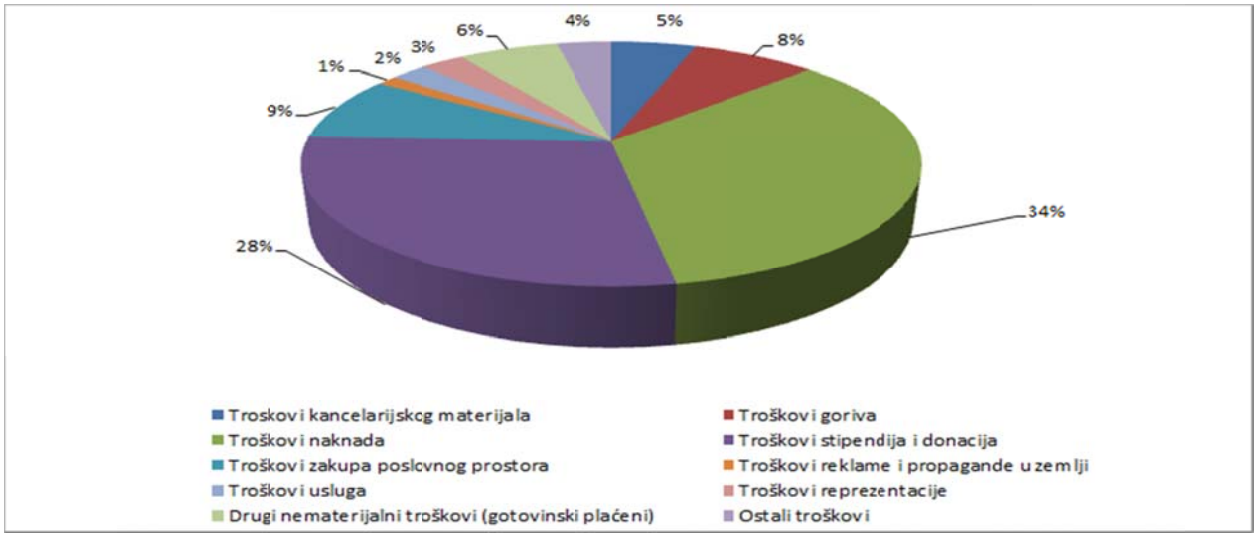
1.2. Rashodi

Partija je u 2013. godine ostvarila ukupne rashode u iznosu od 21.208,91€. Ostvareni rashodi odnose se na: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 1.118,15€, troškove goriva u iznosu od 1.645,00€, troškove naknada u iznosu od 7.250,00€, troškove stipendija i donacija u iznosu od 6.020,00€, troškove zakupa poslovnog prostora u iznosu od 1.800,00€, troškove reklame i propagande u iznosu od 268,20€, troškove usluga u iznosu od 500,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 578,52€, druge nematerijalne troškove u iznosu od 1.300,00€ i ostale troškove u iznosu od 729,04€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda za 2012. i 2013. godinu.

Redni broj	Vrsta troška	Iznos troškova u 2012. godini	Učešće (%)	Iznos troškova u 2013. godini	Učešće (%)
1	Troskovi kancelarijskog materijala	960,18	2,16%	1.118,15	5,27%
2	Troškovi goriva	2.886,00	6,48%	1.645,00	7,76%
3	Troškovi naknada	11.730,00	26,34%	7.250,00	34,18%
4	Troškovi stipendija i donacija	4.020,00	9,03%	6.020,00	28,38%
5	Troškovi zakupa poslovnog prostora	2.550,00	5,73%	1.800,00	8,49%
6	Troškovi reklame i propagande u zemlji	2.918,47	6,55%	268,20	1,26%
7	Troškovi usluga	2.369,49	5,32%	500,00	2,36%
8	Troškovi reprezentacije	3.573,54	8,02%	578,52	2,73%
9	Drugi nematerijalni troškovi (gotovinski plaćeni)	12.484,00	28,03%	1.300,00	6,13%
10	Ostali troškovi	1.043,02	2,34%	729,04	3,44%
	UKUPNO	**44.534,70**	**100,00%**	**21.208,91**	**100,00%**

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih troškova u 2013. godini po strukturi i učešću u ukupnim.



Shodno grafičkom prikazu najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi naknada sa 34%, troškovi stipendija i donacija sa 28%, troškovi zakupa sa 8% i sl.

1.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuke date u Izvještaju DRI za 2012. godinu koje se odnose na smanjenje gotovinskih isplata, vršenje popisa, donošenje Finansijskog plana, uspostavljanje sistema unutrašnje kontrole, dok je preporuku koja se odnosi na dokumentovanje troškova nije u potpunosti realizovao. Subjekt revizije nije realizovao preporuke koje se odnose na obezbjeđivanje evidencije stalne imovine i potraživanja od lokalnih samouprava i obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade.

1.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i čl 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Albanske Alternative za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (DRI br. 40116-629/159 od 05.12.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/150 od 25.11.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o DRI I članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu
Albanske alternative

M I Š LJ E NJ E

Nadležni Kolegijum DRI za predmetnu reviziju izrazio je **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj Albanske alternative za 2013. godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom zbog nedosledne primjene dijela propisa (Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o računovodstvu i reviziji i Pravilnik o načinu i rokovima vršenja popisa).

Sledeće nepravilnosti i propusti su uticali na izvražavanje navedenog mišljenja:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije na ime naknada partijskim funkcionerima, naknada po osnovu zakupa poslovnog prostora i naknada po osnovu ugovora o djelu isplatio iznos od 9.400,00€ na koji nije vršio obračun i isplatu poreskih obaveza.

- **Subjekt revizije prilikom isplate naknada fizičkim licima treba da vrši obračun i isplatu poreskih obaveza shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.**

- **U slučaju da su partijski funkcioneri istovremeno i javni funkcioneri i da ostvaruju naknade po osnovu obavljanja partijskih aktivnosti, dužni su da istu prijave Komisiji za konflikt interesa.**

2. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije troškove (putne troškove, troškove adaptacije, troškove servisiranja opreme i troškove ozvučenja) u iznosu od 1.035,00€ pravdao nepotpunom dokumentacijom (nedostaju fakture).

- **Subjekt revizije treba da sve troškove pravda na osnovu odgovarajuće i potpune dokumentacije.**

3. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju stalne imovine (osnovnih sredstava) kao ni evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava

- **Potrebno je da subjekt revizije u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju stalne imovine, kao i evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidentiranje potraživanja treba vršiti na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

2. DEMOKRATSKA PARTIJA

2.1. Prihodi

Partija je u 2013. godini ostvarila ukupne prihode za redovno poslovanje u iznosu od **61.376,97€**. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 49.080,66€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 8.021,82€, prihode Kluba poslanika u iznosu od 4.273,94 i finansijske prihode (pozitivna kamata) u iznosu od 0,55€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda Partije za 2012. i 2013. godinu.

R/B	Vrsta prihoda	2012.godina	% učešća	2013.godina	% učešća
1	Prihodi iz Budžeta CG	3.331,00	100,00%	49.080,66	79,97%
2	Prihodi iz Budžeta lokalnih samouprava			8.021,82	13,07%
3	Prihodi Kluba poslanika			4.273,94	6,96%
4	Finansijski prihodi			0,55	0,00%
	Ukupno	**3.331,00**	**100,00%**	**61.376,97**	100,00%

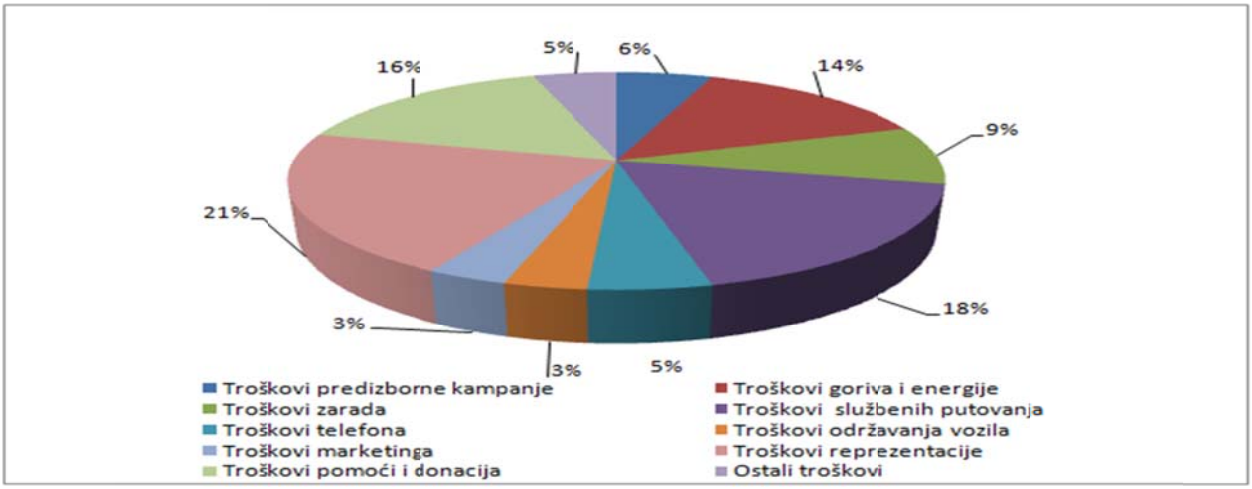
2.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove u ukupnom iznosu od 44.494,09€, i isti se odnose na troškove predizborne kampanje u iznosu od 2.500,60€, troškove goriva i energije u iznosu od 6.295,00€, troškove bruto zarada u iznosu od 3.867,60€, putne troškove u iznosu od 7.856,18€, troškove telefonskih usluga u iznosu od 2.244,26€, troškove usluga održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 1.538,31€, troškove marketinga u iznosu od 1.470,74€, troškove reprezentacije u iznosu od 9.449,44€, troškove pomoći i donacija u iznosu od 7.064,00€ i ostale troškove u iznosu od 2.207,96€.

U nastavku Izvještaja dat je tabelarni pregled troškova iskazanih u 2013. godini.

R/B	Vrsta troška	Iznos	% učešća
1	Troškovi predizborne kampanje	2.500,60	5,62%
2	Troškovi goriva i energije	6.295,00	14,15%
3	Troškovi zarada	3.867,60	8,69%
4	Troškovi službenih putovanja	7.856,18	17,66%
5	Troškovi telefona	2.244,26	5,04%
6	Troškovi održavanja vozila	1.538,31	3,46%
7	Troškovi marketinga	1.470,74	3,31%
8	Troškovi reprezentacije	9.449,44	21,24%
9	Troškovi pomoći i donacija	7.064,00	15,88%
10	Ostali troškovi	2.207,96	4,96%
	Ukupno	**44.494,09**	100,00%

U nastavku Izvještaja dat je igrafički prikaz troškova po strukturi i procentu učešća u ukupnim troškovima za 2013. godinu.



Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi reprezentacije sa 21,24%, službenih putovanja sa 17,66%, pomoći i donacija sa 15,88%, goriva i energije sa 14,15% i sl.

2.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđeno je da Partija nije realizovala preporuku datu u Izvještaju o reviziji za 2012. godinu koja se odnosi popis imovine i obaveza i donošenje unutrašnjih opštih akata kao ni preporuku koja se odnosi na dokumentovanje gotovine podignute sa žiro računa.

2.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i čl 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (br. 20/14 od 19.11.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/123 od 07.11.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o DRI I članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu
Demokratske partije

M I Š LJ E NJ E

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije za 2013. godinu utvrđeno je da postoje materijalno značajne greške kod zvanično prezentiranih finansijskih izvještaja koje se odnose na evidentiranje dijela finansijskih transakcija na osnovu nepotpune dokumentacije, nedokumentovanje podignute gotovine u iznosu od 23.430,00€ koja predstavlja 38% ukupno raspoloživih sredstava subjekta revizije, kao i nedosljedne primjene zakonske i druge regulative (Zakon o računovodstvu i reviziji, Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem i Statut Partije). Shodno navedenom, nadležni Kolegijum je izrazio **negativno mišljenje** na Godišlji finansijski izvještaj Demokratske partije za 2013. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom.

Sledeće nepravilnosti i propusti su uticali na izražavanje navedenog mišljenja:

1. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao potraživanja u iznosu od 23.430,00€. Potraživanje je iskazano po osnovu podignute gotovine sa žiro računa, koja nije evidentirana u blagajnu i čije trošenje nije dokumetovano. Gotovinu su podizala dva lica ovlašćena za raspolaganje finansijskim sredstvima (predsjednik i sekretar Partije), što je utvrđeno na osnovu prezentirane dokumentacije (bančinih izvoda i naloga za podizanje gotovine). U postupku revizije, državnom revizoru nijesu prezentirani dokazi na osnovu kojih bi se utvrdio osnov podizanja gotovine kao ni dokazi o trošenju iste. Takođe se državni revizor nije mogao uvjeriti da li podignuta gotovina u navedenom iznosu ima karakter pozajmica kako je to evidentirano u poslovnim knjigama subjekta revizije.

- **Subjekt revizije treba da svu podignutu gotovinu hronološki evidentira u dnevniku blagajne i Glavnoj knjizi i da trošenje iste pravda odgovarajućom knjigovodstvenom dokumentacijom (računi, putni nalozi oduke, ugovori i sl).**

- **Centralni odbor subjekta revizije shodno Statutu je dužan da vrši kontrolu materijalno finansijskog poslovanja kao i nadzor nad radom ovlašćenog lica za raspolaganje finansijskim sredstvima**.

2. Subjekt revizije nije, shodno Statutu, donio Finansijski plan za 2013. godinu i druga opšta akta i nije obezbijedio vođenje svih zakonom propisanih poslovnih knjiga.

- **Subjekt revizije je u cilju uspostavljana efikasnog sistema internih kontrola dužan da donese sva opšta akta i imenuje lice odgovorno za materijalno finansijsko poslovanje Partije (finansijskog rukovodioca) shodno članu 66 Statuta.**

3. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije vršio popis imovine sa stanjem na dan 31.12.2013. godine i nije u poslovnim knjigama evidentirao nabavljeno putničko vozilo čija vrijednost iznosi 9.000,00€.

- **Subjekt revizije treba da vrši redovni godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja sa stanjem na dan 31.12. tekuće godine shodno Pravilniku o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem kao i da u poslovnim knjigama evidentira nabavljeno putničko vozilo.**

4. Subjekt revizije u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da u poslovnim knjigama obezbijedi evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava. Evidentiranje istih treba vršiti na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

5. Revizijom je utvrđeno da je na ime troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe subjekt revizije isplatio iznos od 5.526,81€ koji je dokumentovao putnim nalozima, ali iste nije dodatno dokumentovao računima za gorivo.

- **Subjekt revizije treba da troškove po osnovu upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe dodatno dokumentuje i računima za gorivo.**

6. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije od ukupno iskazanih troškova, 37,68% isplatio gotovinski iz blagajne.

- **U cilju smanjenja gotovinskih isplata iz blagajne Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da plaćanje troškova vrši preko žiro računa.**

Nadležni Kolegijum DRI se saglasio da karakter utvrđenih nepravilnosti kod subjekta revizije nalaže da se Izvještaj DRI sa datim negativnim mišljenjem dostavi nadležnom tužilaštvu.

3. DEMOKRATSKA SRPSKA STRANKA

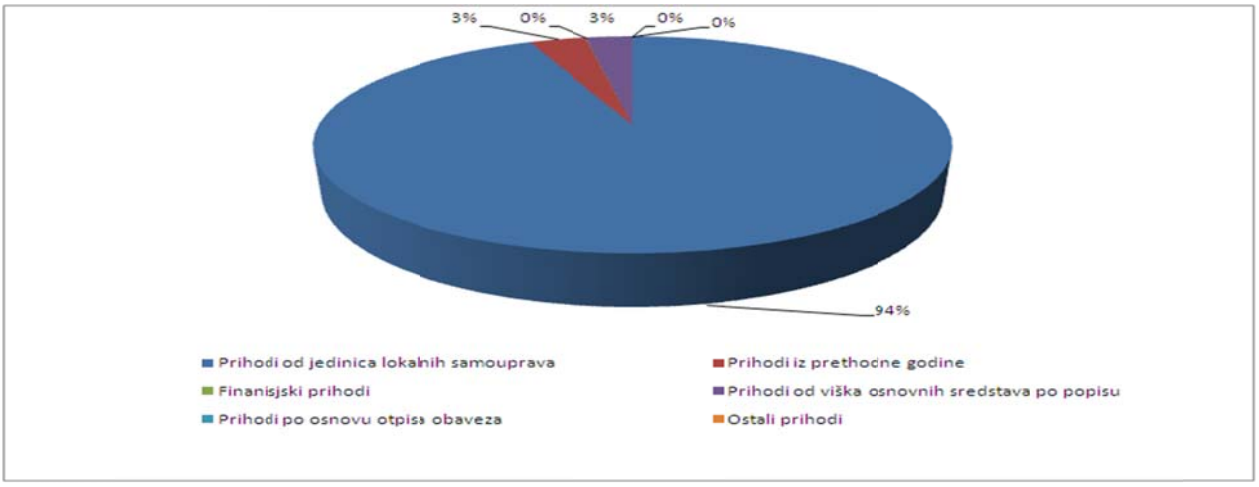
3.1. Prihodi

Stranka je u 2013. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 30.139,17€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 28.239,77€, prihode iz prethode godine u iznosu od 1.045,06€ i ostale prihode u iznosu od 854,34€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih prihoda u 2012. i 2013 godini

Redni broj	Opis	Ostvareni prihodi u 2012. godini	% Učešća	Ostvareni prihodi u 2013. godini	% Učešća
1	Prihodi od jedinica lokalnih samouprava	18.446,74	72,92%	28.239,77	93,70%
2	Prihodi iz prethodne godine	0,00	0,00%	1.045,06	3,47%
3	Finanisjski prihodi	0,00	0,00%	9,74	0,03%
4	Prihodi od viška osnovnih sredstava po popisu	0,00	0,00%	844,60	2,80%
5	Prihodi po osnovu otpisa obaveza	6.650,00	26,29%	0,00	0,00%
6	Ostali prihodi	200,00	0,79%	0,00	0,00%
Ukupno		**25.296,74**	**100,00%**	**30.139,17**	**100,00%**

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda u 2013. godini:



Shodno datom grafičkom prikazu Stranka je ostvarila najveće prihode od lokalnih samouprava, što čini 94% ukupnih prihoda.

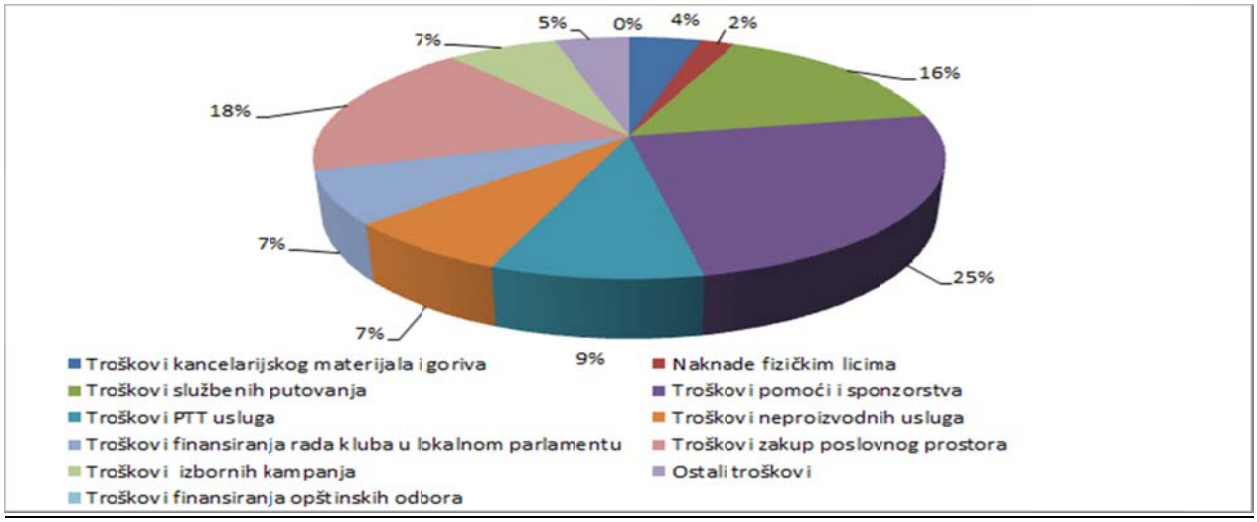
3.2.Rashodi

Stranka je u 2013. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od **21.148,83€** i isti se odnose na: troškove kancelarijskog materijala i goriva u iznosu 925,62€, troškove naknada fizičkim licima u iznosu od 450,00€, troškove službenih putovanja u iznosu od 3.306,00€, troškove pomoći i sponzorstva u iznosu od 5.320,00€, troškove PTT usluga u iznosu od 1.924,42€, troškove neproizvodnih usluga i iznosu 1.556,65€, troškove za finansiranje rada kluba u lokalnom parlamentu u iznosu 1.510,00€, troškove zakupa poslovnih prostora u iznosu 3.863,27€, troškove izbornih kampanja 1.400,00€ i ostale troškove u iznosu od 982,87€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda u 2012. godini

Redni Broj	Vrsta troška	Iznos za 2012.	% Učešća	Iznos za 2013.	% Učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala i goriva	161,80	0,92%	925,62	4,38%
2	Naknade fizičkim licima	0,00	0,00%	450,00	2,13%
3	Troškovi službenih putovanja	2.230,00	12,74%	3.306,00	15,63%
4	Troškovi pomoći i sponzorsiva	250,00	1,43%	5.230,00	24,73%
5	Troškovi PTT usluga	952,21	5,44%	1.924,42	9,10%
6	Troškovi neproizvodnih usluga	5.298,10	30,26%	1.556,65	7,36%
7	Troškovi finansiranja rada kluba u lokalnom parlamentu	0,00	0,00%	1.510,00	7,14%
8	Troškovi zakup poslovnog prostora	0,00	0,00%	3.863,27	18,27%
9	Troškovi izbornih kampanja	0,00	0,00%	1.400,00	6,62%
10	Ostali troškovi	3.244,67	18,53%	982,87	4,65%
11	Troškovi finansiranja opštinskih odbora	5.370,00	30,67%	0,00	0,00%
	Ukupno	**17.506,78**	**100,00%**	**21.148,83**	**100,00%**

U nastavku je dat grafički prikaz ostvarenih rashoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima.



Shodno prezentiranom grafičkom prikazu najveće učešće u ukupnim rashodima imaju troškovi pomoći i sponzorstva (25%), troškovi zakupa poslovnih prostora (18%), troškovi službenih putovanja (16%), troškovi PTT usluga (9%), neproizvodnih usluga (7%), troškovi finansiranja rada kluba u lokalnom parlamentu (7%), troškovi izborne kampanje (7%) i sl.

3.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg izvještaja Demokrratske srpske stranke za 2013. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuku datu u prethodnom izvještaju DRI koja se odnosi na evidentiranje troškova opštinskih odbora, po vrsti troška i na uspostavljenje unutrašnje kontrole nad materijalno finansijskim poslovanjem OO, djelimično je realizovao preporuku koja se odnosi na dokumentovanje gotovinki isplaćenih troškova i nije realizovao preporuku koja se odnosi na donošenje Finansijskog plana i ostalih unutrašnjih akata, kao ni preporuku koja se odnosi na obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade fizičkim licima.

3.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i čl 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske srpske stranke za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (DRI br. 042-40116-629/131 od 11.11.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/121 od 07.11.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o DRI I članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu
Demokratske srpske stranke

M I Š LJ E NJ E

Nadležni Kolegijum DRI za predmetnu reviziju, izrazio je **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj Demokratske srpske stranke za 2013. godinu i **uslovno mišljenje** na usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom zbog nedosledne primjene dijela propisa (Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakona o računovodstvu i reviziji i sl.).

Sledeće nedostaci i propusti su uticali na izražavanje navedenog mišljenja:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije isplatio troškove goriva u iznosu od 390,00€ koje nije dokumentovao, troškove u iznosu od 900,20€ (troškovi reprezentacije, reklame i propagande i stručne literature) koje je pravdao na osnovu neadekvatne dokumentacije (nefiskalnim računima)

- **Subjekt revizije treba da sve troškove pravda na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije donio finansijski plan za 2013. godinu i nije Statutom utvrdio obavezu donošenja istog. Subjekt revizije osim Statuta i Programa rada nije donio druga unutrašnja akta (Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o materijalno-finansijskom poslovanju, Poslovnik o radu i sl.). Takođe je utvrđeno da se prihodi od lokalnih samouprava najvećim dijelom uplaćuju na žiro račune opštinskih odbora, a ne na glavni račun Stranke.

- **U cilju uspostavljanja efikasnog sistema unutrašnje kontrole potrebno je da subjekt revizije donese sva unutrašnja akta, Statutom utvrdi obavezu donošenja Finansijskog plana do kraja tekuće za narednu godinu i obezbijedi da se uplata svih prihoda od lokalnih samouprava vrši na glavni račun Stranke.**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije isplatio naknade fizičkim licima u iznosu od 4.313,27€ (naknade za zakup poslovnih prostora u iznosu od 3.863,00€ i naknadu za administrativno – tehničke poslove u iznosu od 450,00€) na koje nije vršio obračun i isplatu poreskih obaveza.

- **Subjekt revizije prilikom isplate naknada fizičkim licima treba da vrši obračun i isplatu poreskih obaveza shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.**

4. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knigama nije obezbjeđivao evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da u poslovnim knjigama obezbijedi evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava i da evidentiranje istih vrši na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

5. Revizijom je utvrđeno da je iz blagajne Glavnog odbora i Opštinskih odbora isplaćeno troškova u iznosu od 17.993,35€, što čini 85% ukupnih troškova.

- **Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da u cilju smanjenja gotovinskih isplata iz blagajne plaćanje troškova vrši preko žiro računa.**

4. DEMOKRATSKA UNIJA ALBANACA (DUA)

4.1. Prihodi

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao ukupne prihode u iznosu od 23.647,90€, koji se odnose na prihode iz budžeta jedinica lokalne samouprave u iznosu od 23.645,84€ i prihode od kamata u iznosu od 2,06€.

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2012. i 2013. godini:

R/B	Opis	Ostvareni prihodi za 2012. godinu	Učešće (%)	Ostvareni prihodi za 2013. godinu	Učešće (%)
1	Prihodi iz Budžeta CG	71.280,00	84,82%	0,00	0,00%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	12.719,00	15,14%	23.645,84	99,99%
3	Prihodi od kamata	33,00	0,04%	2,06	0,01%
	UKUPNO	**84.032,00**	**100,00%**	**23.647,90**	**100,00%**

4.2. Rashodi

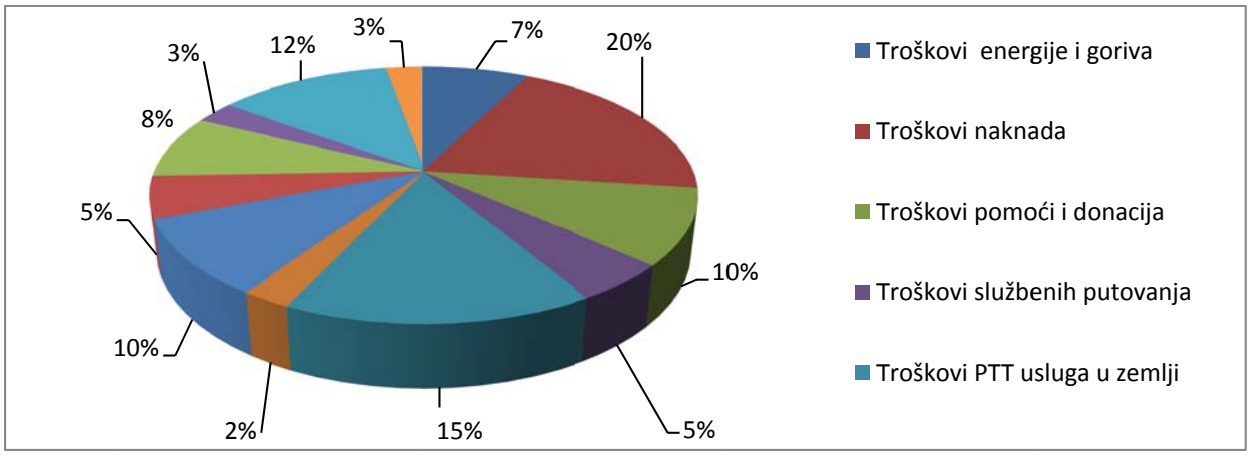
Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao rashode u ukupnom iznosu od 24.865,86€ i isti se odnose na troškove goriva i energije u iznosu od 1.851,22€, troškove naknada u iznosu od 4.880,00€, troškovi pomoći i donacija u iznosu od 2.370,00€, troškove službenih putovanja u iznosu od 1.210,00€, troškove PTT usluga u iznosu od 3.848,40€, troškove održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 627,26€, troškove zakupa u iznosu od 2.400,00€, troškove reklame i propaganda u iznosu od 1.320,21€, troškove amortizacije u iznosu od 1.953,88€, troškove intelektualnih usluga u iznosu od 500,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 3.041,77€ i ostale troškove u iznosu od 864,12€.

U naredoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2013. godini:

R/B	Opis	Iznos	% učešća
1	Troškovi energije i goriva	1.851,22	7,44%
2	Troškovi naknada	4.880,00	19,62%
3	Troškovi pomoći i donacija	2.370,00	9,53%
4	Troškovi službenih putovanja	1.210,00	4,87%
5	Troškovi PTT usluga u zemlji	3.848,40	15,48%
6	Troškovi održavanja osnovnih sredstava	627,26	2,52%
7	Troškovi zakupa poslovnog prostora	2.400,00	9,65%
8	Troškovi reklame i propagande	1.320,21	5,31%
9	Troškovi amortizacije	1.953,88	7,86%
10	Troškovi intelektualnih usluga	500,00	2,01%
11	Troškovi reprezentacije u zemlji	3.041,77	12,23%
12	Ostali troškovi	864,12	3,47%
	Ukupno	**24.866,86**	100,00%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi isplaćenih naknada sa 19,62%, troškovi ptt usluga u zemlji 15,48%, troškovi reprezentacije u zemlji 12,23%, troškovi zakupa 9,65%, troškovi pomoći i donacija 9,53% i td.

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih troškova.



4.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Demokratske unije albanaca, utvrđeno je da subjekt revizije nije realizovao preporuke date u prethodnim izvještajima, a koje se odnose na obračun i uplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade, preporuku koja se odnosi na obezbjeđivanje vođenja analitičke evidencije osnovnih sredstava i evidencije potraživanja od lokalnih samouprava, kao ni preporuku koja se odnosi na smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne, a djelimično je realizovao preporuku koja se odnosi na dokumentovanje troškova i na uspostavljanje efikasnog sistema unutrašnjih kontrola.

4.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i čl 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske unije albanaca za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (br. 39/14 od 12.11.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/116 od 03.11.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o DRI I članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu
Demokratske unije albanaca

M I Š LJ E NJ E

Nadležni Kolegijum DRI za predmetnu reviziju izrazio je **uslovno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj Demokratske unije albanaca za 2013. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom zbog utvrđenih nepravilnosti i propusta u dijelu obračuna i isplate poreskih obaveza, dokumentovanja troškova, neadekvatnog klasifikovanja pojedinih troškova i nedosledne primjene dijela zakonske i ostale regulative (Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o radu i Zakon o računovodstvu i reviziji, Pravilnik o kontnom okviru i Pravilnik o načinu i rokovima vršenja popisa).

Sledeće nepravilnosti i propusti su uticali na izvražavanje navedenog mišljenja:

1. Subjekt revizije je isplatio naknade fizičkim licima u iznosu od 7.280,00€, a na iste nije vršio obračun i uplatu poreskih obaveza shodno Zakonu.

- **Subjekt revizije prilikom isplate naknada fizičkim licima treba da vrši obračun i isplatu poreskih obaveza shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije dokumentovao troškove (naknade) u iznosu od 200,00€, nepotpunom dokumentacijom je pravdao troškove službenih putovanja (nedostaju putni nalozi) u iznosu od 1.210,00€ i nefiskalnim računima je pravdao troškove u iznosu od 400,00€.

- **Subjekt revizije treba da sve troškove dokumentuje adekvatnom i potpunom dokumentacijom.**

3. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje analitičku evidenciju osnovnih sredstava kao ni evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama obezbijedi analitičku evidenciju osnovnih sredstava i evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava treba vršiti na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

4. Subjekt revizije u 2013. godini nije vršio popis potraživanja, obaveza i novčanih sredstava u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

- **Subjekt revizije treba da vrši redovni godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja sa stanjem na dan 31.12. tekuće godine shodno Pravilniku o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.**

5. U postupku revizije je utvrđeno da su prihodi od lokalnih samouprava po osnovu odborničkih mandata uplaćivani na žiro račun Glavnog odbora i žiro račun ogranka Partije.

- **Državna revizorska institucija preporučuje subjektu revizije da obezbijedi da se prihodi po svim osnovima uplaćuju na žiro račun Glavnog odbora.**

6. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije zaključio ugovor o radu koji ne sadrži sve bitne elemente propisane Zakonom o radu (vrstu i stepen stručne spreme zaposlenog, odnosno nivo obrazovanja i zanimanja, iznos osnovne zarade, visinu koeficijenta i elemente za utvrđivanje radnog učinka, naknade zarade, uvećane zarade i druga primanja zaposlenog, rokove za isplatu zarade i drugih primanja na koja zaposleni ima pravo, način korišćenja odmora i odsustava sa rada i sl.).

- **Subjekt revizije treba da zaključuje ugovore o radu koji sadrže sve bitne elemente propisane Zakonom o radu.**

7. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije dio troškova nije pravilno klasifikovao na odgovarajuća konta.

- **Subjekt revizije treba da troškove evidentira na odgovarajuća konta shodno Pravilniku o kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica koji primjenjuje shodno datoj izjavi.**

5. NOVA DEMOKRATSKA SNAGA (FORCA)

5.1. Prihodi

Prihodi ostvareni u 2013. godini u iznosu od 69.665,00€ odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 42.858,00€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu 22.289,00€ i ostale prihode u iznosu od 4.518,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled prihoda za 2012. i 2013. godinu

R/B	Vrsta prihoda	2012. god.	% učešća	2013. god.	% učešća
1	Prihodi iz Budžeta CG	88.359,05	99,25%	42.858,18	61,52%
2	Prihodi iz Budžeta lokalnih samouprava			22.289,34	31,99%
3	Ostali prihodi	669,24	0,75%	4.517,69	6,48%
Ukupno		**89.028,29**	100,00%	**69.665,21**	100,00%

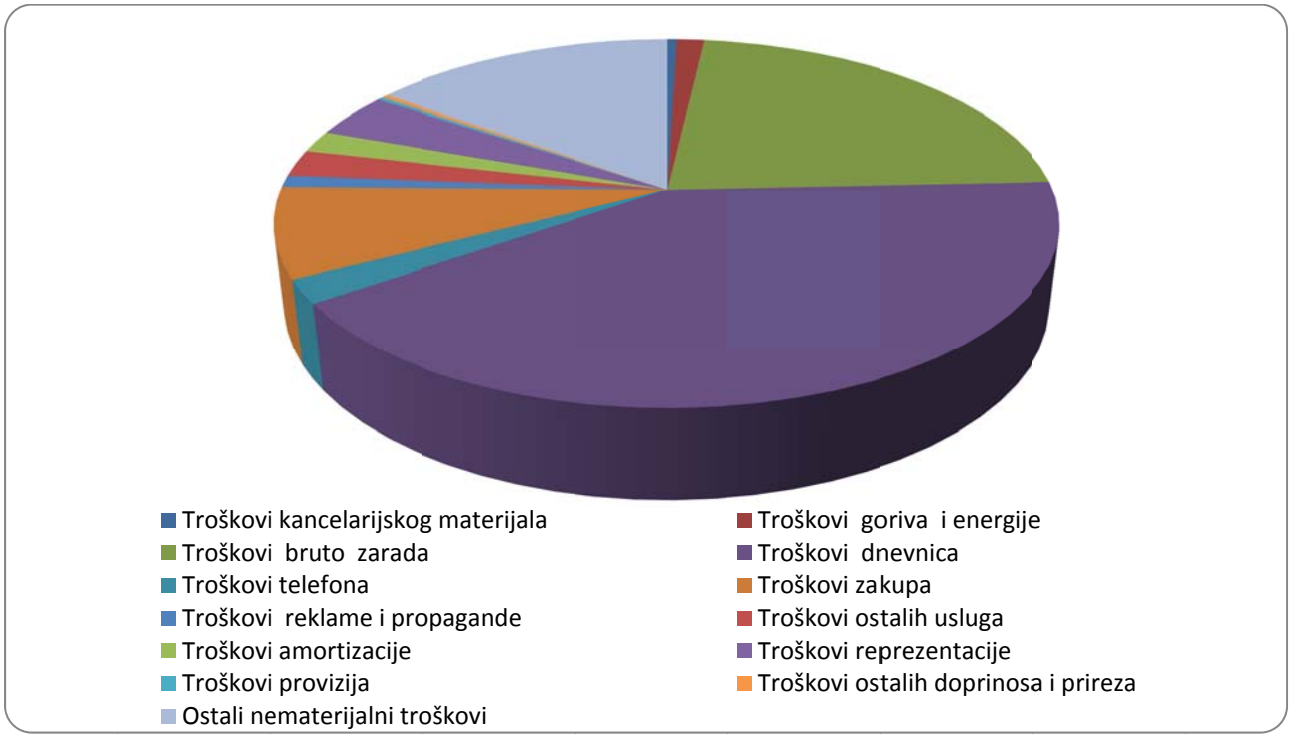
5.2. Rashodi

Partija u 2013. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od **102.475,35€.** Iskazani troškovi se odnose na troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 457,10€, troškove goriva i energije u iznosu od 1.380,00€, troškove bruto zarada u iznosu od 23.067,41€, troškove dnevnica za službena putovanja u iznosu od 41.991,26€, troškove telefona u iznosu od 2.120,42€, troškove zakupa u iznosu od 8.100,00€, troškove reklame i propagande u iznosu od 1.061,65€, troškove ostalih usluga u iznosu od 2.400,00€, troškove amortizacije u iznosu od 1.962,28€, troškove reprezentacije u iznosu od 3.992,53, troškove provizije u iznosu od 266,12€, troškove ostalih doprinosa i prireza u iznosu od 308,47€ i ostale nematerijalne troškove u iznosu od 15.368,08€.

U naredoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih rashoda u 2012. i 2013. godini.

R/B	Vrsta troška	2012. godina		2013. godina	
		Iznos	% učešća	Iznos	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	7.169,75	7,40%	457,10	0,45%
2	Troškovi goriva i energije	1.062,07	1,10%	1.380,00	1,35%
3	Troškovi bruto zarada	12.385,16	12,78%	23.067,41	22,51%
4	Troškovi dnevnica	32.808,00	33,85%	41.991,26	40,98%
5	Troškovi telefona	2.570,41	2,65%	2.120,42	2,07%
6	Troškovi zakupa	9.900,00	10,21%	8.100,00	7,90%
7	Troškovi reklame i propagande	9.391,85	9,69%	1.061,65	1,04%
8	Troškovi ostalih usluga	8.957,70	9,24%	2.400,00	2,34%
9	Troškovi amortizacije	1.898,26	1,96%	1.962,28	3,90%
10	Troškovi reprezentacije	8.191,58	8,45%	3.992,53	1,91%
11	Troškovi provizija	460,72	0,48%	266,12	0,26%
12	Troškovi ostalih doprinosa i prireza	106,69	0,11%	308,47	0,30%
13	Ostali nematerijalni troškovi	2.030,00	2,09%	15.368,08	15,00%
Ukupno		**96.932,19**	100,00%	**102.475,32**	100,00%

U nastavku Izvještaja je dat grafički prikaz ostvarenih rashoda iz redovnog poslovanja za 2013. godinu po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima.



Na osnovu prezentiranog tabelarnog i grafičkog pregleda konstatuje se da u ukupnim troškovima najveće učešće imaju troškovi dnevnica za službena putovanja i isti učestvuju sa 40,98%, zatim troškovi bruto zarada sa 22,51%, ostali troškovi sa 15,00%, troškovi zakupa poslovnog prostora sa 7,90% i dr.

Revizijom je utvrđeno da je dio troškova u iznosu od 49.298,26€, što čini 48,11% ukupnih troškova plaćen preko žiro računa, a troškovi u iznosu od 37.349,63€ tj. 36,45% ukupnih troškova plaćeni su gotovinski preko blagajne.

5.3. **Realizacija preporuka iz prethodnih godina**

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđeno je da je Partija realizovala preporuku koja se odnosi na popis gotovine na žiro računima, obezbjeđivanje analitičke evidencije osnovnih sredstava i preporuku koja se odnosi na obračun poreskih obaveza na isplaćene naknade za zakup fizičkim licima, ali nije realizovala preporuku koja se odnosi na evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava. Subjekt revizije je uz izjašnjenje na Preliminarni izvještaj DRI dostavio dopis br 1252 koim je opština Ulcinj potvrdila dugovanje prema subjektu revizije sa stanjem na dan 31.12.2013.godine u iznosu od 10.218,87€

5.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove demokratske snage (FORCA) za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (br. 112/14 od 07.11.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/113 od 28.10.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona i članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu
Nove demokratske snage (FORCA)

M I Š LJ E NJ E

Nadležni Kolegijum DRI za predmetnu reviziju, izrazio je **uslovno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj Nove demokratske snage (FORCA) za 2013. godinu, zbog revizijom utvrđenih nepravilnosti i propusta u dijelu obračuna i dokumentovanja troškova službenih putovanja, koje su materijalne, ali nijesu od bitnog značaja za razumijevanje prezentiranih izvještaja.

Sledeće nepravilnosti i nedostaci su uticali na izražavanje navedenog mišljenja:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u poslovnim knjigama iskazao troškove službenih putovanja u iznosu od 41.991,26€ (41% u kupnih troškova), dio navedenih troškova u iznosu od 34.427,11€ isplaćen je gotovinski iz blagajne (34%), a dio istih u iznosu od 7.564,15€ preko žiro računa. Troškovi su iskazani po osnovu ino dnevnica u iznosu od 31.630,11€ i domaćih dnevnica u iznosu od 10.361,15€. Najveći dio ovih troškova se odnosi na troškove službenih putovanja aktivista (Forum mladih i Forum žena) u iznosu od 34.086,26€ dok se na troškove službenenih putovanja funkcionera Partije (članova Glavnog odbora, sekretara, poslanika i odbornika) odnosi 7.905,00€. Navedeni troškovi osim putnim nalozima i odlukama nisu dodatno dokumentovani (računima za gorivo, smještaj i sl.)

   Revizijom je utvrđeno da su troškovi službenih putovanja u iznosu od 27.029,11€ pravdani putnim nalozima koji datiraju iz prethodne godine, dnevnice za službena putovanja u inostranstvo u pojedinačnim slučajevima su isplaćivane u većem iznosu od utvrđenog iznosa, putni nalozi najvećim dijelom nisu pravilno popunjeni, zavedeni i ovjereni i izvještaji sa službenog puta nisu podnošeni iako je na putnim nalozima istaknuta obaveza podnošenja istih, pa se konstatuje da subjekt revizije pravdanje i isplatu troškova za službena putovanja nije vršio u skladu sa Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima, kao jedinim propisom koji uređuje ovu oblast, budući da isti nije svojim aktom regulisao pitanje službenih putovanja.

- **Potrebno je da subjekt revizije obračun, isplatu i pravdanje putnih troškova za službena putovanja vrši u skladu sa Uredbom o naknadama troškova državnim službenicima i namještenicima, obzirom da je navedena Uredba jedini važeći propis koji reguliše ovu oblast ili da donose svoj akt kojim će regulisati ovu materiju.**
- **Državna revizorska institucija takođe subjektu revizije preporučuje da u cilju smanjenja gotovinskih isplata plaćanje troškova vrši preko žiro računa.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u 2013. godini nije u poslovnim knjigama obezbjeđivao analitičku evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava i nije Statutom utvrdio obavezu donošenja Finansijskog plana.

- **U cilju uspostavljanja efikasnog sistema unutrašnje kontrole subjekt revizije treba da Statutom utvrdi obavezu donošenja Finansijskog plana, kao i da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.**

6. DEMOKRATSKI SAVEZ

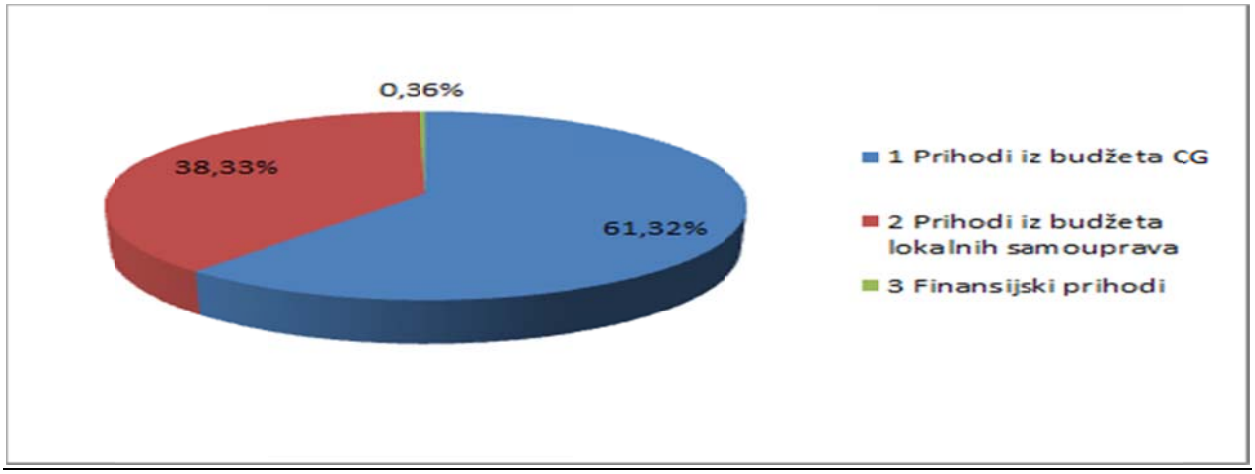
6.1. Prihodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala prihode za redovno poslovanje za 2013. godinu u iznosu od **23.810,43€**. Iskazani prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu od 14.600,00€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 9.125,48€ i prihode od kamata u iznosu od 84,95€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda Partije u 2012. i 2013. godini po vrsti.

R/B	Vrsta prihoda	2012. godina	% učešća	2013. godina	% učešća	2013/2012
1	Prihodi iz budžeta CG	77.134,90	88,88%	14.600,00	61,32%	18,93%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samcuprava	9.576,19	11,03%	9.125,48	38,33%	95,29%
3	Finansijski prihodi	78,92	0,09%	84,95	0,36%	107,64%
	Ukupno	**86.790,01**	**100,00%**	**23.810,43**	**100,00%**	**27,43%**

Dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje u 2013. godini.



Na osnovu datog tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza prihoda konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz budžeta CG i isti učestvuju sa 61,32% u strukturi ukupnih prihoda, prihodi od lokalnih samouprava sa 38,33%, a finansijski prihodi 0,36%.

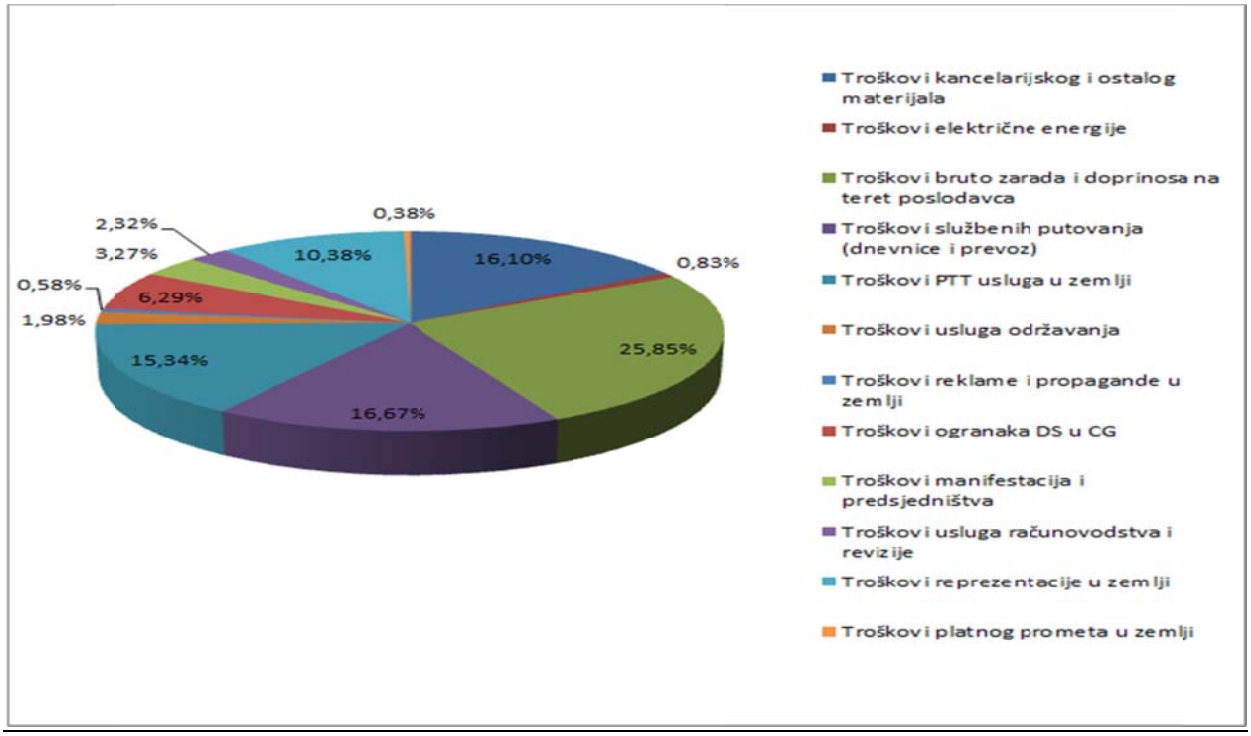
6.2. Rashodi

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama, iskazao rashode u 2013. godini u iznosu od 30.252,78€.i isti se odnose na: troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 4.869,67€, troškove električne energije u iznosu od 250,00€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 7.820,64€, troškove službenih putovanja u iznosu od 5.043,50€, troškove ptt usluga u iznosu od 4.641,85€, troškove usluga održavanja u iznosu od 599,85€, troškove reklame i propaganda u zemlji u iznosu od 175,50€, troškove ogranaka DS u CG u iznosu od 1.904,30€, troškove manifestacija i predsjedništva u iznosu od 990,00€, troškove usluga računovodstva i revizije u iznosu od 702,00€, troškove reprezentacije u zemlji u iznosu od 3.140,00€ i troškove platnog prometa u zemlji u iznosu od 115,47€.

U narednoj tabeli je dat pregled ostvarenih rashoda u 2012. i 2013. godini.

R/B	Vrsta troška	2012. godina	% učešća	2013. godina	% učešća	2013/2012
1	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	12.109,57	12,43%	4.869,67	16,10%	40,21%
2	Troškovi električne energije	0,00	0,00%	250,00	0,83%	
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	15.735,08	16,15%	7.820,64	25,85%	49,70%
4	Troškovi službenih putovanja (dnevnice i prevoz)	6.979,32	7,16%	5.043,50	16,67%	72,26%
5	Troškovi PTT usluga u zemlji	1.314,10	1,35%	4.641,85	15,34%	353,23%
6	Troškovi usluga održavanja	1.922,58	1,97%	599,85	1,98%	31,20%
7	Troškovi reklame i propagande u zemlji		0,00%	175,50	0,58%	
8	Troškovi ogranaka DS u CG	32.214,00	33,07%	1.904,30	6,29%	5,91%
9	Troškovi manifestacija i predsjedništva	289,80	0,30%	990,00	3,27%	341,61%
10	Troškovi usluga računovodstva i revizije	3.744,00	3,84%	702,00	2,32%	18,75%
11	Troškovi reprezentacije u zemlji	14.641,20	15,03%	3.140,00	10,38%	21,45%
12	Troškovi platnog prometa u zemlji	337,39	0,35%	115,47	0,38%	34,22%
13	Troškovi zakupa	7.200,00	7,39%		0,00%	
14	Troškovi amortizacije	923,85	0,95%		0,00%	
UKUPNO		97.410,89	100,00%	30.252,78	100,00%	31,06%

Dat je grafički prikaz ostvarenih rashoda za redovno poslovanje u 2013. godini.



Na osnovu prezentiranog tabelarnog i grafičkog prikaza konstatuje se da najveće učešće u ukupnim rashodima imaju troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 25,85%, troškovi službenih putovanja sa 16,67%, troškovi ptt usluga 15,31%, troskovi reprezentacije 10,38% itd.

U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije nije u potpunosti poštovao kontni okvir i vršio evidentiranje rashoda na odgovarajućim pozicijama propisanim Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" broj 5/11), pa je u narednoj tabeli dat uporedni pregled rashoda po glavnoj knjizi i rashoda razvrstanih shodno Pravilniku.

R/B	Vrsta troška	Po Glavnoj knjizi	Utvrđeno u reviziji	Razlika
1	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	4.869,67	2.743,43	2.126,24
2	Troškovi električne energije	250,00	1.269,50	-1.019,50
3	Troškovi zarada	7.820,64	7820,64	0,00
4	Troškovi službenih putovanja (dnevnice i prevoz)	5.043,50	5.639,80	-596,30
5	Troškovi PTT usluga u zemlji	4.641,85	4486,85	155,00
6	Troškovi usluga održavanja	599,85	150,75	449,10
7	Troškovi reklame i propagande u zemlji	175,50	1080,5	-905,00
8	Troškovi ogranaka DS u CG	1.904,30	700,00	1.204,30
9	Troškovi manifestacija i predsjedništva	990,00		990,00
10	Troškovi usluga računovodstva i revizije	702,00	702,00	0,00
11	Troškovi reprezentacije u zemlji	3.140,00	5543,84	-2.403,84
12	Troškovi platnog prometa u zemlji	115,47	115,47	0,00
Ukupno		**30.252,78**	**30.252,78**	**0,00**

Kao što je u prethodnoj tabeli prikazano ukupni troškovi stranke iznose 30.252,78€ koliko je prikazano u glavnoj knjizi. U postupku revizije su utvrđena odstupanja u iznosima pojedinih kategorija troškova evidentiranih u glavnoj knjizi i iznosa utvrđenih revizijom zbog pogrešnog klasifikovanja pojedinih troškova na odgovarajuća konta. U nastavku izvještaja troškovi su prezentirani u iznosima koji su utvrđeni revizijom.

6.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuke iz prethodnih izvještaja koje se odnose na smanjenje gotovine i na avansiranje dobavljača za zakup poslovnih prostora, a nije realizovao preporuke koje se odnose na obezbjeđivanje analitičke evidencije osnovnih sredstava i potraživanja od lokalnih samouprava kao i uspostavljanje unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja.

6.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i čl 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratskog saveza u Crnoj Gori za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (br. 137/14 od 07.11.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/112 od 28.10.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o DRI I članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu
Demokratskog saveza u Crnoj Gori

M I Š LJ E NJ E

Revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Demokratskog saveza u Crnoj Gori za 2013. godinu daje objektivan prikaz iskazanih prihoda i rashoda u skladu sa opšte prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja pa shodno tome nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje na Godišnji finansijski izvještaj za 2013. godinu.**

Pored datog pozitivnog mišljenja nadležni Kolegijum skreće pažnju subjektu revizije na utvrđene nedostatke i propuste koji se odnose na:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije izvršio popis stalne imovine Centrale i dijela ogranaka, ali nije sačinio Izvještaj o popisu. Takođe je utvrđeno da nije vršen popis obrtne imovine i obaveza.

- **Subjekt revizije treba da vrši godišnji popis stalne imovine (Centrale i ogranaka), kao i popis obrtne imovine i obaveza i da nakon izvršenog popisa sačini izvještaj o popisu. Takođe treba da obezbijedi analitičku evidenciju osnovnih sredstava i da izvrši usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja.**

2. Revizijom su utvrđena odstupanja u iznosima pojedinih vrsta troškova evidentiranih u Glavnoj knjizi i revizijom utvrđenih iznosa, zbog pogrešnog klasifikovanja istih.

- **Subjekt revizije treba da pravilno klasifikuje troškove i iste evidentira na odgovarajuća konta shodno Pravilniku o kontnom okviru koji primenjuje.**

3. Revizijom je utvrđeno da su naknade troškova prevoza u iznosu od 1.220,00€ isplaćene sa žiro računa Partije na tekuće račune predsjednika ogranka Rožaje, ogranka Krajine i koordinatora i tehničkog sekretara ogranka Krajine, iz razloga što pomenuti ogranci nemaju otvorene žiro račune kod poslovnih banaka. Dio navedenih troškova u iznosu od 640,00€ pravdan je nepotpunom dokumentacijom.

- **Subjekt revizije treba za obezbijedi da ogranci svoje materijalno-finansijsko poslovanje obavljaju preko žiro računa otvorenih za te namjene i da pravdanje svih troškova vrši na osnovu adekvatne dokumentacije.**

4. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knjigama nije obezbjeđivao evidenciju potraživanja po svim osnovima (potraživanja od lokalnih samouprava i potraživanja od koalicione članice Demokratske partije).
- **Potrebno je da subjekt revizije u svojim poslovnim knjigama obezbijedi evidentiranje potraživanja po svim osnovima (od koalicionih partnera, od lokalnih samouprava i sl). Evidentiranje potraživanja treba vršiti na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

7. DEMOKRATSKI CENTAR

7.1. Prihodi

Partija je u 2013. godini ostvarila ukupne prihode za redovno poslovanje u iznosu od **10.347,00€**. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 9.723,00 (od Glavnog grada 4.533,48€, Opštine Bar 3.614,00€ i Opštine Nikšić 1.575 ,84€)

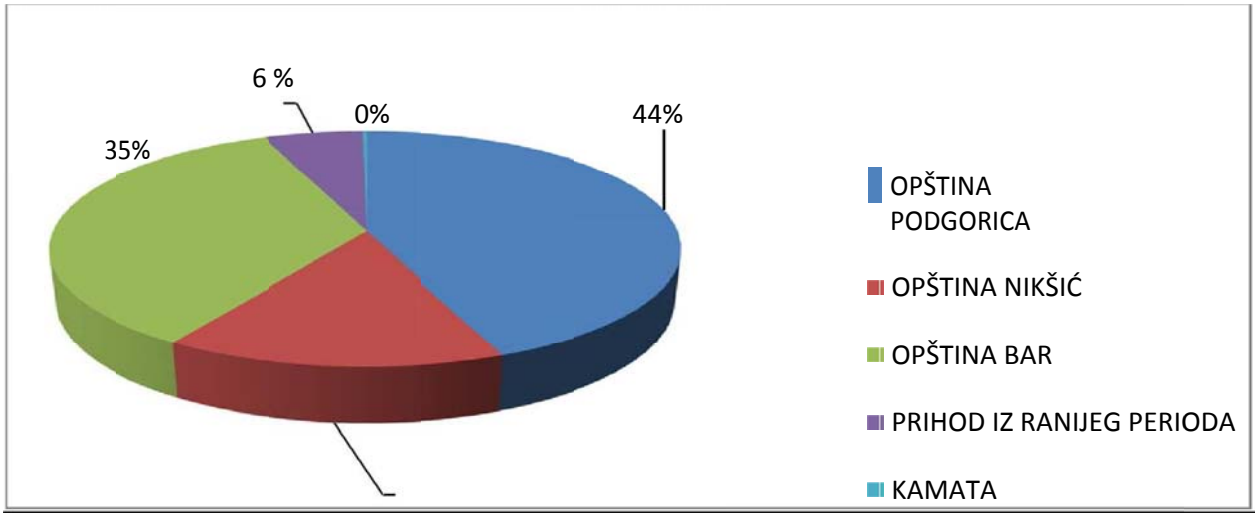
Partija je osim navedenih prihoda iskazala i ostale prihode u iznosu od 600,00€ i finansijske prihode po osnovu pozitivne kamate u iznosu od 24,04€

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2013. godini

R.br.	PRIHODI	IZNOS	%
1	GLAVNI GRAD PODGORICA	4.533,48	43,81%
2	OPŠTINA NIKŠIĆ	1.575,84	15,23%
3	OPŠTINA BAR	3.614,00	34,93%
4	PRIHOD IZ RANIJEG PERIODA	600,00	5,80%
5	KAMATA	24,04	0,23%
	UKUPNO:	10.347,36	100,00%

Shodno prezentiranim podacima najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi od lokalnih samouprava (od Glavnog grada Podgorica 43,81% , opštine Nikšić 34,93%, opštine Bar 15,23%).

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda.



7.2. Rashodi

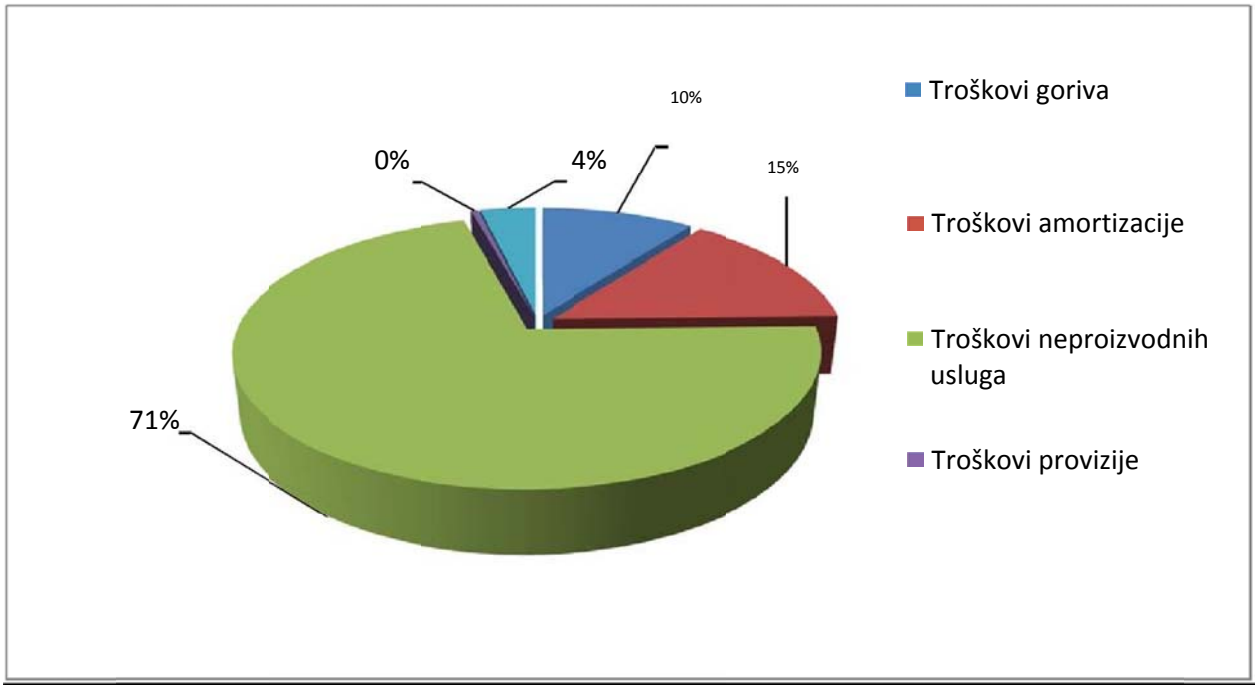
Partija je u 2013. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od **6.418,49** € i isti se odnose na: troškove goriva u iznosu od 650,00 €, troškove amortizacije u iznosu od 932,40€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 4.574,00€, troškove provizije u iznosu od 30,13€ i troškovi poreza u iznosu od 231,96 €. Od ukupno evidentiranih troškova, troškovi u iznosu od 1.850,00€ su isplaćeni gotovinski iz blagajne, a iznos od 1.634,75€ preko žiro-računa.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled troškova za 2012. i 2013. godinu.

R.BR.	VRSTA TROŠKA	2012		2013	
		IZNOS	%	IZNOS	%
1	Troškovi dnevnica	500,00	13,50%	0,00	0,00%
2	Troškovi telefona	233,13	6,29%	0,00	0,00%
3	Troškovi reklame i propagande	1.236,08	33,37%	0,00	0,00%
4	Troškovi goriva	0,00	0,00%	650,00	10,13%
5	Troškovi amortizacije	219,30	5,92%	932,40	14,53%
6	Troškovi neproizvodnih usluga	117,00	3,16%	4.574,00	71,26%
7	Troškovi provizije	48,54	1,31%	30,13	0,47%
8	Troškovi poreskih obaveza	0,00	0,00%	231,96	3,61%
9	Ostali nematerijalni rashodi	1.350,00	36,45%	0,00	0,00%
	UKUPNO:	**3.704,05**	**100,00%**	**6.418,49**	**100,00%**

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da je najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi neproizvodnih usluga sa 71,26%, troškovi amortizacije sa 14,53%, troškovi goriva sa 10.13% i dr.

U nastavku izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih troškova



7.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg izvještaja Demokratskog centra Crne Gore utvrđeno je da je subjekt revizije ispoštovao preporuku datu u prethodnom Izvještaju, koja se odnosi na dokumentovanje troškova, a djelimično je ispoštovao preporuku koja se odnosi na popis imovine i obaveza i na obezbjeđivanje pomoćne evidencije blagajničkog poslovanja.

7.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 4 i čl 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i člana 23 Zakona o finansiranju političkih partija izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratskog centra Crne Gore za 2013. godinu. Revizija je planirana i obavljena sa ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom regulativom, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja Izjašnjenja subjekta revizije (br. 02/14 od 17.11.2014. godine) na Preliminarni Izvještaj DRI broj 40116-042-629/120 od 06.11.2014. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o DRI I članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije Kolegijum u sastavu Nikola Kovačević, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Branislav Radulović, član Senata - član Kolegijuma usvojio je

Konačan izvještaj

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu

Demokratskog centra Crne Gore

M I Š LJ E NJ E

Revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj izvještaja Demokratskog centra Crne Gore za 2013. godinu daje objektivan prikaz iskazanih prihoda i rashoda u skladu sa opšte prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja pa shodno tome nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje na Godišnji finansijski izvještaj za 2013. godinu.**

Pored datog pozitivnog mišljenja nadležni Kolegijum skreće pažnju subjektu revizije na utvrđene nedostatke i propuste koji se odnose na:

1. Subjekt revizije je u 2013. godini od poslovnih knjiga obezbjeđivao glavnu knjigu i pomoćnu evideniju blaganičkog poslovanja (dnevnik blagajne) ali nije obezbjeđivao evideniciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Subjekt revizije u poslovnim knjigama treba da obezbijedi evideniranje potraživanja od lokalnih samouprava na osnovu ovjerene i usaglašene dokumenacije.**

2. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao potraživanja od fizičkog lica po osnovu date pozajmice u iznosu od 3.500,00€ shodno zaključenom ugovoru kojim je precizirano da je fizičko lice u obavezi pozajmicu vratiti do kraja 2012. godine. U postupku revizije je utvrđeno da navedena pozajmica nije vraćena u 2013. godini.

- **Potrebno je da subjekt revizije preduzme aktivnost u cilju naplate potraživanja pokrene postupak prinudne naplate ili izvši otpis istih.**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao stalnu imovinu (osnovna sredstva) po nabavnoj i otpisanoj vrijednosti u iznosu od 1.462,20€ tako da ista nije imala sadašnju vrijednost što ukazuje da je po knjigovodstvenoj evidenciji u cjelosti otpisana. Državnom revizoru nije dat dokaz da je Partija u 2013. godini vršila popis osnovnih sredstava, pa se nije moglo utvrditi da li se ista i dalje koriste bez obzira što nemaju knjigovodstvenu vrijednost.

- **Potrebno je da subjekt revizije izvrši popis i procjenu stalne imovine i istu evidentira po procijenjenoj vrijednosti u poslovnim knjigama.**

IZVOD IZ ZBIRNOG IZVJEŠTAJA O REVIZIJI IZVJEŠTAJA O PORIJEKLU VISINI I STRUKTURI PRIKUPLJENIH I UTROŠENIH SREDSTAVA PODNOSILACA IZBORNIH LISTA ZA LOKALNE IZBORE ODRŽANE 26.01.2014. GODINE U ULCINJU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Podnosioci izbornih lista za lokalne izbore održane 26.01.2014. godine u Ulcinju
Predmet revizije:	Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosioca izbornih lista
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

1. OPŠTI DIO

1.1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG" br. 17/07 ...31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih partija („Sl. list CG" br. 42/11, 60/11,01/12 ,10/14 i 25/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2014. godinu (br. 4011-06-1540 od 27.12.2013. godine) i Odluci o dopuni Godišnjeg plana DRI broj 4011-06-1276 od 12.09. 2014 godine;
- Odluci Kolegijuma IV, nadležnog za vršenje revizije (br. 40116-042-1288 od 17.09. 2014. godine).

1.2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti revizije su podnosioci potvrđenih i proglašenih izbornih lista koji su učestvovali na lokalnim izborima za izbor odbornika u Skupštinu opštine Ulcinj, održanim dana 26.01.2014. godine.

Predsjednik Crne Gore je Odlukom br. 01-1779 od 20. novembra 2013. godine,(„Sl. list CG" br. 54/13) raspisao izbore za odbornike u Skupštini opštine Ulcinj sa datumom održavanja 26.01.2014. godine.

U narednoj tabeli su prezentirani podaci o proglašenim i potvrđenim izbornim listama, kao i o broju osvojenih mandata na lokalnim izborima održanim u Ulcinju:

R.br.	Izborna lista	Broj osvojenih mandata
1	DPS „Naprijed da pobijedi Ulcinj" - Milo Đukanović	9
2	Nova demokratska snaga (FORCA)	8
3	Koalicija „Zajedno za budućnost Ulcinja"	7
4	Demokratska unija albanaca (DUA)	3
5	Socijaldemokratska partija CG	2
6	Pozitivna Crna Gora	2
7	Koalicija Demokratskai front -za Ulcinj svih nas	1
8	SNPCG" Za bolji Ulcinj i riječ i djelo"	1
9	Bošnjačka stranka	/
Ukupno:		**33**

1.3. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije su izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sledećih podnosioca izbornih lista:

- DPS „Naprijed da pobijedi Ulcinj" - Milo Đukanović
- Nova demokratska snaga (FORCA)
- Koalicija „Zajedno za budućnost Ulcinja"
- Demokratska unija albanaca (DUA)
- Socijaldemokratska partija CG
- Pozitivna Crna Gora
- Koalicija Demokratskai front -za Ulcinj svih nas

- SNPCG“ Za bolji Ulcinj i riječ i djelo“
- Bošnjačka stranka.

1.4. CILJ REVIZIJE

Cilj revizije bio je da se provjeri:

- da li su izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sastavljeni i dostavljeni u skladu sa zakonskim propisima;
- da li izveštaji obezbjeđuju istinit, pouzdan i tačan pregled prihoda i rashoda;
- pravilnost sticanja prihoda i izvršenja rashoda;
- da li se izvještaji zasnivaju na vjerodostojnoj dokumentaciji.

1.5. METODOLOGIJA REVIZIJE

Predmetna revizija je imala karakter **dokumentarne revizije**.

Revizijom je izvršen uvid u dostavljene izvještaje o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju i ostalu prateću dokumentaciju podnosioca izbornih lista na lokalnim izborima održanim u Ulcinju dana 26.01.2014.godine.

2. PRIKUPLJENA SREDSTVA

Uvidom u dostavljene izvještaje i prateću dokumentaciju utvrđeno je da su podnosioci izbornih lista za izbor odbornika u opštini Ulcinj (izbori održani dana 21.06.2014. godine) prikupili sredstva u ukupnom iznosu od **36.459,67€** od čega su:

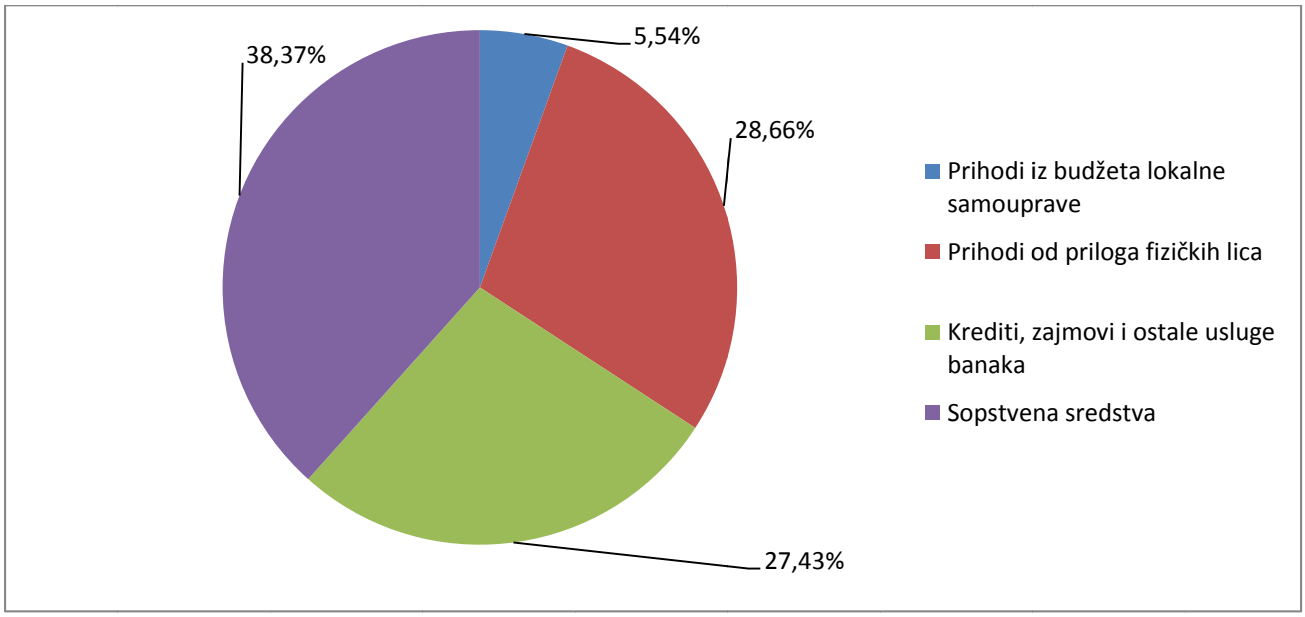
- budžetska sredstva u iznosu od **2.018,48 €** tj. **5,54%** ukupno prikupljenih sredstava;
- sredstva od priloga fizičkih lica u iznosu od **10.450,00€** tj **28,86%** ukupno prikupljeni sredstava;
- **sredstva od kredita u iznosu od 10.000,16€ tj.27,43% ukupno prikupljenih sredstava**
- sopstvena sredstva u iznosu od **13.991,03€** tj. **38,37%** ukupno prikupljenih sredstava.

Podnosioci izbornih lista su prikupili sredstva iz budžeta lokalne samouprave Ulcinj u iznosu od 2.018,48€ tj (20% pripadajućih sredstava). Sredstva od priloga prikupljena su u ukupnom iznosu od 10.450,00€ i odnose se na priloge fizičkih lica. Podnosioci izbornih lista su za finansiranje izbornih kampanja koristili i sopstvena sredstva u iznosu od 13.991,03€ koja su prenešena sa računa za redovno poslovanje partije ili članice koalicije.Takođe je podnosilac izborne liste Nova demokratska snaga (FORCA) za finansiranje izborne kampanje koristila i sredstva od podignutog kredita u iznosu od 10.000,00€

Dat je tabelarni pregled prikupljenih sredstava podnosioca potvrđenih izbornih lista:

R.br.	PRIKUPLJENA SREDSTVA	DPS	DP	BS	SNP	DF	POZITIVNA	SDP	FORCA	DUA	UKUPNO	UDIO
1	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	252,31	252,31		252,31	252,31	252,31	252,31	252,31	252,31	2.018,48	5,54%
2	Prihodi od priloga fizičkih lica	5.040,00					410,00	5.000,00			10.450,00	28,66%
3	Krediti, zajmovi i ostale usluge banaka						0,07	0,09	10.000,00		10.000,16	27,43%
4	Sopstvena sredstva	2.477,00		1.999,00	4.560,23		2.000,00	550,50	2.400,00	4,30	13.991,03	38,37%
	Ukupno:	**7.769,31**	**252,31**	**1.999,00**	**4.812,54**	**252,31**	**2.662,38**	**5.802,90**	**12.652,31**	**256,61**	**36.459,67**	**100,00%**

Grafički prikaz ukupno prikupljenih sredstava za finansiranje izbornih kampanja po izvorima finansiranja i po podnosiocima izbornih lista:



Podnosioci izbornih lista prikupili su sredstva za finansiranje izborne kampanje u ukupnom iznosu od 36.459,67€ i ista se odnose na sledeće podnosioce izbornih lista: DPS u iznosu od 7.769,31€ (21,31% ukupno prikupljenih sredstava), Demokratska partija u iznosu od 252,31€ (0,69%), Bošnjačka stranka u iznosu od 1.999,00€ (5,48%), SNP u iznosu od 4.812,54€ (13,20%), DF u iznosu od 252,31 (0,69%), Pozitivna Crna Gora u iznosu od 2.662,38€ (7,30%), SDP u iznosu od 5.802,90 (15,92%), Nova demokratska snaga u iznos od 12.652,31 (34,70%) i DUA u iznosu od 256,61 (0,70%).

U tabelli koja slijedi dat je pregled sredstava koja su podnosioci izbornih lista mogli prikupiti za finansiranje izborne kampanje shodno Zakonu o finansiranju političkih partija, kao i pregled prikupljenih sredstava koja su podnosioci iskazali u dostavljenim izvještajima:

R/B	Naziv podnosioca izborne liste	Zakonom dozvoljen iznos sredstva za finansiranje izborne kampanje				Prikupljena sredstva prikazana u izvještajima	Razlika
		Budžetska sredstva (20%)	Sredstva po osnovu osvojenih mandata	Privatni izvori (limit - član 13 Zakona)	Ukupno		
/	1	2	3	4	5(3+4+5)	6	7(6-5)
1	DPS „Naprijed da pobijedi Ulcinj" - Milo Đukanović	252,31	2.477,00	5.046,20	7.775,51	7.769,31	-6,20
2	Nova demokratska snaga (FORCA)	252,31	2.144,00	5.046,20	7.442,51	12.652,31	5.209,80
3	Koalicija „Zajedno za budućnost Ulcinja"	252,31	1.876,00	5.046,20	7.174,51	252,31	-6.922,20
4	Demokratska unija albanaca (DUA)	252,31	804,00	5.046,20	6.102,51	256,61	-5.845,90
5	Socijaldemokratska partija CG	252,31	536,00	5.046,20	5.834,51	5.802,90	-31,61
6	Pozitivna Crna Gora	252,31	536,00	5.046,20	5.834,51	2.662,38	-3.172,13
7	Koalicija Demokratskai front -za Ulcinj svih nas	252,31	268,00	5.046,20	5.566,51	252,31	-5.314,20
8	SNPCG" Za bolji Ulcinj i riječ i djelo"	252,31	268,00	5.046,20	5.566,51	4.812,54	-753,97
9	Bošnjačka stranka.	252,31		5.046,20	5.298,51	1.999,00	-3.299,51
UKUPNO		2270,79	8.909,00	45.415,80	56.595,59	36.459,67	20.135,92

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da je podnosilac izborne liste Nova dmokratska snaga (FORCA) koristeći sredstva kredita za finansiranje izborne kampanje prikupio sredstva u većem iznosu za 5.209,80€ od Zakonom utvrđenog limita (član 10, stav 2 i 3 i član 13 stav 1).

3. UTROŠENA SREDSTVA

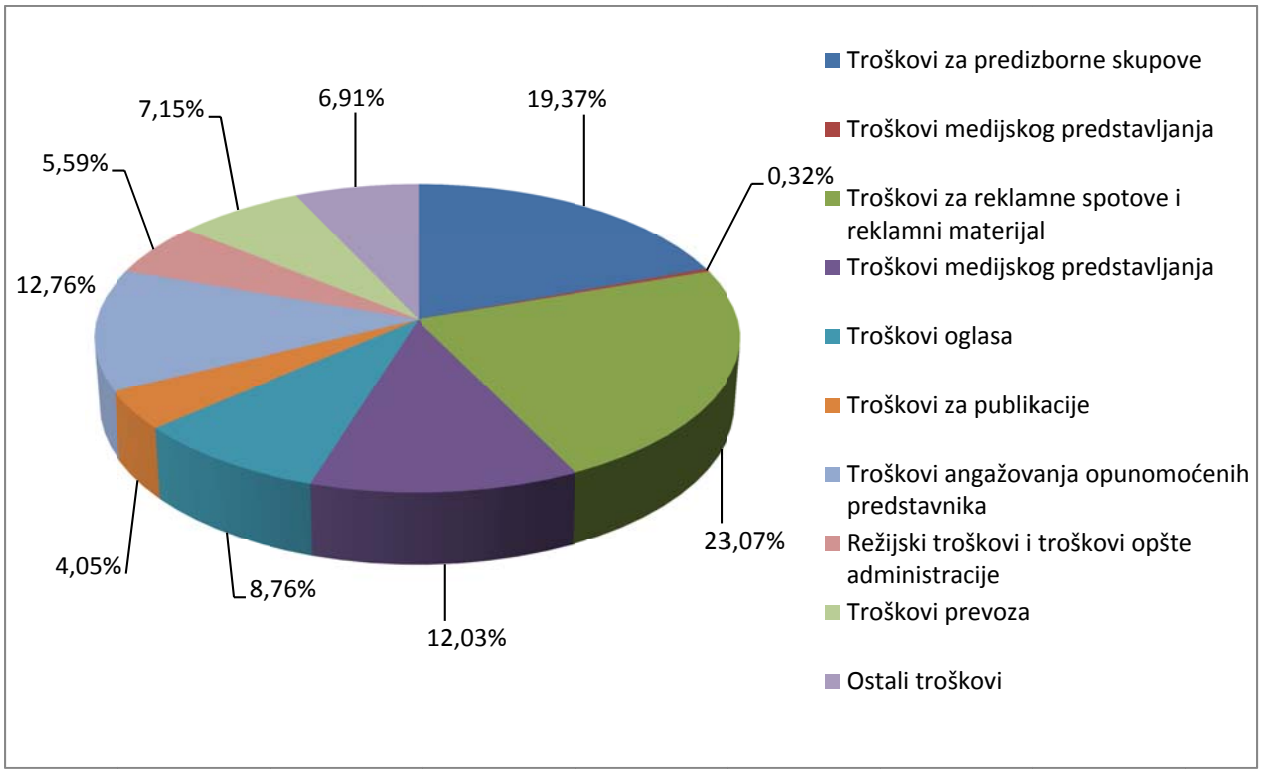
Revizijom Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju za lokalne izbore u Opštini Ulcinj utvrđeno je da ukupni troškovi izborne kampanje iskazani u iznosu od **47.104,78€** i odnosese na: troškove za predizborne skupove u iznosu od 9.123,50€ (19,37%), troškove medijskog predstavljanja u iznosu od 150,00€(0,32%), troškove za reklamne spotove i reklamni materijal u iznosu od 10.865,44€ (23,07%), troškove medijskog predstavljanja u iznosu od 5.666,00€(12,03%), troškove oglasa u iznosu od 4.126,12€(8,76%), troškove za publikacije u iznosu od 1.905,90€ (4,05%), troškove angažovanja opunomoćenih predstavnika u iznosu od 6.010,00€ (12,76%), režijske troškove i troškove opšte administracije u iznosu od 2.634,78€ (5,59%), troškove prevoza u iznosu od 3.,369,07€ (7,15%) i ostale troškove u iznosu od 3.253,97€ (6,91%).

Dat je tabelarni pregled utrošenih sredstava za izbornu kampanju po podnosiocima izbornih lista, iznosu i učešću:

R/B	Vrsta troška	DPS	DP	BS	SNP	DF	Pozitivna	SDP	FORCA	DUA	Ukupno	Udio
1	Troškovi za predizborne skupove	1.106,00			600,00	297,50			7.120,00		**9.123,50**	19,37%
2	Troškovi medijskog predstavljanja			150,00							**150,00**	0,32%
3	Troškovi za reklamne spotove i reklamni materijal	4.077,00			1.610,23	1.338,75	678,30	2.161,16		1.000,00	**10.865,44**	23,07%
4	Troškovi medijskog predstavljanja				145,20			2.165,80		3.355,00	**5.666,00**	12,03%
5	Troškovi oglasa	1.644,00				100,00	2.004,12	378,00			**4.126,12**	8,76%
6	Troškovi za publikacije					303,45	721,85			880,60	**1.905,90**	4,05%
7	Troškovi angažovanja opunomoćenih predstavnika	900,00		550,00	800,00	680,00		1.080,00	2.000,00		**6.010,00**	12,76%
8	Režijski troškovi i troškovi opšte administracije		230,82	974,22	847,38		4,48		394,38	183,50	**2.634,78**	5,59%
9	Troškovi prevoza			298,07	521,00				2.550,00		**3.369,07**	7,15%
10	Ostali troškovi			26,08	151,04		215,47	9,72	2.851,66		**3.253,97**	6,91%
Ukupni troškovi		**7.727,00**	**230,82**	**1.998,37**	**4.674,85**	**2.719,70**	**3.624,22**	**5.794,68**	**14.916,04**	**5.419,10**	**47.104,78**	100,00%

U ukupnim troškovima najveće učešće imaju troškovi za reklamne spotove i reklamni materijal -23,07%, troškovi za predizborne skupove – 19,37%, troškovi angažovanja opunomoćenih predstavnika 12,76**%,** troškovi medijskog predstavljanja – 12,03% i sl.

Grafički prikaz utrošenih sredstava za izborne kampanje po vrsti i podnosiocima izbornih lista:



Ukupno utrošena sredstva za izborne kampanje u iznosu od 47.104,78€ odnose se na sledeće podnosioce izbornih lista: Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 7.727,00€ (16% ukupno utrošenih sredstava), Pozitivna Crna Gora u iznosu od 3.624,22€ (8%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 5.794,68€ (12 %), SNP u iznosu od 4.674,85€ (10%), Bošnjačka stranka u iznosu od 1.998,37€ (4%), Demokratski front u iznosu od 2.719,70€ (6%), Nova demokratska snaga – FORCA u iznosu od 14.916,04€ (32%) i Demokratska unija albanaca u iznosu od 5.419,10€ (12%).

Podnosioci izbornih lista su gotovinski platili troškove u iznosu od 14.046,47€, što iznosi 30% ukupnih troškova i to: Nova demokratska snaga – FORCA u iznosu od 9.060,10€ (19,23%), Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 900,00€ (2%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 1.080,00€ (2,29%), Bošnjačka stranka u iznosu od 1.520,13€ (3,23%), SNP u iznosu od 1.486,27€ (3,16%).

Podnosilac izborne liste Nova demokratska snaga (FORCA) je utrošio sredstva za izbornu kampanju (lokalni izbori u Ulcinju) u većem iznosu za 5.109,00€ od Zakonom utvrđenog limita sredstava koje je podnosioc mogao prikupiti za finansiranje izborne kampanje (član 10 i član 13).

4. ZAKLJUČNE OCJENE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija (DRI) je, u skladu sa članom 25 Zakona o finansiranju političkih partija, izvršila reviziju izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju izbori održani dana 26.01.2014. godine u Ulcinju.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije na dostavljene Preliminarne Izvještaje DRI, a u skladu sa članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: član Senata, Nikola Kovačević - rukovodilac Kolegijuma i član Senata, Dragiša Pešić - član Kolegijuma, na sjednici održanoj 16.01.2015. godine usvojio je:

ZBIRNI KONAČNI ZVJEŠTAJ
sa preporukama

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja kod subjekata revizije,nadležni Kolegijum je sačinio preporuke u cilju poboljšanja kvaliteta izvještavanja podnosioca izbornih lista i otklanjanja revizijom utvrđenih nepravilnosti:

1. Podnosilac izborne liste Koalicija „Zajedno za budućmost Ulcinja“ nije u skladu sa članom 14 Zakona otvorio poseban žiro-račun za finansiranje izbornih kampanja i nije, shodno čl.15 Zakona, DRI dostavio obavještenje o imenovanju odgovornog lica za namjensko trošenje sredstava i podnošenje Izvještaja. Takođe, isti nije u skaldu članom 25 Zakona o finansiranju političkih partija dostavio u zakonskom roku Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju Državnoj revizorskoj instituciji.

Podnosilac izborne liste Koalicija DF nije u skladu sa članom 14 Zakona otvorio poseban žiro-račun za finansiranje izbornih kampanja.

- **Podnosioci izbornih lista, shodno članu 14 Zakona o finansiranju političkih partija, dužni su da otvore poseban žiro račun za finansiranje izborne kampanje i da, shodno članu 15 pomenutog Zakona, da imenuju lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i podnošenje Izvještaja. Takođe su u obavezi da, shodno članu 25 Zakona, DRI dostave Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju u zakonskom roku i propisanim obrascima.**

2. Upoređujući Zakonom dozvoljeni iznos prikupljenih sredstava za finansiranje izborne kampanje i iznos sredstava koji su podnosioci izbornih lista iskazali u dostavljenim izvještajima utvrđeno je da je podnosilac izborne liste Nova demokratska snaga (FORCA) prikupio sredstava za finansiranje izborne kampanje u većem iznosu za 5.209,80€ od Zakonom utvrđenog limita (član 10, stav 2 i 3 i član 13 stav 1).

- **Podnosioci izbornih lista su dužni da sredstva za finansiranje izbornih kampanja prikupljaju na način i u iznosu koji je utvrđen Zakonom.**

3. Podnosilac izborne liste (FORCA) je iskazao troškove u većem iznosu za 5.209,80€ od Zakonom utvrđenog limita sredstava koja je mogao prikupiti za finansiranje izborne kampanje (član 10 i 13).

- **Podnosioci izbornih lista ne mogu trošiti sredstva za izbornu kampanju u većem iznosu od Zakonom utvrđenog limita sredstava koja može prikupiti za finansiranje izborne kampanje (čl.10 i 13).**

4. Podnosilac izborne liste Demokratska unija Albanaca iskazane troškove u dostavljenom Izvještaju u iznosu od 5.419,10€ nije dokumentovao.

- **Podnosioci izbornih lista u obavezi su da nastale troškove za izbornu kampanju pravdaju vjerodostojnom i potpunom dokumentacijom.**

5. Revizijom je utvrđeno da su podnosioci izbornih lista koristili sopstvena sredstva za finansiranje izborne kampanje u ukupnom iznosu od 13.991,05 odnosno 38,37% ukupno prikupljenih sredstava, iako ista nijesu utvrđena Zakonom o finansiranju političkih partija kao izvor finansiranja izbornih kampanja.

Državna revizorska institucija u Izvještaju (DRI br.40113-04-045/89 od 14.03.2014.g.) dala je preporuku nadležnom Ministarstvu da uskladi Uputstvo o obrascu izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sa Zakonom o finansiranju političkih partija, u dijelu koji se odnosi na sopstvena sredstva imajući u vidu da ista nisu Zakonom predviđena kao vid finansiranja izbornih kampanja. Budući da su podnosioci izbornih lista izvještaje podnijeli na ranije propisanim obrascima konstatuje se da nadležno Ministarstvo nije uskladilo navedeno Uputstvo sa Zakonom.

- **Potrebno je uskladiti Uputstvo o obrascu izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju („Sl. list CG" br. 17/12) sa Zakonom o finansiranju političkih partija, u dijelu koji se odnosi na sopstvena sredstva.**

6. Revizijom je utvrđeno da podnosiocima izbornih lista po osnovu osvojenih mandata nijesu uplaćena budžetska sredstva, shodno članu 10, stav 4 i članu 11, stav 1 Zakona o finansiranju političkih partija.

- **Jedinice lokalne samouprave dužne su da, shodno Zakonu o finansiranju političkih partija, poštuju propisani rok za uplatu sredstava podnosiocima izbornih lista.**

7. Podnosilac izborne liste Bošnjačka stranka nije u dostavljenom Izvještaju iskazao prikupljena sredstva (20% pripadajućeg dijela sredstava od lokalne samouprave) i nije pravilno na odgovarajuće pozicije , shodno propisanim obrascima, iskazao prikupljena i utrošena sredstva.

- **Podnosioci izbornih lista su dužni da u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju iskažu ukupno prikupljena i utrošena sredstva, kao i da ista prezentiraju na odgovarajućim pozicijama, shodno propisanim obrascima za podnošenje Izvještaja.**

8. Podnosioci izbornih lista su gotovinski platili troškove u iznosu od 14.046,47€, što iznosi 30% ukupnih troškova i to: Nova demokratska snaga – FORCA u iznosu od 9.060,10€ (19,23%), Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 900,00€ (2%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 1.080,00€ (2,29%), Bošnjačka stranka u iznosu od 1.520,13€ (3,23%), SNP u iznosu od 1.486,27€ (3,16%).

.

- **Državna revizorska institucija preporučuje da podnosioci izbornih lista smanje gotovinske isplate po osnovu troškova izborne kampanje i da plaćanje troškova vrše preko žiro-računa.**

IZVOD IZ ZBIRNOG IZVJEŠTAJA O REVIZIJI IZVJEŠTAJA O PORIJEKLU VISINI I STRUKTURI PRIKUPLJENIH I UTROŠENIH SREDSTAVA PODNOSILACA IZBORNIH LISTA ZA LOKALNE IZBORE ODRŽANE 09.03.2014. GODINE U BERANAMA

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Podnosioci izbornih lista za lokalne izbore održane 09.03.2014. godine u Beranama
Predmet revizije:	Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosioca izbornih lista
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI DIO

1.1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG" br. 17/07 ...31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih partija („Sl. list CG" br. 42/11, 60/11,01/12 ,10/14 i 25/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2014. godinu (br. 4011-06-1540 od 27.12.2013. godine) i Odluci o dopuni Godišnjeg plana DRI broj 4011-06-1276 od 12.09. 2014 g;
- Odluci Kolegijuma IV, nadležnog za vršenje revizije (br. 40116-042-1288 od 17.09. 2014. godine).

1.2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti revizije su podnosioci potvrđenih i proglašenih izbornih lista koji su učestvovali na lokalnim izborima za izbor odbornika u Skupštinu opštine Berane , održanim dana 09.03.2014. godine.

Predsjednik Crne Gore (Odlukama br. 01-1915 od 19.10.2013. godine, „Sl. list CG" br. 59/13) raspisao je izbore za odbornike u skupštini opštine Berane sa datumom održavanja 09.03.2014. godine.

U narednoj tabeli su prezentirani podaci o proglašenim i potvrđenim izbornim listama, kao i o broju osvojenih mandata na lokalnim izborima održanim u Beranama:

R.br	Izborna lista	Broj osvojenih mandata
1	DPS Crne Gore "Da pobijedi Berane"	17
2	Koalicija DF i SNP "Zdravo Berane"	18
3	Bošnjačka stranka	/
4	Demokratska srpska stranka "Srpski glas za Beran	/
5	Stranka srpskih radikala "Naprijed Berane"	/
6	Narodna stranka	/
7	Jugoslovenska komunistička partija	/
8	SDP Berane "Možemo bolje"	/
9	Stranka penzionera, invalida i socijalne pravde	/
10	Pozitivna Crna Gora "Srcem za Berane"	/
11	Srpska lista "Anđelko Bubanja"	/
Ukupno:		35

1.3. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije su izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sledećih podnosioca izbornih lista:

- DPS Crne Gore „Da pobijedi Berane "
- Koalicija (DF i SNP) "Zdravo Berane"
- Bošnjačka stranka
- Demokratska srpska stranka "Srpski glas za Berane"

- Stranka srpskih radikala "Naprijed Berane "
- Narodna stranka
- Jugoslovenska komunistička partija
- Socijaldemokratska partija Berane "Može bolje"
- Stranka penzionera invalida i socijalne pravde
- Pozitivna Crna Gora „Srcem za Berane "
- Srpska lista "Anđelko Bubanja "

1.4. CILJ REVIZIJE

Cilj revizije bio je da se provjeri:

- da li su izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sastavljeni i dostavljeni u skladu sa zakonskim propisima;
- da li izveštaji obezbjeđuju istinit, pouzdan i tačan pregled prihoda i rashoda;
- pravilnost sticanja prihoda i izvršenja rashoda;
- da li se izvještaji zasnivaju na vjerodostojnoj dokumentaciji.

2. METODOLOGIJA REVIZIJE

Predmetna revizija je imala karakter **dokumentarne revizije**.

Revizijom je izvršen uvid u dostavljene izvještaje o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju i ostalu prateću dokumentaciju podnosioca izbornih lista na lokalnim izborima održanim U Beranama dana 09.03.2014.godine

3. PRIKUPLJENA SREDSTVA

Uvidom u dostavljene izvještaje i prateću dokumentaciju utvrđeno je da su podnosioci izbornih lista za izbor odbornika u opštini Berane (izbori održani dana 09.03.2014. godine) prikupili sredstva u ukupnom iznosu od **48.271,71**€ od čega su:

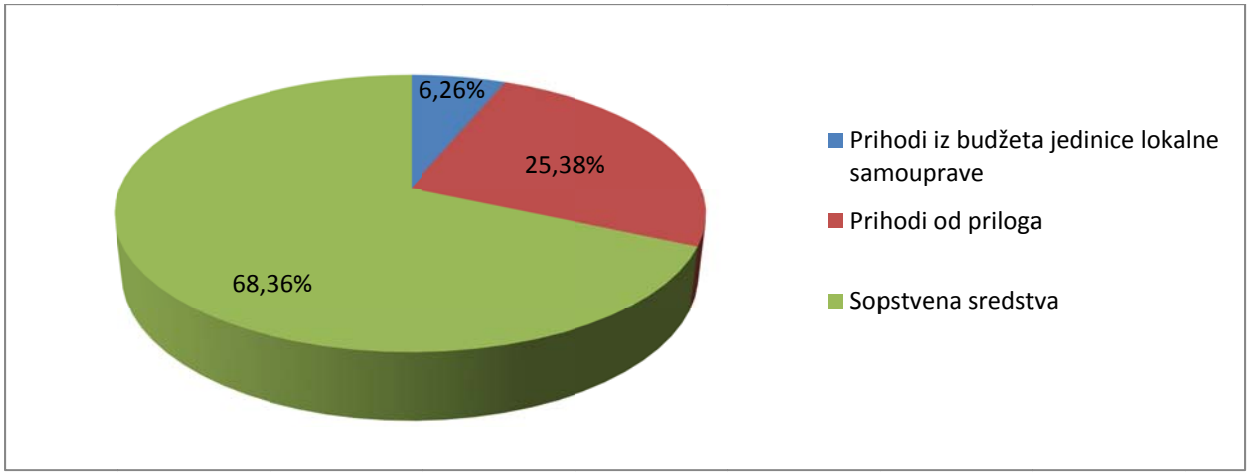
- budžetska sredstva u iznosu od **3.022,71€** tj. **6,26%** ukupno prikupljenih sredstava;
- sredstva od priloga u iznosu od **12.251,00€** tj **25,38%** ukupno prikupljenih sredstava;
- sopstvena sredstva u iznosu od **32.998,00€** tj. **68,36 %** ukupno prikupljenih sredstava.

Podnosioci izbornih lista su prikupili sredstva iz budžeta lokalne samouprave Berane u iznosu od 3.022,71€ tj (20% pripadajućih sredstava),. Sredstva od priloga prikupljena su u ukupnom iznosu od 12.251,71€ i odnose se na priloge fizičkih lica, što čini Podnosioci izbornih lista su za finansiranje izbornih kampanja koristili i sopstvena sredstva u iznosu od 32.998,00€ koja su prenešena sa računa za redovno poslovanje partije ili članice koalicije.

Dat je tabelarni pregled prikupljenih sredstava podnosioca potvrđenih izbornih lista:

R/B	Prihodi	DPS	DSS	SSR	NS	BS	JKP	SDP	SPISP	POZITIVNA	KOALICIJA "ZDRAVO BA"	UKUPNO	učešće
1	Prihodi iz budžeta jedinice lokalne samouprave	303,00	300,00	302,00	302,53	302,53	302,53	302,53	302,53	302,53	302,53	**3.022,71**	6,26%
2	Prihodi od priloga	6.051,00						6.000,00		200,00		**12.251,00**	25,38%
3	Sopstvena sredstva	6.477,00			300,01	999,99			121,00	2.500,00	12.600,00	**32.998,00**	68,36%
Ukupno		**12.831,00**	**300,00**	**302,00**	**602,54**	**1.302,52**	**302,53**	**6.302,53**	**423,53**	**3.002,53**	**12.902,53**	**48.271,71**	100,00%

Grafički prikaz ukupno prikupljenih sredstava za finansiranje izbornih kampanja po izvorima finansiranja i po podnosiocima izbornih lista:



Ukupno prikupljena sredstva za finansiranje izbornih kampanja u iznosu od 48.271,71€, koja su prezentirana u datom tabelarnom i grafičkom prikazu, odnose se n**a sledeće podnosioce izbornih lista:** Koalicija "Zdravo Berane" u iznosu od **22.902,53,00€ (**47,45% ukupno prikupljenih sredstava), Demokratska partija socijalista CG u iznosu od **12.831,00€** (**26,58%**), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od **6.302,53€** (**13,06%**), Pozitivna Crna Gora u iznosu od **3.002,53€** (**6,22%**), Bošnjačka stranka u iznosu od **1.302,52€** (**2,70%**), Narodna stranka u iznosu od **602,54€** (**1,25%**), Stranka penzionera, invalida i socijalne pravde u iznosu od **423,53€** (**0,88%**), Jugoslovenska komunistička partija u iznosu od 302,53€ **(0,63%)**, Stranka srpskih radikala u iznosu od **302,00€** (**0,63%**), Demokratska srpska stranka u iznosu od **300,00€** (**0,62%**).

Podnosioci izbornih lista u podnijetim izvještajima nijesu iskazali prikupljena sredstva po osnovu osvojenih mandata u iznosu od **13.335,00€** iz razloga što im ista nijesu uplaćena do momenta podnošenja izvještaja DRI.

Shodno objavljenim izbornim rezultatima, po osnovu osvojenih mandata podnosiocima izbornih lista pripadaju sledeća sredstva: Demokratska partija socijalista CG iznos od 6.477,00€, Koaliciji (DF i SNP) "Zdravo Berane" iznos od 6.858,00€

U tabelli koja slijedi dat je pregled sredstava koja su podnosioci izbornih lista mogli prikupiti za finansiranje izborne kampanje shodno Zakonu o finansiranju političkih partija, kao i pregled prikupljenih sredstava koja su podnosioci iskazali u dostavljenim izvještajima.

R/B	Naziv podnosioca izborne liste	Zakonom dozvoljen iznos sredstva za finansiranje izborne kampanje				Prikupljena sredstva prikazana u izvještajima	Razlika
		Budžetska sredstva (20%)	Sredstva po osnovu osvojenih mandata	Privatni izvori (limit - član 13 Zakona)	Ukupno		
/	1	2	3	4	5(3+4+5)	6	7(6-5)
1	DPS Crne Gore „Da pobijedi Berane “;	302,53	6.477,00	6.060,00	12.839,53	12.831,00	-8,53
2	Demokratska srpska stranka "Srpski glas za Berane"	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	300,00	-6.062,53
3	Stranka srpskih radikala "Naprijed Berane "	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	302,00	-6.060,53
4	Narodna stranka	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	602,54	-5.759,99
5	Bošnjačka stranka	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	1.302,52	-5.060,01
6	Jugoslovenska komunistička partija	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	302,53	-6.060,00
7	Socijaldemokratska partija Berane "Može bolje"	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	6.302,53	-60,00
8	Stranka penzionera invalida i socijalne pravde	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	423,53	-5.939,00
9	Pozitivna Crna Gora „Srcem za berane “	302,53	0,00	6.060,00	6.362,53	3.002,53	-3.360,00
11	Koalicija (DF i SNP) "Zdrvo Berane	302,53	6.858,00	6.060,00	13.220,53	22.902,53	9.682,00
UKUPNO		3025,3	13.335,00	60.600,00	76.960,30	48.271,71	-28.688,59

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da je podnosilac izborne liste Koalicija SNP, DF "Zdravo Berane, koristeći sopstvena sredstva za finansiranje izborne kampanje prikupio sredstva u većem iznosu za 9.682,00€ od Zakonom utvrđenog limita (član 10, stav 2 i 3 i član 13 stav 1).

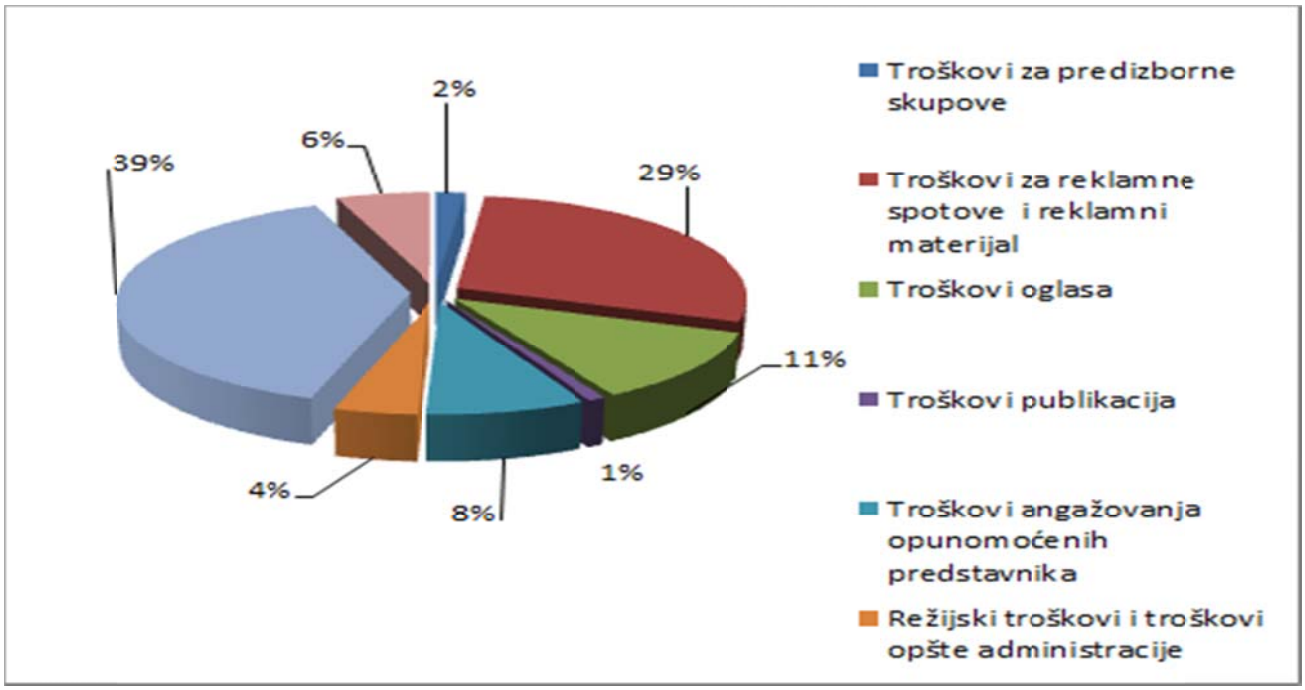
4. UTROŠENA SREDSTVA

Revizijom je utvrđeno da su podnosioci izbornih lista na ime troškova za izborne kampanje iskazali iznos od **48.643,25€** i isti se odnosi na: troškove predizbornih skupova u iznosu od **863,40€** (**2%** troškove za reklamne spotove i reklamni materijal u iznosu od **13.891,04** (**29%**), troškove oglašavanja **5.583,10** (**11%**), troškove publikacija u iznosu od **426,65€** (**1%**), troškove angažovanja opunomoćenih predstavnika u iznosu od **3.901,40** (**8, %**), režijske troškove i troškove opšte administracije u iznosu od **2.016,34€** (**4, %**), troškove prevoza u iznosu od **19.148,03€** (**39%**) i ostale troškove izborne kampanje u iznosu od **2.813,29€** (**6%**).

Dat je tabelarni prikaz ukupno utrošenih sredstava za izborne kampanje podnosioca izbornih lista:

R/B	Troškovi izborne kampanje	DPS	DSS	SSR	NS	BS	JKP	SDP	SPISP	POZITIVNA	KOALICIJA "ZDRAVO BA"	UKUPNO	učešće u ukupnim trcškovima
1	Troškovi za predizborne skupove	536,0(					27,40			300,00		863,40	2%
2	Troškovi za reklamne spotove i reklamni materijal	7.323,0(	133,28		299,88			3.018,00		375,14	2.741,74	13.891,04	29%
3	Troškovi oglasa	3.453,0(						1.951,60		178,50		5.583,10	11%
4	Troškovi publikacija									426,65		426,65	1%
5	Troškovi angažovanja opunomoćenih predstavnika	1.375,0(					63,40	1.320,00	423,00		720,00	3.901,40	8%
6	Režijski troškovi i troškovi opšte administracije	42,0(		30,00	267,75	1.301,00	25,20			305,39	45,00	2.016,34	4%
7	Troškovi prevoza		136,03	260,00	33,00		184,00			400,00	18.135,00	19.148,03	39%
8	Ostali troškovi		30,69					12,22		1.509,59	1.260,79	2.813,29	6%
Ukupno		12.729,0(	300,00	290,00	600,63	1.301,00	300,00	6.301,82	423,00	3.495,27	22.902,53	48.643,25	100%

Grafički prikaz utrošenih sredstava za izborne kampanje po vrsti i podnosiocima izbornih lista:



Ukupno utrošena sredstva za izborne kampanje u iznosu od 48.643,25 odnose se na sledeće podnosioce izbornih lista: Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 12.729,00€ (26,17% ukupno utrošenih sredstava), Pozitivna Crna Gora u iznosu od 3.495,27€ (7,19%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 6.301,82€ (12,96%), Koalicija (SNP i DF) u iznosu od 22.902,53€ (47,08%), Bošnjačka stranka u iznosu od 1.301,00€ (2,67%), Demokratska srpska stranka u iznosu od 300,00€ (0,62%), Stranka srpskih radikala u iznosu od 290,00€ (0,60%), Narodna stranka u iznosu od 600,63€ (1,23%),Jugoslovenska komunistička partija u iznosu od 300,00€ (0,62%), Stranka penzionera, invalida i socijalne pravde u iznosu 423,00€ (0,87%).

Podnosioci izbornih lista su na ime plaćanja troškova podigli gotovinu sa žito računa u iznosu od 24.453,00€, što iznosi 50% ukupnih troškova i to: Koalicija (SNP i DF) u iznosu od 19.645,00€ (40,39% ukupno podignute gotovine), Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 1.375,00€ (2,83%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 1.320,00€ (2,71%), Bošnjačka stranka u iznosu od 800,00€ (1,46%), Stranka penzionera, invalida i socijalne pravde u iznosu 423,00€ (0,87%), Narodna stranka u iznosu od 300,00€ (0,62%), Demokratska srpska stranka u iznosu od 300,00€ (0,62%), Stranka srpskih radikala u iznosu od 290,00€ (0,60%).

Gotovinski su isplaćivani najvećim dijelom troškovi opunomoćenih predstavnika, troškovi prevoza, goriva itd.

Podnosilac izborne liste Koalicija SNP i DF, utrošio je sredstva za izbornu kampanju (lokalni izbori u Beranama) u većem iznosu za 9.682,00€ od Zakonom utvrđenog limita sredstava koje je podnosioc mogao prikupiti za finansiranje izborne kampanje (član 10 i član 13).

5. ZAKLJUČNE OCJENE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija (DRI) je, u skladu sa članom 25 Zakona o finansiranju političkih partija, izvršila reviziju izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju izbori održani dana 09.03.2014. godine u Beranama.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije na dostavljene Preliminarne Izvještaje DRI, a u skladu sa članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: član Senata, Nikola Kovačević - rukovodilac Kolegijuma i član Senata, Dragiša Pešić - član Kolegijuma, na sjednici održanoj 16.01.2015. godine usvojio je:

ZBIRNI KONAČNI IZVJEŠTAJ
sa preporukama

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja kod subjekata revizije, nadležni Kolegijum je sačinio preporuke u cilju poboljšanja kvaliteta izvještavanja podnosioca izbornih lista i otklanjanja revizijom utvrđenih nepravilnosti.

1. Podnosioci izbornih lista Jugoslovenska komunistička partija i Srpska lista „Anđelko Bubanja“ nijesu u skladu sa članom 14 Zakona otvorili posebne žiro-račune za finansiranje izbornih kampanja, a podnosioci izbornih lista: Demokratska srpska stranka, Jugoslovenska komunistička partija, Srpska lista „Anđelko Bubanja“ i Stranka srpskih radikala nijesu, shodno članu 15 Zakona, DRI dostavili obavještenja o imenovanju odgovornog lica za namjensko trošenje sredstava i podnošenje Izvještaja.

Državnoj revizorskoj instituciji nije u skladu sa odredbama člana 25 Zakona o finansiranju političkih partija dostavio Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju podnosilac izborne liste „Srpska lista Anđelko Bubanja“, a podnosioc izborne liste Stranka srpskih radikala nije u zakonskom roku dostavio isti.

- **Podnosioci izbornih lista, shodno članu 14 Zakona o finansiranju političkih partija, dužni su da otvore poseban žiro račun za finansiranje izborne kampanje i da, shodno članu 15 pomenutog Zakona, da imenuju lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i podnošenje Izvještaja. Takođe su u obavezi da, shodno članu 25 Zakona, DRI dostave Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju u zakonskom roku i propisanim obrascima.**

2. Upoređujući Zakonom dozvoljeni iznos prikupljenih sredstava za finansiranje izborne kampanje i iznos sredstava koji su podnosioci izbornih lista iskazali u dostavljenim izvještajima utvrđeno je da je podnosilac izborne liste Koalicija SNP i DF prikupio sredstava za finansiranje izborne kampanje u većem iznosu za 9.682 ,00€ od Zakonom utvrđenog limita (član 10, stav 2 i 3 i član 13 stav 1).

- **Podnosioci izbornih lista su dužni da sredstva za finansiranje izbornih kampanja prikupljaju na način i u iznosu koji je utvrđen Zakonom.**

3. Podnosilac izborne liste Koalicija SNP i DF, utrošio je sredstva za izbornu kampanju (lokalni izbori u Beranama) u većem iznosu za 9.682,00€ od Zakonom utvrđenog limita sredstava koje je podnosioc mogao prikupiti za finansiranje izborne kampanje (član 10 i član 13).

- **Podnosioci izbornih lista ne mogu trošiti sredstva za izbornu kampanju u većem iznosu od Zakonom utvrđenog limita sredstava koja može prikupiti za finansiranje izborne kampanje (čl.10 i 13).**

4. Revizijom je utvrđeno da su podnosioci izbornih lista koristili sopstvena sredstva za finansiranje izborne kampanje u ukupnom iznosu od 32.998,00€, odnosno 68,36% ukupno prikupljenih sredstava, iako ista nijesu utvrđena Zakonom o finansiranju političkih partija kao izvor finansiranja izbornih kampanja.

Državna revizorska institucija u Izvještaju (DRI br.40113-04-045/89 od 14.03.2014.g.) dala je preporuku nadležnom Ministarstvu da uskladi Uputstvo o obrascu izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sa Zakonom o finansiranju političkih partija, u dijelu koji se odnosi na sopstvena sredstva imajući u vidu da ista nisu Zakonom predviđena kao vid finansiranja izbornih kampanja. Budući da su podnosioci izbornih lista izvještaje podnijeli na ranije propisanim obrascima konstatuje se da nadležno Ministarstvo nije uskladilo navedeno Uputstvo sa Zakonom.

- **Potrebno je uskladiti Uputstvo o obrascu izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju („Sl. list CG" br. 17/12) sa Zakonom o finansiranju političkih partija, u dijelu koji se odnosi na sopstvena sredstva.**

5. Revizijom je utvrđeno da podnosiocima izbornih lista po osnovu osvojenih mandata nijesu uplaćena budžetska sredstva, shodno članu 10, stav 4 i članu 11, stav 1 Zakona o finansiranju političkih partija.

- **Jedinice lokalne samouprave dužne su da, shodno Zakonu o finansiranju političkih partija, poštuju propisani rok za uplatu sredstava podnosiocima izbornih lista.**

6. Podnosioci izbornih lista su na ime plaćanja troškova podigli gotovinu sa žito računa u iznosu od 24.453,00€, što iznosi 50% ukupnih troškova i to: Koalicija (SNP i DF) u iznosu od 19.645,00€ (40,39% ukupno podignute gotovine), Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 1.375,00€ (2,83%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 1.320,00€ (2,71%), Bošnjačka stranka u iznosu od 800,00€ (1,46%), Stranka penzionera, invalida i socijalne pravde u iznosu 423,00€ (0,87%), Narodna stranka u iznosu od 300,00€ (0,62%), Demokratska srpska stranka u iznosu od 300,00€ (0,62%), Stranka srpskih radikala u iznosu od 290,00€ (0,60%). Gotovinski su isplaćivani najvećim dijelom troškovi opunomoćenih predstavnika, troškovi prevoza, goriva itd.

- **Državna revizorska institucija preporučuje da podnosioci izbornih lista smanje gotovinske isplate po osnovu troškova izborne kampanje i da plaćanje troškova vrše preko žiro-računa.**

ZBIRNI IZVJEŠTAJ O PORIJEKLU VISINI I STRUKTURI PRIKUPLJENIH I UTROŠENIH SREDSTAVA PODNOSILACA IZBORNIH LISTA ZA LOKALNE IZBORE ODRŽANE 25.05.2014. GODINE

Vrsta revizije:	Finansijska revizija
Subjekat revizije:	Podnosioci izbornih lista za lokalne izbore održane 25.05.2014. godine u: Podgorici, Bijelom Polju, Danilovgradu, Baru, Kolašinu, Plavu, Pljevljima, Rožajama, Šavniku, Gusinju, Plužinama, Žabljaku i gradskim opštinama Glavnog grada (Golubovci i Tuzi)
Predmet revizije:	Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava podnosioca izbornih lista
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Dragiša Pešić, član Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG" br. 15/07);
- Zakonu o finansiranju političkih partija („Sl. list CG" br. 49/08, 49/10, 40/11, 42/11, 60/11, 01/12, 10/14 i 25/14);
- Odluke o dopuni Godišnjeg plana revizija Državne revizorske institucije za 2014. godinu (br. 4011-06-1276 od 12.09.2014. godine);
- Odluci Kolegijuma IV, nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116-042-1288 od 17.09.2014. godine).

II. OSNOVNI PODACI O PODNOSIOCIMA IZBORNIH LISTA

Predsjednik Crne Gore (odlukama br. 01-439 od 24.03.2014. godine „Sl. list CG" br. 15/14" i br. 01-031/14-2170 od 25.03.2014. godine „Sl. list CG" br. 16/14) raspisao je izbore za odbornike u Skupštini Glavnog grada Podgorica i skupštini opština: Bar, Bijelo Polje, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik i Gusinje, kao i Skupštinama gradskih opština Golubovci i Tuzi.

Rješenjima izbornih komisija utvrđene su i proglašene izborne liste za izbor odbornika u Glavnom gradu Podgorica, i skupštini opština: Bar, Bijelo Polje, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik i Gusinje, kao i Skupštinama gradskih opština Golubovci i Tuzi pod nazivom:

R/B	Izborna lista	Ukupno osvojenih mandata
1	Koalicija za evropsku Podgoricu	204
2	Demokratski front - Miodrag Lekić	77
3	SNP - Mladost, mudrost, hrabrost	74
4	Socijaldemokratska partija Crne Gore	39
5	Bošnjačka stranka	26
6	Koalicija za Gusinje - Rusmin Laličić	10
7	Demokratski savez u Crnoj Gori	7
8	Albanska koalicija	4
9	Grupa građana ,, Šule i Mikan sa građanima za Kolašin"	3
10	Pozitivna Crna Gora	3
11	Demokratska unija albanaca	2
12	Bošnjaci, Muslimani i Albanci - Bar u koji vjerujemo	2
13	Albanska alijansa Gusinje	2
14	Jugoslovenska komunistička partija	1
15	Građanska inicijativa Iber Hoti	1
16	Bošnjačka demokratska zajednica - Hazbija Kalač	1
17	Narodna stranka	0
18	Liberalna partija- Barski liberali	0
19	Stranka srpskih radikala	0
20	Ujedinjene srpske stranke	0
21	Bjelopoljska lista - Zajedno za svoj grad	0
22	Koalicija SNP, Pokret za Pljevlja	0
23	FORCA - DUA Zajedno	0
24	Srpski front za Danilovgrad i Spuž	0
25	Barska lista	0
26	Bošnjačka demokratska zajednica -Dolazi istina, Akovo moje	0
Ukupno		**456**

2. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije su Izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju za lokalne izbore održane dana 25.05.2014. godine, sledećih podnosioca izbornih lista:

- Demokratska partija socijalista;
- Narodna stranka;
- Bošnjačka stranka - Rafet Husović;
- Liberalna partija – barski liberali;
- Grupa građana " Šule i Mikan sa građanima za Kolašin";
- Srpski front za Danilovgrad i Spuž;
- Jugoslovenska komunistička partija;
- Albanka alijansa Gusinje;
- Albanska koalicija;
- Stranka srpskih radikala;
- Građanska inicijativa Iber Hoti;
- Ujedinjene srpske stranke;
- Koalicija za Gusinje – dr. Rusmin Laličić;
- Pozitivna Crna Gora;
- Demokratski front;
- Socijaldemokratska partija Crne Gore;
- Bjelopoljska lista – zajedno, za svoj grad;
- Koalicija SNP CG, Pokret za Pljevlja;
- Bošnjačka demokratska zajednica;
- SNP –" mladost, mudrost, hrabrost";
- Forca – Demokratska unija Albanaca – zajedno;
- Barska lista;
- Demokratska unija albanaca;
- Bošnjačka demokratska zajednica (bdz) – dolazi istina, Akovo moje i
- Demokratski savez u Crnoj Gori ; „Bošnjaci, Muslimani i Albanci-Bar u koji vjerujemo".

3. CILJ REVIZIJE

Cilj predmetne revizije bio je da se provjeri :

- da li su izvještaji o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sastavljeni i dostavljeni u skladu sa važećim propisima;
- da li izveštaji obezbjeđuju istinit, pouzdan i tačan pregled prikupljenih i utrošenih sredstava;
- da li se izvještaji zasnivaju na vjerodostojnoj dokumentaciji
- da li su sredstava za izbornu kampanju prikupljena i utrošena u skladu sa Zakonom.

4. METODOLOGIJA REVIZIJE

Predmetna revizija je imala karakter **dokumentarne revizije**.

Revizijom je izvršen uvid u dostavljene izvještaje o porijeklu visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju i ostalu prateću dokumentaciju podnosioca izbornih lista na lokalnim izborima održanim u : Podgorici, Bijelom Polju, Danilovgradu, Baru, Kolašinu, Plavu, Pljevljima, Rožajama, Šavniku, Gusinju, Plužinama, Žabljaku i gradskim opštinama Glavnog grada (Golubovci i Tuzi) dana 25.05.2014.godine.

5. PRIKUPLJENA SREDSTVA

Uvidom u dostavljene izvještaje i prateću dokumentaciju utvrđeno je da su podnosioci izbornih lista za izbor odbornika na lokalnim izborima održanim 25.05.2014.godine, prikupili sredstva u ukupnom iznosu od **524.425,15**€ od čega su:

- sredstva iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od **47,571,77€** tj. **9,07%** ukupno prikupljenih sredstava;
- sredstva od priloga u iznosu od **179.898,00€** tj **34,30%** ukupno prikupljenih sredstava;
- sopstvena sredstva u iznosu od **296.955,38€** tj. **56,63 %** ukupno prikupljenih sredstava.

Podnosioci izbornih lista su prikupili sredstva iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 47.571,77€ tj (20% pripadajućih sredstava),. Sredstva od priloga prikupljena su u ukupnom iznosu od 179.898,00€ i odnose se na priloge fizičkih lica, Podnosioci izbornih lista su za finansiranje izbornih kampanja koristili i sopstvena sredstva u iznosu od 296.955,38 € koja su prenešena sa računa za redovno poslovanje partija ili članica koalicije.

Dat je tabelarni pregled prikupljenih sredstava podnosioca potvrđenih izbornih lista:

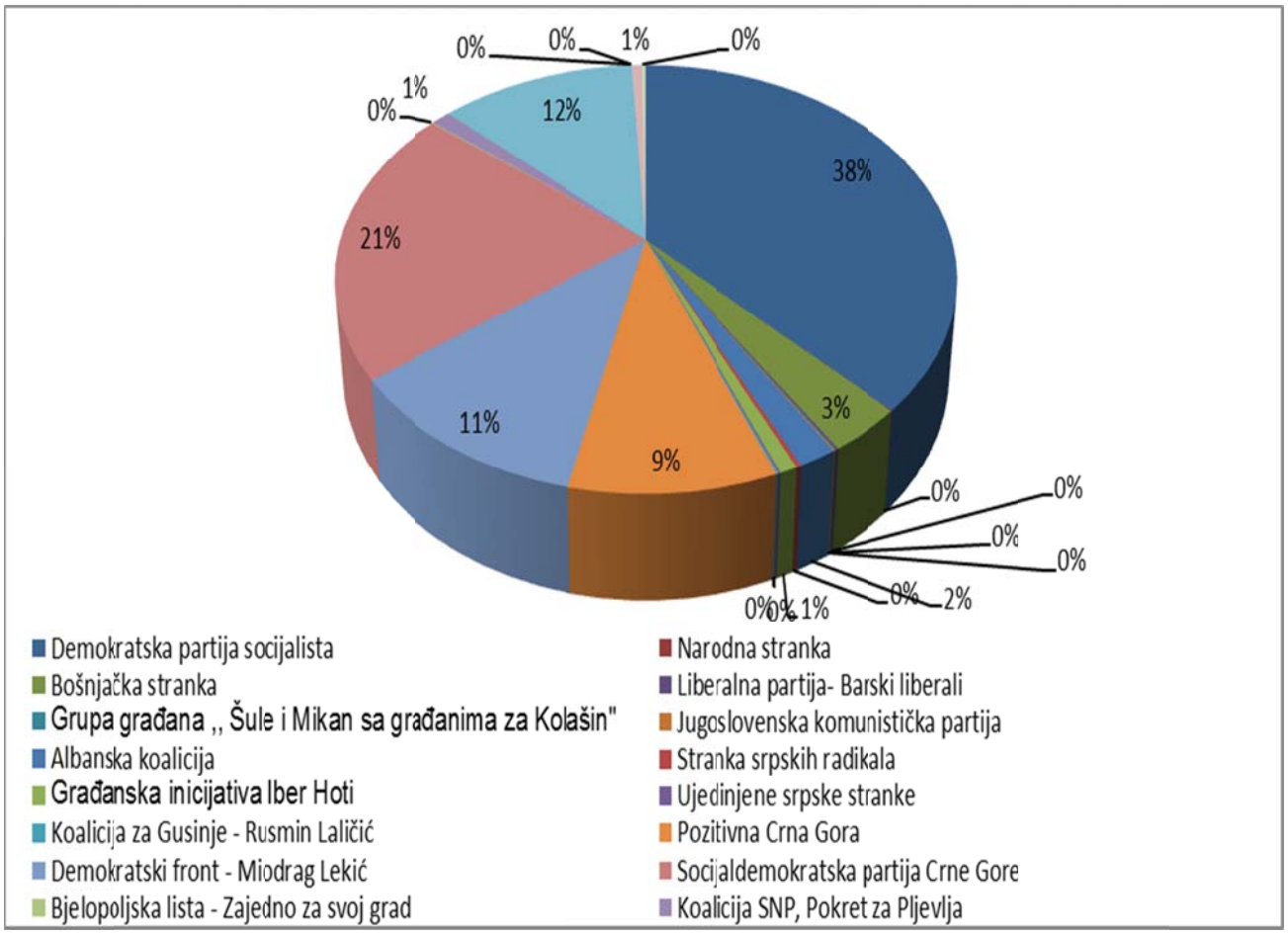
R/B	Izborna lista	Bužet opštine	Prilozi fizičkih lica	Sopstvena sredstva	Ukupno
1	Demokratska partija socijalista	7.230,00	124.510,00	65.970,00	197.710,00
2	Narodna stranka	90,00			90,00
3	Bošnjačka stranka	4.919,65	11.928,00	1.100,00	17.947,65
4	Liberalna partija- Barski liberali	650,00			650,00
5	Grupa građana ,, Šule i Mikan sa građanima za Kolašin"	320,00			320,00
6	Jugoslovenska komunistička partija	347,00			347,00
7	Albanska koalicija	1.717,92		7.066,61	8.784,53
8	Stranka srpskih radikala	1.133,33			1.133,33
9	Građanska inicijativa Iber Hoti	315,00		3.705,00	4.020,00
10	Ujedinjene srpske stranke	450,94			450,94
11	Koalicija za Gusinje - Rusmin Laličić	493,40			493,40
12	Pozitivna Crna Gora	3.093,23		44.600,00	47.693,23
13	Demokratski front - Miodrag Lekić	6.160,92	28.300,00	25.240,08	59.701,00
14	Socijaldemokratska partija Crne Gore	7.368,58	9.060,00	94.319,37	110.747,95
15	Bjelopoljska lista - Zajedno za svoj grad	450,94			450,94
16	Koalicija SNP, Pokret za Pljevlja	1.043,33	5.000,00		6.043,33
17	SNP - Mladost, mudrost, hrabrost	8.012,49	300,00	54.954,32	63.266,81
18	FORCA - DUA Zajedno	80,00			80,00
19	DUA	66,00	200,00	0,00	266,00
20	Demokratski savez u Crnoj Gori	2.979,04			2.979,04
21	Bošnjaci, Muslimani i Albanci - Bar u koji vjerujemo	650,00	600,00		1.250,00
Ukupno		**47.571,77**	**179.898,00**	**296.955,38**	**524.425,15**

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da su podnosioci izbornih lista za finansiranje izbornih kampanja (Izbori održani 25.05.2014.godine) prikupili sredstva u ukupnom iznosu od **524.425,15€,** i to:

- iz budžeta lokalnih samouprava iznos od **47.571,77€ (9,07%);**
- priloga fizičkih lica u iznosu od **179,898,00**€ **(34,30%)** i
- sopstvenih sredstava u iznosu od **296.955,38 € (56,62%).**

Prikupljena sredstava u iznosu od 524.425,15€ se odnose na sledeće podnosioce izbornih lista: DPS u iznosu od 197.710,00€ (37,70%), Socijaldemokratska partija u iznosu od 110.747,95€ (21,12%), SNP u iznosu od 63.266,81€ (12,06%), DF u iznosu od 59.701,00€ (11,38%), Pozitivna Crna Gora u iznosu od 47.693,23€ (9,09%), Bošnjačka stranka u iznosu od 17.947,65€ (3,42%), i ostali podnosioci izbornih lista u iznosu 27.358,00€ (5,23%) ukupno prikupljenih sredstava.

Grafički prikaz prikupljenih sredstava po podnosiocima izbornih lista:



6. UTROŠENA SREDSTVA

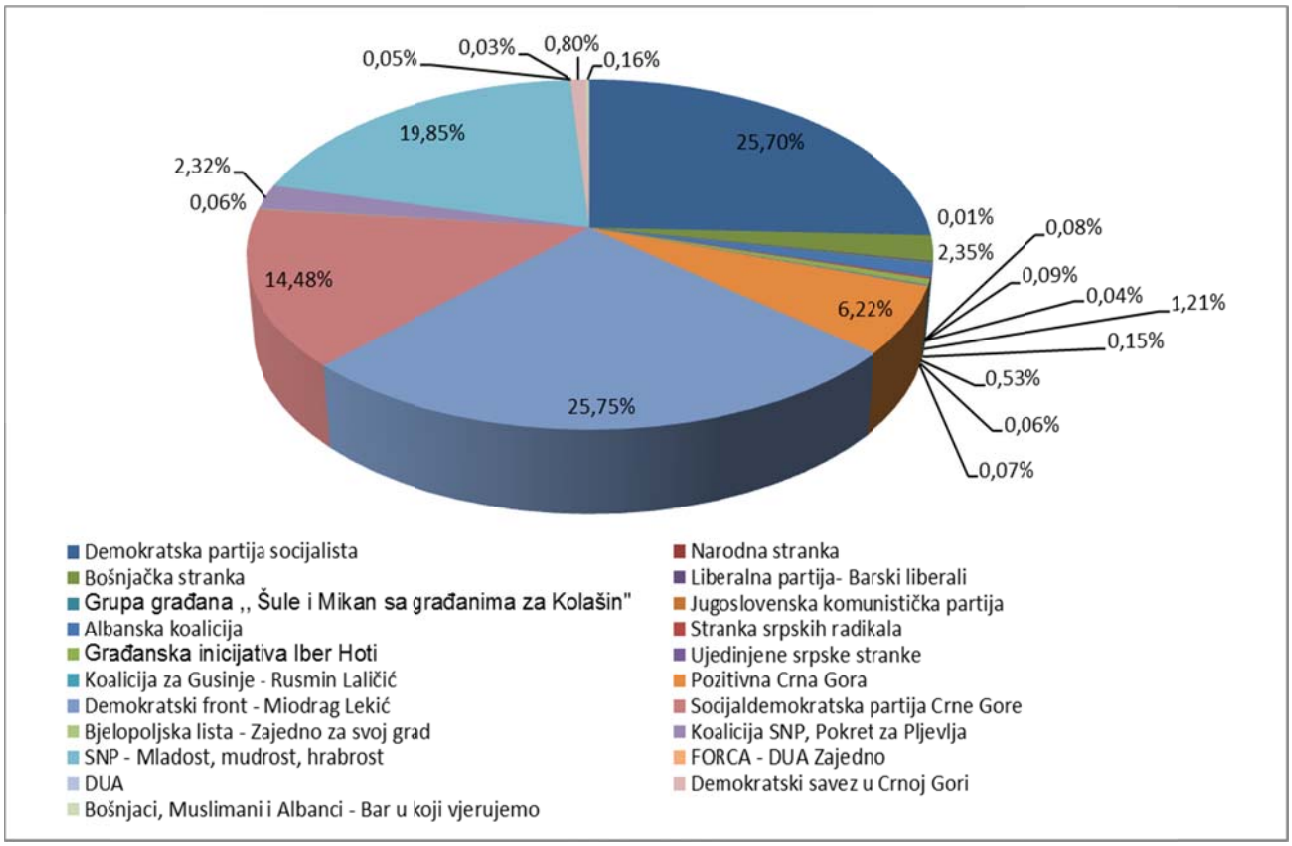
Revizijom Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju za lokalne izbore održane 25.05.2014.godine utvrđeno je da su ukupni troškovi izborne kampanje iskazani u iznosu od **764.762,22€** se odnose na: troškove za predizborne skupove u iznosu od 56.082,54€ (7,33%), troškove medijskog predstavljanja u iznosu od 173.930,59€ (22,74%), troškovi istraživanja javnog mjenja u iznosu od 10.665,10€ (1,39%), troškove za reklamne spotove i reklamni materijal u iznosu od 226.054,06€ (29,56%), troškove oglasa u iznosu od 121.076,90€ (15,83%), troškove publikacije u iznosu od 8.366,51€ (1,09%), troškove angažovanja opunomoćenih predstavnika u iznosu od 47.548,25€ (6,22%), režijske troškove i troškove opšte administracije u iznosu od 21.575,18€ (2,82%), troškove prevoza u iznosu od 59.447,75€ (7,77%) i ostale troškove u iznosu od 40.015,34€ (5,23%).

Dat je tabelarni pregled utrošenih sredstava za izbornu kampanju po podnosiocima izbornih lista, iznosu i učešću:

R/B	Izborna lista	Troškovi za predizborne skupove	Troškovi za reklamne spotove i reklamni materijal	Troškovi oglasa	Troškovi za publikacije	Troškovi medijskog predstavljanja	Troškovi istraživanja javnog mjenja	Troškovi angažovanja opunomoćenih predstavnika	Režijski troškovi i troškovi opšte administracije	Troškovi prevoza	Ostali troškovi	Ukupno
1	Demokratska partija socijalista	34.140,00	66.665,00	6.820,00		59.143,00	6.750,00	17.825,00	343,00	4.840,00		196.526,00
2	Narodna stranka								88,18			88,18
3	Bošnjačka stranka		7.302,54					4.320,00	1.109,00	2.516,78	2.701,76	17.950,08
4	Liberalna partija- Barski liberali							160,00	28,84	343,36	117,80	650,00
5	Grupa građana ,, Šule i Mikan sa građanima za Kolašin"		700,00									700,00
6	Jugoslovenska komunistička							340,00				340,00
7	Albanska koalicija	930,24	3.395,83					1.000,00		2.506,94	1.384,68	9.217,69
8	Stranka srpskih radikala								1.131,70			1.131,70
9	Građanska inicijativa Iber Hoti	250,00	1.760,00					360,00	600,00	600,00	450,00	4.020,00
10	Ujedinjene srpske stranke										450,12	450,12
11	Koalicija za Gusinje - Rusmin Laličić		500,00									500,00
12	Pozitivna Crna Gora		11.559,65	20.716,00	8.366,51				263,74	800,00	5.890,97	47.596,87
13	Demokratski front - Miodrag Lekić	11.595,30	21.102,95	61.345,20		46.750,75		16.723,25	12.487,02	5.282,00	21.641,27	196.927,74
14	Socijaldemokratska partija Crne Go	7.608,50	19.531,28	28.880,16		50.632,56	3.915,10				169,28	110.736,88
15	Bjelopoljska lista - Zajedno za svoj grad		190,00					260,00				450,00
16	Koalicija SNP, Pokret za Pljevlja		2.521,02	143,82					15,80	15.052,87		17.733,51
17	SNP - Mladost, mudrost, hrabrost	1.558,50	89.935,49	3.171,72		16.995,50		3.940,00	5.367,69	27.081,80	3.746,29	151.796,99
18	FORCA - DUA Zajedno		350,00									350,00
19	DUA					66,00				160,00	34,00	260,00
20	Demokratski savez u Crnoj Gori		540,30			342,78		1.370,00	140,21	264,00	3.429,17	6.086,46
21	Bošnjaci, Muslimani i Albanci - Bar u koji vjerujemo							1.250,00				1.250,00
Ukupno		**56.082,54**	**226.054,06**	**121.076,90**	**8.366,51**	**173.930,59**	**10.665,10**	**47.548,25**	**21.575,18**	**59.447,75**	**40.015,34**	**764.762,22**

U ukupnim troškovima najveće učešće imaju troškovi za reklamne spotove i reklamni materijal -29,56%, troškovi medijskog predstavljanja – 22,74%, troškovi oglasa 15,83**%,** troškovi prevoza – 7,77%, troškovi za predizborne skupove – 7,33%, dok su preostali troškovi – 16,77%.

Grafički prikaz utrošenih sredstava za izborne kampanje po vrsti i podnosiocima izbornih lista:



Ukupno utrošena sredstva za izborne kampanje povodom održanih lokalnih izbora dana 25.05.2014.godine u Glavnom gradu, dvanaest opština i dvije Gradske opštine u iznosu od 764.762,22€ odnose se na sledeće podnosioce izbornih lista: Demokratski front u iznosu od 196.927,74€ (25,75%), Demokratska partija socijalista CG u iznosu od 196.526,00€ (25,70%), SNP – Mladost, mudrost, hrabrost u iznosu od 151.796,99 (19,85%), Socijaldemokratska partija CG u iznosu od 110.736,88€ (14,48%), Pozitivna Crna Gora u iznosu od 47.596,87€ (6,22%), Bošnjačka stranka u iznosu od 17.950,08€ (2,35%) i ostali podnosioci izbornih lista u iznosu od 43.227,66€ (5,65%) ukupno utrošenih sredstava.

Podnosioci izbornih lista su gotovinski platili troškove u iznosu od 122.405,74€, što iznosi 16% ukupnih troškova i to: Demokratski front u iznosu od 42.734,15€ (34,91%), Demokratska partija socijalista u iznosu od 17.825,00€ (14,56%), SNP - Mladost, mudrost, hrabrost u iznosu od 35.198,89€ (28,76%) i Bošnjačka stranka u iznosu od 15.235,90 (12,45%).

7. ZAKLJUČNE OCJENE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija (DRI) je, u skladu sa članom 25 Zakona o finansiranju političkih partija, izvršila reviziju izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju izbori održani dana 25.05.2014. godine u Glavnom gradu, jedanaest opština i dvije prigradske opštine.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije na dostavljene Preliminarne Izvještaje DRI, a u skladu sa članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: član Senata, Nikola Kovačević - rukovodilac Kolegijuma i član Senata, Dragiša Pešić - član Kolegijuma, usvojio je dvadesetšest pojedinačnih izvještaja o reviziji Izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju podnosilaca izbornih lista.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja kod subjekata revizije, nadležni Kolegijum je sačinio preporuke u cilju poboljšanja kvaliteta izvještavanja podnosioca izbornih lista i otklanjanja revizijom utvrđenih nepravilnosti.

Podnosioci izbornih lista Narodna stranka, Srpski front za Danilovgrad i Spuž, Jugoslovenska komunistička partija, Albanska alijansa Gusinje, Albanska koalicija, Stranka srpskih radikala, Građanska inicijativa Iber Hoti, Ujedinjene srpske stranke, Koalicija za Gusinje – dr. Rusmin Laličić, Bjelopoljska lista – Zajedno za svoj grad, Bošnjačka demokratska zajednica (BDZ) - Hazbija Kalač, Forca – Demokratska unija Albanaca – Zajedno, Barska lista, Demokratska unija Albanaca, Bošnjačka demokratska zajednica (BDZ) – Dolazi istina Akovo moje i Demokratski savez u Crnoj Gori nijesu u skladu sa članom 14 Zakona otvorili posebne žiro-račune za finansiranje izbornih kampanja i nijesu, shodno članu 15 Zakona, DRI dostavili obavještenja o imenovanju odgovornog lica za namjensko trošenje sredstava i podnošenje Izvještaja.

Državnoj revizorskoj instituciji nisu u skladu sa odredbama člana 25 Zakona o finansiranju političkih partija dostavili Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju ili su dostavili sa zakašnjenjem i bez odgovarajuće prateće dokumentacije sledeći podnosioci izbornih lista: Grupa građana "Šule i Mikan sa građanima za Kolašin", Srpski front za Danilovgrad i Spuž, Jugoslovenska komunistička partija, Albanska alijansa Gusinje, Albanska koalicija, Građanska inicijativa Iber Hoti, Ujedinjene srpske stranke, Koalicija za Gusinje – dr. Rusmin Laličić, Bjelopoljska lista – Zajedno za svoj grad, Bošnjačka demokratska zajednica (BDZ) - Hazbija Kalač, Forca – Demokratska unija Albanaca – Zajedno, Barska lista, Demokratska unija Albanaca, Bošnjačka demokratska zajednica (BDZ) – Dolazi istina Akovo moje i Demokratski savez u Crnoj Gori.

- **Podnosioci izbornih lista, shodno članu 14 Zakona o finansiranju političkih partija, dužni su da otvore poseban žiro račun za finansiranje izborne kampanje i da, shodno članu 15 pomenutog Zakona, da imenuju lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i podnošenje Izvještaja. Takođe su u obavezi da, shodno članu 25 Zakona, DRI dostave Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju u zakonskom roku i propisanim obrascima.**

Podnosioci izbornih lista Bošnjačka stranka - Rafet Husović i Građanska inicijativa Iber Hoti prikupili su sredstva iz privatnih izvora u većem iznosu od zakonom utvrđenog limita u ukupnom iznosu od 3.087,00€ (član 13 Zakona o finansiranju političkih partija).

- **Podnosioci izbornih lista su dužni da sredstva za finansiranje izbornih kampanja prikupljaju na način i u iznosu koji je utvrđen Zakonom.**

Podnosioci izbornih lista nisu dokumentovali ili su dokumentovali nepotpunom dokumentacijom iznosu od 19.325,23€ i to: lista Bošnjačka stranka - Rafet Husović 1.909,00€, Grupa građana "Šule i Mikan sa građanima za Kolašin" 700,00€, Jugoslovenska komunistička partija 340,00€, Albanska koalicija 2.688,98€, Građanska inicijativa Iber Hoti 4.020,00€, Demokratski front – „Miodrag Lekić" 5.598,86€, Forca - Demokratska unija Albanaca – Zajedno 350,00€, Demokratska unija Albanaca 260,00€ i Bošnjačka demokratska zajednica (BDZ) – Dolazi istina Akovo moje 3.458,39€.

- **Podnosioci izbornih lista su dužni da sve troškove pravdaju adekvatnom i potpunom dokumentacijom.**

Shodo prezentiranim podacima u dostavljenim izvještajima podnosioci izbornih lista: Grupa građana "Šule i Mikan sa građanima za Kolašin" 380,00€, Albanska koalicija 433,16€, Demokratski front - Miodrag Lekić 137.226,74, Koalicija SNP Pokret za Pljevlja 11.690,18€, SNP - Mladost, mudrost, hrabrost 88.530,18€, Forca - Demokratska unija Albanaca – Zajedno 270,00€, Demokratski savez u Crnoj Gori 3.107,42€ utrošili su sredstva za izbornu kampanju (lokalni izbori u 25.05.204. godine) u većem iznosu za 240.337,07€ od Zakonom utvrđenog limita sredstava koje je podnosioc mogao prikupiti za finansiranje izborne kampanje (član 10 i član 13).

- **Podnosioci izbornih lista ne mogu trošiti sredstva za izbornu kampanju u većem iznosu od Zakonom utvrđenog limita sredstava koja može prikupiti za finansiranje izborne kampanje (čl.10 i 13).**

Revizijom je utvrđeno da su podnosioci izbornih lista koristili sopstvena sredstva za finansiranje izborne kampanje u ukupnom iznosu od 296.955,38€, odnosno 57% ukupno prikupljenih sredstava, iako ista nijesu utvrđena Zakonom o finansiranju političkih partija kao izvor finansiranja izbornih kampanja.

Državna revizorska institucija u Izvještaju (DRI br.40113-04-045/89 od 14.03.2014.g.) dala je preporuku nadležnom Ministarstvu da uskladi Uputstvo o obrascu izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju sa Zakonom o finansiranju političkih partija, u dijelu koji se odnosi na sopstvena sredstva imajući u vidu da ista nisu Zakonom predviđena kao vid finansiranja izbornih kampanja. Budući da su podnosioci izbornih lista izvještaje podnijeli na ranije propisanim obrascima konstatuje se da nadležno Ministarstvo nije uskladilo navedeno Uputstvo sa Zakonom.

- **Potrebno je uskladiti Uputstvo o obrascu izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju („Sl. list CG" br. 17/12) sa Zakonom o finansiranju političkih partija, u dijelu koji se odnosi na sopstvena sredstva.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O KONTROLNOJ REVIZIJI ZAVODA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Vrsta revizije:	Kontrolna revizija
Subjekat revizije:	Zavod za izvršenje krivičnih sankcija
Predmet revizije:	Kontrola realizacije preporuka sadržanih u Konačnom izvještaju Državne revizorske institucije o reviziji ZIKS-a
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

I OPŠTI DIO

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2014. godinu (br. 4011-06-1540 od 27.12.2013. godine);
- Odluci Kolegujuma IV nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40113-041-1692 od 05.12.2014. godine).

Kontrolna revizija Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom o radu Državne revizorske institucije („Sl. list RCG" br. 50/07);
- Međunarodnim računovodstvenim standardima revizije za javni sektor (INTOSAI);
- Priručnikom DRI o vršenju finansijske i revizije pravilnosti .

2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list Crne Gore" br.05/12 … 17/14) je utvrđeno da Zavod za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) organ uprave u sastavu Ministarstva pravde.

Shodno Uredbi Zavod za izvršenje krivičnih sankcija vrši poslove koji se odnose na: izvršavanje krivičnih sankcija, i to:kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u ZIKS-u; kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera obezbjeđenja prisustva okrivljenog u krivičnom postupku – pritvor; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Organizacione jedinice Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija:

1. Kazneno-popravni dom Podgorica
2. Istražni zatvor Podgorica
3. Zatvor za kratke kazne Podgorica
4. Zatvor Bijelo Polje
5. Zdravstvena služba
6. Centar za obrazovanje kadrova

3. Cilj revizije

Cilj kontrolne revizije je da se utvrdi da li je ZIKS u potpunosti realizovao preporuke DRI date u Izvještaju o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2009. godinu. Predmetnom revizijom je utvrđen veći broj nepravilnosti i nedostataka u dijelu: primjene Zakona o javnim nabavkama, zapošljavanja i načina ubračuna zarada, usaglašavanja evidencija sa Glavnom knjigom Državnog trezora, avansnog plaćanja dobavljačima i uplate sopstvenih prihoda.

4. Predmet revizije

- Kontrola realizacije preporuka sadržanih u konačnom Izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija za 2009. godinu (DRI broj: br. 40113-04-39/30),
- Kontrola poslovanja ZIKS-a za 2013.godinu u dijelu konstatovanih nepravilnosti utvrđenih prethodnom revizijom.

5. Vrsta i obuhvat revizije

Kontrolnom revizijom će se obuhvatiti segmenti poslovanja subjekta revizije u kojima su pprethodnom revizijom utvrđene nepravilnosti: Javne nabavke, zarade i ostale naknade, sopstveni prihodi i dio izdataka.

6. Metode revizije

Revizija će se vršiti kombinovanjem metoda dokumentarne i terenske revizije. Nakon analitičkih postupaka, procjene i analize prikupljene dokumentacije, utvrdiće se detaljne revizione tehnike i metode i vršiti njihova primjena (npr: kreiranje upitnika, obavljanje razgovora i intervjua, uvid u dokumentaciju, provjera poslovnih knjiga i knjigovodstvenih isprava koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima, provjera računske tačnosti finansijskih transakcija koje se odnose na evidentirane prihode i rashode i sl.).

II OCJENA UTVRĐENOG ČINJENIČNOG STANJA I ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Državna revizorska institucija je, shodno članu 12. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2014. godinu (br. 4011-06-1540); Odluci Kolegujuma IV nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40113-041-1692) izvršila kontrolnu reviziju Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKSA).
Revizija je izvršena u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti DRI, Poslovnikom Državne revizorske institucije i Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (INTOSAI).

Na bazi sprovedene kontrolne revizije, zapisnika državnih revizora i Izjašnjenja subjekta revizije na Preliminarni izvještaj o kontrolnoj reviziji Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (DRI 40113-041-564/7), a u skladu sa odredbama člana 45 Poslovnika DRI, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: član Senata Nikola Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović - član Kolegijuma na sjednici održanoj 22.04.2015. godine, je usvojio:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o kontrolnoj reviziji Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija

Državna revizorska institucija je 2010. godine izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija za 2009. godinu i sačinila izvještaj o reviziji (DRI 40113-04-39/30 od 01.10.2010. godine) u kojem je dala sedam preporuka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka.

U cilju provjere realizacije datih preporuka Državna revizorska institucija je u prvom kvartalu 2015. godine izvršila kontrolnu reviziju poslovanja ZIKS-a za 2013. godinu u dijelu utvrđenih nepravilnosti prethodnom revizijom.

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je Zavod za izvršenje krivičnih sankcija od ukupno sedam ranije datih preporuka u potpunosti realizovao dvije, djelimično realizovao jednu, a nije realizovao četiri preporuke, pa se konstatuje da subjekt revizije najveći broj preporuka nije realizovao.

Subjekt revizije je realzovao preporuke koje se odnose na:

- uplatu sopstvenih prihoda na konsolidovani račun Državnog trezora i
- donošenje internih pravila za ograničenje troškova goriva i mobilnih telefona.

Djelimično realizovana preporuka odnosi se na:

- plaćanje izdataka u skladu sa planom odobrenih budžetskih sredstava.

Subjekt revizije nije realizovao preporuke koje se odnose na:

- zapošljavanje i obračun zarada;
- avansno plaćanje dobavljačima;
- usaglašavanje evidencije izdataka sa glavnom knjigom državnog trezora i
- usklađenost nabavki roba, usluga i radova u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U postupku vršenja kontrolne revizije utvrđeni su i određeni nedostaci u pojedinim segmentima poslovanja subjekta revizije koji nijesu bili predmet ove revizije, a odnose se na sledeće:

- ZIKS nije planirao ukupno ostvarene sopstvene prihode za 2013. godinu;
- ZIKS nije sačinio Godišnji finansijski izvještaj za 2013. godinu što je bio u obavezi shodno čl. 3 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i da isti dostavi Ministarstvu pravde radi izrade konsolidovanog izvještaja.
- ZIKS ne obezbjeđuje preciznu evidenciju zaključenih ugovora o nabavci roba i usluga kao ni evidenciju o realizaciji istih.

Budući da je kontrolnom revizijom obuhvaćeno poslovanje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija za 2013. godinu i da se utvrđeno činjenično stanje odnosi na predmetnu godinu, ističemo da je subjekt revizije u 2014. godini intenzivirao aktivnosti na realizaciji preporuka koje se odnose na zapošljavanje, avansno plaćanje dobavljačima i usaglašavanje evidencija sa Glavnom knjigom Državnog trezora.

Shodno navedenom, neophodno je da, subjekt revizije u potpunosti sprovede aktivnosti na realizaciji nerealizovanih i djelimično realizovanih preporuka i o tome u roku od 6 (šest) mjeseci od dana dostavljanja Konačnog izvještaja o kontrolnoj reviziji obavijesti Državnu revizorsku instituciju.

Na osnovu izvršene analize načina poslovanja ZIKS-a i karaktera utvrđenih nepravilnosti, a imajući u vidu iznos sredstava koji je opredjeljen Budžetom CG za potrebe istog, broj zaposlenih, kao i obim i specifičnost poslova koje obavlja, Državna revizorska institucija je mišljenja da ZIKS treba organizovati kao poseban organ uprave.

Obim utvrđenih nepravilnosti i broj nerealizovanih i djelimično realizovanih preporuka nalaže da se sa Konačnim izvještajem kontrolne revizije Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija upozna Ministarstvo finansija kao nadležni organ za poslove budžeta i Ministarstvo pravde jer se radi o organu koji posluje u sastavu istog.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA CENTRA ZA POSREDOVANJE
ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Centar za posredovanje
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Centra za posredovanje za 2014. godinu
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma; dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije Centra za posredovanje Crne Gore sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG“ br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu (br. 4011-06-1799 od 25.12.2014. godine);
- Odluci o vršenju revizije (broj: 4013-41-224).

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja subjekta revizije vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom DRI („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. Opšti podaci o subjektu revizije

Centar za posredovanje (u daljem tekstu: Centar) osnovan je u skladu sa članom 11d Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posredovanju (“Sl. list CG“ br 29/12) i članu 4 Odluke o osnivanju Centra. Osnivač Centra za posredovanje je Vlada Crne Gore. Centar za posredovanje ima svojstvo pravnog lica, pretežna djelatnost istog je „djelatnost državnih organa“. Centar za posredovanje je pravni naslednik prvobitno osnovanog Centra koji je osnovan Odlukom o osnivanju („Sl. list CG“, br. 3/07). Shodno članu 51c, Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posredovanju (“Sl. list CG“ br. 29/12) Centar je preuzeo imovinu i zaposlene prvobitno osnovanog Centra za posredovanje.

3. Cilj i vrsta revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su:

1. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li su;
2. finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakononima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Uz izvještaj o reviziji revizor daje i mišljenje o: funkcionisanju sistema unutrašnjih kontrola; evidentiranju, pravilnom postupanju i raspolaganju sa državnom imovinom.
Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu i reviziju usklađenosti poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

4. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Centra za posredovanje za 2014. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja Budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Centar za posredovanje je u obavezi da Ministarstvu finansija dostavlja godišnje finansijske izvještaje i to:

- Izvještaj o novčanim tokovima IV i
- Izvještaj o neizmirenim obavezama V.

Osim navedenih izvještaja, Centar za posredovanje je u obavezi da uz finansijske izvještaje dostavi i:

- Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve, Obrazac 9 i
- Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine, Obrazac 8

5. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu i reviziju usklađenosti poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

6. Kriterijumi za reviziju pravilnosti

Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14);
Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (“Sl. list CG”, br. 13/ 07…62/13);
Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
Zakon o državnim službenicima i namještenicima („Sl. list CG“, br. 39/11,..., 34/14);
Zakon o zaradama drzavnih sluzbenika i namjestenika (Sl. List CG 14/12 od 07.03.2012. godine);
Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14);
Zakon o posredovanju („Sl. list RCG“, br.30/05, „Sl. list CG“,br.29/12);
Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 50/12)
Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11);
Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola (“Sl. list CG”, br. 37/10);
Statut Centra za posredovanje;
Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Centra za posredovanje.
Uputstvo za obračun zarada ("Sl. list Crne Gore" br. 05/11);
Odluka o visini naknade članovima Upravnog odbora;
Odluka o osnivanju Centra za posredovanje („Sl. list CG“, br.51/12);
Opšti kolektivni ugovor ("Sl. list Crne Gore" br. 14/14).

7. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i interne kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost (od 1,10%) na ukupne rashode u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost.

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza je analizirana pravna regulative, te dokumentacija i informacije o poslovanju subjekta revizije, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Na osnovu sprovedenih analitičkih postupaka indetifikovana su područja u kojima je eventualno bilo moguće otkriti greške ili nepravilnosti. Kontrola izdataka izvršena je primjenom uzorka od 90% dok su ostali planirani segmenti revidirani u cjelosti.

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 4013-41-224, izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih instritucija (ISSAI).

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne materijalne greške. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa smatramo da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije na Preliminarni izvještaj DRI, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 25.05.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja Centra za posredovanje za 2014. godinu.

a) Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Centra za posredovanje za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

b) Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je Centar za posredovanje finansijske i druge radnje sproveo u skladu sa zakonima i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju pod tačkom 2.1. i 2.8.1. pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na usklađenost poslovanja subjekta revizije.

U cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka u dijelu usklađenosti poslovanja subjekta revizije i nadležnog ministarstva, Državna revizorska institucija dala je sledeće preporuke:

1. Subjekt revizije nije Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciju i sistematizaciji precizno utvrdio pojedine poslove i isti nije uskladio sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Pravilnikom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola u dijelu razdvajanja dužnosti jer sistematizovano radno mjesto samostalnog savjetnika obuhvata sledeće poslove (kreiranja, ovjeravanja i obrade knjigovodstvenih dokumenata, izrade godišnjih i periodičnih finansijskih izvještaja, pripreme finansijskog plana itd).

- **Subjekt revizije treba da Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uskladi sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru u dijelu koji se odnosi na razdvajanje dužnosti.**

2. Revizijom je utvrđeno da je zapošljavanje u Centru vršeno shodno Zakonu o radu, dok je vođenje poslovnih knjiga, sačinjavanje i podnošenje Godišnjeg finansijskog izvještaja i obračun varijabilnog dijela zarade vršeno u skladu sa propisima koji važe za budžetske korisnike, a koeficijenti za obračun zarada su utvrđeni Odlukom Upravnog odbora bez poziva na zakonsku odredbu.

- **Imajući u vidu da je Centar za posredovanje osnovala Vlada Crne Gore, da se isti finansira iz budžeta CG, da mu je pretežna djelatnost državnog organa i da nadzor nad njegovim radom vrši Ministarstvo pravde**, **subjekt revizije treba da na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih primenjuje Zakon o državnim službenicima i namještenicima, a obračun zarada da vrši u skladu sa Zakonom o zaradama državnih službenika i namještenika.**

3. Upravni Odbor Centra za posredovanje imenovan je Rješenjem Vlade Crne Gore broj 06-2031/3. Uvidom u navedeno Rješenje, je utvrđeno da je u Upravni odbor imenovan sudija i zamjenik državnog tužioca što nije u skladu sa odredbama člana 9 Zakona o sprječavanju sukoba interesa ("Sl. list Crne Gore", br.01/09, 41/11, 47/11) jer se radi o javnim funkcionerima. Zakonom o sprečavanju sukoba interesa je precizirano da: "Javni funkcioner ne može biti predsjednik ili član organa upravljanja i nadzornog organa". Izuzetno, javni funkcioner, osim poslanik, član Vlade Crne Gore, sudija Ustavnog suda Crne Gore, sudija, državni tužilac i zamjenik državnog tužioca, može biti predsjednik ili član organa upravljanja i nadzornog organa.

- **Ministarstvo pravde treba da u skladu sa članom 11 Stutata Centra predloži Vladi dva člana Upravnog odbora čije imenovanje nije u suprotnosti sa članom 9 Zakona o sprečavanju sukoba interesa.**

4. U postupku revizije je konstatovano da nadležno Ministarstvo od osnivanja Centra nije vršilo nadzor nad njegovim radom shodno zakonskoj obavezi iz člana 11f Zakona o posredovanje. Državnoj revizorskoj instituciji nije prezentiran nijedan dokaz o vršenju nadzora od strane nadležnog Ministarstva.

- **Shodno zakonskoj obavezi Ministarstvo pravde je dužno da vrši nadzor nad radom Centra za posredovanje.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA USTAVNOG SUDA CRNE GORE
ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Ustavni sud Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj Ustavnog suda za 2014. godinu
Trajanje revizije:	30 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije Ustavnog suda (u daljem tekstu – subjekta revizije) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore („Sl. list CG“ br.01/07 i 038/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list CG“ br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu (br. 4011-06-1799 od 25.12.2014. godine);
- Odluci o vršenju revizije (br. 4013-06-36/2/07).

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja subjekta revizije vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom DRI („Sl. list CG“ br. 03/15),
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. Opšti podaci o subjektu revizije

Ustavom Crne Gore propisana je nadležnost Ustavnog suda, a Zakonom o Ustavnom sudu Crne Gore uređuju se bliža pitanja organizacije Ustavnog suda, postupak pred Sudom i pravno dejstvo njegovih odluka.

Najvažnija i osnovna uloga Ustavnog suda je opšte normativna kontrola, odnosno odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti normativnih akata, tj. saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.

Shodno Ustavu Crne Gore Ustavni sud:

- odlučuje o saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima;
- odlučuje o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom;
- odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava;
- odlučuje da li je predsjednik Crne Gore povrijedio Ustav;
- odlučuje o sukobu nadležnosti između sudova i drugih državnih organa, između državnih organa i organa jedinica lokalne samouprave i između organa jedinica lokalne samouprave;
- odlučuje o zabrani rada političke partije ili nevladine organizacije;
- odlučuje o izbornim sporovima i sporovima u vezi sa referandumom koji nisu u nadležnosti drugih sudova;
- odlučuje o saglasnosti sa Ustavom mjera i radnji državnih organa preuzetih za vrijeme ratnog i vanrednog stanja;
- vrši druge poslove utvrđene Ustavom.

Ustavni sud prati ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti i o uočenim pojavama neustavnosti i nezakonitosti obavještava Skupštinu.

Zakonom o Ustavnom sudu uređuje se organizacija Ustavnog suda Crne Gore (u daljem tekstu: Ustavni sud), postupak pred Ustavnim sudom, pravno dejstvo njegovih odluka i druga pitanja od značaja za rad Ustavnog suda.

Ustavni sud odlučuje samostalno i nezavisno o pitanjima iz svoje nadležnosti koja su utvrđena Ustavom Crne Gore (u daljem tekstu: Ustav).

Ustavni sud ima generalnog sekretara kojeg postavlja na period od pet godina i može biti ponovo postavljen. Generalni sekretar se stara o pripremanju i organizovanju sjednica Ustavnog suda; stara se i odgovoran je za sprovođenje akata Ustavnog suda; obavlja stručne i druge poslove koje mu Ustavni sud povjeri; priprema predlog razdjela budžeta za rad Ustavnog suda i stara se o korišćenju budžetskih sredstava; stara se o stručnom usavršavanju, kao i međunarodnoj saradnji Ustavnog suda i vrši druge poslove u skladu sa zakonom i Poslovnikom. Za svoj rad generalni sekretar je odgovoran Ustavnom sudu.

Ustavni sud shodno Zakonu o Ustavnom sudu odlučuje o pitanjima iz svoje nadležnosti na sjednici svih sudija kao i na sjednici vijeća sastavljenog od troje sudija kad u skladu sa Ustavom odlučuje o ustavnoj žalbi.

Stručne poslove za potrebe Ustavnog suda vrši Služba. Službom rukovodi i za njen rad odgovara Generalni sekretar Ustavnog suda. U službi se obavljaju određeni finansijsko materijalni i računovodstveni poslovi kao i poslovi ostvarivanja prava iz radnih odnosa, pripremanje nacrta i predloga opštih akata i dr. Stručne poslove iz nadležnosti Ustavnog suda obavljaju ustavno-sudski savjetnici koje postavlja Ustavni sud. Organizacija, poslovi i način rada Službe uređuju se aktom Ustavnog suda.

Shodno članu 18 Poslovnika, rad Ustavnog suda odvija se na sjednici, stručnom sastanku sudija i radnom tijelu Ustavnog suda.

Stručni sastanci sudija održavaju se po potrebi i na istim se vodi rasprava radi prethodnog zauzimanja stavova o pravnim pitanjima važnim za ustavno-sudsko odlučivanje i raspravlja o referatima i predlogu odluka i rješenja dostavljenih predsjedniku i sudijama.

Ustavni sud ima stalna radna tijela: Redakcionu komisiju i Komisiju za ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti, a može u zavisnosti od potreba za obavljanje određenih poslova, obrazovati i druga stalna i povremena radna tijela.

Pored stalnih radnih tijela Sud, prema potrebi obrazuje i druge povremene komisije: Komisiju za pripremu Biltena, Komisiju za analizu ustavnih žalbi, Komisiju za popis imovine i obaveza, Komisiju za otvaranje i vrednovanje ponuda i dr.

Finansijska sredstva za rad Ustavnog suda se obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore.

3. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome:

1. Da li su finansijski izvještaji u svim materijalno aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. Da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim Zakonom i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Ustavnog suda Crne Gore za 2014. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

4. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Ustavnog suda za 2014. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskom regulativom i ostalim važećim propisima.

Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja Budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Ustavni sud je u obavezi da Ministarstvu finansija dostavlja godišnje finansijske izvještaje, i to:

- Izvještaj o novčanim tokovima Ill
- Izvještaj o neizmirenim obavezama V.

Osim navedenih izvješataja je u obavezi da uz finansijske izvještaje dostavi i:

- Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve 9 i
- Izjavu o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine 8.

5. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija će obaviti finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Ustavnog suda Crne Gore za 2014. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija usklađenosti (pravilnosti) podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

6. Kriterijumi za reviziju pravilnosti

Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14);
Zakon o javnim nabavkama („Sl. list CG“, br. 42/2011);
Zakon o državnoj imovini („Sl. list CG“, br. 21/09, 40/11);
Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (“Sl. list CG”, br. 13/ 07…62/13);
Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
Zakon o zaradama drzavnih sluzbenika i namjestenika (Sl. List CG 14/12 od 07.03.2012. godine);
Zakon o zaradama i drugim primanjima nosilaca pravosudnih i ustavnosudskih funkcija ("Sl. list RCG" br. 36/07...73/10);
Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14), koji se primijenjuje na prava i dužnosti namještenika, ako Zakonom o državnim službenicima ili posebnim zakonom nije drukčije određeno;
Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (“Sl. list CG”, br. 50/12);
Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola (“Sl. list CG”, br. 37/10);
Uredba o uslovima i načinu korišćenja objekata za reprezentativne potrebe u svojini Crne Gore, objavljena u "Sl. listu CG", broj 31/10 od 04. juna 2010. godine;
Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore („Sl. list CG“, br. 21/10, 57/11…19/13);
Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini („Sl. list CG“, br. 13/10);
Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. godine);
Upustvo za obračun zarada ("Sl. list Crne Gore" br. 05/11);
Knjiga internih procedura;
Opšti kolektivni ugovor ("Sl. list Crne Gore" br. 14/14).

7. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i interne kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost (od 1,67% na ukupne rashode), u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost.

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza je analizirana pravna regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju subjekta revizije, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Na osnovu sprovedenih analitičkih postupaka indetifikovana su područja u kojima je eventualno bilo moguće otkriti greške ili nepravilnosti. Kontrola izdataka izvršena je primjenom uzorka od 73% dok su ostali planirani segmenti revidirani u cjelosti.

8. Mišljenje i preporuke

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj 40113-41-225, izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne materijalne greške. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa smatramo da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 542/15 od 4.6.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40113-041-225/20), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i predsjednik Senata dr Milan Dabović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 8.06.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ustavnog suda za 2014. godinu

a) Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Ustavnog suda za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje**.

b) Revizijom pravilnosti utvrđeno je da je Ustavni sud finansijske transakcije i druge aktivnosti u svim materijalnim aspektima uskladio sa zakonima i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju poglavlje II Pravni osnov (tačka 1.2) poglavlje III Utvrđeno činjenično stanje (tačka 2.3.6.1 ostala lična primanja, tačka 2.3.6.3 Izdaci za usluge i tačka 2.4 Javne nabavke), pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **uslovno mišljenje**

U cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka Državna revizorska institucija daje sljedeće preporuke:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u 2014. godini primjenjivao Poslovnik SU br. 249/09 iz 2009. godine iako je shodno izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu CG („Sl. list CG“ br. 46/13 i br. 11/15) isti bio dužan uskladiti u roku od 30 dana sa važećim Zakonom ili da konstatuje na sjednici Suda da nije bilo potrebe za usklađivanje istog.

- **Potrebno je da subjekt revizije uskladi Poslovnik Ustavnog suda CG sa važećim Zakonom o Ustavnom sudu.**

2. Shodno prezentiranim odlukama o formiranju Komisije za ispitivanje procesnih pretpostavki u odlučivanju o ustavnim žalbama, Vijeća za ispitivanje procesnih pretpostavki, Vijeća za analizu ustavnih žalbi i Vijeća za narmativu, revizijom je utvrđeno da su zadaci istih poslovi iz redovne djelatnosti Ustavnog suda što nije u skladu sa članom 3 Pravilnika o isplati naknada članovima komisija i radnih tijela u Sudu (broj SU 981/12-3A) kojim je utvrđeno da se naknade za radu u komisiji odnosno radnom tijelu mogu ostvariti za rad obavljen posle radnog vremena i van okvira radnih zadataka. Subjekt revizije Državnom revizoru nije prezentirao adekvatne i potpune dokaze na osnovu kojih bi se utvrdilo da su radna tijela i komisije obavljale poslove posle radnog vremena kako je to predviđeno Pravilnikom. Revizijom je takođe utvrđeno da radna tijela (komisije i vijeća) nisu shodno odredbama člana 3 Pravilnika sačinjavali i dostavljali izvještaj o radu koji je osnov za ostvarivanje naknade.

- **Subjekt revizije isplatu naknada za rad u radnim tijelima (komisije i vijeća) treba da vrši shodno članu 3 Pravilnika o isplati naknada članovima komisija i radnih tijela u Sudu (broj SU 981/12-3A).**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u 2014. godini primjenom neposrednog sporazuma izvršio nabavku roba i usluga u iznosu 32.892,00€, što čini 27,91% ukupno izvršenih javnih nabavki, pa se konstatuje da subjekt revizije nabavke roba i usluga primjenom neposrednog sporazuma nije sproveo u skladu sa članom 30 Zakona jer je iste izvršio u procentu koji je veći od 10% izvršenog budžeta za javne nabavke.

- **Subjekt revizije nabavku roba i usluga primjenom neposrednog sporazuma treba da vrši u iznosu koji je usklađen sa članom 30 Zakona o javnim nabavkama.**

4. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije na ime troškova prevoza i smještaja za angažovanog prevodioca isplatio iznos od 2.958,00€ što nije u skladu sa Uredbom o naknadi troškova državnih službenika i namještenika i Pravilnikom Suda o uslovima i načinu odobravanja službenih putovanja u zemljii i inostranstvu, obračunu troškova i isplati sredstava iz blagajne.

- **Subjekt revizije treba da troškove prevoza i smještaja na službenom putu vrši u skladu sa Uredbom o naknadi troškova državnih službenika i namještenika i Pravilnikom Suda o uslovima i načinu odobravanja službenih putovanja u zemljii i inostranstvu, obračunu troškova i isplati sredstava iz blagajne.**

IZVOD IZ POJEDINAČNIH IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA POLITIČKIH SUBJEKATA ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Politički subjekti: Demokratska partija socijalista, Nova srpska demokratija, Socijaldemokratska partija, Socijalistička narodna partija, Pozitivna Crna Gora, Pokret za promjene, Demokratska narodna partija, Demokratska srpska stranka, Liberalna partija Crne Gore, Bošnjačka stranka, Hrvatska građanska inicijativa i Narodna stranka
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaji političkih partija za 2014. godinu
Trajanje revizije:	120 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Nikola N. Kovačević, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr Branislav Radulović, član Senata – član Kolegijuma

I. OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg izvještaja i poslovanja partije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG" br. 28/04, 27/06 i 78/06 i "Sl. list CG" br. 15/07 CG" br. 15/07,73/10, 40/11, 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih partija („Službeni list CG" broj 10/14, 25/14 i 52/14);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2015. godinu (br. 4011-06-1799 od 25.12.2014. godine);
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116-042-417 od 31.03.2015. godine).

Postupci revizije sprovedeni su u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaji političkih partija za 2014. godinu i usklađenost poslovanja iste sa zakonskom regulativom.

3. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja

1. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i
2. da li su finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi.

4. Vrsta revizije

Finansijska revizija i revizija pravilnosti.

5. Kriterijumi za reviziju pravilnosti

Zakon o finansiranju političkih partija („Sl. list CG" br. 52/14);
Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Sl. list RCG" br. 69/05 i "Sl. list CG" br. 80/08 i 32/11);
Zakonom o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14),
Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07…62/13);
Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13 i 60/14);
Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list Crne Gore" br. 57/11, od 30.11.2011. g.)

Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
Pravilnikom o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
Statut političkog subjekta;
Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
Unutrašnji akti koji regulišu ovu oblast.

6. Metodologija vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u rasponu od 1% – 2% na ostvarene rashode subjekta revizije).

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza je analizirana pravna regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju subjekta revizije, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Na osnovu sprovedenih analitičkih postupaka identifikovana su područja u kojima je eventualno bilo moguće otkriti greške ili nepravilnosti. Kontrola prihoda i troškova plaćenih preko žiro računa vršena je uzorkom od 80% dok su indentikovana rizična područja u cjelosti revidirana.

1. DEMOKRATSKA PARTIJA SOCIJALISTA

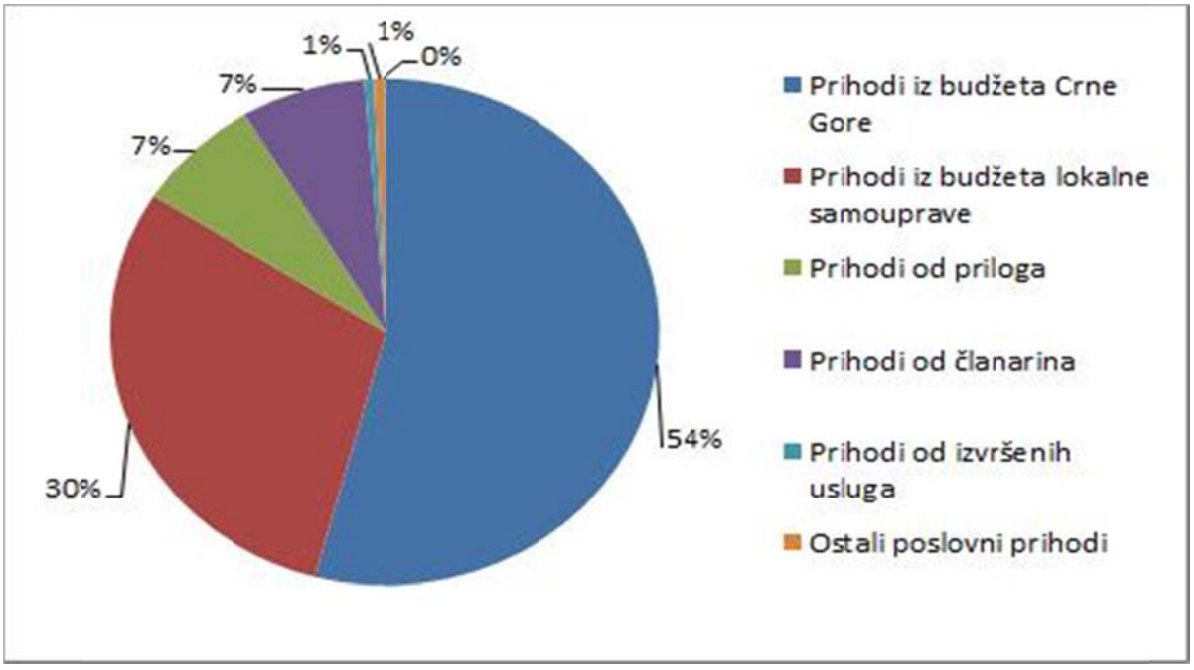
1.1 Prihodi

Demokratska partija socijalista je u poslovnim knjigama iskazala ukupne prihode za 2014.godinu u iznosu od 2.098.506,00€ € i to: prihode za obavljanje redovne djelatnosti u iznosu od 2.011.358,00€ i prihode za finasiranje izbornih kampanja u iznosu od 87.148,00€ € (lokalni izbori).

Uporedni pregled ukupno iskazanih prihoda u poslovnim knjigama Partije za 2013. i 2014.godinu.

R/B	POZICIJA	Prihodi u 2013. godini	%	Prihodi u 2014. godini	%
	1	2	3	4	5
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	1.365.689	52,37%	1.136.158	54,14%
2	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	624.869	23,96%	627.418	29,90%
3	Prihodi od priloga	128.035	4,91%	155.600	7,41%
4	Prihodi od članarina	162.219	6,22%	152.787	7,28%
5	Prihodi od izvršenih usluga	12.950	0,50%	11.400	0,54%
6	Ostali poslovni prihodi	8.792	0,34%	13.984	0,67%
7	Finansijski prihodi	305.078	11,70%	1.159	0,06%
	UKUPNO	**2.607.632**	100,00%	**2.098.506**	**100,00%**

Grafički pregled ukupno iskazanih prihoda u poslovnim knjigama Partije za 2014.godinu.



Shodno prezentiranom grafičkom prikazu konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz budžeta CG sa (54%), prihodi od lokalnih samouprava sa (30%), prihodi od priloga i članarina sa po 7% itd.

1.2 Rashodi

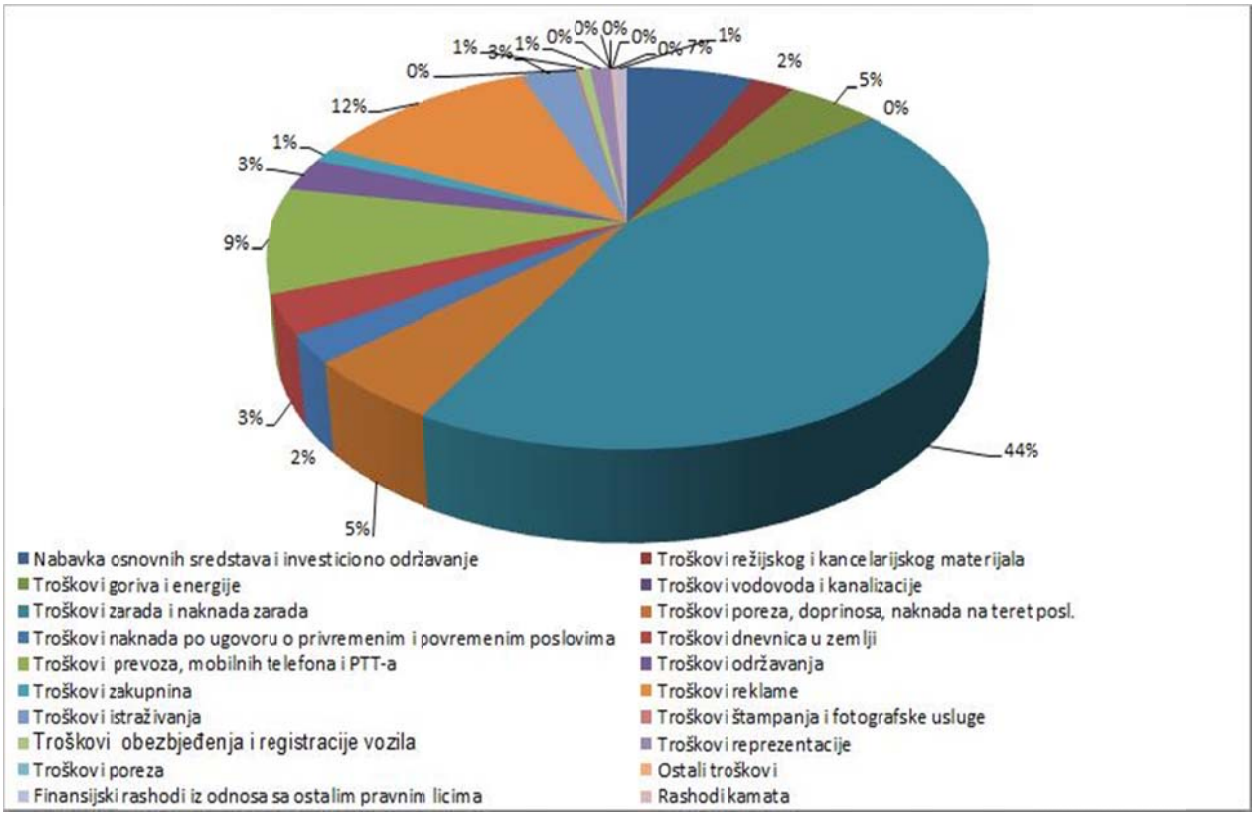
Partija je u poslovnim knjigama iskazala ukupne rashode za 2014. godinu u iznosu od 2.094.142,84€ i to rashode za redovno poslovanje Partije u iznosu od 1.853.202,43€ i rashode po osnovu izbornih kampanja (lokalni izbori).

Subjekt revizije je u 2014. godini ostvario rashode u ukupnom iznosu od 2.094.142,84€, a isti se odnose se na: troškove nabavke osnovnih sredstava i investiciono održavanje u iznosu od 139.812,85€, troškove režijskog i kancelarijskog materijala u iznosu od 53.543,09€, troškove goriva i energije u iznosu od 100.705,47€, troškove vodovoda i kanalizacije u iznosu od 1.151,82€, troškove zarada i naknada zarada u iznosu od 896.900,62€, troškove poreza, doprinosa naknada na teret poslodavca u iznosu od 110.054,99€, troškove naknada po osnovu ugovora o povremenim i privremenim poslovima u iznosu od 47.573,61€, troškovi dnevnica u zemlji u iznosu od 69.797,39€, troškovi prevoza, moblinih telefona i PTT u iznosu od 182.181,05€, troškove održavanja u iznosu od 65.144,32€, troškove zakupa u iznosu od 25.951,80€; troškove reklame u iznosu od 248.029,34€, troškove istraživanja u iznosu od 60.446,60€, troškove štampanja i fotografskih usluga u iznosu od 3.028,20€, troškovi obezbjeđenja i registracije vozila u iznosu od 12.956,71€, troškove reprezentacije u iznosu od 22.815,79€; ostale troškove u iznosu od 36.976,45€, rashode kamata u iznosu od 3.881,81€, manjkove u iznosu od 574,26€ i finansijske rashode iz ranijeg perioda u iznosu od 12.616,67€.

Uporedni pregled ukupno iskazanih rashoda u poslovnim knjigama za 2013. i 2014.godinu.

R/B	Opis rashoda	Ukupni rashodi za 2013 (redovno posl. I izbori)	Učešće u ukupnim rashodima %	Ukupni rashodi za 2014 (redovno posl. I izbori)	Učešće u ukupnim rashodima %
1	Troškovi neto zarada i naknada zarada	883.412,56	34%	896.900,62	43%
2	Troškovi poreza, doprinosa, naknada na teret posl.	108.481,59	4%	110.054,99	5%
3	Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	41.039,73	2%	47.573,61	2%
4	Nabavka osnovnih sredstava i investiciono održavanje	131.602,18	5%	139.812,85	7%
5	Troškovi režijskog i kancelarijskog materijala	65.642,10	2%	53.543,09	2%
6	Troškovi goriva i energije	102.870,74	4%	100.705,47	5%
7	Troškovi vodovoda i komunalnih usluga	1.154,68	0%	1.151,82	0%
8	Troškovi dnevnica u zemlji	65.151,37	3%	69.797,39	3%
9	Troškovi prevoza, mobilnih telefona i PTT-a	189.913,64	7%	182.181,05	9%
10	Troškovi usluga	49.159,88	2%	65.144,32	3%
11	Troškovi zakupnina	152.196,45	6%	25.951,80	1%
12	Troškovi reklame	330.756,73	13%	248.029,34	12%
13	Troškovi istraživanja	23.040,00	1%	60.446,60	3%
14	Troškovi štampanja i fotografske usluge	75.182,42	3%	3.028,20	0%
15	Troškovi obezbjeđenja i registracije vozila	6.352,52	0%	12.956,71	1%
16	Troškovi reprezentacije	20.999,06	1%	22.815,79	1%
17	Troškovi poreza	700,00	0%	0,00	0%
18	Ostali troškovi	35.725,68	0%	36.976,45	0%
19	Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim pravnim licima	303.000,00	12%	0,00	0%
20	Rashodi kamata	4.202,68	0%	3.881,81	0%
21	Manjkovi	0,00		574,26	0%
22	Troškovi iz ranijeg perioda	15.418,12	1%	12.616,67	1%
	UKUPNO	1.573.068,25	100%	2.094.142,84	100%

Grafički prikaz ukupno iskazanih rashoda za 2014. godinu.



Najveće učešće u ukupnim troškovima za redovno poslovanje imaju troškovi zarada, naknada I ostali lični rashodi sa 43%, troškovi reklame sa 12%, troškovi PTT usluga sa 9% i td.

1.3 Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015.godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske partije socijalista koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Demokratske partije socijalista za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 06-294 od 17.07.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-417/58), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 24.07.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske partije socijalista za

2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske partije socijalista za 2014. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju (pod tačkom 11.4.2) pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje**, uz skretanje pažnje:

- Subjekat revizije prilikom zapošljavanja treba da vrši javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta shodno Zakonu o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti (član 26).

2. NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA

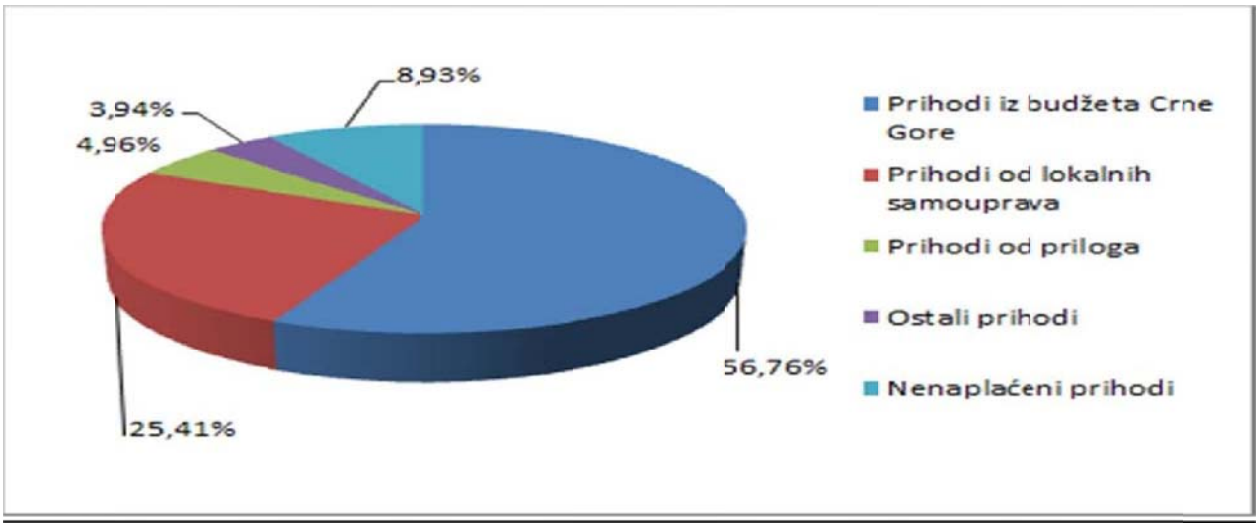
2.1. Prihodi

Partija je u 2014. godini iskazala ukupne prihode u iznosu od 675.328,95 €. Iskazani prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 383.316, 21€, prihode iz budžeta oština u iznosu od 171.612,18€, prihode od priloga u iznosu od 33.490,00€, ostale prihode u iznosu od 26.615,00€ i nenaplaćene prihode u iznosu od 60.295,56 €. Od ukupnih prihoda na prihode za redovno poslovanje NOVE odnosi se 594.290,00€, dok se iznos od 81.038,94€ odnosi na prihode za finansiranje izbornih kampanja (lokalni izbori). Navedeni iznosi su prezentirani na osnovu podataka iskazanih u poslovnim knjigama i ovjerenog tabelarnog preglada odgovornog lica uz napomenu da razdvajanje prihoda u poslovnim knjigama nije najpreciznije izvršeno.

Tabelarni pregled iskazanih prihoda NOV E za 2013. i 2014. godinu

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2013.godina	% učešća	Iznos 2014.godina	% učešća
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	546.569,00	74,24%	383.316,21	56,76%
2	Prihodi od lokalnih samouprava	186.136,00	25,28%	171.612,18	25,41%
3	Prihodi od priloga			33.490,00	4,96%
4	Ostali prihodi	3.555,00	0,48%	26.615,00	3,94%
5	Nenaplaćeni prihodi			60.295,56	8,93%
	Ukupno	**736.260,00**	100,00%	**675.328,95**	100,00%

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim prihodima:



Shodno grafičkom prikazu ostvarenih prihoda evidentno je da prihodi ostvareni iz budžeta CG imaju najveć e učešće u ukupnim prihodima (56,76%), zatim prihodi od lokalnih samouprava sa (25,41%), nenaplaćeni prihodi sa (8,93%),prihodi od priloga sa (4,96%)i ostali prihodi sa (3,94%)

2.2. Rashodi

Partija je u poslovnim knjigama iskazala troškove za 2014. godinu u ukupnom iznosu od 620.755,45€ i to: troškovi zarada i naknada u iznosu od 97.964,49€, troškovi službenih putovanja 5.596,88€, troškovi prevoza i telefona 14.810,65€, troškovi opreme i održavanja vozila 12.117,09€, režijski troškovi u iznosu od 2.969,97€, troškovi marketinga u iznosu od 127.631,95€, troškovi zakupa i održavanja u iznosu od 9.100,00€, troškovi komunalnih usluga u iznosu od 538,91€, troškovi amortizacije u iznosu od 12.240,53€, troškovi provizije, osiguranja, prinudne naplate i sudske takse u iznosu od 7.219,37€, troškovi izvršenih usluga u iznosu od 82.570,12€, troškovi isplaćenih pomoći i donacija u iznosu od 11.720,00€, troškovi reprezentacije i ostali troškovi u iznosu od 17.721,84€, troškovi otplate kredita i kamate za kredite u iznosu od 16.199,37€, troškovi blagajni opštinskih odbora u iznosu od 100.481,13€, troškovi DF u iznosu od 53.604,37€, troškovi blagajne Centrale u iznosu od 42.811,75€ i rashodi OO iz prethodnog perioda u iznosu od 5.457,03€.

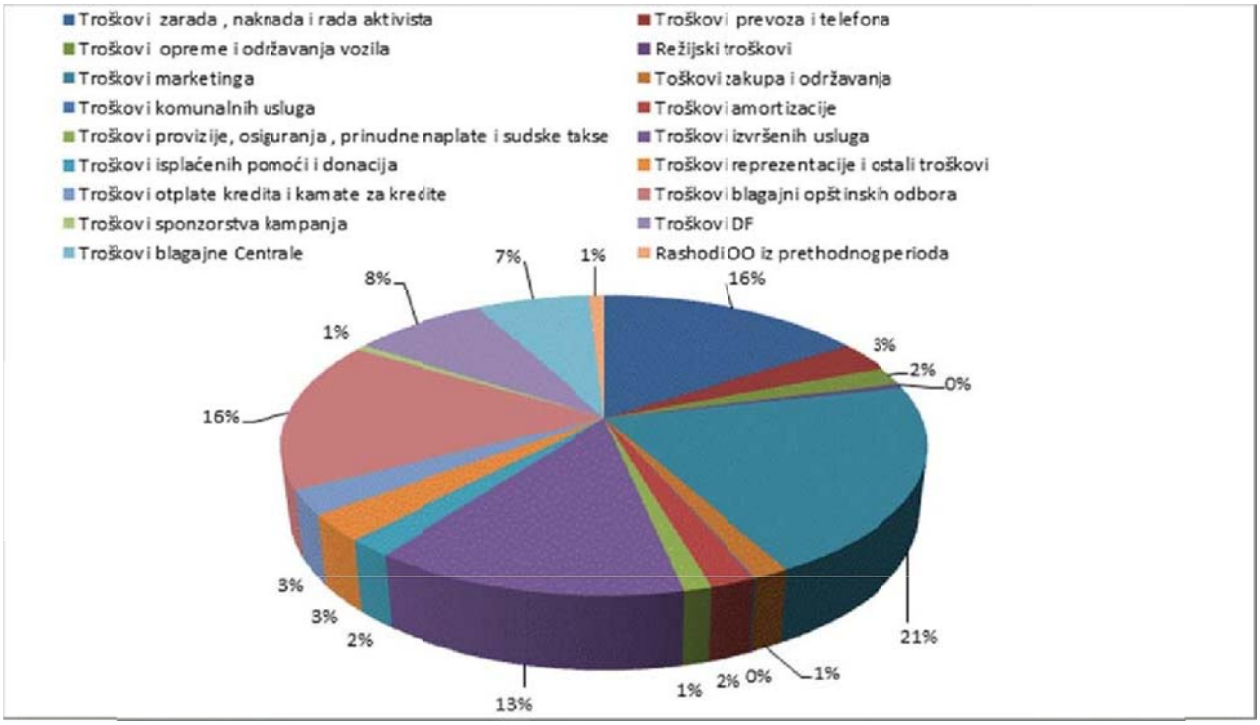
Od ukupno ostvarenih troškova iznos od 419.413,53€ odnosi se na troškove za redovno poslovanje dok se iznos od 201.341,92€ odnosi na troškove izbornih kampanja. Navedeni iznosi su prezentirani na osnovu podataka iskazanih u poslovnim knjigama i ovjerenog tabelarnog pregleda odgovornog lica uz napomenu da razdvajanje troškova u poslovnim knjigama nije prezino izvršeno.

Tabelarni pregled ostvareni h rashoda Partije u 2013. i 2014godinu:

R/B	Vrsta troška	2013.g.	% učešća	2014.g.	% učešća
1	Troškovi zarada , naknada i rada aktivista	86.312,50	11,19%	97.964,49	15,78%
2	Troškovi prevoza i telefona	16.545,90	2,15%	20.407,53	3,29%
3	Troškovi opreme i održavanja vozila	16.632,89	2,16%	12.117,09	1,95%
4	Režijski troškovi	2.315,38	0,30%	2.969,97	0,48%
5	Troškovi marketinga	50.776,98	6,58%	127.631,95	20,56%
6	Teškovi zakupa i održavanja	5.880,00	0,76%	9.100,00	1,47%
7	Troškovi komunalnih usluga	2.462,21	0,32%	538,91	0,09%
8	Troškovi amortizacije	6.212,35	0,81%	12.240,53	1,97%
9	Ostali troškovi	5.165,39	0,67%	7.219,37	1,16%
10	Troškovi izvršenih usluga	180.463,74	23,40%	82.570,12	13,30%
11	Troškovi isplaćenih pomoći i donacija	25.846,86	3,35%	11.720,00	1,89%
12	Troškovi reprezentacije i ostali troškovi	31.397,90	4,07%	17.721,84	2,85%
13	Troškovi otplate kredita i kamate za kredite	20.186,94	2,62%	16.199,37	2,61%
14	Troškovi blagajni opštinskih odbora	124.230,51	16,11%	100.481,13	16,19%
15	Troškovi po osnovu prenosa sredstava za finansiraanje izborne kampanje		0,00%	4.000,00	0,64%
16	Troškovi DF	21.061,70	2,73%	49.604,37	7,99%
17	Troškovi blagajne Centrale	175.767,00	22,79%	42.811,75	6,90%
18	Rashodi OO iz prethodnog perioda			5.457,03	0,88%
	UKUPNO	771.258,25	100,00%	520.755,45	100,00%

Shodno podacima iz tabelarnog prikaza najveće učešće u ukupnim troškovima za 2014. godinu imaju troškovi marketinga 20%, troškovi opštinskih odbora isplaćeni preko blagajne 16%, troškovi zarada i naknada 15%, troškovi izvršenih usluga 13% itd.

U nastavku Izvještaja je dat grafički prikaz ostvarenih rashoda u 2013 i 2014 godinu po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima:



2.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013.godinu Nove Srpske demokratije, Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nepravilnosti i dala deset preporuka za otklanjanje istih. Revizijom Godišnjeg finansijskog izvjštaja NOVE za 2014 godinu, utvrđeno je da subjekt revizije od deset preporuka realizovao osam, dok je dvije preporuke realizovao djelimično. Djelimično realizovane preporuke odnose se na dokumentovanje troškova i evidentiranje potraživanja.

2.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015.godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Nove srpske demokratije koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 139 od 17.07.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-417/56), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 24.07.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Nove srpske demokratije za 2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Nove srpske demokratije za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja osim navedeno u Izvještaju pod tačkom 12.1.1 Poglavlje popis i evidentiranje imovine, tačkom 12.1.1.3 Poglavlje potraživanja i tačkom 12.1.5 Poglavlje troškovi opštinskih odbora pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

Uz skretanje pažnje na sledeće:

- **Računovodstvena evidencija svih poslovnih transakcija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj knigovodstvenoj dokumentaciji (usaglašenoj, potpisanoj i ovjerenoj) shodno članu 4. Zakona o računovodstvu i reviziji.**

- **U cilju kvalitetnijeg izvještavanja i preciznijih podataka potrrebno je u poslovnim knjigama obezbijediti razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje i evidentiranje troškova vršiti na način da svi troškovi iste vrste budu iskazani na jednom kontu.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju pod tačkom 11 Poglavlje poslovne knjige, taćkom 12.2.2 Poglavlje rashodi (zarade i naknade i troškovi Centrale) tačkom 12.1.1 Poglavlje popis i evidentiranje imovine, 12.1.1.3 Poglavlje potraživanja i tačkom 12.1.5 Poglavlje troškovi opštinskih odbora pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije na isplaćene naknade u 2014. godini vršio obračun poreskih obaveza koje iznose 29.180,35€, ali nije vršio uplatu istih, što nije u skladu sa odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Subjekt revizije treba da u momentu isplata naknada fizičkim licima, obustavlja i uplaćuje porez na lična primanja, kako je utvrđeno Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.**

2. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u 2014. godini za potrebe opštinskih odbora izvršio nabavku kompjuterske i kancelarijske opreme u iznosu od 1.945,75€ koju nije u poslovnim knjigama evidentirao na kontu stalne imovine već su samo iskazani troškovi po osnovu nabavke iste.

- **Subjekt revizija treba da u Glavnoj knjizi evidentira sve nabavke osnovnih sredstava u okviru (klase 0) i da vrši popis i obračun amortizacije istih.**

3. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama evidentirao potraživanja i nenaplaćene prihode u iznosu od 30.000,00€ (od lokalne samouprave Herceg Novi iznos od 10.000,00€ i od Budžeta CG iznos od 20.000,00€) na osnovu sopstvene procjene, a ne na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.Potraživanja od Budžeta CG u iznosu od 20.000,00€ evidentirana su po osnovu procjene NOVE da partijama treba opredijeliti dodatna sredstva po osnovu ostvarenja Budžeta

   CG u većem iznosu od planiranog iznosa za 2014. godinu. Budući da je članom 7 Zakona o finansiranju političkih partija koji je važio za 2014. godinu utvrđeno da se političkim partijama za finansiranje redovnog rada opredeljuju sredstva u iznosu od 0,5% planiranih budžetskih sredstava umanjenih za kapitalni budžet i budžet državnih fondova za godinu za koju se budžet donosi, to se konstatuje da potraživanja po ovom osnovu nije trebalo evidentirati u poslovnim knjigama dok ista ne budu izvjesna i dok se ne pribavi adekvatan dokaz da će Partija po ovom osnovu ostvariti dodatna sredstva. Potraživanja od lokalne samouprave Herceg novi u iznosu od 10.000,00€ imaju zakonsko utemeljenje ali ievidentirani iznos nije potvrđen od strane lokalne samouprave.

- **Subjekt revizije treba da sva potraživanja evidentira na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

4. Revizijom su utvrđene nepravilnosti u dokumentovanju troškova opštinskih odbora NOVE u iznosu od 2.285,28€ i to: troškovi u iznosu od 1.481,37€ nijesu dokumentovani (136,47€ isplaćeno preko blagajni a 1.344,90€ preko žiro računa opštinskih odbora), dok su troškovi isplaćeni iz blagajni opštinskih odbora u iznosu od 627,91€ pravdani na osnovu nepotpune dokumentacije (dokumentovani samo nalozima za isplatu), a troškovi u iznosu od 176,00€ nefiskalnim računima.

- **Subjekt revizije treba da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

5. Revizijom je utvrđeno da gotovinski isplaćeni troškovi iz blagajne Centrale i opštinskih odbora nijesu razvrstani u okviru ukupnih troškova već su isti iskazani u poslovnim knjigama subjekta revizije kao posebna grupa troškova.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi evidentiranje troškova na način da ista vrsta troška bude iskazana na jednom kontu bez obzira na način plaćanja (gotovinski ili sa žiro računa).**

6. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije sa licima angažovanim za obavljanje poslova sekretara i savjetnika u poslaničkom klubu NOVE kao i potparola Partije zaključivao ugovore o djelu.

- **Subjekt revizije treba da lica na poslovima sekretara i savjetnika u poslaničkom klubu NOVE kao i potparola Partije angažuje ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.**

3. SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA CRNE GORE

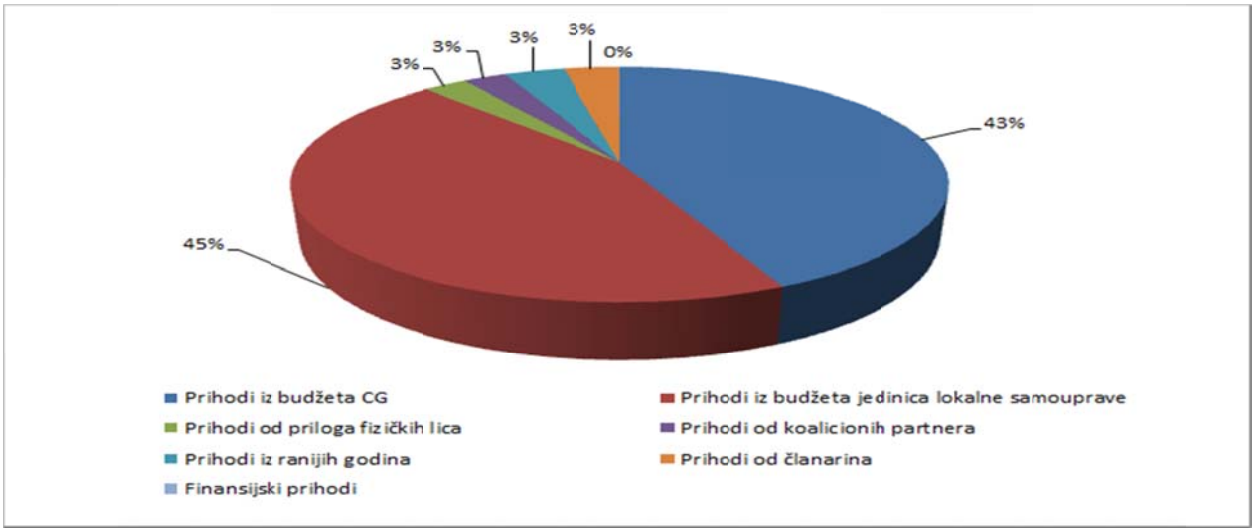
3.1. Prihodi

Revizijom je utvrđeno da je Partija u glavnoj knjizi iskazala prihode u iznosu od 795.991,95€ i isti se odnose na: prihode iz budžeta CG u iznosu u iznosu od 343.260,57€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 358.355,69€, prihode od članarina 26.202,73€, prihode od kamata 198,24€, prihode od refundacija 20.100,00€, prihode iz ranijih godina 27.814,72€ i prihode od donacija iz zemlje u iznosu od 20.060,00€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled iskazanih prihoda u Glavnoj knjizi Partije za 2013. i 2014 godinu.

Redni broj	Vrsta prihoda	Iznos 2013. godina	Učešće %	Iznos 2014. godina	Učešće %
1	Prihodi iz budžeta CG	320.592,71	0,58	343.260,57	43,12%
2	Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave	169.116,83	0,31	358.355,69	45,02%
3	Prihodi od priloga fizičkih lica	10.500,00	0,02	20.060,00	2,52%
4	Prihodi od koalicionih partnera	0,00	0,00	20.100,00	2,53%
5	Prihodi iz ranijih godina	24.821,45	0,04	27.814,72	3,49%
6	Prihodi od članarina	27.572,73	0,05	26.202,73	3,29%
7	Finansijski prihodi	214,86	0,00	198,24	0,02%
Ukupno		**552.818,58**	**1,00**	**795.991,95**	**100,00%**

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim prihodima.



Najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz Budžeta CG i budžeta lokalnih samouprava sa 88% dok ostali prihodi učestvuju sa 12%.

3.2. Rashodi

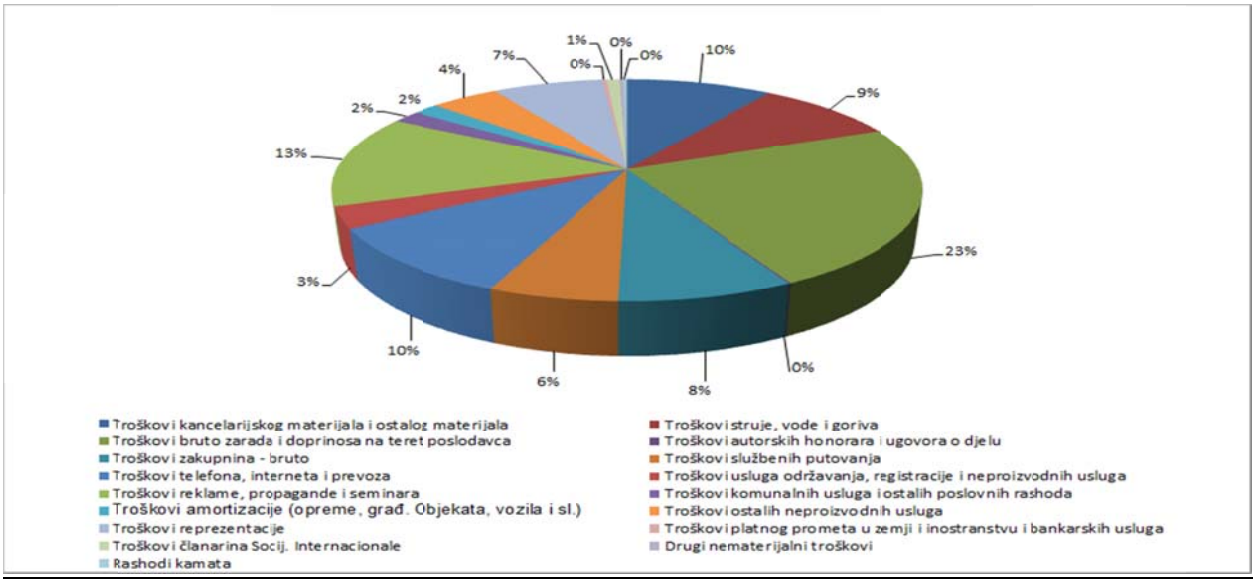
Partija je u 2014. godini ostvarila ukupne rashode u iznosu od **669.564,40€,** a odnose se na troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 61.164,57€, troškove električne energije, vode i goriva u iznosu od 61.704,52€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 156.599,23€, troškove autorskih honorara u iznosu od 688,42€, troškove zakupnina u iznosu od 54.224,76€, troškove službenih putovanja u iznosu od 39.988,60€, troškove telefona, interneta i prevoza u iznosu od

68.962,19€, troškove usluga održavanja, registracije i neproizvodnih usluga u iznosu od 20.405,25€, troškove reklame, propagande i seminara u iznosu od 90.250,52€, troškove komunalnih usluga i ostalih poslovnih rashoda u iznosu od 12.562,30€, troškove amortizacije u iznosu od 11.417,57€, troškove ostalih neproizvodnih usluga u iznosu od 29.464,48€, troškove reprezentacije u iznosu od 48.311,36€, troškove platnog prometa u iznosu od 1.983,43€, troškove članarina u iznosu od 5.634,73€, druge nematerijalne troškove u iznosu od 1.480,98€.

U nastavku Izvještaja dat je tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2013 i 2014. godini

R/b	Vrsta troška	Iznos za 2013. godinu	% Učešća	Iznos za 2014. godinu	% Učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala i ostalog materijala	38.016,09	7,92%	64.164,57	9,58%
2	Troškovi struje, vode i goriva	49.661,70	10,35%	61.704,52	9,22%
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	158.525,38	33,04%	156.599,23	23,39%
4	Troškovi autorskih honorara i ugovora o djelu	688,42	0,14%	688,42	0,10%
5	Troškovi zakupnina - bruto	0,00	0,00%	54.224,76	8,10%
6	Troškovi službenih putovanja	54.415,30	11,34%	39.988,60	5,97%
7	Troškovi telefona, interneta i prevoza	62.973,29	13,12%	68.962,19	10,30%
8	Troškovi usluga održavanja, registracije i neproizvodnih us	11.118,79	2,32%	20.405,25	3,05%
9	Troškovi reklame, propagande i seminara	11.691,71	2,44%	90.250,52	13,48%
10	Troškovi komunalnih usluga i ostalih poslovnih rashoda	12.202,63	2,54%	12.562,30	1,88%
11	Troškovi amortizacije (opreme, građ. Objekata, vozila i sl.)	14.600,53	3,04%	11.417,57	1,71%
12	Troškovi ostalih neproizvodnih usluga	16.014,55	3,34%	29.464,48	4,40%
13	Troškovi reprezentacije	35.812,62	7,46%	48.311,36	7,22%
14	Troškovi platnog prometa u zemji i inostranstvu i bankarski	1.518,11	0,32%	1.983,43	0,30%
15	Troškovi članarina Socij. Internacionale	11.700,00	2,44%	5.634,73	0,84%
16	Drugi nematerijalni troškovi	0,00	0,00%	1.721,49	0,26%
17	Rashodi kamata	899,14	0,19%	1.480,98	0,22%
Ukupni troškovi SDP-a		**479.838,26**	**100,00%**	**669.564,40**	**100,00%**

Grafički prikaz ostvarenih rashoda u 2014. godini.



Shodno tabelarnom i grafičkom prikazu troškova najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 23%, troškovi reklame propagande i seminara sa 13%, troškovi telefona interneta i prevoza sa 10% itd.

3.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Socijaldemokratske partije CG Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nedostataka i dala preporuke za otklanjanje istih. Preporuke su se odnosile na:

- evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava u poslovnim knjigama,
- iskazivanje ukupno ostvarenih prihoda koji se odnose na izvještajni period u Bilansu uspjeha,
- smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne,
- usklađivanje Odluke o visini naknada putnih troškova i dnevnica članovima partijskih organa sa važećim Statutom i dodano dokumentovanje troškova prevoza.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije **realizovao** preporuke koje se odnose na:

- obezbjeđivanje evidencije potraživanja od lokalnih samouprava i
- smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne (gotovinske isplate smanjene za 32% u odnosu na prethodnu godinu).

Subjekt revizije **nije realizovao** preporuke koje se odnose na:

- iskazivanje ukupnih prihoda u Bilansu uspjeha (u Bilansu uspjeha nisu iskazani prihodi u iznosu od 126.427,55€, već je višak prihoda nad rashodima iskazan u Bilansu stanja na poziciji ostali kapital),
- usklađivanje Odluke o visini naknada putnih troškova i dnevnica članovima partijskih organa sa važećim Statutom i dodano dokumentovanje troškova prevoza (Odluka kojom je utvrđena visina naknada putnih troškova i dnevnica nije usklađena sa važećim Statutom, a troškovi prevoza nisu dodatno dokumentovani računima za gorivo, autobuskim kartama i sl.).

3.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Socijaldemokratske partije Crne Gore koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. IX/365 od 18.08.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/81), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 09.09.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijaldemokratske partije Crne Gore
za 2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Socijaldemokratske partije CG za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja osim navedeno u Izvještaju pod tačkom 12.1.1 Poglavlje popis i evidentiranje imovine pod tačkom 12.2.2 Poglavlje rahodi, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

Uz skretanje pažnje na sledeće:

- **U cilju obezbjeđivanja podataka o ukupnoj stalnoj imovini sve nove nabavke imovine treba evidentirati na odgovarajući konto u okviru klase 0 - stalna imovina, jer knjigovodstvena evidencija je osnov za usaglašavanje popisom utvrđenog stanja.**

- **U cilju kvalitetnijeg izvještavanja i obezbjeđivanja preciznijih podataka potrebno je u poslovnim knjigama izvršiti razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.**

- **Realizovati preporuke date u prethodnim izvještajima, a koje se odnose na iskazivanje ukupnih prihoda u Bilansu uspjeha i usklađivanje unutrašnjeg akta (Odluke) sa Važećim Statutom**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju pod tačkom 11 Poglavlje poslovne knjige, taćkom 12.1.6. Poglavlje blagajničko poslovanje i tačkom 12.12 Poglavlje Bilans uspjeha pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

4. SOCIJALISTIČKA NARODNA PARTIJA

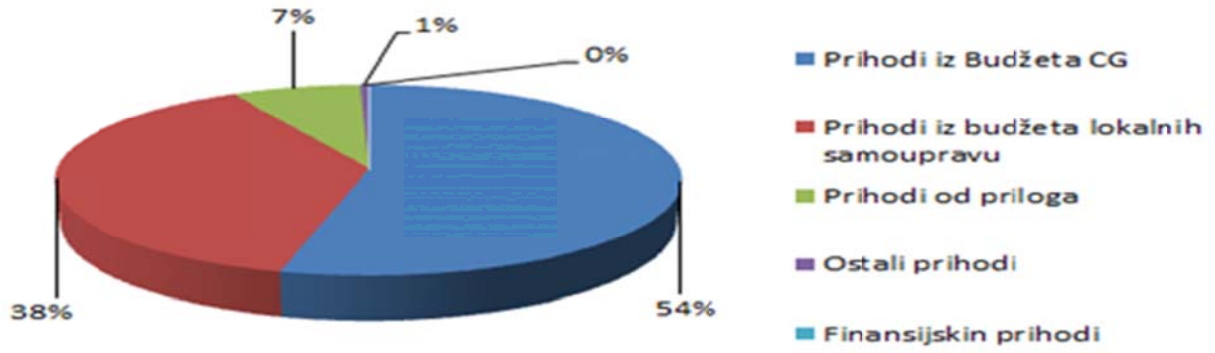
4.1. Prihodi

Shodno prezentiranim podacima u Bilansu uspjeha i poslovnim knjigama Partija je iskazala ukupne prihode u iznosu od 702.161,00€, a odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 379.301,00€, prihode iz i budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 266.866,00€, prihode od priloga u iznosu od 52.337,00€, ostale prihode u iznosu od 3.640,00€. Od ukupno iskazanih prihoda iznos od 626.632,00€ se odnosi na redovno poslovanje, a iznos od 75.529,00€ odnosi se na prihode za finansiranje izbornih kampanja.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih prihoda u 2013. i 2014. godini

r/b	vrsta prihoda	2013	učešće %	2014	učešće %
1	Prihodi iz Budžeta CG	354.253,38	55%	379.301,00	54%
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samoupravu	233.672,97	37%	266.866,00	38%
3	Prihodi od priloga	42.609,18	7%	52.337,00	7%
4	Ostali prihodi	9.441,00	1%	3.640,00	1%
5	Finansijskin prihodi	88,50	0%	17,00	0%
	UKUPNO	640.065,03	100%	702.161,00	100%

Grafički prikaz ukupno ostvarenih prihoda za 2014. godinu.



Shodno prezentiranom grafičkom prikazu najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi iz Budžeta CG sa 54%, prihodi iz budžeta CG sa 38%, prihodi od priloga sa 7% i ostali prihodi sa 1%.

4.2. Rashodi

U poslovnim knjigama Partije iskazani su ukupni troškovi u iznosu od 937.131,55€, a odnose se na: troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 9.241,21€, troškove goriva i energije u iznosu od 66,417,42€, troškove održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 12.957,91€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 318.222,78€, troškove naknada i poreza na naknade u iznosu od 170.354,32€, troškove PTT usluga u iznosu od 26.698,50€, troškove komunalnih usluga u iznosu od 2.730,52€, troškove zakupa u iznosu od 31.880,52€, troškove oglašavanja u iznosu od 197.623,39€, troškove intelektualnih i ostalih proizvodnih usluga u iznosu od 2.983,16€, troškove amortizacije u iznosu od 25.055,71€, troškove reprezentacije u iznosu od 30.000,18€, troškove osiguranja nekretnina u iznosu od 5.450,14€, troškove platnog prometa u iznosu od 3.997,50€, troškove sponzorstva i pomoći u iznosu od 20.580,64€, troškove sudskih taksi u iznosu od 3.080,78€, troškove nematerijalnih usluga u iznosu od 2.8983,47€, troškove kamata u iznosu od 5.670,33€ i troškove iz ranijeg perioda u iznosu od 1.288,07€.

Shodno iskazanim podacima u Glavnoj knjizi troškovi u iznosu od 706.710,72€ odnosi se na redovno poslovanje, a troškovi u iznosu od 230.320,85€ na izborne kampanje**.**

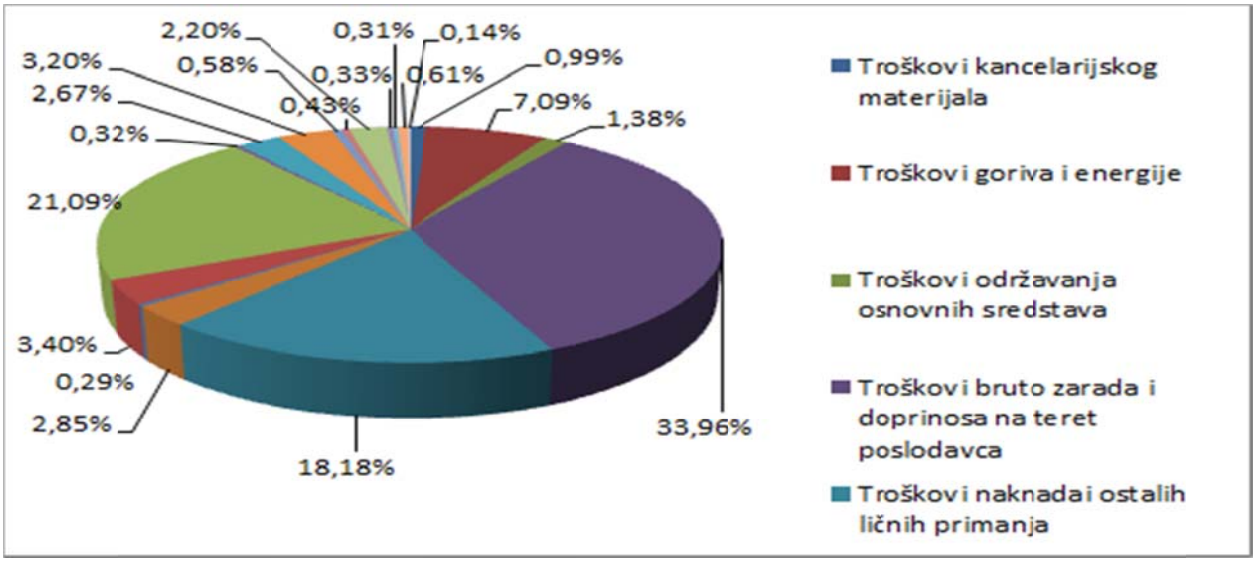
Revizijom je utvrđeno da nije precizno izvršeno razdvajanje troškova za redovno poslovanje i za izborne kampanje**.**

- **Potrebno je u poslovnim knjigama obezbijediti precizno razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.**

Tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2013 i 2014 godini.

Konto	Opis troška	rashodi 2013. godina	% učešća	rashodi 2014. godina	% učešća
512	Troškovi kancelarijskog materijala	8.076,40	1,22%	9.241,21	0,99%
513	Troškovi goriva i energije	50.566,12	7,63%	66.417,42	7,09%
514	Troškovi održavanja osnovnih sredstava	15.372,76	2,32%	12.957,91	1,38%
520	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavc	298.178,99	45,00%	318.222,78	33,96%
522	Troškovi naknadai ostalih ličnih primanja	88.029,61	13,28%	170.354,32	18,18%
531	Troškovi PTT usluga	25.888,27	3,91%	26.698,50	2,85%
532	Troškovi komunalnih usluga	2.763,62	0,42%	2.730,52	0,29%
533	Troskovi zakupnina	20.963,69	3,16%	31.880,52	3,40%
535	Troškovi oglašavanja	31.359,60	4,73%	197.623,39	21,09%
538	Troškovi intelektualnih i ostalih prozvodnih usluga	4.653,43	0,70%	2.983,16	0,32%
540	Troskovi amortizacije	24.279,84	3,66%	25.055,71	2,67%
551	Troskovi reprezentacije	19.381,15	2,92%	30.000,18	3,20%
552	Troskovi osiguranja nekretnina	5.513,64	0,83%	5.450,14	0,58%
553	Troskovi platnog prometa	2.526,88	0,38%	3.997,50	0,43%
557	Troškovi sponzorstva i pomoći	19.439,95	2,93%	20.580,64	2,20%
558	Troškovi sudskih taksi		0,00%	3.080,78	0,33%
559	Troškovi nematerijalnih usluga	4.015,43	0,61%	2.898,47	0,31%
562	Troškovi kamata	8.999,80	1,36%	5.670,33	0,61%
592	Troškovi iz ranijeg perioda	32.622,68	4,92%	1.288,07	0,14%
	Ukupno	**662.631,86**	**100,00%**	**937.131,55**	**100,00%**

Grafički prikaz ostvarenih rashoda u 2014. godini



Na osnovu tabelarnog i grafičkog prikaza troškova konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 33,96%, troškovi oglašavanja sa 21,09 %, troškovi naknada i ostalih ličnih primanja sa 18,18%, troškovi goriva i energije sa 7,09% i sl

4.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Socijalističke narodne partije, Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nepravilnosti i dala tri preporuke za otklanjanje istih. Preporuke su se odnosile na:

- Evidentiranje i iskazivanje u Godišnjem finansijskom izvještaju svih transakcija koje se odnose na izbornu kampanju i redovno poslovanje,
- korektivna knjiženja pogrešno evidentiranih osnovnih sredstava, vršenje popisa i sačinjavanje Izvještaja o popisu u skladu sa važećim Pravilnikom
- usaglašavanje depozita na računima sa bančinim izvodima.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijalističke narodne partije za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije od tri date preporuke **realizovao** preporuku koja se odnosila na evidentiranje i iskazivanje transakcija za redovno poslovanje i izborne kampanje.

Subjekt revizije **nije realizovao** preporuke koje se odnose na:

- korektivna knjiženja pogrešno evidentiranih osnovnih sredstava, vršenje popisa i sačinjavanje Izvještaja o popisu u skladu sa važećim Pravilnikom i
- usaglašavanje depozita na računima sa bančinim izvodima.

4.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015.godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Socijalističke narodne partije koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 01.-604 od 24.08.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-417/79, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 10.09. 2015. godine usvojio je

Konačni izvještaj

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Socijalističke narodne partije za 2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Socijalističke narodne partije Crne Gore za 2014. godinu nije u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, ali utvrđene nepravilnosti nemaju prožimajući uticaj na razumijevanje finansijskog izvještaja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Sledeće nepravilnosti su uticale na izražavanje navedenog mišljenja

1. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao depozite na računima kod poslovnih banaka na dan 31.12.2014. godine u iznosu od 38.148,32€, a uvidom u prezentirane bančine izvode isti su iznosili 12.681,85€. Razlika u iznosu od 25.466,47€ odnosi se na evidentirane depozite koji nisu dokumentovani bančinim izvodima što predstavlja materijalnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost (11.714,00€).

- **Potrebno je da subjekt revizije izvrši usaglašavanje stanja depozita evidentiranih u poslovnim knjigama sa stanjem istih iskazanih u bančinim izvodima i da shodno usaglašenom stanju izvrši korektivna knjiženja u poslovnim knjigama**.

2. Revizijom su utvrđene nepravilnosti u dokumentovanju troškova u iznosu od 11.449,00€ i to: troškovi u iznosu od 1.309,00€ nijesu dokumentovani (1.000,00€ isplaćeno preko blagajni opštinskih odbora a 309,00€ preko žiro računa), dok su troškovi u iznosu 10.140,00€ pravdani na osnovu nepotpune dokumentacije (što predstavlja materijalnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost).

- **Subjekt revizije treba da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

3. Uvidom u dostavljene konfirmacije od lokalnih samouprava utvrđena je razlika između potraživanja evidentiranih u poslovnim knigama subjekta revizije i istih iskazanih u konfirmacijama u iznosu od 9.888,66€. Utvrđena razlika se odnosi na potraživanja od opština Pljevlja (8.684,24€), Tivat (737,13€), Danilovgrad (548,02€) i Petnjica (80,75€).

- **Subjekt revizije treba da izvrši usaglašavanje potraživanja sa lokalnim samoupravama i da shodno tome izvrši korektivna knjiženja u poslovnim knjigama.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge aktivnosti uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Sledeće nepravilnosti su uticale na izražavanje navedenog mišljenja

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima (stručni saradnik u poslaničkom klubu, arhivar, tehnički sekretar i higijeničarka), kao i administrativno - tehničkih poslova u opštinskim odborima angažovanje lica vršio ugovorom o djelu i odlukama.

- **Subjekt revizije za obavljanje administrativno tehničkih poslova kao i poslova na sistematizovanim radnim mjestima treba da angažuje lica ugovorom o radu a ne ugovorom o djelu i odlukama.**

2. Revizijom je utvrđeno da su iz blagajni opštinskih odbora isplaćene naknade fizičkim licima po osnovu ugovora o djelu i ugovora o zakupu poslovnih prostora u iznosu od 7.150,00€ bez obračuna i uplate poreskih obaveza što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Subjekt revizije shodno članu 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica treba da u momentu isplate naknada fizičkim licima, obračuna i uplati porez na iste.**

3. Subjekt revizije je u 2014. godini izvršio prijem u radni odnos sedam izvršioca za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima sa kojima je zaključio ugovore o radu. Prilikom zapošljavanja osim za dva izvršioca nije vršeno javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta kako je to propisano članom 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

- **Shodno odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti subjekt revizije je dužan da Zavodu za zapošljavanje prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada.**

4. Revizijom je utvrđeno da prilikom evidentiranja nije precizno izvršeno razdvajanje troškova koji se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.

- **U cilju kvalitetnijeg izvještavanja i obezbjeđivanja preciznih podataka potrebno je u poslovnim knjigama izvršiti razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.**

5. Revizijom je utvrđeno da dio troškova nije pravilno klasifikovan i evidentiran na odgovarajuća konta shodno Pravilniku o kontnom okviru koji je primjenjivan u 2014. godini.

- **Evidentiranje svih troškova treba vršiti na odgovarajuća konta i iste pravilno klasifikovati po vrsti shodno važećem Pravilniku o kontnom okviru.**

6. Subjekt revizije nije izvršio popis imovine i obaveza za 2014. godinu na način kako je to predviđeno Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

- **Subjekt revizije treba da godišnji popis imovine i obaveza vriši na način kako je to utvrđeno Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.**

7. Revizijom je utvrđeno da je vršena isplata naknada zaposlenim po osnovu troškova goriva i mobilnih telefona, a subjekt revizije nije unutrašnjim aktom utvrdio pravo na naknade po ovom osnovu kao ni visinu istih.

- **Potrebno je da subjekt revizije unutrašnjim aktom utvrdi ko ostvaruje pravo na naknade po osnovu troškova goriva i mobilnih telefona kao i visinu navedenih naknada.**

8. Revizijom je utvrđeno da su u 2014. godini za izmirivanje troškova po osnovu korišćenja kreditnih kartica čiji je korisnik predsjednik Partije. povučena sredstva sa žiro računa u ukupnom iznosu od 10.847,85€; dio troškova u iznosu od 6.131,01€ je evidentiran u poslovnim knjigama Partije i dokumentovan: Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da je dio evidentiranih troškova dokumentovan računima iz inostranstva (naznačeni iznosi u stranim valutama), uz koje nijesu priloženi putni nalozi na ime Predsjednika Partije.Subjekt revizije je naknadno dostavio dokumentaciju za pravdanje dijela troškova plaćenih sa računa kreditne kartice u iznosu od

2.272,56 €, troškovi održavanja navedenih kartica iznosili su 515,54€, tako da je pravdano utrošenih sredstava u ukupnom iznosu od 8.919,11€. (neopravdano 1.928,45€)
Ukupni prilivi sredstava na kreditnim karticama u toku 2014. godine iznosili su 23.576,89€, od kojih se iznos od 10.847,85€ odnosio na sredstva koja su prenijeta sa žiro-računa SNP-a, dok ostatak sredstva shodno naknadno dostavljenom ugovoru o pozajmici broj (01/43 od 31.01.2014. godine) predstavlja pozajmicu predsjednika Partije subjektu revizije,. Ugovorom je precizirano da zajmodavac (predsjednik) uplaćuje periodične novčane pozajmice radi održavanja likvidnosti žiro računa partije u slučaju da kad na računima nema dovoljno sredstava za izmirivanje osnovnih materijalnih troškova Ukupni odlivi sa navedenih kartica iznosili su 25.481,94€. Važećim Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornioh kampanja zabranjeno je da se politički subjekti finansiraju putem pozajmica od strane fizičkih lica.

- **Subjekt revizije shodno članu 24 stav 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornioh kampanja ne može se zaduživati putem pozajmica kod fizičkih lica.**

- **Subjekt revizije u poslovnim knjigama treba da obezbjedi evidentiranje svih finansijskih transakcija nastalih poosnovu kreditnih kartica čiji je Nosilac, na osnovu adekvatne knjigovodstvene dokumentacije i da unutrašnjim aktoim utvrdi da se sredstva prenešena sa žiro računa Partije mogu koristiti isključivo za partijske aktivnosti.**

5 POZITIVNA CRNA GORA

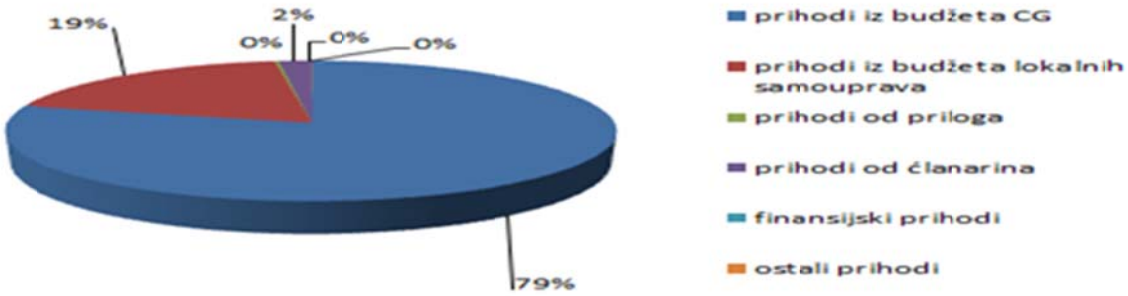
5.1. Prihodi

Partija je u 2014. godini ostvarila prihode u iznosu od 381.274,00€, a isti se odnose na prihode iz budžeta CG u iznosu od 301.067,00€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 71.916,00€, prihode od priloga u iznosu od 890,00€, prihode od članarina u iznosu od 7.235,00€, ostali prihodi u iznosu od 128,00€ i finansijske prihode u iznosu od 37,00€. Od ukupno iskazanih prihoda iznos od 375.270,88€, odnosi se na prihode za redovno poslovanje, dok su prihodi za finansiranje izbornih kampanja iskazani u iznosu od 6.002,32€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ukupno ostvarenih prihoda u 2013 i 2014.godini

redni broj	vrsta prihoda	iznos 2013	%	iznos 2014	%
1	prihodi iz budžeta CG	285.245,51	87%	301.067,00	79%
2	prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	22.834,09	7%	71.916,00	19%
3	prihodi od priloga	6.279,00	2%	890,00	0%
4	prihodi od članarina	10.549,65	3%	7.235,00	2%
5	finansijski prihodi	83,09	0%	37,00	0%
6	ostali prihodi	3.738,67	1%	128,00	0%
	ukupno	328.730,01	100%	381.273,00	100%

Grafički prikaz ostvarenih prihoda u 2014.godini



Shodno tabelarnom pregledu i grafičkom prikazu ostvarenih prihoda konstauje se da se od ukupnih prihoda 79% odnosi na prihode iz budžeta cg, 19% na prihode od lokalnih samouprava i 2 %na priode od članarina.

5.2. Rashodi

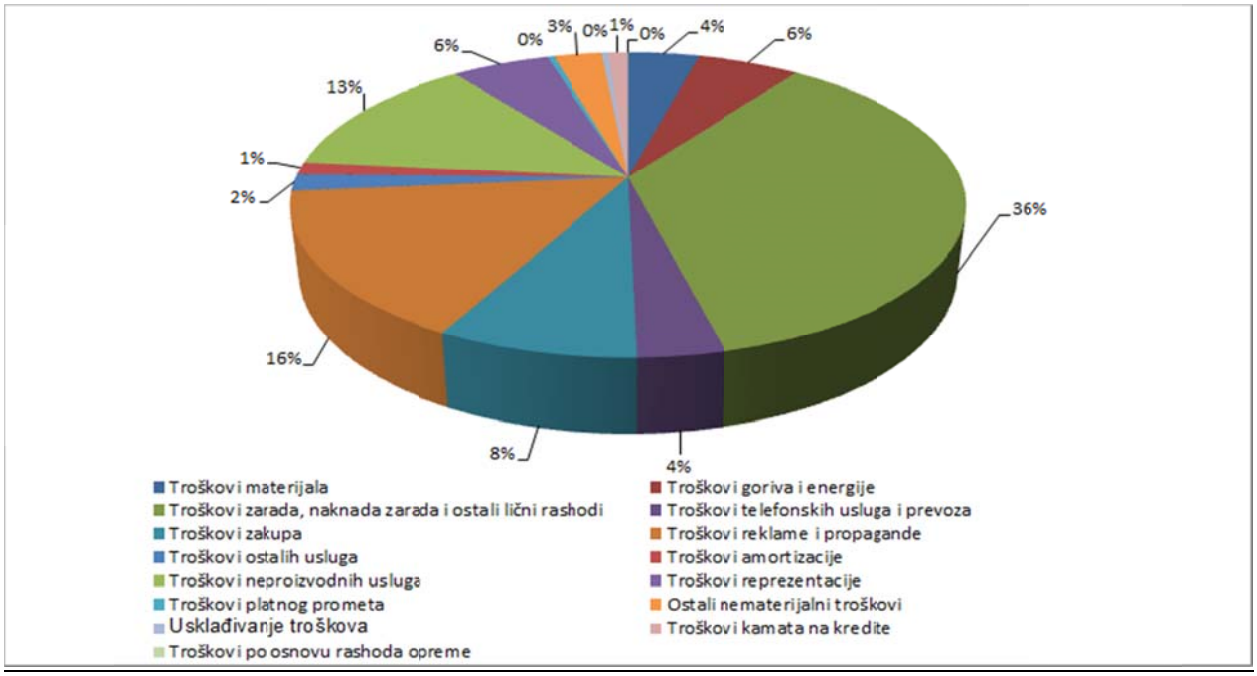
Partija je u 2014. godini ostvarila rashode u iznosu od 356.026,02€, a isti se odnose na: troškove materijala u iznosu od 14.447,32€, troškove goriva i energije u iznosu od 20.808,67€, troškove zarada, naknada zarada i druge lične rashode u iznosu od 129.022,51€, troškove telefonskih usluga i prevoza u iznosu od 12.475,57€, troškove zakupa u iznosu od 28.744,03€, troškove reklame i propagande u iznosu od 56.299,26€, troškove ostalih usluga u iznosu od 6.308,79€, troškove amortizacije u iznosu od 4.703,74€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 46.939,02€, troškovi reprezentacije u iznosu od 19.671,79€, troškovi platnog prometa u iznosu od 1.342,12€, ostale nematerijalne troškove u iznosu od 9.914,85€, troškove kamata na kredite u iznosu od 4.060,33€ i usklađivanje troškova u iznosu od 1.261,02€. Od ukupno ostvarenih rashoda iznos od 301.309,66€ se odnosi na rashode za redovno poslovanje Partije, a iznos od 54.726,36€ odnosi se na troškove izbornih kampanja.

Dat je uporedni pregled ukupno ostvarenih rashoda u 2013.i 2014.godini po vrsti troška

R/B	Naziv konta	Troškovi u 2013.godini	Učešće u ukupnim troškovima %	Troškovi u 2014.godini	Učešće u ukupnim troškovima %
1	Troškovi materijala	7.762,50	2,96%	14.447,32	4,06%
2	Troškovi goriva i energije	14.130,07	5,38%	20.808,67	5,84%
3	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	102.214,01	38,91%	129.022,51	36,24%
4	Troškovi telefonskih usluga i prevoza	14.527,39	5,53%	12.475,57	3,50%
5	Troškovi zakupa	31.039,73	11,82%	28.744,03	8,07%
6	Troškovi reklame i propagande	24.886,68	9,47%	56.299,26	15,81%
7	Troškovi ostalih usluga	2.427,36	0,92%	6.308,79	1,77%
8	Troškovi amortizacije	4.292,40	1,63%	4.730,74	1,33%
9	Troškovi neproizvodnih usluga	28.640,03	10,90%	46.939,02	13,18%
10	Troškovi reprezentacije	14.854,56	5,65%	19.671,79	5,53%
11	Troškovi platnog prometa	1.300,42	0,50%	1.342,12	0,38%
12	Ostali nematerijalni troškovi	9.415,00	3,58%	9.914,85	2,78%
13	Usklađivanje troškova	0,00	0,00%	1.261,02	0,35%
14	Troškovi kamata na kredite	6.230,17	2,37%	4.060,33	1,14%
16	Troškovi po osnovu rashoda opreme	961,18	0,37%	0,00	0,00%
UKUPNO		**262.681,50**	**100,00%**	**356.026,02**	**100,00%**

Na osnovu podataka prezentiranih u tabelarnom pregledu konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi zarada i naknada po ugovorima (36%), troškovi reklame i propagande (15%), troškovi neproizvodnih usluga (13%), troškovi zakupa(8%), itd.

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih troškova po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima:



5.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Pozitivne CG, Državna revizorska institucija je utvrdila određene nedostatake i dala preporuke za otklanjanje istih. Preporuke su se odnosile na:

- Obezbjeđivanje analitičke evidencije osnovnih sredstava koja će sadržati sve potrebne podatke o istim i usaglašavanje pomoćnih evidencija sa Glavnom knjigom.
- angažovanje izvršioca na sistematizovanim radnim mjestima ugovorom o radu a ne ugovorom o djelu.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Pozitivne CG za 2014. godinu utvrđeno je da je Partija **realizovala** preporuku koja se odnosila na obezbjeđivanje analitičke evidencije osnovnih sredstavam, dok preporuku koja se odnosila na angažovanje izvršioca ugovorom o radu na sistematizovanim radnim mjestima nije u potpunosti realizovao, jer je za obavljanje poslova na sistematizovanom mjestu (medijski i PR consultant) angažovao izvršioce ugovorom o djelu, a ne ugovorom o radu kako je to preporučeno od strane DRI).

5.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Pozitivne Crne Gore koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 19-1071/2015 od 18.09.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/97), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 01.10.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pozitivne Crne Gore
za 2014. godinu

a.) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Pozitivna Crna Gora za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

b.) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju pod tačkama: 2.3.2. Evidentiranje i popis imovine, 2.3.4. Potraživanja, 2.4.1. Prihodi, 2.4.2. Rashodi – Zarade i naknade pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticale su sledeće nedostaci i propusti:

1. Subjekt revizije je na ime neto naknada po zaključenim ugovorima o djelu isplatio troškove u iznosu od 64.490,00€ od kojih se na troškove izbornih kampanja odnosi 4.360,00€, a ostatak na troškove za redovno poslovanje Partije. Isplata naknada po ugovorima je vršena po osnovu obavljanja sledećih poslova: obrade podataka, interne komunikacije, arhiviranja i tehničke obrade dokumentacije, razvoja stranačke infrastrukture, formiranja opštinskih i mjesnih odbora, obilaska terena, logistike, pripreme i realizacije sastanaka, političkog konsaltinga, marketinga i medijske obuke, pružanja savjetodavnih usluga za potrebe poslaničkog kluba Partije u Skupštini CG i odborničkim klubovima, softverskog umrežavanja računara, pratećih softverskih popravki, web i mail održavanja, fotografisanja stranačkih događaja i aktivnosti, pružanja usluga iz oblasti dizajna. Subjekt revizije je ugovorom o djelu najveći broj izvršilaca angažovao za poslove koji su utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Naknade po ugovorima o djelu, zaključene za navedene poslove, isplaćivane su u iznosima od 50,00€ do 8.400,00€ u zavisnosti od vrste posla i perioda angažovanja lica.

   Uvidom u prezentirane ugovore o djelu utvrđeno je da su isti zaključeni sa pozivom na član 163 do 167 Zakona o radu, što ukazuje da je sa izvršiocima trebalo zaključivati ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.

   Zakonom o radu nije propisan ugovor o djelu već Zakonom o obligacionim odnosima i ako je zaključen ugovor o djelu kad izvršioc obavlja poslove koji s obzirom na prirodu i vrstu rada imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, nezavisno od toga kako su stranke taj ugovor nazvale, to je ugovor o radu.

- **Ugovore o djelu treba zaključivati shodno Zakonu o obligacionim odnosima, a ugovore o radu shodno Zakonu o radu.**

2. Subjekt revizije je izvršio prijem u radni odnos pet izvršioca za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima sa kojima je zaključio ugovore o radu. Prilikom zapošljavanja osim za pripravnike nije vršeno javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta kako je to propisano članom 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

- **Shodno odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti subjekt revizije je dužan da Zavodu za zapošljavanje prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada.**

3. Subjekt revizije je Odlukom o članarini (broj 05-89/2014, od 27.01.2014. godine), utvrdio visinu članarine za poslanike Partije u Skupštini CG i članove Predsjedništva partije suprotno odredbama člana 3 tada važećeg Zakona o finanansiranju političkih partija.

- **Subjekt revizije visinu članarine za poslanike i članove Predsjedništva Partije, koju je utvrdio odlukom o članarini za 2014. godinu treba da uskladi sa važećim Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izborne kampanje.**

4. Subjekt revizije evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava nije vršio na osnovu potpisanih i ovjerenih konfirmacija, već je ista evidentirao na osnovu izvršenih uplata, tako da potraživanja po ovom osnovu na kraju 2014. godine nijesu iskazana u poslovnim knjigama.

- **Potrebno je izvršiti usaglašavanje potraživanja sa lokalnim samoupravama i shodno usaglašenoj i ovjerenoj dokumentaciji izvršiti evidentiranje istih u poslovnim knjigama.**

5. Subjekt revizije nije evidentirao nabavljenu opremu (kancelarijski namještaj i kompjutersku opremu) u iznosu 2.733,97€ na odgovarajuća konta u okviru **klase 0**) već direktno na troškove i nije vršio usaglašavanje stvarnog stanja utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem.

- **Subjekt revizije treba sve nove nabavke imovine da evidentira na odgovarajući konto u okviru klase 0 - stalna imovina, a ne direktno na troškove, kao i da vrši usaglašavnje stvarnog sa knjigovdstvenim stanjem kako je to utvrđeno Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.**

6. POKRET ZA PROMJENE

6.1. Prihodi

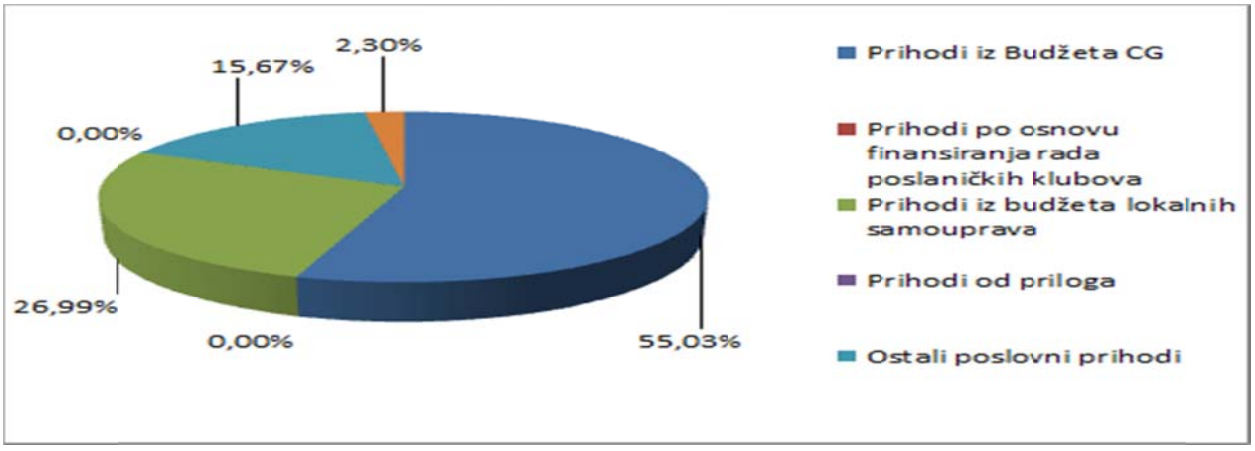
Partija je u 2014. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne prihode u iznosu od 438.968,08€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 241.580,52€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu 118.487,00€, ostale poslovne prihode u iznosu od 68.800,00€, ostale prihode u iznosu od 10.100,82€.

U narednoj tabeli dat je prikaz planiranih i ostvarenih prihoda u 2013 i 2014.godini.

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2013. godina	Učešće (%)	Iznos 2014. godina	Učešće (%)
1	Prihodi iz Budžeta CG	199.360,37	64,63%	241.580,52	55,03%
2	Prihodi po osnovu finansiranja rada poslaničkih klubova	24.644,70	7,99%		0,00%
3	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	83.195,14	26,97%	118.486,74	26,99%
4	Prihodi od priloga	1.200,00	0,39%	0,00	0,00%
5	Ostali poslovni prihodi	0,00	0,00%	68.800,00	15,67%
6	Finansijski prihodi	20,00	0,01%	5,82	0,00%
7	Ostali prihodi	26,18	0,01%	10.095,00	2,30%
UKUPNO		**308.446,39**	**100,00%**	**438.968,08**	**100,00%**

Na osnovu prezentiranih podataka konstatuje se da najveće učešće u ukupnim prihodima imaju prihodi ostvareni iz budžeta CG sa 55,03%, prihodi iz budžeta lokalnih samouprava sa 26,99%, ostali poslovni prihodi sa15,67%

U nastavku izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda u 2014. godini po strukturi.



6.2. Rashodi

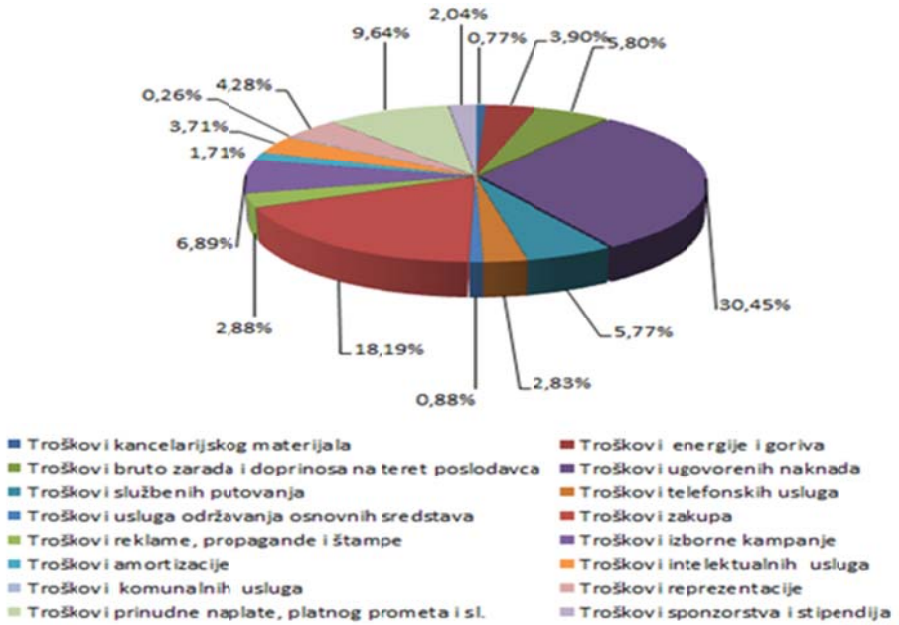
Partija je u 2014. godini iskazala rashode u iznosu od 421.127,00€, a isti su u 2013. godini ostvareni u iznosu od 220.996,00€.

Uporedni tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2013. i 2014. godini.

R/B	Vrsta troška	2013. godina	% učešća	2014. godina	% učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	1.676,66	0,76%	3.226,71	0,77%
2	Troškovi energije i goriva	8.351,60	3,78%	16.429,15	3,90%
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	19.431,19	8,79%	24.441,19	5,80%
4	Troškovi ugovorenih naknada	92.771,25	41,98%	128.244,55	30,45%
5	Troškovi službenih putovanja	19.209,65	8,69%	24.294,40	5,77%
6	Troškovi telefonskih usluga	13.349,11	6,04%	11.921,31	2,83%
7	Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava	2.079,47	0,94%	3.718,22	0,88%
8	Troškovi zakupa	7.648,92	3,46%	76.606,23	18,19%
9	Troškovi reklame, propagande i šiampe	1.131,29	0,51%	12.133,78	2,88%
10	Troškovi izborne kampanje	16.377,49	7,41%	29.000,00	6,89%
11	Troškovi amortizacije	24.503,43	11,09%	7.191,46	1,71%
12	Troškovi intelektualnih usluga	4.745,25	2,15%	15.611,07	3,71%
13	Troškovi komunalnih usluga	1.725,48	0,78%	1.115,13	0,26%
14	Troškovi reprezentacije	4.636,56	2,10%	18.025,40	4,28%
15	Troškovi prinudne naplate, platnog prometa i sl.	1.647,47	0,75%	40.591,37	9,64%
16	Troškovi sponzorstva i stipendija	1.711,00	0,77%	8.576,29	2,04%
	Ukupno:	**220.995,82**	**100,00%**	**421.126,26**	**100,00%**

Shodno prezentiranom tabelarnom pregledu ukupno ostvareni rashodi odnose se na: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 3.226,71€, troškove goriva i energije u iznosu od 16.429,15€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 24.441,19€, troškove ugovorenih naknada u iznosu od 128.244,55€, troškove službenih putovanja u iznosu od 24.294,40€, troškove telefonskih usluga u iznosu od 11.921,31€, troškove usluga održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 3.718,22€, troškove zakupa u iznosu od 76.606,23€, troškove reklame, propagande i štampe u iznosu od 12.133,78€, troškove izborne kampanje u iznosu od 29.000,00€, troškove amortizacije u iznosu od 7.191,46€, troškove intelektualnih usluga u iznosu od 15.611,07€, troškove komunalnih usluga u iznosu od 1.115,13€, troškove reprezentacije u iznosu od 18.025,40€, troškove prinudne naplate, platnog prometa i sl. u iznosu od 40.591,37€ i troškove sponzorstva i stipendija u iznosu od 8.576,26€.

U nastavku Izvještaja dat je grafički prikaz ostvarenih rashoda po strukturi i učešću u ukupnim rashodima za 2014 godinu.



Najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi ugovora o djelu i ostalih naknada sa 30,45%, troškovi zakupa sa 18,19%, troškovi prinudne naplate sa 9,64%, troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 5,80% i td.

6.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu su utvrđene određene nepravilnosti i nedostaci u dijelu uspostavljanja unutrašnje kontrole, u dijelu dokumentovanja troškova, obračuna i isplate dnevnica i troškova prevoza na službenom putu i zaključivanja ugovora o djelu i isplate naknada po istim. U cilju otklnjanja utvrđenih nepravilnosti su date četiri (4) preporuke.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije **realizovao preporuku** koja se odnosi na uspostavljanje unutrašnje kontrole, na način što je donio Finansijski plan za 2014. godinu, Nadzorni odbor je podnio izvještaj o izvršenoj unutrašnjoj kontroli finansijskog poslovanja Glavnom odboru, a donijet je i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Subjekt revizije je preduzeo određene aktivnosti na realizaciji preporuka koje se odnose na dokumentovanje troškova i obračun i isplatu dnevnica i troškova prevoza na službenom putu, ali iste nije u potpunosti realizovao.

Subjekt revizije **nije realizovao** preporuku koja se odnosi na zaključuvanje ugovora o djelu sa licima koja su angažovana i po ugovoru o radu, jer je i u 2014. godini po tom osnovu isplatio neto naknade u ukupnom iznosu od 15.150,00€. Takođe je utvrđeno da nije realizovana preporuka koja se odnasila na prjavljivanje ostvarenih prihoda u Partiji po osnovu ugovora o djela jer je utvrđeno da kod četiri javna funkcionera nijesu usaglašeni podaci o iznosu primljenih naknada koje su utvrđene revizijom i istih iskazanih u podnijetim prijavama (jedan funkcioner nije iskazao ostvarene prihode, jedan funkcioner je iste iskazao u manjem iznosu od primljenog, a dva funkcionera nisu naznačila da se radi o mjesečnom iznosu naknade).

6.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Pokreta za promjene koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. P154/15 od 25.09.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/99), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 02.10.2015. godine usvojio je

Konačni izvještaj

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Pokreta za promjene za 2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Pokreta za promjene za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na konstatacije u Izvještaju DRI pod tačkom 10.1. Bilans stanja, 10.1.3. Potraživanja (dati avansi), 10.2.1. Prihodi od zakupa, 10.2.2. rashodi od zakupa.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer su utvrđeni nedostaci u primjeni Zakona o radu, Zakona o oblagicionim odnosima Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Uredbe o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Sledeći nedostaci su uticali na izražavanje navedenog mišljenja:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije ugovorima o dijelu angažavao trideset tri (33) izvršioca za obavljanje sledećih poslova: administrativno tehnička podrške (kancelarijski poslovi, održavanje i usluge prevoza), aktivnosti na organizaciji mreže mladih PZP-a i poslova tehničkog sekretara, izrada internet prezentacije, održavanje web sajta, prikupljanje i ažuriranje sadržaja, terenski rad (obilazak mjesnih odbora, organizacija i komunikacija sa članovima oo i sl.), rad u medijskom i rad u call centru PZP-a i izrada biltena, sekretara opštinskih odbora i poslaničkog kluba i sl. i po tom osnovu isplatio iznos od 128.244,55€ od kojeg se na neto naknade odnosi 112.400,00€ i poreske obaveze 15.844,55€. Neto naknade po izvršiocu su iznosile od 30,00€ do 10.550,00€. Takođe je utvrđeno da je po osnovu ugovora o dijelu tokom 2014. godine angažovano šest (6) lica za vršenje poslova za koje su sistematizovana radna mjesta i to sekretara poslaničkog kluba i sekretara opštinskih odbora u periodu od četiri (4) do dvanaest (12) mjeseci.Takođe je utvrđeno da su tri zaposlena u Partiji čije su mjesečne neto zarade iznosile po 193,00€ bila istovremeno angažovana i po ugovoru o dijelu za vršenje poslova organizacije Mreže mladih i organizacije opštinskih odbora PzP-a i po tom osnovu ostvarivala neto naknade u iznosu od po 850,00€ mjesečno, odnosno u ukupnom iznosu od 15.150,00€. Naknade po ugovoru o dijelu zaposlinima su isplaćene u iznosu od 2.900,00€ do 9.350,00€, na isplaćene naknade po osnovu ugovora o djelu izvršen je obračun i uplata poreza i prireza u ukupnom iznosu od 1.248,68€. Obračun poreskih obaveza je izvršen na način kao da su sva lica angažovana po ugovoru zaposlena o čemu nijesu prezentirani svi dokazi. Status angažovanih lica po ugovoru o djelu (zaposlen ili se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje) ima uticaja na način obračuna poreskih obaveza.

- **Subjekt revizije treba da sa izvršiocima za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima (sekretar poslaničkog kluba i sekretari opštinskih odbora) zaključuje ugovore shodno Zakonu o radu, a ugovore o djelu da zaključuje samo izuzetno shodno odredbama Zakonu o obligacionim odnosima.**

2. Subjekt revizije je u 2014. godini zaposlio dva lica na neodređeno vrijeme, a prilikom zapošljavanja istih nije vršio javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta, što nije u skladu sa odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

- **Subjekt revizije je dužan da Zavodu prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, kako je propisano Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.**

3. Subjekt revizije je obračun i isplatu troškova za službena putovanja vršio u skladu sa Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima osim dijela troškova dnevnica u iznosu od 2.304,00€ koji nije obračunat u skladu sa navedenom Uredbom. Subjekt revizije dio gotovinski isplaćenih troškova u iznosu od 409,51€ je pravdao nepotpunom dokumentacijom.

- **Subjekt revizije je dužan da prilikom obračuna i isplate dnevnica dosledno primjenjuje navedenu Uredbu, a isplatu svih troškova treba da vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

4. Uvidom u blagajnički dnevnik utvrđeno je da nije vršeno hronološko evidentiranje podignute gotovine i dijela izvršenih isplata, jer je zaprimljena gotovina evidentirana u ukupnom iznosu – zbirno na početku. godine, a dio troškova plaćanih tokom godine, zbirno na dan 31.12.2014. godine.

- **Subjekt revizije treba da sve blagajničke transakcije (uplata i isplata gotovine) evidentira hronološki u pomoćnoj knjizi – dnevniku blagajne.**

5. Subjekt revizije je na ime troškova telefonskih usluga isplatio iznos od 11.921,31€ i to na ime troškova mobilne telefonije u iznosu od 6.142,87€ i troškova fiksne telefonije u iznosu od 5.778,44€. Subjekt revizije nije unutrašnjim aktom utvrdio koja lica u Partiji ostvaruju pravo na naknadu troškova mobilnih telefona, i visinu istih.

- **Subjekt revizije treba da unutrašnjim aktom utvrdi koja lica u Partiji ostvaruju pravo na naknadu po osnovu korišćenja mobilnih telefona kao i visinu navedene naknade.**

6. Subjekt revizije je otpisao obaveze prema ino dobavljaču (iz 2008. godine) i iste oprihodovao. Navedena transakcija je sprovedena shodno Odluci Predsjedništva Partije koja je donešena 31.07.2015. godine, nakon sastavljanja i podnošenja Godišnjeg finansijskog izvještaja. U postupku revizije nije dat dokaz da je dobavljač saglasan sa otpisom navedenih obaveza tj. da je odustao od navedenog potraživanja ili sudska presuda.

- **Otpis obaveza treba vršiti na osnovu saglasnosti dobavljača da je odustao od navedenog potraživanja ili na osnovu sudske presude.**

7. Subjekt revizije u IOPPD obrazcu nije uključio iznos naknada isplaćenih fizičkim licima po osnovu zakupnine - prihoda od imovine u iznosu od 4.800,00€, što nije u skladu sa Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list Crne Gore", br. 76/10…8/13) i nije shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica (član 47) podnosio nadležnom poreskom organu navedene IOPPD obrazce.

- **Subjekt revizije je, shodno članu 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, dužan da nadležnom poreskom organu dostavlja Izvještaje o obračunatim i plaćenim porezima (IOPPD obrazac) i da shodno Pravilniku u istim iskažu podatke o svim isplaćenim ličnim primanjima i ostalim oporezivim naknadama.**

7 DEMOKRATSKA NARODNA PARTIJA - Grupa građana „ Milan Knežević“

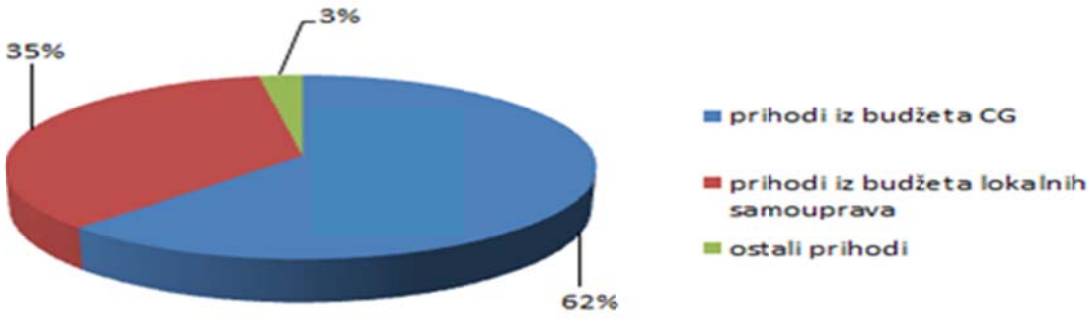
7.1. Prihodi

Subjekt revizije je u Bilansu uspjeha iskazao prihode u iznosu od 237.679,00€ i to: prihode iz budžeta CG u iznosu 147.763,00€, prihode od lokalnih samouprava u iznosu od 83.656,00€ i ostale prihode u iznosu od 6.260,00€.

Uporedni pregled prihoda ostvarenih u 2013 i 2014. godini.

redni broj	vrsta prihoda	2013	%	2014	%
1	prihodi iz budžeta CG	146.587,00	78%	147.763,00	62%
2	prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	41.803,00	22%	83.656,00	35%
3	ostali prihodi		0%	6.260,00	3%
	ukupno	188.390,00	100%	237.679,00	100%

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim prihodima:



7.2. Rashodi

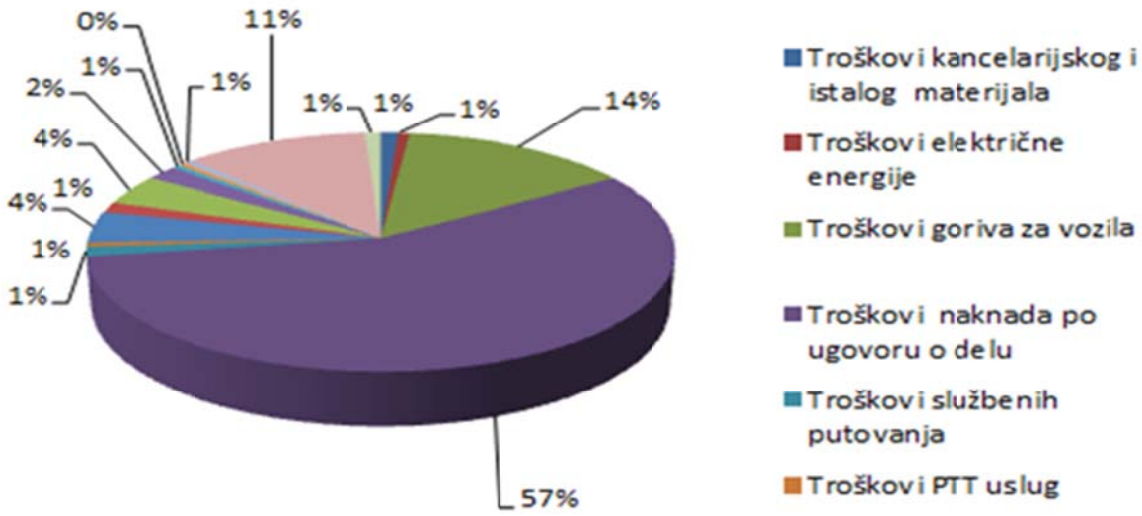
Subjekt revizije je u poslovnim knigama iskazao troškove u iznosu od 234.385,80€, a isti se odnose na: troškove kancelarijskog i ostalog materiala u iznosu od 2.458,77€, troškove električne energije u iznosu od 1.655,89€, troškove goriva u iznosu od 33.297,09€, troškove naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 132.564,48€, troškove službenih, putovanja u iznosu od 3.136,29€, troškove PTT usluga u iznosu od 1.247,74€, troškove zakupa u iznosu od 9.952,69€; troškove amortizacije u iznosu od 3.323,05€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 1.243,27€, troškove reprezentacije u iznosu od 9.452,07€; troškove pomoći i sponzorstva u iznosu od 4.580,00€, druge nematerijalne troškove u iznosu od 952,96€, finansijske rashode u iznosu od 1.404,70€, troškove izbornih kampanja u iznosu od 26.865,00€ i nedokumentovani rashodi iz ranijih godina u iznosu od 2.278,82€.

Tabelarni pregled troškova ostvarenih u 2014.godini

R/B	Vrsta troška	Iznos	%
1	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	2.458,77	1%
2	Troškovi električne energije	1.655,89	1%
3	Troškovi goriva	33.297,07	14%
4	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	132.564,48	57%
5	Troškovi službenih putovanja	3.136,29	1%
6	Troškovi PTT usluga	1.247,74	1%
7	Troškovi zakupa	9.952,69	4%
8	Troškovi amortizacije	3.323,05	1%
9	Troškovi reprezentacije	9.452,07	4%
10	Troskovi pomoći i sponzorstva	4.580,00	2%
11	Troškovi neproizvodnih usluga	1.243,27	1%
12	Drugi nematerijalni troškovi	925,96	0%
13	Finansijski rashodi	1.404,70	1%
14	Troškovi izbornih kampanja	26.865,00	11%
15	Nedokumentovani rashodi iz ranijih godina	2.278,82	1%
	UKUPNO	**234.385,80**	**100%**

Shodno tabelarnom pregledu najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto naknada po ugovoru o djelu sa 57%, troškovi goriva sa 14% i troškovi izbornih kampanja sa 11%.

Grafički prikaz učešća troškova u ukupnim troškovima.



7.3. Realizacija preporuka iz ranijih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Nove srpske demokratije, u okviru kojeg je bilo revidirano i poslovanje GG“ „Milan Knežević“, Državna revizorska institucija je utvrdila nepravilnosti u dijelu zaključenih ugovora sa fizičkim licima angažovanih za obavljanje analitičkih i konsultantskih usluga i administrativno tehničkih poslova, jer isti nisu saržali sve bitne elemente utvrđene Zakonom o radu i Zakonom o obligacionim odnosima.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. Godinu Demokratske narodne partije GG „Milan Knežević“ utvrđeno je da subjekt revizije nije ispoštovao datu preporuku.

7.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske narodne partije (GG "Milan Knežević") koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 25.09.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/102), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 02.10.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja

Demokratske narodne partije (GG "Milan Knežević") za 2014. Godinu

a) Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Demokratske narodne partije (GG "Milan Knežević") za 2014. Godinu nije sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Subjekt revizije je po osnovu naknada fizičkim licima isplatio iznos od 123.050,00€ od kojih 93.900,00€ nije pravdao validnom dokumentacijom, a iznos od 29.150,00€ je dokumentovan ugovorima koji su pretežno zaključeni u 2012. i 2013. godini. Naknade su isplaćene u iznosu od od 250,00€ do 15.400,00€ po izvršiocu.

   Takođe je subjekt revizije je u poslovnim knjigama evidentirao troskove iz prethodne godine u iznosu od 2.363,82€ koje nije dokumentova, a gotovinski isplaćene troškove reprezentacije u iznosu od 3.766,24€ pravdao nefiskalnim računima ugostiteljskog objekta – restorana u Podgorici (rč. br. 16/1 na iznos od 1.500,00€, rč. bez broja od 10.12.2014. godine na iznos od 2.100,00€).

   Nepravilnost u dokumentovanju troškova u iznosu od 99.963,82€ predstavlja značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost od (3.516,00€)

- **Subjekt revizije je dužan da shodno članu 4 Zakona o računovodstvu i reviziji sve isplate dokumentuje vjerodostojnom računovodstvenom dokumentacijom.**

b) Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer nije dosledno primjenjivao odredbe Zakona o radu,i Zakona o obligacionim odnosima u dijelu zaključivanja ugovora sa fizičkim licima, kao ni odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji kod evidentiranja dijela troškova, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

2. Subjekt revizije je zaključio ugovore sa 34 fizička lica, za obavljanje analitičkih i konsultantskih poslova, administrativno tehničkih poslova, kurirskih poslova. i sl. Uvidom u zaključene ugovore utvrđeno je da su isti tipskog karaktera, da ne sadrže jasno definisanu obavezu angažovanog lica, period na koji je angažovano, kao ni zavodni broj. U ugovorima nije naveden pravni osnov anagažovanja (Zakon o radu ili Zakon o obligacionim odnosima) i nije precizirano da li je naknada ugovorena u bruto ili neto iznosu.

- **Subjekt revizije shodno Zakonu o radu i Zakonu o obligacionim odnosima treba da sa fizičkim licima zaključuje ugovore kojima će precizno definisati: obavezu izvršioca, period angažovanja, ugovorenu bruto naknadu (sa naznakom da li se radi o mjesečnom iznosu ili iznosu za ugovoreni period). Takođe je potrebno da se definiše vrsta ugovornog odnosa (ugovor o radu, ugovor o djelu i sl), kao i da budu ovjereni i potpisani od ugovornih strana i da sadrže broj i datum zaključivanja istih.**

3. Subjekt revizije je gotovinski iz blagajne isplatio troškove goriva u iznosu od 33.297,07€. Uvidom u dostavljene fiskalne račune i analizom potrošnje goriva po mjesecima utvrđeno je da se u 2014. godini mjesečna potrošnja goriva kretala u iznosu od 478,79€ do 6.055,00€.

   Navedeni troškovi osim fiskalnih računa nijesu dodatno dokumentovani putnim nalozim, spiskovima lica kojima je isplaćivana naknada po osnovu troškova goriva, slipovima sa benzinskih pumpi na kojima je naznačen broj registarskih tablica vozila koje je punilo gorivo i sl.), pa se u postupku revizije nije moglo utvrditi da li su navedeni troškovi nastali po osnovu vršenja djelatnosti subjekta revizije.Subjekt revizije nije unutrašnjim aktom utvrdio ko ostvaruje pravo na naknadu po osnovu troškova goriva kao i visinu naknade.

- **U cilju obezbjeđivanja kvalitetnije evidencije i racionalnije potrošnje goriva preporučuje se subjektu revizije da pravdanje troškova goriva, osim fiskalnim računima dodatno dokumentuje putnim nalozima, spiskovima lica kojima se odobrava naknada za troškove goriva i slipovima sa benzinskih pumpi na kojima je naznačen broj registarskih tablica vozila koje je punilo gorivo. Takođe je potrebno da unutrašnjim aktom utvrdi ko ostvaruje pravo na naknadu po osnovu troškova goriva kao i visinu naknade.**

4. Subjekt revizije u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava na osnovu ovjerene i usaglašene dokumentacije.**

8 DEMOKRATSKA SRPSKA STRANKA

8.1. Prihodi

Stranka je u 2014. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 18.841,58€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 18.829,19€ i ostale prihode u iznosu od 12,39€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih prihoda u 2013. i 2014 godini

Redni broj	Opis	Ostvareni prihodi u 2013. godini	% Učešća	Ostvareni prihodi u 2014. godini	% Učešća
1	Prihodi od jedinica lokalnih samouprava	28.239,77	93,70%	18.829,19	99,93%
2	Prihodi iz prethodne godine	1.045,06	3,47%	0,00	0,00%
3	Finanisjski prihodi	9,74	0,03%	12,39	0,07%
4	Prihodi od viška osnovnih sredstava po popisu	844,60	2,80%	0,00	0,00%
5	Prihodi po osnovu otpisa obaveza	0,00	0,00%	0,00	0,00%
6	Ostali prihodi	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Ukupno		**30.139,17**	**100,00%**	**18.841,58**	**100,00%**

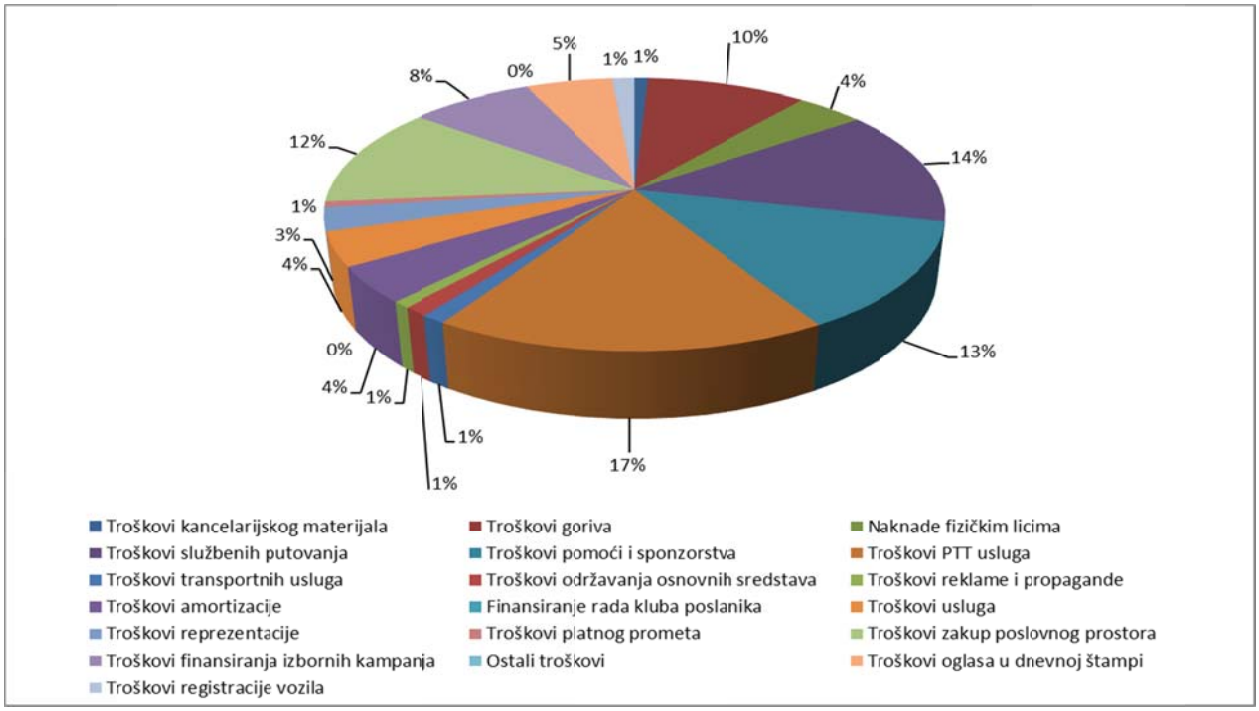
8.2. Rashodi

Stranka je u 2014. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od 21.538.46€ i isti se odnose na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 181,10€, troškove goriva u iznosu od 2.143,38€, naknade fizičkim licima u iznosu od 900,00€, troškove službenih putovanja u iznosu od 2.965,70€, troškove pomoći i sponzorstva u iznosu od 2.757,00€, troškove mobilne i fiksne telefonije i internet usluga u iznosu od 3.723,90€, troškove transportnih usluga u iznosu od 230,00€, troškove održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 253,70€, troškove reklame i propagande u iznosu od 170,00€, troškove amortizacije u iznosu od 904,40€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 854,94€, troškove reprezentacije u iznosu od 593,18€, troškove platnog prometa u iznosu od 151,76€, troškove zakupa poslovnog prostora u iznosu od 2,582,40€, troškove finansiranja izbornih kampanja u iznosu od 1.640,00€, ostale troškove u iznosu od 20,00€, troškove oglasa u dnevnoj štampi u iznosu od 1.170,00€ i troškove registracije vozila u iznosu od 297,00€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2013 I 2014. godini.

Redni Broj	Vrsta troška	Iznos za 2013. godinu	% Učešća	Iznos za 2014. godinu	% Učešća
1	Troškovi kancelarijskog materijala	110,60	0,52%	181,10	0,84%
2	Troškovi goriva	815,02	3,85%	2.143,38	9,95%
3	Naknade fizičkim licima	450,00	2,13%	900,00	4,18%
4	Troškovi službenih putovanja	3.306,00	15,63%	2.965,70	13,77%
5	Troškovi pomoći i sponzorstva	5.230,00	24,73%	2.757,00	12,80%
6	Troškovi PTT usluga	1.924,42	9,10%	3.723,90	17,29%
7	Troškovi transportnih usluga	130,00	0,61%	230,00	1,07%
8	Troškovi održavanja osnovnih sredstava	379,25	1,79%	253,70	1,18%
9	Troškovi reklame i propagande	170,00	0,80%	170,00	0,79%
10	Troškovi amortizacije	59,80	0,28%	904,40	4,20%
11	Finansiranje rada kluba poslanika	1.510,00	7,14%	0,00	0,00%
12	Troškovi usluga	269,00	1,27%	874,94	4,06%
13	Troškovi reprezentacije	608,40	2,88%	593,18	2,75%
14	Troškovi platnog prometa	161,57	0,76%	151,76	0,70%
15	Troškovi zakup poslovnog prostora	3.863,27	18,27%	2.582,40	11,99%
16	Troškovi finansiranja izbornih kampanja	1.400,00	6,62%	1.640,00	7,61%
17	Ostali troškovi	761,50	3,60%	0,00	0,00%
18	Troškovi oglasa u dnevnoj štampi	0,00	0,00%	1.170,00	5,43%
19	Troškovi registracije vozila	0,00	0,00%	297,00	1,38%
	Ukupno	**21.148,83**	**100,00%**	**21.538,46**	**100,00%**

U nastavku je dat grafički prikaz ostvarenih rashoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima.



Shodno prezentiranom grafičkom prikazu najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi mobilne i fiksje telefonije i internet usluga (17%), troškovi službenih putovanja (13%), troškovi pomoći i sponzorstva (12%), troškovi zakupa poslovnih prostora (12%), troškovi goriva 10% i sl.

8.3. Realizacija preporuka iz prethodne godine

Revizijom Godišnjeg izvještaja Demokrratske srpske stranke za 2013. godinu utvrđene su nedostaci i DRI je dala preporuke za otklanjanje istih, a odnose se na:

- Uspostavljanje efikasnog sistema unutrašnje kontrole,
- Pravdanje svih troškova adekvatnom i potpunom dokumentacijom,
- Obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade fizičkim licima,
- Obezbjeđivanje evidencije potraživanja od lokalnih samouprava i
- Smanjenje gotovinskih isplata.

Revizijom Godišnjeg izvještaja Demokrratske srpske stranke za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije nije realizovao preporuke date u izvještaju o reviziji za prethodnu godinu, a koje se odnose na uspostavljanje efikasnog sistema unutrašnje kontrole, pravdanje svih troškova adekvatnom i potpunom dokumentacijom i obezbjeđivanje evidencije potraživanja od lokalnih samouprava dok je preporuke koje se odnose na obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade fizičkim licima i smanjenje gotovinskih isplata djelimično realizovao.

8.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015.godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Demokratske srpske stranke koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 09.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-417/121), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 14.10.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Demokratske srpske stranke

za 2014 godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Demokratske srpske stranke za 2014. Godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje.**

Skrećemo pažnju na sljedeće:

- **Gotovinske isplate naknada fizičkom licu angažovanoim za obavljane poslova u Partiji treba dokumentovati ugovorom, a naknade po osnovu troškova mobilnih telefona i interneta, osim odlukama dokumentovati i računima operatera mobilne telefonije.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge aktivnosti uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđena nepravilnost u dokumentovanju gotovinski isplaćenih troškova u iznosu od 4.603,10€, što čini 21,37% ukupnih troškova Partije i predstavlja značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost od 431,00€. Subjekt revizije troškove u iznosu od 4.420,00€ pravdao nepotpunom dokumentacijom, dok troškove u iznosu od 183,10€ nije dokumentovao,. Takođe je utvrđeno da je dio navedenih troškova u iznosu od 1.500,00€, koji se odnose na opštinski odbor Tivat isplaćen na osnovu odluke nenadležnog organa.

- **Subjekt revizije treba da isplatu svih troškova pravda na osnovu potpune i adekvatne dokumentacije**

2. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije nije shodno članu 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica prilikom isplate naknade u iznosu od 900,00€ obračunao, obustavio i uplatio poreske obaveze.

- **Subjekt revizije na isplaćene naknade, fizičkim licima treba da obračuna, obustavi i uplati poreske obaveze shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u poslovnim knjigama iskazao obaveze prema fizičkom licu po osnovu date pozajmice opštinskom odboru Bijelo Polje u iznosu od 1.918,00€, što nije u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

- **Subjekt revizije shodno članu 24 stav 4 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ne može se zaduživati putem pozajmica kod fizičkih lica.**

4. Revizijom je utvrđeno da se prihodi od lokalnih samouprava najvećim dijelom uplaćuju na žiro račune opštinskih odbora, a ne na glavni račun Stranke.

- **U cilju efikasnije kontrole materijalno – finansijskog poslovanja Državna revizorska institucija preporučuje da se svi prihodi uplaćuju na glavni račun Stranke.**

9. LIBERALNA PARTIJA

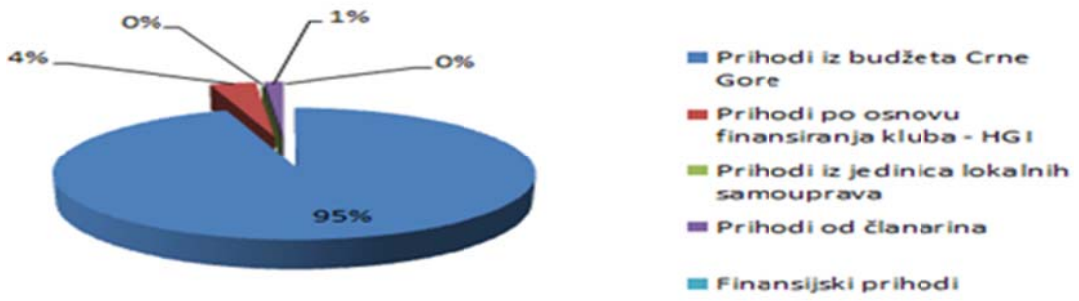
9.1.Prihodi

Partija je u 2014. godini iskazala ukupne prihode u iznosu od 86.033€. Iskazani prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 81.756,24€, prihode po osnovu finansiranja poslaničkog kluba u iznosu od 3.011,08€, prihode od članarina u iznosu od 1.261,00€ i prihode od kamata u iznosu od 5,02€.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih prihoda u 2013 i 2014. godini.

R/b	Vrsta Prihoda	Prihodi u 2013. godini	Učešće	Prihodi u 2014. godini	Učešće
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	75.808,32	90,26%	81.759,24	95,03%
2	Prihodi po osnovu finansiranja kluba - HGI	6.331,29	7,54%	3.011,08	3,50%
3	Prihodi iz jedinica lokalnih samouprava	559,92	0,67%	0,00	0,00%
4	Prihodi od članarina	1.243,54	1,48%	1.261,00	1,47%
5	Finansijski prihodi	47,73	0,06%	5,02	0,01%
Ukupni prihodi		**83.990,80**	**100,00%**	**86.036,34**	**100,00%**

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim ostvarenim prihodima u 2014. godini.



9.2. Rashodi

Partija je u 2014. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od **85.971,25€** i isti se odnose na: troškove materijala, alata i sitnog inventara u iznosu od 1.522,59€, troškove električne energije i goriva u iznosu od 5.220,41€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 9.227,40€, troškove ugovorenih naknada u iznosu 21.190,00€, troškove službenih putovanja u iznosu od 9.964,94€, troškove PTT usluga u iznosu od 1.717,11€, troškove zakupa poslovnog prostora u iznosu od 13.912,80€, troškove reklame i propagande u iznosu od 6.506,94€, troškove amortizacije u iznosu od 1.375,05€, rezervisanja za seminare 2.500,00€, troškovi drugih neproizvodnih usluga 2.462,32€, troškove reprezentacije u iznosu od 4.762,26€, troškove premija osiguranja 154,00€, troškove platnog prometa 272,78€, troškove članarina 250,00€, druge rashode iz odnosa sa povezanim pravnim licima u iznosu od 500,00€ i ostale troškove u iznosu od 4.432,65€.

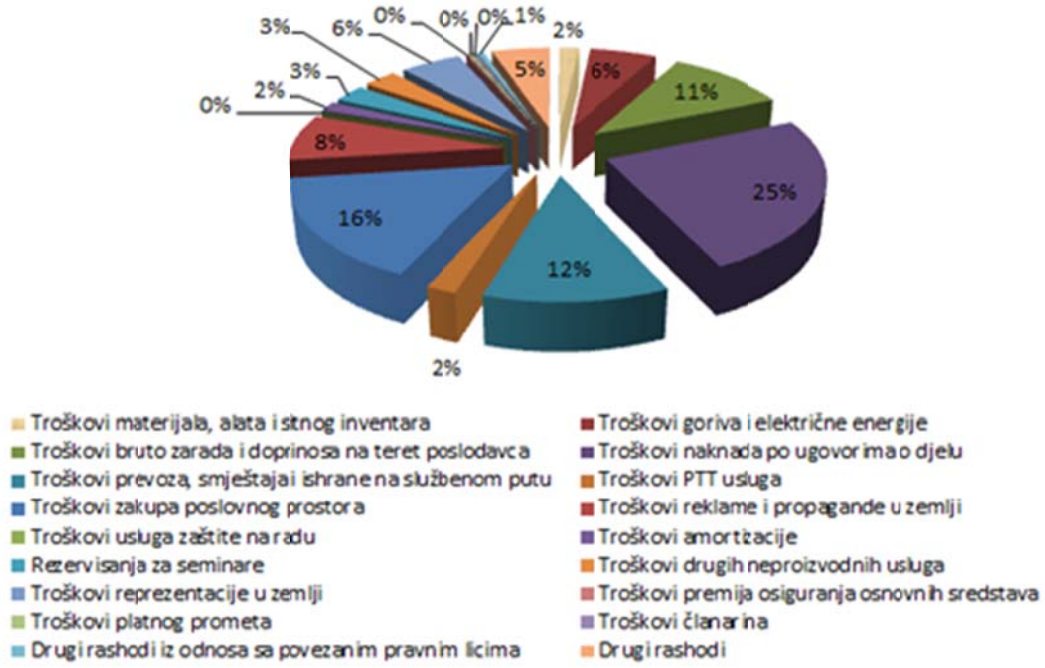
Revizijom je utvrđeno da partija u svojoj glavnoj knjizi nije imala zasebno iskazane troškove izbornih kampanja za 2014. godinu.

U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih rashoda u 2013. i 2014. godini

R/B	Vrsta troška	Troškovi za 2014. godinu	Učešće %	Troškovi za 2013. godinu	Učešće %
1	Troškovi materijala, alata i sitnog inventara	1.522,59	1,77%	3.092,00	3,72%
2	Troškovi goriva i električne energije	5.220,41	6,07%	7.757,68	9,34%
3	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	9.227,40	10,73%	4.273,34	5,14%
4	Troškovi naknada po ugovorima o djelu	21.190,00	24,65%	9.970,00	12,00%
5	Troškovi prevoza, smještaja i ishrane na službenom putu	9.964,94	11,59%	11.515,71	13,86%
6	Troškovi PTT usluga	1.717,11	2,00%	1.763,33	2,12%
7	Troškovi zakupa poslovnog prostora	13.912,80	16,18%	5.515,90	6,64%
8	Troškovi reklame i propagande u zemlji	6.506,94	7,57%	12.521,04	15,07%
9	Troškovi usluga zaštite na radu	0,00	0,00%	356,67	0,43%
10	Troškovi amortizacije	1.375,05	1,60%	482,68	0,58%
11	Rezervisanja za seminare	2.500,00	2,91%		
12	Troškovi drugih neproizvodnih usluga	2.462,32	2,86%		
13	Troškovi reprezentacije u zemlji	4.762,26	5,54%	8.698,55	10,47%
14	Troškovi premija osiguranja osnovnih sredstava	154,00	0,18%		
15	Troškovi platnog prometa	272,78	0,32%		
16	Troškovi članarina	250,00	0,29%		
17	Drugi rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	500,00	0,58%	12.033,75	14,48%
18	Troškovi pomoći i sponzorstva		0,00%	4.030,00	4,85%
19	Drugi rashodi	4.432,65	5,16%	1.068,47	1,29%
Ukupno		**85.971,25**	**100,00%**	**83.079,12**	100,00%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učišće u ukupnim troškovima ostvarenim u 2014. godini imaju troškovi naknada po ugovorima sa 24,65%, troškovi zakupa poslovnog prostora 16,18%, službenih putovanja sa 11,59%, troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca 10,73% i dr.

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih rashoda za redovno poslovanje po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima.



9.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu su utvrđene određene nepravilnosti i nedostaci u dijelu uspostavljanja unutrašnje kontrole, u dijelu dokumentovanja troškova opštinskih odbora i evidentiranja depozita na računima opštinskih odbora, obračuna i isplate poreskih obaveza na isplaćene naknade na ime zakupa, evidentiranja potraživanja od lokalnih samouprava. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti je dato pet (5) preporuka.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije **djelimično realizovao preporuku** koja se odnosi na uspostavljanje unutrašnje kontrole, na način što je donio unutrašnja akta, ali nije uspostavio kontrolu nad materijalno finansijskim poslovanjem opštinskih odbora.

Subjekt revizije **nije realizovao** preporuke koje se odnosi na:
- evidentiranja depozita na računima opštinskih odbora u poslovnim knjigama,
- evidentiranje i dokumentovanje troškova opštinskih odbora
- obračun i plaćanje poreskih obaveza na zaključene ugovore za zakup poslovnih prostora,
- evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava,

9.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Liberalne partije Crne Gore koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (od 15.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 - 417/139), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 21.10.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja

Liberalne partije Crne Gore za 2014. godinu

a) Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Liberalne partije Crne Gore za 2014. godinu ne prikazuje istinito i objektivno, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, prihoda i rashoda u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, pa shodno tome nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

b) Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer nije dosledno primjenjivao odredbe Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o radu, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Subjekt revizije u poslovnim knjigama i u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2014. godinu nije iskazao depozite, prihode i troškove opštinskih odbora u ukupnom iznosu od 27.886,30€, što predstavlja materijalno značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost od 1.719,40€ (2% od iskazanih rashoda Partije). U Godišnjem finansijskom izvještaju i u poslovnim knjigama nijesu iskazani depoziti na računima opštinskih odbora u iznosu 6.234,54€ (OO Bijelo Polje 191,00€ i OO Budva 6.043,54€), prihodi u iznosu od 14.211,20€ (OO Bar 2.711,20€; OO Budva 10.000,00€ i OO B.Polje 1.500,00€) i troškovi u iznosu od 7.440,56€ (OO Bijelo Polje 1.850,00€ i OO Budva 5.590,56€).

- **Subjekt revizije je dužan da registruje sve poslovne transakcije i vodi njihovu evidenciju u poslovnim knjigama. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj dokumentaciji i treba da prikazuje istinito finansijsko stanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda, koje se prezentira u Godišnjim finansijskim izvještajima.**

2. Subjekt revizije je na ime zakupa poslovnih prostora isplatio naknade fizičkim licima u iznosu od 13.170,00€, na koje nije vršio obračun i plaćanje poreskih obaveza što je suprotno članu 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Subjekt revizije prilikom isplate naknada fizičkim licima po osnovu zakupa poslovnih prostora treba da obračuna, obustavi i uplati poreske obaveze shodno odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.**

3. Subjekt revizije nije shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, na zadovoljavajući način uredio kontrolu finansijskog poslovanja opštinskih odbora, jer je revizijom utvrđeno da odbori ne dostavljaju Centrali dokumentaciju za pravdanje utrošenih sredstava, pa se ne obezbjeđuje u poslovnim knjigama evidentiranje transakcija koje se odnose na poslovanje opštinskih odbora.

- **U cilju uspostavljanja efikasnog sistema unutrašnjih kontrola, potrebno je da subjekt revizije unutrašnjim aktom uredi materijalno finansijsko poslovanje opštinskih odbora na način što će utvrditi obavezu istih da Centrali dostavljaju dokumentaciju za pravdanje utrošenih sredstava (sa žiro računa i iz blagajne), kako bi sve transakcije opštinskih odbora bile evidentirane u poslovnim knjigama.**

4. Subjekt revizije nije obezbjeđivao evidenciju blagajničkog poslovanja opštinskih odbora.

- **Subjekt revzije u Glavnoj knjizi i pomoćnoj evidenciji (dnevniku blagajne) treba da obezbijedi evidenciju blagajničkih transakcija koje se odnose opštinske odbore.**

5. Subjekt revizije nabavljenu kompjutersku opremu u iznosu od 279,00€ nije evidentirao **na klasi 0** –stalna imovina već direktno na troškove.

- **U cilju obezbjeđivanja podataka o ukupnoj stalnoj imovini sve nove nabavke imovine treba evidentirati na odgovarajući konto u okviru klase 0 - stalna imovina jer knjigovodstvena evidencija je osnov za usaglašavanje popisom utvrđenog stanja.**

6. Subjekt revizije je ugovorom o djelu angažovao izvršioce za vršenje poslova (PR služba, poslovi sekretara, administrativno tehnički poslovi i računovodstveno finansijski poslovi) za koje su Pravilnikom o unutrašnoj organizaciji i sistematizaciji utvrđena radna mjesta, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu.

- **Subjekt revizije za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima treba da angažuje lica ugovorom o radu, a ne ugovorom o djelu.**

7. Subjekt revizije je isplatio troškove reprezentacije u iznosu od 500,00€ koji nisu dokumentovani.

- **Subjekt revizije treba da sve troškove pravda adekvatnom dokumentacijom.**

8. Revizijom je utvrđeno da popisna komisija nije izvršila popis obrtne imovine i obaveza stranke, kao i da u izvještaju o popisu nije prezentirano stanje gotovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2014. godine.

- **Subjekt revizije treba da prilikom vršenja redovnog godišnjeg popisa, osim popisa osnovnih sredstava, izvrši i popis gotovine na računima i u blagajni, kao i popis obaveza i potraživanja i da podatke o istim prezentira u izvještaju o popisu.**

10. BOŠNJAČKA STRANKA

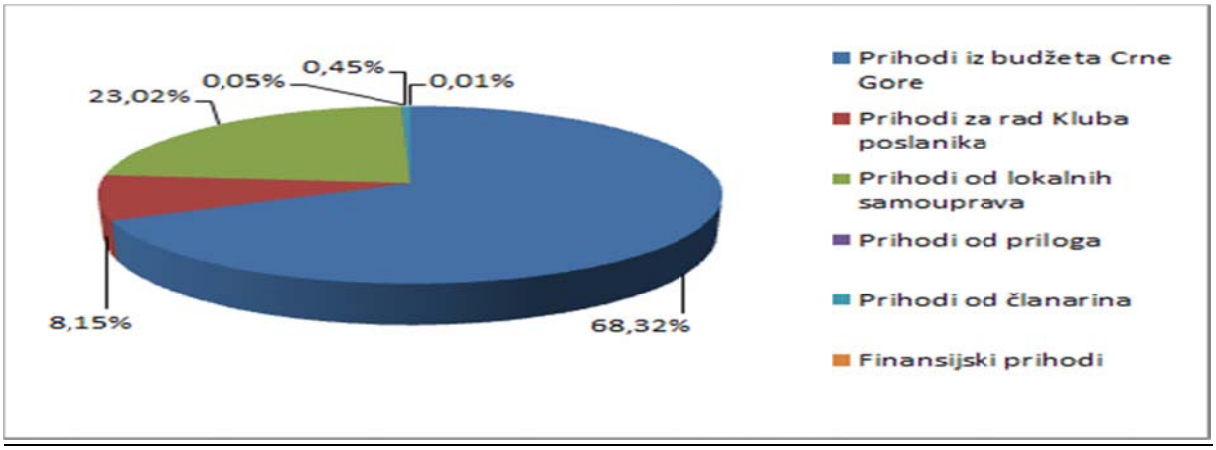
10.1. Prihodi

Subjekt revizije je u 2014. godini ostvario ukupne prihode u iznosu od 213.232,53€. Iskazani prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu od 163.056,60€, prihode iz budžeta opština u iznosu 49.095,39€, prihode od priloga u iznosu od 100,00€, prihode od članarina u iznosu od 962,06€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvarenih prihoda za 2013. i 2014. godinu.

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2013.godina	% učešća	Iznos 2014.godina	% učešća
1	Prihodi iz budžeta Crne Gore	135.087,00	70,23%	145.685,88	68,32%
2	Prihodi za rad Kluba poslanika	17.205,34	8,94%	17.370,72	8,15%
3	Prihodi od lokalnih samouprava	38.262,14	19,89%	49.095,39	23,02%
4	Prihodi od priloga		0,00%	100,00	0,05%
5	Prihodi od članarina	1.791,50	0,93%	962,06	0,45%
6	Finansijski prihodi	14,65	0,01%	18,48	0,01%
	Ukupno	**192.360,63**	100,00%	**213.232,53**	100,00%

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda za redovno poslovanje po učešću istih u ukupnim prihodima.



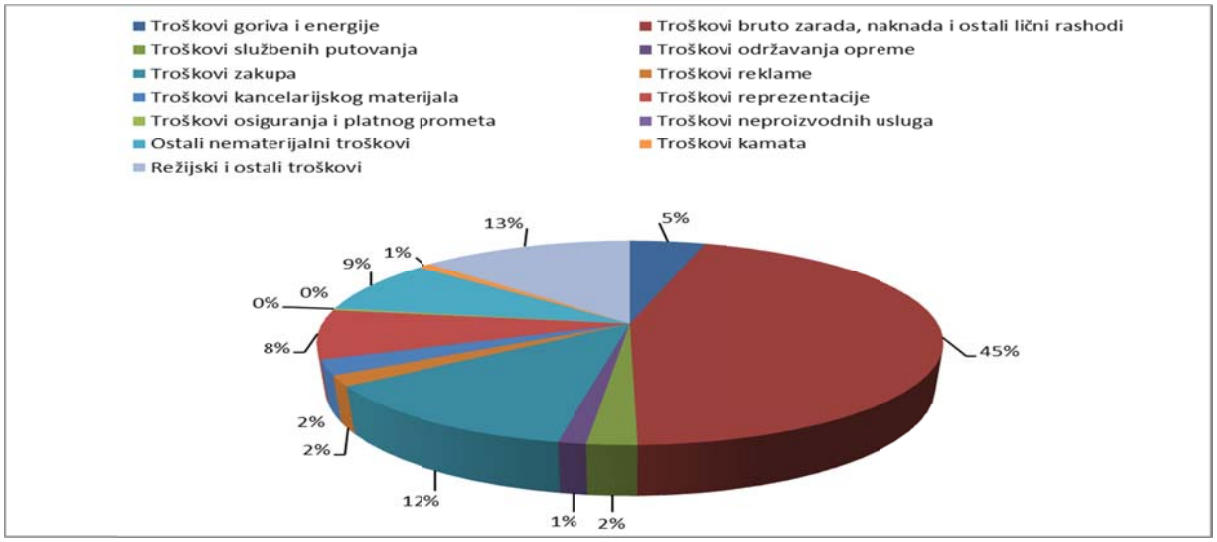
10.2 Rashodi

Stranka je u poslovnim knjigama iskazala troškove za 2014. godinu u ukupnom iznosu od 175.941,94€ i isti se odnose na troškove goriva i energije u iznosu od 8.153,66€, troškove bruto zarada, naknada i ostalih ličnih rashoda u iznosu od 79.243,73€, putne i ostale troškove službenih putovanja u iznosu od 3.803,49€, troškove održavanja opreme u iznosu od 2.221,05€, troškove zakupa u iznosu od 21.641,00€, troškove reklame u iznosu od 2.979,40€, troškove kancelarijskog materijala i štampe u iznosu od 4.162,23€, troškove reprezentacije u iznosu od 13.682,71€, troškove osiguranja i platnog prometa u iznosu od 537,99€, ostale nematerijalne troškove u iznosu od 15.032,00€, troškove kamata u iznosu od 1.499,94€ i režijske i ostale troškove u iznosu od 22.984,74€.

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled troškova ostvarenih u 2013. i 2014. godini.

R/B	Vrsta troška	2013. godina		2014. godina	
		Iznos	% učešća	Iznos	% učešća
1	Troškovi goriva i energije	4.318,98	2,01%	8.153,66	4,63%
2	Troškovi bruto zarada, naknada i ostali lični rashodi	86.652,63	40,37%	79.243,73	45,04%
3	Troškovi službenih putovanja	2.834,76	1,32%	3.803,49	2,16%
4	Troškovi održavanja opreme	2.074,60	0,97%	2.221,05	1,26%
5	Troškovi zakupa	15.293,00	7,13%	21.641,00	12,30%
6	Troškovi reklame	0,00	0,00%	2.979,40	1,69%
7	Troškovi kancelarijskog materijala	2.586,96	1,21%	4.162,23	2,37%
8	Troškovi reprezentacije	7.619,71	3,55%	13.682,71	7,78%
9	Troškovi osiguranja i platnog prometa	357,03	0,17%	537,99	0,31%
10	Troškovi neproizvodnih usluga	46.358,00	21,60%	0,00	0,00%
11	Ostali nematerijalni troškovi	1.831,51	0,85%	15.032,00	8,54%
12	Troškovi kamata	8.285,43	3,86%	1.499,94	0,85%
13	Režijski i ostali troškovi	36.410,14	16,96%	22.984,74	13,06%
Ukupno		**214.622,75**	100,00%	**175.941,94**	100,00%

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih rashoda za redovno poslovanje po učešću istih u ukupnim rashodima.



Na osnovu datog tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza konstatuje se da je najveće učešće troškova u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto zarada i naknada sa 45,04%, zatim režijski i ostali troškovi (pomoći i sponzorstava, telefon i sl.) 13,06%, troškovi zakupa sa 12,30%, ostali nematerijalni troškovi sa 8,54%, troškovi reprezentacije sa 7,78% itd.

10.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

U Izvještajma o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Bošnjačke stranke za 2013 godinu Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nepravilnosti i dala preporuke za otklanjanje istih, a odnose se na:

- evidentiranje svih finansijskih transakcija koje se odnose na poslovanje Centrale i opštinskih odbora Stranke;
- uspostavljanje efikasnog sistema unutrašnjih kontrola naročito u dijelu materijalno finansijskih poslova opštinskih odbora;

- obezbjeđivanje vođenja analitičke evidencije osnovnih sredstava i evidencije potraživanja od lokalnih samouprava;
- smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne i pravdanje troškova odgovarajućom dokumentacijom;
- obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade;
- evidentiranje troškova opštinskih odbora u glavnoj knjizi po vrsti troška.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuku koja se odnosi na evidentiranje troškova opštinskih odbora u glavnoj knjizi po vrsti troška, a nije realizovao preporuke koje se odnose na pravdanje svih troškova odgovarajućom dokumentacijom, vođenja analitičke evidencije osnovnih sredstava i evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava. Subjekt revizije je djelimično realizovao preporuke koje se odnose na uspostavljanje efikasnog sistema unutrašnjih kontrola naročito u dijelu materijalno finansijskih poslova opštinskih odbora, smanjenje gotovinskih isplata iz blagajne i pravdanje troškova odgovarajućom dokumentacijom i obračun i isplatu poreskih obaveza na isplaćene naknade.

10.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Bošnjačke stranke koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.
Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 122/15 od 19.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 - 417/128), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 21.10.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja

Bošnjačka stranka za 2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Bošnjačke stranke za 2014. godinu ne prikazuje istinito i objektivno, u svim mateirijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, prihoda i rashoda u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, pa shodno tome nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge aktivnosti uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, jer nije dosledno primjenjivao odredbe Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o radu, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Zakona o računovodstvu i reviziji, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Na izražavanje navedenog mišljenja uticale su sledeće nepravilnosti:

1. Revizijom je utvrđeno da Stranka u Godišnjem finansijskom izvještaju za 2014. godinu (bilansu uspjeha) nije iskazala prihode (21.249,17€) i troškove (19.250,45€) izbornih kampanja što predstavlja značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost od 2.639,00€ (1,5% ukupnih rashoda Stranke).

- **Subjekt revizije je shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja dužan da Državnoj revizorskoj instituciji dostavlja konsolidovani završni račun koji obuhvata sve transakcije koje se odnose na redovno poslovanje i na izborne kampanje.**

2. Subjekt revizije je gotovinski iz blagajni Centrale i opštinskih odbora i sa žiro računa isplatio troškove u iznosu od 18.798,45€ koje nije pravdao ili je iste pravdao neadekvatnom ili nepotpunom dokumentacijom, što predstavlja materijalno značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost. Isplata iz blagajne Opštinskog odbora Petnjica u iznosu 1.370,00€ nije dokumentovana, nepotpunom dokumentacijom pravdani su troškovi u iznosu od 13.246,00€, dok je nefiskalnim računima pravdan iznos od 4.182,45€. Od ukupnog iznosa troškova kod kojih su utvrđeni nedostaci u pravdanju, iznos od 3.347,40€ odnosi se na troškove Centrale, dok se iznos od 15.451,05€ odnosi na opštinske odbore.

- **Subjekt revizije treba da evidentiranje i isplatu svih troškova vrši na osnovu vjerodostojne i potpune dokumentacije.**

3. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knigama nije evidentirano putničko vozilo nabavne vrijednosti od 2.500,00€ koje je opštinski odbor Rožaje nabavio u 2013. godini.

- **Subjekt revizija treba da u Glavnoj knjizi evidentira sve nabavke osnovnih sredstava u okviru (klase 0) i da vrši popis istih, bilo da se odnose na Centralu ili opštinske odbore Stranke.**

4. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije prihode od članarine iskazala u manjem iznosu za 2.203,44€. Manje iskazani iznos odnosi se na obustavljene članarine od zarada zaposlenih u Stranci koji nije evidentiran kao prihod od članarine.

- **Subjekt revizije treba da sve prihode iskazuje u poslovnim knjigama.**

5. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u glavnoj knjizi iskazao depozite na računima opštinskih odbora u iznosu 9.175,25€. Uvidom u dostavljene bančine izvode utvrđeno je da su isti na dan 31.12.2014. godine iznosili 5.446,74€, pa se konstatuje da evidentirani depoziti u iznosu od 3.728,51€ nijesu potvrđeni bančinim izvodima.

- **Potrebno je da subjekt revizije evidentirane depozite na računima opštinskih odbora usaglasi sa istim iskazanim na bančinim izvodima i da u cilju dokumentovanja depozita pribavi od poslovnih banaka sve izvještaje o stanju i kretanju sredstava na računima opštinskih odbora.**

6. Revizijom je utvrđeno da se sva sredstva za finansiranje redovnog rada Stranke iz Budžeta CG i budžeta lokalne samouprave ne uplaćuju na glavni račun Partije, već se dio istih uplaćuje na žiro račune opštinskih odbora (Bar, Bijelo Polje, Petnjica i Plav). Takođe je utvrđeno da opštinski odbori Plav i Petnjica nisu stručnoj službi Stranke dostavljali kompletnu dokumentaciju za pravdanje utroška

dobijenih sredstava, što ukazuje da Stranka nije u potpunosti uspostavila kontrolu materijalno finansijskog poslovanja opštinskih odbora.

- **U cilju efikasnije kontrole materijalno – finansijskog poslovanja Državna revizorska institucija preporučuje da se svi prihodi uplaćuju na glavni račun Stranke.**

7. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije isplatio naknade fizičkim licima po osnovu zakupa poslovnih prostora u iznosu od 14.080,00€ na koje nije vršio obračun i uplatu poreskih obaveza shodno odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Subjekt revizije na isplaćene naknade fizičkim licima po osnovu zakupa poslovnih prostora treba da vrši obračun i isplatu poreskih obaveza shodno članu 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.**

8. Revizijom je utvrđeno da je u 2014. godini subjekt revizije zaposlio tri (3) lica sa kojima je zaključio ugovore o radu, ali nije vršio javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta, što nije u skladu sa odredbama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, kojim je propisano da se radi praćenja ponude i tražnje na tržištu vrši oglašavanje slobodnih radnih mjesta.

- **Subjekt revizije je dužan da Zavodu prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, kako je propisano članom 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.**

9. Uvidom u zaključene ugovore utvrđeno je da je subjekt revizije ugovorom o djelu angažovao izvršioce za obavljanje poslova za koja su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji utvrđena radna mjesta (računovodstveni poslovi, rukovodilac Sekretarijata Stranke i administrativni poslovi u opštinskim odborima), a iste je trebalo angažovati ugovorom o radu.

- **Subjekt revizije za obavljanje poslova koji su utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji treba da sa izvršiocima zaključuje ugovore o radu u skladu sa Zakonom.**

10. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Subjekt revizije u poslovnim knjigama treba da obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidentiranje potraživanja treba vršiti na osnovu usaglašene dokumentacije sa jedinicama lokalnih samouprava.**

11. Subjekt revizije je sačinio IOPPD obrasce za 2014. godinu, ali iste nije shodno odredbama člana 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica podnosio nadležnom poreskom organu i nije shodno odredbama člana 47 Zakona izvršio uplatu poreskih obaveza u iznosu od 23.587,25€ za 2014. godinu.

- **Subjekt revizije, shodno članu 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica treba da u momentu isplate ličnih primanja vrši obračun, obustavu i uplatu poreskih obaveza kao i da nadležnom organu dostavlja IOPPD obrasce.**

11. HRVATSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA

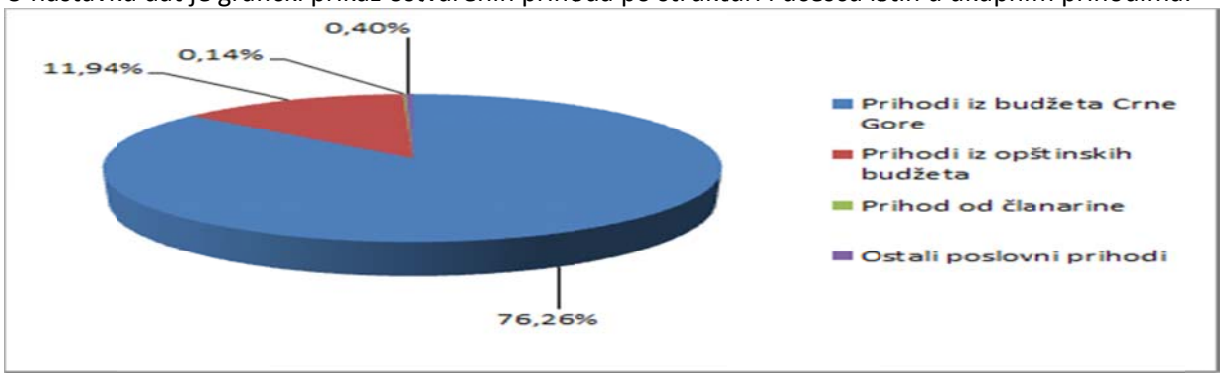
11.1. Prihodi

Partija je u 2014. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 107.204,78€. Ostvareni prihodi odnose se na prihode iz budžeta CG u iznosu 93.822.56€, prihode iz budžeta opština u iznosu 12.803.27€, prihode od članarina u iznosu od 155.00€, ostale prihode u iznosu od 423,95€.

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled ostvrenih prihoda u 2013. i 2014. godini.

R/B	Vrsta prihoda	2013. godina	% učešća	2014.godina	% učešća
1.	Prihodi iz budžeta Crne Gore	93.510,67	85,42%	93.822,56	76,26%
2.	Prihodi iz opštinskih budžeta	14.144,68	12,92%	12.803,27	11,94%
3.	Prihod od članarine	40,00	0,04%	155,00	0,14%
4.	Ostali poslovni prihodi	1.701,25	1,55%	423,95	0,40%
Ukupno		**109.472,92**	**100,00%**	**107.204,78**	**100,00%**

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih prihoda po strukturi i učešću istih u ukupnim prihodima.



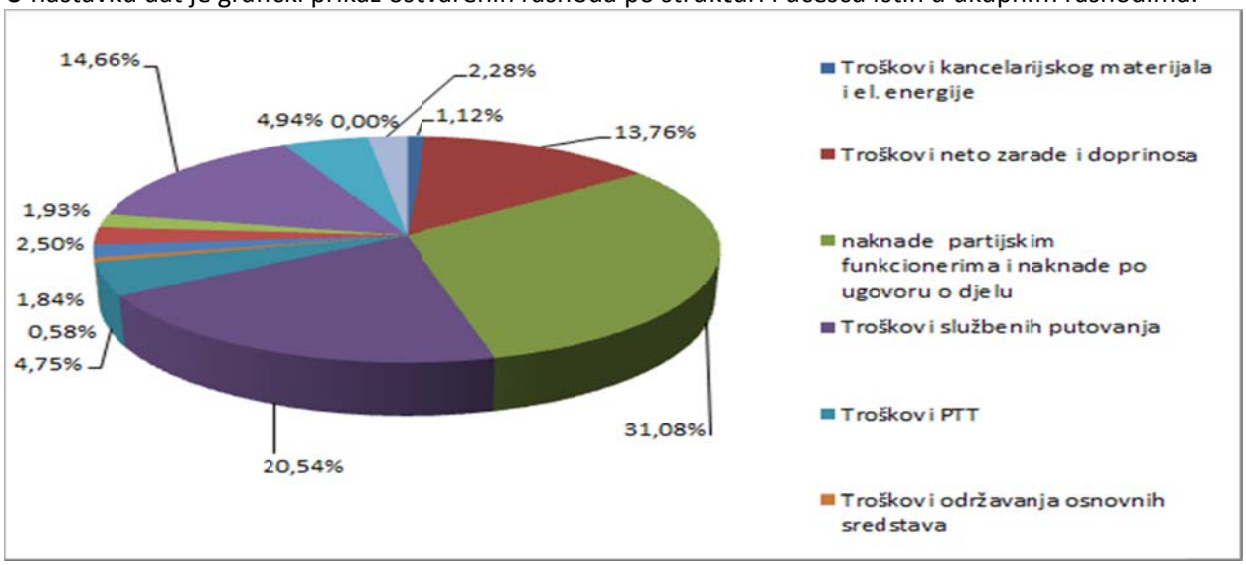
11.2. Rashodi

Partija je u 2014. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne rashode u iznosu od 112.894,47€ i isti se odnose na troškove kancelarijskog materijala i električne energije u iznosu od 1.260,08€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 15.532,76€, troškove naknada u iznosu od 35.090,52€, troškove službenih putovanja u iznosu od 23.188,30€, troškove PTT usluga u iznosu od 5.367,42€, troškove održavanja u iznosu od 658,34€, troškove reklame i propagande u iznosu od 2.082,54€, troškove amortizacije u iznosu od 2.826,55€, troškove ostalih usluga u iznosu od 2.182,80€, troškove pomoći i sponzorstava u iznosu od 16.555,78€, troškovi neproizvodnih usluga u iznosu od 975,88€, troškove reprezentacije u iznosu od 5.579,21€ i ostale troškove u iznosu od 2.570,17€.

U narednoj tabeli je dat uporedni pregled ostvarenih troškova u 2013 i 2014 godini.

R/B	Vrsta troška	Iznos za 2013. godinu	Učešće	Iznos za 2014. godinu	Učešće
1	Troškovi kancelarijskog materijala i el. energije	4.758,65	3,88%	1.260,08	1,12%
2	Troškovi neto zarade i doprinosa	12.865,70	10,50%	15.532,76	13,76%
3	naknade partijskim funkcionerima i naknade po ugovoru o djelu	31.827,00	25,97%	35.090,52	31,08%
4	Troškovi službenih putovanja	24.311,39	19,83%	23.188,30	20,54%
5	Troškovi PTT	4.319,03	3,52%	5.367,42	4,75%
6	Troškovi održavanja osnovnih sredstava	1.712,26	1,40%	658,34	0,58%
8	Troškovi reklame,propagande i sajmova	1.177,25	0,96%	2.082,54	1,84%
9	Troškovi amortizacije	2.458,07	2,01%	2.826,55	2,50%
10	Troškovi usluga	1.792,95	1,46%	2.182,80	1,93%
11	Sponzorstva i pomoći	16.935,68	13,82%	16.555,78	14,66%
12	Troškovi reprezentacije	9.188,76	7,50%	5.579,21	4,94%
13	Troškovi po osnovu zaključenog sporazuma	8.756,47	7,14%	0,00	0,00%
14	Ostali troškovi	2.469,29	2,01%	2.570,17	2,28%
UKUPNO :		**122.572,50**	**100,00%**	**112.894,47**	**100,00%**

U nastavku dat je grafički prikaz ostvarenih rashoda po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima.



Na osnovu datog tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi naknada za rad članova središnjeg odbora i naknade ugovora o djelu sa 31%, zatim troškovi službenih putovanja sa 20,54%, troškovi pomoći i sponzorstava sa 14,66%, troškovi bruto zarada sa 13,76% itd.

11.3. Realizacija preporuka iz prethodnih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske građanske inicijative za 2013. godinu utvrđene su određene nepravilnosti u dijelu dokumentovanja gotovinski isplaćenih troškova i pravdanja putnih troškova i za otklanjanje istih date su preporuke DRI.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvješzaja za 2014. godinu utvrđeno je da subjekt revizije nije u potpunosti ispoštovao date preporuke.

11.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015. godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Hrvatske građanske inicijative koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 123/15 od 20.08.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116 - 042 – 417/141), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 27.10.2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske građanske inicijative
za 2014. godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Hrvatske građanske inicijative za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, osim za navedeno u Izvještaju pod tačkom 9 Poglavlje poslovne knjige i tačkom 10.2.2. Rashodi – Troškovi honora i naknada po ugovoru o djelu, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje.**

Pored datog pozitivnog mišljenja, Državna revizorska institucija je dala preporuke za otklanjanje utvrđenih nedostataka, a odnose se na sledeće:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije preko žiro računa isplatio troškove u iznosu od 1.753,30€ koje nije dokumentovao. Nedokumentovani troškovi odnose se na isplaćene naknade fizičkom licu.

- **Evidentiranje i isplatu svih troškova treba vršiti na osnovu odgovarajuće i potpune knjigodstvene dokumentacije.**

2. Uvidom u prezentirane ugovore o djelu utvrđeno je da su isti zaključivani sa pozivom na odredbe Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica koji ne uređuje ovu oblast, da kod dva ugovora nije definisana obaveza izvršioca ,da priroda i vrsta rada angažovanovanog izvršioca za obavljanje poslova spoljnog saradnika ima obilježje posla za koji je trebalo zaključiti ugovor o radu. Takođe se na osnovu prezentirane dokumentacije nije moglo utvrditi da li je angažovano lice u radnom odnosu kod drugog poslodavca ili se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje što ima uticaja na način obračuna poreskih obaveza.

- **Subjekt revizije sa izvršiocima treba da zaključuje ugovore o djelu u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, a ugovore o radu shodno odredbama Zakona o radu.**

3. Subjekt revizije nije u poslovnim knjigama obezbjeđivao evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava na osnovu potpisane i usaglašene dokumentacije.**

12. NARODNA STRANKA

12.1. Prihodi

Stranka je u 2014. godini u poslovnim knjigama iskazala prihode u iznosu od 28.698,15€ i iste se odnose na prihode iz budžeta lokalne smouprave u iznosu od 28.244,20€, prihode od priloga u iznosu od 425,00€ i ostale poslovne prihode u iznosu od 28,95€.

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2013 i 2014.godini:

R/B	Vrsta prihoda	Iznos 2013	% učešća	Iznos 2014	% učešća
1	Prihodi iz budžeta lokalne uprave	43.836,80	93,65	28.244,20	98,42%
2	Prihodi od priloga	115,00	0,25	425,00	1,48%
3	Ostali poslovni prihodi	2.859,51	6,10	28,95	0,10%
4	Finansijski prihodi	/	/	/	/
	Ukupno	46.811,31	100,00	28.698,15	100%

12.2. Rashodi

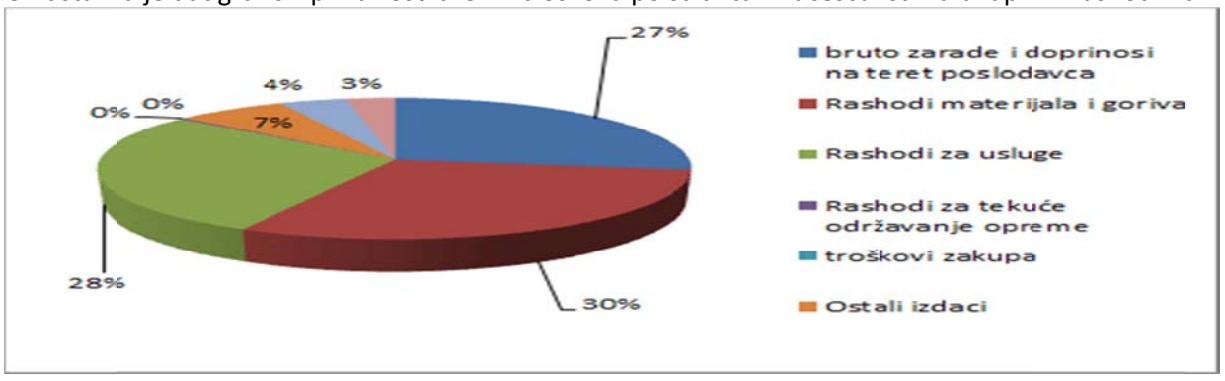
Stranka je u 2014. godini u poslovnim knjigama iskazala ukupne troškove u iznosu od 36.503,65€ i isti se odnose na: troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 9.958,35€, troškove nabavke kancelarijskog materijala u iznosu od 11.069,05€, troškove usluga u iznosu od 10.305,69€, troškove održavanja opreme u iznosu od 104,10€, ostali izdaci u iznosu od 2.518,66€, troškove pomoći u iznosu od 1.170,00€, troškove za izbornu kampanju u iznosu od 300,00€ i troškove nabavke opreme u iznosu od 1.077,80€.

U narednoj tabeli dat je pregled troškova za 2013. i 2014.godinu:

redni broj	vrsta troška	iznos 2013.god	%	iznos 2014.god	%
1	bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	5.684,91	15%	9.958,35	27%
2	Rashodi materijala i goriva	8.729,56	23%	11.069,05	30%
3	Rashodi za usluge	11.735,45	31%	10.305,69	28%
4	Rashodi za tekuće održavanje opreme	1.898,72	5%	104,10	0%
5	troškovi zakupa	3.900,00	10%	0,00	0%
6	Ostali izdaci	1.088,11	3%	2.518,66	7%
7	Pomoći i sponzorstva	4.600,00	12%	1.470,00	4%
8	Troškovi nabavke opreme	0,00	0%	1.077,80	3%
	ukupno	**37.636,75**	**100%**	**36.503,65**	**100%**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi materijala sa 30%, troškovi usluga sa 28%, troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 27% itd.

U nastavku je dat grafički prikaz ostvarenih troškova po strukturi i učešću istih u ukupnim rashodima:



12.3. Realizacija preporuka iz ranijih godina

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. godinu Narodne stranke Državna revizorska institucija utvrdila je određeni broj nepravilnosti i dala preporuke za otklanjanje istih. Preporuke su se odnosile na: uspostavljanje efikasnijeg sistema unutrašnjih kontrola (donošenje unutrašnjih akata i obezbjeđivanje svih uplata od lokalnih samouprava na glavni račun Stranke); evidentiranje blagajničkih transakcija opštinskih odbora u Glavnoj knjizi Stranke; dokumentovanje troškova adekvatnom i potpunom dokumentacijom.

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2014. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije nije realizovao preporuke date u Izvještaju o reviziji za prethodnu godinu.

12.4. Mišljenje sa preporukama

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije (broj 40116-042-417 od 31.03.2015.godine) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Narodne stranke koja podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i odgovarajućih revizorskih dokaza koji će biti osnov za izražavanje revizorskog mišljenja. Državna revizorska institucija je planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbjeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podatka, pa se konstatuje da su revizijom pribavljeni dovoljni i odgovarajući dokazi za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 234/614 od 26.10.2015. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 40116-042-417/143, nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola N Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata dr Branislav Radulović, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 27.10. 2015. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Narodne stranke
za 2014 godinu

a) **Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Narodne stranke za 2014. godinu u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, osim navedeno pod tačkom 9.1.2 Novčana sredstva 9.1.3. Blagajničko poslovanje i tačkom 9.2.2. Rashodi – Troškovi pomoći i sponzorstva, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje.**

b) **Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge aktivnosti uskladio u svim materijalnim aspektima sa propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Sledeće nepravilnosti i nedostaci su uticale na izražavanje navedenog mišljenja:

1. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije gotovinski iz blagajne i sa žiro računa isplatio troškove u ukupnom iznosu od 2.152,37€ koje nije dokumentovao ili je iste pravdao nepotpunom dokumentacijom što predstavlja značajnu grešku u odnosu na utvrđenu materijalnost (od 730,00€ 1% od rashoda subjekta). Iznos od 847,88€ nije dokumentovao, nepotpunom dokumentacijom pravdao je iznos od 1.170,00€, dok je iznos od 134,49€ pravdao nefiskalnim računima.

- **Subjekt revizije treba da pravdanje svih troškova vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije evidentirane depozite u iznosu od 3.045,00€ (stanje na dan 31.12.2014.godine) nije dokumentova bančinim izvodima.

- **Subjekt revizije treba da izvrši usaglašavanje evidentiranih depozita u Glavnoj knjizi sa istim iskazanim u bančinim izvodima i uslučaju neslaganja izvrši korektivna knjižena.**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije na ime troškova goriva isplatio iznos od 8.126,04€ koje osim fiskalnim računima nije dodatno dokumentovao (putnim nalozima, spiskovima lica kojima je isplaćivana naknada po osnovu troškova goriva, slipovima sa benzinskih pumpi na kojima je naznačen broj registarskih tablica vozila koje je punilo gorivo i sl.). Subjekt revizije nije unutrašnjim aktom utvrdio ko ostvaruje pravo na naknadu po osnovu troškova goriva kao i visinu naknade.

- **U cilju obezbjeđivanja kvalitetnije evidencije i racionalnije potrošnje goriva preporučuje se subjektu revizije da pravdanje troškova goriva, osim fiskalnim računima dodatno dokumentuje putnim nalozima, spiskovima lica kojima se odobrava naknada za troškove goriva i slipovima sa benzinskih pumpi na kojima je naznačen broj registarskih tablica vozila koje je punilo gorivo. Takođe je potrebno da unutrašnjim aktom utvrdi ko ostvaruje pravo na naknadu po osnovu troškova goriva kao i visinu naknade.**

4. Subjekt revizije nije donio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Finansijski plan i Program rada za 2014. godinu. Revizijom je utvrđeno da je dio prihoda od lokalnih samouprava uplaćivan na žiro račun opštinskih odbora, a ne na glavni račun Stranke.

- **U cilju uspostavljanja efikasnog sistema unutrašnje kontrole stranka treba da Statutom utvrdi odgovorno lici za finansijko poslovanje, da donese unutrašnja akta, kao i da obezbijedi da se uplata prihoda po svim osnovima vrši na Glavni račun Stranke.**

5. U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije nije izvršio popis imovine i obaveza za 2014. godinu što nije u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.

- **Subjekt revizije treba da vrši Godišnji popis imovine i obaveza, shodno Pravilniku o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.**

6. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije obezbjeđivao centralizovano blagajničko poslovanje, već je evidenciju blagajničkih transakcija vršila u okviru blagajne GO Podgorica i blagajni OO.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi vođenje pomoćnih evidencija blagajničkog poslovanja (dnevnk blagajne) po opštinskim odborima i da blagajničke transakcije opštinskih odbora evidentira u Glavnoj knjizi.**

7. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava.

- **Subjekt revizije treba da u poslovnim knjigama obezbijedi evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava na osnovu ovjerene i usaglašene dukumentacije.**

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
ZAVRŠNOG RAČUNA BUDŽETA OPŠTINE MOJKOVAC ZA 2013. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Opština Mojkovac
Predmet revizije:	Završni račun budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu
Trajanje revizije:	60 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Dragiša Pešić, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

1. Opšti podaci o subjektu revizije

Opština Mojkovac funkcioniše u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Sl. list RCG“ br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06 i „Sl list Crne Gore“ br. 88/09, 3/10, 73/10,38/12), Zakonom o finansiranju lokalne samouprave („Sl. list RCG“ br. 42/03, 44/03, i „Sl list Crne Gore“ br. 05/08, 51/08 i 74/10), Zakonom o državnoj imovini („Sl. list CG“, br. 21/09, 40/11), i Statutom Opštine Mojkovac (“Sl.list CG”- Opštinski propisi, broj 31/10 i 26/12).

Organi Opštine su Skupština Opštine i Predsjednik Opštine.

Skupštinu opštine čine odbornici koje biraju građani na period od četiri godine, u skladu sa čl. 44. Zakona o lokalnoj samoupravi. Skupština je predstavnički organ građana i njen rad je regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi (čl. 45. – čl. 52) i Statutom Opštine Mojkovac (čl. 31.- čl.54).

Predsjednik Opštine, je izvršni organ Opštine i njegov rad je regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi (čl. 56. – čl. 67.) i Statutom Opštine Mojkovac (čl. 68. – čl. 85a). Predsjednik Opštine predstavlja i zastupa Opštinu Mojkovac. Predsjednik opštine je Dejan Medojević koji je i ovlašćen za raspolaganje novčanim sredstvima opštine na osnovu kartona deponovanih potpisa. Opština Mojkovac ima zaključene ugovore sa Prvom bankom o otvaranju i vođenju računa za obavljanje poslova platnog prometa u zemlji:

- Prva banka, broj računa 535-0000000009543-65, ugovor br. 7326, od 05.09.2011. godine;
- Prva banka, broj računa 535-0000000011367-25, ugovor bez broja, od 05.09.2011. godine.

Za vršenje poslova uprave obrazuju se organi lokalne uprave (sekretarijati, uprave, direkcije i biroi). Organe lokalne uprave obrazuje predsjednik Opštine, na osnovu dostavljenog mišljenja Glavnog administratora.

2. Računovodstvene politike i trezorsko poslovanje

Finansijsko-računovodstveni poslovi budžeta Opštine Mojkovac obavljaju se u Sekretarijatu za finansije, ekonomiju i lokalne javne prihode. Opština Mojkovac vodi računovodstveno poslovanje na gotovinskoj osnovi u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština[1].

Opština Mojkovac ne primjenjuje modifikovanu osnovu za evidenciju imovine i obaveza, odnosno obaveze ne vodi na klasi 2 a imovinu na klasi 0, dok se za evidenciju primitaka i izdataka primjenjuje gotovinsku osnova.

Predsjednik Opštine Mojkovac donio je Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave br. 01-8 od 01.06.2005. godine kojim se propisuje bliži način izvršenja budžeta lokalne samouprave, kontrola finansijskih transakcija, obezbjeđenje likvidnosti konsolidovanog računa trezora, upravljanje dugom Opštine kao i oblik i sadržina obrazaca za glavnu knjigu trezora. Uputstvo je donešeno 2005. godine i nakon toga nijesu vršene njegove izmjene i dopune u skladu sa odgovarajućim izmjenama Zakona o Budžetu. Novo Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave donešeno je u 2014. godini.

[1] „Sl. list RCG“, br. 35/05, 37/05, 81/05, 02/13

3. Mišljenje i preporuke

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja izjašnjenja subjekta revizije (broj 08/1-032/14-1730 od 24.10.2014. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (broj 40112-051-683/12 od 17.10.2014. godine), a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum u sastavu Dragiša Pešić, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i Nikola Kovačević, član Senata - član Kolegijuma, na sjednici Kolegijuma održanoj 27.11.2014. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Završnog računa Opštine Mojkovac za 2013. godinu

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju Završnog računa budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu što podrazumijeva provjeru tačnosti finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti Završnog računa budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu, odnosno usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonskim i podzakonskim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje. Revizija Završnog računa budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu je izvršena u skladu sa međunarodnim standardima revizije za javni sektor i odgovarajućim propisima Crne Gore.

Revizijom je utvrđeno da je Završni račun budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu urađen u skladu sa podacima iz Glavne knjige trezora i da su u najvećoj mjeri potvrđeni iznosi iskazani u Završnom računu. Pored evidencije iskazane u Glavnoj knjizi trezora, revizijom su obuhvaćeni dodatni podaci koji se nalaze u evidenciji Ministarstva finansija čime je obezbijeđen adekvatan obim i kvalitet informacija o svim relevantnim i materijalno značajnim segmentima vezanim za trošenje budžetskih sredstava.

Revizijom je utvrđeno da Završni račun Budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu u najvećem dijelu daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka na gotovinskoj osnovi i da su transakcije evidentirane na osnovu vjerodostojne dokumentacije u vremenu u kojem su realizovane. Završni račun Budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu, ne sadrži materijalno značajne greške te u skladu sa utvrđenim činjeničnim stanjem nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje na finansijsku reviziju**.

Revizijom usklađenosti Završnog računa budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu utvrđena su odstupanja od primjene zakonskih i podzakonskih propisa koja se odnose na nedostatke u planiranju budžeta, sistemu funkcionisanja unutrašnjih kontrola, prikupljanju pojedinih javnih prihoda, evidentiranju neizmirenih obaveza, nedosljednu primjenu zakonskih i podzakonskih propisa u pojedinim slučajevima kao i nenamjensku potrošnju na pojedinim budžetskim pozicijama. U skladu sa iskazanim primjedbama i rezervama, nadležni kolegijum izražava **uslovno mišljenje na reviziju usklađenosti.**

PREPORUKE

1. Planiranje i izvršenje budžeta

Opština Mojkovac je prije usvajanja Predloga odluke o budžetu, a u skladu sa članom 26a Zakona o Budžetu, pribavila mišljenje Ministarstva finansija br. 03-2304/1 od 28. februara 2013. godine na Nacrt Odluke o budžetu Opštine Mojkovac za 2013. godinu. Nacrtom Odluke o budžetu Opština Mojkovac je planirala prihode od imovine i transfere od budžeta države na značajno višem nivou u odnosu na njihovo ostvarenje u 2012. godini. Na strani izdataka evidentno je uvećanje gotovo svih pozicija u odnosu na izvršenje budžeta u prethodnoj godini, tako da su tekući rashodi i otplata duga bili veći od tekućih prihoda. Navedeno nije u

skladu sa odredbama člana 41 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kojim je propisano da se tekući rashodi i otplata duga moraju finansirati iz tekućih prihoda.

Ministarstvo finansija je preporučilo Opštini Mojkovac da izvrši korekciju izdataka u cilju obezbjeđenja održivosti budžeta Opštine Mojkovac. Opština Mojkovac nije prihvatila preporuku Ministarstva finansija i nije izvršila korekciju izdataka za 2013. godinu.

Revizijom je utvrđena neusklađenost Odluke o završnom računa Budžeta Opštine Mojkovac za 2013. godinu sa čl. 51 Zakona o budžetu. Članom 51 Zakona o budžetu, Završni račun bužeta opštine mora biti u skladu sa sadržajem i klasifikacijom budžeta koji je opština usvojila, i mora sadržati početno i završno stanje Konsolidovanog računa trezora. Revizijom je utvrđeno da Odluka o završnom računu Budžeta Opštine Mojkovac sadrži stavku neraspoređeni prihodi u iznosu od 47.164,11€, ali da Odlukom nije iskazano početno i završno stanje konsolidovanog računa trezora.

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa članom 35 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl.list CG" br. 20/14) prije usvajanja Odluke o budžetu pribavi mišljenje Ministarstva finansija i uz predlog Odluke o budžetu isto dostavi Skupštini Opštine Mojkovac radi razmatranja i donošenja.**

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti na pravilan način iskaže početno i završno stanje konsolidovanog računa trezora.**

2. Normativna uređenost opštine

Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za organe lokalne uprave doneseni su sa zakašnjenjem u odnosu na rokove predviđene članom 160 Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Opština je bila u obavezi da iste donese u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Uredbe o službenim zvanjima lokalnih službenika i namještenika i uslovima za njihovo vršenje u organima lokalne uprave. U postupku revizije dostavljen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za Službu menadžera, i ako članom 14 Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave ova služba nije definisana kao poseban organ lokalne uprave kojim bi se precizirale nadležnosti službe. Članom 43 navedene Odluke određeno je da se za poslove izrade razvojnih programa može postaviti menadžer. Istim članom je određeno da menadžer ima službu.

Opština Mojkovac nije uspostavila posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju već je u okviru Službe Predsjednika i Glavnog administratora predviđeno radno mjesto samostalni savjetnik II - za unutrašnju reviziju, ali tokom 2013. godine to radno mjesto nije bilo popunjeno. U skladu sa članom 18. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola i članom 4 Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru ("Sl. list CG" br. 50/12), Opština Mojkovac je bila dužna da organizuje posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju ili da na osnovu sporazuma poslove unutrašnje revizije povjeri jedinici unutrašnje revizije drugog subjekta, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.

U 2013. godini postavljeni su suprotno članu 77 Zakona o lokalnoj samoupravi, odnosno bez objavljivanja javnog konkursa, na radna mjesta rukovodilac Službe zaštite i sekretar Sekretarijata za društvene djelatnosti, propise i kadrove (postavljeni su na neodređeno vrijeme), dok su načelnik Komunalne policije i sekretar Sekretarijata za uređenje prostora postavljeni za vršioce dužnosti. Konkurs za sekretara Sekretarijata za uređenje prostora raspisan je u avgustu 2013. godine a starješina organa je postavljen u januaru 2014. godine.

Takođe, revizijom je utvrđeno da troje zaposlenih ne ispunjava opšte ili posebne uslove koji su propsani za radno mjesto na koje su raspoređeni.

- **Opština Mojkovac treba da blagovremeno usklađuje interna akta u skladu sa rokovima određenim Zakonom. Kroz izmjene i dopune Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave, Opština treba da formalizuje Službu mendžera kao posebnu službu za vršenje stručnih i drugih poslova lokalne uprave i definiše njene nadležnosti.**

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa članom 18. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola i članom 4. Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru organizuje posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju ili zaključi sporazum o obavljanju poslova unutrašnje revizije sa jedinicom unutrašnje revizije drugog subjekta, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.**

- **Opština Mojkovac treba da imenovanje starješina organa lokalne uprave vrši u skladu sa članom 77. Zakona o lokalnoj samoupravi kojim je određeno da se starješine organa postavljaju putem javnog konkursa na period od četiri godine.**

- **Opština Mojkovac treba da zapošljavanje državnih službenika i namještenika vrši u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, posebno u pogledu sprovođenja javnog oglašavanja i odabira kandidata koji ispunjavaju predviđene opšte i posebne uslove.**

3. Unutrašnje kontrole

Opština Mojkovac je u 2014. godini, donijela set internih pravila i procedura, ali istim nije propisala i limitirala potrošnju goriva, telefona, reprezentacije i nije precizno utvrdila način i uslove, kao ni ovlašćenja i odgovornosti u sprovođenju istih.

Opština Mojkovac je u skladu sa članom 15 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, 21.01.2014. godine dostavila Centralnoj jedinici za harmonizaciju: Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola – Obrazac GI-FMC. Međutim, Opština Mojkovac nije u skladu sa članom 15 Zakona, dostavila Centralnoj jedinici za harmonizaciju Kvartalne izvještaje o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju Sistema finansijskog upravljanja i kontrola. Kvartalni izvještaji je trebala dostaviti do 10 – og u mjesecu narednog kvartala za prethodni kvartal.

Opština Mojkovac nije postupila u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl.list Crne Gore“, br. 32/10, 14/11,16/13), i nije sačinila i dostavila godišnji finansijski izvještaj Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, na obrascima: 1, 2, 5 i 7. Takođe, Opština Mojkovac nije postupila u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl.list Crne Gore“, br. 32/10, 14/11,16/13) i nije dostavljala kvartalne izvještaje Ministarstvu finansija, dok u Izvještaju o konsolidovanoj javnoj potrošnji nije iskazala finansijski rezultat.

Takođe, Potrošačke jedinice budžeta Opštine nijesu dostavljale kvartalne finansijke izvještaje na obrascima 3 i 5, na osnovu kojih bi se sačinili kvartalni finansijski izvještaji Opštine Mojkovac.

Revizijom opština izvršenih u 2014. godini (Plav, Cetinje i Mojkovac) utvrđeno je da opštine Ministarstvu finansija ne dostavljaju sve finansijske izvještaje predviđene Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i Pravilnikom o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave što ukazuje na slabost uspostavljenog načina izvještavanja. Takođe, revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija ne vrši kontrolu ispravnosti dostavljenih finansijskih izvještaja.

- **Opština Mojkovac treba da izvrši dopunu internih pravila i procedura i utvrdi limite za potrošnju goriva, telefona, reprezentacije.**

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru dostavlja Ministarstvu finansija - Centralnoj jedinici za harmonizaciju i Kvartalne izvještaje o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju Sistema finansijskog upravljanja i kontrola.**

- **Opština Mojkovac treba da u potpunosti poštuje odredbe Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i dostavlja izvještaje na propisanim obrascima, propisanim rokovima i sačinjenim na pravilan način.**

- **Ministarstvo finansija treba da obezbijedi dostavu svih finansijskih izvještaja opština predviđenih Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i Pravilnikom o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave, kao i da vrši kontrolu ispravnosti dostavljenih finansijskih izvještaja svih opština.**

4. Primici

Revizijom je utvrđeno da Odjeljenje lokalnih javnih prihoda u skladu sa članom 57 i 58 Zakona o poreskoj administraciji sprovodi postupke prinudne naplate poreskih potraživanja za pravna i fizička lica, donoseći zaključke o prinudnoj naplati poreskih obaveza. Nakon uručenja zaključka u kome je obvezniku ostavljen rok za izmirenje dospjelih obaveza ovaj organ pristupa donošenju zaključaka o prinudnoj naplati iz novčanih potraživanja, koji se dostavljaju poslodavcu – isplatiocu zarade. Evidentno je i da je izostao očekivani efekat od prinudne naplate poreske obaveze od fizičkih lica. U skladu sa članom 61. Zakona o poreskoj administraciji prinudna naplata iz novčanih potraživanja poreskog obveznika vrši se na način i po postupku propisanim zakonom kojim je uređen izvršni postupak.

Revizijom je utvrđeno da su Sredstva preostala iz prethodne godine u iznosu od 73.958,23€, prenesena u korist Budžeta za 2013. godinu u navedenom iznosu i predstavljaju zbir početnih stanja na poslovnim računima banaka na dan 01.01.2013. godine. Revizijom je utvrđeno da u stanje depozita na početku godine nijesu uključena sredstva u ukupnom iznosu od 1.102,37€ tako da je pravo stanje depozita na početku 2013. godine iznosilo 75.060,60€. Stanje depozita na 31.12.2013. godine iskazano je u iznosu od 47.164,11€. Revizijom je utvrđeno da u stanje depozita nijesu uključena sredstva u ukupnom iznosu od 7.115,99€, tako da je pravo stanje depozita na kraju 2013. godine iznosilo 54.280,10€.

- **Opština Mojkovac treba da postupke prinudne naplate iz novčanih potraživanja poreskog obveznika vrši na način i po postupku propisanim zakonom o izvršenju i obezbeđenju.**

- **Opština Mojkovac treba da sve račune i podračune koji su otvoreni za potrebe Opštine, u skladu sa članom 66 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, uključi u Konsolidovani račun, a sredstva na navedenim računima u Odluci o završnom računu iskaže kao stanje depozita na početku i na kraju godine.**

5. Izdaci

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima nije regulisana primjena instituta ugovora o privremenim i povremenim poslovima, dok je članom 163. Zakona o radu ugovor o privremenim i povremenim poslovima definisan kao poseban ugovor o radu koji poslodavac sklapa radi obavljanja određenih poslova koji ne zahtijevaju posebno znanje i stručnost, a po svojoj su prirodi takvi da ne traju duže od 120 radnih dana u kalendarskoj godini, sa određenim licem koje se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno agencije za posredovanje. U skladu sa čl. 163. Zakona o radu sklapanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima mora biti ograničeno na obavljanje poslova za koji se ne zahtijeva posebno znanje i stručnost i u vremenskim okvirima utvrđenim zakonom.

Opština Mojkovac je u pojedinim slučajevima vršila obračun i isplatu prekovremenih sati, a u takvim rješenjima nije naveden pravni osnov za isplatu stimulacije već samo ukupan iznos sredstava koji se po tom osnovu odobrava.

Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa određeno je da se na računu 4153 – Tekuće održavanje opreme evidentiraju izdaci koji su namijenjeni održavanju opreme u ispravnom stanju. Shodno tome isplate koje se odnose na održavanje javne infrastrukture, nabavku opreme i isplatu zarada za zaposlene u JKP "Gradac" nije trebalo evidentirati u okviru ovog računa.

Određeni poslovi za koje je Opština zaključivala ugovore o djelu definisani su pravilnicima organa lokalne uprave o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (poslovi na pripremi i sprovođenju planske dokumentacije, dostave službenih pismena (rješenja, zaključaka i dr.) pravnim i fizičkim licima na teritoriji opštine Mojkovac, inspektora lokalnih javnih prihoda i sl). Isplate po ovom osnovu su za određena lica vršena tokom cijele godine. Zakonom o radu i Zakonom o državnim službenicima i namještenicima nije regulisana primjena instituta ugovora o djelu. Ugovor o djelu kao institut građanskog prava regulisan je Zakonom o obligacionim odnosima.

U skladu sa Programom podsticajnih mjera razvoju poljoprivrede na području opštine Mojkovac za 2013. godinu izvršene su isplate u iznosu od 14.806,69€. Dio navedenih sredstava je uplaćen u avgustu i septembru, i ako su Izvještaji komisije i rješenje predsjednika kojim se odobravaju isplate doneseni krajem decembra 2013. godine.

JKP "Gradac" je zaključilo Ugovor o drugoročnom kreditu broj 505831000000206162/13 sa Atlas bankom 05.08.2013.godine kojim su definisani sledeći uslovi: Iznos – 180.000,00€, rok otplate – 60 mjeseci, sa grejs periodom od 6 mjeseci, kamatna stopa – 9% godišnje i dinamika otplate - 54 anuiteta u iznosu od 4.035,81€. Istog dana (05.08.2013.g.) je od strane Opštine, po prethodno dobijenoj saglasnosti od SO Mojkovac, zaključen ugovor o jemstvu broj 505831000000206162/13-1 kojim Opština neopozivo jemči da će dug sa pripadajućom kamatom i drugim troškovima u cjelosti izmiriti u slučaju da JKP "Gradac" ne izmiri dospjelu obavezu po osnovu kredita.

S obzirom da se JKP "Gradac" kreditno zadužilo za isplatu obaveza po osnovu zaostalih zarada, ne postoji ekonomska opravdanost za utvrđenu obračunsku vrijednost koeficijenta u iznosu od 117,22€, a posebno

imajući u vidu da Opština kao osnivač JKP (koja redovno izmiruje poreze i doprinose) ima obračunsku vrijednost koeficijenta u iznosu od 106,50€.

Revizijom je utvrđeno da Opština Mojkovac nije donijela Odluku o korišćenju sredstava iz tekuće budžetske rezerve za 2013. godinu, a sredstva iz tekuće budžetske rezerve u 2013. godini nije trošila u skladu sa Zakonom o finasiranju lokalne samouprave. Izdatke koje je Opština Mojkovac realizovala na teret tekuće budžetske rezerve po svom karakteru ne čine nepredviđene izdate koji se nijesu mogli unaprijed planirati.

- **Opština Mojkovac treba da angažovanje po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima primjenjuje u vremenskim okvirima i u zakonom utvrđenim slučajevima i obezbijedi poštovanje utvrđene politike zapošljavanja.**

- **Opština Mojkovac treba da obezbijedi da sva rješenja kojima se rješava o pravima zaposlenih sadrže pravni osnov kao i da u obrazloženju navede razloge za određenu isplatu.**

- **Prilikom isplate naknade po osnovu Ugovora o djelu, u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, treba izvršiti obračun i isplatu pripadajućih poreza i doprinosa u zavisnosti od toga da li je angažovano lice već u radnom odnosu ili nije.**

- **Opština Mojkovac treba da za poslove koji spadaju u nadležnost opštine i koji su definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organa lokalne uprave, dosljedno sprovodi postupke zapošljavanja u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojima je definisana procedura popune radnih mjesta u državnim organima (član 32 - 58).**

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa članom 62 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, uzima dugoročne zajmove i daje garancije samo za svrhu finansiranja kapitalnih investicionih rashoda ili radi kupovine kapitalnih sredstava u skladu sa odobrenim višegodišnjim investicionim planom.**

- **Opština treba da preduzme aktivnosti kojima će uspostaviti kontrolu nad Javnim ustanovama i institucijama čiji je osnivač Skupština Opštine, na način da:**

  - **Usklade obračunsku vrijednost koeficijenta na nivou Opštine;**
  - **Propiše obavezu izvještavanja o utrošenim sredstvima dobijenim iz budžeta Opštine i**
  - **Izvrši namjensku kontrolu prenesenih sredstava.**

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa Zakonom o finasiranju lokalne samouprave sredstva tekuće i stalne budžetske rezerve koristi samo za nepredviđene ili nedovoljno planirane poslove, a tekuće izdatke koji nemaju navedeni karakter evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

6. Kapitalni izdaci

Revizijom kapitalnih izdataka utvrđeno je:

Opština Mojkovac je projekat "Sačuvajmo naše rijeke" realizovala i evidentirala na računu 441-9- Ostali kapitalni izdaci. Na taj način su nerealno uvećani kapitalni izdaci Opštine Mojkovac za 2013. godinu. Opština Mojkovac je Odlukom o budžetu za 2013. godinu sredstva za realizaciju projekta "Sačuvajmo naše rijeke" planirala u okviru Kapitalnih izdataka (račun 4419-–Ostali kapitalni izdaci), i nije izvršila klasifikaciju planiranih izdataka shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Tako su svi izdaci po projektu "Sačuvajmo naše rijeke", koji su realizovani tokom 2013. godine evidentirani kao kapitalni izdaci, umjesto da su evidentirani na računima kojim po ekonomskoj klasifikaciji pripadaju.

Opština Mojkovac je za projekte koje realizuje u saradnji sa Evropskom komisijom ("Sačuvajmo naše rijeke" i projekat rekonstrukcije Sportske dvorane) sprovodila procedure javnih nabavki u skladu sa pravilima Evropske komisije, bez obzira na vrijednost i po osnovu istih zaključivala Ugovore sa najpovoljnijim dobavljačem. Plaćanje obaveza za kapitalne izdatke vršeno u pojedinim slučajevima po Ugovoru bez dostavljanja faktura, po profakturama, na osnovu ponude i na osnovu faktura koje nijesu zavedene i potpisane.

- **Opština Mojkovac je utrošila opredijeljena sredstva u okviru projekata koji se finansiraju od strane Evropske komisije ili drugih donacija u skladu sa programom projekta. Međutim Opština Mojkovac treba da Odlukom o budžetu planira ta sredstva, a izdatke za realizaciju projekta evidentira na računima koji joj po ekonomskoj klasifikaciji pripadaju, a u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

- **Opština Mojkovac treba da poslove izrade, pripreme i sprovođenja razvojnih projekata koji se finansiraju kroz program EU uključi u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u okviru sistematizovanih radnih mjesta ili ukoliko za to postoji potreba sistematizuje novo radno mjesto za te poslove.**

7. Otplata duga i zaduženost opštine

Revizijom je utvrđeno da je Opština Mojkovac po osnovu otplate kredita (glavnica i kamata) prema Crnogorskoj komercijalnoj banci, Prvoj banci, Atlas banci i po osnovu lizinga prema S Lizingu isplatila ukupno 104.930,36€, od čega se na glavnicu odnosi iznos od 73.035,82€ a na kamate za kredite iznos od 31.894,55€. Plaćanja po osnovu otplate kamata na kredite i lizing trebalo je evidentirati na računu 416 - rashodi za kamate.

Revizijom je utvrđeno da je Opština Mojkovac u Izvještaju o budžetskom zaduženju – Obrazac BUZ prikazala obaveze po osnovu zaduženja po kreditima i stanje obaveza na dan 31.12.2013. godine, a nije prikazala garanciju u iznosu od 8.000,00€.

- **Opština Mojkovac treba da u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština evidentira obaveze po osnovu otplate kamate po kreditima na računu 216 - Obaveze za kamate, a izdatke po osnovu otplate po osnovu kamata na računu 416 – Kamate.**

- **Opština Mojkovac treba da u Izvještaju o budžetskom zaduženju – Obrazac BUZ pored zaduženja i otplate po kreditima, iskaže i obaveze po osnovu garancija.**

8. Imovina

Revizijom je utvrđeno da Sekretarijat za finansije, ekonomiju i lokalne javne prihode ne vodi evidenciju opreme na modifikovanoj osnovi, a u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština (Sl. list CG br. 37/05…2/13), odnosno ne vodi evidenciju na klasi 0.

Opština Mojkovac nije formirala komisiju za popis novčanih sredstava na žiro računima, koji su sastavni dio konsolidovanog računa trezora, blagajne, kao ni stanje potraživanja i obaveza Opštine Mojkovac na dan 31.12.2013. godine.

Revizijom je utvrđeno da Javna preduzeća i javne službe čiji je osnivač opština (JKP Gradac, Turistička organizacija Mojkovac, Centar za kulturu Mojkovac) nijesu u propisanim rokovima, kao ni kasnije, dostavile Izvještaj o popisu pokretne i nepokretne imovine koja je u njihovom vlasništvu i koju koriste. Izvještaje o popisu su bili dužni dostaviti na propisanim obrascima: PS1, PS2, NS1 I NS2, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

- **Opština Mojkovac treba da evidenciju imovine vodi na modifikovanoj osnovi, odnosno na klasi 0.**

- **Opština Mojkovac treba da prilikom vršenja popisa, pored pokretne i nepokretne imovine, izvrši i popis novčanih sredstava, hartija od vrijednosti, potraživanja i obaveza na 31.12. fiskalne godine;**

- **Opština Mojkovac treba da uspostavi registar pokretne i nepokretne imovine koji će obuhvatiti i javna preduzeća i javne službe čiji je osnivač opština i obaveže iste da u skladu sa Zakonom o državnoj imovini dostavljaju u propisanim rokovima izvještaje o popisu državne imovine koju koriste.**

9. Javne nabavke

Od 19 postupaka ukupno procijenjene vrijednosti od 284.500,00€, Opština Mojkovac je realizovala 5 postupaka čija je ukupna vrijednost (sa PDV-om) 65.406,62€, što čini izvršenje 23% u odnosu na planirane nabavke.

Uvidom u dokumentaciju sprovedenih postupaka šoping metodom, utvrđeno je da Opština ne popunjava Zapisnik o javnom otvaranju ponuda kao ni Zapisnik o pregledu ocjeni i vrednovanju ponuda, čija je forma i sadržaj propisana Pravilnikom o obrascima u postupku javnih nabavki već koristi svoj obrazac Zapisnika o otvaranju i izboru najpovoljnije ponude za nabavku male vrijednosti. Predmetni obrazac ne sadrži osnovne podatke definisane Zakonom (posebno obrazloženje donošenja odluke o izboru najpovoljnije ponude/odbacivanju ponude i sl).

Članom 98 i 103 Zakona o javnim nabavkama određen je minimum podataka koji se moraju navesti u Zapisniku prije donošenja odluka koje rezultiraju obustavljanjem postupka ili zaključivanjem ugovora.

Kod sprovođenja šopinga, uglavnom se nije postupalo u skladu sa članom 16 Zakona kojim je propisano da od strane službenika za javne nabavke i Gradonačelnika bude potpisana Izjava o nezavisnosti – o nepostojanju sukoba interesa naručioca.

U obrascu C koji sadrži podatke o dodijeljenim javnim nabavkama primjenom neposrednog sporazuma evidentirane su nabavke u iznosu od 48.603,18€, dok ukupno izvršeni budžet za javne nabavke za 2013. godinu iznosi 114.009,80€. Zakonom o javnim nabavkama, član 30, je propisano da ukupna vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 10% izvršenog budžeta za javne nabavke u prethodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi do 200.000,00€. Revizijom je utvrđeno da ukupno izvršeni godišnji budžet za javne nabavke za 2013. godinu putem neposrednog sporazuma iznosi 42,63%.

- **Opština Mojkovac treba da plan javnih nabavki zasniva na procjeni stvarnih potreba, kako bi se izbjegla značajna odstupanja između planiranih i realizovanih javnih nabavki**.

- **Opština Mojkovac treba da prilikom nabavke roba, radova i usluga, obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama, Pravilnika o obrascima u postupku javnih nabavki, kao i da nabavke neposrednim sporazumom svede na minimum.**

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

Da Opština Mojkovac u roku od 6 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim radnjama po iskazanim preporukama.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI
ZAVRŠNOG RAČUNA BUDŽETA OPŠTINE BUDVA ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Opština Budva
Predmet revizije:	Završni račun budžeta Opštine Budva za 2014. godinu
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Dragiša Pešić, član Senata – rukovodilac Kolegijuma g. Nikola N. Kovačević, član Senata – član Kolegijuma

1. OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Opština Budva funkcioniše u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi („Sl. list RCG“ br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06 i „Sl. list Crne Gore“ br. 88/09, 3/10, 73/10, 38/12 i 10/14), Zakonom o finansiranju lokalne samouprave („Sl. list RCG“ br. 42/03, 44/03, i „Sl. list Crne Gore“ br. 05/08, 51/08 i 74/10 i 01/15), Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“, br. 20/14), Zakonom o državnoj imovini („Sl. list CG“, br. 21/09, 40/11), i Statutom Opštine Budva (“Sl. list CG”- Opštinski propisi, broj 31/10 i 26/12).
Organi Opštine su Skupština Opštine i Predsjednik Opštine.

Skupštinu opštine čine odbornici koje biraju građani na period od četiri godine, u skladu sa čl. 44. Zakona o lokalnoj samoupravi. Skupština je predstavnički organ građana i njen rad je regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi (čl. 45 – čl. 52) i Statutom Opštine Budva (čl. 40 - čl.64).

Predsjednik Opštine, je izvršni organ Opštine i njegov rad je regulisan Zakonom o lokalnoj samoupravi (čl. 56. – čl. 67.) i Statutom Opštine Budva (čl. 65. – čl. 82). Predsjednik Opštine predstavlja i zastupa Opštinu. Predsjednik opštine je Lazar Rađenović koji je i ovlašćen za raspolaganje novčanim sredstvima opštine na osnovu kartona deponovanih potpisa. U skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda (“Sl. list CG” br.32/11, 61/11, 82/12, 40/13, 20/14 i 23/14) propisani su računi na koje se vrši uplata javnih prihoda propisanih zakonom i drugim propisom, način uplate tih prihoda i izvještavanje njihovih korisnika. Opština je za ove namjene otvorila uplatne račune kod Crnogorske komercijalne banke (u daljem tekstu: CkB).

Za vršenje poslova uprave obrazuju se organi lokalne uprave (sekretarijati, uprave, direkcije i biroi). Organe lokalne uprave obrazuje predsjednik Opštine.

2. MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI br. 40112-051-177/24 od 03.09.2015. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **g. Dragiša Pešić** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola Kovačević** (član Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 21.10.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o reviziji Završnog računa budžeta Opštine Budva za 2014. godinu

Odgovornost subjekta revizije

U skladu sa članom 52 Zakona o finansiranju lokalne samouprave za izvršenje budžeta opštine odgovoran je predsjednik opštine, a za namjensko korišćenje budžetskih sredstava odgovoran je budžetski izvršilac. Shodno članu 69 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Završni račun budžeta opštine priprema odgovorno lice opštine u skladu sa ovim Zakonom. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije (DRI) je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je Odluka o Završnom računu budžeta Opštine Budva za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljena i prezentovana u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja o tome da li su

finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Opštine Budva sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatila sprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokaza o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Sprovedeni postupci uključili su procjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni dokazi adekvatni i dovoljni, kao i da daju osnovu za izražavanje mišljenja.

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Odluke o Završnom računu budžeta Opštine Budva za 2014. godinu utvrđeno je da isti ne daje istinit i objektivan prikaz iskazanih primitaka i izdataka na gotovinskoj osnovi, te u skladu s tim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE**. Opština Budva je u Odluci o Završnom računu budžeta Opštine Budva za 2014. godinu prikazala primarni suficit u iznosu od 10.383.417,64€. Međutim, revizijom su utvrđene nepravilnosti koje su značajno uticale na iskazani finansijski rezultat, tako da primarni suficit korigovan nalazima revizije iznosi 87.077,66€.

REVIZIJOM PRAVILNOSTI Odluke o Završnom računu budžeta Opštine Budva za 2014. godinu utvrđeno je da Opština Budva nije u materijalno značajnim aspektima uskladila poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenosti poslovanja Opštine Budva sa slijedećim propisima: Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o državnoj imovini, Zakonom o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Zakonom o poreskoj administraciji, Zakonom o političkim partijama (tada važećim), Uredbom o službenim zvanjima lokalnih službenika i namještenika, Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Uredbom o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima, Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, Pravilnikom o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave, Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, Pravilnikom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola, Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu, Uputstvom o radu trezora Opštine Budva, Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, Odlukom o kriterijumima i načinu određivanja varijabilnog dijela zarade lokalnih službenika i namještenika, Odlukom o uvećanju zarade državnim službenicima i namještenicima i Odluko o naknadi za komunalno opremanje zemljišta, te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA ZA FINANSIJSKU REVIZIJU:

1. Račun 732 – Sredstva prenešena iz prethodnih godina iskazan je u iznosu od 128.357,08€, a treba ga svesti na 0, jer se jednom oprihodovana novčana sredstva prenešena iz prethodnih godina iskazuju kao depoziti na početku sljedeće godine, a ne kao prihod Budžeta tekuće godine.

2. Opština Budva nije preko Glavnog računa trezora i u Glavnoj knjizi trezora evidentirala Ugovor o preuzimanja duga, br. 505601000000289345/14 od 09.06.2014. godine, kojim je Opština Budva preuzela dug od DOO „Komunalno“ Budva, prema Atlas banci AD Podgorica po osnovu Ugovora o dugoročnom kreditu u iznosu od 583.594,53€ (500.000,00€ po osnovu glavnice, 81.094,53€ po osnovu redovne kamate i 2.500,00€ na ime troškova kredita) i za isti iznos je umanjila obaveze po računima prema DOO „Komunalno“. S obzirom da navedeni ugovor nije evidentiran, Prihodi i Izdaci budžeta Opštine Budva umanjeni su za iznos od 583.594,53€, i to: račun 7511 – Pozajmice i krediti iz domaćih izvora za 583.594,53€ i račun 419 – Ostali izdaci po osnovu otplate obaveza za komunalije za 583.594,53€.

3. Otplata obaveza po osnovu naknade za prečišćavanje otpadnih voda u iznosu od 480.401,26€ plaćena je sa računa 441- Kapitalni izdaci. Potrebno je izvršiti reklasifikaciju izdataka i umanjiti račun za 330.750,87€, a uvećati račune: 461-Otplata HOV i kredita za 293.406,80€ i račun 416- Kamata za 37.344,07€.

4. Opština Budva u Izvještaju o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2014. godinu nije iskazala promjenu neto obaveza u iznosu od 4.734.320,23€.

5. Iskazani suficit nije izračunat u skladu sa članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

6. Državni revizor na osnovu prezentiranih podataka iz Izvještaja o budžetskom zaduženju – Obrazac BUZ, nije mogao utvrditi stanje duga po osnovu izdatih garancija na dan 31.12.2014. godine.

7. Opština Budva ne vodi evidenciju obaveza u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, vanbudžetskih fondova i budžeta opština na klasi 2, tako da se u postupku revizije državni revizor nije mogao uvjeriti u tačnost iskazanih podataka o neizmirenim obavezama.

Preporuke:

- **Opština Budva treba da Ugovore o preuzimanju duga, ustupanju potraživanja i cesije, sprovodi preko Glavnog računa trezora i Glavne knjige trezora, a Ugovor o preuzimanju duga u iznosu od 583.594,53€ kojim je preuzela obaveze po kreditima koje je imalo Komunalno d.o.o. prema Atlas banci AD Podgorica, da prikaže u Glavnoj knjizi trezora, kako bi prihodi i rashodi budžeta Opštine bili realno iskazani.**

- **Preporučuje se Opštini Budva da izvrši izmjene i dopune Odluke o Završnom računu budžeta za 2014. godinu u skladu sa realizovanim primicima i izdacima i shodno članu 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti iskaže budžetski suficit.**

- **Opština Budva treba da u potpunosti poštuje primjenu Pravilnika o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave i Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, vanbudžetskih fondova i budžeta opština kako bi obezbijedila tačnost iskazanih podataka u finansijskim izvještajima.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI:

1. Planiranje budžeta

Opština nije izvršila izmjenu budžetskog plana (rebalans budžeta) uprkos značajnom smanjenju planiranih prihoda sa 49.734.000,00€ na 33.126.809,60€, već je zadržala plan rashoda u iznosu od 49.734.000,00€. I pored navedenog nesklada između ostvarenih prihoda i plana rashoda budžetske pozicije - garancije i bankarske usluge i negativne kursne razlike ostvarene su u većem iznosu od plana (garancije za 335.635,77€ i bankarske usluge i negativne kursne razlike za 1.588,11€). Revizijom je utvrđeno da Opština nije platila sve obaveze predviđene Budžetom za 2014. godinu u iznosu od 7.633.042,74€.
Gotovo sve pozicije tekućih izdataka su planirane u većem iznosu u odnosu na rebalans budžeta za 2013. godinu. Prosječna neto zarada zaposlenih za 2014. godinu planirana je u iznosu od 570,77€ što je značajno više od prosječne neto zarade državnih službenika i namještenika koja je u novembru 2013. godine iznosila 485,00€.

Tekući rashodi i otplata duga veći su od tekućih prihoda što nije u skladu sa članom 41 Zakona o finansiranju lokalne samouprave ("Službeni list RCG" br 42/03 i 44/03 i "Službeni list CG" br. 5/08 i 74/10) kojim je propisano da se tekući rashodi i otplata duga moraju finansirati iz tekućih prihoda.

U skladu sa članom 26a tada važećeg Zakona o budžetu, prije usvajanja Predloga odluke o budžetu opštine, nadležni organ opštine dužan je da pribavi mišljenje Ministarstva finansija na predloženi nivo i strukturu potrošnje, politiku zarada, kapitalne izdatke i izvore finansiranja i nivoa suficita, odnosno deficit. Ministarstvo finansija je nakon uvida u Predlog odluke o budžetu utvrdilo da se Opština prilikom planiranja budžeta za 2014. godinu nije rukovodila smjernicama za pripremu budžeta jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu i predložilo da Opština uskladi zarade zaposlenih sa zaradama državnih službenika i namještenika, izvrši korekciju svih pozicija tekućih i kapitalnih izdataka, i shodno tome, planira veći iznos sredstava za otplatu neizmirenih obaveza. Opština Budva nije prihvatila mišljenje Ministarstva finansija i nije izvršila korekciju izdataka za 2014. godinu.

- **Opština Budva treba da u skladu sa članom 45 Zakona o finansiranju lokalne samouprave u slučaju kada dođe do smanjenja planiranih primitaka ili izdataka izvrši izmjene i dopune Odluke o Budžetu Opštine i da Budžet izvršava po pojedinim pozicijama do iznosa planiranih Budžetom, a u slučaju nedostatka sredstava na pojedinim budžetskim pozicijama da vrši preusmjerenje sredstava na osnovu Rješenja Predsjednika Opštine (do 10%).**

- **Opština Budva treba da u skladu sa članom 29 i 35 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti prilikom planiranja budžeta poštuje smjernice za pripremu budžeta jedinica lokalne samouprave i mišljenje Ministarstva finansija na predloženi nivo i strukturu potrošnje, politiku zarada, kapitalne izdatke i izvore finansiranja i nivo budžetskog suficita, odnosno deficita.**

2. Sistem unutrašnjih kontrola i unutrašnja revizija

Opština Budva nije uspostavila sistem unutrašnjih finansijskih kontrola na način kako je to predviđeno Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru i Pravilnikom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola.

- **Opština Budva treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru uspostavi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i odredi lice koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola. Takođe, neophodno je donijeti plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola, kao i interna pravila, postupke i smjernice za sisteme finansijskog upravljanja i kontrola (Knjiga procedura).**

3. Računovodstvene politike i trezorsko poslovanje

Sekretarijat za privredu i finansije, izuzev za Sekretarijat za investicije i Sekretarijat za gradsku infrastrukturu i ambijent, ne vodi evidenciju obaveza na klasi 2, a imovinu ne vodi na klasi 0, kako je to propisano Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština. Računovodstveni softveri i evidencije nijesu međusobno povezani, što značajno usporava rad i dovodi do mogućnosti greške u radu.

- **Opština Budva treba da kroz postojeći elektronski softver za knjigovodstvo obezbijedi evidenciju obaveza na računima klase 2, evidenciju imovine na računima klase 0 u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

4. Finansijsko izvještavanje

Javna preduzeća i ustanove, izuzev preduzeća i ustanova koje su budžetski korisnici, nijesu na kraju svakog kvartala dostavljala pregled zaduženja i iznos neizmirenih obaveza po budžetskim pozicijama.

U Izvještaj o neizmirenim budžetskim obavezama i Izvještaj o budžetskom zaduženju, nijesu uključene neizmirene obaveze javnih preduzeća i zaduženja javnih preduzeća, čiji je osnivač Opština, po kvartalima i na kraju IV kvartala. U navedeni obrazac uključena su samo zaduženja i neizmirene obaveze preduzeća koja su potrošačke jedinice budžeta Opštine.

Dostavljeni finansijski izvještaji nijesu popunjeni u skladu sa Uputstvom za popunjavanje istih, odnosno u Izvještaju o konsolidovanoj javnoj potrošnji nije iskazan finansijski rezultat - Suficit ili Deficit i isti nije dostavljen na propisanom obrascu.

Predlog Završnog računa Budžeta nije dostavljen Skupštini Opštine do kraja maja tekuće godine.

- **Opština Budva treba da u potpunosti poštuje odredbe Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i Pravilnika o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave i dostavlja izvještaje na propisanim obrascima, propisanim rokovima i u propisanoj formi.**

- **Opština Budva treba da obezbijedi da se Predlog završnog računa budžeta u skladu sa članom 56. Zakona o finansiranju lokalne samouprave dostavi Skupštini Opštine do kraja maja tekuće godine.**

5. Dospjelost plaćanja

Opština u velikom broju slučajeva nije vršila plaćanja - direktan transfer sredstava sa Glavnog računa trezora na žiro račun dobavljača, već je zatvaranje obaveza vršila po Ugovorima o preuzimanju duga, Ugovorima o ustupanju potraživanja i kompenzacijama. Revizijom je utvrđeno da su se na navedeni način, zatvarale

obaveze nastale u tekućoj godini, odnosno da Opština u većem broju slučajeva nije poštovala rok dospjelosti plaćanja.

Opština nije preko Glavnog računa trezora evidentirala sve Ugovore o preuzimanju duga, ustupanju potraživanja i cesije, iste je u iznosu od 3.410.094,09€, naknadno nakon isteka fiskalne - 2014. godine, evidentirala samo u Glavnoj knjizi trezora Opštine.

- **Opština Budva treba da u skladu sa tačkom 51 – 53 Uputstva o radu trezora, plaćanja obaveza prema dobavljačima vrši u skladu sa utvrđenim rokovima dospjeća plaćanja, a da plaćanje obaveza po Ugovorima o preuzimanju duga i Ugovorima o ustupanju potraživanja koristi samo u izuzetnim slučajevima, kada se radi o starim obavezama koje su prve po redosljedu dospjeća i kojima treba dati prioritet u plaćanju.**

- **Opština Budva treba da sve Ugovore o preuzimanju duga i ustupanju potraživanja sprovodi preko Glavnog računa trezora najkasnije sljedećeg dana od dana potpisivanja, kako bi pravilno i u punom iznosu bili iskazani prihodi i rashodi Budžeta tekuće godine.**

6. Primici

Ukupan broj donesenih zaključaka o prinudnoj naplati za porez na nepokretnost za fizička lica u toku 2014. godine je bio 1.361, u ukupnom iznosu od 3.722.821,35€. U postupku prinudne naplate naplaćeno je 802.895,95€, tako da je ukupan dug po zaključcima prinudne naplate 2.919.925,40€. Revizijom je utvrđena solidna popunjenost sistematizovanih radnih mjesta u Sektoru za utvrđivanje, naplatu i kontrolu lokalnih javnih prihoda, jer od 40 sistematizovanih radnih mjesta angažovano je 34 zaposlena dok su Ugovorom o djelu angažovana još 3 lica. S obzirom na postojeće kapacitete, poreski organ u skladu sa zakonom mora pokretati postupak prinudne naplate donošenjem zaključka o prinudnoj naplati poreske obaveze za sve poreske obveznike koji svoje poreske obaveze ne izmiruju na vrijeme.

Opština ne vodi poresko knjigovodstvo za lokalnu administrativnu taksu i za naplatu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

- **Opština Budva treba da u skladu sa članovima 56 - 71 Zakona o poreskoj administraciji blagovremeno pokreće postupke prinudne naplate i intenzivira postupke prema onim poreskim obveznicima koji nijesu izmirili svoje poreske obaveze kako bi obezbijedila planiranu dinamiku priliva budžetskih sredstava u svakoj godini.**

- **Opština Budva treba da u ostvarivanju zakonom utvrđenih nadležnosti u skladu sa čl. 6 tačka 13 Zakona o poreskoj administraciji i čl. 7 i 8. Pravilnika o poreskom knjigovodstvu, knjiži javne prihode po sistemu dvojnog knjigovodstva u skladu sa načelima tačnosti, urednosti i ažurnosti.**

7. Zapošljavanje

Kod jedanaest zaposlenih je utvrđeno da nijesu ispunjavali opšte ili posebne uslove koji su definisani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji koji se odnose na: položen ispit za rad u državnim organima, godine radnog iskustva, položen ispit za rad na poslovima zaštite i spasavanja i objavljivanje javnog oglasa/konkursa.

Opština je putem ugovora o djelu angažovala lica za obavljanje poslova koji predstavljaju redovnu djelatnost organa lokalne uprave (poslovi kurira, evidencije rashoda, naplate boravišne takse, zastupanje Opštine pred

osnovnim sudom i sl.). Ugovori su uglavnom zaključivani za period – "do završetka projekta", pa je shodno tome Opština isplaćivala naknade licima sa kojima su tokom 2012. i 2013. godine zaključeni ugovori o angažovanju. ,

- **Opština Budva treba da zapošljavanje državnih službenika i namještenika vrši u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, posebno u pogledu sprovođenja javnog oglašavanja i odabira kandidata koji ispunjavaju predviđene opšte i posebne uslove.**

- **Opština treba da u skladu sa članom 4 Ugovora o finansijskom restrukturiranju zaključenim sa Ministarstvom finansija obustavi zapošljavanje novih službenika i namještenika u jedinicama lokalne samouprave i javnim ustanovama i preduzećima, osim ukoliko se ukaže posebna potreba za angažovanjem zaposlenih sa nedostajućim zanimanjima, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva finansija.**

8. Izdaci

Opština tokom 2014. godine nije vršila prenos sredstava svim političkim partijama koje imaju odbornike u SO Budva. Opština nije postupala u skladu sa članom 7 stav 8 tada važećeg Zakona o političkim partijama kojim je propisano da se političkim partijama sredstva prenose mjesečno, do 5.og u mjesecu za prethodni mjesec.

Opština je vršila isplate dobavljačima po osnovu ugovora o preuzimanju duga, koji su zaključeni sa obveznicima uplate naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta. Aneksi na Ugovore potpisivani su bez sprovođenja pregovaračkog postupka kroz postupak javne nabavke.

Opština Budva je zbog nelikvidnosti Budžeta i velikog duga po osnovu obaveza iz prethodnog perioda veoma često potpisivala sudska poravnanja, međutim, po istim nije postupala i obaveze su naplaćivane prinudnim putem, uvećane za kamatu i troškove prinudne naplate.

Investitori koji su avansno platili naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, a nijesu realizovali planirane investicije, ili su ih samo djelimično realizovali, podnijeli su Opštini Budva zahtjev za povraćaj avansno plaćenih naknada. Naknade su plaćene na osnovu zaključenih ugovora, a u pojedinim slučajevima i bez zaključenja ugovora o avansnoj uplati. Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i Odlukom o određivanju naknade za komunalno opremanje propisan je način, uslovi i vrijeme kada se može vršiti plaćanje naknade za komunalno opremanje, a nije propisana obaveza avansnog plaćanja iste.

Opština Budva nije poštovala Zakon o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenja i nije Fondu za obeštećenje redovno uplaćivala 10% prihoda od prodaje državne imovine. Dug Opštine Budva na 31.12.2013. godine prema Fondu za obeštećenje iznosi 2.701.024,86€, a u toku 2014. godine prinudnim putem plaćen je dio obaveze u iznosu od 769.201,01€.

Opština Budva je na osnovu člana 67 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, donijela Odluku o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i članom 21 iste bliže definiše uslove pod kojim i kako Investitor može izvršiti opremanje građevinskog zemljišta.

Ugovori o vršenju poslova stručnog nadzora zaključivani su bez sprovođenja procedure javne nabavke, a u pojedinim slučajevima ugovori o vršenju poslova stručnog nadzora nijesu uopšte zaključeni.

Revizijom je utvrđeno da je Opština Budva ustupila nepokretnost u vrijednosti od 113.473,40€, što je suprotno članu 34 stav 3 Zakona o državnoj imovini, odnosno izvršila je ustupanje nepokretnosti bez saglasnosti Vlade.

Sredstva iz tekuće budžetske rezerve u 2014. godini, Opština Budva nije trošila u skladu sa članom 53 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kojim je propisano da se sredstva tekuće budžetske rezerve koriste za nepredviđene ili nedovoljno predviđene poslove koji se finansiraju iz budžeta. Izdaci koje je Opština Budva realizovala na teret tekuće budžetske rezerve, u najvećem broju slučajeva, po svom karakteru ne čine nepredviđene izdatke koji se nijesu mogli unaprijed planirati.

Revizijom je utvrđena nepravilna evidencija izdataka u materijalno značajnom iznosu na gotovo svim računima, na nivou grupe i sintetike.

- **Opština Budva treba da obezbijedi da se raspodjela budžetskih sredstava namijenjenih za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini opštine vrši u skladu sa članom 11. Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja ("Sl. list Crne Gore", br. 52/14).**

- **Opština Budva treba da Ugovore o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta i druge ugovore (ugovore o kupoprodaji robe i sl.) zaključuje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, nakon sprovedenog postupka javne nabavke.**

- **Opština Budva treba da poštuje ugovorene rokove, potpisane sporazume, kao i rokove po sudskim poravnanjima kako ne bi značajan iznos sredstava trošila na plaćanje troškova sudskih postupaka i izvršenja, zakonskih zateznih kamata i sl. Takođe, Opština treba da budžetska sredstva koristi u skladu sa članom 48 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, za utvrđene namjene i štedljivo, a u skladu sa propisom o korišćenju, odnosno raspolaganju istim.**

- **Opština Budva treba da u potpunosti poštuje odrebe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, kao i Odluku o naknadi za komunalno opremanje zemljišta, da naknade ne naplaćuje avansno, već da iste obračunava i naplaćuje nakon što su ispunjeni svi minimalno tehnički uslovi, a neposredno prije izdavanja građevinske dozvole, kao i da sredstva od naknada koristi isključivo za komunalno opremanje građevinskog zemljišta.**

- **Opština Budva treba da, u skladu sa članom 44 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obestećenju, prilikom prodaje državne imovine, vrši uplatu 10% prihoda od prodaje na ime finansiranja Fonda za obeštećenje.**

- **Opština Budva treba da za izvođenje radova na opremanju gradskog građevinskog zemljišta, vrši izbor najpovoljnijeg izvođača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, da zaključi ugovor za izvođenje radova i izvrši izbor nadzornog organa. Opština treba da od izvođača radova i nadzornog organa traži dostavljanje privremenih i okončanih situacija, a nadzorni organ u skladu sa Ugovorom o nadzoru da prati izvođenje i realizaciju radova, utrošak radne snage, mašina i materijala.**

- **Opština Budva treba da u potpunosti poštuje odredbe Zakona o javnim nabavkama i da zaključenja Ugovora o izvođenju radova za opremanje građevinskog zemljišta i svih drugih nabavki roba, usluga i radova vrši u skladu sa uslovima, načinom i postupkom koji je propisan Zakonom o javnim nabavkama.**

- **Opština Budva treba da prilikom prodaje državne imovine poštuje odredbe Zakona o državnoj imovini.**

- **Opština Budva treba da poštuje odredbe Zakona o finansiranju lokalne samouprave i da sredstva tekuće budžetske rezerve koristi samo za nepredviđene ili nedovoljno predviđene poslove, a tekuće izdatke koji nemaju ovaj karakter evidentira na računima kojima pripadaju, a u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

- **Opština Budva treba da evidenciju izdataka vrši na računima predviđenim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.**

9. Zaduženje i neizmirene obaveze

Opština Budva kreditno se zadužila i dala garancije u iznosu od **77.114.022,26€.** Stanje kredita (bez garancija) na dan 31.12.2013. godine iznosio je 67.444.562,25€, a u toku 2014. godine Opština je otplatila kredite u iznosu od 640.162,26€, tako da je stanje kredita (bez garancija) na kraju 2014. godine iznosilo 67.841.656,73€ (za pojedine kredite je izvršeno kapitalizovanje kamata). Revizijom je utvrđeno da je Opština Budva zaključivala ugovore o kreditu ili preuzimanju duga bez saglasnosti Vlade CG ili nije prezentirala državnom revizoru saglasnost Vlade na uvid[2].

Opština Budva je u Izvještaju o budžetskom zaduženju – Obrazac BUZ iskazala zaduženja po osnovu izdatih garancija u iznosu od 2.444.168,45€, a obaveze po izdatim garancijama na kraju 2014. godine iskazane su u iznosu od 54.068,38€. Međutim, u postupku revizije utvrđeno je da je Opština Budva izdala garancije u iznosu od 9.298.844,78€, a koje se odnose na: Garanciju za WTE Desalinizacija morske vode (Hypo Alpe Adria banka) iznos od 5.672.399,47€, Garancija za TOB CO (HTP Budvanska rivijera) iznos od 3.514.194,19€ i Garancija za Komunalno stambeno Budva (Komercijalna banka AD Budva) iznos od 112.251,12€ (otplaćena u

[2] Radi se o sljedećim ugovorima: Ugovor o preuzimanju duga, br. 505601000000289345/14 od 09.06.2014. godine, kojim je Opština Budva preuzela dug od DOO „Komunalno" Budva, prema Atlas banci AD Podgorica u iznosu od 583.594,53€. U postupku revizije državnom revizoru dostavljena je Odluka Skupštine Opštine Budva o davanju saglasnosti na zaduženje DOO „Komunalno" Budva br. 0101-180/1 od 13.05.2014. godine. Nije dostavljena saglasnost Vlade i Odluka Skupštine Opštine o davanju garancije za kredit DOO „Komunalno" Budva, kao ni saglasnost za zaduženje – preuzimanje kredita.
Ugovor o kreditu br. KR2011/6823 od 20.12.2011. godine u iznosu od 1.100.000,00€ kod NLB Montenegrobanke AD Podgorica. Saglasnost Vlade CG nije data na uvid.
Ugovor sa Investiciono razvojnim fondom Crne Gore o odobravanju sredstava za refinansiranje obaveza po osnovu emitovanih obveznica broj 0102-2574/1 od 06.08.2012. godine u iznosu od 710.000,00€. Skupština opštine Budva je donijela Odluku o zaduženju Opštine Budva emitovanjem obveznica br. 0101-222/1 od 28.05.2008. godine br. 0101-539/1 od 16.11.2011. godine. Nije dostavljena saglasnost Vlade CG za zaduženje emisijom obveznica.
Vlada CG je zaključkom 03-185 od 04.02.2010. godine dala saglasnost da se Opštini Budva izda državna garancija koja će stupiti na snagu 2011. godine u iznosu od 29.250.000,00€ za realizaciju Projekta izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Opština Budva je, shodno naprijed navedenom Ugovoru o zaduženju, izdala WTE Essen Garanciju br. na 66.000.000,00€. Za izdavanje navedene garancije Opština Budva nije dostavila saglasnost Vlade CG.
Ugovor o solidarnom jemstvu br. 646/10 od 29.06.2010. godine zaključenim između Hypo Alpe Adria Bank A.D (Povjerilac), "WTE Desalinizacija morske vode d.o.o (Dužnik), "Mediteran WTE" društvo za konslting i menadžment d.o.o. Budva (Pristupnik dugu) i Opštine Budva i JP Vodovod i kanalizacija - Budva (Solidarni jemci). U toku 2014. godine plaćene su obaveze prema Hipo alpe adria development - HETA ASSET RESOLUTION u iznosu od 769.986,53€. Opština Budva nije dala na uvid saglasnost Vlade i Skupštine Opštine Budva za davanje garancije.
Opština Budva je zaključila sa HTP „Budvanska rivijera" Ugovor o jemstvu br. 001-4698/1 od 04.12.2008. godine, kojim je Opština jemčila za cjelokupnu obavezu koju „TOB CO" d.o.o. ima prema HTP Budvanska rivijera, a po Ugovoru o regulisanju međusobnih obaveza br. 04/1-4243 od 04.12.2008. godine. Za navedenu garanciju Skupština opštine nije donijela Odluku o davanju garancije i nije imala saglasnost Vlade CG.

2014. godini). Na osnovu prezentirane dokumentacije nije se moglo utvrditi kolike su obaveze Opštine Budva po osnovu izdatih garancija na dan 31.12.2014. godine.

Opština Budva je preuzela obavezu otplate duga po Ugovoru o kreditu koji je „TOB CO“ d.o.o zaključila sa Prvom bankom Crne Gore, a kasnije i potpisala Ugovor o jemstvu sa HTP Budvanska rivijera na iznos od 3.514.194,19€, Ugovor o solidarnom jemstvu za vraćanje kredita za desalinizaciju morske vode sa Hypo alpe adria Development d.o.o. na iznos od 5.300.000,00€, bez saglasnosti Vlade CG i Skupštine opštine Budva, što je suprotno članu 40 Zakona o Budžetu (koji je važio u momentu davanja garancija).

Opština Budva je izdala garanciju za “TOB CO” d.o.o suprotno članu 14 Uputstva o radu trezora Opštine Budva i članu 62 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kojim je propisano da se opština može dugoročno zaduživati i davati garancije samo za svrhu finansiranja kapitalnih investicija ili radi kupovine kapitalnih sredstava.
Opština Budva ne vodi evidenciju obaveza u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, vanbudžetskih fondova i budžeta opština na klasi 2, tako da se u postupku revizije nijesmo mogli uvjeriti u tačnost iskazanih podataka o neizmirenim obavezama.

- **Opština Budva treba da shodno članu 57 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članovima 60 - 64 Zakona o finansiranju lokalne samouprave prilikom zaduživanja pribavi saglasnost Vlade CG i Skupštine Opštine i odluku o zaduživanju objavi u “Službenom listu Crne Gore”.**

- **Opština Budva treba da vrši izdavanje garancija u skladu sa članom 62 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, članom 57 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i članom 141 Uputstva o radu trezora Opštine Budva, da izdaje garancije samo za svrhu finansiranja kapitalnih investicija ili radi kupovine kapitalnih sredstava, a da prilikom davanja garancija obavezno pribavi saglasnost Vlade CG i Skupštine Opštine.**

- **Opština Budva treba da prije donošenja odluke o davanju garancija izvrši procjenu kreditnog rizika, i da izdaje garancije samo privrednim društvima koja redovno izmiruju obaveze prema državi i čiji finansijski izvještaji i poslovna politika garantuju uredno izmirivanje kreditnih obaveza, kako se garancije ne bi realizovale na teret budžeta Opštine.**

- **Opština Budva treba da evidenciju o budžetskom zaduženju sačini u skladu sa Pravilnikom o načinu dostavljanja i sadržaju podataka o prihodima, rashodima i budžetskom zaduženju jedinica lokalne samouprave. Evidenciju o neizmirenim obavezama treba voditi u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore, vanbudžetskih fondova i budžeta opština.**

10. Evidencija imovine Opštine Budva

Opština Budva ne obezbjeđuje potpunu elektronsku evidenciju pokretne i nepokretne imovine koju koristi, stoga se državni revizor nije mogao uvjeriti u tačnost prikazanih podatka u Izvještaju o popisu imovine.

Opština Budva **nije** dostavila podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini organu opštine nadležnom za poslove imovine, odnosno Sekretarijatu za zaštitu imovine (član 50 Zakona o državnoj imovini) na propisanim obrascima: PS-1, PS-2, NS-1 NS-2 (član 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini).

- **Opština Budva treba da elektronsku evidenciju osnovnih sredstava uskladi sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština, odnosno uspostavi evidenciju imovine po kategorijama i grupama. Elektronska evidencija osnovnih sredstava Opštine treba da bude potpuna, odnosno ista treba da obuhvati svu pokretnu i nepokretnu imovinu. Za svu imovinu treba unijeti nabavnu, otpisanu i sadašnju vrijednost, kao i izvršiti procjenu imovine koju koristi a koja nema knjigovodstvenu vrijednost.**

- **Opština Budva treba da dostavlja podatke o pokretnoj i nepokretnoj imovini organu opštine nadležnom za poslove imovine, odnosno Direkciji za imovinu (član 50 Zakona o državnoj imovini) na propisanim obrascima: PS-1, PS-2, NS-1 NS-2 (član 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini).**

11. Javne nabavke

Pored revizije javnih nabavki izvršenih u 2014. godini, izvršenom revizijom na pozicijama 441 - kapitalni izdaci (str. 53 – 55 Izvještaja) i 463 – otplata obaveza iz prethodnog perioda (str. 59 – 64 i 67 – 74 Izvještaja) utvrđeno je nepoštovanje Zakona o javnim nabavkama, odnosno, sklapanje ugovora bez javnog oglašavanja i slaba nadzorna funkcija ili nepostojanje nadzorne funkcije nad realizacijom zaključenih ugovora.

- **Opština Budva treba da sačini Plan javnih nabavki na osnovu realnih potreba i mogućnosti i da u Planu javnih nabavki evidentira samo nabavke roba, usluga i radova koje će se realizovati tokom 2014. godine.**

- **Opština Budva treba da dosljedno primjenjuje odredbe Zakona o javnim nabavkama u svim slučajevima, da u pozivu za javno nadmetanje odredi realan rok za izvođenje i završetak predmetnih radova i da obezbijedi adekvatan nadzor tokom realizacije zaključenih ugovora.**

- **Opština Budva treba da prilikom realizacije ugovora obezbijedi potpunu dokumentaciju (zapisnik o primopredaji, otpremnica i sl.) koja će služiti kao dokaz da je roba koja je predmet nabavke stvarno i isporučena i da posjeduje sve karakteristike po količini i kvalitetu koje su tražene pozivom za javno nadmetanje i tenderskom dokumentacijom.**

- **Opština Budva treba da preduzme aktivnosti na jačanju unutrašnjih kontrola, a posebno nadzorne funkcije, kako bi minimizirala rizike od pogrešnog postupanja (mogućnost duplog plaćanja istih faktura).**

- **Opština Budva treba da vodi evidenciju svih javnih nabavki sprovedenih neposrednim sporazumom u skladu sa članom 117 Zakona o javnim nabavkama i vodi računa da ukupna vrijednost ovih nabavki ne prelazi limite utvrđene članom 30 Zakona.**

12. Sudski sporovi

Prema podacima dostavljenim od strane Opštine Budva, ukupan broj sudskih sporova u kojima je Opština stranka u postupku, je 177. Procijenjena vrijednost sporova iznosi 55.123.969,87€. Međutim, iznosom od 55.123.969,87€ nije obuhvaćeno 25 sporova u kojima nije definisana vrijednost spora, a čija bi vrijednost mogla značajno uvećati navedeni iznos.

Po osnovu prinudne naplate Opština Budva je u 2014. godini isplatila iznos od 5.354.276,40€.

Opština Budva je zbog nelikvidnosti Budžeta i velikog duga po osnovu obaveza iz prethodnog perioda veoma često potpisivala sudska poravnanja, međutim, po istim nije postupala i obaveze su naplaćivane prinudnim putem, uvećane za kamatu i troškove prinudne naplateImajući u vidu veliki broj sporova u kojima je Opština Budva tužena strana iz navedenih podataka proizilazi da je u narednim godinama moguć nepredvidiv odliv sredstava iz Budžeta Opštine po osnovu sudskih sporova koji može ugroziti finansijsko poslovanje Opštine.

- **Preporučuje se Opštini Budva da u poslovanju obezbijedi poštovanje normativnih propisa i ugovorenih obaveza kako bi umanjila isplate iz budžeta po osnovu sudskih sporova.**

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- Da se sa sadržajem Izvještaja upoznaju ministarstva nadležna za nadzor nad subjektom revizije (Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo finansija), radi preduzimanja mjera na uspostavljanju zakonskog okvira i odgovornosti u upravljanju javnim finansijama.
- Da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor za ekonomiju, budžet i finansije Skupštine Crne Gore.
- Da Opština Budva u roku od 6 (šest) mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim mjerama na ispunjenju preporuka iz ovog Izvještaja.

IZVOD IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA "JAVNO PREDUZEĆE ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE" ZA 2014. GODINU

Vrsta revizije:	Finansijska revizija i revizija pravilnosti
Subjekat revizije:	Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore
Predmet revizije:	Godišnji finansijski izvještaj za 2014. godinu
Trajanje revizije:	90 revizorskih dana
Sastav Kolegijuma:	g. Dragiša Pešić, član Senata – rukovodilac Kolegijuma dr MilanDabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma

1. Opšti podaci o subjektu revizije

Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore (u daljem tekstu: Preduzeće)**osnovano je na osnovu Odluke o osnivanju Javnog preduzeća za nacionalne parkove ("Sl. list RCG" br. 39/92)** a nastavilo sa radom u skladu sa Zakonom o nacionalnim parkovima (Sl. list RCG br.56/09 i 40/11) i Odlukom o organizovanju Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore (Sl. list RCG br. 20/11 od 15.04.2011. godine**). Statut Preduzeća je donešen od strane Upravnog odbora dana 09.05.2011. godine,** i stupio na snagu nakon davanja saglasnosti na isti nadležnog Ministarstva održivog razvoja i turizma. Izmjene i dopune Statuta Preduzeća donešene su 29.01.2013.godine. U skladu sa navedenom Odlukom i Statutom (od 09.05.2011. godine) određene su unutrašnje organizacione jedinice Preduzeća:

- Nacionalni park „Biogradska gora"
- Nacionalni park „Durmitor"
- Nacionalni park „Lovćen"
- Nacionalni park „Skadarsko jezero"
- Nacionalni park „Prokletije"

Skupština Crne Gore je na sjednici od 19. juna 2014. godine donijela novi Zakon o nacionalnim parkovima Crne Gore („Sl. list CG" br. 28/14 od 04.07.2014. godine), kojim je utvrđeno da nacionalnim parkovima upravlja privredno društvo sa svojstvom pravnog lica, koje treba da ispunjava uslove za upravljanje zaštićenim prirodnim dobrima propisane zakonom kojim je uređena zaštita prirode. Privredno društvo osniva Vlada CG. U skladu sa članom 13. Zakona o unaprjeđenju poslovnog ambijenta koji je stupio na snagu 30.07.2010. godine ostavljen je javnim preduzećima rok od tri godine da se reorganizuju u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima u jedan od oblika obavljanja privredne djelatnosti. Takođe, članom 41. Zakona o nacionalnim parkovima, rok za osnivanje privrednog društva je 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, a do osnivanja privrednog društva nacionalnim parkovima upravlja Javno preduzeće za nacionalne parkove CG. **Rok za osnivanje privrednog društva je istekao 12.01.2015. godine a Javno preduzeće još nije reorganizovano.**

Sredstva za rad Preduzeća obezbjeđuju se iz:

- budžeta Crne Gore,
- naknada za korišćenje nacionalnih parkova iz člana 21 Zakona o nacionalnim parkovima,
- donacija,
- kredita,
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Organi Preduzeća su:

1. Upravni odbor
2. Izvršni direktor

2. MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI br. 40115-052-531/20 od 05.10.2015. godine, a u skladu sa članom 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu **g. Dragiša Pešić** (član Senata – rukovodilac Kolegijuma) i **g. Milan Dabović** (predsjednik Senata – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 27.10.2015. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
Godišnjeg finansijskog izvještaja „Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore“ – Podgorica za 2014. godinu

Odgovornost subjekta revizije

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji pravna lica dužna su da pripreme godišnje finansijske iskaze i konsolidovane iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine. Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji za 2014. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskom izvještaju, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su indentifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI - nivo III). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji „Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore“sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obuhvatilasprovođenje postupaka radi pribavljanja adekvatnih dokazao iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima.Sprovedeni postupci uključili suprocjenu sistema unutrašnjih kontrola, procjenu primijenjenih računovodstvenih politika, procjenu materijalno pogrešnog prikazivanja iznosa u finansijskim izvještajima i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Godišnjeg finansijskog izvještaja „Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore“ – Podgorica za 2014. godinu utvrđeno je da isti ne daje istinit i objektivan prikaz stanja imovine i gotovinskih ekvivalenata na dan 31.12.2014. godine. U Iskazu o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) na poziciji poslovnih rashoda – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi precijenjeni su iskazani troškovi u iznosu 21.604,91€, što navedeni finansijski iskaz čini netačnim.

U Iskazu o tokovima gotovine za 2014. godinu nije tačno iskazana gotovina Preduzeća na kraju izvještajnog perioda. U navedenom Iskazu gotovina na kraju izvještajnog perioda prikazana je u iznosu od 159.033€, dok je revizijom utvrđeno da gotovina na kraju 2014. godine iznosi 317.606€.

U iskazu o promjenama na kapitalu i rezervama, kapital je iskazan u iznosu od 4.266.430,00€ dok je revizijom utvrđen iznos kapitala od 2.563.840€. S obzirom da navedeni finansijski iskazi sadrže bitne materijalne greške nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE NA FINANSIJSKU REVIZIJU**.

REVIZIJOM PRAVILNOSTI Godišnjeg finansijskog izvještaja „Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore" – Podgorica za 2014. godinu utvrđeno je da „Javno preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore" nije u potpunosti uskladilo poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori. Revizijom suutvrđena značajna odstupanjai neusklađenosti poslovanja Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore sa sljedećim propisima: Zakonom o sprječavanju nelegalnog poslovanja, Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Zakonom o računovodstvu i reviziji, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o državnoj imovini, Zakonom o porezu na dodatu vrijednost, Zakonom o radu, Zakonom o zaštiti imovine i lica, Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Uredbom o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore,Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, Pravilnikom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola, Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, Pravilnikom o blagajničkom poslovanju preduzeća, Pravilnikom o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura, Pravilnikom o načinu evidentiranja i izdavanja izlaznih faktura, Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, Uputstvom za rad o ispravnom načinu vođenja knjigovodstvene dokumentacije, Odlukom o visini i načinu plaćanja naknada za korišćenje dobara nacionalnih parkova, i Odlukom o korišćenju službenih telefona. Na osnovu navedenog nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE NA REVIZIJU PRAVILNOSTI.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA ZA FINANSIJSKU REVIZIJU:

Sadašnja vrijednost osnovnih sredstava na dan 31.12.2013. godine u Bilansu stanja iskazana je u iznosu 1.500.629€, dok prema podacima iz Brutobilansa za 2014. godinu iznosi 1.483.703€. Za razliku u iznosu od 16.926€ nijesmo dobili objašnjenje od subjekta revizije**.** Revalorizacioni efekti raspoređeni su na odgovarajuće grupe osnovnih sredstava, a analitičko uknjižavanje do dana završetka revizije nije bilo izvršeno. Krajem 2014. godine izvršeno je uknjižavanje objekta Restoran Biogradsko jezero u iznosu od 65.000,00€ po Odluci Upravnog odbora br. 01-417 od 23.03.2015. godine. Za iznos od 65.000,00€ uvećane su revalorizacione rezerve što smatramo pogrešnim s obzirom da navedeni objekat nije bio predmet procjene.

Revizijom je utvrđeno da je Preduzeće u dnevniku Glavne blagajne, kao gotovinsku isplatu na ime ličnih primanja zaposlenih, evidentiralo iznos od 21.604,91€ a u postupku revizije nije data na uvid, relevantna dokumentacija kojom se vrši pravdanje gotovinske isplate. Navedeno znači da su u Iskazu o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) na poziciji poslovnih rashoda – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi precijenjeni iskazani troškovi u iznosu 21.604,91€, što navedeni finansijski iskaz čini netačnim.

Revizijom je utvrđeno da u Iskazu o tokovima gotovine za 2014.godinu nije tačno iskazana gotovina Preduzeća na kraju izvještajnog perioda. U navedenom Iskazu gotovina na kraju izvještajnog perioda prikazana je u iznosu od 159.033€. Revizijom je utvrđeno da gotovina na kraju 2014. godine iznosi 317.606€, odnosno za 158.573€ više nego što je evidentirano u Iskazu o tokovima gotovine za 2014. godinu.

Dostavljen nam je Iskaz o promjenama na kapitalu u periodu 01.01.2014 – 31.12.2014. godine koji nije tačan.U dostavljenom Izvještaju o promjenama na kapitalu, kapital je pogrešno iskazan u iznosu od 4.266.430€ a prava vrijednost kapitala iznosi 2.563.840€, odnosno 1.702.591€ manje nego što je evidentirano u Iskazu o promjenama na kapitalu.

- **Preduzeće treba da, u skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, ispravi greške nastale u finansijskim izvještajima: Iskazu o ukupnom rezultatu, Iskazu o promjenama na kapitalu i Iskazu o tokovima gotovine u periodu 01.01.2014 – 31.12.2014. godine i isti uskladi sa stanjem u poslovnim knjigama.**

- **Preduzeće treba da priprema i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica, MRS i MSFI, a da podatke u finansijskim izvještajima uskladi sa podacima iskazanim u Glavnoj knjizi preduzeća.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI:

1. Unutrašnje kontrole i računovodstveni sistem

Preduzeće nije u skladu sa članom 14 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru odredilo lice koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola (FMC menadžer) i nije donijelo plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola.

Preduzeće nije donijelo interna pravila i procedure koje se odnose na planiranje i pripremu budžeta, evidenciju prisutnosti na poslu i obračunu i isplati zarada zaposlenih, o korišćenju sredstava za reprezentaciju, o izdavanju i obračunu naloga za službena putovanja, o formiranju radnih timova i načinu isplate naknada, sprovođenju javnih nabavki i neposrednih pogodbi.

Preduzeće nije izvršilo identifikaciju rizika, njihovu procjenu i praćenje (pripremilo knjigu rizika), nije utvrdilo godišnju strategiju za upravljanje rizicima i nije odredilo lice odgovorno za upravljanje rizicima.

Preduzeće nije uz Godišnji izvještaj o radu, a u skladu sa članom 15 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, dostavilo Skupštini CG kao osnivaču Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola;

Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama nije definisana organizacija i funkcionisanje računovodstvenih i finansijskih poslova u preduzeću, i nije izvršeno jasno razgraničenje zaduženja, obaveza i

odgovornosti zaposlenih u Službi finansija.Nije precizirano koje uslove mora da ispunjava zaposleni koji vodi poslovne knjige i sačinjava finansijske izvještaje.

Preduzeće nije uspostavilo sistem dvojnog potpisa, odnosno nije izvršilo razdvajanje dužnosti kojom se sprečava da je jedno lice istovremeno odgovorno za ovjeravanje tačnosti dokumentacije i odobravanja plaćanja iste.

Preduzeće nije donijelo Odluku o limitima potrošnje goriva za službena vozila i plovila. Uredbom o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore propisano je da za korišćenje službenog vozila starješina organa ili drugo ovlašćeno lice izdaje nalog za korišćenje vozila (obrazac PN), radi obavljanja određenog zadatka ili kao mjesečni nalog. Uz ovaj nalog se izdaje i nalog za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva (Obrazac OK). Uz izvještaj o potrošnji goriva i nalog za korišćenje vozila nije dostavljen nalog za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva.

Revizijom je utvrđeno dasetelefonski računi plaćaju za većinu zaposlenih, a ne samo za zaposlene kojima su Pravilnikom priznati troškovi korišćenja službenog telefona. Takođe je utvrđeno da:

- da pojedini zaposleni imaju i po dva službena telefonska broja,
- da se zaposlenima koji nijesu obuhvaćeni Pravilnikom, priznaju i plaćaju troškovi mobilne telefonije (iznosi se kreću od 5€ do 80,00€),
- da preduzeće plaća troškove korišćenja telefona za određeni broj lica (preko 20), a koji nijesu zaposleni u Preduzeću.
- da se ne vrši umanjenje zarada zaposlenim za iznos prekoračenja limita.

Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura kojim je propisan postupak evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura se ne poštuje i isti ne odgovara načinu organizacije posla u organizacionim jedinicama JP, ovlašćenjima koja imaju direktori istih i rasporedu radnih zadataka zaposlenih u Službi za finansijske poslove[1]. Fakture pored Direktora NP i Šefa službe za finansije nije potpisala ovlašćena osoba (likvidator) koja treba da provjeri tačnost i ispravnost iste.

Pravilnik o načinu evidentiranja i izdavanja izlaznih faktura kojim je propisan postupak evidentiranja i izdavanja izlaznih faktura ne poštuje se i isti ne odgovara načinu organizacije posla u organizacionim jedinicama JP, ovlašćenjima koja imaju direktori istih i rasporedu radnih zadataka zaposlenih u Službi za finasijske poslove.

Izlazne fakture u pojedinim slučajevima ovjeravao je blagajnik koji nije imao ovlašćenje za potpisivanje izlaznih faktura, kao i da u pojedinim slučajevima iznos na fakturi ne odgovara ugovorenom iznosu, što je suprotno Pravilniku o načinu evidentiranja i izdavanja izlaznih faktura.

[1]Vršilo se plaćanje faktura koje nijesu potpisane/ovjerene, koje su nepotpune (bez fiskalnih blokova, bez potpisanih otpremnica i sl.), faktura kojima nije provjerena usklađenost sa narudžbenicom, ugovorom, otpremnicom ili zapisnikom o prijemu roba i usluga (nabavka kancelarijskog materijala, rezervnih djelova), da za nabavku roba ili usluga ne postoji zahtjev, kao ni saglasnost ovlašćene osobe.

- **Preduzeće treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru uspostavi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola (odredi lice koje je zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola - FMC menadžera, da donese plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola, da izvrši indentifikaciju i procjenu rizika i odredi lice zaduženo za upravljanje rizicima).**

- **Preduzeće treba da u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru dostavlja Skupštini CG kao osnivačuGodišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijkog upravljanja i kontrola – Obrazac GI-FMC.**

- **Preduzeće treba da Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama ili drugim internim aktom izvrši jasno razgraničenje obaveza i odgovornosti zaposlenih u Službi finansija, njihove obaveze i odgovornosti za svaku organizacionu jedinicu posebno, kao i odgovornost za cjelokupno finansijsko poslovanje.**

- **Preduzeće treba da izvrši razdvajanje dužnosti osoba ovlašćenih za ovjeravanje i odobravanje, tako da osoba koja ovjerava tačnost dokumentacije ne može istovremeno odobravati plaćanje iste (potpisivati nalog za plaćanje).**

- **Preduzeće treba da donese Odluku o limitima potrošnje goriva za službena vozila i plovila i uz nalog za korišćenje vozila izdaje i nalog za kontrolu upotrebe službenog vozila i potrošnju goriva.**

- **Preduzeće treba da vrši plaćanja troškova mobilne telefonije u skladu sa limitima određenim Pravilnikom o korišćenju službenih telefona i da spiskove zaposlenih sa limitima dostavi Operateru sa kojim ima zaključen Ugovor o poslovnoj saradnji. Takođe, neophodno je da svaki zaposleni zaključi pojedinačni ugovor sa operatorom, tako da Operater račune dostavlja u skladu sa ugovorom utvrđenim limitima Preduzeću a iznad utvrđenog limita zaposlenom i da ne vrši plaćanja troškova mobilne telefonije za lica koja nijesu zaposlena u preduzeću.**

- **Preduzeće treba da uskladi Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura i Pravilnik o načinu evidentiranja i izdavanja izlaznih faktura sa organizacionom strukturom preduzeća i softverskim mogućnostima, da precizno propiše način protoka dokumentacije, od njenog prijema do knjiženja i obaveze dostavljanja iste, da utvrdi način dostavljanja i mjesto knjiženja izdatih računa i druge prateće dokumentacije.**

- **Preduzeće treba da vrši kontrolu ispravnosti i potpunosti dostavljenih faktura i plaća samo fakture koje su potpune, koje sadrže fiskalne blokove, potpisane otpremnice, prijemnice i slično.**

- **Preduzeće treba da obezbijedi da se vrši kontrola ispravnosti izdatih faktura i da ovjeru istih vrše samo ovlašćena lica u skladu sa Pravilnikom i Odlukom o davanju ovlašćenja direktorima organizacionih jedinica.**

2. Zapošljavanje i radni odnosi

Kod dvanaest zaposlenih je utvrđeno da Preduzeće nije postupilo u skladu sa članom 16 Zakona o radu kojim je predviđeno da "ugovor o radu može zaključiti lice koje ispunjava opšte uslove predviđene ovim zakonom i posebne uslove predviđene zakonom, drugim propisima i aktom o sistematizaciji", a koji se odnose na: posjedovanje dokaza o opštoj zdravstvenoj sposobnosti, potrebnog radnog iskustva, odnosno potvrde o radnom iskustvu, uvjerenje o završenoj školskoj spremi, odnosno odgovarajuća školska sprema, poznavanja engleskog jezika, rada na računaru i sl;

Postupak zasnivanja radnog odnosa, tj.oglašavanje i potpisivanje ugovora o radu u NP "Durmitor" ne vrši direktor Preduzeća, već direktor organizacione jedinice, bez ovlašćenja, a što je suprotno kolektivnom ugovoru.

Kolektivnim ugovorom Preduzeća predviđeno je da poslodavac isplaćuje zaposlenom otpremninu prilikom odlaska u penziju u visini dvije minimalne zarade, dok je Opštim kolektivnim ugovorom predviđena isplata tri minimalne neto zarade. Navedena odredba je u suprotnosti sa čl. 4 Zakona o radu kojim je navedeno da se kolektivnim ugovorom kod poslodavca ne može utvrditi manji obim prava od prava utvrđenih zakonom, Granskim i Opštim kolektivnim ugovorom.

Od 41 zaposlenog na poslovima zaštite, njih 37 posjeduju dozvole za vršenje poslova fizičke zaštite, izdate od strane Uprave policije, dok 4 zaposlena ne posjeduju potrebnu dozvolu. Za navedena 4 zaposlena je započet postupak dobijanja iste.

U upravi Preduzeća se ne nalaze personalni dosijei zaposlenih u NP Durmitor i Prokletije. Šest personalnih dosijea ne sadrži radne knjižice zaposlenih što je u suprotnosti sa članom 170 Zakona o radu i članom 14 Pravilnika o radnoj knjižici.

Planirani iznos za naknade po osnovu Ugovora o djelu je 18.000,00€, dok je realizacija iznosila 29.498,00€. Revizijom je utvrđenom da su po osnovu Ugovora o djelu angažovana lica za obavljanje poslova koji su u okviru djelatnosti Preduzeća, kao što su: pružanje pravnih usluga iz oblasti radnog prava, dopuna finansijskih Pravilnika, priprema sjednica Upravnog odbora. Navedeni poslovi su određeni Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Preduzeću.

- **Preduzeće treba da ugovor o radu radi popune slobodnih radnih mjesta zaključuje sa licem koje ispunjava uslove predviđene članom 16 Zakona o radu.**

- **Preduzeće treba da usaglasi Kolektivni ugovor sa Granskim i Opštim kolektivnim ugovorom i obezbijedi primjenu istog prilikom odlučivanja o pravima i obavezama zaposlenih, a postupak zasnivanja radnog odnosa, tj. oglašavanje i potpisivanje ugovora o radu treba da vrši Direktor Preduzeća.**

- **Preduzeće treba da u svim slučajevima postupa u skladu sa Zakonom o zaštiti lica i imovine i ne vrši raspoređivanje službenika na radna mjesta za koja ne posjeduju potrebne uslove za vršenje poslova zaštite.**

- **Preduzeće treba da u skladu sa članom 170 Zakona o radu i članom 14 Pravilnika o radnoj knjižici kompletira i objedini personalne dosijee i obezbijedi da se dokumentacija svih zaposlenih čuva u Upravi Preduzeća.**

- **Ugovore o djelu treba zaključivati samo za obavljanje poslova koji su van redovne djelatnosti Preduzeća.Takođe, prilikom plaćanja obaveza po osnovu Ugovora o djelu, uz bankarski izvod koji je dokaz o plaćanju, obezbijediti i Ugovor o djelu kao pravni osnov po kome je izvršeno plaćanje.**

3. Bilans stanja

Sadašnja vrijednost osnovnih sredstava na dan 31.12.2013. godine u Bilansu stanja iskazana je u iznosu 1.500.629€, dok prema podacima iz Brutobilansa za 2014. godinu iznosi 1.483.703€. Za razliku u iznosu od 16.926€ nijesmo dobili objašnjenje od subjekta revizije**.** Revalorizacioni efekti raspoređeni su na odgovarajuće grupe osnovnih sredstava, a analitičko uknjižavanje do dana završetka revizije nije bilo izvršeno.

Na dan 31.12.2014. godine vrijednost zemljišta u knjigama Preduzeća iskazana je u iznosu od 568.400,00€. U postupku revizije dostavljeni su listovi nepokretnosti za katastarske opštine KO Žabljak, KO Kolašin, KO Bar, KO Vranjina, KO Njeguši i KO Plav. Zemljišta po navedenim listovima nepokretnosti nijesu evidentirana u Bilansu stanja jer nijesu procijenjena, a iznose 10% teritorije Crne Gore. Procjenom imovine obuhvaćen je samo dio zemljišta u granicama nacionalnih parkova u iznosu 555.106,00€. Nije izvršen popis osnovnih sredstava u pripremi (investicija u toku). Početno stanje osnovnih sredstava u pripremi na dan 01.01.2014. godine iznosi 123.712,60€ (nabavna vrijednost). Krajem 2014. godine izvršeno je uknjižavanje objekta Restoran Biogradsko jezero u iznosu od 65.000,00€ po Odluci Upravnog odbora br. 01-417 od 23.03.2015. godine. Za iznos od 65.000,00€ uvećane su revalorizacione rezerve što smatramo pogrešnim s obzirom da navedeni objekat nije bio predmet procjene.

Revizijom je utvrđeno da Preduzeće ne dostavlja podatke o imovini organu uprave nadležnom za poslove imovine. Shodno članu 44. stav 1. Zakona o državnoj imovini, evidenciju nepokretnih i pokretnih stvari, na kojima svojinska prava i ovlašćenja vrši Crna Gora, a koja služe za obavljanje funkcije državnih organa, vode organi koji te stvari koriste. Državni organi i javne službe su, shodno članu 50. istog zakona, dužni da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine u elektronskoj formi radi vođenja Registra nepokretnosti, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Iznos od 5.216,86€ predstavlja neraščišćenu internu obavezu između Službe zajedničkih poslova i NP Durmitor. Još 2010. godine prenešena su sredstva Službi zajedničkih poslova za isplatu toplog obroka i prevoza sa žiro – računa koji koristi NP Durmitor. Potraživanje od 28.866,36€ odnosi se na potraživanje NP Durmitor od Službe zajedničkih poslova kod koje ne postoji formirana obaveza za navedeni iznos. Kod NP Durmitor evidentirana je i kratkoročna interna obaveza u iznosu od 16.152,00€, račun 429500 – ostale finansijske obaveze prema NP Durmitor. Po navedenim iznosima nije izvršen popis i usaglašavanje potraživanja i obaveza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji.

- **Preduzeće treba da izvrši raspoređivanje revalorizacionih efekata sa odgovarajućih grupa računa na analitičke evidencije osnovnih sredstava.**

- **Preduzeće treba da na kraju poslovne godine, vrši cjelovit popis imovine, potraživanja i obaveza i da prilikom vršenja popisa imovine i usaglašavanja knjigovodstvenog i stvarnog stanja, izvrši popis i usklađivanje analitičkih i sintetičkih evidencija osnovnih sredstava u pripremi.**

- **Preporučuje se Preduzeću da dostavlja podatke o stanju državne imovine koju koristi organu uprave nadležnom za poslove imovine, na način i u rokovima predviđenim Zakonom o državnoj imovini.**

- **Preduzeće treba da usaglasi interna potraživanja i obaveze i da ih prikaže po neto principu u Bilansu stanja.**

4. Blagajna

Revizijom je utvrđeno da je Preduzeće u dnevniku Glavne blagajne, kao gotovinsku isplatu na ime ličnih primanja zaposlenih, evidentiralo iznos od 106.334,73€. Takođe, Revizijom blagajničkog poslovanja NP Durmitor i NP Biogradska gora utvrđeno je da se u pojedinim slučajevima ne poštuje Zakon o sprječavanju nelegalnog poslovanja i ne vrše isplate zarada u punom iznosu preko žiro-računa.

Preduzeće je gotovinskim putem izvršilo i isplatu po osnovu pet ugovora o djelu u iznosu od 1.550,00€. Preduzeće je ugovore o djelu zaključivalo za poslove iz svoje nadležnosti, što je u suprotnosti sa odredbama propisa kojima se regulišu radni odnosi, kao i čl. 5. Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja i čl. 7. i 11 Pravilnika o blagajničkom poslovanju.

Preduzeće je u Glavnoj blagajni, po osnovu gotovinskih isplata ostalih naknada evidentiralo iznos od 8.654,59€. Revizijom je utvrđeno da prilikom pregleda blagajne nije postojala propratna dokumentacija za isplate od 3.131,59€, dok su isplate u iznosu od 2.944,00€ izvršene samo na osnovu spiskova ili dopisa bez propratnog akta (Odluke/rješenja) direktora kojim se odobravaju navedene isplate. Preduzeće je u skladu sa čl. 11 Pravilnika o blagajničkom poslovanju i Uputstvom za rad o ispravnom načinu vođenja knjigovodstvene dokumentacije bilo u obavezi da primljeni pazar uplati isti ili najkasnije naredni dan uz poštovanje ograničenja da iz primljenih pazara nije dozvoljeno stvarati troškove. Iako je u dnevniku blagajne evidentirana uplata pazara u iznosu od 14.724,00€, Preduzeće je na glavni račun izvršilo isplatu pazara u iznosu od 10.550,00€, tako da je iznos od 4.174,00€ zadržan za isplatu ostalih troškova, što ukazuje na slabost unutrašnjih kontrola kod blagajničkog poslovanja.

Iznos od 15.169,75€ je isplaćen na osnovu paragon blokova uz koje nije priložen fiskalni račun i koji ne sadrže popis-specifikaciju izvršenih usluga na osnovu kojih je izdat račun. Paragon blokovima su pravdani troškovi za: gorivo4.200,00€, usluge prevoza 2.409,00€, troškovi reprezentacije 3.837,45€ održavanje opreme 881,00€, kancelarijski materijal 418,00, nabavka sredstava higijene 672,93€ i isplate na osnovu paragon bloka bez podataka o vrsti robe u iznosu 2.822,37€.

Revizijom je utvrđeno da NP Durmitor ne poštuje Zakon o sprječavanju nelegalnog poslovanja i Pravilnik o blagajničkom poslovanju na način što je količina novca koja se nalazi u blagajni veća od blagajničkog maksimuma propisanog navedenim dokumentima. Takođe, utvrđeno je da iznos preko određenog blagajničkog maksimuma nije narednog dana uplaćivan na žiro-račune JP NPCG.

Revizijom je utvrđeno da se blagajnički dnevnici NP Durmitor ne dostavljaju Službi za finansijske poslove kako je određeno članom 10. Pravilnika o blagajničkom poslovanju već ostaju u evidencijama te organizacione jedinice. Takođe, utvrđeno je da se ne vrši kontrola blagajničkog poslovanja NP Durmitor.

U NP Biogradska gora u nalozima za službeno putovanje uglavnom nije evidentirano vrijeme odlaska odnosno povratka sa službenog puta, pa u postupku revizije nije bilo moguće utvrditi da li je zaposleni ostvario pola/cijelu dnevnicu. Takođe, postoje i putni nalozi: koji nisu ovjereni od strane odgovornog lica i putni nalozi u kojima su ispravljeni datumi. Vršene su isplate na osnovu paragon blokovauz koje nije priložen fiskalni račun u iznosu 1.230,70€.

Utvrđeno je da je u NP Lovćen isplaćena akontacija od 1.000,00€ dok je u Glavnoj blagajni NP evidentirana primljena akontacija u iznosu od 800,00€. U postupku revizije nije dobijeno obrazloženje i/ili dokumentacija koja se odnosi na razliku od 200,00€.

- **Preduzeće treba da u skladu sa članom 5 Zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja i Pravilnikom o blagajničkom poslovanju vrši transfer sredstava zaposlenima za bruto zarade preko transakcionih računa Preduzeća otvorenih kod poslovnih banaka.**

- **Preduzeće treba da u skladu sa čl. 4. Zakona o računovodstvu i reviziji, vodi računovodstvenu evidenciju koja mora biti zasnovana na vjerodostojnoj dokumentaciji, u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva i mora da prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.**

- **Preduzeće treba da u skladu sa Zakonom o porezu na dodatu vrijednost (član 31 i 32) i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost (član 73 i 73 a) izvršava obavezu izdavanja/uzimanja računa sa podacima koje mora sadržati račun odnosno paragon blok kao jedina vjerodostojna dokumentacija koja služi za pravdanje izvršenih isplata.**

- **Preduzeće treba da obezbijedi punu primjenu Pravilnika o blagajničkom poslovanju i Uputstva za rad oispravnom načinu vođenja knjigovodstvene dokumentacijekojima je dodatnoregulisano blagajničko poslovanje a posebno u dijelu koji se odnosi na odredbe da se isplate fizičkim licima koje su oporezive porezom na dohodak ne mogu vršiti u gotovom novcu iz blagajne.**

- **Preporučuje se preduzeću da u svim situacijama u kojima je to propisano i moguće, vrši plaćanje putem transakcijskih računa Preduzeća otvorenih u poslovnim bankama, dok se gotovinska plaćanja i naplate koriste samo u za to uobičajenim situacijama, odnosno ukoliko se za tim ukaže posebna potreba, hitnost i slično.**

- **Obezbijediti da ulaz u blagajnu prati naplatni nalog o primljenom novcu od Javnog preduzeća, dok isplatni nalog treba da bude propraćen odgovarajućom dokumentacijom o isplati.**

- **Obezbijediti da nijedna isplata ne smije biti bez odgovarajućeg priloga. Isplatni nalog mora biti potpisan od strane primaoca novca, pri čemu je naloge (isplatne i naplatne) potrebno ovjeriti potpisom direktora parka i blagajnika.**
- **Obezbijediti da se primljeni pazar uplaćuje isti ili najkasnije naredni dan na žiro račun Preduzeća. Iz primljenih pazara nije dozvoljeno stvarati troškove.**

5. Bilans uspjeha

5.1. Prihodi

Revizijom je utvrđeno nepoštovanje Zakona o PDV, Uredbe o poreskim registar kasama, internih pravila i procedura u dijelu naplate, evidentiranja i uplaćivanja prihoda, kao i zapisničko umanjenje naplaćenih prihoda bez potpune i ispravne dokumentacije.

Revizijom je utvrđeno da se promet - naplata prihoda u potpunosti ne evidentira preko poreskih registar kasa i ne vrši se izdavanje fiskalnih računa kupcu proizvoda ili usluga, što je suprotno članu 32 stav 8 Zakona o porezu na dodatu vrijednost i članu 4 i 5 istog zakona; Evidentiranje prihoda - prometa preko poreskih registar kasa vršeno je samo djelimično (više u NP Biogradska gora i Lovćen, a manje u NP Skadarsko jezero i NP Durmitor).

Uplata pazara na žiro račun ne vrši se svakog dana, a nacionalni parkovi imaju gotovine u Blagajni u većem iznosu od blagajničkog maksimuma, a što nije u skladu sa članom 6 Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja.

Nije određena osoba koja bi vršila poslove kontrolora naplate prihoda i nadzor pri zaključenju kase, preuzimanju pazara i štampanju dnevnih i mjesečnih izvještaja, već lica ovlašćena za naplatu prihoda sama zaključuju kasu i štampaju dnevne izvještaje sa iste (ukoliko se promet evidentira preko kasa), broje gotov novac u kasi i vrše njegovo razduženje u Blagajni. Razduženje pazara se najčešće vrši za više dana istovremeno.

Ne štampaju se dnevni i mjesečni izvještaji sa registar kasa, kao ni nihovo upoređenje sa gotovinom u kasi, odnosno naplaćenim prihodom. Prihodi naplaćeni gotovinski ne odgovaraju dnevnim izvještajima sa registar kase.

Lice koje preuzima gotov novac - Blagajnik ne vrši kontrolu predaje istog, odnosno ne upoređuje gotov novac sa prometom koji je evidentiran na poreskim registar kasama.

Ovlašćena lica u NP Biogradska gora nijesu uz zapisnike o greškama u kucanju dostavljala fiskalne račune na koje se odnosi greška, a o istom nije obaviještena Poreska uprava Crne Gore. Takođe uz Zapisnike o povraćaju novca korisnicima usluga, koji su sačinjavani na mjesečnom nivou, nijesu dostavljena dokumenta koja potvrđuju da je novac za boravak vraćen, kao ni potpis osobe koja je novac vratila, ni potpis osobe koja je novac primila.

Podaci o broju poreskih registar kasa (12 kasa), koje je dostavila Poreska uprava, ne odgovaraju stvarnom broju koji je utvrđen u postupku revizije. Utvrđeno je da JP ima na raspolaganju 22 (dvadesetdvije) poreske registar kase, a promet je evidentiran preko 17 (sedamnaest) poreskih registar kasa. Navedeni broj poreskih kasa je raspoređen: 8 kasa u NP Durmitor, 3 kase u NP Lovćen, 4 kase u NP Skadarsko jezero, 4 kase u NP Biogradska gora (od čega 2 nijesu u funkcijiI i 3 kase u NP Prokletije (nije evidentiran promet u 2014. godini).Poreska uprava nije dostavila podatke o ukupnom broju poreskih registar kasa koje je shodno Uredbi

o poreskim kasama dužna da vodi, već je dostavljen akt jednog od ovlašćenih servisera sa podatkom o broju poreskih kasa koje je isti fiskalizovao.

Zakupci nijesu obezbijedili bankarske garancije, što je suprotno odredbama iz ugovora o zakupu, a zbog neobezbjeđenja garancije Preduzeće nije moglo naplatiti neizmirene obaveze od zakupoprimca.

Revizijom je utvrđeno da Izvještaji po nacionalnim parkovima o dimenzijama za stalne i privremene objekte nijesu sačinjeni na osnovu evidencija iz katastra nepokretnosti, odnosno ne postoji valjan dokaz da dimenzije i veličine objekata iz Izvještaja odgovaraju onim koje su upisane u katastar nepokretnosti za trajne objekte. Takođe, ne postoji zvaničan izvještaj nadležnog organa za nekretnine, na osnovu kojeg bi se zaključilo da dostavljeni spisak odgovara stvarnom stanju stvari na terenu.

Prodaja drvnih sortimenata i njihova vrijednost utvrđena je na osnovu Odluke o usvajanju cjenovnika drvnih sortimenata u NP Durmitor od 16.11.2012. godine. U postupku revizije nijesu dostavljene cijene drvnih sortimenata za druge nacionalne parkove. Revizijom je utvrđeno da su se za drvne sortimente i takse za ogrijevno drvo koristile cijene utvrđene Odlukom o usvajanju cjenovnika.

Revizijom je utvrđeno da se u NP Durmitor prilikom izdavanja sportskih ribolovnih dozvola nije obračunavao i plaćao PDV.

Revizijom prihoda od izdavanja sportskih ribolovnih dozvola utvrđeno je da su zaključivani Ugovori o plaćanju na rate ribolovnih dozvola za ribolovnu sezonu 2014/2015.godinu. Ugovor je zaključivan sa fizičkim licima i ugovorom je utvrđen način i rokovi plaćanja dozvole. Na osnovu zaključenog ugovora, korisniku su pripremljene i izdate fakture (potpisane od strane Šefa službe za finansijske poslove i lica koje je pripremalo fakturu), a iznos naknade iz fakture u pojedinim slučajevima ne odgovara naknadama utvrđenim Odlukom. Na fakturama su iskazivani popusti u iznosu od po 50€ i 100€, a kao osnov za izdavanje fakture navedena je Odluka i zaključeni ugovor.

Odlukom br. 01-565 od 24.02.2014. godine koju je donio Upravni odbor preduzeća data su ovlašćenja direktoru Preduzeća i direktorima organizacionih jedinica da mogu u slučajevima od interesa za Preduzeće odobriti određene popuste i gratise kada su pitanju naknade za korišćenje dobara nacionalnih parkova, obavljanje djelatnosti i pružanja usluga.

Revizijom je utvrđeno da u ugovorima koji su zaključivani sa fizičkim licima za ribolovne dozvole, a koje su potpisane od strane direktora Preduzeća i šefova službe za finansije i službe za pravne i opšte poslove, nije predviđen popust, međutim prilikom izdavanja fakture, u istoj je naveden iznos popusta. Navedeni popust nije odobren potpisom direktora.

Služba za finansije nije tokom godine obračunavala i uključivala u PDV prijavu oporezivi promet drugih nacionalnih parkova, tako da je PDV obaveza koja je bila iskazana na prijavama bila značajno niža od obaveza za PDV iskazane u poslovnim knjigama.

Prilikom izrade završnog računa i Finansijskih izvještaja utvrđeno je da je PDV obaveza po PDV prijavama manja od ukalkulisane, tako da se pristupilo izradi izmijenjene PDV prijave za decembar 2014. godine. Izmijenjenom PDV prijavom nerealno je uvećan i iskazan oporezivi promet po stopi 19%u iznosu od 399.170,41€, a oporezivi promet po stopi 19% koji je utvrđen u postupku revizije iznosi 349.595,45€. Takođe, oporezivi promet po stopi od 7% iskazan u PDV prijavi iznosi 30.562,39€, a revizijom utvrđen oporezivi promet po stopi 7% iznosi 34.956,85€.

Revizijom je utvrđeno da Preduzeće nije postupilo u skladu sa članom 86 Zakona o PDV, odnosno nije ispravno i potpuno utvrdilo poresku obavezu i nije istu iskazalo u mjesečnim prijavama za PDV. Preduzeće je po poreskim periodima samo djelimično utvrdilo poresku obavezu (za NP Durmitor i NP Biogradska gora).U toku 2014.godine iskazan je PDV koji se može odbiti u iznosu od 8.898,68€, a isti se odnosi na ulazne fakture za NP Durmitor. Ulazni PDV na fakturama koje se odnose na ostale nacionalne parkove i Upravu preduzeća nije odbijan.

- **Preduzeće treba da u potpunosti poštuje odredbe Zakona o porezu na dodatu vrijednost, Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost i Uputstvo o ispravnom načinu vođenja knjigovodstvene dokumentacije i da isporuku roba i usluga koju naplaćuje u gotovom, evidentira preko poreskih registar kasa, a za svaku isporuku roba i usluga obavezno izdaje račun.**

- **Ovlašćena lice za naplatu treba da prilikom predaje - uplate pazara u Blagajnu, uz naplatni nalog, obavezno dostave i dnevni izvještaj sa registar kase, a na kraju mjeseca uz zadnju blagajnu i mjesečni izvještaj sa registar kase.**

- **Organizacione jedinice Preduzeća treba da u skladu sa Zakonom o sprečavanju nelegalnog poslovanja poštuju propisani blagajnički maksimum i da gotov novac u iznosu koji prelazi blagajnički maksimum uplate na račun Preduzeća do kraja radnog dana, a najkasnije narednog radnog dana do 14,00 časova.**

- **Preduzeće treba da posebnim internim aktom odredi lica zaduženo za kontrolu naplate prihoda i nadzor nad zaključenjem kasa, brojanjem i predajom pazara, utvrdi njegove obaveze i odgovornosti, kao i odgovornosti i obaveze lica ovlašćenih za naplatu prihoda.**

- **Preduzeće treba da shodno Uputstvu o ispravnom načinu vođenja knjigovodstvene dokumentacije Blagajnu prihoda vodi odvojeno od blagajne rashoda i da se čitav iznos pazara uplaćuje na žiro račun.**

- **Ovlašćena lica za naplatu prihoda treba da u slučaju greške u kucanju, o istom sačine zapisnik i dostave fiskalni račun na koje se odnosi greška i o istom obavijeste Direktora organizacione jedinice i Upravu preduzeća. Obavještenje o greški u kucanju potrebno je dostaviti Poreskoj upravi Crne Gore.**

- **Poreska uprava treba da postupa u skladu sa Uredbom o poreskoj registar kasii da nakon fiskalizacije od strane poreskog službenika i sačinjenog izvještaja o fiskalizaciji, vodi evidenciju o broju poreskih registar kasa za sve poreske obveznike, bez obzira preko kojeg su ovlašćenog servisera fiskalizovane.**

- **Da se povraćaj novca korisnicima usluga vrši na osnovu Odluke o povraćaju, a povraćaj izvršiti preko žiro računa ili iz Blagajne rashoda, uz obavezno postojanje dokumenata koja potvrđuju da je novac za boravak vraćen, kao i potpis osobe koja je novac vratila i potpis osobe koja je novac primila. Povraćaj novca ne treba vršiti iz dnevnog pazara – prihoda koji se nalazi u registar kasi na naplatnom punktu.**

- **Preduzeće treba da obezbijedi poštovanje odredbe iz potpisanih ugovora i da prilikom zaključenja Ugovora od Zakupca pribavi garanciju, kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja.**

- **Preduzeće treba da ostvari saradnju sa Upravom za nekretnine radi usklađivanja stvarnog stanja sa podacima u katastarskim operatima i izvrši popis svih stalnih objekata na teritoriji nacionalnih parkova i da navedeni popis bude osnova za utvrđivanje naknade za stalne objekte.**

- **Preduzeće treba da utvrdi cijene drvnih sortimenata u privatnoj i državnoj svojini za sve nacionalne parkove i da upravlja šumama u skladu sa Zakonom o nacionalnim parkovima, planom upravljanja i godišnjim programom upravljanja.**

- **Preduzeće treba da obezbijedi punu primjenu Odluke o visini i načinu plaćanja naknada za korišćenje dobara nacionalnih parkova, obavljanje djelatnosti i pružanje usluga, i da korisnicima usluga naplaćuje naknade u propisanom iznosu, kako bi isti koristili dobra nacionalnih parkova pod jednakim uslovima.**

- **Preduzeće treba da, prilikom obračunavanja i izdavanja izlaznih faktura, obračuna i iskaže PDV po propisanoj stopi iz Odluke.**

5.2. Poslovni rashodi

Uvidom u obračunske liste utvrđeno je da je Preduzeće isplaćivalo sledeća lična primanja: zarade, prevoz, otpremninu, naknade, ugovore o djelu i ugovore o povremenim i privremenim poslovima. U postupku revizijeutvrđena su neslaganja u iznosima koji su evidentirani u obračunskim listama Preduzeća, i iznosa koji su na strani obaveza i troškova po osnovu ličnih primanja evidentirani u Glavnoj knjizi. Kod NP Durmitor troškovi su manji od obračuna za 2.347,58€, dok su kod ostalih organizacionih jedinica troškovi veći od obračuna za 23.542,88€. Navedena neslaganja se odnose na neto iznos ličnih primanja (zarada, prevoz, ugovori i sl.). Zbog nekompletnih i nepotpunih evidencija vezanih za Ugovore o djelu u Službi za finansijske i u Službi za pravne i opšte poslove, nije bilo moguće utvrditi tačan broj zaključenih Ugovora o djelu u 2014.godini

Revizijom je utvrđeno da je vršeno plaćanje obaveza po fakturama koje nijesu potpisane od strane ovlašćene osobe.

- **Preduzeće treba da u skladu sa članom 4 Zakona o računovodstvu i reviziji vodi računovodstvenu evidenciju zasnovanu na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji u skladu sa pravilima urednog knjigovodstva, koja prikazuje istinito finansijsko stanje i rezultate poslovanja.**

- **Preduzeće treba da vrši plaćanje samo na osnovu validne dokumentacije (fiskalni računi, rješenja, ugovori) i nakon odobrenja od strane ovlašćene osobe.**

6. Javne nabavke

- Plan javnih nabavki i svi amandmani zavedeni su pod istim brojem u djelovodniku, kao i zapisnici o pregledu, ocjeni i vrednovanju i Izvještaj o postupku javnih nabavki,
- Uvidom u ispostavljene fakture utvrđeno je da u određenim slučajevima iste nijesu obračunate u skladu sa prihvaćenom ponudom u pogledu cijena i vrste robe.
- Izvještaji o dodijeljenim javnim nabavkama male vrijednosti sadrže i Ugovore koji su zaključeni tokom 2015.godine, čija je ukupna ugovorena vrijednost 13.681,83€ (usluge osiguranja motornih vozila i usluge održavanja vozila).
- Za usluge servisiranja i održavanja vozila, procijenjene vrijednosti 35.000,00€ sproveden je šoping, iako je za iste trebalo sprovesti otvoreni postupak javne nabavke.
- Preduzeće nije postupilo u skladu sa članom 30 Zakona kojim je propisano da "ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sposrazuma ne može da prelazi 10% izvršenog budžeta za javne nabavke u prethodnoj godini ukoliko budžet za javne nabavke iznosi do 200.000€".

Upoređivanjem podataka koji su evidentirani u obrascu C (dodijeljene nabavke primjenom neposrednog sposrazuma) i podataka iz Glavne knjige i dnevnika blagajne utvrđeno je da Preduzeće nije evidentiralo sve nabavke koje su se izvršile primjenom neposrednog sporazuma. U obrascu C evidentirano je samo četrnaest (14) nabavki koje su izvršene primjenom neposrednog sporazuma ukupne vrijednosti 37.726,70€, dok gotovinska plaćanja (reprezentacija, usluge prevoza, troškovi goriva i sl.) i ostala jednokratna plaćanja dobavljačima nijesu prikazana u navedenom obrascu što je u suprotnosti sa članom 117 Zakona.

- **Preduzeće treba da sačini Plan javnih nabavki na osnovu realnih potreba i mogućnosti i da u Planu javnih nabavki evidentira samo nabavke roba, usluga i radova koje će se realizovati tokom kalendarske godine.**

- **Preduzeće treba da obezbijedi punu primjenu Zakona o javnim nabavkama i da vrši kontrolu primljene robe, odnosno da kontroliše da li obračunata cijena odgovara cijeni koja je navedena u prihvaćenoj ponudi i zaključenom ugovoru.**
- **Preduzeće treba da u Izvještaju o sprovedenim postupcima javne nabavke evidentira samo ugovore koji su zaključeni u periodu do 31. decembra godine za koju se podnosi izvještaj**.

- **Preduzeće treba da se pridržava Uputstva za izvršavanje uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave, odnosno da seevidentiranje akata, koji se odnose na isti predmet vrši na način da prvi akt dobija klasifikacioni znak predmeta i redni broj djelovodnika, dok svaki naredni akt istog predmeta dobija samo novi podbroj prema redosljedu kojim su evidentirani u djelovodniku, kako bi se izbjeglo postojanje dva različita akta upisana pod istim brojem u djelovodniku.**

- **Preduzeće treba da u skladu sa čl. 117 Zakona o javnim nabavkama vodi evidenciju svih javnih nabavki sprovedenih neposrednim sporazumom i vodi računa da ukupna vrijednost ovih nabavki ne prelazi limite utvrđene članom 30 Zakona.**

7. Sudski sporovi

Prema dostavljenim podacima, ukupan broj sudskih sporova, u kojima je Preduzeće tužena strana u postupku je 18, čija je ukupna procijenjena vrijednost 509.684,70€. Pravni osnov u navedenim predmetima je najčešće naknada materijalne i nematerijalne štete (10 sporova – 449.498,92€), a zatim sporovi iz radnih odnosa (poništaj rješenja i sl.).

Služba za pravne i opšte poslove Preduzeća ne formira sve, i ne vodi ažurno izvršne predmete. Takođe, ovlašćena lica nijesu dala na uvid rješenja na osnovu kojih je sprovedeno izvršenje i od Preduzeća naplaćeno preko 14.000,00€. U predmetima koji su dostavljeni na uvid, ovlašćena lica uglavnom nijesu izjavljivala prigovor na rješenje o izvršenju.

Po osnovu troškova sudskih i izvršnih naplata Preduzeće je u 2014. godini isplatilo iznos od 24.745,01€. Iz navedenih podataka proizilazi da Preduzeće i u budućem periodu može očekivati značajan odliv sredstava po osnovu sudskih sporova.

- **Preduzeće treba da obezbijedi poštovanje Zakona o radu, Kolektivnog ugovora, Kodeksa ponašanja zaposlenih i drugih propisa kako bi minimiziralo rizik od pogrešnog postupanja i troškove sudskih postupaka.**

- **Preduzeće treba da, radi praćenja izvršne naplate, uredno vodi evidencije i ažurno postupa u predmetima u kojima je stranka u postupku.**

Na osnovu člana 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- Da se sa sadržajem Izvještaja upoznaju ministarstva nadležna za nadzor nad subjektom revizije (Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo finansija), radi preduzimanja mjera na uspostavljanju zakonskog okvira i odgovornosti u upravljanju javnim finansijama.

- Da se sa sadržajem Izvještaja DRI upozna Odbor za ekonomiju, budžet i finansije Skupštine Crne Gore.

- Da “Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore” u roku od 6 (šest) mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o preduzetim mjerama na ispunjenju nerealizovanih preporuka iz ovog Izvještaja.

V DIO

OSTALE AKTIVNOSTI DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE

Saradnja sa Skupštinom Crne Gore, Vladom Crne Gore, državnim organima i civilnim sektorom

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila da realizuje kvalitetnu saradnju sa Skupštinom i Vladom Crne Gore.

U novembru mjesecu 2014. godine, Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet razmotrio je Izvještaj Državne revizorske institucije o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu kao i Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2013 - oktobar 2014. godine. Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet je podržao nalaze i preporuke Državne revizorske institucije koje proističu iz revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu i pojedinačnih revizija i predložio Skupštini Crne Gore na usvajanje. Zaključcima Skupštine Crne Gore[1] je predviđeno da Vlada Crne Gore intezivno i dalje prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije radi eliminisanja utvđenih nepravilnosti kod subjekata revizije i unapređenja njihovog rada i da o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore.

Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, u skladu sa Zaključcima Skupštine Crne Gore[2], održao je kontrolno saslušanje subjekata, koji su obuhvaćeni Izvještajem Državne revizorske institucije o reviziji prihoda budžeta po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava.

Predstavnici Državne revizorske institucije učestovali su na raspravi tokom razmatranja Prijedloga zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu i dostavili u pisanoj formi preglede svojih saznanja o navedenom dokumentu shodno članu 21. Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore.

U julu mjesecu 2015. godine, na osnovu člana 51 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore, Skupštinski Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Crne Gore je utvrdio Nacrt budžeta Državne revizorske institucije za 2016. godinu.

Saradnja sa Skupštinom Crne Gore – Odborom za ekonomiju, finansije i budžet i Ministarstvom finansija realizovana je kroz održavanje okruglog stola „Ocjena primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti i doprinos fiskalnoj odgovornosti“ u organizaciji međunarodne organizacije SIGMA-e i Državne revizorske institucije Crne Gore. Na Okruglom stolu se razgovaralo o načinu sprovođenja i izvještavanja o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti shodno obavezama iz Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Crne Gore.

Državna revizorska institucija, u izvještajnom periodu, takođe je sarađivala i sa drugim skupštinskim odborima koji su nadležni da razmatraju pitanja iz djelokruga rada Institucije.

U decembru mjesecu 2014. godine, predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore prisustvovao je sjednici Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore povodom rasprave o Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2013. godinu sa Izvještajem o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2013. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agenciju za nacionalnu bezbjednost.

Državna revizorska institucija, u izvještajnom periodu, je nastavila saradnju sa državnim organima, posebno sa Ministarstvom finansija, Državnim tužilaštvom, Komisijom za kontrolu postupka javnih nabavki, Upravom za kadrove, Poreskom upravom i drugim državnim organima.

[1] „Sl. list Crne Gore“, br. 01/15 od 05.01.2015. godine
[2] „Sl. list Crne Gore“, br. 31/14 od 16.07.2014. godine

U izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore, je nastavila saradnju sa civilnim sektorom kroz učešće na skupovima i projektima. Saradnja između Državne revizorske institucije i NVO „Instituta Alternativa“ realizovana je kroz implementaciju projekta “Zajedno ka odgovornosti”. Predstavnici Državne revizorske institucije uzeli su aktivno učešće na sljedećim skupovima: okruglom stolu “Saradnja civilnog društva sa Državnom revizorskom institucijom Crne Gore – Zajedno na istom zadatku“ (marta 2015. godine), konferenciji „Jačanje nadzora javnih finansija — Kako do bolje saradnje državnih i unutrašnjih revizora?”, (maja 2015. godine) i konferenciji „Jačanje uticaja Državne revizorske institucije u Crnoj Gori“, (jula 2015. godine). Tokom realizacije projekta „Zajedno ka odgovornosti”, sastanak članova Skupštinskog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Crne Gore i članova Senata Državne revizorske institucije Crne Gore organizovan je povodom izrade Protokola o saradnji sa Skupštinskim Odborom za ekonomiju, finansije i budžet, aprila 2015. godine.

Saradnja sa civilnim sektorom, u izvještajnom periodu, realizovana je kroz redovno dostavljanje informacija na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama. U cilju transparentnog informisanja javnosti o svom radu, Institucija kontinuirano sarađuje s predstavnicima sredstava javnog informisanja putem saopštenja i drugih oblika obavještenja.

Aktivnosti na realizaciji Strateškog plana razvoja Državne revizorske institucije za period 2012 -2017. godine

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila sa aktivnostima na realizaciji strateških ciljeva definisanih Strateškim planom razvoja Institucije za period 2012 – 2017. godine.

Okvir za sprovođenje strateških ciljeva i aktivnosti preciziran je kroz inovirani Akcioni plan za sprovođenje Strateškog plana razvoja Institucije za period 2014 -2017. godine[3], kojim su predviđene aktivnosti za sprovođenje strateških ciljeva i aktivnosti, rokovi, nosioci aktivnosti, kao i neophodna finansijska sredstva za njihovu realizaciju. U skladu s Akcionim planom, Državna revizorska institucija je definisala dinamiku realizacije strateških ciljeva i aktivnosti i to: kratkoročni prioriteti - koji će se realizovati u 2014. godini; srednjoročni prioriteti - koji će se realizovati u periodu od 2015. godine, zaključno sa 2016. godinom i dugoročni prioriteti - koji će se realizovati u 2017. godini.

Strateški cilj „Unapređenje zakonodavnog okvira Državne revizorske institucije“ odnosi se na unapređenje postojećeg ustavnog i zakonskog okvira i osiguranje primjene odredbi ovog okvira. Vezano za realizaciju srednjoročnih prioriteta iz ovog strateškog cilja, u izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je sprovela sljedeće aktivnosti:

- izradila Poslovnik Državne revizorske institucije[4];
- izradila Etički kodeks za državne revizore i druge zaposlene u Državnoj revizorskoj instituciji u skladu s međunarodnim standardom vrhovnih revizorskih institucija - ISSAI 30;
- izvršila nadgradnju internih procedura kroz donošenje internih akata i to: Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore; Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja sredstava reprezentacije; Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Državne revizorske institucije Crne Gore; Pravilnika o službenoj legitimaciji ovlašćenih lica Državne revizorske institucije Crne Gore; Pravilnika o uslovima i načinu odobravanja službenih putovanja, obračuna troškova i isplata sredstava iz blagajne; Pravilnika Državne revizorske institucije Crne Gore o postupku javne nabavke neposrednim sporazumom; Odluke o protokolu za uređivanje i ažuriranje internet stranice Državne revizorske institucije i Odluke o potrošnji goriva.

[3] Senat Državne revizorske institucije usvojio je inovirani Akcioni plan u junu mjesecu 2014. godine.
[4] "Sl. list Crne Gore", br. 03/15 od 21.01.2015. godine

Strateški cilj „Uvođenje novih vrsta revizija“ odnosi se na uvođenje novih vrsta revizija, unapređenje kvaliteta revizija, obezbjeđenje kontrole kvaliteta revizija u skladu s ISSAI standardima, osiguranje postojanja efikasnog sistema za izvještavanje i praćenje primjene preporuka Državne revizorske institucije. Vezano za realizaciju srednjoročnih prioriteta iz ovog strateškog cilja, u izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je sprovela sljedeće aktivnosti:

- izradila Uputstvo o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti[5] i Uputstvo o metodologiji vršenja revizije uspjeha u skladu s III nivoom Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI);
- izradila Smjernice za kontrolu kvaliteta revizija zajedno s kontrolnim listama za finansijsku reviziju, reviziju pravilnosti i reviziju uspjeha, koje obezbjeđuju standardizaciju, kvalitet i usklađenost vršenja revizija u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, internim aktima Institucije i III nivoom Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI).

Akcionim planom za realizaciju ovog strateškog cilja predviđeni su srednjoročni prioriteti koji će se realizovati kroz projektne aktivnosti predviđene instrumentom IPA II 2014. Ove aktivnosti se odnose na: izradu Priručnika za vršenje finansijske revizije i revizije pravilnosti; izradu Smjernica za vršenje revizije završnog računa Budžeta Crne Gore; unapređenje metodologije za vršenje revizije uspjeha i izradu Smjernica za praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja. Kroz saradnju s međunarodnom organizacijom SIGMA[6], izrada Smjernica za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti planirana je u 2016. godini.

Strateški cilj „Jačanje kapaciteta Institucije“ odnosi se na unapređenje upravljanja Institucijom, jačanje unutrašnje organizacije i obezbjeđenje odgovarajućih ljudskih i materijalnih resursa i osiguranje njihovog efikasnog i efektivnog korišćenja. Vezano za realizaciju srednjoročnih prioriteta iz ovog strateškog cilja, u izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je sprovela sljedeće aktivnosti:

- planirala u nacrtu budžeta Državne revizorske institucije neophodna sredstva za rješavanje prostornih uslova za rad DRI s ciljem povećanja revizorskih kapaciteta;
- ojačala revizorske kapacitete kroz organizovanje niza obuka u okviru realizacije tvining lajt projekta i to na primjeni: uputstava za vršenje finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha, Smjernica za kontrolu kvaliteta i Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Kroz razvoj regionalne saradnje, Državna revizorska institucija je organizovala obuke za revizorski kadar u oblasti revizije uspjeha i revizije finansijskih izvještaja političkih partija;
- uspostavila intenzivnu saradnju s Institutom sertifikovanih računovođa Crne Gore kroz potpisivanje Sporazuma o saradnji, a sve u cilju unapređenja znanja i vještina revizorskog kadra iz oblasti računovodstva i revizije.

Akcionim planom za realizaciju ovog strateškog cilja predviđeni su srednjoročni prioriteti koji će se realizovati kroz projektne aktivnosti predviđene instrumentom IPA II 2014. Ove aktivnosti se odnose na: izradu Strategije za upravljanje ljudskim resursima; izradu Priručnika za polaganje ispita za državnog revizora i Programa obuka za revizorski kadar; razvoj procedura za kontrolu kvaliteta rada na institucionalnom nivou u skladu s internim aktima Institucije.

Strateški cilj „Unapređenje informacionog sistema Institucije“ odnosi se na poboljšanje funkcionisanja informacionog sistema. U izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je nastavila rad na uvođenju informacionog sistema za upravljanje dokumentima. Izrada Strategije za razvoj IT sistema je planirana u 2016. godini.

[5] „Sl.list Crne Gore“, br. 07/15 od 17.02.2015. godine
[6] Podrška upravljanju i rukovođenju – zajednička inicijativa OECD i EU

Strateški cilj „Unapređenje komunikacionih politika“ odnosi se na unapređenje saradnje s Parlamentom, Vladom i drugim državnim organima, civilnim sektorom i opštom javnošću. Vezano za realizaciju srednjoročnih prioriteta iz ovog strateškog cilja, u izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija Crne Gore je sprovela sljedeće aktivnosti:

- unaprijedila međunarodnu saradnju kroz učešće na međunarodnim konferencijama, seminarima i tematskim radionicama. Državna revizorska institucija Crne Gore je postala članica EUROSAI Radne grupe za reviziju i etiku;
- izradila radnu verziju Protokola o saradnji sa Skupštinskom Odborom za ekonomiju, finansije i budžet. Predstavnici Skupštinskog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, NVO „Instituta Alternativa“ i Državne revizorske institucije učestvuju u izradi ovog dokumenta;
- unaprijedila saradnju s civilnim sektorom kroz aktivno učešće predstavnika Državne revizorske institucije Crne Gore na konferencijama i radionicama u organizaciji NVO „Instituta Alternativa“.

Akcionim planom za realizaciju ovog strateškog cilja predviđen je srednjoročni prioritet koji će se realizovati kroz projektne aktivnosti predviđene instrumentom IPA II 2014. Ova aktivnost se odnosi na izradu Komunikacione strategije.

Državna revizorska institucija će u narednom periodu posvetiti pažnju realizaciji strateških ciljeva i aktivnosti kako bi na uspješan način ostvarila svoju misiju i doprinijela većoj pravilnosti, efektivnosti i efikasnosti potrošnje javnih finansija u Crnoj Gori.

Aktivnosti vezane za realizaciju obaveza Državne revizorske institucije iz pregovaračkog procesa

Preko svojih predstavnika, Državna revizorska institucija Crne Gore učestvuje u radu Radne grupe za pregovore sa Evropskom unijom u okviru poglavlja V (javne nabavke), XXIII (Pravosuđe i temeljna prava), XXXII (Finansijska kontrola) i XXXIII (Finansijske i budžetske odredbe).

U izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija sprovodila je aktivnosti na ispunjenju mjerila iz Poglavlja XXXII (Finansijska kontrola) na polju eksterne revizije, koje podrazumjeva: „Državna revizorska institucija (DRI) Crne Gore usaglašena je sa standardima Medjunarodne organizacije Vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI), obezbjeđena je finansijska, funkcionalna i institucionalna nezavisnost, sprovode se finansijske revizije i revizije uspjeha i obezbjeđeni su dovoljni administrativni kapaciteti.“

U novembru 2014. godine, predstavnik Državne revizorske institucije u svojstvu člana Radne grupe za pregovore u okviru poglavlja XXXII, učestvovao je na sastanku Pododbora o ekonomskim i finansijskim pitanjima i statistici, koji je bio posvećen redovnom praćenju realizovanih i planiranih aktivnosti shodno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

U cilju realizacije obaveze iz pregovoračkog poglavlja XXXII, koja se tiče osiguravanja finansijske, funkcionalne i institucionalne nezavisnosti u skladu s Lima i Meksičkom deklaracijom, u julu 2014. godine, Skupština Crne Gore usvojila je izmjene i dopune Zakona o DRI, kojim je osigurana funkcionalna, institucionalna i finansijska nezavisnost Državne revizorske institucije.

Državna revizorska institucija je sprovela aktivnosti na usaglašavanja njenog rada s III nivoom Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) kroz donošenje uputstava za metodologiju vršenja finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha, kao i Smjernica za kontrolu kvaliteta revizija s kontrolnim listama za sve tri vrste revizija. Kroz IPA II 2014, Državna revizorska institucija planirala je realizaciju aktivnosti definisanih Strateškim planom razvoja koje imaju za cilj punu usaglašenost s IV nivoom ISSAI standarda.

Državna revizorska institucija će, u narednom periodu, izvršiti povećan broj revizija uspjeha u odnosu na Godišnji plan revizija za 2014. godinu. Državna revizorska institucija planira da ojača revizorske kapacitete za sprovođenje revizije uspjeha kroz zapošljavanje i obučavanje dodatnog revizorskog kadra.

Odgovarajući poslovni prostori neophodni su za kvalitetno obavljanje poslova Državne revizorske institucije. Broj novozaposlenih primarno zavisi od obezbjeđenja adekvatnih prostornih kapaciteta DRI, koji su u ovom trenutku limitirajući i koji ne ostavljaju mogućnost DRI za dalje angažovanje neophodnog revizorskog osoblja.

Državna revizorska institucija je uključena i u proces pregovora Crne Gore i Evropske unije vezano za ispunjenje zahtjeva Evropske komisije u dijelu vršenja revizije finansijskih izvještaja političkih partija i izbornih kampanja, koje se odnosi na poglavlje XXIII. Državna revizorska institucija Crne Gore, preko svog predstavnika, redovno dostavlja informacije u dijelu vršenja revizije finansijskih izvještaja političkih partija.

Realizacija Tvining lajt projekta „Kontrola kvaliteta revizija u Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore“ (MN12.IB.FI.02 TWL)

U izvještajnom periodu, Državna revizorska institucija, kao korisnik projekta, uspješno je završila realizaciju tvining lajt projekta, kojim je rukovodila Nacionalna kancelarija za reviziju Republike Litvanije u partnerstvu sa Centralnom agencijom za upravljanje projektima. Evropska unija je finansirala projekat „Kontrola kvaliteta revizija u Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore“ sa 250.000,00 € iz sredstava IPA 2012 (Instrumenta predpristupne pomoći). Realizacija tvining lajt projekta trajala je osam mjeseci.

Opšti cilj projekta je unapređenje djelotvornog i efikasnog upravljanja i korišćenja javnih sredstava u Crnoj Gori kroz jačanje revizorskih kapaciteta DRI. Svrha projekta je pružanje podrške Državnoj revizorskoj instituciji u uvođenju kontrole kvaliteta revizija u skladu sa međunarodnim standardima revizije i međunarodnom revizorskom praksom.

Tvining lajt projekat je realizovan kroz pet projektnih aktivnosti koje su obuhvatile uspostavljanje sistema kontrole kvaliteta revizija u skladu sa međunarodnim standardima revizije i najboljom revizorskom praksom, vršenje uvida u ključna dokumenta i praksu Državne revizorske institucije, kao i praktičnu obuku za revizorski kadar.

Ključni rezultat projekta, koji je pružio dodatnu vrijednost državi korisnici, podrazumijevao je izradu Smjernica za kontrolu kvaliteta revizija i kontrolnih lista za finansijsku reviziju, reviziju pravilnosti i reviziju uspjeha.

Državna revizorska institucija Crne Gore zajedno s ekspertima iz Nacionalne kancelarije za reviziju Litvanije ostvarili su dodatan rezultat projekta, koji je podrazumjevao unapređenje revizorske metodologije kroz izradu Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i Uputstva o metodologiji vršenja revizije uspjeha u skladu s III nivoom Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI).

Razmjena teorijskih i praktičnih znanja i iskustava, urađene smjernice i druga dokumenta u okviru tvining lajt projekta nesumnjivo će doprinijeti jačanju revizorskih kapaciteta i obezbjeđivanju visokog standarda vršenja revizija u Državnoj revizorskoj instituciji.

Međunarodna saradnja

Obaveze koje proistuču iz članstava u INTOSAI[7] i EUROSAI[8] zahtijevaju kontinuiranu posvećenost i učešće Državne revizorske institucije Crne Gore u aktivnostima ovih organizacija i njihovih radnih grupa, koje imaju za cilj unapređenje prakse u oblasti revizije javnog sektora i jačanje profesionalnih kapaciteta vrhovnih revizorskih institucija.

Državna revizorska institucija Crne Gore, u izvještajnom periodu, je nastavila intenzivnu međunarodnu saradnju, koja se realizovala kroz učešće na međunarodnim konferencijama, radnim grupama, seminarima i radionicama u okviru aktivnosti INTOSAI-a i EUROSAI-a.

U okviru aktivnosti INTOSAI-a, predstavnici Državne revizorske institucije prisustvovali su XXIII UN/INTOSAI Simpozijumu „UN Razvojna agenda nakon 2015. godine: Uloga VRI i načini primjene principa održivog razvoja“ , održanom 02-04. marta 2015. godine u Beču. Rad Simpozijuma fokusirao se na ulozi VRI u sprovođenju revizija u oblasti održivog razvoja kao i mogućnostima VRI u promovisanju i jačanju održivog razvoja.

Državna revizorska institucija Crne Gore je postala članica EUROSAI Radne grupe za reviziju i etiku na poziv predsjedavajućeg ove Radne grupe nakon IX EUROSAI Kongresa u Hagu. Cilj Radne grupe za reviziju i etiku je promovisanje etičkih načela i integriteta u vrhovnim revizorskim institucijama kroz primjenu ISSAI standarda 30 „Etički kodeks INTOSAI“ i podizanje svijesti o etici u državnim organima kroz revizije VRI. U organizaciji Računskog suda Italije, Državna revizorska institucija Crne Gore je prisustvovala VI Sastanku EUROSAI Radne grupe za reviziju i etiku, 19-20. aprila 2015. godine u Rimu.

Državna revizorska institucija poklanja veliku pažnju saradnji s Evropskim računskim sudom, koja se ostvaruje kroz članstvo u Mreži vrhovnih revizorskih institucija zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u Evropskoj uniji i Evropskog Računskog Suda.

Predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore, u martu mjesecu 2015. godine u Ljubljani, prisustvovao je sastanku Oficira za vezu Mreže vrhovnih revizorskih institucija zemalja članica Evropske unije i zemalja kandidata i potencijalnih kandidata EU i Evropskog računskog suda. Na ovom sastanku razgovaralo se o planu realizacije budućih aktivnosti Mreže za period 2015 - 2017. godine i projektu „Paralelna revizija uspjeha – PPA II“, koji se planira realizovati u saradnji s Radnom grupom za zajedničke revizorske aktivnosti i Nacionalnom kancelarijom za reviziju Švedske.

U okviru aktivnosti Mreže VRI država kandidata i potencijalnih kandidata i Evropskog računskog suda, realizovan je projekat „Paralelna revizija uspjeha – PPA I“, u kojem je Državna revizorska institucija, pored pet vrhovnih revizorskih institucija zemalja kandidata i potencijalnih kandidata EU, uzela učešće u svojstvu aktivnog posmatrača. Tokom realizacije projekta, predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore učestvovao je na radionicima u Beogradu u oktobru 2015. godine, Skoplju u februaru 2015. godine i Luksemburgu, u maju 2015. godine. Projekat „Paralelna revizija uspjeha – PPA I“, realizovan uz podršku Nacionalne kancelarije za reviziju Švedske i Radne grupe za zajedničke revizorske aktivnosti.

U maju mjesecu 2015. godine, predstavnici Državne revizorske institucije prisustvovali su obilježavanju 90. godina od postojanja Vrhovne revizorske institucije Albanije. Tokom ceremonije povodom obilježavanja 90. godina od postojanja VRI Albanije, Opština Skadar imenovala je predsjednika Senata za počasnog građanina zbog njegovog doprinosa razvoju bilateralne saradnje između Državne revizorske institucije Crne Gore i Albanije.

[7] Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija – DRI je članica od 2007. godine;
[8] Evropska organizacija vrhovnih revizorskih institucija – DRI je članica od 2008. godine

Predstavnik Državne revizorske institucije Crne Gore učestvovao je na Regionalnoj konferenciji na temu "Otkrivanje i istraga korupcije i prevara putem procedura revizije", 27-28. maja 2015. godine, u Tirani. Cilj Konferencije bio je da se predstavi dobra praksa zemalja učesnika na planu sprovođenja krivičnih istraga u slučajevima korupcije u javnom i privatnom sektoru; identifikovanja tipologije krivičnih djela i razmjene iskustva o metodama i praksi zajedničkih istražnih timova, posebno u pogledu njihove strukture i istražnih kapaciteta.

Na poziv Predsjednika Evropskog računskog suda, predstavnici Državne revizorske institucije, u svojstvu aktivnog posmatrača, prisustvovali su sastanku Kontakt Komiteta predsjednika vrhovnih revizorskih institucija Evropske unije u junu mjesecu 2015. godine, u Rigi. Sastanak Kontakt Komiteta bio je posvećen sljedećim temama: "Evropskom Fondu za strateške investicije (EFSI)", "Prevenciji i borbi protiv nepravilnosti i saradnji s organima za sprovođenje zakona" kao i "Višegodišnjem finansijskom okviru za 2014 -2020. godinu".

Predstavnici Državne revizorske institucije učestvovali su na VII Godišnjoj konferenciji Kancelarije Generalnog revizora Kosova, 09-10. jula 2015. godine, u Prištini. Na Konferenciji se razgovaralo o načinima jačanja saradnje između vrhovnih revizorskih institucija kroz organizovanje zajedničkih radionica i sprovođenje paralelnih revizija.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su učestvovali na seminaru "Planiranje i izvršenje budžeta opština", 05-07. oktobra 2015. godine, u organizaciji Vrhovne revizorske institucije Poljske i Nacionalne kancelarije za reviziju Republike Litvanije. Učesnici seminara razmijenili su iskustva i primjere dobre prakse na temu planiranja i izvršenja budžeta opština i revizije završnih računa budžeta opština.

U junu mjesecu 2015. godine, član Evropskog računskog suda, g. Hans Gustaf Wessberg, boravio je u zvaničnoj posjeti Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore. Na sastanku se razgovaralo o ostvarenim rezultatima i aktivnostima Državne revizorske institucije, kao i izazovima s kojima se suočava Institucija. Posjeta člana Evropskog računskog suda organizovana je u okviru posjete revizorskog tima Evropskog računskog suda, koji je sprovodio reviziju uspješnosti korišćenja pretpristupne pomoći EU Crnoj Gori s aspekta rezultata i održivosti rezultata projekata.

Regionalna saradnja

Državna revizorska institucija, u izvještajnom periodu, je nastavila da jača saradnju s vrhovnim revizorskim institucijama u regionu kroz realizaciju aktivnosti na planu razmjene znanja i iskustava u oblasti revizije javnog sektora.

U februaru mjesecu 2015. godine, predsjednik Državne revizorske institucije Republike Srbije uputio je Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore zahtjev za vršenje revizije Završnog računa budžeta Državne revizorske institucije Republike Srbije za 2014. godinu. S tim u vezi, u martu 2015. godine, Državna revizorska institucija je izvršila reviziju završnog računa budžeta Državne revizorske institucije Republike Srbije za 2014. godinu u skladu s međunarodnim standardima revizije u javnom sektoru.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore učestvovali su na regionalnoj konferenciji državnih revizorskih institucije „Revizija političkih partija – regionalna iskustva", u novembru mjesecu 2014. godine u Beogradu, u organizaciji Državne revizorske institucije Republike Srbije. Regionalna konferencija bila je posvećena razmjeni regionalnih iskustava i znanja vrhovnih revizorskih institucija u reviziji godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija i izbornih kampanji.

U maju mjesecu 2015. godine, delegacija Državne revizorske institucije Republike Srbije boravila je u radnoj posjeti Državnoj revizorskoj instituciji Crne Gore na temu revizije godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja političkih partija.

Predstavnici Državne revizorske institucije učestvovali su na konferenciji "Saradnja Državne revizorske institucije i internih revizora u javnom sektoru", u julu mjesecu 2015. godine, u Beogradu u organizaciji Državne revizorske institucije Republike Srbije. Na konferenciji se razgovoralo o načinima saradnje između eksternih i internih revizora s ciljem promovisanja dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti za korišćenje javnih resursa.

U saradnji s TAIEX programom podrške Evropske komisije, Državna revizorska institucija organizovala je studijsku posjetu Uredu za reviziju Hrvatske, 29. juna - 01. jula 2015. godine, u Zagrebu. Tokom studijske posjete razmjenjena su iskustva na temu sprovođenja revizije uspjeha kroz predstavljanje konkretnih primjera iz prakse.

U cilju ispunjenja obaveze iz Akcionog plana za Poglavlje XXIII, u saradnji s TAIEX programom podrške Evropske komisije organizovana je studijska posjeta Uredu za reviziju Hrvatske na temu „Uporedna praksa vršenja revizije godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija" , 21-23. septembra 2015. godine, u Zagrebu. Tokom studijske posjete, predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su sa predstavinicima Ureda za reviziju Hrvatske razmijenili iskustva o metodologiji vršenja revizija godišnjih finansijskih izvještaja političkih partija kroz praktične primjere.

Saradnja s međunarodnim organizacijama

Državna revizorska institucija Crne Gore, u ovom izvještajnom periodu, je nastavila saradnju sa međunarodnom organizacijom SIGMA.

Državna revizorska institucija Crne Gore u saradnji sa SIGMA-om realizovala je niz aktivnosti usmjerenih na pružanju neophodne obuke revizorskom kadru na temu ocjene primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u skladu s Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Crne Gore.

Uz ekspertsku podršku SIGMA-e, Državna revizorska institucija organizovala je okrugli sto "Ocjena primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti i doprinos fiskalnoj odgovornosti", 28. maja 2015. godine u Podgorici.Pored predstavnika Državne revizorske institucije i SIGMA-e, okruglom stolu prisustvovali su i predstavnici Skupštinskog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i Ministarstva finansija. Ovaj okrugli sto pružio je mogućnost za razmjenu stavova i očekivanja povodom nove nadležnosti Državne revizorske institucije Crne Gore definisane Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Kao nastavak ove aktivnosti, organizovana je Tehnička radionica, juna mjeseca 2015. godine, u Podgorici. Na tehničkoj radionici razgovaralo se o stručnim pitanjima u vezi s ocjenom kriterijuma fiskalne odgovornosti kroz predstavljanje konkretnih primjera iz prakse Mađarske i Francuske. U septembru mjesecu 2015. godine, Državna revizorska institucija je organizovala sastanak s ekspertima SIGMA-e povodom razgovora o nacrtu izvještaja DRI o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti. U 2016.godini, Državna revizorska institucija Crne Gore će uz podršku eksperata SIGMA-e izraditi Smjernice za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti.

Državna revizorska institucija je sarađivala sa SIGMA-om povodom izrade Izvještaja o ocjeni principa javne uprave u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja u oblasti eksterne revizije.

Saradnja Državne revizorske institucije i Kancelarije Svjetske banke nastavljena je i u ovom izvještajnom periodu. Na zahtjev Svjetske Banke u martu 2014. godine, Državna revizorska institucija Crne Gore izvršila je reviziju Avansa za pripremu Projekta "Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenja u Crnoj Gori" finansiranog iz zajma Međunarodne banke za obnovu i razvoj (Svjetska banka).

Upravljanje ljudskim resursima

Državna revizorska institucija je, svjesna uloge koju ima u sistemu i izazova koje stoje pred njom, i u ovom izvještajnom periodu nastavila sa jačanjem svojih kapaciteta, kako kroz zapošljavanje novog kadra, tako i kroz obuke postojećeg.

U periodu oktobar 2014 – oktobar 2015, imenovan je sekretar Institucije, izabrano je 5 državnih revizora, 1 mlađi revizor, 1 viši savjetnik III – savjetnik za finansijske i računovodstvene poslove, i 3 savjetnika na određeno vrijeme (viši savjetnik II – savjetnik za informacione tehnologije i viši savjetnik II – savjetnik za pravna pitanja, krivične i prekršajne prijave i antikorupciju i viši savjetnik III – savjetnik za opšte i kadrovske poslove), dok su u toku oglasi za sljedeća radna mjesta:

- Rukovodilac Odjeljenja za pravna pitanja, krivične i prekršajne prijave i antikorupciju u Odjeljenju za pravna pitanja, krivične i prekršajne prijave i antikorupciju u Sektoru IV;
- Rukovodilac jedinice – viši unutrašnji revizor u Jedinici za unutrašnju reviziju i
- državni revizor u Odjeljenju za reviziju korisnika sredstava državnog budžeta u Sektoru V

Broj zaposlenih u Državnoj revizorskoj instituciji, u oktobru 2015. godine, iznosi 64, od čega je 50 lica zaposleno u programu: Sprovođenje revizije, a 14 lica u programu: Administracija.

Tabela: Broj zaposlenih u Državnoj revizorskoj instituciji u oktobru mjesecu 2015. godine sa uporednim podacima iz oktobra 2014.godine

period	broj zaposlenih	Broj zaposlenih u programu: Sprovođenje revizije	Broj zaposlenih u programu: Administracija
oktobar 2014	60	47	13
oktobar 2015	64	50	14

Prepoznajući znanje kao najvažnije oruđe svakog čovjeka, Državna revizorska institucija je nastavila sa aktivnostima na stručnom usavršavanju svojih zaposlenih. S tim u vezi:

- ✓ Donijet je Plan obuka
- ✓ Održan je ispit za državnog revizora
- ✓ Nastavljena je saradnja sa Upravom za kadrove kroz „Program stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika"
- ✓ Organizovan je kurs engleskog jezika

Planom obuka Državne revizorske institucije definisane su ciljne grupe, aktivnosti i teme, a posebna pažnja je posvećena upoznavanju zaposlenih sa zakonskim rešenjima koja se odnose na pitanje budžeta i fiskalne odgovornosti, sistema internih kontrola, javnih nabavki.

U periodu oktobar 2014 – oktobar 2015. godine, organizovana su dva ispitna roka za polaganje ispita za državnog revizora i to: decembar 2014.godine i februar 2015.godine. Od ukupno 7 prijavljenih kandidata, zvanje državnog revizora je steklo 6 kandidata.

Kroz „Program stručnog usavršavanja državnih službenika i namještenika“, zaposleni u Državnoj revizorskoj instituciji su imali priliku da, u organizaciji Uprave za kadrove, pohađaju seminare: „Upravljanje rizikom u javnom sektoru“, „Inspekcijski nadzor“, „Javne nabavke“, „Izrada i donošenje zakona“, „Struktura i kohezioni fondovi EU“, „Prevencija korupcije“ i „Uloga računovodstva, revizije i internih kontrola kao mehanizama za sprečavanje korupcije“ .

U cilju unapređenja komunikacionih vještina, Državna revizorska institucija je, i u ovom izvještajnom periodu, nastavila sa održavanjem kursa engleskog jezika za svoje zaposlene.

Zaposleni u Državnoj revizorskoj instituciji su, takođe, imali priliku da i putem međunarodnih obuka unaprijede svoja znanja u različitim oblastima.

U okviru Twinning light projekta „Kontrola kvaliteta revizija u Državnoj revizorskoj instituciji“, za revizorski kadar organizovane su dvije obuke na primjeni: Međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i Uputstva za metodologiju vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, Uputstva za metodologiju vršenja revizije uspjeha i Smjernica za kontrolu kvaliteta revizija u Državnoj revizorskoj instituciji.

Predstavnici Državne revizorske institucije Crne Gore su u periodu od 05 do 07. oktobra 2015. godine u Varšavi učestvovali na seminaru “Planiranje i izvršenje budžeta opština”, organizovanog od strane Vrhovne revizorske institucije Poljske u saradnji s Nacionalnom kancelarijom za reviziju Republike Litvanije. Na seminaru su predstavljena iskustva i prakse zemalja učesnika u pogledu planiranja i izvršenja budžeta opština, efikasnosti mjera kontrole koje imaju za cilj da osiguraju finansijsku održivost opština, kao i praksa vršenja revizije budžeta opština.

Informacioni sistem

Razvoj informacionog sistema Državne revizorske institucije u funkciji podrške reviziji i revizorskim procesima definisan je kao jedan od najznačajnijih prioriteta u daljem razvoju Institucije. Kroz nastavak saradnje sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije potpisan je Protokol o saradnji sa kompanijom, koja za Vladu Crne Gore i resorno Ministarstvo vrši implementaciju sistema elektronskog upravljanja dokumentima.

Sistem elektronskog upravljanja dokumentima će obezbijediti informatičku podršku Državnoj revizorskoj instituciji u praćenju svih procedura i radnih tokova u funkciji podrške revizije.

Shodno Akcionom planu za sprovođenje Strateškog plana razvoja Državne revizorske institucije za period 2012-2017. godine, Državna revizorska institucija će izraditi Strategiju za razvoj informacionog sistema u 2016. godini.

Cilj izrade Strategije za razvoj informacionog sistema je IT podrška usmjerena povećanju efikasnosti Institucije. Strategija za razvoj informacionih sistema obuhvatiće razvoj DMS sistema, IT podršku reviziji kroz korišćenje revizorskih alata i Idea softvera, razvoj revizije informacionih sistema, razvoj interne komunikacije i procjenu potreba za nabavku opreme za funkcionisanje Državne revizorske institucije.